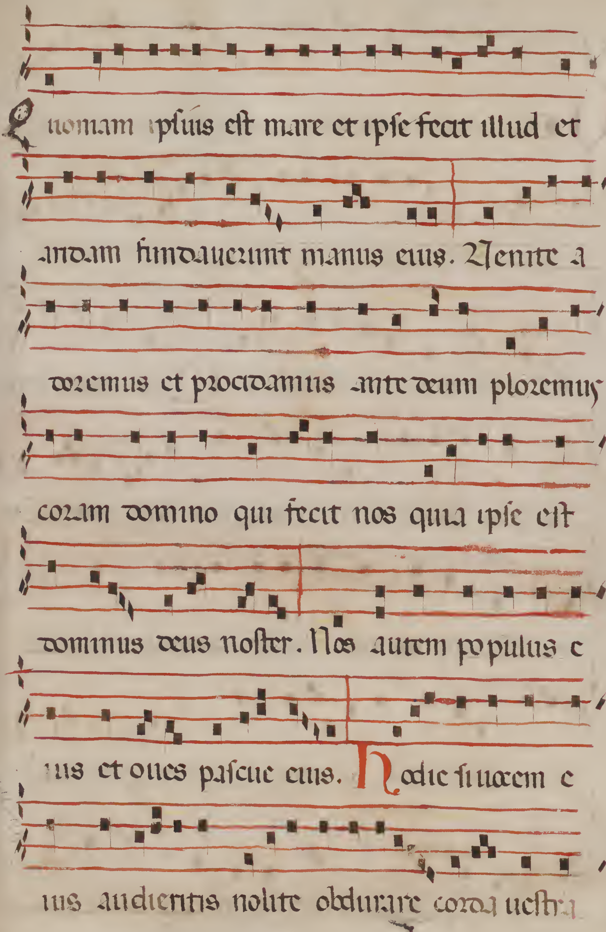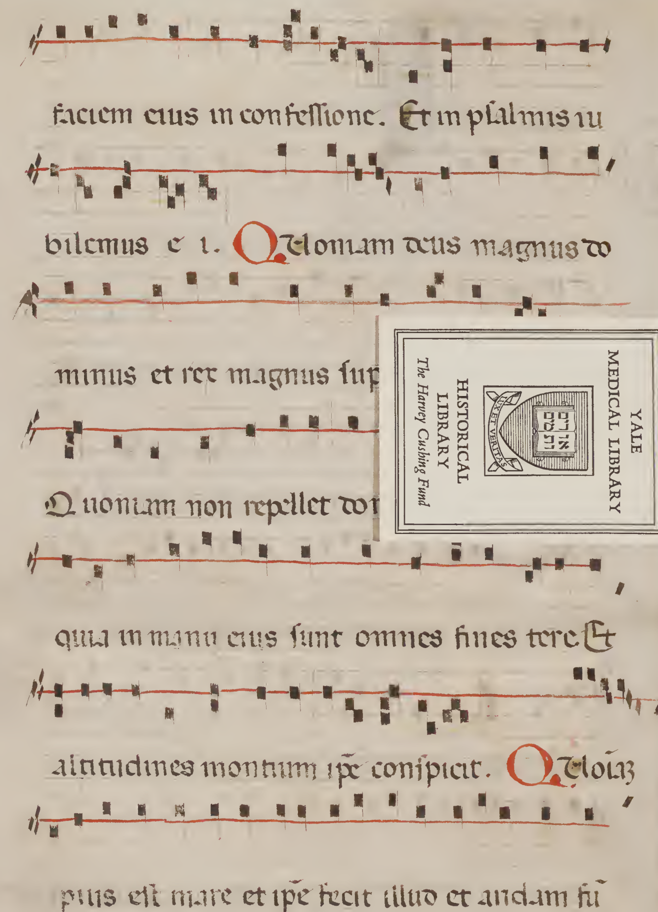

Quoniam ipsius est mare et ipse fecit illud et
aridam fundaverunt manus eius. Venite a
doremus et procidamus ante deum ploremus
coram domino qui fecit nos quia ipse est
dominus deus noster. Nos autem populus e
ius et oves pascue eius. Hodie si vocem e
ius audieritis nolite obdurare corda vestra

faciem eius in confessione. Et in psalmis iu
bilemus ei. Quoniam deus magnus do
minus et rex magnus sup
Quoniam non repellet do
quia in manu eius sunt omnes fines terre. Et
altitudines montium ipse conspicit. Quoniam
pius est mare et ipse fecit illud et aridam fu

de cessione stipulatori

[illegible]

de litterarum obligatione

[illegible]

de obligationibus que consensu contrahuntur

[illegible]

de cedenda

[illegible]

uestimento suo. licet preciosior est pictura. accessionis uice cedit uestimento. et qui dominus fuit purpure aduersus eum surripuit habet furti actionem et condictionem siue ipse est qui fecit uestimentum siue alius. nam extincte res licet non possunt uindicari. condici tamen a furibus et a quibusdam malis possessoribus possunt.

[illegible]

Est alius modus acquirendi

dominium. ut possessionem confunduntur aut liquida ut mel et vinum. vel species ut argentum et aurum et plumbum et ferrum. licet fiat cum difficultate magna. Si igitur materie aliquorum his volentibus confundantur corpus quod ex his redigitur commune est. possint vel non possint separari quod si fortuito casu fiat confusio idem est. si tamen separari non possunt. ut insti. de rer. di. § si duorum. et ff. de rei vin. l. quod si quis § ult. et l. quoquid.

¶ Idem est et si alius confudit: cum non accedit iure specificationis. ut ff. de rei vin. l. si frumentum. § Item si mille. accederetur autem alii iure specificationis. si bona fide fecit speciem ex materia duorum et suo nomine. et quod fecit est ad possessionem materiam non pertinentem. ut § eodem. si uno sine voluntate duorum fiat confusio. et separari possunt materie. ut si plumbum cum argento mixtum sit unicuique pro portione ... quam in rudi materia habuit. ... ut ff. de rei vin. l. quamvis § ult. et l. quoquid.

¶ Ubi autem voluntate duorum omnino sunt species. ut frumentum ... communicatio alioquin non. Sed quisque de acervo pro sua ... arbitrio iudicis ... extimet quale ... frumentum. non tamen fit communio frumenti quia singula corpora manent in sua substantia. sicut ... pecorum ... tamen ... quid autem si valde difficile est et quasi impossibile est separare frumentum meum a frumento tuo. satis potest dici propter individua dari vendicationem ... ut vendicet tantum de acervo quantum fuerit suum. ut ff. de usufr. l. usufructu ... forte ... locum habet quod dicitur ut extimet iudex quale fuerit frumentum ... differt confusio a commixtione ... species ... materie confundi ... remanent in eadem substantia et specie. confuse autem differunt in alia materiam. Et confusa fiunt communia etiam sine voluntate duorum mista. sed mista demum cum voluntate. Illud tamen notandum est quia confundere dicatur quis licet abusive qui frumenta miscet. ut ff. loca. l. in nave Saufeii. Et pecunia reperitur in pecunia ut licet quis a debitore alienos nummos recipiat et cum suis misceat. suos facit. ut ff. de solut. l. si alieni. id evenit forte propter favorem solutionis. vel quia impossibile esset dignosci alienos nummos a suis.

¶ Acquiritur etiam nobis dominium per inventionem. nam si thesaurum quis invenit in loco suo et data opera non tamen arte magica totus est eius. si autem arte magica totus est fisci. quod autem dictum est si inveniat quis in suo. servatur et si inveniat in loco sacro vel religioso casu fortuito et non data opera. ut insti. e. § thesauros. est tamen contrarium quod legitur ff. de iure fi. l. iii. § Si in locis ... dicit dimidiam thesauri in loco religioso vel publico vel fiscali inventi fisco vindicari. sed forte quod ibi dicit per legem institutionum corrigitur. vel forte de equitate naturali totus est inventoris si inveniatur in loco sacro vel religioso quia res tales in nullius bonis sunt. civiliter autem ratione inspecta res sacre in bonis dei sunt hominum censura. et ita per consequentiam videntur esse imperatoris. unde divi principes fisco dimidiam censuerunt. Si autem quis inveniat in alieno loco non data opera. sed fortuito casu dimidium domino soli conceditur. vel per actionem in rem. vel per conditionem ex lege que agit esse inventorem. ¶ Hodie dicitur et si quis in cesaris loco invenerit vel publico vel fiscali. est enim dimidium inventoris. et dimidium cesaris vel fisci vel civitatis. sed si quis invenerit data opera totum compellitur restituere domino soli. ut insti. e. § thesauros. et C. de thesauris. l. x. l. unica. dominus autem soli accipietur ille qui vere dominus est directo vel utiliter. licet per aliud dixerit in eo qui utiliter dominus est. ut in feudatario et emphyteota et similibus. quid si creditor in pignore invenitur. forte dimidium habebit. nec in debitum computabit. quid si decem vasalli in loco in quo operatur invenit. forte retinebit dimidium. Quid si servus communis in loco unius ex dominis invenerit. forte solus totum acquiret. licet forte videatur quod dimidia que inventionis iure conceditur aliis dominis pro dominicis partibus ...

tur illud constat si servus fructuarii in locum proprietarii invenerit in totum proprietario acquiritur. et quilibet meo potestati subiectus si inveniat in loco meo in totum acquirit. ut quod servus est vel filius fa. sed si servus communis invenit in alieno solo acquiritur dominis pro dominicis portionibus. et probatur hic ff. de acquir. r. do. si is qui in aedo. et primo.

¶ Acquiritur etiam nobis dominium de iure naturali per traditionem. ex causa donationis. aut dotis. aut ex qualibet alia causa. vendite enim res et si tradantur. non autem emptori acquiruntur. quam si is venditori pretium solvit. vel alio modo ei satisfecit. veluti expromissione aut pignore dato. vel si de habita ei de pretio. ut insti. e. § per traditionem et § vendite. sed speciale in precuratore fisci est. ne transferat dominium in precio soluto et si fidem habuit. ut ff. de fid. iure. fi. l. si procurator. quamvis et de pretio soluto non transit dominium. quia incertum est solveretur et minimus proprietarii vel fructuarii. ut ff. de usufr. l. si et si quis. nam et alias qui minus solvit non solvit. ita et qui plus solvit non solvit quod si tradidit nec apparuerit quod eius fidem sit secutus. puto quod presumendum sit eum secutum sit eius fidem maxime si dedit diem ad solvendam fatiendam vel prorogavit quod tradidit ut statum sibi solveret pecunia. et emptor secum portavit rem venditore invito. ut ff. de pig. l. si qui. quod autem dictum est traditione acquiri possessionem. plerique intellexerunt ita si emptor inducitur in vacuam possessionem. ut C. de prebar. l. cum res et sine possessione dixerunt nunc querere dominium. sed contra confundit quod legitur ff. de fundo do. l. si fundus. ibi enim marito non est quesita possessio quia nec tradens vivus habebat. dicit tamen fundus in dotem datum esse. et dotalem esse. non tamen interpellatur usucapio que cepta erat ante quam fundus fieret dotalis. et id probatur ut ff. de acqui. r. do. l. hoc lib. § quicquid tamen. et de peculio. l. eo tempore. § ult. et id dici potest in pacto legis commissorie. et adiectionis in die. ut notavimus in summa. C. de pact. inter emp. et ven. dominus ergo regulare esse ut ex his que agunt inter vivos non acquiratur dominium. sine inductione in possessionem. sed tamen bene acquiritur sine possessione illa. et ubi in possessionem vacuam ponitur demonstrative non causative. imperator enim in respondendo se refert ad id quod ponebatur in questione quod dicebatur venditor vel donator vacuam se habere possessionem sicut et ponere questionem dominium ea. et imperator dixit sine eo quis inductus in possessionem vivere non habet dominium. idem esset in qualibet alia re. sunt autem id dici quod quibus sine traditione transit dominium et sufficit patientia. ut si rem vendo quam tibi commodavi. aut apud te deposui. hoc ipso quod patior tuam esse. vel apud te esse videor eam tradere. Item si quis merces in orreo depositas vendiderit simul atque claves orrei apud orrea tradiderit. emptori transfert dominium et possessionem. in emptorem quidem si emptor non aperuit orrea. et si vendidit non fuerunt merces confestim inchoatur usucapio. ut insti. e. § interdum. et § item si quis merces. et ff. de acquir. r. do. l. quarum. § interdum. et de ceteris. ep. l. clavibus. Item si potest assignari quod res vendita vel donata est in conspectu quam venditor vel donator dicit se tradere. ut ff. de acquir. pos. l. i. § penult. et l. quod meo. § si venditorem. et l. quarundam scientia tamen et patientia pro traditione est. ut si emptor sciente et patiente venditore omnia agit ut dominus. ut C. de acquir. pos. l. nimis. Item retentio ususfructus. et traditio instrumenti rei reputatur. ut C. de donat. l. i. et l. quisquis. Socie etiam certa omnium bonorum contractu continuo communicantur omnia corporalia que sine traditione. eo quod quisque videtur velle incipere possidere partim nomine suo. partim nomine socii. ut ff. de acquir. pos. l. quod meo. et id potest assignari cum rem illam quam tibi donavi et non tradidi ante conduco videor eam tradere. ut ff. de rei vin. quedam. Item si rei petite accepero pretium. transfero petentem in reum. si res petita sit in presentia. vel reus postea nanciscatur possessionem voluntate actoris. ut ff. de rei vin. l. eius rei. porro quod dictum est de traditione. est intelligendum de ea que non sit nuda. sed vestita. idest quam precesserit causa vera vel putativa qua transferat dominium. ut ff. de acquir. r. do. l. nunquam. illud non refert tradat dominus an eius voluntate alius. nam et si liberam universorum negotiorum alicui permiserit administrationem. is quod ex his negotiis rem vendiderit. et tradiderit. facit rem accipientis. ut insti. e. § nihil autem interest. sed aliud in procuratore generali qui non habet liberam. ut ff. de procur.

ex testamento vel ab intestato. est ergo ista successio nova et inutilis et similiter est illa que defertur quod neque herede scripto non adimplente iudicium defuncti. cum lege non sit representatum. ut C. de fidei. in autenticum. amplius. de successionibus bonorum sublatis que fiebant

Non solum predictis iiii. modis. ex senatusconsulto claudiano. sed et duobus aliis in universum succedebatur. et id post de senatusconsulto claudiano. non servando sed tollendo. et locum habebat in casibus duobus. i. cum debitor in solutione cessabat et sollempniter esse eum proponebatur actio. et ipse non veniebat. nec solvebat. succedebat enim ei creditor in omnibus tanquam mortuo. et si debitor reliquisset heredem. et licebat ei omnia vendere. forte nec erat opus iudiciali auctoritate. sed forte hodie sollempnitates actionum expiraverunt. unde et ipsa successio expiravit. nec venditio locum habet. et tamen modo datur licentia creditoribus sine sollempnitate bonorum proposita actione actionem. si non veniat debitor per iudicis officium postulare se mitti in possessionem. et iudex debebit eis permittere bona detinere vel de fide. et prout eis utile visum fuit ea disponere sicut patet ex lationibus digestorum libris. ut insti. e. et ut notavimus in summa. C. de bonis auctoritate iudicis possi. ¶ Erat et sexta successio quando mulier servili amore capta miscuit se alieno servo esse denuntiationem domini. fiebat enim ipsa ancilla domini. et eius tanquam mortue substantiam capiebat dominus servi. ut notavimus in summa. C. de se. c. claudiano.

Explicitum de obligationibus. Rubrica.

Eius illud quo quid fit nostrum. nunc prosequamur illud quo quid sit nobis debitum vel aliter. Sed in principio primi libri diximus. omne ius quo utimur pertinet ad personas. vel ad res. et de istis dictum est. vel ad actiones. et de eis videamus. sed quia actiones nascuntur ex obligationibus de obligationibus tanquam de matribus earum primo loquamur. videndo quid sit obligatio. que sit eius natura et qualiter dividatur. et que sint generalia obligationum. quod dic ut notavimus in summa. C. de actionibus et obligationibus. usque ad illum § ceterum.

Prosequitur materiam supra Quibus modis re contrahitur obligatio. Rubrica. oris divisionis. s. que obligationum. hic obligationes alie contrahuntur re. alie verbis. alie litteris. alie consensu. ¶ Hic ergo assignat. iiii. modos. quibus re contrahitur obligatio. s. mutuum indebitum commodatum. depositum. pignus. sunt et alii modi quibus contrahitur obligatio in eventu rei. ut in permutatione. et in aliis contractibus innominatis. inter quos et superiores nota differentiam. quod in superioribus a principio statim ut sunt nascitur actio sed in istis nascatur ex post facto. ut notavimus in summa. C. de pact. § Si autem non fuit nudum. et § rei interventu. ¶ De primo s. i. de mutuo breviter videamus sic et de aliis. summatores enim nimis prosecuti sunt hec de mutuo. nam eadem ratione de singulis plenius omnia dicenda que continentur alibi in pluribus quaternis. de mutuo autem sic videamus unde ipsum dicatur. et qualiter regaliter ex post facto. et quando contrahatur. quod dic breviter ut notavimus in summa C. si certum petatur. § et contra conditio spalis usque ad illum § dividitur autem. ¶ De indebito videamus quot modis dicatur. quid indebitum et quando locum habeat conditio indebiti. quod dic breviter ut notavimus in summa. C. de condic. in. § dicitur autem indebitum. usque ad illum § cessat. ¶ De commodato videamus quid sit commodatum et qualiter contrahatur et quid veniat in actionem commodati quod dic breviter ut notavimus in summa. C. de commodato. in principio. et si. usque ad illum § consistit. et § item venit dolus. usque ad illum. § item accidit. § item agitur. ¶ De deposito videndum quid sit depositum et unde dicatur. et quid veniat in depositi actionem. quod dic ut notavimus in summa. C. depositi in principio. usque ad illum. § consistit. et § venit usque ad illum § item venit. De pignoraticia autem que datur debitori pro restituendo pignore soluta pecunia creditori. Sciendum est quod re contrahitur obligatio tam generaliter debitoris. i. ut ei pecunia credatur quam creditoris. s. ut in tuto sit creditum. et ideo venit

mea dolus et lata culpa et levis. non ... casus fortuitus. ut notavimus in summa ... in pri. usque ad illum § hinc ... dolus. usque ad illum § Certa. ...

¶ Sed quare ... sic in hoc contrahitur obligatio ... et non potest de verborum obligatione ... bitur per stipulationem. videndum ergo unde dicitur. et qualiter contrahatur. et in que committatur. et qualiter committa ... tiones perficiantur ex stipulatione que dicuntur ... C. de contrahen. stipulat. usque ad illum ... sio. et C. si certum petatur in pri. usque ad ... tio triticaria. ¶ Quedam ... obligatio sic ut quod stipulatio ... tio non est verborum contractio. sed ex talibus ... nascatur obligatio. ¶ Et notandum ... ploe in eta agitur ... ut inde certe sicut notavimus in summa ... actio. § est autem hec actio. ¶ Item notandum ... la stipulatio novatur non aut pacto ... C. de iure do. l. una. Illud et nota ... stipulatione non agitur obligatio ... ut simul promittat debitori suo ... debet. ut ff. de iure dot. l. si pat. ...

¶ Sed de stipulationibus et aliis contractibus de quibus ... dictum est sunt plures res. loquamur ... plandi. et promittendi. sed. quis ... plandi ... et qualiter ... tur. et qualiter explicantur et qualiter ... quod dic ut notavimus in summa. C. et certe ...

Ne dum ex una stipulatione acquiritur ... suorum. vel ... suorum qui per suos nobis querimus ... in quantum. Et per quibus ... suorum faciendi ... fide possessi. ... usum. et si quis ... suis ... ut ff. ... et sive ... tur ... in stipulatione ... in summa. C. de ope. li. ... alia stipulatio ... meus stipulatur sibi licere ire agere stipulatio sic in opus dictum est. si non stipulatio ... gere. non acquiritur in re ipsa stipulatio ... possum tamen ibi ... dominum ... ut non pote cum ipse non sit ... tilis tamen stipulatio. ut insti. e. § si ... retur ... stipulatio. ... ut legare ... pot legari suo quod possit ei legari ... ut ff. de v. i. debitor ... stipuletur ... ire agere ... in ... put ... ille qui bona fide possidet ... ille in quo ... notavimus in summa. C. ... quod dictum est ... et in ... pro ab hostib. licet ...

Ugonis senẽsis super quarta Fen Primi Aui. pre
clara expositio: cũ annotatõibꝰ Jacobi de partibꝰ

Aloysius comēsis ⁊ Bartholomeus Troctus socij Magnifico ⁊ prestātissimo Ambrosio Varisio Rosati Comiti Ducali Phisico ⁊ cōsiliario dignissimo. Salutē.

Moris fuit veteris ⁊ antiqui Ambrosi magnifice vt artifices opera sua deo alicui dedicarēt sub cuius eēnt tutela. Quo fit vt Apollini carmina poete: Marti arma equites offerrēt. Nos vero nefas ⁊ piaculū putauim⁹: si que in medicina ꝓdierint in lucē tuo nomini nō inscriberent. Tu enim post admirabilē peritiā Astrologie vtrāq; partē Medicine ita foues ⁊ illustras: vt dignus sis nostro seculo ab omibus venerari. Ostendit Medicina ⁊ Astrologia in te vno mirificos suos fructus: qui meruisti a Ludouico inuictissimo Mediolani Duce amplissimas assequi dignitates: qui ad Comitatū patrie tue es ꝓuectus. Sed dolemus ꝙ facultas in presentia data nō sit ad tuas singulares laudes amplificādas. Accipies ergo hylari fronte Ugonē Senēsē sup quarta primi pricipis Aui. Cui multa addita sunt Nicolai Scyllacij Siculi philosophiā Papie interpretātis: ⁊ Francisci de la turre de sancta Victoriria Marchiani Artiū ⁊ Medicine Doctoꝝ industria ⁊ emendatione: ex his que Jacobus de partib⁹ scriptis reliquerat: queq; illustres alij scriptores elucubrauerant: Ita tamē hec accipias veluti primitias rerū nostrarū: postea si que in manus venerint: nomen tuū feliciori omine resonabūt. Vale Ex Papia.

Ugonis senensis p̄clari viri Cōmentaria sup̄ Quarta P̄mi Auicēne cū annotatiōibus quibusdaꝫ Jacobi de partibus ⁊ alioꝝ ī margine locatis.

d

Icemus ꝙ res medicationis ex vna triuꝫ reꝝ ꝯpletur. vna earū est regimē ⁊ nutritētia: ⁊ alia medicinarum exhibitio: ⁊ tertia est operatio manualis.

¶ Ista est quarta fen primi canō. Auic. in qua determinat̄ de modis cure generaliter. Que ideo ponit̄ in fine primi canō. q2 in primis duabus fen Auic. determinauit de rebus ptinētibus ad partē theoricā medicine. Jn 3ª de reb⁹ ptinētib⁹ ad partē practicaꝫ pro regimine sanoꝝ. Restabat in vltimo illam partē ponere que generaliter determinaret pertinētia ad partem practicam curatiuā. ¶ Et ista pars diuidit̄ in duas partes. Primo facit hoc valde generaliter. scd̄o min⁹. scd̄a ibi: in principio sequentis capituli. Que eaꝝ ē sine materia. ¶ Presens capitulū diuidit̄ ī duas partes. Primo ponitur vna diuisio instrumētorū artis curatiue. scd̄o mēbra diuisionis declarāt̄ur. ibi scd̄a: regimen autē. ¶ Dicit primo ꝙ res medicatōis cōpletur ex vna trium reruꝫ. Quaꝝ vna est regimē ⁊ nutrientia. Scd̄a est exhibitio medicinaꝝ. Tertia est opatio manualis. ¶ Ubi primo notandū ꝙ per res medicationis debemus intelligere fineꝫ in medicādo intentū qui est sanitatis acquisitio ⁊ morbi remotio. ¶ Nota scd̄o ꝙ medicatio qn̄qꝫ sumit̄ pro omni actione medici siue in ꝯseruādo sanū: siue in preseruādo neutrū: siue curādo egrū. Scd̄o sumitur stricte pro curatione egroꝝ: ⁊ hoc modo sumit̄ hic. ¶ Differētiaꝫ autē inter preseruationē ⁊ cōseruationē vide. s. in prin. fen tertie. ¶ Sumit̄ etiā tertio medicatio ꝓ administratiōe farmaci laxatiui: vt prima afforismoꝝ. Digesta medicari. Sed ad ꝓpositū nō capit̄ sic. ¶ Tertio nota ꝙ ille finis acquirit̄ a medico: aut ꝑ regimē ⁊ nutritētia: aut per exhibitionē medicinarū: aut per operationē manualē. s. per quā aliquid operat̄ incidēdo: suendo: vel ligando: ⁊ talia faciēdo: ⁊ sic dicemus ꝙ res medicatōis ex vna istaꝝ triū rerū ꝯplet̄. ¶ Nota quarto ꝙ qn̄qꝫ vna istaꝝ sufficit: qn̄qꝫ due: qn̄qꝫ omnes tres requirunt̄. Et est intelligendū ꝙ vna aut duab⁹: aut omnibus cōpletur. ¶ Nota qnto ꝙ hoc nomē regimen qn̄qꝫ sumit̄ in medicina pro omni opatione medici: ꝑ quā regit corpus humanū. ⁊ hoc modo sumit̄ primo regiminis acutoꝝ: ꝯmento 21° siue illud fiat ꝑ medicinas: siue per res non naturales. Scd̄o sumitur pro administratōe debita sex rerū nō naturaliū: ⁊ hoc modo sumitur infra. Tertio sumit̄ ꝓ administratōe oium reꝝ nō naturaliuꝫ excepto cibo ⁊ potu: ⁊ sic sumit̄ hic. Ex quo patet quare dixit regimē ⁊ nutritētia vt oium reꝝ nō naturaliuꝫ administratiōeꝫ cōprehēderet. ¶ Sexto notādū ꝙ lꝫ hec tria sint tria genera instrumētoꝝ practice medicine tā quo ad parteꝫ preseruatiuā q̄ꝫ ꝯseruatiuaꝫ ⁊ curatiuā: vt pōt patere ex dictis in fen tertia: tñ diuersis modis spālibus sub istis generib⁹ contētis vtet̄ medicus in curatōe: p̄seruatōe: ⁊ cōseruatione. ¶ Sunt ergo in genere hec instrumēta eadē: sꝫ ī singulari ⁊ spāli modo differūt: ⁊ hoc sufficit pro illa differētia que est inter dictas partes artis. ¶ Ultimo notandum ꝙ medicina non sumitur hic proprie pro operante a qualitate: sed cōiter ꝓ omni applicato corpori nostro: qd̄ nō tantuꝫ a mā est operatiuū: sed a qualitate vel a tota substātia. ¶ Et ex his patet verificatio textus. Nā sanitas acquirit̄ per acquisitioneꝫ alicuius: aut remotionē alicuius. Et hoc fit aut ꝑ operationē manualē sine alteri⁹ applicatōe: vt cirugia: aut requiritur rei alteri⁹ applicatio ab operatiōe. ¶ Si requirit̄ applicatio alterius rei ab opatiōe pꝫ. primo aut erit nutriens: aut res alteratiua nō naturalis: aut operatiua a tota substātia: ⁊ sic ē medicina. Et sic habes diuisionis sufficientiā in tria instrumēta artis. Ex quibus patet quorūdaꝫ dubioꝝ solutio. ¶ Primū dubiū quare preposuit fen tertiaꝫ que ē de cōseruatōe. Rō eim est q2 cause ꝯseruātes sunt priores causis efficiētibus: vt 3° tegni: ⁊ sic ars cōseruatiua prior ē arte curatiua. ¶ Scd̄ꝫ dubiū quare nō fecit spālem tractatū de preseruatōe corpoꝝ neutroꝝ. Ratio est q2 neutra decidentie multuꝫ cōueniūt cū sanis lapsis: ⁊ ideo in eodeꝫ tractatu cum illis ponit̄ coꝝ regimē. Neutra autē ꝯualescētie: q2 ex particulari quodā morbo inueniunt̄. s. ex febre. ideo ꝯmodius visū fuit Auic. post tractatum de febribus determinare de regimine illoꝝ. Jn veris eim cōualescētibus calor est paruus ⁊ sanguis ē paucus. ¶ Tertiū dubiū quare preposuit regimē. 2° exhibitionē medicinarum. 3° opationē manualeꝫ. ¶ Dicēdū ꝙ regimen est cōe instrumētū in omni morbo. Non autē sic ē de alijs duob⁹ instrumētis. Exhibitio etiaꝫ medicinaꝝ in pluribus ē magis necessaria q̄ꝫ operatio manualis. ¶ Et nota ꝙ per manualem opationē intelligit̄ illud qd̄ facit medicus sine cōcursu alterius particularis agētis sicut icisio: reductio: ligatura ⁊ similia. Sed exhibitio medicinaꝝ hoc modo non confert in cura sine alteratione.

Quid ꝙ multi sanati sūt incātatiōib⁹? ⁊ Aui. dixit i 6° naturaliū ꝙ plus valet ꝯfidētia ifirmi de salute q̄ꝫ medicus cuꝫ oib⁹ suis istrumētis. Etiam ille plures sanat ⁊c̄. Rndet̄ ꝙ ista reducunt̄ ad aie accidētia: ⁊ sic ñ sūt plures res medicatiōis.

Nota tñ ꝙ prime due res medicatiōis ad medicos ptinēt: tertia vero ꝯuenit ministris coꝝ vꝫ cyrugicis vt dicit Auenzoar libro. ij. tractatu. vj. c. j. huiusmodi eniꝫ opatōes manuū dimittēde sūt seruitorib⁹ medicoruꝫ. Ad medicū aūt honoratū hec non ptinēt quēadmodū nō ptinet ei facere sirupos ⁊ electuaria suis manibus nisi esset in magna necessitate. Hec Auēzoar s̄m ꝯsiliuꝫ patris sui: lꝫ ipse opatiōe manuali valde fuerit delectatus.

Per regimen autē intelligimus admīstratiōeꝫ que fit in causis necessarijs que s̄m vsum sūt currentes ex quibus est nutriens.

¶ Explanat mēbra diuisiōis. Et diuidit̄ in tres partes. Primo declarat quid intelligat per regimen relinquēdo alia duo tanq̄ꝫ nota. 2° excusat se a quibusdam. 3° ponit quosdaꝫ generales canō. circa nutriēs ⁊ medicias. 2ª ibi: ⁊ iudicia quidem. 3ª ibi: nutriēs vero ex eis. ¶ De prima dicit ꝙ ꝑ regimē itelligit administratōeꝫ causaꝝ currentiū s̄ꝫ vsuꝫ que sūt necessarie numerate supra fen 2ª: ⁊ de illis est nutriēs. ¶ Ubi nota ꝙ res nō naturales dicūtur necessarie. s. vt vita homis duret ⁊ decurrēdo per etates: ꝯseruet̄ ⁊ sūt necessarie in sua generalitate vt dictuꝫ est fen 2ª: sꝫ nō sūt necessarie sua singularitate. Nullus enim aer est necessarius ad vite conseruationeꝫ. ideo dicunt̄ etiaꝫ cause non necessarie: sed currētes s̄m vsum q2 cōmuniter vtimur illis. Ex quibus patet qn̄o saluat̄ lr̄a que est negatiua in causis nō necessarijs. ¶ Notādū 2° ꝙ ex hac lr̄a Aui. videt̄ velle ꝙ in noīe regiminis itelligit̄ admīstratio d̄bita nutriētis: cū dixit ex qb⁹ ē nutriēs. Et iō aliter exponēdo q̄ꝫ supra ī prima pte dictū ē posset dici ꝙ cū supra dixit regimē ⁊ nutriētia: nō voluit nutriētia nō ꝯtineri sub regimie: sꝫ ad maiorē expssionē dixit hoc. Et posset dici ꝙ li quibus refert̄ ad cās necessarias.

Et iudicia quidē regimis ex parte qualitatū earuꝫ sunt proportiōalia iudicijs medicinaruꝫ.

¶ Jn ista parte excusat se dicens ꝙ iudicia regiminis quātum ad admīstrationē rerum nō naturaliuꝫ ex parte qualitatis. i. sꝫ ꝙ habēt calefacere: aut aliter corpus ad primas qualitates alterare: sunt proportionalia ⁊ similia iudicijs admīstratōis medicinaꝝ de quibus infra dicet̄: ⁊ iō supple nūc nō oportet ea ponere diuisim.

Secū̄ꝫ vnaꝫ expositiōeꝫ Auic. ꝑ regimē hic intelligit ēt ꝓ administratiōe cibi ⁊ potus. explicauit aūt nutriētia: q2 illa sunt potissimuꝫ istrumētū taꝫ ꝯseruāde sanitatis q̄ꝫ egritudis curande sine nocumento: vnde si pōt medic⁹ curare sine potiōe vt dixit Damascen⁹ ꝓspera eueniet.

Nutriens vero ex eis oībus iudicia habēt que sunt ei ꝓpria ex mō quātitatis: nutriēs eiꝫ qn̄qꝫ prohibet̄: quādoqꝫ minuit̄: quādoqꝫ equatur: quādoqꝫ auget̄.

Hoc habet difficultatē ī multis casib⁹. Jn febre eniꝫ putrida expetūt cibi frigidi: ⁊ tñ non cōpetunt medicine frigide vt dixit Auēzoar in pleuresi etiaꝫ ⁊ periplemonia cōueniūt medicine frigide sicut diadragantū ⁊ sirup⁹ violar⁹: ⁊ tñ ipsis nō ꝯpetit aer frigidus ꝓpter multa. Ad hec dicitur ꝙ sepe ī codē morbo cōpetunt remedia cōtraria diuersis respectib⁹: vno modo ꝓ remouēda causa morbi: alio modo ꝓ mala ꝯplexione alteranda.

¶ Nunc exequit̄ ponēdo canō. p̄° de nutriēte. 2° de exhibitiōe medicinaꝝ: scd̄a ibi: medicatio aūt. ¶ Nota ꝙ de operatiōe manuali nō dat hic canō. q2 illi sunt magis spāles: ⁊ ideo ad sequētia capitula reseruat. Non ponit etiā regulas de modo administratōis aliaꝝ reruꝫ nō naturaliū nisi ciboꝝ: q2 ille alie res nō nisi ex parte qua nos īmutāt qualitatiue cōsiderant̄. Et q2 ex illa parte iudicia sūt ꝓportōalia iudicijs medicinaꝝ: ideo nō fuit oportunū ponere. vel melius ea reseruat ad sequētia: vt de euacuatōe ⁊ curatōe: aut reliquit volēs ꝙ per alia dicta de eis in 2ª ⁊ 3ª fen sciam⁹ operari. Sed prima pars diuidit̄ in tres partes s̄m tres diuisiones diuersas de modo administratōis nutrimēti quas ponit. scd̄a ibi: nutriēs quoqꝫ. tertia ibi: nutriēs preterea s̄m hoc. Jteꝫ primo ponit diuisionē. 2° canō. iuxta mēbra diuisionis. ibi scd̄a: sꝫ non probet̄. De prima dicit ꝙ nutriēs hꝫ iudicia ꝓpria ex parte quātitatis: nō ꝙ in alijs rebus nō sint iudicia quātitatis vt in somno ⁊ euōne: sed ista iudicia de quātitate offerēdi nutrimēti sunt sibi ꝓpria. s. nutrimēti inquātuꝫ est nutriēs. Nā alius est modus quātitatis somni q̄ꝫ nutrientis: ⁊ alius est modus nutrimēti multi non ꝓportionati quātitati in euacuatōe. Jdeo ista iudicia dicunt̄ ꝓpria nutrimēti q2 nō cōmunia sibi ⁊ alijs reb⁹ nō naturalib⁹. Non tamē omīa iudicia de quātitate in nutrimēto sunt ita ꝓpria quin sint similia in medicinis ⁊ alijs rebus nō naturalib⁹: vt patet inspiciēti. Dicit scd̄o ꝙ nutriēs qn̄qꝫ augetur: qn̄qꝫ minuit̄: qn̄qꝫ aufert̄: qn̄qꝫ equatur. ¶ Ubi nota primo ꝙ quāuis nutriens dicatur de vero nutrimēto qd̄ est cambiū aut gluten: ⁊ qn̄qꝫ de quasi nutrimēto qd̄ est sanguis ⁊ alie hūiditates secūde ⁊ chilus. Hic tamē sumit̄ pro futuro nutrimēto qd̄ est cib⁹ ab extra: ita ꝙ sensus est ꝙ ifirmis qn̄qꝫ augemus cibuꝫ qn̄qꝫ minuim⁹: qn̄qꝫ equamus: qn̄qꝫ subtrahim⁹. ¶ Nota 2° ꝙ hec oīa. s. augeri vel minui dicunt̄ ꝯparatiue ⁊ s̄m mēteꝫ Auic. Hic nō intēdim⁹ soluꝫ cōparādo infirmos ad sanos: sꝫ etiā egros ad egros ⁊ sanos ad sanos. Constat eniꝫ ꝙ infra dicit minui ī augmēto ⁊ ī statu respectu principij: ergo tā ī sanitate q̄ꝫ ēt ī morbo cibuꝫ qn̄qꝫ augem⁹: qn̄qꝫ minuim⁹: qn̄qꝫ eq̄m⁹. Qd̄ vero hic dicit Dyn⁹ ꝙ cū sint qdā morbi ꝑacuti ī qb⁹ auferim⁹ ꝯsentiēte virtute: quidā acuti in qb⁹ diminuim⁹: quidā cronici in quib⁹ equare dicunt̄ nō est de mēte Aui. cū paulo posteri⁹ dicat ꝙ ī cronicis minuim⁹: sed nō tantū quātū in acutis. ¶ Notādū 3° ꝙ cū Aui. posuit quattuor mēbra diuisionis: nō tñ posuit canō. nisi circa duo q2 de augēdo ⁊ equādo itelligat̄ ꝑ illos q dicunt̄ de diminuēdo ⁊ auferendo. ¶ Qd̄ si queraт̄ vtrū ī aliquo morbo sit cibus equādus respectu ciboꝝ sanitatis? Uidet̄ p̄° ꝙ nō q2 ī omi morbo virt⁹ ē debilis respectu sanitatis ⁊ cib⁹ ē dādus s̄m vir/

Jmmo nihil ꝓhibet ī eadeꝫ egritudine nutriens auferri minui equari ⁊ augeri ī tp̄ibus diuersis.

tutis tenorē: ergo semꝑ ē minorādus. Sꝫ q̄ sit qn̄qꝫ augēdus ꝓbať: q̄ corpꝰ valde plectoricū: aut cui ꝑꝑ repletionē modicū cibi erat dādū cuꝫ de crepatura est timor si ex flobotomia fiat ita vacuꝰ vt sensibiliter ledatur erit egruꝫ: ⁊ tn̄ cibꝰ ī eo erit augēdus. Cōfirmať: q̄ stat plus eē cibū minuēdū ī sanitate data ꝑꝑ timorē plectorie q̄ꝫ sit minuēdus ī morbo ꝑꝑ debilitatē virtutis ⁊ humoꝝ digestionē: ergo ⁊c̄. ¶ Scd̄o in fractura ossis cum regenerať porusarcoides siue arosboth al's oresbet īdigemus pluri nutrimēto restaurāte q̄ꝫ tꝑe sanitatis. Nā indigemꝰ nutrimēto restaurāte perditū: ⁊ eo exquo regenerať arasboth: vt sumiť 3° tegni textu. xj. ⁊ in cōmēto. cxix. Hinc diciť q̄ alicui egro ē plus dādū d̄ cibo q̄ꝫ certo dato sano ⁊c̄. ⁊ et aliqn̄ sibimet ī sanitate sua existenti vt ꝓbāt argumēta. ¶ Diciť 2° q̄ stāte paritate necessitatis nutrimēti plus de cibo dꝫ offerri sano: q̄ virtꝰ magis digerere pōt. Et ꝯstat q̄ argumēta ponūt disparitatē ī necessitate nutrimēti. ¶ Cōtra r̄nsionē arguiť: q̄ stat virtutē digestiuā ī certo egro eē fortiorē q̄ꝫ fuit in eo sano: ⁊ morbū eē mālē īdicātē de cibi īgrossatōe vt in ꝑncipio cataracte vel medio eiꝰ in quo q̄riť eius īgrossatio: ergo solutio nō ē vera vniuersalr̄. Idē pꝫ in nl'ia. nā ī illa corpꝰ ē īpinguādū ⁊ carnosū faciēdū: vt dicit Rasis 9° almāsoris: ⁊ Auic. prima tertij: ⁊ Mesue ī suo de appropriatis: sꝫ nō īpinguať nisi q̄ꝫtitas cibi augmēteť. Nam īpossibile ē mēbra vltra modum crescere nisi chimi vltra modū augeanť: vt prima affor. ꝯmēto 3°. ¶ Propterea dicēdū ē ratio nō ꝓbat: q̄ lꝫ ī egro virtꝰ digestiua sit debilior q̄ꝫ ī sano: tn̄ ī sano nō semꝑ ē dādum tātū q̄ꝫtū virtꝰ pōt digerere. Et iō ī hn̄te debiliorē virtutē stat tātum posse digeri q̄ꝫtū debeť debite illi sano: ⁊ erit tāta cibi necessitas in egro ꝑꝑ necessitatē auctā aut aliqd̄ huiusmodi q̄ꝫtū ꝯueniēter admīstrabiť ī sano. Et ideo forte opposita ꝯclusio teneri posset: ⁊ tu considera omnia hec. Nā illud qd̄ diciť cōiter cibū dari ſm̄ tenorē virtutis: ītelligiť q̄ nō dꝫ dari vltra posse virtutis. Et cum diciť q̄ ī morbis cronicis subtiliamꝰ intelligiť in mālibꝰ a nā nō reducibili' ad benignū: vt putrida: aut putrere parata notabilr̄ debilitāte digestiuā totiꝰ apta digeri digestiōe ad expulsiōē a nā ꝑparāte: nō oīs morbꝰ nō ē huiusmōi. ¶ Si vero q̄rať an cibꝰ sit qn̄qꝫ ex toto auferendus: diciť q̄ sic. Nā per eiꝰ qn̄qꝫ ablationē infirmꝰ citissime liberať: puta vna die vel duabꝰ aut vsqꝫ ad quartā: ⁊ tūc nō tātū debilitať quin postea sumpto cibo cōuertať ad sanitatis dispositōē: licet ergo omnis ītentio vtriusqꝫ opusculi sit vite custodia: tamen ꝓ vite custodia qn̄qꝫ ē cibꝰ auferēdus totus certo tēpore.

In tribꝰ maxime casibꝰ nutriēs ꝓhibetur. Primo ī ꝑperacutꝭ egritudinibꝰ iuxta illd̄ Hyp. ad vltimas egritudines. Scd̄o ī statu morbi dicente Hyp. Quādo in statu ē egritudo: tunc tenuissima dicta necessarium est vti. Tertius casus ē in ꝑoxismis ⁊ exacerbatiōibus iuxta illud in paroxismis subtrahere oportet.

Sed nō prohibeť nisi cum medicus vult virtutem cuꝫ hoc custodire vt natura occupeť in maturatōe humoꝝ: ⁊ nō minuiť nisi cuꝫ vult virtutē cuꝫ hoc custodire: ergo inquātum nutrit custodit partē virtutis: ⁊ inquātū minuit custodit partē materiei ne natura tūc occupetur in digerendo multum cibum.

¶ Nūc ſm̄ diuisionē datā ponit cañ. 2° satisfacit dubio. 2ª ibi: ipse quoqꝫ. Adhuc pª ī duos ſꝫ cañ. 2ª ibi: ⁊ nō minuiť. ¶ De prima dicit q̄ nos nō auferimꝰ cibū nisi qn̄ volumꝰ nām occupari ī maturatōe humoꝝ. Scd̄o dicit q̄ tūc minuimꝰ cū habemꝰ hāc ītentōē: ⁊ cū hoc volumꝰ nām ꝯfortare vel virtutē custodire. Et iō medicus dādo cibū vtriqꝫ rei vacat. nā inquātū nutrit cōseruať aliquātulū virtus: ⁊ īquātū minuit facit q̄ nā nō occupeť a digestiōe humoꝝ ꝑ digestionē multi cibi. ¶ Circa ꝑtes nota pº q̄ in regimine egrotātiū ꝑcipue māli morbo per cibū ꝑncipalr̄ duo a medico cōsideranť a quibus recipit ītentōē de modo cibādi. Unū est virtꝰ: aliud est morbꝰ. Nā virtꝰ cū sit res nālis dicit de sui custodia ⁊ cōseruatōe q̄ sit per cibū. Nā sanguis spiritꝰ ⁊ humidū mēbrale ī q̄bus cōsistit virtꝰ reficiunť cibo. Scd̄ꝫ ē morbus. nā cū morbꝰ sit res ꝑter nāꝫ īdicat de sui remotiōe. Et q̄ morbi materiales remouenť ꝑ remotionē sue cāe: ideo īdicat de remotōe cāe. Causa vero ē humor. Et q̄ remoueť humor ꝑ operationē nāe vel virtutis occupata nā in digerēdo cibū nō pōt ita occupari in digerēdo humorē sicut si nō eēt ita occupata: iō morbus īdicat q̄ virtus nō occupeť in digerēdo cibū: ⁊ sic q̄ cibus auferať. Ex quo patet istas īdicatōes quodāmodo eē oppositas.

¶ Nota 2° debite cibando nō solū dꝫ medicus vnū sed ambo ꝯsiderare: ⁊ ſm̄ amboꝝ indicatōes elicere ītētōes. Nā forti existēte īdicatione ex parte morbi de nō cibādo si virtꝰ ꝯsentiat ⁊ nō multū indicet de opposito: q̄ ē fortis apta sine cibo stare: tūc auferimus: aut multū minuimꝰ. sꝫ cū non ꝯsentiat virtꝰ alr̄ foret opandū. ¶ Nota 3° q̄ lꝫ virtꝰ quodāmō ꝯtrarie se hēat morbo in īdicādo: q̄ virtꝰ debilior magis indicat ⁊ morbꝰ magis īdicat qn̄ ē fortis: nō tn̄ oꝫ q̄ debilior virtus īdicet plurē cibū esse dandū in vice vna: q̄ stat q̄ talē digerere nō posset. Et ideo ꝯcediť q̄ indicatōe sūpta a virtute magis indicante qn̄qꝫ est minorādus cibus. ¶ Ex his pꝫ verificatio cañ. q̄ qn̄ volumꝰ virtutē esse intētā ad digestionē humorū qui sūt in venis ⁊ videmꝰ virtutē ꝯsentire: q̄ nō īdigere cibarijs vsqꝫ ad ꝯplemētū digestiōis eoꝝ: auferimus cibū. sꝫ cū videmꝰ virtutē nō ꝯsentire ita q̄ nō posset tāto tꝑe sine cibo stare: minuimꝰ nō multū vt natura nō īpediať: ⁊ virtus aliquātulū conseruet ⁊ restaureť.

Juxta illud dictū Auic. medicus īquātū nutrit custodit partē virtutis ⁊c̄. videť ꝯtrariari Gal. ī affo. vbi dicit q̄ grossus cibus augmētat: moderatus custodit: subtilis vero minuit virtutē. Soluiť q̄ diminutio nutriētis custodit virtutē ꝯparatōe ad nihil dare: sꝫ minuit virtutē rōne ad id qd̄ de eo dať ī tēpore sanitatis.

Ipse quoqꝫ semꝑ sit sollicitus de eo qd̄ magis suspectū est: ⁊ est virtus si fuerit valde debilis aut egritudo si fuerit multum fortis.

¶ Nunc remouet dubiū. Siquis eīꝫ q̄rat virtute indicante de cibi exhibitōe: ⁊ morbo īdicante de cibi subtractōe: ad qd̄ medicus magis ītendere debet? ¶ R̄ndetur q̄ semper dꝫ esse sollicitus de magis suspecto idest de eo ꝓpter qd̄ magis suspicamur de morte. Et est hoc modo: q̄ si virtus est valde debilis: tunc ipsa magis est suspecta. Si morbus est valde fortis ⁊ virtus nō ita debilis: tunc morbus est magis suspectus.

Dubitatur circa hoc vtrū deterius

sit declinare ad latus diete grossioris q̄ꝫ opꝫ: an ad latus diete subtilioris q̄ꝫ oꝫ? ¶ Et q̄ deterius sit declinare ad latꝰ diete subtilioris: pꝫ ī affo° prime ꝑticule. In tenuibꝰ dietis magis peccant egrotātes. Dicit eīꝫ q̄ oē peccatū qd̄cūqꝫ sit fit magis ī dieta tenui q̄ꝫ ī grossa. ¶ Ad ꝑtē negatiuā ē Hyp. 2° regis acutoꝝ. ⁊ Gal. ī textu ⁊ ꝯmēto. xxxvj. Dixit enim Hyp. minui nāqꝫ iuuātius est. Et Gal. assignādo cām huiꝰ dixit hoc eē: q̄ additio ſꝫ plurimū nocet: nocumēto cuius rectificatio nō ē possibilis. Rectificatio aūt nocumēti qd̄ a diminutōe accidit est facilis. ¶ In hoc dubio tres sūt r̄nsiōes. pª est Dyni quā sequiť Marsiliꝰ hic: Et prima particula cū dicit q̄ duplex est regimē quoddā ꝑticulare qd̄ attendiť in vna cibatione tantū: aliud ē vniuersale qd̄ accipiť in toto tꝑe vsqꝫ ad statū: aut ī toto tꝑe vniuersali. Quo ergo ad vniuersale regimē oīū tēporū statū precedētiū deteriꝰ est subtiliare. ⁊ hoc vult Hyp. ī affo. dicto. Sꝫ quoad regimen ī solo statu attēdendū minui ē melius: silr̄ quoad regimē ꝑticulare vnius vicis tantū. et hoc voluit Hyp. 1° regiminis acutoꝝ. Primū ꝓbat ꝑ hoc. Nā nutricādo ꝑ subtiliationē cibi fit mutatio ad magis incōsuetū: ⁊ nocet nocumēto essentiali: ⁊ difficilꝰ ex eo virtꝰ tolleret accidētia: ⁊ difficilius suū nocumētū corrigiť in statu per cibū. Scd̄ꝫ ꝓbat q̄ diminutio est ꝯueniēs in statu: ⁊ in declinatione facile corrigiť. Tertiū ꝓbat q̄ minutio indicat de dispōe que est morbꝰ ⁊ corrigit facilꝰ: q̄ ī egro peccatū replōnis difficilius corrigiť. ¶ Scd̄a r̄nsio dicit q̄ taꝫ in sanis q̄ꝫ in egris: ⁊ tā quoad vniuersale regimen q̄ꝫ quoad ꝑticulare declinare ad dictas subtiliores q̄ꝫ ꝯueniat virtuti est deteriꝰ ceteris paribꝰ. Et rō est q̄ facit nocumētū essentiale in defectu virtutis. Et hoc dicūt Hyp. intēdere ponētē ꝓpositionē vniuersalē cum dicit: Omne peccatuꝫ ⁊c̄. ¶ Dicit 2° q̄ peccatū subtiliationis in egro in ꝯparatiōe ad dictā sanoꝝ est minus ingrossatōe in ꝯparatōe illoꝝ. et hanc vult Hypo. 2° regiminis acutoꝝ. ⁊ Auic. prima quarti cū dicit: Cūqꝫ ignoras egritudinē subtilia regimē. ¶ Tertia positio ē mea. naꝫ non credo vniuersalr̄ declinare ad dictā subtiliorē q̄ꝫ virtuti ꝯueniat qd̄ sit deterius q̄ꝫ tantūdē declinare ad grossiorē: cū aliqn̄ per talē īgrossationē in vna die moriť īfirmꝰ: ⁊ ꝑ silē subtiliationē nullo modo morieť. Ad qd̄ ꝓbandū suppono q̄ ꝑꝑ fortē ꝑcussionē in capite abstinēdū sit a dieta sanoꝝ. hoc pꝫ 6° almāsoris ⁊ pª tertij ⁊ quarta quarti. ¶ Suppo. 2° q̄ cā est: q̄ ex tali dieta infirmꝰ qn̄qꝫ īcurret apostema ī cerebro aut pāniculo: vn̄ morieť. Alia eīꝫ cā non pōt assignari quare talē dictā damꝰ ad vitādū periculū mortis. ¶ Suppo. 3° q̄ talibus oībus circūstantijs ꝯsideratis opꝫ aliquo mō cibare cibo medio īter dictā sanoꝝ ⁊ nihil dare. hoc pꝫ: q̄ qn̄qꝫ cibādi sunt: ⁊ nō cibis sanoꝝ ꝑꝑ periculū. ergo qn̄ sūt cibandi aliquis erit cibꝰ in quo non erit hoc nocumētum. sit igiť ille medius īter cibū sanoꝝ ⁊ nihil dare: q̄ argumētū eodē mō de alio hēret veritatē. Cōstat eīꝫ sophisticis q̄ in isto casu ē dare subtilissimū cibū faciētem hoc nocumētū: aut grossissimū non facientē: ⁊ vtroqꝫ modo signabiť cibus minꝰ distans ab īterficiēte q̄ꝫ nihil dare: ⁊ hoc īuēto qui ꝯueniēs eēt cuꝫ corpꝰ cibo īdigeret: cum quo tale nocumētū nō incurrat. Pꝫ q̄ respectu illiꝰ tn̄ ingrossare eēt cā mortis: ⁊ tantūdem subtiliare nō eēt cā mortis. Et potest argumētū duci in termis mēsuraꝝ: vt pꝫ de paratis cadere in apostemata mēbroꝝ ꝑncipaliū ⁊ de paratis suffocari ex nimio sanguine. ¶ Nec credo ēt q̄ vliter in talibꝰ quoad vl'e regimen declinare ad subtiliores sit peius: nec semꝑ in ꝑticulari regimine declinare ad grossiores ē peius vt cū cadit virtꝰ: sed credo q̄ stāte virtute in vna ꝑticulari cibatōe melius est ad subtiliores declinare dictas. et hoc vult Hypo. 2° regi. acu. ⁊ Gal. si bene īspicias. Sꝫ vbi non est periculū suffocatōis aut apostematis credo q̄ in regimie vli ad grossiores declinare dictas ī morbis notabilr̄ magna tꝑa habētibus sit melius

Soluiť hic que sūt ꝯtra Jacobū intellecta illa particula ceteris paribꝰ. Et ꝑ āpliori notitia huiꝰ mē: vide questionē ipsius motam supra affo. 5° ⁊c̄.

melius: aut saltẽ s̄m vtplurimũ est melius. ¶ Posset ẽt dici ꝙ ꝯstante virtute tã quoad vl'e regimẽ q̄ꝫ quoad particulare est meliꝰ in morbo inãli minuere dietã: ita tñ ꝙ ꝑ illã nõ veniat virtꝰ ad diminutionẽ talez cũ qua nõ resici posset bene vnico cibo: sed subtiliare ita ꝙ arefiat corpus aut virtꝰ fiat per illud ĩpotens ad subleuãdũ corpꝰ se ẽ peius q̄ꝫ tantũdẽ ĩgrossare citra limites regiminis ⁊ diete. Et iõ Hyp. nõ dicit ꝙ oẽ peccatũ subtiliatõis sit maiꝰ peccato ĩgrossatõis: sꝫ ꝙ oẽ peccatũ est magnũ. qđ solũ ĩtelligiꝛ duobꝰ modis p̄dictis. Et forte hoc qđ Auic. p̄ª quarti de arefactõe ⁊ augmẽto ap̄atis dicit vult Hyp. ĩ affo. dicto.

Solet secundo queri absolute que

est fortior ĩdicatio: an morbi an virtutis? Ubi diciꝛ ꝙ absolute ĩdicatio sũpta a virtute est fortior. Nã accidentibꝰ virtutẽ dissoluẽtibꝰ illico dãdus est cibꝰ ꝯmẽto. ix. prime ꝑticule. Etiã q̄liscũq̄ꝫ sit morbꝰ ꝯmẽto. ix. de ĩgenio sanitatis dicit Gal. Igiꝛ prima ĩtentio in oĩ quidez virtute ẽ ista: tñ nõ est curatiua sꝫ viuificatiua. Attamẽ regula debite dietãdi ꝯstante virtute sumiꝛ marĩe a morbi cognitõe.

Nutriẽs quoq̄ꝫ ex duabꝰ minuiꝛ partibꝰ. vna earum est ex parte quãtitatis: ⁊ altera est ex parte qualitatis: ⁊ tibi quidẽ possibile ẽ ponere ꝯiunctionẽ duaꝝ partium diuisionẽ tertiã. Differẽtia aũt ĩter duas dictiones quãtitatis ⁊ qualitatis ẽ quoniã nutriẽs q̄ñq̄ꝫ ẽ multe quãtitatis ⁊ pauci nutrimenti sicut olera ⁊ fructus: quoniã qui ex eis multuz comedit: ex quãtitate nutriẽtis multũ recipit absq̄ꝫ eiꝰ q̄litate. Et q̄ñq̄ꝫ ẽ nutriẽs pauce quãtitatis ⁊ multi nutrimẽti sicut oua ⁊ galloꝝ testiculi.

¶ Hic ponit aliã diuisionẽ de modo admĩstratiõis nutrimenti ⁊ cañ. illi correspõdentẽ: ⁊ est diuisio huius membri suprapositi. s. diuisio cibi. Et diuidiꝛ ĩ duas. p° ponit distinctionẽ. 2° cañ. correspõdentẽ. ibi sc̄da nobis quoq̄ꝫ. prima ĩ duas: sed lego totũ simul. ¶ Dicit ĩ p° ꝙ nutriẽs minuiꝛ tribꝰ modis. vno mõ in qualitate: alio modo ĩ quãtitate: ⁊ tertio ĩ qualitate ⁊ quãtitate simul. ¶ Dicit 2° ꝙ differẽtia que est ĩter cibũ multe qualitatis ⁊ cibuz multe quãtitatis põt ex hoc ĩtelligi q: cibus multe quãtitatis cõtinue modicũ prebet nutrimẽtũ. Erit ergo ille multe quãtitatis ⁊ parue qualitatis sicut olera ⁊ fructus: ⁊ q̄ñq̄ꝫ est ecõuerso: q: ĩ pauca quãtitate multũ p̄bet nutrimẽtũ sicut testiculi galloꝝ ⁊ vitelli ouoꝝ. ¶ Ubi nota p̄° ꝙ dupl'r loquunꝛ medici de q̄litate nutrimẽti. p̄° de q̄litate operatiua alterãdo. s. caliditate ⁊ frigiditate: ⁊ hoc mõ nõ dicimꝰ hic. 2° diciꝛ q̄litas rõe nutrimẽti vt nutrimẽtũ est: ⁊ hoc modo dicimꝰ nutrimẽtũ esse multe q̄litatis vel pauce q: ẽ multe nutribilitatis aut pauce. Et ex hoc potes elicere moduz minorãdi cibũ ĩ qualitate: q: dare cibũ minoris nutrimẽti. Modus aũt minorãdi q̄ꝫtitatẽ est clarꝰ. Pꝫ 2° ꝙ minoratio qualitatis põt dici quodãmodo minoratio quãtitatis. Nam alijs paribus per cibuz pauce quãtitatis minus de nutrimẽto daꝛ q̄ꝫ ꝑ cibũ multe quãtitatis. ¶ Nota 3° ꝙ ideo cibus prebeꝛ multi nutrimẽti respectu alteriꝰ equalis quãtitatis: q: illius cibi pars pauca transit in superfluitates ⁊ plurima in alimẽtũ: sed alterius partis plurime trãseũt ĩ supfluitates: ⁊ pauce in alimentuz. ¶ Tertio notandũ ꝙ apud doctores ex tribꝰ causis in genere cõtingit ꝙ cibus sit aptus s̄m plurimas partes in alimentuz conuerti. vna est familiaritas ⁊ cõueniẽtia cum sanguine ĩ ꝓprietate occulta. sc̄da ẽ ꝯueniẽtia in qualitatibus manifestis. tertia ẽ passibilitas cibi ex mõ substantie. Propter primã. Caro sicca ẽ pluris nutrimẽti homini q̄ꝫ fenũ. naz ĩter carnes ⁊ hoĩez vl' sanguinẽ humanũ currit occl'ta ꝓprietas merito cuius ille sunt ĩ sanguine a calore naturali hoĩs trãsmutabiles ⁊ talis ⁊ tãta nõ currit ĩter fenũ ⁊ humanũ sanguinẽ ⁊ calorẽ: vbi econtra est respũ asini: equi ⁊ bouis. Propter sc̄daz ꝙ vitelli ouoruz ⁊ gallorum testiculi ⁊ carnes s̄m plures partes cõuertuntur ĩ nutrimento hoĩs q̄ꝫ fabe aut lẽtes aut olera. Propter tertiã ꝙ liquida plus nutriũt: vt in ꝯmẽto illius affo. facilius est repleri potu q̄ꝫ cibo. ¶ Et pro hac materia vide dicta a me in q̃onibus super illo affor. sc̄de particule. Facilius ẽ repleri cibo q̄ꝫ potu. ⁊ videbis q̄uo stat. a. cibũ vt sanguis hũanꝰ respũ. b. vt vitelli ouorũ ãbobus potatis nãliter ⁊ virtualiter magis similẽ eẽ mẽbris tã ĩ ꝓprietatibꝰ occultis q̄ꝫ in qualitatibꝰ manifestis. ⁊ modo substãtie. b. ⁊ ꝯsimili ãborũ existẽte applicatiõe. faciliꝰ tamẽ alijs ꝑtibus nutriẽtur mẽbra ex. b. q̄ꝫ ex. a. ⁊ simil'r accipe exẽplũ de cibo subtili pauce quãtitatis exhibito stomaco calido respectu grossi similis quãtitatis. Et codẽ modo videbis ꝙ stat. a. cibuz digestibiliorẽ esse. b. tũc ex modo substãtie q̄ꝫ ex ꝓprietate occulta ⁊ qualitatibꝰ manifestis: vtroq̄ꝫ tñ ĩ equali quãtitate ⁊ simili modo applicatꝫ meliꝰ digeriꝛ. b. q̄ꝫ. a. ⁊ multa alia serua ad vidẽdũ ibi. ¶ Nota 4° ꝙ qualitatiua similitudo attẽdiꝛ in hoc ꝙ cibus tẽꝑatus ẽ qui alijs paribus ẽ pluris nutrimẽti q̄ꝫ distempatꝰ. inter distempatos vero calidus ⁊ humidus. Reliqua sunt nota. ¶ Ex his pꝫ quare fructꝰ ⁊ olera sunt pauci nutrimẽti. s. q: nõ hñt cũ hoĩe ita ꝯueniẽtẽ ꝓprietatẽ sicut caro: nec ĩ sua ꝯpl'one sunt ita vicinia. Ecõtra ãt testiculi galloꝝ ⁊ vitelli ouoꝝ.

Modus etiã substãtie põt intelligi de grossitie cibi iuxta illud Gal. in libro de virtute cibariorũ. c. ix. dicẽs ꝙ plurimi nutrimẽti sũt oẽs cibi grossi qui bene digeruntur. Rursus reddiꝛ cibꝰ pauci nutrimenti ꝓpter quattuor. Prio ꝓpter subtilitatẽ: ꝓpter nimiaz siccitatẽ: ꝓpter nimiaz eius humiditatez aquosaz ⁊ ꝓpter plurimã eiꝰ supfluitatẽ. hec vide a Gal. i. c. x. preallegati libri.

Et hoc ꝓuenit ex meliori virtutis applicatione.

Nobisquoq̄ꝫ quãdoq̄ꝫ ẽ necessariũ qualitatẽ minuere: ⁊ in quãtitate augumẽtum facere: ⁊ hoc quidẽ ẽ cuz desiderium fuerit superãs: ⁊ in uenis crudi fuerint humores: ⁊ voluerimꝰ desiderium sopire per stomaci repletionẽ: ⁊ a venis multã prohibere materiã: iõ vt prius matureꝛ illud qđ ẽ in venis aut ꝓpter intentiones alias ab istis: ⁊ quãdoq̄ꝫ necessariũ est nobis in qualitate augumentũ facere ⁊ minuere quãtitatez: ⁊ hoc quidem est cum voluerimus virtutem confortare: ⁊ stomaci natura rem multam digerere non valet.

¶ Hic ponit can. p° generales attendendos. sc̄do speciales ea ꝯsideratiõe nature morbi aut t̄pis eiꝰ. 2ª ibi: Plurimũ aũt. ¶ In prima parte ponit duos can. primꝰ can. ẽ ꝙ forti exñte fame ⁊ venis repletis malis humoribꝰ crudis minuimus cibũ s̄m qualitatẽ augẽdo s̄m quãtitatẽ vt satisfaciat fami: ⁊ tamẽ nõ impediaꝛ virtus a digõne humorũ qui sunt ĩ venis: cũ ex tali cibo modicũ in venis trãseat. Etiã propter alias intẽtiões: verbigratia si volumus corpus macer facere: vel si volumus materiã multã a venis expellere forti existente appetitu ꝓpter timorẽ ap̄atis ⁊ multa alia. Sc̄dus can. stomaco existente debili qui nõ põt rẽ multã digerere ⁊ virtute indigẽte cõfortatiõe: tunc minuimus ĩ quãtitate ⁊ augemꝰ ĩ qualitate: q: damus cibũ paucũ multi nutrimẽti.

Iste primꝰ canon praticeꝛ quattuor obſuatis. primo ꝙ sit vehemẽs appetitus. sc̄do ꝙ vene sunt replete humoribꝰ crudis. tertio ꝙ adsũ volumas vt satisfiat eius ꝺsiderio per ventris repletionẽ. quarto vt prohibeaꝛ noua materia a venis.

Uerificaꝛ potissime canon iste sc̄ds in debilitate stomachi prouenitẽs ex egritudine cõsumptiua vt ptisi: ethica: fluxibꝰ liquefactiuis: spasmo de inanitione ⁊ reliquis.

Dubitatur circa istos cano. vtrum

humoribus crudis exñtibus ĩ venis cũ forti fame sit dandus cibus multꝰ ⁊ pauci nutrimẽti. Negatiue arguiꝛ sic. Istis corporibꝰ nõ cõueniũt cibi multarũ supfluitatũ generatiui. sed dicti cibi sunt huiusmodi: ergo ⁊c. maior pꝫ: q: ꝙ dicti cibi multarũ supfluitatũ generatiui sunt augẽtes cacochimiã cũ venas impleãt superfluitatibꝰ. ¶ Cõfirmatur ẽt q: in istis corporibꝰ ꝓhiberi dꝫ indigestio. sꝫ tales cibi sunt difficilis digestiõis: ergo ⁊c. minor pꝫ: q: ñ sunt nutrimẽti pauci: nisi q: aut in ꝓprietate nõ cõueniũt aut in modo substãtie aut in ꝯpl'one vt pꝫ in supradictis. sed quocũq̄ꝫ modo fit ꝓpter illud erũt difficilis digõnis: ergo ⁊c. ¶ Sc̄do in hyeme ẽ dãdus multus cibꝰ ⁊ multi nutrimẽti. sed ĩ hyeme respũ aliorũ tẽporũ appetitus ẽ intensior: ⁊ crudi humores sunt ĩ venis. ergo nõ vl'r multis exñtibus humoribꝰ crudis ĩ venis cũ forti fame est dãdus cibus pauci nutrimẽti. cõsequẽtia ẽ nota ⁊ maior ẽ hypo. in illo affo. Uentre hyeme ⁊ vere ⁊c. Et minor pꝫ: quia in hyeme multiplicanꝛ flegmata ⁊ minoraꝛ sanguis ⁊ flegma ẽ humor crudus. Et assumptũ ẽ Aui. 3ª primi ca. de comparatiõe gradus qualitatis aeris. Dicit enim ⁊ minuiꝛ in ea sanguis ⁊ augeꝛ flegma. ¶ Tertio ⁊ vltimo ĩ corpore ĩ quo mali abũdant humores ẽ dãdus cibus bonꝰ largiter. sed ille cibus ẽ multi nutrimẽti: ergo ⁊c. assumptũ ẽ Auic. 3ª primi ca. de regimine eius qđ comediꝛ ⁊ bibitur. Sepe etiã ꝯcediꝛ ei in cuius corpore mali abũdant humores vt rẽ bonam largiter comedat. ¶ In oppositũ est Auic. hic.

¶ Pro solutiõe dubij nota primo ꝙ nõ est ĩtẽtio Aui. ꝙ semꝑ humoribꝰ crudis abũdantibꝰ ĩ venis ⁊ forti existẽti appetitu sit dãdus multꝰ cibus pauci nutrimẽti. Nã virtus digestiua posset eẽ debilis ita ꝙ nõ sufficeret magnã quãtitatẽ cibi digerere. sed sufficit ꝙ merito istarũ dispositionũ deductis cõtrario mõ indicãtibus: cibus ẽ dandus multe quãtitatis ⁊ pauci nutrimẽti. ¶ Nota sc̄do ꝙ ciboꝝ quidã est cibus purus: ⁊ quidã est cibus medicinalis qui habꝫ virtutẽ subtiliãdi: calefaciẽdi: sedandi: vomitũ ꝓuocãdi: vel aliquã talẽ virtutẽ nõ ꝯpando a materia.

¶ Nota tertio ꝙ aliqui cibi sunt pauci nutrimẽti ⁊ mali: quidã eñi sunt multi nutrimẽti ⁊ mali: quidã aũt pauci ⁊ boni: quidã multi ⁊ boni. Et tu vide exẽpla 2° primi đ eo qđ comeditur ⁊ bibiꝛ ad finẽ capituli. ¶ Tunc sit ista ꝯclusio prima. Stante multitudine humorũ crudorũ ĩ venis cũ forti desiderio stat nõ ꝯuenire cibũ multe quãtitatis ⁊ pauci nutrimẽti. Patet q: stat multitudinẽ humorũ eẽ tantaꝫ vt sumẽdo cibũ periculũ eẽt de crepatura venarum ⁊ suffocatiõe ⁊ dimittẽdo ⁊ euacuando corpꝰ liberaꝛ.

¶ Sc̄da cõclusio. Stãte humorũ crudorũ multitudine ĩ venis ⁊ forti appetitu ita fortibus vt nullius ĩdicatio istoꝝ alterius indicationẽ vincat ex toto deductis ecõtrario indicantibus cibus ẽ dandus multe quãtitatis ⁊ pauci nutrimenti. ¶ Ista est pro mẽte Aui. Et ꝓbatur sic ratiõe. Nã multitudo crudorũ humorũ nõ vincẽs indicationez fortis famis indicat nõ implẽdas eẽ venas: ne virtus a digestiõe ꝓhibeaꝛ. ⁊ ideo cibꝰ dꝫ eẽ pauci nutrimẽti. Fortis aũt appetitus ĩdicat de famis ⁊ sitis extinctiõe que fit cũ cibis multe quãtitatis. ¶ Ad argumẽta. Ad primũ dicitur ponẽdo ꝙ ciborũ multaꝝ supfluitatũ quidã sunt huiusmodi q: ex eis sunt apte naturales supfluitates prĩe vel sc̄de digestiõis generari: q: multe feces aut multa vrina.

quidam vero sunt tales: q̄ꝛ multiplicatiui superfluitatum nō naturaliū: q̄ꝛ bonoꝝ malorū in venis. Cuꝫ igiť dicit ꝙ cibi pauci nutrimēti sunt multarū sup̄fluitatū: dico verum esse p̄mo modo. Et hoc modo negať ꝙ dictis corporibus non cōueniant cibi multaꝝ superfluitatū. Sꝫ si dicatur scd̄o modo cōceditur ꝙ illi cibi nō cōueniūt. sed nō dicemus oēs cibos modici nutrimēti ꝯuenire ⁊ multos: imo aliquos tales vt euchimos: q̄ꝛ bonorum humoꝝ generatiuos sed paucoꝝ: q̄ꝛ plurima eoꝝ pars secedit in feces ⁊ vrinam ꝑ vias ductuū nō implēdo venas sicut granata lactuce amigdale. ¶ Ad ꝯformationē dicimus ꝙ isti sunt difficilis digestiōis respū ciboꝝ nutribilissimoꝝ: vt vini ⁊ aque carnis. sed nō tñ opꝫ eē ita difficilis digōnis: q̄ꝛ idigestio nō ita mltū resistit virtuti quin ī illos sit apta agere ⁊ vincere: nō obstāte ꝙ merito proprietatis occulte nō ſm multas partes sint ī sanguinē cōuertibiles. ¶ Ad scd̄ꝫ diciť ꝙ corpora plurimos cibos sumētia ī hyeme habēt plenitudinē bonoꝝ humoꝝ nō crudoꝝ. Uel scd̄o ꝙ ibi est indicatio indicās quare dētur cibi multi sanguinis generatiui: vt diciť a Gal. ī cōmento. ¶ Ad tertiū ꝓpter virtutis debilitatē diciť ꝙ cibus bonus vel res bona ē cibꝰ medicinalis illis dādus. Aut hoc erit ꝓpter debilitatē virtutis indicātis ꝓpter duo dicta. Illius aūt textus expositionē vide a me sup̄ illo affo. scd̄e particule. Non pura corpa ⁊c̄. Scd̄a dubitatio ē quō ī talibꝰ corꝑibꝰ sit vehemēs appetitꝰ cū eius humoꝝ crudoꝝ p̄ñtia sit cā ablationis appetitus: vt pꝫ de aīalibus ī hyeme ī cauernis habitātibus. Dicitur ꝙ pōt in eis esse appetitꝰ naturalis mēbris respuētibus malos humores ⁊ attrahētibus bonos a stomaco ⁊ epate. pōt etiā eē p̄ternaturalis ꝑꝑ frigidū humorē incitantē appetitū. Scd̄us casus ē clarus.

Plurimū autē qd̄ nos laboramꝰ in minuēdo cibum aut prohibendo est cū egritudines medicamur acutas. In egritudinibus quoqꝫ cronicis minuimus: sed minus q̄ꝫ in acutis.

¶ Ponit cañ. de minoratiōe cibi ſm dispōnem morbi. Et q̄ꝛ in morbis differētibꝰ ſm cronicū ⁊ acutū: vario modo cibū damꝰ: ⁊ eodē modo variamꝰ dietā ſm variatōem tēpoꝝ eoꝝ. Ideo pº dicit Aui. diuersitatē minorādi cibū in morbis ſm p̄imā dictoꝝ morboꝝ differētiā. 2º ſꝫ differentiā tꝑuꝫ eiusdeꝫ morbi. ibi 2ª: ⁊ quāto plus egritudo. In prima ponit duas cās. ibi 2ª: ī cronicis nāqꝫ. ¶ In prima ponit duos cañ. Primꝰ est iste ꝙ īter egritudines plurimū nos laboramꝰ in minorādo cibū in acutis egritudinibꝰ. Scd̄s est ꝙ ī cronicis minoramꝰ cibū: ſꝫ minꝰ q̄ꝫ in acutis. ¶ Circa primā parteꝫ nota ꝙ morbus mālis q̄ pendet a p̄ñtia humoꝝ: idiget humoꝝ digōne: aut euōne: aut vtroqꝫ. Et ideo q̄ꝛ nā occupata nō tā bene maturat aut expellit sicut si soluꝫ illi rei sit intēta: ideo q̄libet morbꝰ talis indicat de cibi ablatōe: virtus aūt si sit debilis indicat de cibi additōe per quē ꝯforteť: ⁊ ille idicatiōes sunt quodāmode ꝯtrarie: ⁊ attēdimꝰ potētiori altera non neglecta: ⁊ hoc totū dictū est supra. ¶ Nota ꝙ morboꝝ māliuꝫ q̄dā sūt acuti q̄dā cronici. Morbi cronici dicunť q̄ vltra quadragesimū dieꝫ terminanť. Morbi autē acuti quidā sunt absolute acuti: ⁊ sūt qui in .xiiij. die terminanť. Quidā sūt acuti cū additōe: q̄ꝛ ꝑacuti qui īfra septimū dieꝫ terminātur: ⁊ ꝑacuti qui infra quartū dieꝫ terminanť. Quidā tropici qui vltra .xiiij. dieꝫ ⁊ citra quadragesimū terminanť. Oēs tñ acuti ī hoc conueniūt ꝙ cū velocitate sue terminationis sunt seuoꝝ accidētiū: ⁊ ideo febris effimera non est acuta nec cronica: ⁊ hec sūt alibi dicta. Ex his pꝫ ꝙ ī morbis mālibus acutis virtꝰ magis ꝯsentit subtiliatōi qua indiget q̄ꝫ morbꝰ cronicus: q̄ꝛ acuti cito terminanť: ⁊ ꝑ modicū tempꝰ pōt virtꝰ melius sustentari cū modico cibo q̄ꝫ per multū. Et ideo ī morbis acutis subtiliamꝰ dietā ⁊ minuimꝰ cibū plurimū: imo q̄ñqꝫ auferimꝰ: ſꝫ ī cronicis nō tātuꝫ minuimꝰ. ¶ Nota 3º ꝙ q̄ꝛ virtus est debilior ī morbo cronico q̄ꝫ in sanitate alijs paribus ⁊ q̄ꝛ morbus idicat de cibi subtractiōe: iō posita alioꝝ paritate ī cronico morbo etiaꝫ minuimus cibū respectu cibi ī cōparatiōe sanoꝝ.

¶ Ex quo pꝫ pº ꝙ in oī morbo māli ē subtiliāda dicta respcū alioꝝ: alijs ꝯditiōibus obseruatis. ¶ Patet 2º quare ī morbo cronico diciť equari a docto. ⁊ quare a Gal. prima ꝑticula affo. sub illo affo. Tenues ⁊ certe diete. dr̄ ꝙ virtus ē cōseruāda ī cronicis. hoc eīm dicit in cōpatione ad id qd̄ fit in acutis: q̄ꝛ in cronicis tantuꝫ de cibo damus vt videať quasi equari cibo sanoꝝ ⁊ virtus cōseruari vt est. ¶ Patet 3º nō eē verū quod dicūt Dy. ⁊ Marsi. ꝙ generaliter in oī morbo ab eo sumiť indicatio ablationis cibi. Nā a morbis qui sunt ex inanitiōe tātū idicať cibi exhibitio: vt ī affo. Ex plenitudie ⁊c̄. ¶ Sequiť 4º ꝙ nō in quolibet morbo materiali salubri ordinanda ē dieta ī cōparatione ad statū. Nā multi sunt tales qui sunt in declinatiōe quibus cibus subtilior ē dandus q̄ꝫ in sanitate nō merito status futuri. ¶ Sed tūc cadit ꝑticulare dubium: vtrum ī morbis materialibus ī quibus cibus debꝫ minorari idicatiue sumpta a materia sit meliꝰ minuere cibi q̄ꝫtitatē nō minorata q̄litate: aut equaliter: aut vtrūqꝫ simul: videť ꝙ potius sit minorāda qualitas. nā ī acutis ptisana ordei offerť q̄ minoris ē qualitatis q̄ꝫ cibi sanoꝝ: ⁊ offerť ſm quātitatē cibi ꝯsueti: vt sumiť pº regiminis acu. textu cōmēti .xx. nā si bis in die ꝯsueuit comedere: bis ī die ptisanam offerri p̄cipit. ¶ Cōfirmatur q̄ꝛ in morbis istis sunt exhibēdi cibi alteratiui: ⁊ aliquo mō morbo vel cāe morbi oppositi. tales aūt sunt modici nutrimenti: ergo ⁊c̄. ¶ In oppositū ē cōis modus practicādi. nā damus pullū ꝯtusum q̄ est cibꝰ multi nutrimēti ⁊ pauce quātitatis. ¶ In dubio no. ꝙ isti morbi materiales q̄ñqꝫ sunt cuꝫ virtutis magna fortitudine ⁊ p̄cipue digestiue stomaci ⁊ nō corrupto aut deiecto appetitu. quādoqꝫ aūt vnū istoꝝ d̄ficit. s. virtus vel appetitus: tūc fit prima ꝯclusio ista. Stantibꝰ ī infirmo virtute ⁊ appetitu ī morbo māli cibꝰ est plus qualitatiue q̄ꝫ quātitatiue minuēdus mā existēte in venis totius vel eius ambitu. Probať q̄ꝛ per diminutionē qualitatis fit ꝙ nā nō īpediť in digerēdo: ⁊ per quātitatē ꝯueniētem appetitui satisfit. Accidit ēt ꝙ pōt magis alterare si alteratiuus deť ⁊ alia nocumēta nō sequunť: ergo ⁊c̄. ¶ Scd̄a ꝯclō ī morbo māli indicāte minorationē cibi stante cōi appetitu: q̄ñqꝫ diminuimꝰ quātitatē ⁊ augemꝰ qualitatē: vt pꝫ in colica passiōe ⁊ lapide renū ēt si virtꝰ sit fortis. ¶ 3ª ꝯclō: q̄ñqꝫ oꝫ cibū dare ꝑue quātitatis ⁊ multe qualitatis: ⁊ hoc vbi virtꝰ est debilis nō potēs notabilē quātitatē digerere: aut vbi appetitꝰ est valde ꝓstratꝰ: ita vt īfirmꝰ non posset multū sumere: ⁊ isti sunt casus ī quos hodiernis tēporibꝰ incidimꝰ sepe ꝓpter lasciuiā: ⁊ q̄ꝛ infirmi sūt delicati ⁊ patiunť in febribꝰ fastidiū ⁊ abhoīationē cibi nos damus pullū ⁊ oua ⁊ aquā carnis. ¶ 4ª ꝯclō cū isti cibi exhibēť plerūqꝫ sunt exhibēdi alterati. Nā isti cibi sunt facile inflāmabiles: iō p̄cipue in febribꝰ sunt ad frigiditatē alterādi cū decoctōe lactucaꝝ aut cuꝫ vino granatoꝝ aut similiuꝫ. Et ex his habemꝰ facilē argumētoꝝ solutionē.

In cronicis aūt plus de virtute solliciti sumus ꝙ eaꝝ crisis est lōginqua ⁊ ipsaꝝ statꝰ ē remotꝰ. Quapropter nisi virtus custodiať vsqꝫ ad horā crisis stare nō poterit: neqꝫ illud qd̄ in longo digeriť tēpore digerere valebit. In acutis vero egritudinibꝰ crisis est ꝓpinqua ⁊ cōfidimus ꝙ virtus ante statū non resolueť: qd̄ si hoc timuerimꝰ nutriēs non plurime minuemus.

¶ Modo ꝓbat ambos cañ. ⁊ pꝫ ex notatis modus ꝓbationis amboꝝ cañ. Sed ꝓpter iuuenes nota ꝙ crisis ē vehemēs ⁊ velox motus morbi quo infirmꝰ duciť ad saluteꝫ vel ad mortē. Et iste motꝰ plerūqꝫ accidit in statu acutoꝝ. Cū ergo videmꝰ morbū aliquē crisi terminādū: tūc ordinamꝰ dietā ita vt in crisi virtꝰ nō sit taꝫ debilis ꝙ deficiat neqꝫ corpꝰ sit humoribꝰ plenū vt crisis ipediať. Cū ergo ē crisis ꝓpinqua virtute tollerāte subtiliamꝰ dietā ⁊ auferimꝰ cibū. ¶ Nota 2º ꝙ lꝫ nō fiat crisis: tñ ꝓpe statū subtiliamꝰ dietā maxime ex cā infra dicēda ⁊ añ statū cū statꝰ est vicinꝰ magis subtiliamꝰ q̄ꝫ si eēt lōginquꝰ alioꝝ posita paritate: ⁊ ideo ī acutis ꝓpter hec duo magis subtiliamꝰ.

Et quāto egritudo plus p̄cipio ꝓpiqua fuerit ⁊ accidētia magis quieta nutriemus virtuteꝫ ꝯfortātes. Et quātū egritudo ſm augmētuꝫ ꝓcesserit ⁊ accidētia ibi etiā augmētata fuerint: minuemꝰ dietā ꝓpter fiduciam eiꝰ qd̄ iaꝫ dedimꝰ: ⁊ ꝓpterea vt virtꝰ alleuieť in hora luctaminis. In tꝑe quoqꝫ status regimē quoqꝫ subtiliamꝰ vehemēter. Et quāto magis egritudo fuerit acuta ⁊ crisis ꝓpinquior: erit nostra regiminis subtiliatio maior nisi cause acciderit que nos ab eo ꝓhibeāt quēadmodū in libris nominabimꝰ particularibus.

¶ Hic ponit cañ. d̄ minoratiōe cibi merito tēpoꝝ morbi. Et ista pars diuidiť in q̄nqꝫ ꝑtes ſm .v. cañ. ibi 2ª: ⁊ q̄ꝫtuꝫ egritudo. ibi 3ª: in quo tꝑe. ibi 4ª: ⁊ quanto magis. ibi 5ª: nisi cause. ¶ Primus cañ. ē iste ꝙ q̄ñ egritudo ē ī primo ⁊ accidētia sunt magis quieta: tūc nutrimꝰ cōfortādo virtutē: ⁊ intelligiť ꝙ plus nutrimus q̄ꝫ ī sequētibus vsqꝫ ad statū lꝫ minus sit q̄ꝫ in sanitate nisi fuerit ex causis dicendis ī dubio. ¶ Scd̄s cañ. ē ꝙ cū egritudo ꝓcedit ad augmentū ⁊ accidētia augenť tūc minuemꝰ cibū: ⁊ hoc duabus de causis. Pria q̄ꝛ habemus fiduciā ꝙ virtꝰ rōe cibi exhibiti poterit durare cū maiori subtiliatiōe cibi. 2ª vt virtus alleuieť ⁊ non sit onerata cibo ⁊ humoribus hora luctaminis. i. pugne ⁊ hec ē hora status. ¶ Tertius cañ. ē ꝙ in tꝑe status regimē vehemēter subtiliať respectu p̄cedentiū. Causa ē q̄ꝛ tunc virtus pugnat. ¶ Quartus cañ. ē quāto egritudines fuūt acutiores tanto subtiliamꝰ vehemētius. ⁊ hoc quoad oīa hec tꝑa q̄ꝛ pugna ē maior ⁊ tēpꝰ quo virtꝰ dꝫ cū subtiliatiōe regīs stare ē breuiꝰ. ¶ Quintus cañ. ē quia talis subtiliatio est fiēda nisi fuerit eā prohibēs. s. virtutis d̄bilitas aut accidēs aliud: vt ī libris particularibꝰ dicitur: debet fieri in crisibus.

Dubitatur vtrum in morbis materialibus dieta debeat procedere subtiliando vsqꝫ ad statum

Hypocrates aūt tertio ꝓnosticoꝝ diuisit egritudines per periodos.

Duo requiruť in febri acuta. s. ꝓpiquitas status ⁊ timor ī ea: vt vult Auic. prima quarti tractatu .ij. c. iij. ⁊ per vltimuꝫ excludit effimera.

Quia in acutis status est propinquus: in cronicis vero lōginquus.

Aduerte ꝙ sicut periodi acutoꝝ morborū respectu crisis ꝑ quaternarios dierum ꝯputanť: ita periodi cronicoꝝ ꝑ septēnarios: ⁊ nō solū dieꝝ ſꝫ mēsiū ⁊ annoꝝ: vt dicit Gal. tertia ꝑticula affo. in cōmento affo. xxix. plurime vero

Cōtra istū primū canonem erat vsus quorūdā antiquoꝝ: vt recitat Hyp. scd̄o regiminis acutoꝝ. Gal. x. de igenio sanitatis. c. iij. isti enim in oī egritudine materiali in tribꝰ primis diebus nihil dabāt.

tũ inclusiue. ¶ Ad partez negatiuaz arguit̃ sic. Aliquis ẽ morbus materialis in cui⁹ pˀi. multa ẽ repletio ꝓpter quã dieta magis subtiliãda ẽ q̃z i statu cẽt subtiliãda merito il lius morbi: ergo ⁊c. Assumptũ pz. i. tertiana pura icipiẽte cũ plurima sanguinis replõne. ¶ Confirmat̃ q: cõtigit qñq3 principiũ molestũ eẽ: q: cõiũctũ cũ alio morbo ⁊ statum eius eẽ sine alio morbo: ⁊ cõstat q in prin. erit magis subtiliãdũ. ¶ Scdo arguit̃ sic. In quartana ꝯuenit subtiliatio ⁊ postea igrossatio: vt pria quarti. De quartana igit̃ nõ generalr in oi morbo grossius ẽ dietãdũ i prin. ¶ Tertio i pleuresi grossius ẽ dietañ. in statu ⁊ digesta materia: vt decima tertij ⁊ pº regis acu. ¶ Quarto sic virt⁹ i morbo ꝯtinue debilitãdo ꝓcedit: ergo idiget maiori refectiõe: ⁊ morb⁹ salubris ꝯtinue minorat̃ saltez post pˀcipiũ: ergo min⁹ indicat de cibi ablatõe: ergo merito vtriusq3 post pricipiũ ẽ ingrossanda dieta. ¶ Quinto tunc magis ẽ subtiliãda dieta cũ virtus ẽ fortior ⁊ pugna eius ꝯ mãz morbi maior ⁊ mã amplior. Et hoc ẽ in prinº: ergo ⁊c. minor pz: q: i prin. mã est magis rebellis cũ sit minus digesta. ¶ Sexto arguit̃: in prinº paroxismi est subtilius dietañ. q̃z in statu: ergo in pˀcipio vli est subtili⁹ dietãdũ q̃z in statu vli. cõsequẽtia tenet per similitudinẽ ⁊ assumptũ pz pº regis acu. ab Hyp. textu ꝯmẽti. xlv. ⁊ Gal. co. ꝯmẽto dũ dixit: Et deterior hora est cũ inueniunt̃ ista mẽbra i deteriori dispositõe: ⁊ manifestũ est q hora i qua sũt in deteriori dispõe: est hora inceptiõis paroxismoꝝ. ¶ In oppositũ est Auic. hic ⁊ pª quarti. c. de regimine febricitãtiũ. ⁊ Hyp. pª particula affo. affo. pº. ⁊ Gal. in ꝯmẽto. In isto dubio ponam notabilia 2º ꝯclusiones. ¶ Quãtuz ad primũ nota q morboꝝ quidã sunt mãles: quidã imateriales. De imaterialib⁹ in pñti nõ est sermo. Plurimi ei3 imaterialiũ morboꝝ nõ indicãt de cibi ablatõe vt morbi sequẽtes inanitionez.

¶ Scdo notañ. q morboꝝ materialiũ salubriũ a mã cruda icipientiũ ⁊ ad salutez terminãdoꝝ cõiter quattuor sũt tpa. s. principiũ: augmẽtũ: status ⁊ declinatio. Et hec tpa dicunt̃ vlia totũ morbũ ꝯtinẽtia. Et quedã sũt tpa particularia determinatũ morbũ respiciẽtia. Hic aũt est sermo de vlibus tpibus. ¶ Nota 3º q vlia tpa morbi mãlis qñq3 distinguunt̃ penes accidẽtia: qñq3 penes materie digestionẽ vel alterationẽ digõni oppositã. Et tu vide hoc pº de crisi ⁊ p ca que dixi pª particula affo. ¶ Nota 4º q in quibusdã morbis vlia tpa penes materie alterationẽ ⁊ penes accidẽtia coincidũt plerũq3: vt in quibus mã ꝯseruat̃ ad vnicã creticã expulsionẽ: qbusdã vero nõ coincidunt. Et tu vide ista in qõne mea de magnitudine morbi 2ª particula affo. ¶ Nota 5º q in statu morbi salubris ꝓut distinguunt̃ tpa penes digõnez materie: q: in statu inuenit̃ mã magis digesta q̃z ante: ⁊ cum hoc est magis calefacta multũ naturã ⁊ virtutẽ irritãs ad operãdũ in ea respectu precedẽtiuz tẽpoꝝ paritate posita in parte loci ⁊ quãtitate eius. Et iõ cũ natura vincere dz in salubri morbo: pz tunc naturã fortissime ꝯ talem mãm pugnare. In prinº vero ⁊ augmẽto ꝑꝑ ꝯrias cãs ꝯtingit ecõtra. Et ita dicat̃ d augmẽto tanq̃z medio mõ se hñte. ¶ Nota 6º q in prinº quoad accidẽtia nõ multũ stimulat̃ virt⁹ ad agẽdũ i mã morbi: s3 in statu quoad accidẽtia multũ stimulat̃: ⁊ iõ fortissime tũc conat̃ alijs parib⁹. Ex quo pz q hac paritate stãte fortior est actio nãe in morbum in hoc statu q̃z in prinº vel augmẽto: q: augmẽtũ merito hui⁹ medio modo se habet.

¶ Nota 7º q ex cibo exhibito i morbo mãli quattuor nocumẽta sequunt̃: ⁊ sũt ista. Primũ virtutis aggrauatio. 2m est resistẽtia virtuti facta in transmutãdo debitã morbi mãm cũ sibi difficili⁹ sit duo pati. s. cibũ ⁊ humorẽ q̃z vnũ solũ trãsmutare. 3m est diuersio istrumẽti quo virt⁹ opat̃. Nã spũs diuertit̃ a loco vbi est mã ad locũ cibi digerẽdi. 4m est gñatio mali humoris ex cibo sũpto ꝑternaturali calore agẽte i cibo: vt in febre. aut nãli calore ipm non debite trãsmutante. 5m põt eẽ alteratio corpis a tali malo humore genito ⁊ aggrauato: vel oppilatio aut catarr⁹ nauseatiuus vel corruptio imaginatõis vaporibus ascẽdentib⁹ ad caput: ⁊ breuiter alicui⁹ morbi vel accidẽtis augmẽtatio.

¶ Nota 8º q istoꝝ nocumẽtoꝝ quedã sũt magis apta sequi cibi exhibitionẽ cũ multa est caliditas aut mala qualitas morbi. Quedã cũ virt⁹ fortissime agit i mãz vt virtutis distractio vel ipedimẽtũ opatõis ei⁹. ¶ Nota 9º q stat virtutẽ in mãz magis ꝑparatã pati qñq3 fortius agere: nõ obstãte q minus ab ea stimulet̃. Nã stat ꝑparationẽ plus facere ad fortitudinẽ opatiõis q̃z faciat stimulatio. ¶ His habitis sit hec pª ꝯclo. In prinº morbi mãlis vli tã quoad acciª q̃z quoad materie digõnez vel alterationẽ subtilius stat eẽ dietãduz q̃z in eiusdẽ morbi statu. Pz vbi cũ prinº illo aliqua fortis idicatio ꝯiũgat̃ ex alio morbo vel ex alio modo q̃z ex morbo: vt tactũ est in augmẽto prio aũ oppositu3. ¶ Scda ꝯclo: deducta cuiuslibet rei idicatiõe ꝑter idicatões a morbo ⁊ eius cã ⁊ virtute: nõ in cuiuslibet morbi prinº ẽ grossius dietãduz q̃z i statu. Pz q: stat in alicui⁹ morbi prinº vtẽdũ eẽ dieta tenuissima vt i morbo pacuto.

¶ Tertia ꝯclo: i morbo mãli salubri cui⁹ pˀcipiũ plurimũ remotũ ẽ a statu ei⁹ deductis alijs significatõib⁹ a morbo illo ⁊ cã ei⁹ ⁊ virtute alijs parib⁹ grossi⁹ est dietãdũ ꝯstãte vtrobiq3 virtute in prinº quoad acciª q̃z in statu quoad accidẽtia. Cõclo pz q: magis nocent̃ ex eque grossa dieta in statu q̃z in prin. Nã cũ virt⁹ in mãz fortiter operat̃: sequit̃ eius distractõe esse mai⁹ nocumẽtũ: ꝓpterea q: virt⁹ magis stimulat̃ vnde nõ posset cibũ digerere: ⁊ iõ ad peiores humores ꝯuertet̃ ⁊ min⁹ bonũ nutrimẽtũ causaret. ¶ 4ª ꝯclo in ꝑdictis morbis alijs parib⁹ ⁊ alijs indicatõib⁹ deductis subtili⁹ est dietañ. in statu quoad digõnez q̃z in principio. Pz q: i illo ẽ virt⁹ velocior ⁊ magis velociter agẽs in mãz: ergo ipedimẽtũ distractõis maius: ⁊ alia sũt paria vt pono. ¶ 5ª ꝯclo: tẽporib⁹ quoad mãe alterationẽ ⁊ quoad accñtia coicidẽtib⁹ in prinº multũ a statu distãte generalr ꝓcedendũ ẽ a pˀcipio vsq3 ad statũ subtiliãdo ꝯstãte virtute ⁊ alijs indicatõibus a morbo eã ⁊ virtute cessantibus vel parib⁹. Ista est ponẽda ꝑ mẽte Auic. ⁊ pz: q: qñ magis versus statuz ꝓcedun⁹: tãto nocumẽta cibationis erũt maiora: vt colligit̃ ex notatis. ¶ 6ª ꝯclo: in morbis i quib⁹ hec tpa nõ coincidũt stat subtilius esse dietandũ in augmẽto ⁊ pˀcipio quoad materiei digõnẽ q̃z i statu. Pz q: stat mãz eẽ pauciorẽ in statu: ⁊ virtuti molestaz min⁹: ⁊ virtutẽ magis ꝯstantẽ: ideo min⁹ malũ est cibare tũc q̃z in pˀcipio i quo erãt opposita. hoc accidit plerũq3 i pleuresi ⁊ in morbis i quib⁹ valde notabilr mã minorat̃. ¶ 7ª ꝯclo: in morbis in quib⁹ hec tpa nõ coincidũt stat subtilius esse dietañ. i statu eiusdẽ morbi quoad digõez: q̃z in statu quoad accñtia ⁊ qñq3 eꝯ. Qñq3 ei3 quãtũcũq3 modicũ posset i accñtib⁹ status quoad accñtia supare statũ quoad digõez: ⁊ per plus stat qñq3 supari ip3 statũ quoad accñtia a statu quoad ꝑparatõez materiei. stabit igit̃ q mai⁹ erit nocumẽtũ in cibatõe in statu quoad digõnez mãe: q̃z i statu eiusdẽ quoad accñtia ⁊ eꝯ. Ex his pz argumẽtoꝝ solutio.

Nutriẽs preterea ẽm hoc quidẽ ex eo qd̃ fit nutrimẽtũ duas alias h3 operatões que sũt velocitas penetratõis: sicut dispõ vini. ⁊ tarditas penetratõis: sicut dispõ assatoꝝ ⁊ frixoꝝ. ⁊ ẽt spissitudo substãtie eius qd̃ ex ipso generat̃ in sanguine. ⁊ eius retẽtio sicut ẽ dispositio nutrimenti carnis porcine ⁊ vituline. aut ipsius subtilitas ⁊ resolutiõis eius necessitas: sicut est dispositio nutrimẽti qd̃ fit ex vino ⁊ ficubus.

¶ Hic ponit̃ 3ª distictio que sumit̃ ex parte modi substãtie ẽm cõiter exponẽtes. Et prio ponit distictionẽ. 2º ponit cañ. correspõdẽtes. 2ª ibi: ⁊ nobis quidẽ. In pª intendit duas distictões: quaꝝ prima ẽ ista. Nutrimẽtũ quoddaz est velocis penetratõis: sicut vinũ. quoddã tarde: sicut assata ⁊ frixa. Scda distictio nutriẽtiũ quoddã ꝑbet nutrimẽtũ spissum ⁊ tarde resolõnis: vt caro porcina ⁊ vitulina. qd̃daz subtile ⁊ cite resolõnis: vt vinũ ⁊ ficus. ¶ Nota hic pº q distõ pria. s. q aliqd sit tarde penetratiõis aut velocis penetratõis pẽdet aut ex mõ substãtie: q: subtilia facilius penetrãt: aut ex qualitate: q: illa q̃ sunt tpata ad caliditatez ⁊ humiditatẽ declinãtia sicut citius digerunt̃: ita ẽt citius ⁊ facili⁹ penetrãt: aut rõne sue ꝓprietatis. Nam quedã ẽt sunt q̃ ante suã digõnez penetrãt vt vinũ: vt potest sumi ex his q̃ dicunt̃ 2ª primi sũma de pulsibus ca. de variatõe pulsus ex cibo. ¶ S3 2ª distõ est q quoddaz nutrimẽtuz ꝯstans ⁊ tarde resolõnis: ⁊ quoddã subtile ⁊ cite resolõnis pẽdet ex mõ substãtie quasi solũmodo: q: subtilia nutrimẽtũ ꝑstãt cito dissolubile: grossa eꝯ. Similr sicca ꝯstãs ⁊ humida dissolubile. quare Gal. prio alimẽtoꝝ c. xviij. dixit q humidiora cõsistentijs modicũ alimẽtum dant. i. modicuz durans ⁊ facilis euaporatõis.

Et nobis quidẽ est necessariũ nutriẽs qd̃ cito penetret cũ casui virtutis aĩalis succurrere volum⁹ ⁊ ei⁹ resolutioni ⁊ nõ põt stomacus ⁊ virt⁹ tollerare vt nutriens digerat̃ qd̃ tarde digerit̃. Et nos quidẽ a nutriẽte terremur qd̃ cito digerit̃ cũ accidit vt nutriẽs precedat qd̃ tarde digerit̃: ⁊ timem⁹ ne cuz eo misceat̃ ⁊ fiat ẽm moduz quẽ iaz dixim⁹. Et terremur ẽt a nutrimẽto grosso cuz pro certo scim⁹ q accidũt oppilatões: sed eligim⁹ cibuz fortis nutrimẽti ⁊ tarde digõnis ꝓpter eũ quẽ ꝯfortare volum⁹ ⁊ exercitijs fortib⁹ ꝑpare. Raꝝ quoq3 nutriẽs eligim⁹ ꝓpter illũ cui velociter accidit poroꝝ spissitudo.

¶ Nunc ponit cañ. ⁊ sũt quinq3. 2ª ibi: ⁊ nos. 3ª ibi: ⁊ terremur. 4ª ibi: sed eligim⁹. 5ª ibi: raro. ¶ Prim⁹ canon est virtute digestiua existẽte ita debili vt nutriẽs tarde digõis debito tpe nõ valeat digerere: cũ casui virtutis aĩalis succurrere volum⁹: op3 dare nutriẽs facilis digõnis: vt vinu3 ⁊ vitelli ouoꝝ: vt in lipothomia ⁊ defectiõe virtutis ⁊ sincopi. ¶ Scd̃s cañ. est: post comestionẽ ciboꝝ tarde digõnis cauem⁹ ab exhibitõe cibi facilis digõis ne digerat̃ prius ⁊ postea cõmisceat̃ cũ eo: ita vt inde sequat̃ vtriusq3 corruptio. ⁊ de hoc dictũ ẽ supra in ca. de regimine ei⁹ qd̃ comedit̃ ⁊ bibit̃. ¶ Tertius canõ ẽ q in corpe in quo sunt oppilatões aut valde facilr fiũt: cauẽdũ est a nutrientibus grossi nutrimẽti: q: illd̃ addit i oppilatiõe cũ fiat oppilatio

Per carnẽ vitulinã intelligit carnẽ vacce ẽm Gẽtile3 loco proprio.

Tripliciter dicit̃ nutriens facilis digõnis aut penetratõis. s. rõe nature sue: rõne desiderij appetentis ⁊ rõne ꝯtrarietatis quã h3 cũ mala ꝯplõne accidentali. ꝑ hoc vide Gal. i libro de virtute cibarioꝝ c. v.

Per virtutẽ aĩalez itelligũ vitalẽ: vt supra i pria hui⁹ doctrina sexta. c. iiij.

Dicit Gal. in libro hal legato. c. ij. q sunt quidaz cibi grossi ⁊ gñatiui gros

for humorū qui ꝯcrūt in oppilatōibus eo quod subtiliāt ⁊ incidūt medicā tib⁹ caliditate ⁊ acuitate in eis existētibus ꝗre ⁊c̄.

ex hūorib⁹: aut multis: aut grossis: aut viscosis. ¶ Quartus cañ. ē q̄ ī corporib⁹ fortib⁹ ad fortiora exercitia ꝑparatis dāda sunt nutrictia tarde digōnis ⁊ grossi nutrimēti: vt nutrimētū nō cito ex labore dissoluaꝝ: vt caro vaccina assata ⁊ porcina. ¶ Quint⁹ cañ. ē q̄ corpori qd̄ velociter cadit in oppilatōeꝫ: dandū est nutrimētuꝫ rarū ⁊ subtile. Et hi cañ. sunt noti ex his que supra ca. de regimine eius qd̄ comediꝝ ⁊ bibitur dicunꝝ: ideo non repeto.

Medicatio aūt que fit cū medicis tres hꝫ regulas: vna eaꝝ est regula eligēdi eius qualitatē. s. eligēdi ipsaꝫ calidā aut frigidā aut humidā aut siccā. Et scd̄a est regula ipsi⁹ eligēdi quātitateꝫ: ⁊ hec quideꝫ regula diuiditꝝ in regulā mensurādi pōdus ei⁹: ⁊ ī regulā mēsurādi ipsi⁹ qualitatē. s. sue caliditatis gradū aut frigiditatis aut reliquaꝝ ab istis. Et tertia ē regula ordinādi suā horā.

¶ Positis cañ. ad vnuꝫ instr̄m curatiuū ꝑtinētib⁹. s. ad dietā ponunꝝ cañ. ad aliud instr̄m ꝑtinentes. s. ad medicinaꝝ exhibitionē. Et diuiditꝝ in duas. Nā p̄rio ponit que ⁊ quot sunt cōsiderāda generalr̄ in exhibitōe medicinaꝝ. 2° que regule attēdunꝝ ī dādo medicinas. 2ª ibi: in electōe qualitatis. ¶ De p̄ª dicit q̄ medicatio que fit cū medicis tres hꝫ regulas. i. tres sunt gn̄ales intētōes quas hꝫ medicus cōsiderare ī dādo medicinas. vnde volēs recte agere: trib⁹ regulis īdiget in dādo medicinā. Et ideo dicunꝝ regule: q: ꝑ illas regulas dirigiꝝ medici intētio ⁊ opatio. ¶ Dicit 2° q̄ prima istaꝝ ē regula eligēdi qualitatē: puta calidā vel frigidā ⁊c̄. ⁊ ꝑ hoc ītellige manerie virtutis q̄ a forma opaꝝ: vtputa ꝯductiua cole vel flegmatis. ¶ Scd̄a regula est ad eligēduꝫ mēsuraꝫ ponderis exhibēdi: vt. ℥. j. aut. ʒ. j. ⁊ regulā gradus eius: vt qd̄ in primo gradu vel scd̄o vel alio. ¶ Tertia autē generalis regula est eligendi conuenienteꝫ horaꝫ sue admīstrationis.

Dubitatur vtruꝫ in debita administratōe medicinaꝝ tātū tres regule sint attēdēde?

¶ Et videꝝ p̄rio q̄ nō sint nisi due: vt vult Gal. 3° tegni. s. qualitas ⁊ quātitas: q: ponere tp̄s ē sup̄fluū: vt ibi ponit Gal. in ꝯsideratōe debite admīstratōis sex reꝝ nō nāliū. Scd̄o ꝑter istas sunt multe ꝯsideratōes sicut cōmixtiones ⁊ loca per q̄ medicīe sunt offerēde ⁊ artificiales ꝑparatōes ⁊ modus substātie ⁊ virtutes 2° tegni: ⁊ ꝓprietates occulte vt īfra patebit. Preterea ī purgādo ꝯsequēter sūt ꝯsiderāda x. vt īfra. iij. ca. ¶ Pro dubio nota p̄° q̄ ī admīstrādo medicinā: quedā cōsiderāda sunt ex ꝑte medicīe: q̄daꝫ ex ꝑte corporis ⁊ q̄daꝫ ex parte vtriusq̄ꝫ. Nā cū medicīa nō possit debite offerri nisi in ꝯparatiōe ad corꝑis īdigētiā: pꝫ q̄ nō ꝯueniēter offerꝝ ⁊ artificialr̄ nisi cognita corporis dispōne ⁊ ipsi⁹ medicine ⁊ etiaꝫ habitudīe vni⁹ ad reliquū. ¶ Nota 2° q̄ de his q̄ sunt ex ꝑte corꝑis cōsiderāda: nō intēdit hic Auic. nūc: sed p̄icipalr̄ de his q̄ ex parte medicine cōsideranꝝ. ¶ Nota 3° q̄ hic ꝑ qualitatē nō intelligimus qualitatē primā vt supradixi: sꝫ oēꝫ dispōneꝫ medicine denominatiuā merito cui⁹ est opatiua: sic vel sic non specificādo fortitudinē. Per quātitatē vero ītelligim⁹ dispōneꝫ medicine ꝑ quā cōsideraꝝ vt fortiter vel debilr̄ est opatiua: vt pōdus mēsura vel gradus. ¶ Nota 4° q̄ ad sciēduꝫ qualitatē ⁊ quātitatē debitā medicine offerēde exquisite: oꝫ scire oēꝫ cōditionē facientē ad hoc vt debite offeraꝝ. Et ad hn̄dum artificialē estimationē vicinā veritati de qualitate ⁊ quātitate offerēde medicine: oꝫ hēre plurimā cōsiderationē reꝝ facientiū ad hoc: vt medicina sit cōueniēs corꝑi: oꝫ ergo eē in debita qualitate ꝑꝑ illā cāūi ⁊ in debita quātitate. Ex quib⁹ pꝫ q̄ iste due gn̄ales cōsideratōes sufficiūt ex ꝑte medicine offerēde: ⁊ ita ēt ex parte aliaꝝ reꝝ corpori nr̄o applicādaꝝ. ⁊ hoc voluit Gal. 3° tegni: ⁊ rō sua. ¶ Vltio nota q̄ lꝫ rō tꝑis includaꝝ in cōsideratione istoꝝ duoꝝ: tñ ei⁹ specificatio facit doctrinā faciliorē. Et hac de cā Auic. ipsaꝫ tanq̄ꝫ tertiā posuit. ⁊ Gal. ita fecit loco allegato. Ex quo pꝫ q̄ ille tres cōsideratōes sunt hn̄de. Pꝫ 2° q̄ istorū vna includiꝝ in alijs duabus. Pꝫ 3° q̄ ista vna per vnius illoꝝ tantū explicationē non fuisset debite ītellecta cū non tñ ad ea referaꝝ. ¶ Multotiēs eniꝫ tp̄s est indebitū in dādo medicine exhibitōeꝫ: nō ꝓpter qualitatē sꝫ ꝑꝑ quātitatē: ⁊ multotiēs eꝯ. Ex q̄bus sequiꝝ q̄ lꝫ in illis īcludaꝝ ꝯsideratiōib⁹: facilior tñ habeꝝ doctrīa sigillatiꝫ determinādo de eis qd̄ Aui. fecit. ¶ Ad argª in oppositū pꝫ sol̄o primi. ¶ Sol̄o scd̄i ē q̄ illaꝝ plurima reducunꝝ ad ꝯsiderationē determiate q̄litatis ⁊ q̄ꝫtitatis. ¶ Ad 3m dr̄ q̄ illa de cā cōsideranꝝ ex ꝑte corꝑis ⁊ īcludunꝝ ī debita q̄litate ⁊ quātitate medicīe ꝯsiderāde.

In electōe autē qualitatis medicine absolute nō habet cognitio nisi ꝑ cognitōeꝫ sp̄ei egritudīs: quoniā cum egritudīs qualitas scita fuerit: erit medicīa eligēda que ei in sua qualitate sit ꝯ̄ria: quoniā egritudo suo medicaꝝ contrario ⁊ cōseruatur sanitas suo simili.

¶ Nūc exequiꝝ de istis regulis. Et diuidiꝝ ī tres ꝑtes. ibi 2ª: quātitas auteꝫ. ibi 3ª: ex tꝑe autem egritudinis. In prima parte dicit duo. ¶ Primuꝫ est: cognitio absolute q̄litatis medicīe: vtputa caliditatis ⁊ frigiditatis nō ꝯ̄hendo ista ad mensurā vel gradū: nō habeꝝ nisi ex nā egritudinis. ¶ Dicit 2° q̄ hoc est isto mō: q: cognita q̄litate morbi eligim⁹ medicinā ꝯ̄riam. Et rō: q: oīs cura fit ꝑ ꝯ̄ria lꝫ sanitatis ꝯseruatio fiat ꝑ similia. ¶ Circa l̄rām nota p̄rio q̄ q̄litatē medicine qūq̄ꝫ consideram⁹ absolute nō trahendo ad determinatā potentiā vel gradū: verbigr̄a q̄ est calida vel frida ⁊c̄. Scd̄o ꝯsideram⁹ ꝯ̄ctaꝫ ad ꝓprietateꝫ vel ad ꝓportionē. Cognitio sp̄ei vel eēntie morbi facit nos absolute cognoscere q̄litatē medicine. ⁊ nō aliud ad hoc reqriꝝ q̄ꝫ cognitio essentie morbi. Sꝫ q̄litas ꝯ̄cta modo dicto potius referꝝ ad quātitatē: ad quā cognoscendā alia reqrunꝝ vt supra habuisti: ⁊ ideo de illa īfra diceꝝ. Ex quo pꝫ q̄ li absolute ī textu dꝫ coniūgi cū li quātitatis. ¶ Scd̄o nota hic hūc locū duplr̄ solere exponi. vno modo sumēdo egritudinē ꝓprie: ita q̄ cāꝫ vt sic non dicim⁹ egritudinē: nec accidēs vt sic dicam⁹ egritudinē. Et videꝝ q̄ curatio soli morbo debeaꝝ ⁊ cause ꝑuisio: vt in cōmēto illi⁹ affo. Ex plenitudine q̄cūq̄ꝫ egritudīes fiūt: euacuatio sanat. Et 2° terapētice voluit ergo Aui. q̄ in curatōe q̄ est morbi remotio: q̄litas medicine hoc faciētis q̄ sūt sumēda ab essentia morbi dꝫ esse ꝯ̄ria: q: debem⁹ eligere medicinā ꝯ̄riaꝫ. Sꝫ multotiēs in oꝑe ꝑuisionis medicamē sumiꝝ cōsimilis q̄litatis cū morbo: vt cū dam⁹ scamoneā ad euacuañ. coleraꝫ facientē tertianā vel sirm calidū ad digereñ. flegma faciēs quotidianā. ¶ Scd̄s modus exponēdi est ītelligere hic per actū curatiuū: actū remotiuū reꝫ ꝑter nām siue sit morb⁹ siue cā siue accidēs: ⁊ tunc ꝑ egritudinē nō ītelligimus tm̄ morbū stricte: sed oēm dispōneꝫ ꝑternaturalē: siue sit cā siue accidēs: ⁊ erit sensus q̄ ab essentia rei preter nām sumim⁹ quātitatē medicine absolute loquēdo de q̄litate: q: medicina de sui q̄litate dꝫ esse ꝯ̄ria ei. Et tūc ē cōsiderāduꝫ q̄ ꝯ̄ria q̄nq̄ꝫ sumunꝝ ꝓprie: vt q̄n dicim⁹ ꝯ̄ria q̄ in eodē genere posita maxime a se inuicē distāt. Qūq̄ꝫ vero iproprie ꝓ omī alteri⁹ remotiuo: ⁊ hoc modo sumiꝝ hic ꝯ̄riuꝫ qd̄ diciꝝ cōiter a medicis ꝯ̄riuꝫ virtualr̄: quēadmoduꝫ vere ⁊ stricte ꝯ̄ria sunt se inuicē corruptiua: ita illud in medicina diciꝝ rei ꝑter nām ꝯ̄riuꝫ qd̄ est ei⁹ remotiuū. ⁊ hoc modo ītelligit Gal. in terapētica. Sumiꝝ ergo ꝯ̄riuꝫ ꝓ ꝯ̄rio efficiente ⁊ nō stricte. Ex quo sequiꝝ q̄ nō īconuenit duo ꝯ̄ria esse hoc modo: quoꝝ vtrūq̄ꝫ cōparatū hōi tēperato est cam: ⁊ tñ vnū alteri ꝑ illā q̄litateꝫ ꝯ̄riaꝝ. vnde in morbo calido cōuenit medicina cal̄a: vt in cancrena ꝑ putrefactionē q̄ est a caliditate cōuenit cauteriū calm. Et in apate cal̄o iuuat ꝑmitti repcussiua frigida. In statu vero conueniūt resolutiua ⁊ ī declinatiōe q̄ sunt cal̄a. ⁊ hoc modo ītelligēdo ꝯ̄rium: veꝝ ē q̄ oīs cura est ꝑ ꝯ̄riuꝫ. Qd̄ aūt ab Aui. infra diciꝝ q̄ non oīs egritudo suo medicaꝝ contrario: intelligēdum est de ꝯ̄rio stricte ⁊ non de modo dicto qd̄ iā concessuꝫ est. Et per hoc volo excusari ad disputationeꝫ: vtrū omnis cura fiat per contraria.

Quātitatis aūt ipsi⁹ mēsura ex duab⁹ cognosciꝝ partibus ꝯm moduꝫ mēsure artificialis ex natura mēbri ⁊ ex quātitate egritudis: ex reb⁹ que sup illud sua signāt ꝯueniētia ⁊ aptitudīe ipsaꝝ que sūt gen⁹ ⁊ etas ⁊ ꝯsuetudo ⁊ tēpus ⁊ regio ⁊ ars ⁊ virtus ⁊ forma.

¶ Nunc exequiꝝ de quātitate: ⁊ diuidiꝝ in duas ꝑtes. Primo eīꝫ enumerat ea a q̄b⁹ fit vel sumiꝝ cognitio quātitatis medicine. 2° sigillatim ꝓsequiꝝ ostēdendo q̄uō sumaꝝ. 2ª ibi: natura vero. In pria dicit q̄ nā quātitatis medicinaꝝ ꝯm modū mēsure artificialis cognosciꝝ ex duab⁹ reb⁹. s. nā mēbri ⁊ quātitate egritudīs. Cognosciꝝ ēt ꝑ res q̄ sui conueniētia ⁊ aptitudine hñt hoc significare. s. membri nām ⁊ morbi quātitatē sicut sunt etas ⁊ gen⁹ ⁊ sexus ⁊ ꝯsuetudo ⁊ tp̄s ⁊ regio ⁊ ars ⁊ virt⁹ ⁊ forma. ¶ Circa parteꝫ nota p̄° q̄ Aui. dicit duo genera: postea enumerat tria a quib⁹ illa cognitio quātitatis sumiꝝ. Et rō est q: contēta sub mēbro tertio nō significant de quātitate medicīe nisi ꝓ q̄ꝫto significāt nām morbi aut mēbri q̄ꝫtitatē. ¶ Scd̄o nota q̄ dicit ꝯm moduꝫ mēsure artificialis. i. cognitio talis qualis ē artificialis cognitio mēsure debite q̄ est ꝯm arbitriū estimatiuū certe veritati ꝓpinquū non oīo certuꝫ. Nā vt 3° de īgenio sanitatis dr̄ q̄ vna ē res que nec calamo scribi nec līgua ꝓferri pōt. s. certa rei q̄litas. ¶ 3° nota q̄ ꝑ virtutē ītelligim⁹ fortitudinē aut debilitateꝫ: ⁊ ꝑ formā ītelligim⁹ corꝑis hītudinē pīguedinē aut macredinē.

Auic. nō fecit mētionē de q̄ꝫtitate graduali medicīe q: eā dedit ītelligere q̄n indagauit cognitioneꝫ qualitatꝫ absolute ipsius ex natura egritudis ꝯm modū dictū.

Nature vero mēbri cognitio quattuor reꝝ ꝯtinet cognitioneꝫ. s. cōplexionis mēbri ⁊ creationis eius: ⁊ eius situs ⁊ ipsius virtutis.

¶ Prosequiꝝ de illis: diuidiꝝ in duas ꝯm q̄ de duobus dictis determinat. determinat ēt de reb⁹ q̄ sua conueniētia significāt ꝓut in alia ꝑte superi⁹ diuisa pꝫ. Fuit eīꝫ in ca. quedā subordinatio: ut bñ notat Dyn⁹. 2ª pars est ibi: ꝯm vero egritudines. Prima in duas. p̄° enumerat ea q̄ sunt in nā mēbri considerāda. 2° exequiꝝ. ibi 2ª: ⁊ ꝯplones quidē. ¶ Dicit p̄° q̄ cognitio nāe mēbri quātū attinet ꝓposito: cōtinet cognitionē quattuor reꝝ. s. ꝯpl̄onis mēbri ⁊ creatōis

Pro euidentiori noᵃ hꝰ materie: vi de Gal. in. vij. li. de īgenio sanitatis in. c. xvj. ⁊ i libro de apostematibus ad glauconez in. c. xij.

⁊ creatōis eius ⁊ plasmatōis: ⁊ situs eiꝰ ⁊ virtutis eiusdē. Ubi nota ꝙ hic ꝑ cōplōnez intelligimꝰ nālez ⁊ nō accidētalez. ¶ Nota 2ᵒ ꝙ ꝑ creationē intelligimꝰ plasma ꝯtinēs in se quattuor maneries naturaꝝ. s. viā figurā ⁊ receptaculū ⁊ superficiē: lȝ hoc plasma nō ſm oēs suos modos cōsidereṫ i sciēdo quātitatez medicīe vt īfra patebit. ¶ Tertio nota ꝙ per sitū intelligimꝰ duo. s. societatez: vt scio ꝙ mamille sunt ita situate ꝙ eaꝝ due vene magne ad matricez terminate aduenīūt. Et ītelligimꝰ locū corporis: vt in dextro vel sinistro ⁊c̄. ¶ Quarto nota ꝙ per virtutē non ītelligimꝰ robur ſȝ manerīē virtutis aīe vel potētie aīe: cuius opatio in mēbro ꝯpleṫ: vt q: ibi sit virtꝰ vitalis vel aīalis: aut ꝙ sit virtꝰ vitalis necessarie operatiōis ad esse vel nō esse: ergo ꝯsideranṫ vt īfra videbis in mēbri nā. ¶ Nota 5ᵒ lȝ quātitas discreta ⁊ cōtinua sint ēt ex pte mēbri nature ⁊ simil'r numerꝰ: ab istis tū nō sumiṫ indicatio de fortitudine medicīe: ⁊ iō ista tacuit. vel si quātitas hoc significat: res erat nota ⁊ quō: ⁊ iō nō fuit oportunū dicere.

Et ꝯplexionis quidē mēbri quoniā cuȝ eiꝰ naturalis ꝯplexio scita fuerit ⁊ ipsius ꝯplexio in egris scieṫ ꝑ mēsurā estimatiuā quāto eius ꝯplexio naturalis elongata fuerit: scieṫ ergo mēsura quātitatis qua ipsa reduci possit ad tēperiē: verbigratia quoniā si sanatiua ꝯplō fuerit frigida ⁊ egritudinalis calida: tūc iaȝ multa elōgatio erit a ꝯplōne sui: ⁊ tūc multa īdigebit īfrigidatiōe: qꝺ si ambe fuerint calide sufficit ei parua īfrigidatio.

¶ Nunc exequiṫ: ⁊ diuidiṫ i quattuor ptes ſm ꝙ quattuor sūt in nā mēbri ꝯsiderāda. 2ᵃ ibi: ⁊ creatōis quidez. 3ᵃ ibi: ⁊ situs. 4ᵃ ibi: ⁊ vtilitas quidē. ¶ De pᵃ dicit istā conclusionē. Cognitio cōplōnis nālis mēbri patiētis iuuat ad cognoscēduȝ nām vel mensurā artificialē medicīe approximāde. ꝓbaṫ q: talis cognitio iuuat ad cognoscendū mensurā artificialē ꝯplōnis egritudis. Nā cum sciṫ quāta est nālis cōplō ⁊ quāta est non nālis: tūc sciṫ quāta est distantia a nāli ꝯplōne. Sȝ cognita mēsura egritudialis ꝯplexionis: cognoscimꝰ nām medicine reductiue ad sanitatē: ergo tādez per cognitionē ꝯplōnis nālis iuuaṫ ad sciendū artificialez mēsuram medicīe approximāde: verbigrā: si sciaṫ ꝙ nālis ꝯplō mēbri est frigida ⁊ egritudialis ē calida: tūc sciemꝰ ꝙ multa idiget īfrigidatōe: q: ibi est elōgatio a naturali dispōne. Sȝ si ambe ꝯplōnes ⁊ nālis ⁊ accñtalis fuerit calide: tūc pauca sufficit īfrigidatio. ¶ Circa quā partez nota ꝙ nō est Auic. intētio ꝙ sola cognitio nālis ꝯplexionis membri facit nos sufficiēter artificialē cognoscere quātitatē medicine: ſȝ adiuuat ⁊ dedit modū. Nā ista cognitio adiuuat ad sciendū distantiā lapsus ꝯplōnalis saltē gradualez a ꝓprio tꝑamento egrotātis modo dicto i exᵒ: ⁊ ad tale tꝑamentū est corpus reducendū: ⁊ iō sciṫ quātitas quodāmodo īfrigidatiōis aut alteratiōis requisite per quā etiā iuuamur ad sciendū mensurā medicine. naȝ alijs paribꝰ ad plus īfrigidāduȝ fortiori idigemꝰ medicina īfrigidāte cū cōtinue medicina patiaṫ ⁊ debiliteṫ a corpe. Et hoc modo expositōis non vī Auic. īnuere ꝙ fortiora īfrigidantia sint approximāda flegmatico calefacto q̄ȝ colerico aut eꝯ. Sȝ ꝙ posita paritate in lapsu caliditatis in mēbro nāliter frido ⁊ aceñtal'r calefacto: ⁊ in mēbro nāliter calido ⁊ accñtal'r calefacto: maiori īfrigidatōe idigemꝰ i frigido.

¶ Utrū aūt ista indigeāt fortius īfrigidātibus nō dicit: nec dicit vt supra supposita equali graduali distantia lapsus calidi i corpore frigido a ꝓprio tēperamēto: ⁊ lapsus calidi i corpe calido a ꝓprio tꝑamento: quis istoꝝ sit peior lapsus vel maior: ⁊ ideo non pertinet huic loco disputare: vtruȝ lapsus similis sit peior lapsu ꝯrio. sed tū ꝯūter solet hic q̄ri vtrū lapsus similis sit deterior q̄ȝ lapsus ꝯrꝰ: ſȝ ē dubiū lōgū: cuiꝰ determiatōez vide ī illa. q. sub illo affo. In morbis minꝰ periclitanṫ egrotātes. quā feci.

Dubitatur vtrū colerico et flegmatico equal'r febriētibꝰ fridiora ꝯueniāt colerico q̄ȝ flatico?

¶ Arguiṫ negatiue sic. Aliqua sufficiūt īfridare colericuȝ q̄ nō sufficiūt īfrigidare flaticū: ergo fridiora regruṫ ad īfrigidatōȝ flatici q̄ȝ colerici. Assūptū pȝ. medicīa eq̄lis caliditatis cū flatico febricitāte nō sufficit ipȝ īfridare cū sit silis. ⁊ illa sufficit īfridare colericū: q: remissioris gradus caloris: ergo ⁊c̄. ¶ 2ᵒ i flatico febriēte ꝯueniūt frida merito discrasie remouēde ⁊ merito nālis ꝯplōnis cōseruāde: ſȝ colerico merito discrasie ꝯueniūt frida ⁊ merito cōplōnis nālis cal'a: ergo friora ꝯueniūt flatico q̄ȝ colerico. Cōsequētia nota q: merito discrasie vtraq̄ȝ exñte equali eque frida ꝯuenirēt: ergo cū alioꝝ stāte paritate fridis vtēdum sit i flatico ⁊ calidis i colerico. fortioribꝰ fridis idiget flegmaticꝰ q̄ȝ colericꝰ. Assūptū ē Gal'. 8ᵒ terapeū. c. vl. ¶ 3ᵒ ad itēsiorē graduȝ friditatis dȝ duci corpꝰ flaticū q̄ȝ colericū febriēs: ergo īfridātibꝰ idiget intēsioribꝰ. Cōsequētia nota q: saltē fridis eque idiget sicut erit i fine aut fridioribꝰ. Sed nō tā fridis idiget colericꝰ: q: ꝑ minꝰ frida saltē reiterata poterit ad suū tꝑamētū reduci cum talia sint citra caliditatē colerico nālez. Preterea fortior ⁊ maior lapsus alijs paribus fortioribꝰ indiget curatiuis: sed lapsus flegmatici ē maior cum sit dissimilis: ergo ⁊c̄. Ad eandem partem videtur mens Auic. hic.

In oppositum arguitur sic.

Magis resistit colericus caīs īfridātibꝰ q̄ȝ flaticꝰ: ergo fortioribus idiget īfridatiuis. Cōseq̄ntia nota ⁊ aūs pȝ: q: maior ē i eo mēsura caliditatis ad resistēdū īfridātibꝰ ꝑ quā totū resistit. ¶ Cōfirmaṫ q: colerico dātur frida ꝓ morbo remouēdo ⁊ ꝓ lapsu ꝯplōnis ad similia ꝓhibēdo. Sȝ flatico cōueniūt frida ꝓ cura lapsus ⁊ cal'a ne ꝯplō nālis ad similez labaṫ. ¶ Circa istā. q. ē pᵒ notādū ꝙ aliud ē dicē fridiora ꝯpetere: ⁊ aliud ē dicē potētiꝰ frida. Nā lȝ opiū sit nāliter frigidius q̄ȝ lactuca: posset tū sumi ita parua quātitas opij ⁊ ita magna q̄ȝtitas lactuce ꝙ potētior eēt lactuce q̄ȝtitas ad īfrigidandū q̄ȝ q̄ȝtitas opij. Et ideo non obstāte ꝙ illud paucū opij possȝ ⁊ dȝ dici fridius q̄ȝ lactuca: tū illa quātitas magna ē potētiꝰ īfrigidatiua. ¶ 2ᵒ nota ꝙ colericū ⁊ flaticū equaliter febrire iuxta modos loq̄ndi doctoꝝ pōt dupl'r ītelligi. Uno mō ꝙ ita febriāt ambo ꝙ ad actū appeāt eq̄ calidi. 2ᵒ mō ꝙ eq̄li gradu febrilis caloris recedāt a tꝑamēto ꝓprio: ita ꝙ si ꝑ vnū recedat colericꝰ a sua colericitate versus caliduȝ: sil'r flaticus ꝑ vnū distet gradū a sua nāli ꝯplōne. ¶ Tertio nota ꝙ aliqd pōt eē potens frigidū qꝺ nō velociter īfrigidat suū passuȝ: ⁊ pōt eē aliqꝺ debile frigidū itēse frigidans ⁊ velociter suū passuȝ. Et hoc ꝯtīgit ꝑꝑ varietatez passoꝝ: ꝓcipue q: respectu potētioris erit ēt passuȝ multo potētiꝰ: ⁊ q̄nq̄ȝ ꝑꝑ alias circūstātias: vt applicatiōis ⁊ iuuamētoꝝ. ¶ Quarto nota ꝙ cū dicimꝰ aliqꝺ esse forte īfrigidās: pōt ex cōi vsu loquēdi ītelligi duobꝰ modis. Uno modo rōne fortitudīs agētis: ⁊ hoc modo semꝑ illud diciṫ fortiꝰ īfrigidās iter duo īfrigidātia qꝺ est in se potētiꝰ frigidū. Scꝺo modo in ꝯparatōe ad īfrigidationē quā facit: ita ꝙ illud qꝺ magis īfrigidat diciṫ fortiꝰ īfrigidās: verbigrā sit. a. potēs vt. viij. b. vero resistēs vt quattuor. a. agat velocitate vt duo: sed sit. c. potēs vt. vj. d. vero resistēs vt vnū. c. agit velocitate plusq̄ȝ vt q̄ttuor: ⁊ tū. a. ē fortiꝰ īfrigidās. pᵒ modo q: hȝ maiorē potētiam īfrigidādi. c. vero est fortiꝰ īfrigidās. 2ᵒ mō q: magis īfrigidat. ¶ Quīto nota ꝙ ēt apud modos loquēdi medicoꝝ duobꝰ modis aliqd diciṫ fortiꝰ īfrigidās. Uno mō diciṫ fortiꝰ: q: maiorē latitudinē friditatis iducit i equali tpe sicut si vnū iducat in horā duos gradus ⁊ aliud vnuȝ graduȝ. illud qꝺ iducit duos gradus ē fortiꝰ īfrigidās. Scꝺo mō diciṫ fortiꝰ infrigidās: q: maiorē latitudinē friditatis iducit siue in tpe equali siue i maiori. sicut dicimꝰ ꝙ fortiꝰ infrigidaṫ vnuȝ ꝑmanēdo in aere mediocriter frigido per diē q̄ȝ ipsuȝ idē ꝑmanēdo in aere valde frigidiori ꝑ paruū tps: ⁊ ideo ille aer mediocriter fridus diciṫ fortiter īfrigidatiuus siue forte īfrigidās: ⁊ ille fridior diciṫ debil'r īfrigidās non obstāte ꝙ ille aer frigidior ꝓ tpe quo agit velociꝰ īfrigidet. Et ſȝ hoc etiā medici dicunt ꝙ aliqd ē fortiꝰ īfrigidās quoad vnā applicatōez: ſȝ stat aliud debilissimū ꝑ vnā applicationē fieri fortiꝰ īfrigidās: q: multotiens applicabiṫ ita vt tādē plus de īfrigiditate iducat. ¶ Sexto nota ꝙ īfrigidatōez fortē vel debilē vel frida approximāda intēsa vel remissa: nō soluȝ ex ꝯplōne patiētis ⁊ q̄litate ⁊ quātitate morbi iudicamꝰ. Nā virtꝰ ⁊ nā mēbri tps anni ⁊ multa alia sunt ꝯsiderāda que q̄nq̄ȝ indicāt ꝓportionabil'r ꝯplōnez q̄nq̄ȝ opposito modo. ¶ Septīo nota ꝓut sumiṫ in isto ca. ⁊ 8ᵒ terapētice. c. vlti. eē ponēdā paritatē alioꝝ idicātiū: ⁊ erit sensus q̄ōnis vtrū colerico ⁊ flegmatico corporibꝰ calefactis equal'r ꝓter nāȝ fridiora ꝯueniāt colerico q̄ȝ flegmatico alijs paribꝰ indicatōibꝰ quātuȝ est possibile: puta ex virtute ⁊ nā ⁊ tpe ⁊ alijs īfra dicendis in isto caᵒ. ¶ His itaq̄ȝ declaratis: i residuo ponā duos articulos. In pᵒ narrabo opinionē alioꝝ i mā. In 2ᵒ videbiṫ de modo quodam mihi magis ꝓbabili apparente.

Quantuȝ ad primum est prima opinio

Cōci. ⁊ Dy. ipm sequētis in q̄busdā ꝯclōnibꝰ. Et hec ē pria ꝯclō. Colerico ⁊ flegmatico equal'r febriētibꝰ stat ꝑꝑ alioꝝ disparitatē friora esse offerēda colerico i vna vice ⁊ eꝯ flegmatico. Probaṫ cōclusio: q: si virtꝰ flegmatici sit virtꝰ valde debilis nō tollerās approximatōez multoꝝ frigidoꝝ: ⁊ cum hoc tps hyemale ⁊ regio frida ⁊ cōsuetudo sumēdi talia ⁊ corpis tenuitas i flegmatico: colericꝰ vero febriat i tpe calido ⁊ cū virtute robusta ⁊ sit fridis assuefactꝰ: nō ē dubiū friora ꝯpetere colerico q̄ȝ flegmatico: q: īdicatōes ad friora sūt fortiores. ⁊ ita in ꝯrio casu ꝯtingere possȝ oppositū. In ista ꝯclōne nemo discordat. ¶ Scꝺa ꝯclō: colerico ⁊ flegmatico equal'r febriētibꝰ vt eque calidi ad tactū videāṫ: frigidiora ꝯueniūt flegmatico q̄ȝ colerico ceteris ptibꝰ: q: illi ꝯpetūt fridiora qui magis ꝑmutatus est a nāli ꝯplōne versus calidū: ſȝ flegmaticꝰ ē huiusmōi: ergo ⁊c̄. ⁊ hoc ē de mēte Aui. hic ⁊ Gal. 8ᵒ terapētice. c. vltīo. dū ꝯpauit colericū iuueni assueto diete cal'e ⁊ sicce. ⁊ dixit flaticū corpꝰ puerile ⁊c̄. Iteȝ priori qdē ⁊ ꝑꝑ nām ⁊ etatē ⁊ similibꝰ eisdē dictatōibꝰ assuetis apta sicciora ⁊ calidiora ꝯuenire cibaria. Idem ēt sentit 7ᵒ terapētice cum

dicit: Queceūqꝫ calidiores nā ꝑticule ſꝫ friditatē egrotant magis hoc ⁊ vſqꝫ āpli⁹ tp̄s calefieri īdigebūt. in fridis aūt eꝫ. Nā in tm̄ redire oꝫ vnāquāqꝫ diſcraſſiaꝝ ad eā q̄ ſm nāz ī quātū ē ī ca q̄ ſūt ꝑter nāz euerſe. Idē ſentit Maliabas 3º practice cū dixit: Oꝫ medelā ſꝫ cōplonē corpis fieri: vt ſiqdē corpis frida ē nālis cplō egem⁹ ī fe. reb⁹ q̄ fortiter īfrigidāt eo q̄ hoc corpus friduz a cplone ſua nāli eſt elōgatū plurimū. ¶ Tertia cclō: corpore colerico ⁊ flegmatico equalr̄ febriētib⁹ reſpectu ꝓprij tpamenti fridiora ɔueniūt flegmatico q̄ꝫ colerico alijs parib⁹: q: flātico ɔuenit ꝓpter malā cplonez remouēdaz ⁊ nālez ɔſeruādā. Sꝫ colerico tm̄ ɔueniūt ꝑꝑ malā cōplonez remouēdaz: ⁊ ideo ceteris parib⁹ magis ɔueniūt frida flātico q̄ꝫ colerico. Et cōfirmari pōt: q: ī vlcerib⁹ partiū ſiccaꝝ vt ſunt nerui fortiorib⁹ ⁊ ſicciorib⁹ vtimur medicaminib⁹: in vlcerib⁹ partiuz humidaꝝ ⁊ carniū glādoſaꝝ minus fortib⁹: vt ſumiť ex Aui. 3º quarti de medicis facientib⁹ naſci carnē. Sed ſi dicať frida ɔuenire colerico ꝑꝑ reductionē ad tēperamētuz: rūdeť q̄ ꝓ tunc nō dꝫ regi regimīe reductiuo: ſꝫ conſeruatiuo quouſqꝫ ſaneť. ¶ Scda opi. colligiť ab Auge. de ſenis ī ſua. q. d lapſib⁹. ⁊ ɔſiſtit ī duab⁹ cclōnib⁹. ¶ pª eſt iſta. Colerico ⁊ flegmatico equaliter febrientibus ſiue quoad tactū ſiue reſpectu tpamenti ꝓprij frigidiora alterātia ⁊ ꝓ alteratōe debenť colerico q̄ꝫ flegmatico. Probať: q: illi corpori quoad pure alterātia debenť fridiora in quo reperiť maior reſiſtētia cauſis īfrigidātib⁹. Sꝫ in corpore colerico ita reſpectu flātici: ergo ⁊c̄. Cōſeqntia nota. Pꝫ minor: q: calor colerici ē maior q̄ꝫ calor flātici eſto q̄ ad eq̄les gradus veniſſent. Ideꝫ cōfirmat experiētia q: vidēmus medicos curātes flāticos nō audere ſuper potū aq̄ frigide ⁊ alijs reb⁹ īfrigidātib⁹ ſicut audēt in cura colericoꝝ ꝑꝑ timorē extinctōis caloris nālis. Et hāc cclūſionez voluit Auer. 8º colliget. ¶ Scda cclō: colerico ⁊ flegmatico equalr̄ febriētib⁹ quocūqꝫ ſiue reſpectu ꝓprij tēperamēti ſiue quoad tactū fridiores cibi debēt flātico q̄ꝫ colerico. Probať: q: debenť cibi ꝑ quos reponātur ꝑternālr̄ frigidiores q̄ꝫ ille quib⁹ īdigent colerici. Nā debent ꝑ iſtos cibos reponi ꝑtes ſīles partibus deꝑditis in vtroqꝫ. ⁊ cōſtat q̄ frigidiores ſunt deꝑdite ī flātico. Et hāc cclūſionē videť voluiſſe Gal. 8º terapētice. ⁊ ꝑcedētē voluiſſe Auer. ⁊ hoc mō ɔcordanť iſti doctores. ¶ Tertia opi. eſt Marſilij volētis tres cclōnes. ¶ Pria ē iſtis dictis equaliter febriētib⁹ quoad tactū fridiora conueniūt flātico alijs parib⁹: pꝫ quia maior caliditatis latitudo eſt corrūpenda. ¶ Scda cclō: iſtis febriētib⁹ equalr̄ reſpectu ꝓprij tēperamēti fridiora ɔueniūt colerico: q: gradus equalis caliditatis ē remouēdus: ⁊ maior eſt reſiſtētia ī colerico alijs parib⁹. ¶ Tertia cōcluſio: lapſu exiſtente equali reſpectu ꝓprij tpamenti eque ꝑciſe frida conueniūt effectiue: pꝫ quia frigida eque preciſe ad equalē frigiditatis latitudinē inducentia ɔueniūt. ⁊ iſta quodāmodo pn̄t dici eque frida effectiue. ¶ Circa iſtaꝝ iprobationes non inſiſto: q: in ſequētibus videbiť quid de ipſis ſit dicendum.

Galien⁹ voluit fridiora deberi flegmatico. Auerrois do ſeptio colliget. c. ij. colerico: ſꝫ ille reſpexit complexionem: hic vero virtutez.

Quantum ad secundum articulum

ſuppono primo q̄ in cura male cōplonis calide non ſufficiūt per ſe ꝑ quātācūqꝫ reiteratione ea q̄ ſunt ita modicū frida q̄ frigiditatē ꝓprij tpamenti corpis egrotātis introducere non pn̄t. pꝫ q: per ſe curatiua debēt totuz lapſum abijcere ⁊ cplonez naturalē per ſe ītroducere. ¶ Suppo. 2º q̄ medicina tpata vel calida in certo gradu vel frida nō eſt corpis alteratiua in ſimili gradu reſpectu tpamenti vt tāti gradus alteratiui. Uolo dicere q̄ medicina calida in primo: īquātū calida ī primo nō eſt corpis calidi in primo ꝑ ſe alteratiua ⁊ ſic de alijs. pꝫ q: oīs medicina talis calida in primo eēt corporis calidi in primo alteratiua. mō hoc ē falſuz: q: medicina que calefacit corpus tpatum ad primū gradū corporis calidioris eſt īfrigidatiua multotiēs: vt ſumiť ex Gal. pº ⁊ 2º de ſimplici medicina. ⁊ vidiſti de colatius in ca. de eo q̄d comediť ⁊ bibiť. ¶ Suppono 3º q̄ aliqua medicina ī primo frigida ē per reiteratōez vſqꝫ ad 4m infridatiua: ⁊ ita correſpōdēter aliqua calida in primo ⁊c̄. hoc totū pꝫ in. c. ſuperi⁹ allegato. ¶ Quarto ſuppo. q̄ ſi corp⁹ tēperatū labať ad calidū per nullaz medicinā calidā quātūcūqꝫ remiſſiorē cplone diſtēperata acquiſita ab eo reduciť ad tpamentū. hoc pꝫ per Gal. 3º de ſimplici medicina: vbi dixit q̄ ſi egritudo eēt vehemētioris caliditatis q̄ꝫ ſit cplō media: tūc medicine ſimiles ei ſeruāt ipſam ⁊ faciūt eaꝫ remanere ſm ſuaꝫ diſpōnez. Et medicine que ſunt calidiores addūt caliditatē ei. Et medicine q̄ ſunt minoris caliditatis q̄ꝫ ipſa minuūt caliditatē eius: tn̄ nō ſanant ſanatōe cōpleta. ¶ Ex iſto ſequiť q̄ corpore frido lapſo verſus cal'm nulla medicina min⁹ frigida ipſo: vt talis ſufficit ipſuz ꝑ ſe ſanare: vt pꝫ: q: ſicut ſe hꝫ medicina calidior tpata ad tpatuz: ita medicina min⁹ frida hoc corpore frido hꝫ ſe ad hoc frigidū: ſꝫ medicina calidior tpata nō ē alteratiua corpis tpati: vt pꝫ ex 2ª ſuppōne: q̄re nec medicina min⁹ frida pōt vt ſic quoad gradū friditatis ei⁹ remittere totalr̄ calorē: ⁊ hoc poſſet ꝑ pauca deduci ex 2ª ſuppoſitiōe. ¶ Quīto ſuppo. q̄ corpe colerico calefacto ꝑ ſolaz alteratione reducibili ſub quodā gradu inter tpamentū ⁊ nālez cōplonez illi⁹ colerici nō repugnat īueniri medicinā ꝑ reiteratōez aptā per ſeipſaz colericū calefactū ad ꝓpriū tpamentū reducere. probať q: corpe calefacto ꝑternaturaliter medicina cal'a: ſꝫ minus cal'a q̄ꝫ ſit illa cplō diſtēperata: illā ſufficit remittere ⁊ verſus tpamentū ducere: vt pꝫ ex Gal. loco ſtatiꝫ allegato: ergo ſub quolibet gradu caliditatis medicinaꝝ citra ꝓpriū tn̄ tpamentuz dati colerici ɔtingit īueniri medicinā cuiuſlibet gradus ſuꝑioris remiſſiuā: ⁊ iō per reiteratōez vſqꝫ ad ꝓpriū tpamentū reductiuaꝫ. ¶ Sexto ſup. q̄ lꝫ corpa alicui⁹ cplonis nālis ſint ab illa cplone lapſa: hn̄t tn̄ nālem īclinatione ad reditum ad nālez cplonez ⁊ virtutē ab intriſeco eorūdem reductiuā. Iſta per ſe pꝫ: nō tm̄ in hoīe ſed ēt in brutis ⁊ īanimatis ⁊ elemētis. ¶ Ultimo ſuppo. q̄ nō repugnat dari colericū ⁊ flegmaticū eiuſdē etatis cuꝫ equali quātitate ſanguis ⁊ ſpirituū ⁊ humidi membralis. pꝫ ſuppō per multos caſus imaginarios: vt ſi in vno fiat ſanguis euātio ⁊ ſpūuz ⁊ humidi mēbralis reſolutio: poterūt ambo ad equalē mēſuraz ſanguis ⁊ ſpūuz ⁊ humidi mēbralis deduci. ¶ His habitis pª cclō eſt iſta. Colerico ⁊ flātico equalr̄ quoad tactum calefactis maiori īfrigidatōe īdiget flāticus ⁊ forti⁹ īfrigidātib⁹ modo vno ſupradicto. pꝫ q: ꝑ maiorē latitudinē caliditatis diſtat a tpamēto ꝓprio. ⁊ hanc vult Aui. ⁊ omēs ɔcedūt. ¶ Scda cclō: colerico ⁊ flātico equalr̄ febriētib⁹ min⁹ potētes medicine reqruť ad īfrigidāduꝫ flāticū q̄ꝫ colericū. Probať: minor eſt reſiſtētia īfrigidātib⁹ in flegmatico q̄ꝫ ī colerico cū caliditas iſta ſit equalis ⁊ magis ꝑternaturalis. in flātico aūt falteꝫ ꝑciſe tantū reſiſtit flātici caliditas cauſis īfrigidātib⁹ ſicut illi⁹ colerici: ⁊ ab intrinſeco fortius inclinať ad reducēdū ſe ad frigiditatē: ⁊ forti⁹ iuuať cū hēat nālez cplonez fridaꝫ magis ad hoc iuuātē: ergo min⁹ potēti medicīa īfrīatiua pōt infridari flāticū q̄ꝫ colericū. Ex iſto ſequiť q̄ minus potētib⁹ fridis pōt reduci ⁊ curari flāticus febriēs q̄ꝫ colericus: q: nō fortior medicina requiriť ad īfrigidāduꝫ poſt aliqualeꝫ īfrigidationeꝫ q̄ꝫ prius: ⁊ ideo cū min⁹ forti ad ꝓpriū tpamentū pōt reduci. Ex his ſequiť 2º q̄ indicatiōe ſumpta a nāli cplone dictoꝝ: lꝫ maiori īfrigidatōe idigeat flāticus q̄ꝫ colericus: tamen min⁹ potētia frida ſunt flātico approximāda q̄ꝫ colerico. ¶ Tertia cclō: colerico ⁊ flātico mō dicto equalr̄ febrientib⁹ reqriť vt ſint medicine graduali fridiores ad curaꝫ flātici q̄ꝫ colerici. Probať: ad curā colerici nō reqruntur vt ſic medicine gradualr̄ frigidiores a tpato gradualr̄ diſtātes: vt pꝫ ex ſuppōne 5ª. Nā colerico preternaturalr̄ calefacto nō repugnat īueniri medicinā calidiorē tēperata min⁹ calidā cplone naturali colerici illi⁹ tamē ꝑ ſe reiterādo reductiuā vt dicit 5ª ſuppō. Sꝫ ad curaꝫ flegmatici vt ſic requirunť medicine frigidiores tpatis: vt pꝫ ex correlario quarte ſuppōnis. Naꝫ tpata vt ſic nō eſt tpati īfrigidatiua ⁊ calidiores nō pn̄t vſqꝫ ad tpamentum reducere. Ex quib⁹ pꝫ q̄ īdicatōe ſumpta a cplexione nāli tāq̄ꝫ a ɔſeruabili: q: illa nō opꝫ omittere ī cura ⁊ cū vſqꝫ ad illā veniēdū eſt: gradualr̄ frigidiora opꝫ offerri flegmatico q̄ꝫ colerico. Et hoc vult Gal. 8º terapētice. c. vl. cū dixit q̄ frigidiora ɔpetūt flegmatico q̄ꝫ colerico īdicatōe ſumpta a nāli cplone. ¶ Quarta cclō: colerico ⁊ flegmatico equalr̄ febriētib⁹ alijs parib⁹ ſtat nō eque intēſe frigida ɔueniēter offerri flegmatico ſicut colerico. Patet q: talib⁹ magis reſiſteret colericus q̄ꝫ flegmaticus: ergo ſtabit iſta q̄nqꝫ ſufficere colericū ſine notabili leſiōe infridare: que tn̄ flegmaticuꝫ cū notabili leſiōe infriaret. ⁊ hoc vult Auer. 7º coll'ꝫ. Unde ſecurius itēſe frida offerim⁹ colerico intēſe febriēti multū q̄ꝫ flegmatico ꝑꝑ debilitateꝫ caloris ad reſiſtēdū cāis infrigidātib⁹. ¶ Quinta cclō: colerico ⁊ flegmatico equalr̄ febriētib⁹ alijs parib⁹ reſpectu ꝓprij tempamēti: lꝫ potētiora requiranť frigida ad colericū īfridandū q̄ꝫ flegmaticū: nō tn̄ reqrunť gradualr̄ friora ad alterādū ⁊ curādū colericū q̄ꝫ flegmaticū: patet ex dictis. ¶ Ex his pꝫ pº q̄ rōnes ꝓ pª 2ª ⁊ 3ª cclōnib⁹ prime opinionis nō ɔcludunt nec ipi illas ad ſenſuz datū poſuerūt. ¶ Seqť 2º q̄ rōes ſcde opiniōis dclaratiue ſūt falſe. ¶ Seqť 3º q̄ 2ª ⁊ 3ª cclōnes tertie opi. nō ſūt vere. ¶ Sꝫ hic cadūt aliq̄ dubitatiōes. Pria vtrū duob⁹ flegmaticis īequalr̄ a tpamēto diſtātib⁹ ⁊ eque calefactis friora reqranť ad curā frioris q̄ꝫ min⁹ frigidi: Et videť q̄ per eque frida pōt reduci flegmaticus min⁹ fridus ⁊ etiā magis frigidus ſuppoſito q̄ medicina primi gradus per reiteratione poſſet effectū quarti gradus īducere. Et ſimilis q̄ō de duob⁹ calidis infridatis ſequiť: in quibus credo q̄ quatūcūqꝫ per remiſſe frida quo ad gradualē denoiatione poſſet reduci minus fridū. ⁊ per tātū remiſſe frigida iuxta loquutiōes medicoꝝ pōt reduci magis fridum. Et tu vide quō hoc ſuperiorib⁹ nō cōtradicat ex hoc q̄ medicinaꝝ calidarū in p'o quedā ē calefactiua calidi in pº ⁊ ſcdo. quedā vero non ſed ſūt calidi remiſſiua. ¶ Ex his patet ad argumenta: ⁊ patet q̄ tria prima concludunt potentiora frigida gradualiter danda eſſe flegmatico q̄d eſt cōceſſuz. ſꝫ argumenta partis oppoſite cōcludūt potētiora frida dāda eē colerico. illd etiā conceditur nec repugnat dictis vt patet.

Illud eſt ſꝫ mētē Gal. in de ſimplici medina volēns gradus mediciaꝝ dici reſpectu cōplexionis tēperate: ita q̄ illa diciť calida in primo que tēperamētū cauſat ī primo.

Et hoc ē q: licet cplexio actualis variet: ſtat tn̄ virtualē non variari.

Nota q̄ ſcda tertia ⁊ quarta cclūſiones intelliguntur de equalitate quoad tactum.

Et creationis quidem mēbri iaz diximus ꝙ creatura membri in quattuor diuidiť modos: ⁊ tu quidē eam ibi considerare debes.

¶ Nūc ponit modū fz quē ex creatōe mēbri sumiť indicatio de quātitate medicine offerēde: ⁊ diuiditur in tres. Prīo ponit vnū genꝰ ꝯtentoꝝ sub creatōe. 2° ponit duas distinctōes ad ꝓpositū cū can̄. 3° graduat mēbra fm has dispōnes in requisitōe fortis vel debilis medicine. 2ª ibi: post hoc. 3ª ibi: qd̄ autez forti. ¶ De prīa dicit ꝙ iam dictuz ē supra 2ª fen ꝙ creatio mēbri hz quattuor modos fm ꝙ hoc nomie creatōis quattuor iportanť maneries vel dispōnes mēbri: vt sūt figura: receptaculū: via ⁊ superficies: ꝓ quibꝰ vide qd̄ dixi p° tegni ⁊ supra fen 2ª. ¶ No. tn̄ hic ꝙ a figura vel a superficie modica vel nulla sumiť indicatio fortitudinis medicine: ⁊ ideo ab istis Auic. non docet eligere: sed quia a via vel receptaculo sumitur: ideo de illis fecit mentionem.

Post hoc scire debes ꝙ mēbroꝝ quedā sūt que i foraminibꝰ suis sunt facilia: ⁊ sunt i eis interius aut exterius loca vacua: per que expellitur superfluitas medicina subtili ⁊ tempata. Et eoꝝ sunt alia que non sunt ita: sz medicina indiget fortiore: ⁊ similiter eoꝝ qd̄ est rarum ⁊ qd̄ ē spissum. Et raro quidē medicina sufficit subtilis: ⁊ spisso est medicina fortis necessaria.

Galienꝰ 7° d̄ igenio sanitatis. c. vltio vult nobis purgatiōne principaliter ostēdi ex creatōe mēbri.

¶ Ponit distinctiōes cū can̄. Et ē pª distinctio ꝙ mēbra quedaz sunt facilia in suis foraminibꝰ. i. hn̄t foramina per que faciliter mā euacuať vt sūt illa q̄ interius hn̄t cōcauitatē: aut exterius hn̄t loca vacua. i. cuz eis ꝯiungiť exterius cōcauitas ꝑ que euacuanť humores medicina subtili debili. i. quedā aūt hec nō habēt ⁊ idigēt medicina fortiori. ¶ Scd̄a distinctio ē ꝙ mēbroꝝ quoddaz rarū: quoddā ē spissuz. Rarū idiget medicina subtili. i. debili. spissū alijs paribus fortiori medicina. Et ideo notāter alijs paribus: q2 vltra receptacula ⁊ viā sunt plura indicātia de fortitudine aut debilitate medicine. Et ideo stat ꝙ mēbrū raruz nō inquantū ē rarū idiget medicina forti: sedꝫ ꝓ quāto distat a loco vbi medicīa recipiť vel alia causa. Et ideo vni mēbro merito vnius medicina fortis cōuenit cui merito alterꝰ cōuenit debilis vt pulmoni vt patebit: nec ista repugnāt. Et q2 rarū vt hic sumiť significat hn̄s multos poros: densuz vero habēs paucos vel strictos: ideo patet ꝙ iste distinctōes sumūtur ex parte vie aut receptaculi. 2° ēt videť cā can̄. nā ꝑ vias manifestas facilior sit cūatio: ⁊ i mēbris hn̄tibꝰ multa ⁊ magna forāia facilꝰ agēs iprimit. Ecōtra autem difficulter fit in opposito modo disposito.

Quod aūt forti medicina magis indiget: est illud qd̄ in nulla duarū partiū ventriculuz habet neqz receptaculū. Et post ipsuz ē illd̄ qd̄ hz in vna parte. Et post illud ē quod a duabꝰ partibus hz receptaculuz sed ē solidum ⁊ spissuz sicut rigno: postea est illud qd̄ ea habet a duabus partibus ⁊ est rarum sicut pulmo.

¶ Hic facit qd̄ dictū est: dicēs ꝙ iter mēbra supple que merito dictaꝝ dispōnuz indigēt fortiori medicina est illud qd̄ nō hz receptaculū aut vehiculū manifestū in vna duarū partiuz: puta nec intra nec extra manifeste sicut sūt nerui. ⁊ iō medicine que a neruis euacuant sunt fortissime vt euforbiuz coloquintida ⁊ similia. ¶ In 2° loco ē mēbrum qd̄ hz receptaculū manifestū ⁊ viā ab vna parte tm̄. s. aut ab ītra aut ab extra: sicut verbi grā nucha que ad cerebrū terminať vbi ē cōcauitas. ¶ Et loco 3° illud qd̄ habet intus ⁊ extra: sz spissuz ē ⁊ solidū vt ren siue rigno. habz eiz cōcauitatē intra se manifestā: ⁊ ad ipsum terminātur porivritides ad vesicā ducentes vrinā. ¶ Quarto loco facile merito istaꝝ dispōnuz cūatur illud qd̄ ē rarū ⁊ ab vtraqz parte hz cōcauitatē vt ē pulmo. hz eiz ītra se venas ⁊ cānulas ⁊ ad cānā terminātur. ¶ Et nota ꝙ lz infra dicať ꝙ pulmo indigeat forti medicina vt cūetur mā in eo ꝯtenta: diciť ꝙ hoc nō intelligiť absolute: sz de medicina ꝑ vētrē aut vrinaz eductiua. que q2 lōge a pulmone mō suo poniť oz ꝙ sit fortis: sz merito ꝯcauitatis requiriť debilis: ⁊ ita ꝑ sputum facili educiť medicīa nisi mā in se multū resistet. ¶ Hic solet queri a quo mēbro facilius cūatur mā an ab epate an a splene? Et diciť ꝙ absolute ab epate. Naz plures vie terminānť ab epate ad itestina q̄z a splene. Etiā mā eūanda ē subtilior plurimū ⁊ eūoni obediētior. verūtn̄ merito raritatis ⁊ densitatis mēbri facilꝰ a splene eūareť. Ex quibꝰ collige ꝙ cū iste plures idicatiōes quādoqz sibi iuicē ꝯsequūť oz fortiorē isequi nō dimittēdo oio aliaz.

Gentilis in hoc passu dicit ꝙ pulmo indiget medicīa forti rōne distantie ⁊ non ꝓprie substantie ⁊ ex hoc saluatꝰ Galienuz in tegni.

Nō soluz substātia mēbri spissa ⁊ distantia ipsiꝰ sunt causa exhibendi fortem medicinaz: sed ēt sitꝰ receptaculi vt pz in itestino monoclo habēte solū ex vna pte receptaculū ꝑ qd̄ intrant ⁊ exeunt feces ideo indiget fortiori medicina respū alioꝝ intestinoꝝ.

Et situs quidem mēbri: quoniaz per sitū cognosciť queadmodū tu scis aut locꝰ aut societas.

¶ Nūc docet eligere quātitatē medicine ex situ: ⁊ diuidiť in duas partes. In p° ponit distinctōes de situ. 2° ponit modos eligēdi q̄ztitatē medicine ex illis. ibi 2ª: vtilitas vero. Pars p̄cedēs ē manifesta q2 situs vt dixi supra fen 2ª significat locū mēbri in corpore ⁊ societatez cuz alijs mēbris vt duoꝝ digitoꝝ cōiūctio est egritudo in situ ⁊ diuisio venaꝝ iter māmillas ⁊ matricez exn̄tiuz ē egritudo in situ scilicet sumendo situz pro societate.

Utilitas vero que ex societatis prouenit cognitiōe ē magis ꝓpria: ꝓpterea qd̄ partē magis eligis ad quā medicina trahit ⁊ ad quaz magis declinare facis: verbi gratia cū fuerit materia in gibbo epatis euacuabis eā ꝑ vrinā: ⁊ si i epatis ꝯcauitate fuerit euacuabis eā ꝑ ventrē: qm̄ epatis gibbositas mēbris vrine est associata: ⁊ eius concauitas est associata intestinis.

¶ Nunc docet eligere quātitatē medicīe: ⁊ diuidiť in tres. p° docet ex societate ꝑ se. 2° ex loco per se. 3° ex his duobꝰ simul. ibi 2ª: sz eiꝰ vtilitas. ibi 3ª: qn̄qz ēt. ¶ De prima dicit ꝙ vtilitas q̄ sequiť cognitōez societatis ē magis ꝓpria q̄z vtilitas q̄ habeť ex cognitōe loci: q2 vltra quātitatē docet ⁊ locū ꝑ quē debemꝰ eūare: ⁊ mēbrū ꝑ qd̄ d̄bemꝰ multotiēs deriuare vel facere d̄clinare māz. verbigrā cū mā ē i gibbo epatis scio ꝑꝑ societatē ꝙ eūare debeo per vrinā. sed māz in ꝯcauo itestinis associatā ꝑ ventrē cūare debeo. ¶ Ubi nota p° ꝙ lz hic Aui. pricipaliter q̄rat medicine quātitatē: intentioni tn̄ miscuit modū cognoscendi ꝑ quē locuz eūare dz ⁊ modos mixtiōis. Nā quasi ad magnitudinē virtutis medicine ꝑtinere videnť: eo ꝙ ad manerīē eius virtutis attinet: q2 ꝑ cognitionē societatis mēbri scimus locū ꝑ quē eūandū est ⁊ ꝑ modū mixtiōis vniꝰ medicine cū alia. Ideo diciť hic ꝙ hec cognitio habita ex noticia societatis ē magis ꝓpria. i. faciet cognoscere quedaz magis a ꝓprietate q̄z sit fortitudo q̄ pure cognosciť ex p̄habitis. vel scd̄o intelligiť ꝙ ista vtilitas ē magis ꝓpria q̄z que ex loco sumiť. Nā ista tantū in eūone ⁊ mālibꝰ egritudinibꝰ videmꝰ iuuare: sz locus in oībus tā in mālibꝰ q̄z nō. ¶ Nota 2° ꝙ alijs ipedimētis deductis mā est potiꝰ ꝑ loca ꝓpinqua q̄z remota cūanda: ⁊ iō mā in gibbo epatis existēs ꝑ vrinales vias cūatur tanq̄z ꝓpinquiores nisi fuerit ꝯriuz idicās. Nā q2 vie vrinales sunt stricte ⁊ multū sensibiles ⁊ eoꝝ vlcera sūt difficilis sanatōis: ideo mām multā in gibbo epatis ꝯtenta: nō per vias vrine sed ꝑ intestina eūamus. ⁊ hoc voluit Gal. 7° de igenio sanitatis: cū docuit eā eūari per viā secessus. sz cū est pauca ⁊ nō ē alia intētio q̄z eūatio: nec est timor de nocumētis in vijs vrine est per vrinā eūanda. ⁊ hoc voluit Aui. ¶ Ultimo nota ꝙ lz medicina posset trahere mās ad mēbra ⁊ facere d̄clinare quodāmodo: tn̄ possemꝰ dicere ꝙ cū mā repugnat multotiēs motui ad mēbrū ad qd̄ mouet ipsa medicina: tūc tractio videť iportare quādaz molestiā. sed qn̄ mā nō multuz resistit: imo quodāmodo iclinať: tūc dicimus ꝙ medicina declinare facit. vel qn̄ trahiť ad locuz vbi poniť medicina dz trahi. qn̄ vero ꝓpelliť vt in ꝑcussiuis fit: tunc deriuať.

Sed eiꝰ vtilitas que ex ꝑte sciendi locū ꝓuenit: est triuz modoꝝ. vnus eoꝝ est eiꝰ lōgitudo ⁊ ipsiꝰ ꝓpiquitas: quoniā si fuerit ꝓpinquū sicut stomacus peruenient ad ipsuz medicine tēperate ⁊ operabunť i ipso: ⁊ si longinquū fuerit sicut pulmo: medicinaꝝ tēperataꝝ virtutes corrūpenť antequā ad ipsum perueniāt: quapꝑ erit necessariū vt in eaꝝ virtutibꝰ augmētū fiat. Opz itaqz vt cū mēbruz ē ꝓpinquū cui obuiat medicina sit virtus medicine ipsiꝰ fm mensurā que egritudini sit opposita: ⁊ si iter ea fuerit lōgitudo ⁊ spaciū ⁊ est egritudo cui est medicina necessaria q̄z virtꝰ ꝓfundans penetrare faciat: tūc necessariū ē in virtute medicine plus addere q̄z prius erat ei necessariū sicut acetuz in emplastro sciatice ⁊ reliquis. Et scd̄s modus ē vt sciať quid medicinis sit admiscēduz: vt per illud velociter ad mēbrum ꝑueniat queadmodū medicinis mēbroꝝ vrine admiscētur diuretica ⁊ medicīs cordis crocus. Et tertiꝰ quidez modus ē vt sciamꝰ qua parte medicinā ad ipsuz trāsire faciamꝰ: verbigratia si sciuerimꝰ ꝙ vlcera in iferioribꝰ exn̄t intestinis per clisteria iniciemꝰ: ⁊ si sciuerimꝰ ꝙ sint in superioribꝰ: per illud qd̄ bibūt afferemus.

¶ Ponit modū cognoscēdi nām medicine ex loco mēbri: ⁊ facit quattuor. Primū est ꝙ ex loco hēmꝰ tres modos vtilitatis. Scd̄z est ꝙ primꝰ horū modoꝝ est cognoscere vtrū sit mēbrū vicinū loco approximatōis medicine an longinquū? Nā sufficit medicina tēperata in morbo ꝓpinquo ⁊ mēbro ꝓportiōata. sed lōginquo oz offerre multo fortiorē: ita ꝙ ad mēbrū cum sufficiēti virtute ad opus ꝑueniat. Et hoc fit duobꝰ modis vel addēdo in quātitate vel gradū medicīe approximāde aut miscēdo cuz medicina aliquid qd̄ ipsaz penetrare faciat cito. Exēplum primi vt si mā est a pede cūanda dabo fortiorē medicinā q̄z si a stomaco. Exēpluz scd̄i vt si dissoluēda sit mā sciatice: miscebo i emplastro acetū ad faciendū penetrare. ⁊ hos i exēplis Aui. tetigi. ¶ Scd̄s modus ē scire quid medicinis est

admiscēduꝫ vt medicine ad mēbꝛuꝫ cū sua virtute perueniant vt miscemꝰ crocū in medicis cordialibꝰ ⁊ nucē muscatā in medicinis capitis. ¶ Tertius modus est scire per quā viā medicina faciliꝰ ad locū deducit: puta clisteri aut potu: vnde intestinoꝝ grossoꝝ vlcera clisteri medicantur: sed subtiliū cū assumptōe medicine ꝑ os ꝓ quāto ꝯsideramus locū. Cōsideramꝰ eniꝫ locū vt absolute ita distantē a loco medicine: qꝛ tūc eligimꝰ primā vtilitatuꝫ istaꝝ triuꝫ. Cōsideramꝰ ēt locū ꝓ quāto est ad hoc determinatū mēbꝛū sicut cerebꝛū: ⁊ sic est scđa vtilitas. Sed ꝓ quāto ꝯsideramꝰ locū mēbꝛi quibusdā determinatis ductibꝰ eē ita vicinū aut remotū hēmus tertiā vtilitatē. ¶ Sed ꝓpter exēpla nota ꝙ pulmo ē lōg' ꝗuus a loco vñ sumit medicina q̄ bibit. Nā primo trāsit ad stomacuꝫ. 2º ad epar. 3º ad coꝛ. 4º ad pulmonē ꝑ venas. Cū aūt medicina labendo sumitur nō est pulmo longe. ⁊ de hoc dictum est supꝛa quō sibi fortis ⁊ debilis medicina est necessaria.

Qñqꝫ cōfert loci ⁊ societatis simul sollicitudinē habere: ⁊ hoc quidē est in eo qđ facere debemꝰ cum fuerit materia tota iā in mēbꝛo euacuata: ⁊ in eo qđ facere debemus cuꝫ materia adhuc euacuatur.

¶ Docet vtilitates que habent ex ꝯsideratōe loci ⁊ societatis simul: ⁊ diuidit in duas. pº facit hoc. 2º ponit cañ. erroꝝ coꝛrectiuos. ibi 2ª: cuꝫ ad diuersum. Prima adhuc in duas. pº enumerat cās aut modos in quibꝰ ꝑ hec duo simul ꝯsideranda inueniūt modus in eligēdo medicinā vel admīstrādo. 2º hoc declarat. 2ª ibi ꝓpē: quoniā cū fuerit. ¶ Dicit pº ꝙ habemꝰ vtilitatē in ista ꝯsideratōe in sciendo qđ facere debemꝰ cum mā peccās tota ē i mēbꝛo eūata ⁊ fluxit ⁊c. 2º iuuamur in sciēdo quid debemꝰ facere cum mā adhuc fluit. ¶ Sꝫ si querat vtrū per hoc iuuemur cū mā ꝑtim fluxit ⁊ partiꝫ est in fluxu? ⁊ silr qñ mā est parata fluere sꝫ nōduꝫ fluit? ⁊ 3º qñ mā est mēbꝛo ꝯtenta nō ꝑ fluxuꝫ sed per paulatinā congestionē? Dicenduꝫ ꝙ sic: vnde idē quoad hoc dicēduꝫ de mā que tota fluxit ⁊ de illa q̄ tota parata ē fluere in mēbꝛo: ⁊ de aggregata ꝑ paulatinaꝫ ꝯgōneꝫ: ⁊ de illa q̄ actu fluit. In illa aūt q̄ partim fluxit ⁊ partim est in fluxu iudicia sunt opposita vt cōstat. Et ideo per hec dicēda datur intelligi qualiter ex hac societate loci noticia inueniūt in quolibet istoꝝ modoꝛuꝫ.

Quoniā cuꝫ sciuerimꝰ ꝙ materia fuerit adhuc in descensu: a suo loco materiaꝫ extrahemꝰ postquā quattuoꝛ ꝯditionū curā habuerimꝰ. Una ē ꝑtis diuersitas quēadmodū a dextra ad sinistrā trahimꝰ ⁊ a superioꝛibus ad inferioꝛa. Et scđa est vt societatis curā habeamꝰ sicut mēstrua vētosis retineamꝰ quas māmillis supponimus socio attrahētes. Et tertia rectitudinū curaꝫ hēre quēadmodū oꝫ i egritudinibꝰ epatis: ī dextra minutioneꝫ facimꝰ basilica: ⁊ in egritudinibꝰ splenis in basilica sinistra. Et quarta quidē est cū sollicitudine elongatōis ne qđ extrahit valde sit ꝓpinquū ei a quo extrahit.

¶ Nunc declarat: ⁊ diuidit in duas ꝑtes. pº docet qđ faciendū sit cū mā fluit. 2º quid faciēduꝫ cū fluxit tota. 2ª ibi: sed cū hic accidit. ¶ De prima ꝑte dicit sic qđ est veꝝ ꝙ cognitio societatis ⁊ loci nos iuuat ad cognoscēdū moduꝫ medicatōis cuꝫ fluit a mā. Et rō est qꝛ cū scimꝰ ꝙ mā adhuc fluit: nos debemꝰ eūare taleꝫ mām: sꝫ cū cura ⁊ sollicitudine quattuoꝛ ꝯditionū. ¶ Prima ē vt trahat ad locuꝫ diuersuꝫ ab illo mēbꝛo ad qđ fluit: puta si mēbꝛuꝫ est sursuꝫ trahat deoꝛsuꝫ: ⁊ si a dextro trahat ad sinistrū. Et hoc non possumꝰ scire nisi noticia loci vel mēbꝛi. ¶ Scđa cōditio est hēre curā societatis: ita ꝙ possumꝰ ꝑ mēbꝛum vel ad mēbꝛuꝫ societatē habēs attrahere: sicut māꝫ a matrice trahimꝰ cuꝫ vētosis q̄ māmillis supponunt. ¶ Tertia est hēre curā rectitudīs vt mām epatis ꝑ dexterā basilicaꝫ euacuemꝰ ⁊ mām splenis cū flebotomia sinistre basilice. ¶ Et 4ª est videre ne attractio fiat ad locū valde vicinū mēbꝛo patienti: ⁊ si ē in oculo nō trahat ad nares: ⁊ si esset ī amigdalis ⁊ vua vt in squinātia nō trahat ad venas que sunt sub ligua. ¶ Circa partē nota ꝙ cuꝫ mā adhuc fluit duplex ē medici intētio. vna est ad fluxū ꝓhibendū: alia ē ad materie eūoneꝫ. In ꝓhibēdo fluxuꝫ debemꝰ ad oᵐ loci: ⁊ quoad hoc adhibet intentio prima ⁊ sollicitudo de quattuoꝛ iā dictis. Nā si trahat ad locū valde vicinū solū nō ꝓhibet fluxus īmo auget ⁊ ꝑcipue in coꝛꝑe plectorio. Et ego plures vidi ex squinātia qui moꝛtui sūt ꝓpter medici iꝑericiā cito ad flobotomiā venaꝝ sub lingua transeuntis quoad eūoneꝫ materiei. Scđa intētio est materiā eūandaꝫ ꝑ aptissima loca ducere que melius apta sūt ⁊ societatē hñt viaꝝ manifestaꝝ vt māmillaꝝ cuꝫ matrice ⁊ loca directe aspiciētia vt basilica cū epate. ¶ Sꝫ hic cadūt tres dubitatōes. Prima vtrū mā fluente sit attractio facienda ad partē diuersam. Scđa quare non fecit mentionē de diametro ꝓfunditatis. Tertia vtrū in passiōe splenis magis ꝯueniat eūatio basilice sinistre q̄ꝫ dextre. ¶ Ad negatiuā primi dubij arguit sic. Mā est eūanda ꝑ locū ad queꝫ nā trāsmittit: ergo nō per locū diuersum a mēbꝛo recipiēte. Assumptū ē Hyp. ī illo affo. Queeūqꝫ ducere oꝫ vñcūqꝫ natura recipit ⁊c. ⁊ Gal. in ꝯmēto: Confirmat qꝛ humores qui inferiꝰ cadunt cogente nā sunt per inferiꝰ eūandi: ergo nō per partē oppositā. Cōsequētia nota ⁊ assumptuꝫ est Hyp. super illo affo. Super diafragma doloꝛes ⁊c. Et Gal. in ꝯmēto duꝫ dixit: Que vero inferiꝰ cogunt in his aperiat poꝛta inferioꝛ. Et idē vult ī illo affo. Nō febꝛicitātibus si fiat. ⁊ idē in illa particula: nō febꝛicitātibus si fiat fastidiū. Et Gal. in ꝯmēto vult ꝙ his significātibꝰ mām colericā in oꝛe stomaci ꝯtineri debemꝰ euacuare vomitu ⁊ nō per partē diuersaꝫ sed eādeꝫ. Et hoc vult Aui. pª quarti de cura putridaꝝ in gnāli cū dixit: Qđ si inuenies humoreꝫ primo declinare ad stomacū: tunc fac vomere cū eis in quibꝰ nō sit diuersitas ꝯsuetudini: īmo cū eis q̄ sunt sirupus acetosus cū aqua calida cū natura mouet humoꝛē ad vomitū ⁊ nō versifices caꝫ. Qđ si illic fuerit declinatio ad ītestina ⁊ senseris rugitū ad descēsuꝫ fecis: tūc adhibe qđ dissoluat ventrē. Idē 16ª tertij. c. de cura colice passionis vbi vomitꝰ appet. Et idē Rasis 9º almāso. c. simili. ⁊ 10ª tertij. c. de asmate. Materia asmatis eūatur tussi ⁊ sputo 16º. c. de colica fit eūatio cū clistere ex mā fluente. Et ī pestilentialibꝰ fit eūatio per parteꝫ eandem: ⁊ cū materia mittitur a principali mēbꝛo ad emūctoꝛiuꝫ euacuamꝰ non diuertendo. Iteꝫ in crisi non diuertit materia.

In oppositum est Aui. hic.

Circa huius dubij solutionem nota primo ꝙ quedaꝫ sunt materie quaruꝫ fluxuꝫ non intēdimus pꝛohibere: sed soluꝫ intēdimus ad earum eūoneꝫ. Et ratio est: naꝫ qñqꝫ materie supfluunt per loca eūonī caꝝ ꝯueniētia: qñqꝫ aūt per loca incōueniētia. ⁊ cuꝫ concurrūt ad loca cōueniētia: non intēdimꝰ fluxū merito huiꝰ ꝓhibere sꝫ iuuare. Medicus eīꝫ ē adiutoꝛ nāe. Cum aūt ꝑ loca incōueniētia fluunt qñqꝫ ꝓhibēdo fluxū possumus ꝓhibere magna nocumēta solū minima faciēdo. Qñqꝫ autē faceremꝰ maioꝛa nocumēta fluxū ꝓhibēdo. verbigra cū mā est ventosa ⁊ currit ad mēbꝛa extrinseca: si diuertit periculū est ī trāsitu eius ꝑ loca ītrinseca ⁊ in hoꝛa illa nocumēta magna sunt. Et ita cū materia ē valde mala a mēbꝛo pꝛīcipali ad emūctoꝛia trāsmissa ⁊ in multis alijs casibus quibꝰ nō obstāte ꝙ mā per mēbꝛa siue incōueniētia loca ducat: tñ qꝛ in ꝓhibitōe fluxus eēt maius ꝑiculū: nos illuꝫ nō ꝓhibemꝰ. Similr qñqꝫ mā peccās est digna euacuatōe qñqꝫ nō. Nā qñ sanguis nō est peccās ⁊ virtꝰ valde debilis: etiā si per ꝯueniētissima loca fieret eūatio tñ ꝓhibemus: qꝛ non dignus est eūone. Quādo aūt est malus ⁊ cuꝫ talibꝰ circūstantijs an in coꝛpoꝛe iuuenili est dignus euacuari ⁊ nō ꝓhibemus sed iuuamꝰ: ⁊ si natura per conueniētia loca facit iuuamus etiā. Ex his ponunt ꝯclōnes. ¶ Prima nō semꝑ mā ad mēbꝛum fluente fluxus ē ꝓhibēdus. pꝫ qꝛ multotiēs iuuamꝰ qñ est ꝑ loca conuenientia vel qñ in ꝓhibitōe cresceret ꝑiculuꝫ. Ex hoc pꝫ ꝙ nō semper ē in colica fimera. hec intētio habet ad fluxuꝫ ꝓhibēduꝫ. ¶ Scđa ꝯclō: vniuersalr mā currente ad mēbꝛuꝫ ita ꝙ intētio sit rōnalis fluxū ꝓhibēdi a mā exñte multa ī fluxu dꝫ attractio fieri ad partē diuersam. ⁊ hec fit ꝓ mente Auic. hic. Et si bene ꝯsideras oīa argumēta ante oppositū probāt cōclōneꝫ primā. ¶ Ad 2ᵐ dubiū rñdet sine argumēto ꝙ nō facit mētionē de diametro ꝓfūditatis: qꝛ multotiēs nimis ē parua: vt in digito: gula: aure ⁊ similibꝰ: ⁊ ī locis vbi nō sit multū parua dat intelligi ꝑ alias. Nā qñqꝫ iuuat: vñ Hyp. in affo. dixit posterioꝛa capitis dolentia recta vena īcisa in fronte iuuat. ¶ Ad 3ᵐ dubiuꝫ dicit ꝙ cōuenit eūatio per sinistrā magis q̄ꝫ per dextrā. sꝫ de hoc dicā ī. c. de flobotomia vbi dicet ꝙ de iuuamento flōme vene sciatice ⁊ saphene q̄ ita ab vno truncho oꝛiunt sicut basilica dextra ⁊ sinistra: q̄ sinistra cū splene hꝫ societatem vicinā quā nō hꝫ cuꝫ dextra ⁊ cꝯ respectu epatis.

Sed cū accidit vt tota materia iam sit eūata: vtreqꝫ res ei cōferūt ex parte: quoniā si voluerimꝰ accipiemus eam ex ipso mēbꝛo: ⁊ si voluerimꝰ trahemus ipsa ad mēbꝛum ꝓpinquū qđ associatū est: ⁊ eam ab eo extrahemꝰ quēadmodū in duas minuimꝰ saphenas ī matricū egritudinibus: ⁊ venā que est sub lingua cuꝫ medicari volumus apostema duarum amigdalaꝝ.

¶ Hic declarat quid faciēdū qñ mā tota ad mēbꝛuꝫ fluxit ⁊ nō ē timoꝛ de fluxu noue māe dicēs ꝙ qñ ita ē possumus mām ꝑ ipsaꝫ partē patientē eūare: ⁊ possumus eūare per mēbꝛuꝫ vicinū societatē tñ habēs cū mēbꝛo patiente.

Per partē ꝓpinquā intellige partem colligataꝫ qꝛ saphena nō ē matrici ꝓpinqua quoad situꝫ.

¶ Et ponit exēpluꝫ Auic. de euacuatiōe per mēbꝛuꝫ ꝓpinquū. naꝫ ē egritudo ex plenitudine sanguīs in matrice ⁊ putamꝰ nō eē in fluxu aliā mām eūamꝰ ꝑ flobotomiā saphene. Et cū est apā calidū in gutture ⁊ nō timemꝰ de fluxu alterius materiei: eūamus per flobotomiā venaruꝫ sub lingua existētiuꝫ: ⁊ emplim resolutiuū ponimꝰ ⁊ simile facimus. Et cā cañ. est clara qꝛ huic intentōi non est ꝓhibitio fluxus necessaria sed pura eūatio: ⁊ ideo dꝫ fieri ꝑ partem aptioꝛeꝫ que est vna istarum.

Cūq3 ad diuersum trahere volueris membri:a quo protrahis dolorem prius seda.

¶ Ponit cañ. duos verificatiōis erroris circa dicta. 2ª ibi:caue tibi. ¶ Dicit p° q si volueris mām diuertere a mēbro:si mēbrū doluerit: p° op3 sedare dolorē. ⁊ cā ē q dolor trahit. ⁊ qñ mā diuertit ponit in motu ⁊ fit facilioris attractōis q̄3 si q̄eta eēt: ⁊ iō si diuertimꝰ nisi fieret vltima diuersio sumꝰ cā maioris fluxꝰ ad mēbrū. ⁊ iterū q dolor ē cā fluxꝰ: p° ē remouēdus ex dicēdis i.c.vl.huiꝰ fen.

Utrū ante diuersionē materie membro dolēte sit dolor sedandus?

Arguit negatiue. In acutissimo dolore nulla melior medicina est q̄3 euātio vsq3 ad sincopi3:ergo ante sedatōe3 doloris est admistrāda medicina euātiua:⁊ ꝑ cōsequēs fit diuersio añ sedationē doloris. Assumptū est Gal. pª affo. illo affo. Que egerūt. Idē ꝯfirmat in dolorībꝰ pectoris faciēda est flobotomia saphene cū materia sit calida. ⁊ est oīno a stupefactiuis cauēdū: ergo dolor nō erit prius sedandus. Et assumptū est Aui. decima tertij. c. de cura doloris pectoris.

In oppositum est Aui. hic.

Pro dubio est notandū p° q dolor quidā est multū fortis ita vt sit timor de virtutis defectu:qdā vero mediocris ⁊ nō tā fortis. ¶ Nota 2° q cura quedā ē regularis quedā coacta. Intēdendo ꝑ regularē illā q̄ fit sine notabili nocumēto vel ꝑiculo. Per coactā vero itelligo que fit cū notabili nocumēto vel periculo:⁊ si infirmo maius īde sequat iuuamētū suo nocumēto. ¶ Tertio nota q ꝑ sedationē doloris duo intelligere debemꝰ. p° totalē doloris reuocatōe3. 2° eiꝰ mitigatōe3.

¶ Nota 4° q ex valde forti dolore sequit per se debilitatio virtutis cū dolor sit marie de ꝓsternēdo virtutē. Sequit 2° materie attractio ad locū dolentē: ⁊ augmētū apostematis si ibi fuerit:⁊ sic augmētū doloris augmētata cā marie qñ humor auget ꝑ illd. ¶ His habitis sit pª ꝯclō. Nō semꝑ in mediocri dolore vel paruo a mā pēdente ī mēbro contenta dolor est prius sedandus q̄3 diuersio fienda. Probat: q in multis casibꝰ per talē diuersionē dolor vere curat eius cā remota:ergo nō op3 aliā operationē p̄cedere. ¶ Scd̄a ꝯclō: nō semꝑ in acutissimo dolore ēt māli priꝰ ē fiēda euātio q̄3 sedādus dolor. Probat ꝯclō q multotiēs virtꝰ est tantū debilis q fortē euōne3 tollerare non posset. modo ꝯstat q mediocris diuersio ⁊ euātio adderet in fluxu ad locū doloris mām ponēdo i motu:ergo nec mediocris nec fortis euātio ante sedatōe3 doloris fiēda ē. Et p̄terea ꝯtingit mām facientē dolorē quoad ptē q̄ fluxit esse ineptā euōni:ita q ēt euātio vsq3 ad sincopi3 nō sufficeret illā euāre:ergo in tali casu ante sedationē doloris nō euacuandū. Cōsequētia p3 ex p̄dictis. ¶ Tertia ꝯclō:qñq3 in acutissimo dolore ē prius euāndū q̄3 dolor sedādus. p3 q qñq3 per talē euōne3 tollit dolor ⁊ curat: vt potest sumi ex Gal. pª ꝑticula affo. loco allegato. ¶ Quarta ꝯclō:talis euātio diuersiua ꝯpetēs in acutissimo nō est regulr̄ fiēda. Probat:nulla euātio vltimata est fiēda regulr̄ vt pōt colligi ab illo affo. In exercitatōibꝰ ad sūmu3. sed oīs euātio in tali fortissimo dolore ꝯueniēs est vltimata:ergo ⁊c. Minor vero p3: q mediocris nō sufficeret ad oppositā parte3 ducere quātū dolor traheret. Et hoc sequit q regulr̄ operādo in cura fortissimi doloris mālis est dolor primus sedādus qñq3 imo semꝑ. ¶ Sequit 2° q nō est ante doloris sedationē diuertēdu3 regulr̄. ¶ Sequit 3° q ī aliquo casu nec regulr̄ operādo est prius sedādus dolor nec priꝰ est euandu3. p3 q qñq3 nō est prius sedādus:puta cū periculu3 ē subiti augmēti morbi in ap̄ate in tpe sedatiōis doloris:s3 euāndū:⁊ hoc irregulr̄. ¶ Ad argumēta. Ad primū p3 q est verum irregulr̄. Ad 2m dicit q in fortissimo dolore illaru3 partiū qñq3 est prius euandu3 irregulr̄ tamen. Qñq3 dolor oīno nō est fortissimꝰ: ⁊ tūc nō o3 sedare priꝰ vt dicit q de tali nō intelligit in cañ.

Et caue tibi ne trāsitus super pricipale fiat.

¶ Nūc ponit 2m cañ. s. q ī tali diuersiōe cauēdū ē ne fiat trāsitꝰ sup mēbru3 pricipale. Cā ē q ꝑiculū ē ī tali trāsitu ne cōicet nocumētū magnū ipsi membro pricipali.

Utrum medico liceat diuertendo sup mēbro pricipali facere trāsitu3?

Affirmatiue arguitur sic. Per cerebru3 l3 hoc facere. Nā posteriora capitis dolentia recta vena in frōte incisa iuuat: sed tūc ꝯstat q trahit sup cerebrū:ergo ⁊c. ¶ Confirmat q peccātes materias in capite ꝑ inferiꝰ euāmus:sed ꝯstat q inferiꝰ ad intestina veniūt trāseundo ꝑ epar:ergo ⁊c. ¶ Tertio in pleuresi dextri lateris flobotomamus basilicā sinistrā:s3 tunc fit transitus super cor:ergo ⁊c.

In oppositum est Aui.

Circa dubiu3 nota p° q materiē que per diuersionē trahunt:quedā sunt vehemēter corrupte: quedā nō sūt corrupte. Exēplu3 primi: vt icipiēte ap̄ate ex mā febris pestilētialis. Exēplu3 scd̄i: vt facta ꝑcussiōe dolorosa in corꝑe prius sano:ꝯstat humores qui trahūtur nō esse corruptos. ¶ Nota 2° q transitꝰ sup mēbro pricipali pōt fieri duplr̄. p° ita q mēbru3 pricipale sit ille terminus ad quē trahit ⁊ in quo figit. 2° mō q pricipale mēbrū sit via per quā trāsit:hoc ē satis notum. ¶ Tertio nota q mēbra pricipalia quedā sunt tollerātia materie trāsitum sine mortis ꝑiculo:quedā aūt nō sunt tollerātia. Exēplu3 primi sicut cerebrū ⁊ epar. Exēplū scd̄i sicut cor qd̄ ꝓpter eius necessitatē ⁊ nobilitatē sui corꝑis nō tollerat. ¶ Tūc sit prima ꝯclō. In diuersiōe māe non corrupte l3 fieri trāsitus per mēbru3 pricipale tanq̄3 per viā: q in tali transitu non est nocumētu3. ¶ Scd̄a ꝯclō est Dy. Nunq̄3 attractio cuiusq3 māe diuertēde fieri d3 ad membru3 pricipale tanq̄3 ad terminu3. Probat q semꝑ attractio fieri d3 de nobili ad ignobile:sed pricipalia sunt alijs nobiliora:ergo ⁊c. Salua Dy. reuerētia hec ꝯclō videt mihi falsa. Nā in fluxu sanguis nariu3 ponimꝰ vētosas super epar vt mā ad epar tanquā ad terminū trahat:⁊ idē in fluxu mēstruorū. Propterea in vulnere vbi multus sanguis fluit a superioribus vt a capite ꝓuocamꝰ timore3 vt inde sanguis ad cor tanquā ad terminu3 trahat. Et probat rōne quia stat attractionē factā ad principale mēbrū tanq̄3 ad terminū esse ipsius pricipalis mēbri ꝯfortatiuā ⁊ ei ꝯuenientē ⁊c. Assūptū ꝓbo q sanguie exñte bono ⁊ hoīe exñte vulnerato:ita vt plurimꝰ sanguis fluxerit a corde ⁊ epate: clarū est q attractio sanguis d alijs mēbris ad pricipalia erit iuuatiua. Et multi sūt casus in quibꝰ ide3 ꝓbat: ⁊ ideo meliꝰ ponit ꝯclō opposita q mā exñte nō male qualitatis ꝯtingit cōuenienter a membro ignobili fieri attractionē ad cor tanq̄3 ad terminū ad quē. p3 q ꝯtingit illa3 mām in mēbro ignobili supfluere ⁊ pricipale cade3 indigere. ¶ Tertia ꝯclō: materia exñte corrupta qñq3 ꝯueniēter trahit ad mēbru3 principale nō tanq̄3 ad terminū ad quē:s3 per viā trāsitus. Ista patēt per argumēta facta ante om p̄cipue de epate ⁊ cerebro. ¶ Quartā ꝯclōnē ponit Dy. Mā corrupta nō est ducēda per cor tanq̄3 per viam:q cor nō patit transitū talis māe ꝓpter eiꝰ nobilitatē. Et iō Gal. in ꝯmēto illius affo. Que ducere o3. vituperat euōnem māe factā super corde. Ego tū puto nō esse incōueniēs qñq3 corruptā mām ire ꝑ cor vbi per aliā viā nō sit possibile trahere ⁊ nocumētum remouere. Eius tū iuuamētū erit maius nocumēto: ⁊ ideo pono aliā ꝯclōne3. Ceteris paribꝰ ⁊ deducta īdigētia ī principali mēbro meliꝰ est nō trāsire per ipm mēbru3 pricipale q̄3 trāsire. p3 q si mēbrum pricipale nō indiget tali humore i trāsitu ꝑ ip3 aliqd̄ recipit nocumētū: s3 ceteris paribꝰ magis ē euitādū nocumētū pricipalis mēbri q̄3 aliorum: ergo ⁊c. Hāc ꝯclōne3 puto voluisse Aui. nō q non possumꝰ trahere vel q ꝑ pricipale nūq̄3 sit trahēdu3: sed de hoc cauere debemꝰ: aut ceteris paribꝰ ꝑ aliā via3 euacuare si possumꝰ. Et ꝑ3 hoc p3 argumētorū solutio.

Et vtilitas quidē que sequit ex pte virtutis mēbri ē triu3 semitarū. Una ē dignitatis ⁊ pricipatꝰ cura3 hēre: quoniā super mēbra pricipalia nō faciemꝰ aliquid cū fortibꝰ medicinis in quo sit ambigēdū quātomagis potuerimus ne nocumētum toti corpori cōe faciamꝰ. Quapꝑ ex cerebro ⁊ epate nō euacuabimꝰ illud qd̄ ab eis euāre debemꝰ ī vna hora:neq3 vllo mō vehemēti infrigidabimꝰ ifridatōe:⁊ cū epati emplr̄in supponemꝰ ex medicis resoluētibꝰ nō relinquemꝰ quin ī eo res retētiuas ⁊ boni odoris ponamꝰ ꝑꝑ v̄tutē custodiēdā. ⁊ silr̄ ī eis q̄ ꝑꝑ eā ad bibēn. damꝰ. Qd̄ aūt inter oīa mēbra hac tota custodia digniꝰ existit ē cor ⁊ postea cerebrū ⁊ pꝰ ip3 epar.

¶ Nunc docet eligere modos admistrādi fortes ac debiles medicinas virtute mēbri attinētis ꝓ maiori parte:⁊ hic nō sumit virtꝰ ꝓ robore s3 ꝓ aīa vt ē determiate operatōis factiua:⁊ diuidit in tres ptes. p° ponit numerū modorū quibus ista vtilitas sumit dando primū. 2° scd̄m. 3° tertiū. ibi 2ª:⁊ duo quidē. ibi 3ª:⁊ semita. ¶ De pª dicit quattuor. Primū ē q vtilitas cognoscēdi virtute3 mēbri est triū modorū. Scd̄3 dictū ē vnꝰ modus ⁊ est habere curā pricipalis mēbri hoc mō q super mēbrū pricipale nō faciamꝰ aliquid sup quo sit ābiguitas:aut euāndo:aut alterādo cū medicis fortibꝰ quāto magis possumꝰ:⁊ hoc ne fiat nocumētū toti cōicans. Tertiū dictū est q ꝓpter hāc cāni quorūda3 modorū operatōu3 medici potes assignare cā3. Nā hic est q a cerebro ⁊ ab epate nō euāmus vna vice illud qd̄ ē euāndū:supple si fuerit multū. Et ꝑ ide3 non īfrigidamꝰ hec mēbra vehemēti īfridatiōe. Et ꝓpter idē ī epithimatibꝰ que ponunt sup epar nō est relinquēdū quin ponant res boni odoris ꝓpter mēbri ꝯfortatōe3. Et cū in potu medicīas damus solutiuas educētes ab epate: miscemus res boni odoris. Quartū est q iter mēbra digniꝰ tāta custodia est cor. 2° est cerebrū. 3° est epar. ¶ Circa ꝑte3 nota p° q principaliū mēbrorū virtutes ⁊ opatōes faciunt ad īdiuidui ꝯseruationē p̄cipue nominatorū: ⁊ iō marie est hūda illorū custodia. ¶ Nota 2° q virtꝰ illorū marie debilitari videt deductis agētibꝰ a ꝓprietate per medicinas euātiuas aut solutiuas: ⁊ iō ista genera mediciarū sūt no-

Pro isto notato vide Gētilē3 in isto loco.

minata per Auic. Nā hec mēbra indigēt pñtia multi spūs ⁊ debita ꝯpagine sui caloris siue fortitudine. Et q̄ euone spūs dissoluūt ⁊ mollificātia ꝓpriā substantiā mēbri relaxāt ⁊ ita resolutiua resoluūt spūm ⁊ maxie calida. frida autē caloꝛē nālē debilitāt: Ideo istis medicis existētib⁹ necessarijs cauēduȝ est ab eaꝝ fortitudie sup principalib⁹ ī administrādo. Qḋ si necessaria fuerit administratio fortiū: tūc miscēda sunt cū istis que resistūt effectib⁹ eaꝝ in substātia mēbri vel spūs. Et hoc mō resistētes sunt stiptice substantiā mēbri vnictes: ⁊ medicine odorifere spūs ꝯfortātes. Et iō hic Auic. plures enumerat ꝯmiscēdas ꝑdictis. Sed hic cadūt due difficultates. Pria q̄ ꝑmixtio stipticoꝝ cū solutiuis videt̄ irratōabilis. Nā quātū iuuat medicia stiptica ad mēbri ꝯfortatōēȝ: tantū ꝓhibet humoꝝ dissolutionē: quare melius videt̄ solutiuū sine stipticis fm tenorē virtutis administrandū. ¶ Huic dicit̄ q̄ mēbroꝝ virtus ē magis apta ꝯseruari per substātiaȝ medicinaꝝ stipticaruȝ ex leui adiutorio habito q̄ȝ humor sit apt⁹ igrossari vel cōstringi ꝑ illa medicinā. Nā cū humor ē malus dissolutōe indigēs: natura nō conat̄ ad illius dissolutionē quin ēt ad ꝓprij mēbri ratifica. ōeȝ. ¶ Seḋa dubitatio qūo aromatica cal'a cōfortāt mēbra pricipalia. Nā Aui. in. c. de virib⁹ cordis. ponit aromatica cal'a cōfortare mēbra pricipalia. s. virtutē vitaleȝ. ¶ Huic rūdet Dy. q̄ medicine odorifere sunt cōfortātes virtutē duob⁹ modis. Un⁹ ē q̄ multiplicant substātiā spūs. Scḋs ē contēperādo ꝯplōnem coꝛ ⁊ equando. Et ꝯcesso mō primo vr̄ q̄ aromatica cala nō cōfortāt 2° mō cor ⁊ spūs calefactos: q̄ tñ sunt cōmiscēda in epithimatib⁹ frigidis: vt pȝ. xj^a tertij. Nā hec aromatica spūs nō adequarent: imo calefacerēt. Dicēdū ergo alr̄ q̄ quēadmodū cor per pñtiaȝ ꝯueniētis quātitatis spūs ē forti⁹ ad sua ꝑamēta faciēda: ita per pñtiā vaporis ab aromatico eleuati ad cor petētis: aut pñtiā q̄litatis ipresse ab aromatico est potētius tā in agēdo q̄ȝ in resistēdo. Ista auteȝ q̄litas ē de genere ꝓprietatis. Qḋ aūt aromatica calida ī epithimatib⁹ cordis ꝯmiscent̄ cū medicis fridis ē ad resistendū ipressioni medicinaꝝ fridaꝝ ne ꝑ illas spūs ꝯgelarent̄. veꝝ ifrigidādo cor vtimur fridis aromaticis qm̄ ifrigidādo ipꝛimūt qualitatē occultā ꝯfortatiuā vt ꝑdicit̄.

Cōfortatio spirituū ex aromaticis ꝓueniēs reducit̄ ad ꝓprietatē occultā.

¶ Tertia dubitatio ē de ordine mēbroꝝ in dignitate custodie. s. vtrū primū sit cor scḋm cerebrū ⁊ tertiū epar. Et mouet̄ dubiū 7° terapētice a Gal. vbi dicit ad literā: In egritudinib⁹ magis idigem⁹ custodia epatis q̄ȝ cerebri. Et ita dicit Gal. xj° de igenio sanitatis q̄ nō idigem⁹ ī egritudinib⁹ virtute pulsatili multū robusta sicut nec motiua sȝ digestiua idigem⁹ robusta: ⁊ q̄ digestiua ē virt⁹ pēdēs ab influxu epatis relique dicte a corde ⁊ cerebro: videt̄ q̄ magis debem⁹ virtutē epatis custodire q̄ȝ cordis aut cerebri: ⁊ magis idigem⁹ illius mēbri virtute robusta. ¶ Sȝ nota p° q̄ aliud ē dicere indigere virtute mēbri: ⁊ aliud idigere illi⁹ mēbri virtute robusta. Nam stat virtutē satis debilē operatōēȝ tñ facere satis necessariā ad iduidui vel spēi ꝯseruationē. ¶ Itē 2° aliud ē dicere idigere pulsatili virtute in mēbro robusto ⁊ aliud vitali. Nā virt⁹ pulsatilis multotiēs in mēbro est debilis: q̄ artarie sunt ipedite que tñ nō erit debilis vt vitalis. ¶ Nota 2° q̄ a cerebro pēdet motus anhelit⁹: ⁊ iō absolute destructa cerebri virtute tollit̄ anhelit⁹: ⁊ iō hō morit̄. sed virtute epatis ablata q̄ īfluxus ei⁹ ē magis mēbris gnālis ⁊ diuti⁹ ꝑseuerās q̄ȝ cerebri īfluxus: ideo hō diutius viueret sine epatis īfluxu q̄ȝ sine īfluxu cerebri. ¶ Ex quib⁹ pȝ q̄ absolute plus īdigem⁹ custodia virtutis cordis: q̄ corde deficiēte statiȝ morit̄ hō. 2^a custodia virtutis cerebri: q̄ illa deficiēte deficit anhelitus ⁊ cito morit̄. 3° epatis virtute ⁊ eius defectu mors tardius aduenit. ⁊ hoc vult hic Aui. ¶ Patet 2° q̄ virtute epatis ī morbis magnis indigem⁹ vt sit robur q̄ȝ virtute cerebri: q̄ debilis virt⁹ cerebri sufficit ad anhelituȝ faciendū. ¶ Pȝ 3° q̄ virtute epatis digestiua indigemus fortiori in mēbro patiente q̄ȝ virtute cordis vt pulsatili: sed nunquā vt virtute cordis vitali. Et hec duo vltima voluit Gal. loco allegato.

Ratio q̄ si eēt debilis virtus epatis nō possȝ digerere materiā morbi.

Et scḋa quidē semita ē curaȝ habere operatōis mēbro associate licet non sit principale sicut stomacus ⁊ pulmo. Quapp in febrib⁹ cum stomaci debilitate aquā frigidaȝ in potu que sit vehemētis frigiditatis non dam⁹. Et scias q̄ dare ea pura que laxa faciūt pricipalib⁹ mēbris ⁊ eis que sūt corā ipsis ē valde timorosum ī re vite.

¶ Ponit 2^m modū quo iuuamur per virtutis mēbri cōsideratione: ⁊ dicit tria. ¶ Primū est q̄ iuuamur per cognitionē virtutis mēbri: q̄ oȝ habere curā nō solū de mēbro pricipali sed ēt de mēbro qḋ hȝ virtutē associatā mēbro pricipali: vt stomacus ⁊ pulmo. Nā stomacus preparat epati ⁊ pulmo cordi. Et hic sumit̄ opatio large ꝓ operatōe ⁊ ꝓ iuuamēto nō vt iuuamētū. Cōtra opationē distinguit̄: vt videt̄ prima hui⁹ sūma de mēbris. ¶ Dicit 2° q̄ ꝓpterea in febrib⁹ cū debilitate stomaci nō dam⁹ aquā frigidā vt nō destruam⁹ stomaci virtutē. ¶ Dicit 3° q̄ approximare ea que faciūt laxaȝ mēbris principalib⁹ ē maxime ꝑiculosuȝ ī re vite. ¶ Circa partē p° nota q̄ talia mēbra ⁊ si nō sint pricipalia: tñ eoꝝ seruitiū est necessariū pricipali ad bene operādū. Ideo illoꝝ nocumētū mēdiāte nocumēto operatōis pricipalis mēbri ita cōicat̄ toti sicut nocumētū pricipalis: lȝ ex toto nō equalr̄. Et ideo in his mēbris magna debet adhiberi cautela de eoruȝ custodia. Et propterea laxa faciētia puta que valde virtuteȝ debilitant sunt cauenda sicut in principali diximus.

Et semita tertia est hēre sollicitudinē acuitatis sensus ⁊ ei⁹ hebetudinis: debet nāqȝ sibi cauere ne mēbris acuti sēsus neruosis det medicias malaꝝ q̄litatū ⁊ mordicatiuas ⁊ nocitiuas sicut sūt titimali ⁊ reliq̄ ab eis.

¶ Ponit tertiū mēbruȝ: ⁊ diuidit̄ in tres ꝑtes. p° facit hoc. 2° enumerat medicinaꝝ virtutes a quib⁹ in mēbris dictis est cauēduȝ. ibi 2^a: medicinaꝝ vero. ¶ De p^a dicit q̄ tertia via ē habere cura sensibilitatis mēbri. s. acuitatis sensus ⁊ hebetudinis. Nā in mēbris acuti sensus nō sunt ponēde medicine malaꝝ quātitatū ⁊ mordicatiue ⁊ vomitiue, sicut sūt titimalus ⁊ sibi silēs. ¶ Ubi nota q̄ ꝑ mēbra acuti sensus nō debem⁹ itelligere mēbra rectioris iudicij ī sensu: sȝ mēbra magis recipiētia ipressionē sensibiliū: ⁊ ita ex leui ꝯrio approximato apta dolere sicut sūt loca neruosa ⁊ capita musculoꝝ ⁊ os stomaci ⁊ pellicule oculi. Membra aūt dicunt̄ recti sensus tact⁹ q̄ apta de sensib⁹ recte iudicare. Et hoc modo inter mēbra nostri corporis est rectissimi sensus tactus vola manus os stomaci ⁊ caput virge vt dicit̄ prima hui⁹. ¶ Ex quib⁹ pȝ cā verificās partem: q̄ medicine ille in talibus mēbris ex vehemētia doloris multa nocumēta facerent: ⁊ ideo talia valde raro ponuntur in vlcerib⁹ oculoruȝ: q̄ plus valde nocent in vlceribus oculoꝝ q̄ȝ alioruȝ mēbrorum.

Vide a Gentili.

Mediciaꝝ vō a quaꝝ datōe nobis cauem⁹ spēs sunt tres resoluētes ⁊ vehemēter ifriantes ⁊ ꝯrias hñtes q̄litates sicut flos eris ⁊ cerusa ⁊ calcecumenō ⁊ eis silia: ⁊ hoc quidē ē electōeȝ medicie diuidere fȝ mēbri naturā.

¶ Nunc enumerat qualitates ⁊ dispōnes medicinaꝝ a quaꝝ exhibitōe est cauendū. Et puto q̄ hec referat̄ ad pricipalia mēbra ⁊ sibi seruiētia ⁊ acuti sensus. Et dicitur q̄ sunt triū modoꝝ. s. vehemēter resoluētes: fortit ifridātes ⁊ qualitates ꝯrias hñtes. ¶ Nota hic fm Dy. q̄ per hec verba itelligunt̄ medicine oēs magnū excessuȝ hñtes ī aliqua virtute. Et q̄ virtutes medicinaꝝ queda sunt prime q̄dā sunt scḋe q̄dā tertie: vt dicit̄ 5° colliȝ. ⁊ ifra in 2°: ideo dicet̄ de vehemēter resoluētib⁹ loco secūdaꝝ virtutū: de vehemēter ifrigidātibus loco primarū: ⁊ ꝯrias qualitates hñtib⁹ loco tertiaꝝ virtutū occultaꝝ. ¶ Aliter aūt possumus dicere q̄ medicine calide ⁊ stiptice humide ⁊ sicce ille nō sunt multū ꝑiculose ipressionis vt sic: ⁊ iō de illis nō intēdit sed de his que aliquo dictoꝝ modoꝝ sūt fortes. viride aūt es est corrosiuū ⁊ vehemēter dissolutiuū: ⁊ cerusa est vehemēter frida: ⁊ calcecumē qḋ est gissuȝ hȝ q̄litates ꝯrias ⁊ malas: nisi abluat̄: vnde vehemēter dolorē causat ⁊ ꝑcipue in oculoꝝ medicis. Ex quibus oībus pȝ qūo debemus eligere medicinā fm mēbri naturaȝ.

Secūdū vero egritudis quātitatē quātuȝ illi: verbi gratia cui⁹ corꝑis caliditas egrotatiua ē fortis: ⁊ necessariū ē ipsaȝ extiguere cū medicina que sit ī ifrigidādo fortissima: ⁊ illi cui⁹ accidētalis friditas ē fortis ē necessariū eā tale facere cū medicia fortis calefactōis. si vero nō fuerint fortes: medicie debilioris qualitatis nobis sufficiēt.

¶ Nunc docet eligere medicinā fm quātitatem morbi. Dicit q̄ medicina merito huius debet morbo proportionari. Et ideo si fuerit egritudo calida multū indiget medicina fortis infrigidatōis. ⁊ si fuerit multū frigida indiget medicina fortis caliditatis. ⁊ si fuerit leuis caliditatis: tūc medicina leuioris friditatis sufficit ⁊ ecōtra. Et hec pars est nota: quoniā cū ꝯtrariū debet esse sufficiēs ad morbuȝ remouēduȝ: morbus qui est maioris resistētie fortiorē indicat offerri medicinā. ¶ Et q̄ solet hic dubitari vtruȝ oīs cura fiat per ꝯriuȝ equalis gradus cū morbo: pōt hoc itelligi duob⁹ modis. Uno modo q̄ illa tantū distāt per contrariā qualitatē denoiatiue a cōplōne] nāli corporis curandi quātuȝ corpus a proprio tēperamēto est remotum. Scḋo modo q̄ effectiue sit tāti gradus qualitatis opposite inductiua in tale corpus egrū: quanto gradu illud est lapsuȝ: ⁊ ita dicit̄ tanti gradus effectiue ⁊ nō formalr̄. Iteȝ medicinaꝝ taliuȝ effectiue: quedā sunt effectiue tales ī applicatiōe vna: quedā in plurib⁹: tūc dicēdū est q̄ nō semꝑ fieri dȝ cura per ꝯria formalr̄ ⁊ denominatiue tāti gradus q̄zti ē egritudo. Istḋ pȝ ex vsu practicātiū. ¶ Scḋa ꝯclō nō semper dȝ fieri cura per ꝯria effectiue in gradu quo ad vnaȝ applicationē. pȝ q̄ in cura egritudinū nos multotiens remedia applicamus. ¶ Tertia ꝯclō: cuilibet ꝯplōni gradualr̄ a tēperamento distanti: cura est faciēda per ꝯria sibi effectiue equalia in vna applicatōe vel in plurib⁹. hoc pȝ q̄ tandeȝ oportebit per actum curatiuū totam malam ꝯplexionē

Nota q̄ ex parte q̄titatis egritudis cognoscit̄ quātitas medicie magis imediate q̄ȝ ex natura membri.

Pro hoc dubio recurre ad Gētilē in isto loco ⁊c̄.

cōplexionē abijcere ⁊ ad terminū naturalem deducere.

Ex pte aūt egritudis ē vt sciamꝰ in quo suoꝝ tēporuꝫ sit egritudo: verbigratia cū apostema ī pricipio fuerit super ipsuꝫ ponemꝰ qđ solū repercutiat. ⁊ si ī cōi statu fuerit: ponemꝰ illud qđ solūmō resoluat: ī medio aūt miscebimꝰ vtraqꝫ. Et si egritudo fuerit acuta: ipsa ī pricipio existēte tēperate regimē subtiliabimꝰ: ⁊ si in statu fuerit: in subtiliādo studebimꝰ. ⁊ si fuerit ꝓlixa nō tātuꝫ in pricipio subtiliabimꝰ: sꝫ ī statu tpata vtemur subtiliatōe: lꝫ mltas ꝓlixaꝝ egritudinū p̄ter febres subtiliatiuū resoluat regimē. Egritu° quoqꝫ si mlte ebulliētis fuerit materie ī prin° eā eūabimꝰ ñ expectātes maturatōeꝫ. ⁊ si mediocris fuerit maturabimꝰ eaꝫ ⁊ postea eūabimus.

¶ Superiꝰ Aui. docuit eligere medicie qualitatē ⁊ quātitatē: nūc docet eligere tp̄s approximādi qđ fuit tertiū: ⁊ maxie in quo tpe de tpibꝰ morbi: an hec vel illa sint approximāda. Et puto hāc introductōeꝫ istius ptis notā: lꝫ posset dici q hic ex q̄ꝫtitate morbi variata ꝓm tp̄s docet eligere quātitatē medicine. Et diuidiť hoc residuuꝫ capli in tres ptes. p° facit qđ dictū ē. 2° reuertiť ad docēdū qūo medicie q̄ꝫtitas ex rebꝰ q̄ ex sua ꝯueniētia significāt sup illud eligať. ⁊ hec ps p̄cedē d̄buit: sꝫ ē iordinatio vt dixi supra. 3° ponit quosdā iordinatos cañ. ī mō medicatōis seruādos ⁊ gnāles. 2ª ibi: cognitio aūt. ibi 3ª: ⁊ dicemus q in egritudinibꝰ. Et q: in eligēdo ꝯueniētē horā in administratōe medicinaꝝ rōne tpis morbi nō fuit facile gnāles cañ. facere: ideo tm̄ per exª. In hac pte p° declarat qūo ex tpe iudicamꝰ de dando medicinā: imo nō solū de medicia approximāda: sed ēt de mō diete ordināde. ⁊ ꝓm hoc sūt tria exª. ¶ De pª parte dicit q ex pte egritudis eligimꝰ horā exhibēdi medicinaꝫ. verbigrā in apatibꝰ calidis a pricipio approximamꝰ repcussiua: in augmēto pmiscemꝰ resolutiua cū istis: in statu vero precipue quoad vltimā ptem eius approximamꝰ pure resolutiua. Et ꝓ nunc de veritate exēpli nō curo. naꝫ infra in. c. de apatibus de hoc dicemus.

¶ Scđꝫ exm est de dieta ⁊ dicit q ī egritudinibꝰ absolute acutis ī pricipio subtiliamꝰ regimē tpate. i. vtimur dieta q̄ absolute vocať tenuis: ⁊ ē exhibitio ptisane ordeacee: ⁊ ī eadē egritudine ī statu magis subtiliamꝰ. Si vero egritudo fuerit ꝓlixa in prin° nō tantū subtiliamꝰ: lꝫ in statu subtilienꝰ tēperate. i. mediocriter. Subtiliamꝰ. s. plusq̄ꝫ ī pricipio quāuis ēt multas egritudines alias a febribꝰ subtiliantiū regimē resoluat. i. destruat. ¶ Exēpluꝫ 3m est de medicina euacuante: ⁊ dicit q si egritudo pendet a multa ebullitōe mãe statiꝫ a pricipio eūamus nō expectādo digestionē. Sꝫ si egritudo fuerit mediocris nō vltimate malicie: prius mām maturabimꝰ postea eūabimus. Et per hoc exēpluꝫ pꝫ q cōsideratio tēpoꝝ egritudis quibusdā alijs circūstantijs faciet nos cognoscere vtrū hoc vel illud farmacū sit exhibeñ. Et sic ēt pꝫ qūo eligimꝰ horā. i. tp̄s ꝓut ad egritudinē refeřť ī quo medicia est approximāda: lꝫ hoc in sp̄ālibꝰ sit clarius exponēdū. ¶ Circa quā parteꝫ p° nota q rōne tpis in se ꝯsiderati q: sit longū aut breue nō oꝫ medicinā variare dūmodo oēs dispōnes cēnt eedē: vt sumiť 3° ⁊ 4° de igenio sanitatis. Sꝫ rōne tpis vt ē tale tp̄s morbi: puta principiū aut augmētū ⁊c. variant medicine approximāde. ⁊ hoc q: in talibꝰ tpibus morboꝝ diuersi sunt morbi ⁊ cāruꝫ dispōnes. Et inde est q Gal. nō vult tp̄s indicare de mō medicatōis nisi ꝓꝫ q in eo iueniť varia morbi ⁊ cāꝝ ⁊ mēbroꝝ dispō. Ab illis qñ sumiť idicatio de qualitate ⁊ quātitate farmaci offerendi: voluit q has duas intētōes habemꝰ ⁊ tpis cōsideratio includiť in his: tm̄ fecit ad doctrine facilitatē distiguere ꝓꝫ tpa: vt sūt morbi tpa ⁊ cañ. curatōis. Et iō facit illud Aui. hic: q: ꝓm dispōnes dictas in morbi tpibus nō variant applicatōes mediciaꝝ alteratiuaꝝ: sed variať modus dictādi ⁊ approximādi medicinas eūatiuas q̄ a ꝓprietate hoc faciunt. Et de istis dedit exēpluꝫ 3m q cām verificatōis primi exēpli habemꝰ in. c. de cura apatis. ⁊ qūo hoc dictum itelligať. nā nō semp est in statu coꝝ taliter operādū. Sed verificationeꝫ scđi exēpli habuisti supra in. c. ⁊ ex pª q̄rti de regimine febricitātiū. Verificationē aūt tertij exēpli habes pª q̄rti. c. de cura putridaꝝ in gnāli ⁊ pª pticula affo. ¶ Sꝫ dubitať quare in fine scđi exēpli dixit Aui. q multas ꝓlixas egritudies p̄ter febres subtiliantiuꝫ regimen resoluit.

¶ Ad hoc rñdet Dy. q illud pōt itelligi vno mō: ne videať q solū in febribꝰ ⁊ solū in acutis sit vtendū subtiliatiuo regimie: dixit q multas prolixas egritudines p̄ter febres. i. a febribꝰ resoluit regimē subtiliantiū: vt idropisim paralesim ⁊ alias egritudines. ⁊ hic modus placet mihi.

¶ Scđo mō pōt exponi q li p̄ter excipiat febres. ⁊ rō est: q: in morbis in quibꝰ expectať crisis futura a lōge ī prin° magis ingrossamꝰ: vt virtꝰ sit tpe crisis ꝯstans cū maiori subtiliatōe que tūc erit necessaria. Et iō in febribꝰ ꝓlixis ī quibꝰ crisiꝫ expectamꝰ nō est a pricipio ita regimē subtiliādū. Et q: in febribꝰ maxime iter alios morbos accidit crisis: iō illas excipit. vel iō q: in febribꝰ nō tātū subtilianus sicut in alijs mālibꝰ ꝓlixis egritudinibꝰ. Et iō hoc ē q: febres sunt cū maiori dissolutōe pp caliditatē p̄ternaturalē: ⁊ iō virtꝰ tantā regimīs subtiliationē tollerare nō pōt. Sꝫ ista expositio ē ambigua. Nā videť ꝯcludere q in prin° febriū in quibꝰ nō ē futura crisis: nō oꝫ grossius dictare q̄ꝫ in augmēto vel statu. qđ tm̄ nō vř Aui. velle vlř pª q̄rti. c. de cibatōe febricitātiū. Et rō q: calor febrilis p̄ter nāꝫ magis corrūpit cibū ⁊ debilitat digestiuaꝫ q̄ꝫ alij morbi eque lōgi: iō in febribꝰ erit qñqꝫ magis subtiliādum: ergo mihi placet pª expō. ¶ Circa exēpluꝫ 3m nota q mā existēte multa ⁊ ebulliēte ipsa est mobilis ⁊ maligna ⁊ ē illa q̄ vocať furiosa: ⁊ de eiꝰ remanētia in corpe est timor: de cursu ad aliqđ mēbruꝫ pricipale. Et q: ipsa ē mobilis ⁊ virtꝰ eius expulsionē facere conať: iō cū farmaco aut flobotomia est a pricipio eradicāda. Si vero mā fuerit mlta ⁊ nō ebulliēs: est in prin° saltē minorāda vt virtꝰ sit sup residuuꝫ potēs. Sꝫ si nō ē multa nec furiosa: est digestio expectāda ad hoc vt nō sequant nocumēta q̄ ponunť pª q̄rti. c. all'.

Nota q qñ dixit ebullientis duo tāgit: furiosaꝫ mām ⁊ multitudiē: licet respectu furiose competat eūatio eradicatiua: ⁊ respectu multe: minoratiua: nō tm̄ illa minoratiua que euacuat partē morbi. sꝫ q̄ partē materie: quare ⁊c.

Cognitio aūt reꝝ que sua significāt ꝯueniētia est ad sciendū tibi facilis. ⁊ aer quidē qui ex eaꝝ existit sūma est dignior: cuius rem custodiri opꝫ: ⁊ an sit medicine iuuamētuꝫ prestans an egritudini.

¶ Hic reuertiť ad dicendū qūo iudicamꝰ de quātitate medicine p res q̄ illud significāt sua cōueniētia: ⁊ ē ps que dꝫ p̄poni ī ordine: ⁊ dicit duo. Primū ē q cognitio istaꝝ reꝝ per quā cognoscimus qūo quātitatē medicine merito eaꝝ pmutari oꝫ facilis ē: ⁊ iō nō idiget cañ. Naꝫ si res iste iuuāt morbū ī resistēdo: tūc augēda est virtus medicine. si vero nō: nō. ⁊ si iuuant medicinā minuēda est virtus eius alijs paribꝰ. Diciť 2° q aer qui ē de hac sūma: est vnū qđ est magis ꝯsiderāduꝫ si iuuat mām morbi aut nām medicine opantis in morbū. ¶ Circa pm dictū nota q res iste vt supra diximꝰ sunt etas: sexus: ꝯsuetudo: tēpꝰ: regio: virtus: aer ⁊ habitudo corpis. Ista aūt assentiūt cū forti medicina approximāda sicut etas iuuētutis ⁊ virtus fortis ⁊ tp̄s tpatuꝫ ꝯsuetudo eas sumēdi. aut ēt dissentiūt sicut opposita istis. qñqꝫ auteꝫ dissentiūt in fortitudine alterātis: imo indicāt fortitudinē alterātis cū sint discrasie augmētatiua: ⁊ qñqꝫ indicāt debilitatē cum sint eius remissiua. ⁊ hec sūt facilia ad cognosceñ. De mō ꝯsentiēdi ī cūone vel dissentiēdi in qua ē plus studij: diceť in. c. iij. sigillatiꝫ ꝓm vnūqđqꝫ istoꝝ. ¶ Circa 2m attēde q vt diciť 9° de ingenio: Sine aere nō est possibile eē sanū nec esse egrū: ⁊ ideo aeris alteratio est ꝯtinua pmutatio corpis nr̄i: ab ipso permutatio est fortis ⁊ forte magis q̄ꝫ aliaꝝ rerū extrīsecarū: ⁊ ideo iter res extrīsecas oꝫ magis eius dispōneꝫ ꝯsiderare. Sꝫ virtus corporis multo pricipalius est cōsideranda: de qua Aui. non dixit q: est intrinseca ⁊ nota.

Et ex his collige q iste res nō sunt principaliť indicātes in electōe quātitatis medicine.

Et dicemus q in egritudinibꝰ in quibus est timor ⁊ non sumus securi ex defectu virtutis: si qđ facere debemus tardauerimus: aut ex eo aliquid alleuiauerimꝰ: a forti medicamine primo incipere debemus. Ille vero in quibus non existit timor secūduꝫ ordinem ad fortioreꝫ procedet si non suffecerit eis debilis.

¶ In ista tertia parte pricipali scđe partis huiꝰ capli ponunť quidā cañ. vľes sed nō ordinati: ⁊ habēt aliquā particularitatē: ⁊ diuidiť in tot ptes quot sunt cañ. ¶ Primꝰ cañ. ē q ī egritudinibꝰ timoris in quibꝰ. s. dubitādū ē ne infirmꝰ cito pereat si nō succurrať ei oī modo possibili debemꝰ icipere a forti medicamie. sed in illis que nō sunt huiusmodi timoris incipiēdū est a debili ⁊ gradatiꝫ veniēdo ad fortē si debilia nō sufficerēt. ¶ Nota q morboꝝ qdā sunt velocissime actōis ad perimēdū: qdā nō tā cito pimere pñt. Exm primi: sicut squinātia accñs in musculis intrisecis epigloti: q: illa pp nocumētū anhelitus qđ sequitur subito iterficit. In talibꝰ ergo morbis nō expectādū ī forti medicatōis applicatōe aut flobotomie vsqꝫ ad sincopim ⁊ attractōeꝫ cū fortissimis doloribꝰ. Et pariter in apoplexia in pricipio frenesis cū fortibꝰ medicis ē operādū. ⁊ cā ē q: aliter magnū periculū nō possumꝰ euitare. Sꝫ cū huiusmodi timoris nō fuerit egritudo: p° incipiēdū est a debili. Qđ si sufficit: bñ est. si nō: gradatiꝫ ad forteꝫ veniēdū est. Et cā est q: nocumētū est in approximatōe fortis medicine cū nā nō tolleret fortes ⁊ repētinas mutatiōes sine nocumēto. Vt igiť hoc euiteť incipienꝰ a debilibꝰ: q: cū ad fortiora venerimꝰ nā erit magis assuefacta. Scđa cā ē q: multotiēs a pricipio egritudinē nō ita cognoscimꝰ ⁊ precipue debilē. Si ergo a forti medicina iceperemꝰ ⁊ ibi error esset sequereť magnū nocumētū: qđ nō fit icipiēdo a debili vt infra diceť. ¶ Nota 2° q talis administratio medicaminis a pricipio ē irregularis: q: p ipsaꝫ fit notabile nocumētuꝫ: vel posset icurrere piculū notabilis nocumēti. Et fit hec administratio pp maius piculum euitāduꝫ. sed alius modus operatōis ē regularis. Et ex hoc vide modū exponēdi illud qđ diciť 22ª tertij de cura doloris iūcturaꝝ cuꝫ diciť: Et incipe a re forti si nō ꝓhibeat priuatio maturitatis ⁊ grossitudo materierū quāuis facilis sit incolumior ⁊

gradatio ꝯuenītioꝛ. Nam a re forti euātiua īcipiēdū ē qꝛ debilis mouet ⁊ nō euacuat ita qn multū ad locū doloris fluat. Fit ergo nocumētū ꝑꝑ maius euitāduꝫ: ſꝫ gradatio eſt īcolumioꝛ. Nō igit̄ incipiēdū ē a forti abſolute ſed vbi ꝯuenit: qꝛ eſt irregularis. Scḋo vide ꝙ licet qn̄qꝫ medico ꝯ̄riū egritudini maioris gradus q̄ꝫ ſit egritudo approxi/mare: vnde multo fortioꝛē facim⁹ attractiōeꝫ ad ꝯ̄riū in ſquināntia dicta q̄ꝫ ſit motus māe ad locū apoſtematis.

Preter hoc quoqꝫ tibi caue ne a rectitudine recedas lꝫ videris ꝙ ipſoꝝ tardat̄ iuuamētū neqꝫ in erroꝛe mo/reris: ⁊ ſi videris ꝙ ei⁹ nō appeat īpedimētuꝫ.

Affoꝛiſm⁹ ꝓpoꝛtōalis huic ſententie .c.52. ⁊ dicit̄ ſic: Oīa ſm rōnēꝫ facienti nō euenītibus que ſūt ſꝫ rōnem nō opꝫ tranſire ad aliud manēte eo qḋ viſuꝫ eſt a principio.

¶ Hic ē ſcḋs can̄. ī quo dicit ꝙ nō recedas a rectitudi/ne tui opis quāuis tuaꝝ opatōnuꝫ tardet̄ effectus reſpectu ei⁹ qḋ intēdis. Neqꝫ ꝓſequaris ī erroꝛe tui opis q̄ꝫuis no cumētū ei⁹ nō appeat: ⁊ ē hic can̄. ꝓpoꝛtōalis illi affo. ſcḋe pticule: Oīa ſm rōnēꝫ faciēti. ¶ Sꝫ hic ē difficultas quō poſſum⁹ ſcire ꝙ faciam⁹ ſm rōnēꝫ: ſi inde nō ſequit̄ iuua/mētū manifeſtū. Nā in ꝯmēto illi⁹ affo. vbicūqꝫ cibi pter nām intrāt. Gal'. dixit ꝙ ex ſuo effectu om̄is futura actio ꝯ̄pꝛobat̄. huic dicit̄ ꝙ non oꝫ vt recte iudicem⁹ opationē eē ꝯuenītē ꝙ videam⁹ ſenſu ei⁹ vtilitateꝫ: ſꝫ ſufficit ꝙ in ſimili viderim⁹ ꝯtuliſſe ⁊ effectū bonū cōſequutū fuiſſe: ⁊ iō cū nō appet ī egritudine ⁊ alijs diuerſitas ab eo qḋ co/gitauerim⁹ facim⁹ opa ſimilia illis q̄ in ſimili diſpōne fa/cienda eē ſciuerim⁹ ex alijs: ⁊ dicim⁹ eē recta. ⁊ ſi coꝝ non cito appareat ſenſibile iuuamētū expectātes qḋ in futuro appebit. Gutta eīꝫ cauat lapidē nō vi ſꝫ ſepe cadēdo. Et pariformiter dicēdū ē de erroꝛe cui⁹ nocumētū nōdū ap/paret.

Hec ē ſentētia Gal. in ſcḋa particula affo. ꝯmē/to. xvij. ideo nota ipſi⁹ ex/poſitionem.

Oīs eīꝫ futura medici opatio appꝛobat̄ ex ſuo effe/ctu ⁊ ex effectu quē ſcim⁹ ſibi ſil'eꝫ feciſſe: nō ꝙ ei⁹ effect⁹ expectādus ſit ī nr̄o iudicio: tūc eīꝫ prius oparemur q̄ꝫ ar/tificialr̄ ſcirem⁹ nos cōuenīēter opari, qḋ eſt abſurduꝫ.

Et cū hoc n̄ ſꝫ vnā medicatōꝫ cū vna tibi ſtādū ē me dicīa: īmo ī vna medicatōe medicinas ꝑmuta quātū ab ipo qḋ ꝯſuetū ē n̄ fit paſſio: ⁊ vnicuiqꝫ quidē coꝛpi: īmo oī mēbꝛo: īmo vni coꝛpi ⁊ vni mēbꝛo ī vna hoꝛa ⁊ nō ī altera ineſt ꝓꝓꝛietas ab vna medicīa pati ⁊ n̄ ab altera

¶ Hic ē can̄. tertius q eſt coꝛꝛectiu⁹ erroꝛis q poſſet cir/ca can̄. p̄cedentē accidere. Et dicit ꝙ in vna medicatōe nō eſt inſiſtēdū cū vnica medicīa: īmo ꝑmutare debes medi/cinas: ⁊ hoc ꝓpter duas cās. p̄ª eſt qꝛ medicīa qn̄qꝫ eſt ex nimio vſu facta ꝯſueta: ⁊ iō coꝛp⁹ nō recipit ab ipſa īpꝛeſ/ſionē qm̄ ab eo qḋ ꝯſuetū eſt nō patit̄ coꝛp⁹. 2ª cā ē qꝛ qn̄/qꝫ vna medicina hꝫ ꝓꝓꝛietates currētes ad bn̄ operāduꝫ in coꝛp⁹ ⁊ qn̄qꝫ nō. ¶ Nota ergo p̄º ꝙ medicatio dr̄ vna qꝛ reſpectu vni⁹ moꝛbi. Modo ꝯſtat ꝙ moꝛb⁹ exn̄s vnus variat̄ in diſpōnib⁹ ſuis ⁊ in mō cure ⁊ ēt cā: vt pꝫ in ꝓ/ceſſib⁹ ap̄atis a pꝛīcipio vſqꝫ ad declinatōeꝫ ⁊ ī ꝓceſſu fe. putride. Ex hoc patet ꝙ moꝛb⁹ vnus variat̄ ſm diſpōnē cāe: ⁊ in ſe quoad intēſionē ⁊ remiſſionē ſui ⁊ ſuoꝝ accidē tiū. Ex quo pꝫ ꝙ in vna medicatōe medicine ſunt permu tāde qn̄qꝫ in quāto: qn̄qꝫ in quali. Precipue tn̄ mutant̄ in quāto medicīe q̄ ꝓ moꝛbi cura ſimplr̄ exhibent̄. Nā aliā appꝛoximam⁹ in pꝛīnº: aliā in ſtatu: aliaꝫ ī declinatōe. ſed hoc nō erat de mēte Aui. vt pꝫ in aſſignatōe cāe. ſimilr̄ ēt ꝯtingit appetitū infirmi ꝑmutari ⁊ reꝫ vnā ſibi fieri abho minabilē: ⁊ tūc erit ꝑmutāda medicina. Sꝫ id qḋ vr̄ Aui. velle eſt ꝙ ſtante eadē moꝛbi ⁊ ſuaꝝ cāruꝫ ⁊ accn̄tiuꝫ indi catōe ⁊ ſimili īfirmi appetitu multotiēs in vna medicatōe nō eſt ſolū ſuꝑ vno medicamīe ſtandū: ⁊ p̄cipue cū egritu/do fuerit cronica: ⁊ illud medicamē fuerit aſſuefactū: ⁊ vi/deam⁹ medicinas nō manifeſte ꝓdeſſe vt ī caſu dicit̄ īme diate p̄cedenti: īmo ꝙ his ſtantib⁹ multotiēs eſt medicina ꝑmutanda.

Uide hoc a Gētili cla rius in hoc paſſu.

¶ Nota 2º ꝙ hec mediciaꝝ ꝑmutatio pōt in telligi quo ad quantitatē vel quo ad q̄litatē. vel 3º quo ad nām vel ſpecificā nām medicīe: lꝫ gradus potētia ⁊ qua litas nō permutent̄. verbigr̄a: ſi pꝛīo appꝛoximabat̄ diaſi/nicon mō appꝛoxīabis mixtiōeꝫ ad electuariū de ſucco ro ſaꝝ ⁊ de electuario iōo ita vt eque ſit tā col'e q̄ꝫ flegmatis euātiua ſicut diaſinicō. ⁊ ſi pꝛius dabā ad alterādū aroma ticū roſatū: poſtea dabo diamuſcū: aut loco ei⁹ turbit. Et tūc pꝫ ꝙ tā moꝛbo q̄ꝫ cā q̄ꝫ accn̄tib⁹ ⁊ virtute cū extrinſe/cis ſilr̄ īdicātib⁹ nō dꝫ fieri ꝑmutatio ī q̄ꝫtitate vel ī q̄li/tate: qꝛ ſtātib⁹ eiſdē a qbus īdicatio ſumit̄ nō dꝫ medica/tio variari. ⁊ hoc vt Hyp. 2ª pticula affo. illo affo. Oīa ſm rōnēꝫ faciēti. Et idē ītēdit 2º ꝓnoſticoꝝ vituꝑans ꝑmuta tōeꝫ mediciaꝝ. ſꝫ tn̄ oībus iſtis īdicatiōib⁹ ſtātib⁹ oꝫ fieri qn̄qꝫ ꝑmutatōeꝫ medicīe 3º mō. ſ. quoad nāꝫ ſpecificā me dicīe lꝫ n̄ quoad q̄ꝫtū vel q̄le ⁊ maxīe cū manifeſtū iuuamē tū n̄ pcipit̄: tūc eīꝫ due cāe ī lr̄a aſſignate locū hn̄t. ¶ Sꝫ tūc cadit dubitatio d̄ cōſuetudīe. Utrum ꝑꝑ ipaꝫ ꝯſuetu/dinē medicīe min⁹ patiat̄ coꝛp⁹: d̄ q̄ vide ī illo affo. Et mul to tp̄e aſſueta. Et quō ꝓꝓꝛietates ſūt currētes nō tm̄ ſm ſpēꝫ: ſꝫ in ꝯparatōe ad indiuiduū ſuꝑ affo. allegato.

Cum auteꝫ ignoꝛas que ſit egritudo relique eaꝫ na ture ⁊ non ꝓperes: quoniā aut natura ſuperabit egri/tudineꝫ aut ipſaꝫ manifeſtabit.

¶ Hic ponit aliuꝫ can̄. dicēs ꝙ cū ignoꝛas egritudineꝫ nō ꝓperas ad opandū: ſed relinque eā nature: quoniā aut nā curabit aut manifeſtabit eā tibi. Sꝫ iſte can̄. videt̄ ꝯ̄di/cere ei qḋ dicit̄ p̄ª q̄rti de cura putridaꝝ in gn̄ali. ſ. cū di/citur: Cū ignoꝛas egritudinē ſubtilia regimē. Subtiliare eīꝫ regimē ē aliqd facere. ¶ Huic dicit̄ ꝙ ignoꝛare egri/tudinē intelligit̄ duob⁹ modis. Uno mō ꝙ oīo gen⁹ egri tudinis ignoꝛetur. ⁊ iſto caſu nihil eſt agenduꝫ ſicut hodie multotiēs accidit ꝙ a rure poꝛtat̄ vrina nō īdicās de moꝛ bo: aut ille q poꝛtat nihil ſcit aut nihil vult dicere: ⁊ in illo caſu dicit nihil agēdū. Multotiēs eniꝫ ſūt multa accn̄tia cognita: ſꝫ adhuc egritudo quoad gen⁹ ⁊ cām ignoꝛat̄: vt ſtāte doloꝛe ſub coſtis: ignoꝛam⁹ qn̄qꝫ an ſit pleureſis aut vētoſitas. ⁊ in iſtis caſib⁹ ſunt debilia quedā appꝛoximā/da que faciēt ad manifeſtāduꝫ moꝛbū: ⁊ dicunt̄ a medicis medicīa tēperatiua: ſicut hic calefactionē appꝛoximam⁹: ſed foꝛtia dimittim⁹. Qn̄qꝫ aūt cognoſcit̄ genus egritudi nis ſed non cognoſcit̄ ſpēs: vt qn̄ ſcis ꝙ ſit febꝛis putrida ſꝫ neſcis cui⁹ ſpēi: vt vtrū ꝯtinua vel īterpollata quarta/na aut tertiana. Et in iſto caſu multa ꝯueniūt q̄ ex genere indicant̄. Et in hoc caſu dixit Aui. p̄ª quarti ſubtiliādum eē regimē: īmo in ſimili caſu fiūt cliſteria vētris ſolutiōes ⁊ flobotomie: qn̄qꝫ multa q̄ ex hoc qḋ ē putrida indicant̄ ī pꝛīnº q̄cūqꝫ fuerit nā ei⁹. Et ſꝫ cōeꝫ modū exponēdi Aui. ītelligit hic 2ᵐ modū. ſ. ꝙ nō ſit vtēdū medicaīe foꝛti euā/tiuo ſed tētatiuo: qꝛ iſta faciēdo aut nā vīcit aut māifeſtat.

Cūqꝫ egritudo doloꝛi cōiuncta fuerit aut cauſe do/loꝛis aut a quo pꝛouenit doloꝛ ſicut eſt percuſſio aut ca/ſus: incipies ſedare doloꝛem.

¶ Hic ponit can̄. dicēs ꝙ cū egritudo fuerit ꝯiūcta do loꝛi aut cauſis doloꝛis aut rei a qua ꝓuenit doloꝛ: p̄º do/loꝛ eſt ſedādus. ¶ Ubi nota p̄º quātū ꝓpoſito ptinet cō/tingit egritudinē ꝯiūgi cū doloꝛe. vno mō qꝛ doloꝛ ſit ei⁹ accn̄s ſicut ꝯiungit̄ cū ſolutōe ꝯtinuitatis ⁊ cuꝫ ap̄ate aut cū tertiana doloꝛ capitis. 2º modo qꝛ doloꝛ ab alia cā ꝓ/ueniat: vt ſi ꝯiūgunt̄ colica ⁊ febꝛis aut calculus ⁊ febꝛis. 3º mō ꝙ ſtante moꝛbo ſuꝑueniat cā extrīſeca doloꝛeꝫ fa/ciens ſicut ꝑcuſſio. Et hec tria voluit dare ītelligi Aui. in ſua replicatōe verboꝝ. ¶ Nota 2º ꝙ cā verificās can̄. eſt qꝛ doloꝛ eſt de maxīe ꝓſternētib⁹ virtutē. Et etiā exacuit reuma ⁊ facit fluxū humoꝝ: ⁊ ideo videt̄ hēre can̄. rōnem qꝛ ſine ei⁹ cura reliqua egritudo curari nō pōt: aut magis piculoſe ſaltē curat̄: ⁊ iō ab eius remotiōe eſt incipiēdum.

Et dicit ſedādus qꝛ nō dꝫ oīno remo/ueri ſed ſedare ipſuꝫ poſtea intēdere egri/tudini.

¶ Sꝫ ꝯ̄ hoc videt̄ eē illud qḋ dicit̄ p̄ª quarti de cura pu tridaꝝ in gn̄ali cuꝫ dicit̄: Et ſcias ꝙ cū aggregant̄ doloꝛ capitis ⁊ febꝛis: tūc cura febꝛis eſt dignioꝛ. ¶ Dicēdum ē ꝙ doloꝝ quidā ſunt leues: vt doloꝛes febꝛes ꝯſequētes in augmēto ⁊ diminutōe ſua: ⁊ iſti curāt̄ cura febꝛis. ⁊ cura febꝛis ē dignioꝛ vt Aui. ibi dicit. Sꝫ qn̄qꝫ doloꝛ eſt foꝛtis ⁊ tunc p̄º ſedari debet vt codeꝫ loco ſtatim ſubdit̄. Et ſci as ꝙ doloꝛ capitis quādoqꝫ alias foꝛtaſſe facit redire fe/bꝛem declinatā ad augmētuꝫ: quare oꝫ vt ſedet̄: ⁊ ita hic intelligit̄ de foꝛtibus doloꝛibus.

Et ſi tibi neceſſe fuerit ſtupoꝛeꝫ inducere non tran/ſcendas tale quale eſt papauer albū: quoniā cū ſuo ſtu poꝛe eſt etiaꝫ domeſticuꝫ.

Nota ꝙ ſūt q̄dā medicīe que vere ſe/dant doloꝛē. ⁊ ſūt il/le que hn̄t ſubſtātiaꝫ ſubtilē cuꝫ caliditate in pꝛio: ⁊ iſte auferūt doloꝛeꝫ vel minuunt cāꝫ doloꝛis. Alie ſūt que n̄ vere ſedāt do/loꝛē ſꝫ moꝛtificāt ſen ſuꝫ mediāte ſua intē/ſa frīditate ſtupefaciē do mēbꝛū: ſed tu la tius hec vide a Gal. quito de ſimplici me dicina. c. xx.

¶ Ponit aliū can̄. dicēs ꝙ ſi eſt neceſſe ſtupoꝛē īducere non trāſcendas tale quale eſt papauer albū: qm̄ cū ſua ſtu pefactōe eſt domeſticū. ¶ Nota ergo ꝙ iſte can̄. cōiter ī/troducit̄ tanq̄ꝫ coꝛꝛectiuus erroꝛis potētis ꝯtingere ex p̄/cedēti. Docet eīꝫ cū oꝫ doloꝛē ſedare per ſtupefaciētia nō trāſcēdere papauer albū. ¶ Et hoc mō ītroducēdo cadit dubiū. Nā Aui. p̄cepit ī doloꝛib⁹ qn̄qꝫ opiū adminiſtrare: qn̄qꝫ mādragoꝛā q̄ ſūt multū foꝛtioꝛa q̄ꝫ papauer. ¶ Hu/ic rn̄det̄ dupl'r. vno mō ꝙ hic dr̄ regul'r operando. Mo/do quādo Aui. docet foꝛtioꝛa appꝛoximare dico ꝙ eſt co/acte. Naꝫ ſemꝑ eſt cū notabili nocumēto virtutis. ¶ Uel 2º cū dicit̄ ꝙ non debem⁹ trāſcendere papauer albuꝫ: in/telligit̄ ſolum aut ſimpl'r adminiſtrādo. Sed in cōpoſitio/nibus cuꝫ coꝛꝛectiuis adminiſtram⁹ dicta foꝛtioꝛa. ſ. opiū qḋ non in ſua ſimplicitate adminiſtrat̄.

Cūqꝫ vehementiā caloꝛis mēbꝛi tibi nocumētuꝫ fe/cerit nutri ex eo qḋ ſanguinē vehemēter ingroſſat ſicut frumētū coctū. Et ſi ex hoc quidē regimīe nō alleuiabit̄ nutri cū īfrigidātib⁹ ſicut lactucis ⁊ eis ſimilib⁹.

Uide a Gētili in loco ꝓꝓꝛio qui dat tertiam rationē.

¶ Hic ponit aliū can̄. ⁊ dicit ꝙ cum vehemētia caloꝛis mēbꝛi tibi nocumētū fecerit: tūc debes nutrire cū reb⁹ ve hemēter ſanguinē īgroſſantib⁹ ſicut eſt frumētū coctum. Et ſi hoc nō ſufficit: tūc nutriēdus ē eger cū infrigidātib⁹ ſicut lactucis ⁊ ſimilib⁹. ¶ Circa queꝫ can̄. nota ꝙ vehe/mētia caloꝛis mēbꝛis nocumētū facit maxīe attrahēdo hu moꝛes ad locū: ⁊ qꝛ groſſus ſanguis difficili⁹ attrahit̄ q̄ꝫ ſubtilis: iō danda ſunt ſanguinē īgroſſantia. ¶ Nota 2º ꝙ infrigidātia foꝛtius ꝓhibent̄: ⁊ iō cū iſta nō ſufficiunt: dam⁹ īfrigidātia. ¶ Cā aūt quare ab īgroſſantib⁹ poti⁹ īcipim⁹ q̄ꝫ ab īfridātib⁹: eſt qꝛ cibi īgroſſatiui ſūt cibi ⁊ vt ſic nō hn̄t rōnē medicīe. Et qꝛ poſſum⁹ cū reb⁹ cibalibus cibare

Quidaꝫ text⁹ hn̄t vehemētiā ſēſus mē bꝛi ⁊ ītellige ꝑ vehe/mentiā ſenſus mēbꝛi acutiſſimum ſenſum oris ſtōaci leſi a co/lera defluēte ad ipm vel a cibo vel potu colerizato in ſtoma/co pꝛe nimio caloꝛe

cibare meliꝰ q̄z cū medicinalibus: ⁊ iō ab istis incipimus.

Et scias preterea ꝙ ex ꝯgruis medicatōibus que cōferunt ē iuuamētū qd̓ fit ex eo qd̓ virtutes ꝯfortat animales ⁊ vitales sicut leticia: ⁊ obuiare ei qd̓ sibi placet: ⁊ assidue sedere cuz eo cum quo gratulat̄: q̄nq̄z etiaz confert sedere cū eo a quo verecūdat̄ ⁊ quez erubescit: quoniaz egrū ꝓhibet a rebus que ei nocent.

¶ Nunc ponit aliū cañ. dicēs ꝙ iuuamētū qd̓ fit cōfortando virtutes aīales ⁊ vitales per leticiā ⁊ p̄n̄tiā ꝯtinuaz dilectoꝝ: est ex rebꝰ in cura egritudinū corporaliū magis q̄z per aliū modū ꝯferentibꝰ. Et q̄nq̄z ēt ꝯfert sedere cum eo a quo verecundat̄. ⁊ hoc ꝓhibet egrū a rebus sibi nociuis. ¶ Ubi nota ꝙ cōfortatio nālis virtutis est multū necessaria in cura morboꝝ. sz q: id manifestuz est nō curauit Aui. manifeste hoc exprimere: sz dixit hoc qd̓ minus erat notū. ¶ Nota 2° ꝙ ꝑ experiētiā visuz est virtutē motiuā ⁊ pulsatilē confortari gaudio tēperato ⁊ delectatiōe. Sed modus quo fit hec ꝯfortatio diuersimode variatur. Dyeiz dicit ꝙ ꝑ istas passiōes cor generat plus de spū ⁊ plus ad alia mēbra trāsmittit: ⁊ possemꝰ hoc imaginari hic ꝙ ex his passionibꝰ sequit̄ cordis applicatio ad mā̄z generatōis spirituū ꝑꝑ quā melius generant̄ spūs cordis: ⁊ ita imaginādū i delectatōe q̄ per odorabilia ꝑcipit̄. ¶ Secūs modus ē ꝙ sicut lumē adiuuat colores ad agēdū i mediū spēz coloris: ita ista passio iuuat cor ad resistēdū cāis p̄ternāliter ip̄rimentibꝰ ⁊ ad agēduz actōes sibi debitas: etiaz si de spū nihil plus habuerit. ⁊ hoc videt̄ veriꝰ. ¶ Et cōsimilr̄ tristicia est spirituū dissolutiua vel cordis i suis nālibus operatōibꝰ īpeditiua: etiā si multoꝝ spūuz eēt p̄n̄tia.

Et q̄n dixit Aui. q̄nq̄z ꝯfert egro sedē ⁊c̄. dixit q̄nq̄z q: aliq̄n nocet egro sedere cū eo de quo verecūdatur: q̄m ꝓpter verecūdiaz retinebit eger multas sup̄fluitates vt ructus: feces sputa: vrinā: sudores ⁊ reliqua huiusmodi: q̄ si a corꝑe educātur multū ei ꝓderit: ergo ⁊c̄.

¶ Nota 3° ꝙ istaꝝ virtutū ꝯfortatio cōuenit ī morbo: q: ꝑ hanc alie oꝑatōes nāles fiūt meliores ⁊ morbi mālis impressio ꝓhibet̄. Et ad similez modū pure reducunt̄ epithimata ⁊ poma odorifera. Reliqua hic dicta patent.

Et ex rebus preterea que huic mō medicatiōis sunt ꝓpinque ē mutatio de terra ad terrā ⁊ de aere ad aerē ⁊ de formis ad formas ⁊ precipere eū formas efficere ⁊ motus qui mēbrū dirigāt aut ꝯplōnez mutēt quēadmoduz puero lusco precipit̄ vt scintillas intueat̄ aut rē que ei apparet: aut sicut p̄cipit̄ torturā patiēti ⁊ vt speculum intueat̄ calibis quoniā hoc ꝑducit eū ad hoc vt laboret in rectificādo faciē suaz ⁊ frontē ⁊ oculū ⁊ fortasse inuitus redibit ad hoc vt melioretur.

¶ Hic ponit aliū cañ. dicēs ꝙ mutatio de terra ī terrā ⁊ de aere in aerē ⁊ de formis in formas. i. de figuris ꝓspiciēdis ad alias figuras ꝓspiciēdas: hec sunt de rebꝰ que ꝓpinquo mō ꝯferūt ei qui predictꝰ est in p̄cedēti cañ. ⁊ p̄cipue cū facimꝰ efficere formas reꝝ ꝓspiciēdaꝝ q̄ dirigūt ꝯplōnes mēbroꝝ sicut p̄cipit̄ puero lusco vt intueat̄ scintillā aut rem q̄ sibi apparuit: ⁊ precipit̄ hn̄ti torturā faciei vt ꝓspiciat i speculo angusto. Hoc eniz ip̄z ad hoc deducit vt laboret ad rectificandū faciē ⁊ frontē ⁊ oculū: ⁊ fortasse ēt īuitꝰ redibit ad hoc vt melioret̄. ¶ Nota ergo ꝙ mutatio de terra in terrā ⁊ de aere in aerē ⁊ de formis ad formas hz quādaz delectationē: ⁊ in hoc ꝯfert sicut illa q̄ in p̄cedēti cañ. dicunt̄. Sz mutatio de aere in aerē hz etiā aliū modū ꝯferendi: q: in quodā aere inuenit̄ q̄nq̄z ꝯstellatio iuuās egruz: ⁊ in quodā ꝯ̄ria. vn̄ cōiter videt̄ aer natiuus ꝯuenietior. Et ex cā hac vidi ego quosdaz studētes q̄ cū bononie morabant̄ īfirmabant̄: nec poterant a diuturnis morbis liberari ⁊ ad patriā redeūtes curabant̄. Sz in mutatōe formaꝝ īspiciēdaꝝ tres sūt modi iuuamēti. Unꝰ q: fiat delectatio vt dicit̄. Secūs q: imago forme hz virtutez īmutandi mālīter: vt dictū ē i 3° tegni ⁊ 2ª huius. ⁊ habet̄ ab Aristotele in de cāis motus aīaliuz. Tertiꝰ q: q̄nq̄z per imaginē ꝓspectā fit quidā motus exercitij mēbri per quē ꝯfortat̄. Et hoc mō 3° luscus respiciēs scītillā exercet oculū: vn̄ plus de spū transmittit̄ ⁊ ꝑmutat̄ cōplō sua. Et patiēs torturā faciei respiciēs speculum paruū in quo sibi nō apparet alia figura p̄ter figurā sue faciei cū videt illam torturaz conat̄ dirigere: īmo musculos patiētes exercet. Et tu hic hoc vide quare speculū opz paruū esse.

Hoc ē q: i speculo paruo fit reflexio radioꝝ visualiū magis vnite quo fit vt strabositas siue faciei tortura appeat clariꝰ vnde eger magis conat̄ ad reductōez.

Ex regulis p̄terea q̄s obseruare debes ē fortes dimittere medicatōes i tꝑibꝰ fortibꝰ quāto plus poteris sicut ventrē vehemēter soluere aut prouocare vomitum aut aperire ⁊ adurere in estate ⁊ hyeme.

¶ Nunc ponit aliū cañ. dicēs ꝙ ꝓpter hoc oz ꝙ dimittatur medicatio cū medicinis fortibꝰ in tēporibꝰ fortibꝰ sicut in estate ⁊ hyeme exn̄te multa caliditate aut frigiditate: sicut verbigr̄a soluere ventrē fortiter aut vomitū ꝓuocare fortiter aut dissoluere aut vrere. Et rō est q: virtus ī estate est debilis ⁊ nō tollerat fortes īmutatiōes. in hyeme vero nisi cōseruet̄ fortis calor nālis per suaz multitudinē non resistet sufficiēter frigori: ideo nō dz virtꝰ debilitari. Et per hoc vide que dixi in cōmento illius affo. Uentres hyeme ⁊ vere calidissimi sunt natura ⁊c̄.

Hūc etiā canonē ꝑdocuit Hyp. quarta ꝑticula affo. affo. illo: Sub canē ⁊ añ canē moleste sūt farmacie: ⁊ huiꝰ cās vide a Gal. in ꝯmento preallegati affo.

Ex rebus quoq̄z in quaꝝ medicatōe subtile ē adhibendū studiū ē cuz in vna ꝯiungunt̄ egritudie duo qua fieri debēt ꝯ̄ria: q: oz verbigratia vt egritudo īfridet̄ ⁊ eius cā calefiat aut ecōuerso: q: opz vt egritudo calefiat ⁊ eius cā īfrigidet̄ sicut materia colice indiget calefactiōe ⁊ incisione ⁊ subtiliatōe: ⁊ opz vt fortitudo doloris eius infrigidet̄ ⁊ stupefiat ⁊ econuerso.

¶ Hic ponit aliū cañ. dicēs ꝙ cū in egritudine duo cōiungunt̄ q̄ ꝯ̄rio mō indicāt sicut si vnū indiget calefactōe ⁊ aliud īfrigidatōe: iste tūc sunt res in quaꝝ medicatōe est subtile hn̄duz studiū: verbigr̄a cū colica est vehemētissimi doloris ⁊ pēdet a mā̄ frida tūc eius cā q: flegma īdiget calefactōe cū calidis ⁊ dolor īdiget stupefactiōe cū frigidis: ⁊ ita in febribꝰ putridis ꝯtingit vt quartana ⁊ flegmatica. Et q̄ō sit in hoc casu faciēdū habet̄ in generali. c. vltimo huius fen quarte: spālīter aūt in capitulis spālibus.

Amplius scire debes ꝙ nō oīs repletio neq̄z omīs cōplōnis malicia suo medicat̄ cōtrario ex euacuatiōe ⁊ oppositiōe: īmo multotiēs sufficit multa regīmis bonitas in repletione ⁊ malitia cōplexionis.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ nō oīs egritudo nec oīs cōplōnis malicia suo medicat̄ ꝯ̄rio. s. ꝑ approximatiōem ꝯ̄rij alterātis vt medicine eūantis: īmo q̄nq̄z sufficit sola regiminis bonitas. Hic intelligēdo per regimē adminīstrationē reꝝ non nāliuni. Et q̄ō iste cañ. intelligit̄ vidisti supra: ⁊ q̄ō ex hoc non sequit̄ ꝙ omīs cura fiat per ꝯtrariuz. naz ī istis casibꝰ ꝯ̄riuz ē virtꝰ cū suis īstrumētis que vnicuiq̄z morbo effectiue est cōtraria. ⁊ hec de isto caplō.

Caᵐ 2ᵐ de medicatōibꝰ egritudinū malicie ꝯplōnis.

q Ue ex eis quidē sine materia existit ꝯplō tantū ꝑmutat̄: sz si cū materia fuerit ipsa eūabitur. ⁊ plerūq̄z quidez ei sola sufficit eūatio si ꝯplōnis infuse q̄ p̄terita ē maliciā nō ibi reliq̄rit. ⁊ q̄nq̄z nō sufficit nobis istō si cōplōnis dimiserit maliciā: īmo erit nobis necesse ꝯplōnez permutare cū in eūando finē fecerimꝰ.

¶ Positis canonibꝰ valde gnālibus in p̄cedenti caplō: nūc quo ad sequētia magis spālīter determīat de morboruz cura: lz illud spāle sit multū cōe respectu coꝝ q̄ in particularibꝰ libris dicunt̄. Diuidit̄ autem hec pars tota sequēs in duas. p̄° eniz docet curā egritudis. 2° docet qd faciēdū est cuz plures egritudīes cōiungunt̄. Secūa ꝑs est in p̄cipio vltimi capl̄i fen huius. Prima pars iteꝝ diuidit̄ in duas. Nā p̄° determīat de curis taliū egritudinū. 2° accn̄tiū. ibi 2ª: iā sciuisti doloꝝ cās. Prima diuidit̄ in quattuor: q̄m p̄° ponit q̄ttuor modos gnāles cure. s. triuz generꝝ simpliciū morboꝝ ⁊ vniꝰ generis ꝯpositoꝝ vt apostematū. p̄° ergo ponit male ꝯplōnis curā. 2° male cōpositōis. 3° curā apostematū. 4° solutōis ꝯtinuitatis: nec petat̄ cā ordis. 2ª pars ē ibi: oppilatiōes vero. 3ª ibi: apostematū quedā. 4ª ibi: solutio cōtinuitatis. Prima in duas. p̄° ponit cañ. cure male cōplōnis. 2° q: multotiens mala cōplexio est nālis ⁊ curat̄ per eūonem. dat cañ. de modis eūonuz. 2ª pars īcipit in p̄n° sequētis. c. Res que demōstrant. Presens caplm̄ diuiditur in partes duas. p̄° ponunt̄ quidaz generales cañ. 2° magis speciales. 2ª ibi: cuz in aliqua egritudine. Prima in duas. p̄° ponit generalez cañ. 2° enumerat modos debitos ī cura male ꝯplexionis. 2ª ibi: dicemus. ¶ Dicit primo ꝙ mala cōplexio sine mā̄ ꝑmutat̄ solū ꝑ alteratiōnē. Sz si fuerit mala cōplexio cuz materia: tūc mā̄ euacuabit̄. Sz si mā̄ nō relinquit malitiā ꝯplexiōis facte tūc sola euacuatio sufficit. Et si mā̄ relinquit malitiā cōplexiōis infixe. i. facte tūc non sufficit sola euacuatio: īmo ē necessariū permutare ꝯplexionē post euacuationē. ¶ Circa quā partē nota p̄° ꝙ malitia cōplexionis dicit̄ sine mā̄ que nō d̄pēdet a mā̄ spāli depēdētia nec fouet̄ ab ea. Et ꝑ materiā intelligo mā̄m in qua nō ē ꝯplō illa. Et dico notāt̄ nec ab illa fouet̄: q: ex dictis pz ꝙ mā̄ relinquit aliq̄n malā cōplexionē factā post eius remotionē: ⁊ certū ē ꝙ talis non depēdet in esse a mā̄ sed fouet̄ ab ea: ⁊ iō nō dicit̄ p̄n̄te materia mala ꝯplexio sz sine mā̄. Et tu ex isto potes ondere ꝙ aliqua febris ethica est materialis. Dicit̄ aūt spāli depēdētia eo ꝙ qualitates depēdētes a p̄n̄tia hūoruz requisitoꝝ ad sanitatē ⁊ vitā nō vt sic dicūtur cū mā̄. nā ethica depēdet a spū ⁊ sanguine per quos stat vita ⁊ tamē dicit̄ sine materia. ¶ Secūo nota ꝙ mala ꝯplexio cū mā̄ dicit̄ illa que spāli depēdentia depēdet mā̄ corpulēta aut ab ea cōseruat̄ ⁊ fouet̄. Ex quo patet ꝙ licet effimera vera a spū ⁊ vapore depēdeat: est tamē īmaterialis: q: nō depēdet a mā̄ corrupta. ¶ Nota tamē 3° ꝙ cōplexionū quedā est facta f̄m modū loquēdi medicorū ⁊ q̄dam fiēs ⁊ quedā futura fieri. Facta aūt dicit̄ tribus modis. Uno modo ꝓprijssime q: ē qualitas ꝓducta ⁊ nō de

pēdens in esse spāli depēdētia ab aliquo corporeo siue subtili siue grosso distincto a suo subiecto ⁊ apta conseruari. ⁊ hoc mō febris ethica ē facta: ⁊ febris effimera est morbus fiens q2 pēdet a calefacto esse spũs vel vaporis. Secdo mō dicit᷑ aliqua mala ꝯplo facta: q2 inesse ꝓducta: ⁊ hoc mō oēꝫ qualitatē actu exñteꝫ dicim⁹ factaꝫ. Et mō huic opposito capiēdo fiens dicim⁹ ꝙ mala ꝯplo fiens nō ē facta sꝫ est cōposita ex parte facta ⁊ ex ꝑte futura fieri. Tertio mō dicit᷑ aliq̄ mala cōplo facta: q2 ꝓducta est: ⁊ cũ hoc nō depēdēs a re corpulēta grossa: ⁊ hoc mō febris effimera dicit᷑ facta a Gal. credo 8° terapen. circa finē eũ dicit: Qd̄ eōe est ethicis ⁊ effimeris adhuc nō fieri. Et dicit᷑ ita ꝓꝑ si nulē modũ esse curatōis in ista ⁊ ĩ facta: q2 sine intētiōe ad mãm. Fiens aũt dicit᷑: q2 aut ſm partē ꝓducēda cũ actuali tēdētia ad ꝯplemētũ. Aut q2 lꝫ tota ꝓducta sit: tñ q2 dependēs spāli depēdentia siue a re corpulēta siue nō. Tertio q2 dependēs spāli depēdentia a corpulēta mã. Futura aũt fieri dicit᷑ qd̄ nōdũ est ſm aliquid sui ꝓductã: sꝫ in corpore est cã parata ipm facere. Hic sumit᷑ tñ 3° mō factuꝫ: ⁊ tũc pꝫ verificatio dictoꝝ Aui. Nã mala ꝯplo sine mã siue facta siue non: in cura dꝫ ꝑmutari per alterationē. hoc ciꝫ sufficit solũ.

Nota ꝙ mala mã triplici de cā post cĩ⁹cũoneꝫ reliquit habituꝫ male cōplexionis ĩ membris. P° ex violētia cause fortiter imprimētis vt causone. 2° ex diuturna ꝑmanētia ipsius male mãe ĩ mēbris. 3° ex dispōne vehemēti mēbrorũ ad recipiēduꝫ talē habitũ male ꝯplōnis.

¶ Mala aũt ꝯplo mãlis q2 in ei⁹ cura est indicatio a cã tanq̄ꝫ a re ꝑter nãm remouēda: pꝫ ꝙ eũatio est oportuna. Et hoc mō sumēdo eũoneꝫ ꝓ oĩ mãe a corꝑe eductione siue hoc fiat per dietã siue per flobothomiã siue alr. ⁊ hoc ĩtellige vbi materia peccãs non fuerit reducibilis ad benignũ. Nã in reducibili nō semꝑ ē materia euacuanda vel necessaria euacuatio materie: sed sufficit rectificatio. Sensus igit᷑ dicti Aui. ē ꝙ si mala cōplexio fuerit cũ mala materia nō reducibili ad benignũ ꝙ materia dꝫ euacuari. Sed vt dicit᷑ mala cōplo materialis qñq; dicit᷑ materialis q2 depēdet a mã ⁊ nō est apta sine materie presentia cōseruari. In illius ergo cura sufficit sola euacuatio materie. ¶ Et si dicat᷑ euacuata mã quid remouet illã malã cōplexionē: dicit᷑ ꝙ virtus mediãtibus suis naturalibus ĩstrumētis que remãserũt: aut mediantib⁹ rebus nō nãlibus dbite applicatis que necessario nos alterãt: vt dixi supra 3° tegni. Et sic patꝫ tertij dicti verificatio. ¶ Sed si mala cōplexio mãlis nō depēdet ex toto a mã ĩmo tãtũ fouet᷑ ⁊ ē iam facta: tũc nō sufficit sola euacuatio: imo cum hoc requirit᷑ alteratio post euacuatiōeꝫ. ⁊ hoc voluit Aui. in 4° dicto. Et cã ē q2 etiaꝫ euacuata illa mala mã adhuc remanet illa mala cōplexio quã virtus sine adiutorio non pōt remouere. ⁊ ideo indicat de sui remotiōe per adiutoriũ medici. Ex quibus vides quō intelligi dꝫ Gal. in illo c. Ad manifestos vero egros. ¶ Pꝫ 2° ꝙ nō semper ĩ cura male cōplexiōis materialis post euacuationē oꝫ medicũ alterare .s. malã cōplexionē ĩ parte factã puta qñ tēdit ad corruptiōeꝫ. ⁊ ad hoc sufficit virtus sine medici adiutorio q2 nihil de illa erat factũ mō primo. ⁊ tu hãc distinctiōeꝫ de facto ⁊ fiēte tene mēti ꝓpter multa Gal. dicta que ꝓpter hanc equiuocatiōeꝫ vident᷑ ambigua. ¶ Ultimo nota ꝙ in mala cōplōne mãli que hꝫ partē ĩfixaꝫ siue factam ĩnuit Aui. ꝙ ꝑmo sit faciēda euacuatio ⁊ secdo alteratio. Et ita Gal. 3° tegni loco allegato. cuius tamen oppositũ ĩnuit Aui. prima quarti de cura putridarũ in generali vbi vult ꝙ febris putrida que ē mala cōplexio materialis ⁊ fiens qñq; ē tante intēsiōis ꝙ nō lꝫ vti regimine cãe ĩmo est ꝑ cōtrariũ alterãda: ⁊ postea cãe vacãdũ: ꝓpter qd̄ dicũt quidã ꝙ Aui. hic ⁊ Gal. loco allegato nō intēdũt denotare ordinē oꝑatōis sed ordinē intētiōis q2 primo debem⁹ remouere cãm cōplete q̄ꝫ effectũ remoueamus. vel dicũt secdo ꝙ denotãt modũ ⁊ ordinē qui vlr debet teneri cōsiderãdo mãꝫ vt ē cã: ⁊ morbũ vt ē effect⁹: lꝫ qñq; habēdo respectũ ad morbi magnitudinē ⁊ accñtia ab eo ĩcipiem⁹.

Dicem⁹ ergo ꝙ malicie ꝯplōnis medicatio multis fit modis. Cōplōnis nãq; malicia aut erit ĩfusa ⁊ erit ipsi⁹ medicatio ex ꝯ̄rio absolute: ⁊ hec ē medicatio absolute. aut erit ĩ termino vt ipsa generet᷑: ⁊ erit eius sanatio sanatio que fit cuꝫ premissione seruatōis.

¶ Hic enumerat modos cãrum qui debētur ĩ remotiōe male cōplexiōis ꝓ quãto ille cãe dicũtur aut curantes aut ꝓseruãtes aut vtrũq;. Et pōt diuidi in duas. Nã ꝑo facit hoc. 2° ponit exēpla. ibi quēadmoduꝫ. Dicit primo ꝙ medicatio .i. medici oꝑatio ꝑ remotionē malitie cōplexionis ē multis modis. Et rō. nã mala cōplo aut ē facta ⁊ nō pendēs a mã: ⁊ tũc oꝑatio medici circa illã est solũ curatio ꝑ administrationē cōtrarij. Aliquãdo aũt mala cōplexio ē in termino vt generet᷑: ⁊ tũc eius sanatio .i. remotio ē cũ ꝓuisione preseruationis .i. ista non ē curatio sola ĩmo semper ē cōiuncta preseruatio. ¶ Ubi nota ꝙ mala cōplexio que ē in termino vt generet᷑ ē duobus modis. Naꝫ qñq; ĩclusiue ē in termino vt generet᷑: ⁊ illa ē mala cōplexio fiens q2 iam generat᷑: qñq; vero ē in termino vt generet᷑ exclusiue q2 nō generat᷑ sed parata ē generari: ⁊ illa dicitur mala cōplexio futura fieri. Et iō in istarũ vtriusq; ꝓuisiōe vtitur medic⁹ ꝓseruatiōe: lꝫ in prima vtat᷑ remotiōe cũ ꝓseruatiōe ⁊ curatiōe. in secda aũt inhibitiōe vtit᷑ tantũ ⁊ ꝓseruatiōe. ⁊ Aui. hic de ãbab⁹ intelligit. nã de vtroq; mō ponit statim exēplũ. Nomē ergo curationis dicit᷑ de oꝑe medici per qd̄ dispō que ē morbus remouet᷑. Sed nomen ꝓseruatiōis dicit᷑ de oꝑe qua ꝓhibet᷑ futurus morb⁹ ⁊ vocatur ꝓuisio. Cũ ergo morb⁹ ē factus ⁊ nihil eius ē futuꝝ: tũc sola oꝑatio ē necessaria per quã hic morbus remouet᷑ ⁊ ē curatio sola ⁊ medicine vt sic aproximate dicũtur cause curatiue. Sed qñ ē discrasia fiēs: intētio medici dꝫ esse ad remotionē partis facte. ⁊ illa ē curatio ⁊ ad ꝓhibitiōeꝫ ꝑtis future. ⁊ illa ē preseruatio siue ꝓuisio. In mala aũt cōplexiōe futura fieri solũ q2 nullus morbus remouēdus est nullus ē actus quin debeat᷑ curatio: sed solũ prohibēdum ē ne ipa eueniat. ⁊ ideo illa oꝑatio medici dicit᷑ preseruatio sola. ⁊ hec habētur 3° tegni loco allegato.

Quēadmoduꝫ putrefactionē que est cũ febre quartana medicant᷑ cũ tyriaca: ⁊ aquã frigidã in tertiana damus vt extinguat. Et exēpluꝫ premissiōis seruatiōis est eũatio in quartana que fit cũ heleboro: ⁊ in tertiana cũ scamonea: cuꝫ principiũ interpollatōis que accidit prohibere volum⁹. Et exēplũ ꝓmissiōis seruatōis solũmō ē eũatio q̄rtane apte ꝓpter melãcolie suꝑationē cũ heleboro: ⁊ febri tertiane ꝓpter cole dñium cũ scamonea.

¶ Hic ponit exēpla ⁊ est ĩtrincatus modus ponēdi exēpla ⁊ reducēdi ad ꝓpositũ. Ideo notate modũ ĩtroductōis Dy. deide meuꝫ. ¶ Dy. ergo dat duos modos ĩtelligēdi hunc textũ. Unus ē ꝙ Aui. dat hic tãtũ exēpla ⁊ modos remotōis male ꝯplōnis fiētis ⁊ future fieri: ⁊ dimittit exēpluꝫ curatōis male ꝯplōnis facte notũ per curã: ⁊ tunc dicit ꝙ intētio q̄ habet᷑ ad cãm in putrida febre est duplex. Una ē ad digestionē humoꝝ: alia ē ab eũoneꝫ: vt dicit᷑ 3° tegni illa ꝑte: Ferũt eiꝫ si ita ꝯtingit. Et ideo dicit hic primũ exm de exhibitōe tyriace in q̄rtana eē de digestiōe materici q̄rtane: ⁊ iō intelligit᷑ de tyriaca veteri q̄ est subtiliatiua ⁊ calefactiua. Et 2m de exhibitōe aque fride ĩ tertiana eē ēt de digestione materici. Nã humor subtilis ⁊ calidus digerit᷑ ꝑ aquã frigidã: vt dicit᷑ ab Aui. pa q̄rti. c. ꝓallegato. Duo vero sequētia sunt exa de ꝓseruatōe respectu ꝑtis future fieri in morbo fiente per eũoneꝫ. Naꝫ si ꝓcessit paroxism⁹ tertiane vel q̄rtane ita ꝙ ē q̄rtana vel tertiana fiens: tũc exhibitio scamonee ꝓ eũone colere in tertiana ⁊ helebori in quartana ꝓ eũone melãcolie ē ꝓuisio respectu futuri qd̄ est pars fiētis. naꝫ ꝓhibem⁹ per hoc pricipiũ paroxismi futuri ⁊ sic febrē futurã: cui tñ similis iã accidit: ⁊ iō illud futuꝝ qd̄ ꝓhibet᷑ dicit᷑ pars fiētis. Alia vero duo exa .s. eũonis cuꝫ scamonea in tertiana que nondũ est: sed corpus paratũ est eaꝫ pati. ⁊ in quartana que nondũ est: sꝫ corpus est aptũ eaꝫ pati ꝓpter superationē melãcolie a debito modo qui in corpore dꝫ esse: sunt exēpla ꝓuisiōis respectu futuri fieri qd̄ nō ēst pars fiētis. Et hic modus nō videt᷑ mihi verus q2 duo prima exēpla ſm modũ loquēdi Aui. sunt exempla curatiōis non preuisionis. Nam dicit textus quēadmodũ putrefactionē que ē in quartana medicamur ⁊c̄. Et nota ꝙ dixit supra de medicatione absolute ⁊ nō dixit de cura que fit ꝑ cōtrariũ. Et in secdo exēplo dicit Aui. ꝙ aquã frigidaꝫ in tertiana damus vt extinguat᷑ ⁊ nō dixit vt materia digerat᷑. ¶ Secdo mō exponit Dy. ꝙ hec duo exēpla sunt de cura male cōplexionis facte q̄ ē pars fiētis: ⁊ ꝙ Aui. relinquit exēplũ male cōplexionis facte q̄ nō ē pars fiētis q2 ꝯuenit cũ ista: ⁊ tũc dicit ꝙ tyriacam exhibem⁹ ĩ quartana ad ipaꝫ extinguēdã. Et ē ĩtelligēdum de tyriaca noua ĩ qua ē virtus stupefaciēdi ꝑ opiũ ibi exñs. De tertiana dicit aqua frigida dat᷑ ad extinguēdũ factũ ex ea. Et iteꝝ hic modus nō videt᷑ mihi verus q2 tyriaca quãtũcũq; noua: ē electuariũ calidũ: ⁊ nullibi legit᷑ ꝙ ad extinguēdũ calorem febrilēꝫ exhibeat᷑. Quō aũt stupefacit nō ꝑtinet nũc dicere. Et iō quo ad quattuor vltima exa puto Dy. optime dicere: ⁊ quo ad introductionē secdi exēpli de aqua frigida eligo secdꝫ modũ introductiōis Dy. sed quo ad primũ non. Sꝫ quo ad ĩtroductiōeꝫ primi exēpli de tyriaca nō eligo primũ nec secdm modũ. Nã neq; dico ꝙ sit exēplũ ꝓuisionis quo ad digestionē materie vt ipe dicit in pro modo: nec dico ꝙ sit exēplũ extinctionis vt ipe dicit ĩ secdo modo. Nam Auic. dicit ꝙ putrefactionē que ē in quartana medicamur cũ tyriaca ⁊ nō dicit ꝙ extinguamus quartanã. Dico ego ꝙ putredo materiei quartane multotiēs remouet᷑ ꝑ separationē partis putrefacte a rēsiduo ⁊ per euaporationē eius. ⁊ hoc facit tyriaca ĩ quartana respectu materie. iō illa dispositia que ē putredo eũ sit facta ꝑ exibitionē tyriace remouet᷑ simili mō quo mala cōplexio facta remouet᷑ per suũ cōtrariũ. Et iō non obstante ꝙ ista nō sit vera curatio: q2 illa putrefactio fortasse nō ē morbus: tamē hoc exēplum curatiōis male cōplexionis facte: quia cũ ista cōuenit pro quãto est remotio dispōis ꝓter naturã exñtis.

Nota ꝙ in febre melancolica ⁊ flegmatica nō ꝯuenit tyriaca in pricipio sed post digōneꝫ ⁊ euacuationē mãe vt dicit Aui. prima quarti tractatu .ij. ca. lix. sed tyriaca q̄ dat᷑ gratia reprimēdi putredinē dari oꝫ in principio paroxismi: vt ēt quinto canonis sũma prima. c. j. de tyriaca dicit Auic.

Circa secdm exēpluꝫ multa sũt ꝯsideranda priusq̄ꝫ exhibeatur aqua frida in tertiana: vt vult Aui. prima quarti tractatu .ij. c. vij.

Cuꝫ autē in aliqua egritudine dubitaueris an sit ei⁹ causa caliditas an frigiditas: ⁊ si experiri volueris non experiaris cum superfluo: ⁊ caue tibi ne decipiat te impressio que erit accidētalis.

Hic Aui.

¶ Hic Aui. exequit̃ cañ. minꝰ vl̃es ponẽdo: ⁊ diuidit̃ in duas. Nam p̱̄o p̄mittit quedã ad ꝓpositũ vtilia. 2° cañ. alios curatiõis ponit, ibi 2ª: cum aũt caliditas. Prima in tres fm̃ tres regulas vtiles. ibi 2ª: ⁊ debes scire. ibi 3ª: vna queq3 p̃terea. ¶ De prima dicit ꝙ cũ dubitas vtrũ egritudinis cã sit caliditas aut frigiditas ⁊ volueris hoc ꝑ iuuãtia ⁊ nocẽtia cognoscere: nõ experiaris cũ rebꝰ sup̱flue frigiditatis aut sup̱flue caliditatis. ¶ Dicit 2° ꝙ ĩ ferẽdo iudicio caue tibi ne ꝑ ĩpressionẽ accñtalẽ dcipiaris. ¶ Circa quẽ cañ. nota p̱° ꝙ maxime certitudo qualitatis morbi sumit̃ a iuuãtibus ⁊ nocẽtibꝰ: ⁊ iõ multotiẽs stante ignorantia eius exp̱imur. ¶ Nota 2° ꝙ cã dicti est vt dicit̃ 2° regis auctoꝝ. q: illa que sunt vehemẽtis virtutis ⁊ applicant̃. si nocẽt: nocẽt nocumẽto magno. s3 si applicant̃ debilia ⁊ nõ ꝓsunt nõ pñt nocumẽto magno nocere. ¶ Circa scd̃m dictũ nota ꝙ medicine multotiẽs accidẽtaliter ĩprimũt qualitatẽ oppositã cõpl'oni suc. ⁊ põt hoc cõtingere multis modis. Nã quãdoq3 ex ꝓprietate medicina calida euacuat colerã ⁊ postea infrigidat ꝓpter defectũ calidi humoris vt scamonea. ex eius ergo iuuamẽto in tertiana nõ est putandũ tertianã esse egritudinẽ frigidã. Qñq3 cõtingit ꝓpter vnã qualitatẽ suũ cõtrarium cõfortari vt aqua frigida sup̱infusa in corp̱e sanguineo iuuenili in tp̱e estatis facit vnire calorẽ naturalẽ ⁊ dissoluit materiã frigidam ĩ neruis. Quãdoq3 vero ꝯtigit ex approximatõe medicine remoueri accñs morbi cõsimilis qualitatis cũ complexiõe medicine vt si ĩ colica a mã frigida sit dolor fortis ⁊ remoueat̃ per stupefaciẽtia: aut si sit ventositas in calida epatis cõplexiõe ⁊ per dyaciminũ dissoluat̃. Et multi sũt tales modi accidẽtales quos ad determinatũ numerũ est impossibile reducere: q: ea que sunt ꝑ accñs, sunt infinita. Sed scire debes modos quibꝰ cognoscimꝰ qñ medicina ꝑ se operat̃ ⁊ quãdo nõ. ⁊ cũ videmus nõ ita fieri dicimꝰ impressionẽ eẽ accidẽtalẽ. ⁊ tu vide in vlibus cañ. de ꝯditionibus experimẽti ꝓ ꝯplexiõe medicine cognoscẽda. ¶ Ex his p3 quare o3 cauere deceptionẽ que ex parte accidẽtalis ĩpressiõis contingere poss3 ne fieret error iudicij d̃ qualitate medicine vel materie.

Impressio accidẽtalis dupl'r potest medicũ decip̱e in iudicio de cã morbi in frigiditate ⁊ caliditate eiꝰ: vno modo ex p̱te medicie vl ꝙ medicia sit calã ⁊ morbꝰ credit̃ ꝙ sit fridus ⁊ nõ ẽ: ⁊ sic ecõuerso dicat̃ de frigida. Alio mõ ex p̱te egritudis vel cãe vel accidẽtiũ eiꝰ que ꝓpter vehemẽtiã suã ꝯmouẽt calorẽ extraneũ ĩ membro egro vel in parte ꝓxia l3 mã sit frigida. Pro primo vide Aui. xxij. fen tertij. c. vj.

Et debes scire ꝙ infrigidatiõis ⁊ calefactõis tẽpus est vnu3: s3 in ĩfrigidãdo ẽ plus timoris: quoniã caliditas ẽ amica nature. ⁊ ĩ humectãdo quidẽ ⁊ exiccãdo ẽ timor equalis: s3 humectãdi tẽpus est longius.

¶ Hic ẽ scd̃s cañ. de vlibꝰ ⁊ cõp̱hẽdit quattuor cõclusiones. ¶ Prima ẽ tp̃s calefactiõis ⁊ infrigidatõis ẽ vnũ i. equale. ¶ Scd̃a ꝯclusio: maior timor ẽ ĩfrigidãdo q̃3 ĩ calefaciẽdo. Et rõ ẽ quia frigiditas ẽ inimica oĩbꝰ virtutibꝰ ⁊ caliditas ẽ amica nature. ¶ Tertia cõclusio: timor humectandi ⁊ timor exiccãdi sunt equales. ¶ Quarta ꝯclusio: tp̃s humectãdi ẽ longius tp̱e exiccãdi. ¶ Et nota ꝙ vltra has quattuor cõp̱atiões fiũt alie due a Gal. vna de tp̱e calefaciẽdi ⁊ infrigidandi cõp̱ando ad tẽpus humectandi ⁊ exiccandi. 2ª ẽ de periculo calefaciẽdi vel infrigidãdi cõparãdo ad p̱iculũ exiccãdi ⁊ humectãdi. ⁊ ideo vt ille res melius intelligant̃ ad modu3 Dy. istas sex regulas breuiter questionabimus.

Queritur igitur primo vtrum tempus calefaciẽdi ⁊ ĩfrigidãdi sit minꝰ tp̱e humectãdi ⁊ exiccãdi stante eque equali quãtitate densitatis ⁊ gradu cãꝝ.

Nõ disputet̃: sed ex his que dicũtur 8° terapẽ. teneamꝰ ꝙ tẽpus calefaciẽdi ⁊ ĩfrigidãdi sit minꝰ q: multo velocius agũt actiua passiuis ceteris paribꝰ. Et in cõparatiõe actiuarũ ad passiuas cõstat ꝙ p̱iculũ ẽ maius ĩ approximatõe calefaciẽtiũ ⁊ ĩfrigidãtiũ vt sic q̃3 ĩ approximatiõe humectãtiũ ⁊ exiccãtiũ per simplicẽ alterationẽ q: fortiꝰ iste actiue agũt alijs paribus. Qd̃ ergo tenet Dy. ꝙ quo ad lesionẽ ꝑ qualitates introductiuas ꝯsequẽtes tm̃ ẽ periculũ ĩ actiuis quãtũ in passiuis q: eque cõtingit mori ꝓpter nimiũ actiuorũ ⁊ passiuorũ excessu3: hoc ẽ ambiguũ. Videmus enim multos in siccitate ꝓcedere sine multa op̱ationũ lesiõe ⁊ multũ in humiditate distare ab optimo tẽp̱amẽto sine multa op̱ationũ ĩperfectiõe vt p3 in trãsitu etatiuo: de pueritia ad senectutẽ primã. Et iõ illius cõclusionis scd̃e oppositũ teneo. ⁊ videt̃ de mẽte Gal. 8° de regimine sanitatis. c. 3° cũ dicit: In euersiõe vero que ẽ fm̃ calidũ ⁊ frigidũ ꝯtrariorũ oblatio semꝑ cõuenit. Efficacissime enim sunt: ⁊ vt ita dicã virtuosiores his que sunt fm̃ siccitatẽ ⁊ humiditate3 discrasijs. Hec tales faciliꝰ deniq3 a similibꝰ cibis ĩ morbosa3 discrasiã deueniũt sicciorẽ nõ operãs quecũq3 particularu3 nullo mõ manifesto nocebit sicut neq3 custodiendo humidã. ¶ Euidentiꝰ aũt cibi augmẽtu3 etatis fiat hoc quidẽ a prima gñatiõe vsq3 ad pueritiã humidissimã habẽtes carnẽ siccã aũt sufficiẽtẽ q̃3 seniles. ¶ Hec Gal. expresse vbi vult ꝙ acquisitio equalis siccitatis supra tẽp̱amẽtũ ñ ẽ ita nociua sicut caliditatis ⁊ frigiditatis: ideo Dy. nõ cõueniẽter dicit. Sed nunc veniamꝰ ad cõparationes ĩ littera positas.

Queritur ergo vtrum tempora calefaciẽdi aut ĩfrigidãdi sint equalia: negatiue arguitur sic.

Quodlibet corpus viuẽs resistit calefaciẽtibꝰ minus q̃3 ĩfrigidantibꝰ cãis. ⁊ cãe caliditatis sunt per se velocius alteratiue: ergo alijs paribus semꝑ in viuẽte calefactio ẽ velocior q̃3 ĩfrigidatio. Cõsequẽtia nota: ⁊ minor p3 cũ maiori q: in quolibet viuẽte caliditas ẽ intensior frigiditate. ⁊ cũ hoc frigiditas ẽ magis inimica nature: ergo fortius resistit viuens ĩfrigidantibꝰ q̃3 calefaciẽtibꝰ. Cõsequẽtia tenet: q: per caliditatẽ resistit ĩfrigidantibꝰ que ẽ itẽsior: ⁊ ꝑ frigiditatẽ calefaciẽtibꝰ que ẽ remissior in eo. Si igit̃ calefactio ẽ velocior ergo tẽpus calefaciẽdi ẽ minꝰ q̃3 tẽpus ĩfrigidãdi. ¶ Scd̃o sic: si tempus calefactiõis ⁊ infrigidatiõis ẽ vnũ: aut hoc ẽ generaliter respectu cuiuslibet calefaciẽdi ⁊ infridandi: aut respectu temp̱ati: aut respectu calefacti: aut respectu ĩfrigidati nõ gñaliter: q: calidũ multo citius labit̃ ĩ lapsu3 calidũ q̃3 ĩ frigidũ: nec respectu tẽp̱ati: vt p3 ĩ precedẽti argumẽto: nec respectu ĩfrigidati: quia frigidũ ĩ vltimo difficiliꝰ calefit q̃3 calidũ ĩ vltĩo ĩfrigidet̃: ⁊ frigidũ ĩ vltimo facilius ĩfrigidet̃ q̃3 calidũ in vltimo infrigidet̃: vt p3 ĩ isto. c. ⁊ per ꝯsequẽs frigidũ ĩ vltimo multo difficilius calefit q̃3 ipmmet ĩfrigidet̃. ¶ Tertio sic: si aliqd̃ corpꝰ ẽ qd̃ eque velociter ĩfrigidet̃ sicut calefit: tũc oẽ illo calidiꝰ ceteris paribꝰ velociꝰ ⁊ citius calefiet. ⁊ oẽ illo frigidius velociꝰ ĩfrigidabit̃. ⁊ ꝑ cõsequẽs respectu multo pluriũ nõ erit tẽpus equale calefaciẽdi ⁊ ĩfrigidandi q̃3 sint illa respectu quorũ sunt eq̃lia. ¶ In oppositũ ẽ Gal. 8° terapẽtice. ¶ Pro dubio nota p̱ĩo ꝙ tẽpus infrigidationis eẽ equali tẽpori calefactiõis põt dupl'r ĩtelligi. Vno mõ pũctual'r. Alio mõ cũ quadã latitudine q: vnũ nõ ẽ notabil'r alio maius. ¶ Nota 2° ꝙ hoc põt ĩtelligi ẽt aut generaliter respectu cuiuslib3 corp̱is q: ĩ oĩ tali tp̃s calefaciẽdi ⁊ ĩfrigidãdi sit vnũ: aut tãtũ respectu tẽp̱ati: aut 3° ꝙ ĩ isto. c. loquit̃ de infrigidatiõe calidi siue calefactiõe frigidi ĩtelligit̃ ista ꝯp̱atio ꝯparãdo tp̃s calefaciẽdi ĩfrigidatu3 ad tp̃s ĩfrigidãdi calefactũ alijs paribꝰ. ⁊ hoc puto fuisse de itẽtiõe Aui. ⁊ tũc sunt duo mõi respõdẽdi. Primus ẽ Dy. quẽ quasi Marsi. tenet l3 nõ limitet sic ita: ⁊ cõsistit ĩ q̱busdã ꝯclusiõibꝰ. ¶ Prima ꝯclusio: quodlibet humanũ corpꝰ tẽp̱atũ faciliꝰ ẽ calefactibile q̃3 infrigidabile. p3 q: ĩfrigidãtibꝰ resistit ꝑ suũ calorẽ vt calor est ⁊ vt nãlis ẽ. Et q: frigiditas ẽ magis nature inimica: ideo calor temp̱atus idest naturalis magis repugnat ĩductioni frigidatis q̃3 caliditatis. ¶ Scd̃a ꝯcl'o: quocũq3 corp̱e frido dato in quo friditas nõ sit facta illud faciliꝰ ⁊ citius calefit q̃3 corpꝰ cõsimil'r calidũ ĩfrigidet̃. Ista ẽ de mẽte Aui. ĩfra: q: calidũ ĩ primo difficiliꝰ ĩfrigidat̃ q̃3 frigidũ ĩ p̱ĩo calefiat. ¶ Tertia ꝯcl'o: quodlibet corpꝰ ĩfrigidatũ frigiditate facta difficilius ⁊ ĩ maiori tp̱e est calefactibile q̃3 cõsimil'r caliñ sicut ipsu3 frigidũ est ĩfrigidabile. p3 ex Aui. ĩfra: ⁊ q: ĩ tali frigido virtꝰ est magis mortificata: ⁊ q: tale corpꝰ est multũ cõdensatũ ⁊ ĩdispositũ pati a calido. ¶ Quarta cõcl'o: l3 tp̃s calefactõis fridi ⁊ ĩfrigidatiõis calidi nõ sit vnũ pũctual'r: põt tñ dici vnũ latitudinal'r. Et iõ Gal. 7° terapeu. nõ dixit absolute ꝙ est vnũ s3 vnũ quodã modo: q: nõ tñ vnũ istoꝝ excedat reliquũ sicut ista excedunt̃ a tp̱e humectãdi vel exiccãdi: vel sicut tp̃s humectãdi excedit tp̃s exiccãdi. Marsi. aũt nõ dicit gñaliter ꝙ difficiliꝰ sit ĩfridatũ ĩ facto esse calefacere q̃3 calefactũ ĩfrigidare. s3 dicit vnã particularẽ ꝯcl'one3. Qd̃ aliqd̃ corpꝰ p̃ternãliter lapsu3 difficiliꝰ fm̃ aliqua mẽbra calefit q̃3 infrigidet̃: vt in patiẽte apoplexia3 dicit eẽ claꝝ. ¶ Cõtra ꝯcl'one3 penultimã Dy. ⁊ vltimã Marsi. arguit̃ sic: Et suppono ꝙ oẽ corpꝰ viuẽs quãtũcũq3 lapsu3 ad frigidũ siue nãliter siue p̃ternãliter est calidũ a dñio: ⁊ hoc ipsi ꝯcedũt q: vita ꝯsistit ꝑ calidũ ⁊ humidũ. ¶ Suppono 2° ꝙ cãis ĩfrigidãtibꝰ resistit corpꝰ ꝑ caliditatẽ ⁊ calefaciẽtibꝰ ꝑ friditatẽ. ¶ Suppono 3° ꝙ magis actiua sit caliditas q̃3 friditas. ¶ Suppono 4° ꝙ resistere reducet̃ ad vitã actiuã. nã per virtutẽ mãe passiuam nulla habet̃ resistẽtia: vt p3 de mã prima. Et tunc arguit̃ sic: Omne mẽbrũ humanũ viuens ⁊ oĩs hõ magis resistit cãis ĩfrigidãtibꝰ q̃3 calefaciẽtibꝰ: ergo a debilioribꝰ calidis põt calefieri q̃3 fridis ĩfrigidari. ⁊ ꝑ ꝯsequẽs minꝰ potẽtes cãe calefaciẽtes reqrunt̃ ad calefaciẽdũ q̃3 reqrãtur fride ad infrigidãdu3: ⁊ iõ faciliꝰ vnũquodq3 corpꝰ calefit q̃3 ĩfrigidet̃: ⁊ ꝑ ꝯsequẽs velociꝰ alijs paribꝰ. ¶ Et ex isto arg° arguit̃ sic: Capio corpꝰ ĩfrigidatu3 ĩ vltĩo ⁊ sequit̃ ꝙ hoc faciliꝰ calefit q̃3 ĩfrigidet̃ ipm. S3 hoc difficiliꝰ calefit ⁊ faciliꝰ ĩfrigidat̃ q̃3 corpꝰ calefactũ in vltĩo. Igit̃ hoc idẽ corpꝰ frigidũ multo faciliꝰ calefit q̃3 calefactũ in vltĩo ĩfrigidet̃. Cõsequẽtia p3 ĩtelligẽti ⁊ põt poni in terminis ⁊ erit clarior. Mihi aũt videt̃ supposito ꝙ ego nõ puto verũ ꝙ oẽ corpus viuẽs plus hẽat de caliditate q̃3 de friditate vt isti tenẽt. ¶ Dicẽdũ p̱° ꝙ corpꝰ ĩfridatũ calefieri: põt intelligi duobꝰ modis. Vno mõ absolute: q: fieri caliñ siue caliditate accñtali siue nãli: ⁊ corpus ĩfridari eode3 modo. Scd̃o mõ calefieri fridũ caliditate nãli ⁊ ꝯueniẽte ita vt ꝑ illa3 ad sanitatẽ reducat̃: ⁊ ecõuerso caliñ ĩfridari ita vt ꝑ illã fiat sanũ. ¶ Nota 2° ꝙ corpꝰ fridũ ꝑ purã calefatõe3 ab igne cũ reducit̃ ad gradũ equalẽ tp̱ato nõ o3 ꝙ ꝑꝑ hoc sit factũ tp̱atu3 ⁊ sanũ: q: ista caliditas nõ debite depẽdet

Pro isto argumẽto facit vna sententia Gal que dicit ꝙ nulla actiua qualitas sibi rem vicina3 adeo mutat sicut calor.

Supposito ꝙ frigidũ ĩ vltimo faciliꝰ calefiat q̃3 ipsummet infrigidet̃: ⁊ difficilius calefiat ⁊ faciliꝰ infrigidet̃ q̃3 corpus calidũ in vltĩo: pone sic in terminis. Calefiat facilius tale frigidũ ĩ vltio q̃3 infridet̃ facilitate vt. iiij. ⁊ infrigidet̃ facilitate vt. ij. ⁊ calidũ ĩ vltimo ꝙ facilius calefit ⁊ minꝰ facile infridat̃

frigido in vltio: calefiat facilitate vt. vj. ⁊ infrigidet facilitate vt. j. ⁊ sequit ꝙ frigidū i vltimo calefit facilitate vt. iiij. ⁊ calidū in vltio frigescit facilitate vt j. ergo frigidū in vltio facilius calefit q̄ȝ calidū in vltimo infrigidet: qđ erat ꝓbandū quare ⁊c̄.

a spū ⁊ humorib⁹. ¶ Nota 3° ꝙ in corpe vltiate īfrigidato ē sanguis ⁊ spūuz magna defectio: ⁊ tūc pono duas cōclones illi penultime corńdentes. ¶ Pria absolute loqn do de calefactōe ⁊ īfrigidatiōe q̄libet corp⁹ vinēs facili⁹ calefit q̄ȝ infrigidet. pȝ per rōnes supra positas. ¶ Scđa ɔclō loquēdo de calefactōe ⁊ īfrigidatōe q̄ est cū reductōe ad sanitatē: calefactū in vltio facili⁹ deducit vel īfrigidat q̄ȝ īfrigidatū in vltio calefiat. Jsta ɔclō pȝ q: ad reducēdū īfrigidatū in vltio reqrit regnātio spūuz ⁊ sanguis boni: ⁊ adhuc reqrit virt⁹ q̄ in īfridatiōe vltia est multū defecta. ⁊ hoc voluit Aui. in ɔparatōe q̄ ponet īfra. Sȝ ī istis rōnibus hic positis vult ꝙ posita paritate in cāis calefaciētib⁹ ⁊ īfrigidātib⁹ ad modū medicorū: q: approximent medicine ɔsimilis gradus ⁊ in ꝓportōali dosi: eque velociter fit calefactio corpis lapsi a tpato p frigidū cōi lapsu sicut infrigidatio corpis lapsi a tpato per calidū cōi lapsu: q: nō multū in velocitate distāt: ⁊ q: tpatuȝ min⁹ acqrit de frigiditatis latitudine ad hoc vt fit fridū q̄ȝ de caliditate ad hoc vt fit calm cū latitudo tpamenti a medio versus calm sit maior q̄ȝ a medio versus frigidū. ¶ Et fm viaȝ meam attēde ꝙ ponēdo vt ego dico tēperamētū de scđo modo correspōdere tēperamēto ponderali: iste regule multo facilius saluant ⁊ p̄cipue ponēdo ꝙ plus pōt corp⁹ tpatum labi ad frigidū stāte vita q̄ȝ ad calidū vt supra dixi. Argumentoꝝ solutiones penes dicta sunt faciles.

Pōt tñ ꝓbabilr teneri ista ɔclō ꝙ tēpus calefaciendi ⁊ infrigidādi sit equale: q: ⁊ si caliditas sit frigiditatis actiuior: q: tñ subiectū qđ debet īfrigidari est calefactuȝ ⁊ per ɔñs rarū: ⁊ qđ dȝ calefieri ē infrigidatū ⁊ p ɔseqūs dēsuȝ ⁊ spissuȝ: ⁊ merito huius difformitatis passoꝝ: ⁊ si agētia sint inequalis actiuitatis non repugnat quin possit ꝓuenire mot⁹ equalis velocitatis: ⁊ hoc tanq̄ȝ ꝓbabile docuit preceptor meus magister Cesar de landulphis.

Queritur cōsequenter vtruȝ sit maius piculuȝ in īfridādo q̄ȝ i calefaciēdo.

Negatiue arguit sic. Eque ledere pōt discrasia cal'a sicut frida: ergo nō maius piculuȝ ē in īfrigidādo q̄ȝ in calefaciēdo nec eɔ̄. Cōsequētia nota: q: i vtrobiq̄ȝ ē timor eque mali finis. Et assūptū pȝ q: per vtrūq̄ȝ illorū pōt īfirmus ad morteȝ deduci. ¶ Scđo sic: i illius approximatiōe timor ē maior ad queȝ sequit lapsus magis difficili⁹ remouibilis vt plurimū. sed p approximatiōeȝ calidoꝝ sequit lapsus difficili⁹ remouibilis vt plurimū: ergo in calefaciēdo ē timor maior. Cōsequētia nota: ⁊ assūptū pȝ ꝓ maiori ⁊ a Gal. 2° regi. acuto. cōmēto 37° fm meā quotatiōeȝ. Et minor pȝ: q: i calefaciēdo plurimū sequit lapsus ad calidū qui difficili⁹ remouet q̄ȝ sibi equalis ad frigidū vt plurimū. Nā vt plurimū isti lapsus nō sunt facti nisi i vltio mō caliditatis: ergo īfrigidare ē difficili⁹ cū fuerit tale i vltimo q̄ȝ frigidū calefacē vt i isto. c. ¶ Cōfirmat q: morbi frigidi sūt min⁹ piculosi calidis: vt dicit Joānes damascen⁹ i affo. ¶ Tertio i illa alteratiōe ē timor maior p quā facili⁹ labit corpus a ꝓprio tēperamento: sed per caliditateȝ corpus facilius a proprio tēpamēto labit: ergo i calefaciēdo ē maior timor. Assūptū ꝓ maiori notū: ⁊ minor ꝓbata ē in p̄cedēti dubio. nā minus resistit corp⁹ calefaciētib⁹ q̄ȝ īfrigidātib⁹: ⁊ caliditas ē frigiditate actiuior vt dicit: ergo minor cā requirit ad faciēdū corp⁹ tēpatum labi ad caliduȝ q̄ȝ ad frigidū. ¶ Jn oppositū ē Aui. i lr̄a. ⁊ Gal. 7° terapē. ¶ Pro solutōe dubij nota p̄rio ꝙ i calefaciēdo quātū oȝ: aut īfrigidādo q̄ȝtū oȝ. s. quātū dictat artificialis rō multotiēs magnū facim⁹ nocumētū vt iuuamēta maiora sequāt: sicut qñ ꝓpter doloris vehemētiā stupefacim⁹: aut qñ ꝓpter humoꝝ feruorē ⁊ caliditatē aquā frigidā multam dam⁹ i potu: aut qñ ꝓpter spasmū ꝓuocamus febrē: aut pp humores crudos digerēdos approximam⁹ calida vehemēter vsq̄ȝ ad cauteria: i quib⁹ oib⁹ ⁊ si sciam⁹ fieri notabilia nocumēta tamē eligim⁹ ita opari pp iuuamētoꝝ sequētiū idē maioritateȝ. Qñq̄ȝ aūt calefaciēdo aut īfrigidādo quātū oȝ nō ē timor neq̄ȝ magna facim⁹ nocumēta vt i paulatina alteratōe versus tēpamētū. Ex quo pȝ ꝙ mēs Aui. nō ē ꝙ sit maior timor i calefaciēdo frigidū cū ad tēperamentū reducit. Jn his eiȝ cāib⁹ raro ɔtingit cū solā alteratiōeȝ querimus ꝙ admistram⁹ medicias mltū fortes. sȝ plurimū ē cū ꝓpter aliquā cāȝ vltra ꝓpria tēpamēta alteram⁹ mēbra aūt multū ⁊ repēte. ¶ Nota 2° ꝙ magnitudo timoris i talib⁹. s. calefaciētib⁹ ⁊ īfrigidātib⁹ admistrādis ē maxime respcū pricipaliū mēbrorū aut nobilē habētiū opationē vt habitū ē i p̄cedēti. c. ¶ Tertio nota ꝙ p īfrigidatōȝ ⁊ calefactionē nō oēs corpis opatiōes equal'r ledunt: imo quedā sunt que p īfrigidationē supra tēpamētum multū ledunt: ⁊ ille eedē p supcalefactiōeȝ supra tēpamētū nō multū lederent īmo forte fortificarent. hoc notatū sumit a Gal. 6° de accidēti. ꝓpe finē p cartā. Naȝ digestio ⁊ nutricatio ⁊ sil'es ex frigido ledūtur multū. que tñ a calido supra tēpamētū nō tñ nimiū excedēte iuuant vt ibi ad lr̄aȝ dicit. ¶ Nota 4° ꝙ mēbrorū principaliū ⁊ sibi seruiētiū opatōes cōes q̄ videtur eē iter nāles magis corpori toti vtiles plurimū idigent calore: ⁊ p paucū frigoris excedētis mēsurā ledunt multū: vt digō stomaci ⁊ epatis ⁊ spūuz gnātio ⁊ trāsmissio tā a corde q̄ȝ a cerebro. ⁊ ille eedē per aliquātulū calorē supra tpamentū nō ita lederent: aut fm ꝙ ego puto eē de mēte Gal'. iuuant. ¶ Quīto nota ꝙ de calido lapsu ⁊ frigore cōiter tenet ꝙ paruus lapsus ad fridum est deterior q̄ȝ sibi similis vel eq̄lis in gradu q̄litatū ad calidū lȝ in magnis sit sec⁹ penes me. Ex istis pūt poni ɔcl'ones. ¶ Prima: nō semp i frigidādo aut calefaciēdo est timor. pȝ cū illis solū ad tpamētū corp⁹ paulatiȝ reducit vt ī admistratōe exercitij tpati aut getis tpate. ¶ Scđa ɔcl'o: oē corp⁹ tpatū p eq̄leȝ tñ ⁊ puaȝ ⁊ p̄ternāleȝ infridationē plus ledit q̄ȝ per equaleȝ calefactionē alijs paribus lederet. pȝ q: labit peiori lapsu. ¶ Tertia ɔcl'o: per calefactionē principaliū mēbroꝝ vltra ꝓpria tpamēta puaȝ ⁊ p̄ternāleȝ minus totū corp⁹ ledit q̄ȝ p equaleȝ īfridationeȝ. pȝ q: p infrigidationē ledunt opationes cōes: ⁊ per paruā calefactioneȝ non ita ledunt. Modo ɔstat ꝙ deficiētib⁹ cōib⁹ opatōib⁹ totū corpus alijs parib⁹ maiora nocumēta incurrit q̄ȝ per ꝓpriaꝝ opationū lapsuȝ. ¶ Quarta ɔcl'o: absolute īfrigidādo plus timendū est q̄ȝ i calefaciēdo alijs parib⁹ operatione medici rōnabili exñte. pȝ q: i tali opatiōe nō est vltimate calefaciēdū aut īfrigidādū fm principalia mēbra in quoꝝ alteratiōib⁹ maxim⁹ ē timor. sȝ in corū non vltiata īfrigidatiōe vel calefactiōe maior ē timor īfrigidādi cū inde maius totū corpus īcurrat nocumētū. Sequit ergo cōclusio. Dico ergo notāter ī nō vltimata infrigidatōe vl' calefactiōe q: vt alias dixi ī pria huius cōclusiōe: aliqua ē īfrigidatio cū qua stat vita ⁊ cū sibi equali calefactōe supra tēpamētū nō staret vita. Ex his pȝ ad qōeȝ solutio ⁊ supposito ꝙ nō quilibet lapsus ad frigidū sit deterior q̄ȝ sibi equalis ad calidū. pȝ argumēta facta nō cōcludere ex alio capite: nisi sic dicat ꝙ i pricipalib⁹ mēbris quilibet lapsus ad frigidū sit deterior q̄ȝ sibi equalis ad calidū: iō nō repugnares positiōi tue ⁊ solutio fieret clarior.

Dubitatur vtruȝ tempus humectationis sit maius tpe exiccatiōis.

⁊ videt ꝙ nō q: morbi humidi subito fiūt sicci aut paulatine: vt pȝ đ spasmo humido aut sicco 2ª tertij. ¶ Jn oppositū ē Auic. hic. ¶ Pro dubio nota p̄rio ꝙ vt supra dicit itelligimus de istis alterantib⁹ ī dictis cōpatiōib⁹ ꝓut nō sunt nāles nec sequūt nāc pūtiaȝ: ita ꝙ humectari intelligit fieri humidi⁹ qualitatiue ⁊ nō pticipare materia humida. ¶ Scđo nota ꝙ humiditas īter qualitates passiuas ē minus actiua cū magis hēat materiā passibilitatis ⁊ actiōes aliarū obtundat. ¶ Tertio nota ꝙ caliditas iuuat ad exiccāduȝ ⁊ friditas per accñs ad humectādū. ⁊ multo forti⁹ agit caliditas exiccādo q̄ȝ frigiditas humectādo. ¶ Ex his pȝ ꝙ cāis eq̄liter applicatis citius fit exiccatio q̄ȝ humectatio. Tēp⁹ ergo exiccādi ē min⁹ mō dicto tpe humectādi. Argumētuȝ autē ꝓbat ꝙ morbi humidi qui dicūtur humidi q: a mā humida pēdētes sunt citi⁹ ɔtigētes q̄ȝ q dicūt sicci: q: sequētes hūidi substātifici ɔsumptiōeȝ đ qb⁹ hic nō loquit.

Dubitatur ultimo utrum sit timor equalis i humectādo ⁊ i exiccādo.

⁊ videt ꝙ nō. Nā sicut caliditas ē magis actiua ⁊ magis amica nāe q̄ȝ frigiditas ita se hȝ humiditas respectu siccitatis. ⁊ iō timor ī exiccādo dȝ eē maior. ¶ Cōfirmat q: morb⁹ sicc⁹ tardi⁹ curat cū curet p humectātia que tardi⁹ cōplēt suam opationē. ¶ Jn oppositū ē Aui. ¶ Rñdet ꝙ timor ē maior ī exiccando qualitatiue q̄ȝ i humectādo. sȝ per modicū excessuȝ respectu ei⁹ ꝙ timor īfrigidādi excedit timorē calefaciēdi: ⁊ iō respectu īequalitatis illorū timorū isti dicūt equales q: valde modicū se excedētes.

Unaq̄q̄ȝ p̄terea hūiditas ⁊ siccitas ɔseruat pp suarū cāruȝ ɔfortatōeȝ ⁊ pmutat ꝓpter cāꝝ ɔ̄rij ipsi⁹ fortitudinis augmētū. Et caliditas quidē fit fortior causis quaꝝ iam expleuim⁹ sermoneȝ: deinde per mūdificātia ⁊ ē superfluitates expellere ⁊ repletionē ⁊ oppilationē aperire. deinde ex eo qđ ipsaȝ ɔseruat: ⁊ hec ē hūiditas tpata: friditas vero fortior ex eo ꝙ ipsius ɔfortat cās ⁊ ꝙ caliditatē suffocat: ⁊ ex eo ꝙ ipsaȝ superflue resoluit: ⁊ ē siccitas fm essentiā ⁊ caliditas fm accidēs.

¶ Hic ponit tertiā regulā dicēs ꝙ vnaqueq̄ȝ hūiditas aut siccitas cōfortat ad ɔfortatiōeȝ suaꝝ cārū ⁊ remouet p augmētū fortitudis cārū sui cōtrarij. ¶ Dicit 2° ꝙ caliditas fit fortior p cās dictas supra fen 2ª. c. de cāis calefaciētibus. 2° p mūdificatiua. 3° p apertiōes oppilationū. 4° ex illo quo caliditas cōseruat ⁊ hec ē humiditas tēpata. ¶ Dicit 3° ꝙ fit frigiditas fortior p cās īfrigidantes ⁊ p cās suffocātes caliditatē ⁊ p cās caliditatē resoluētes. i. faciētes caliditatē paucā ꝓpter resolutiōeȝ. ⁊ de istis ē cā siccitas p se ⁊ caliditas per accidēs. ¶ Circa primū dictū attēde ꝙ res ē clara. nā qñ res aliq̄ ē apta ab aliquo depēdere ⁊ sequi ad ipaȝ tāquā ad cām p illud ē aptū cōfortari ⁊ intēdi. Et intellige hic p cōfortari fieri fortius q̄ȝ esset si talis cāe applicatio nō fieret alijs parib⁹. ⁊ nō ītelligo absolute ītēdi. Et cā ē q: humiditas radicalis pōt cōfortari p huiusmodi cārū suarū cōfortationē. sed intēdi non pōt vt ondit p̄rio affo. illo affo. Digesta medicari. ⁊ ista 2ª ps ē clara: q: q̄litates remouēt p applicationē sui cōtrarij. ¶ Circa scđm dictū nota ꝙ cārū calefaciētiū quedā sunt p se calefaciētes. ⁊ de istis dictū ē fen 2ª loco allegato. sed quedā calefaciūt per accidēs ⁊ q: iste sunt īfinitorū modoꝝ: Aui. nō posuit oēs modos: sȝ illos qui magis contingūt ⁊ sunt tres.

Aduerte ꝙ duplex ē humectatio. s. substātifica qua humiditas ipsa substātialr' incorporat rei que humefit. Alia ē hūectatio madefactiua penetrans in poros vel adherēs superficiei rei hūectate absq̄ȝ hoc qđ ei substantialr' incorporet: ⁊ hec distinctio fuit đ mēte Aui. pria primi doctrina tertia. c. ij. Et vlteri⁹ aduerte ꝙ quādo dicit Aui. equalē eē timorē in humectādo ⁊ desiccādo: intelligit de humectatōe ⁊ desiccatiōe nō gbuscūq̄ȝ sȝ de modeste ⁊ medicinalr' adhibitis ɔtra discrasias corpis ⁊ quoad modum operis: ⁊ iuxta hec dic duo. pᵐ ꝙ equalis ē timor humectatōis ⁊ desiccatōis moleste ꝓuenietū a medicis quoad modū operis: sȝ maior ē timor ī imoderata desiccatōe q̄ȝ in ɔsimili humectatiōe ceteris parib⁹. 2ᵐ ꝙ tps humectatōis substantifice lōgius ē tēpore desiccatiōis: lȝ tps humectatōis madefactiue sit breuius tpe desiccatōis.

tres. ¶ Prim⁹ ē mũdificatio corꝑis: ⁊ dꝫ itelligi ista mũdificatio ab hũorib⁹ frigidis. Nã illorũ euacuatio ē cā vt corp⁹ calefiat: q: calidi hũores magis redeũt ad caliditatē ⁊ facili⁹ ab illis alterant̄. Cõtingit ēt euacuatiõe calidorũ humorũ qñ suffocãt sua quãtitate corp⁹ calefacere per accñs. ¶ Scḋs modus ē aꝑiendo oppilatiões: ⁊ ꝑ hunc modũ calefiũt mēbra ad que debēt mitti spũs ⁊ sanguis: sꝫ trãsmitti nõ põt ꝑꝑ oppilationē. Jlla vero mēbra ĩ qb⁹ claudit̄ sanguis ⁊ spũs ꝓhibētur ꝑ oppilationē euentari. Multotiēs ēt per oppilatõem calefiũt mēbra. ⁊ hoc modo febres ⁊ putredo plerũqꝫ ꝯtingũt. ¶ Terti⁹ modus est ꝑ pũtiã subiecti caloris qḋ subiectũ ē hũiditas tēꝑata. nam hũiditas frigida aut nimia multotiēs suffocat. Et tu cõsidera etiã ꝙ alijs modis fortificat̄ caliditas ꝑ accidēs vt ex effusiõe aque frigide suꝑ corpus sanguineũ vt ĩ illo affo. ē aũt vbi ĩ tethano. Jtē cõsidera ꝙ semꝑ nõ ex aꝑtiõe oppilationũ corpus calesit imo qñqꝫ ĩfrigidat̄: vt pꝫ in cura effimere ex oppilatiõe. ⁊ iõ hec cãe hic posite nõ soluꝫ per accidēs calefiũt vt semꝑ: sed sũt ille ꝑ quas vt plurimũ fit talis calefactio ꝑ accidēs. ¶ Circa 3m dictũ ē clarꝫ ꝙ frigitas fit fortior ꝑ cãs ꝑ se ĩfrigidãtes vel saltē ē apta fortificari lꝫ qñqꝫ cõtingit oppositũ ꝑ accidēs. Sꝫ modi quib⁹ ꝑ accñs plerũqꝫ fortificat̄ sunt suffocatio caloris a multo humido ꝑ oppilationē ⁊ resolutionē multi humidi qḋ ē calo ris subiectũ. Nã frigus fit forte ꝑ cãs per quas calor extinguit̄. Calor autem extinguit̄ per se a cõtrario corrũpēte ⁊ suffocãte: vt dixi supra ĩ. c. de etatib⁹. ⁊ iõ cãe hoc faciētes extinguũt calorē. Sunt aũt qñqꝫ calidi humores ⁊ cibi sua nimia quãtitate suffocãtes: ⁊ iõ per accñs extinguētes. Qñqꝫ aũt cãe alie calide nimiũ resoluētes. ¶ Nota ꝙ resolutio ē cõuersio humiditatis corpulēte ĩ vaporē: ⁊ iõ resolutio ꝑ se fit a caliditate ⁊ nõ a siccitate cũ stet causas fortiter resoluētes eē humidas. Qḋ ergo dicit Aui. fieri a caliditate ꝑ accñs ⁊ a siccitate ꝑ se nõ ĩtelligat̄ de resolutiõe sꝫ de remissiõe caloris que ꝑ se sequit̄ paucificatiõꝫ humidi ⁊ siccitatis cũ nõ possit actualis calor ĩ mixto nisi ĩ humido fundari. Siccitas ergo ē ꝑ se cã remissiua caloris ⁊ caliditas ꝑ accñs. siccitas enĩꝫ ē ĩmediata cã: ⁊ caliditas mediãte siccitate. vel siccitas ē dispositio ĩ subiecto mixto quã per se sequit̄ diminutio caloris: sꝫ caliditas non seqt̄ per se diminutionē caloris.

Cõtra sciētiã Aui. hic ē auctoritas Galieni in scḋo tegni ꝙ quedã a similib⁹ sue crasi facile mutãt̄ aut a ꝯtrarijs moderato vsu: ⁊ q: simile additũꝫ suo simili facit ipsum furere: sed credo ꝙ hoc itelligit̄ de similib⁹ nõ quideꝫ in gradu sꝫ in qualitate que supexcedit actu vel virtute.

Qui aũt caliditatis superfluitatē cũ oppilatõib⁹ medicat̄ sibi cauere dꝫ ab ĩfrigidatõe superflua ne in ꝯuertēdo oppilationē in lapidē augmētuꝫ faciat ⁊ ne calide ꝯplõnis maliciã augmētet: ĩmo paulatĩꝫ primo medicari dꝫ cũ eo qḋ abstergit. ⁊ si qḋ ĩfrigidat ei suffecerit sicut aqua ordei ⁊ succus scariole erit cõueniens. ⁊ si nõ suffecerit istud: tũc cuꝫ illo qḋ tēperatũ existit. ꝙ si hoc nõ suffecerit: tunc cum eo in quo subtilis existit calor vꝫ ex hoc sis sollicit⁹ quoniã iuuamētũ eius diaphoresis ĩfrigidãdo plus cõfert q̄ꝫ sit nocumentũ qḋ facit ei calor qui ad extinguendũ est facilis post aꝑtionẽꝫ.

¶ Jn ista ꝑte ponit cañ. magis spãles: ⁊ diuidit̄ in tres: Prĩo ponit quedã cañ. in modo cure qñ cũ mala ꝯplõne calida ꝯiũgũtur res q̄dã ꝑ̄ter naturã. Scḋs cañ. in modo cure qñ cũ mala ꝯplõne eadē cõiungit̄ res nãlis merito cuius variat̄ modus cure. 3o oñdit cañ. merito mãe applicãde vel ĩstrumēti cũ quo fit curatio. 2a ibi: ampli⁹ scire debes. 3a ibi: scire quoqꝫ debes. Pria ĩ duas. p̄o ponit duos cañ. 2o remouet quedaꝫ dubia circa supradicta. ibi 2a: cõplõnē vero frigidã. pria ĩ duas fm duos cañ. ibi 2a: ⁊ est etiã. ¶ Jn pria parte dicit cũ aliquis curat malã ꝯplõnē calidã cõiũctã oppilatõi dꝫ cauere a re nimiuꝫ ĩfrigidãte: ne cõuertēdo mãm oppilãtem ĩ lapidē. i. ĩ rē durã ⁊ ne oppilatiões faciãt augmentũ. ¶ Scḋo dꝫ cauere a re nimis calefaciēte ne augmētet malitiã cõplexiõis calide: sed paulatim ĩcipere ⁊ prĩo cũ frigidis abstersiuis ⁊ aꝑitiuis sicut aqua ordei ⁊ succ⁹ scariole. Qḋ si nõ suffecerit faciat cũ tēperatis aꝑitiuis sicut buglosa. Qḋ si ēt nõ suffecerit faciat cũ hñtib⁹ paruã caliditatē: nec in hoc timeat. nã iuuamētũ qḋ fit aꝑiēdo ē maius nocumēto calefactiõis paucę. Et facta aꝑtione ⁊ resoluta mã illa facilr ille puus calor remouet̄. fundat̄ aũt cañ. suꝑ regula posita. c. vltimo hui⁹ tractatus. ¶ Cũ due dispõnes ꝯtrario mõ indicãtes ꝯiũgãt̄ attēdere oꝫ fortiori altera nõ neglecta ⁊ ĩcipe a securiori. Cõstat aũt ꝙ si inciperē a calefaciētib⁹ certe scio me facere nocumētũ calefaciēdo: ⁊ nescio certe ꝙ illḋ potero euitare: sꝫ cũ p̄o ꝑ aꝑitiua frĩda ⁊ tꝑatañ remouēt̄ ad calã tꝑata deuenire. ¶ Scḋo nota ꝙ aꝑtio oppilatõnꝫ ē cã resolutionis hũoris facili⁹ peccãtis: ⁊ iõ aꝑtio iuuat ĩ mala ꝯplõne calã ĩfrĩdãdo ꝓ quãto facit resolui materiã calefaciētem.

Nota ꝙ medicīe aꝑitiue ⁊ medicine abstersiue sũt eiusdē generis: differunt tñ penes magis ⁊ minus vt vlt Serapio in sermone quarto. c. vj. sui aggregati. Et Aui. scḋo hui⁹. c. iiij

Et iõ dixit Auenzoar ĩ suo theisir tractatu ix. c. xij. etiaꝫ si tu esses sicut Esculapius ĩ sciētia medicine nõ poteris diminuere vehemētiaꝫ febris putride cũ re infrigidatiua ⁊ offendet ⁊c̃.

Et est eñã cum acutorũ humorꝝ digõ extinguēdi superfluitatē ꝓhibet: licet quidã hominũ sint qui proteruiant ad hanc destruendã sentētiaꝫ ⁊ ignorent ꝙ fortis extinctio deijcit virtutē ⁊ quãtomagis ĩ corporib⁹ que ab egritudine debilitata fuerũt licet aliquo directõis modo materiaꝫ rectificet qḋ est cũ post ipsaꝫ alie proueniũt egritudines aut ex malicia cõlpexionis simplicis aut ex materijs frigidis cõplexionis ꝯtrarij quã rectificauit.

¶ Hic ē scḋs cañ. Et dicit Aui. ꝙ qñqꝫ digestio hũoruꝫ acutoruꝫ ꝓhibet extinguēdo supfluitatē ⁊ dicit eē verum nõ obstãte ꝙ quidã ꝓterui dixerũt tenēdo oppositũ. Cañ. aũt ꝓbat̄ duplr. ¶ Primo sic: acutorꝫ hũorum digestio ꝓhibet oēꝫ administratiõeꝫ rei plurimũ deijciētis virtutē: sꝫ fortis extinctio ē huiusmodi ꝓ̄sertĩꝫ ĩ corꝑe debilitato ꝑ alios morbos: igit̄ ⁊c̃. Maior pꝫ q: digerēs ē virt⁹ ⁊ nõ purus calor: ⁊ mior ē de se nota. Cũ ergo virt⁹ ē dbilis ⁊ acuti humores indigēt digestiõe: caueblm⁹ a nimia extictiõe vt cũ potu nimie aque frigide. ¶ Scḋa rõ ē q: acutoruꝫ humorũ digestio ꝓhibet oēm administratiõeꝫ rei que ꝓducit ad egritudinē frigidã aut cũ mã frigida aut sine: sꝫ multũ fortis extinctio ē huiusmodi: ergo ⁊c̃. ¶ Nota ergo circa istũ cañ. vt dicit̄ p̄a quarti. c. de putridarũ ĩ gñali ꝙ digestio acuti hũoris subtilis ē vt ĩfrigidet̄ ⁊ ĩgrosset̄: ⁊ hoc fit ab aqua frigida. Et iõ multotiens ꝓpter humoris mali digestionē indigem⁹ forti extinctiõe. Sꝫ qñqꝫ corp⁹ ē ita dispositũ vt nõ obstãte ꝙ sit humor acut⁹ digerēdus non debem⁹ dare aquã frigidã: vt si eēt aꝑa in viscerib⁹ aut cõplexio ĩnata debilis ⁊ ĩ casib⁹ ibi narratis. Quidã vero nõ cõsentiētes ꝙ nõ semꝑ ē administrãda fortis extictio qñ sũt humores digerēdi acuti: dicũt tñ cũ hoc ꝙ non ꝓhibetur exhibitio fortis extictiõis ꝓpter humores acuti digestionem: sꝫ ꝓpter vitare alia nocumēta q̄ sequũt̄. Ad hoc ergo remouēdũ dixit Aui. ꝙ qñqꝫ digestio hũoris acuti ꝓhibet exhibitionē fortiter ĩfrigidantiũ q: indicat virtutem nõ debilitari multũ ⁊ nõ debem⁹ multiplicare humores faciētes morbũ cõtrariũ q: tũc virt⁹ ēt ē magis intēta ĩ digerēdo eos: ergo ĩdicatõe sumpta a digestiõe acuti humoris ꝓhibem⁹ fortē extinctõeꝫ qñ. s. aliqḋ istorũ timerem⁹. Nec valet argumētũ: humoris acuti digestio ĩdiget ĩgrossatiõe ⁊ ĩfrigidatiõe: ergo nõ ꝓhibet fortē extictiõeꝫ. Nã qualēcũqꝫ ĩfrigidationē ĩdicat: sꝫ cũ virtutis ꝯstantia tãta vt meli⁹ q̄ꝫ prius digerat. ⁊ tu suꝑ isto fundamēto fabrica ꝙ morb⁹ mãlis acutus ĩdicat cibi ꝓhibitionē ⁊ virtus debilis ĩdicat cibi exhibitiõeꝫ: sꝫ nõ ĩmediate ⁊ directe.

Gal. ĩ ꝯmēto illi⁹ affo. prime ꝑticule. Que egerũtur ⁊c̃. dixit ꝙ extictio nõ solũ fit ex potu aque fride vel alijs potib⁹ fortis frigiditatis: sed ēt ex euãtione vsqꝫ ad sincopim.

Et Gal. ēt. xij. de ingenio sanitatis dixit ꝙ in febre acuta virtute existente forti ⁊ mã digesta aq̄ frigida dari potest ⁊c̃.

Cõplõnē vero friaꝫ calefacere q̄si difficile ē cũ iã est ĩfusa ⁊ multũ facile in pricipio ⁊ ad vltimũ calefacere frigidũ in pricipio rei ē facilius q̄ꝫ calm̃ in pricipio infrigidare: sed caliduꝫ in fine ĩfrigidare licet sit difficile: est tamē facilius q̄ꝫ frigidũ ĩ fine calefacere: quoniã superflua frĩditas ē ipsa mors ĩnati caloris aut ei ꝓpinqua.

¶ Remouet hic quedã dubia: ⁊ diuidit̄ in duas fꝫ duo dubia. ibi 2a: ⁊ debes scire. Primũ dubiũ dictũ est supra ꝙ tꝑs calefaciēdi ⁊ ĩsrĩdãdi ē vnũ. ¶ Dubitat̄ ergo vtrũ sit tãta difficultas calefacere corp⁹ ĩfrigidatũ sicut calefactũ ĩsrigidare? Et rñdens pono tres ꝯclõnes. ¶ Pria est: difficile ē calefacere ꝯplõneꝫ frigidã cũ iaꝫ ē ĩfixa. i. facta: sed facile ē calefacere frigidũ cũ ē in prin°. ¶ Scḋa ꝯclõ: facili⁹ est calefacere frĩdũ in prin° q̄ꝫ ĩfrigidare calm̃ in principio. ¶ Tertia ꝯclõ: lꝫ sit difficile ĩfrigidare calꝫ in fine: tñ ē facili⁹ ipꝫ ĩfrigidare q̄ꝫ calefacere frĩdũ in fine. Et cã ē q: qñqꝫ supflua frĩditas est ipsa mors ĩnati caloris aut ei ꝓpinqua. Prima ergo ꝯclõ nõ hꝫ difficultatē cũ mala ꝯplõ frĩda facta sit magis habituata. Sꝫ dubiũ presertĩꝫ ē in 2a ⁊ 3a quõ saluent̄ si ponam⁹ oē viuēs a ꝑdominio esse calm̃ ⁊ humidũ vt pleriqꝫ volũt. Videt̄ eĩꝫ hoc mõ ꝙ oē viuēs quãtũcũqꝫ frigidũ in fine stãte vita est facili⁹ alterabile ad calm̃ q̄ꝫ ad frigidũ. Nã minus resistit calefaciētib⁹ q̄ꝫ ĩfrigidãtib⁹ ꝑ ea q̄ dicta sunt supra. Nã caliditas fortius resistit q̄ꝫ frĩditas alijs parib⁹: ⁊ est intēsior: ⁊ frĩditas ē magis inimica nãe: vnde magis ei⁹ inductõi resistit. Cũ ergo sit difficili⁹ infrĩdare calm̃ in fine q̄ꝫ calefacere frigidũ in fine: sequit̄ ꝙ difficili⁹ est ĩfrigidare calm̃ in fine q̄ꝫ calefacere frigidũ ĩ fine. Nec valet rõ Dy. nec aliorꝫ modernorꝫ dicētiũꝫ ꝙ ꝓpter cordis dēsitatē ꝯsequēteꝫ frĩditatē ⁊ ꝓpter virtutis debilitatē q̄ est maior cũ frĩda ꝯplõne q̄ꝫ cuꝫ calã: ꝯtingit ꝙ frĩduꝫ difficili⁹ calefit. Primo eĩꝫ ex hoc sequit̄ ꝙ nõ oē corp⁹ viuēs humanũ facili⁹ alterat̄ ad calꝫ q̄ꝫ ad frĩduꝫ vel ꝙ corp⁹ qḋ ĩfrigidat̄ minus sit cãis resistēs infrigidãtib⁹ q̄ꝫ corp⁹ qḋ calesit calefaciētib⁹: cui⁹ oppositũ volũt oēs medici. ¶ Jõ p̄o dico ꝙ corꝑa humana q̄dã sũt frĩda respectu medij ĩ vniuersa substãtia vt dixi ĩ q̄õne de eq̄li ad põdus. ¶ Et dico 2o ꝙ plus põt distare corp⁹ hũanũ ꝑ frĩditatē a tꝑamento q̄ꝫ ꝑ caliditatē: vt dixi. c. de ꝯplõnib⁹. ⁊ iõ videm⁹ corꝑa debite recta ĩ senectute labi ꝯtinue ad frĩduꝫ. ¶ Dico 3o ꝙ Aui. per calefacere vel infrĩdare nõ ĩtelligit absolute calefacere vel ĩsrĩare: sꝫ ita vt corpus calefactũ talr vel ĩfrigidatũ sit nãlius dispositũ q̄ꝫ prius ĩmo nãliter dispositũ quãuis forte prius preternaturalr fuisset dispositũ. loquit̄ eĩꝫ de illa calefactiõe ⁊ de ĩfrĩdatiõe que ē cura morborꝫ. Et iõ disputatiue defendi põt. prĩo quedã mēbra viuētia eē ita ĩtēse frigida ꝙ difficili⁹ sit illa accidētalr calefacere q̄ꝫ quõcũqꝫ calida ĩfrigidare. sꝫ ego puto experiētiã vidisse ꝯtrariã. Nã vidi in

Dicit tñ Gal. x. de igenio sanitatis. c. ix. ꝙ si paciens ethicã febrilē vehemēter infrĩdet̄ prius q̄ꝫ veniat ad ꝑfectaꝫ ꝯsũptionē: ita vt ethicet̄ ethica senectutis qḋ diuti⁹ viuit q̄ꝫ si ꝑmaneret ĩ ethica febrili.

quodā cū icurrisset fluxū sanguīs nariū ꝙ per horas tres fere infudimꝰ aquā frigidā sup caput capite ꝯtinue fumā/te ⁊ vehemēter existēte calido. nec memini ī aliquo mēbro ēt mortuo tāto tꝑe īfusam aquā feruentē quin postea esset actu calidū. hoc dimittamus. diceret forte ꝙ plus resistit friditas ꝙ̄ caliditas in illo rōne sue intēsiōis. ¶ Scd̄o magis ad mētē Aui. rn̄dēdū vt dixi in. q. ꝓcedēti ꝙ difficiliꝰ ē fridū ī sine ita calefacere vt maneat sanū ꝙ̄ ifridare calidū ita vt sanū remaneat. Nā calefaciēdo friduz oz vt fiat spūuz ⁊ sanguīs gnātio qbꝰ idiget virtꝰ q̄ iā ē dfecta ī vltimo frido. In priuͦ aūt frigidū calefacere ē leuiꝰ: nō q: frigidū hz plus caliditatis ꝙ̄ friditatis: sz q: virtꝰ magis intendit caliditatē ꝙ̄ friditatē q: minus est nāe rebellis. Et addi pōt ꝙ stāte equali lapsu perfectōali a tꝑamēto minꝰ gradualr̄ distat frigidū paꝝ lapsuz ꝙ̄ aliqd̄ calm: lz ī multuz lapso sit ꝯ̄riuz: vt ostēdi supra. c. de ꝯplexionibus.

Et debes scire ꝙ ifrigidatio qn̄qz siccitati ꝯiūgitur ⁊ qn̄qz humiditati ⁊ qn̄qz ab vtrisqz separat: verūtn̄ siccitas magis fit mā̄siua cū frigiditate q̄ senuit ⁊ humiditas ē magis adducēs frigiditatē que accidit.

¶ Hic remouet dubiū scd̄z: ⁊ ē de cōꝑatiōe qualitatuz actiuarū ⁊ passiuaꝝ ad inuicē ī causando se. Et diuidit ī tres. Prio oñdit quō se hz frigiditas in fieri ab aliq̄ passiuarū. 2ͦ quō siccitas fiat a caliditate. 3ͦ quō hūiditas fiat a frigiditate. 2ª ibi: ⁊ iam quidē. ibi 3ª: ⁊ qn̄qz ēt oēs. Prima a quibusdā ītroducit vt textꝰ iacet: ⁊ ita dicūt ibi tria. ¶ Primū ē ꝙ qn̄qz frigiditas ꝯiungit siccitati: q: qn̄qz ē mala ꝯplo frigida ⁊ sicca: ⁊ qn̄qz cōiungitur hūiditati q: ē aliqua mala cōplo frigida ⁊ hūida: ⁊ qn̄qz sepat ab illis q: ē frigida tm̄. ¶ Scd̄z dictū ē ꝙ siccitas fit mā̄siua ꝓpter frigiditatē senilem. i. cōfirmat ⁊ fit siccitas maior frigiditate senili. ¶ Tertiū dictū ē ꝙ frigiditas accn̄talis sit ab humiditate: ⁊ hic modus expositiōis nō ē fm modū diuisionis supra posite īmo videt supfluꝰ ⁊ diminutꝰ. ¶ Primū eni dictū iā fuit expositū supra pª huiꝰ. c. de ꝯplonibus. ¶ Scd̄m dictū ē si ītelligat ꝙ siccitas magis sit mā̄siua cū frigiditate senili. i. sit magis fixa q: in ethica tertie spēi cū caliditate siccitas ē ita mā̄siua ī calida sicut frigiditas in senectute. qd̄ si nō tantū duret hoc nō est q: siccitas nō sit mā̄siua: sed q: vita deficit citius. ¶ Tertiū dictuz ēt nō ē verū ꝙ magis humiditas faciat frigiditatē accidētalē. nā hūiditas stat cū frigiditate nāli magis ꝙ̄ siccitas vt in ꝯplone flegmatica nāliter tali ⁊ cōiter magis nāliter ponit ⁊ vite cōueniētior ꝙ̄ frigida ⁊ sicca. ꝑterea deficeret Aui. dicēdo quō frigiditas fiat a siccitate magis. Iō aliȷ̄ hūc locū aliter ītroducūt vt Aui. velit quinqz. ¶ Primū ꝙ qn̄qz siccitas est cā ifrigidatiōis ita ꝙ cū dicit cōiungit ītelligit in causanda. ¶ Scd̄z ē qn̄qz siccitas cōiūgit humiditati tāquā cāe. ¶ Tertiū ē ꝙ infrigidatio qn̄qz est a neutra istaꝝ sed ꝑ frigiditatē solam. ¶ Quartū ē ꝙ lz ita fit vt ꝑdicit tn̄ siccitas ē magis apta manere ⁊ facere frigiditatē similē senili q: facit frigiditatē ꝓpter defectū humidi ī quo calor dz fundari ⁊ hoc mō ē frigiditas senilis. ¶ Quintū ē ꝙ humiditas sit magis apta facere frigiditatē accidētalem ꝙ̄ siccitas. Nā hūiditas quodāmō suffocādo ⁊ ꝓhibēdo digestionē est cā frigiditatis accidētalis. ¶ Ex quibꝰ pz ꝙ frigiditas cōsequēs siccitatē difficiliꝰ remouet vtplurimū ꝙ̄ ꝯsequēs hūiditatē. nā ista nō remouet nisi ꝑ regeneratiōez hūidi nālis: ⁊ scd̄a ꝑ euacuationē hūoris accn̄talis que euacuatio ē valde facilior.

Et iam quidem omnes caloris cause cum supfluunt in exiccando iuuant.

¶ Hic docet quō siccitas fit a caliditate: ⁊ dicit ꝙ oēs cāe caloris qn̄ superfluūt iuuāt in exiccādo: vbi nota ꝙ caliditatis ꝑ se ē calefacere. ꝙ ergo exiccet est per accn̄s pro quāto resoluit humiditatē corpulētā. Modo caliditas cū nō sit supflua in digerēdo multiplicat hūiditates attrahēdo ad locuz ⁊ diffundit eas in totū: vn̄ ⁊ calida balnea ponunt in numero ipinguātiū. Nō ergo caliditas semp exiccat cū aliqn̄ humectet: sed semper cū superfluit exiccat q: nō tam bene digerit: ⁊ plus resoluit ꝙ̄ attrahat.

Et quādoqz etiā omēs frigiditatis cause cuz superflue fuerint in humectādo iuuant.

¶ Hic ostēdit quō humiditas fit a friditate: ⁊ diuidit in duas. Primo facit hoc. 2ͦ incidētalr̄ ponit modos quosdaz vehemētis humectatōis. 2ª ibi: ⁊ nulla quidē. ¶ Dicit pͦ ꝙ qn̄qz oēs cause supflue friditatis iuuāt in humectādo. vbi nota ꝙ lz cāe supflue caloris semp exiccent: tn̄ nō oz ꝙ oēs cause supflue friditatis humectēt semp. naz quibusdā modis humectāt ⁊ quibusdā exiccāt. Et hinc ē ꝙ dixit qn̄qz qd̄ nō dixit in cāis calidis supfluis ī exiccādo nimiū: ergo frigus hūectat ꝓhibēdo resolutōez ⁊ multiplicādo indigestionē: sz qn̄qz intantū ꝓhibet aut minuit digōnez vt exiccat. vn̄ dimittens exercitiuz qn̄qz cadit in ethicā: similr̄ exprimēdo humidū ꝓpter sui fortitudinem exiccat. Tertio ꝓhibendo attractionē ad mēbra. ideo non semper friditas humectat cū ēt exiccet. Quarto nimiū indurando in lapidositatē cōuertit cōdensando. Frigiditas

Vult dicere ꝙ cāe ifrigidātes aliqn̄ humectant debilitando digestiuā vn̄ multiplicātur supfluitates crude: etiam aliqn̄ exiccāt vl qn̄ ex multo frigido exprimit hūiduz: hec Gētil ⁊ clarius ꝙ̄ hic magister

eniz fortis qn̄qz exiccat: sed infrigidādo non superfluit.

Et nulla quidē res ad hoc tantū ꝑuenit quātū ociositas ⁊ assidua balneatio ē q̄ facilis in tina. Et nos quidem te fecimus scire hoc ī eo ꝙ premissum est. vinū preterea tēperate bibituz in humectādo est forte.

¶ Narrat hic quasdā cās humiditatis. ¶ Et dicit prio ꝙ nulla ē cā que humectet tantū ꝙ̄tum quies: ociositas: balneatio assidua facilis ī tina. ⁊ hoc fuit dictum supra 2ª huiꝰ de balneo. ¶ Dicit 2ͦ ꝙ bibere vinū tēpatū ē forte ī hūectādo. Pōt ergo hoc ītelligi duobꝰ modis. Uno mō ꝙ nulla res tantū humectat ꝙ̄tū aggregatū ex his. s. qete ⁊ balneo facili ī tina. Et pōt ītelligi primum sigillatiz ꝙ nulla res tātū hūectet vt quies. Et vtrū sic ītelligat? certū ē ꝙ nō. ideo ista maxime humectāt q: per se humectāt vt inuit Dy. Nā quies nō humectat ꝑ se sz ꝓ quāto ꝓhibet per eā resolutio facta ꝑ motū vel que fieret ex calore ītēso. ¶ Balneū aūt aque dulcis nō multo tꝑe durās ⁊ ī hora cū suis oportunis circūstātijs que dicūt 7ͦ terapen. ⁊ pª quarti. c. de cura ethice. ꝑ se humectat q: aqua ꝑ se ē humectatiua: ⁊ q: diffundit nutrimētū ꝑ corpus. Uia aūt ad sciēdū ꝙ ista sint maxīe humectatiua fuit expiētia ātiquorū q: nulla ratio ꝓbandi hoc sufficiēs afferri posset ad hoc sine experientia.

Licz ociositas faciat ad humectatōez vt dicit Auic. hic in lra: Qn̄qz tamē dssicat ⁊ ad ethicā perducit: vt idē vult tertia primi doctrina secūda. c. j.

Dubitatur vtrum uinū sit humidū

vel siccū? Et videt ꝙ sit siccū. Prio auctoritate Isach in de dietis ꝑticularibꝰ qui dicit ꝙ vinū ē calidū ⁊ siccuz. ⁊ rōne ꝓbat. Uinū ī vulneribꝰ simplicibꝰ applicatū exteriꝰ ē cōueniēs: ergo exiccat. Patet ꝙ talia indigēt exiccatōe ⁊ nō humectatiōe. Assumptū ē Gal. 3ͦ de ingenio sanitatis. Cōfirmat: vinum ī fine palesis ē cōueniēs ⁊ nō nisi vt exiccat ⁊ ꝯsumit mās: ergo ⁊c. Assūptū ē Aui. 2ª tertij. c. de cura palesis. ¶ Tertio vinū ē acuti saporis ꝑsertiz vinosum: ergo ē calidū ⁊ siccū. ¶ Quarto vinū facit īcurrere egritudīes colericas calidas ⁊ siccas: vt freneziz febres acutas herisipilā ⁊c. ¶ Quinto vinū curat appetitū caninū ꝑueniētē ab humoribꝰ frigidis ī stomaco: vt affo. 2ͦ illo affo. Potꝰ indigētiā soluit. ¶ In cōtrariū arguit sic: vinū ē plurimi nutrimēti ergo ē hūidū. Assumptū ē Gal. ⁊ fere oīuz medicoꝝ. ⁊ cōsequētia tenet q: humidiora sūt magis nutritiua alȷ̄s paribꝰ: vt 2ͦ affo. illo affo. ⁊ ꝯmēto. Facilius ē repleri potu ꝙ̄ cibo. Preterea vsus vini ducit ad egritudīes humidas vt paralesim ⁊ apoplexiā: ergo est humidū. ⁊ videt hoc Aui. inuere hic. ¶ Rn̄dēdo ad hāc q. noto pͦ vt pōt colligi a Gal. 2ª affo. cōmēto illo allegato. Uina nō oīa sunt eiusdē ꝯplonis respcū tēꝑamēti. naz quedā sunt frigida aquea ī colore: sapore: ⁊ mō substantie aque penes similia. quedaz sunt calida acuta vt illa q̄ sūt aromatica. quedā medio mō se hn̄t. Itē de mediocribꝰ in caliditate: quedā sunt sine stipticitate ⁊ quedā sunt stiptica ī sapore. ⁊ iō q̄dā magis ad siccū declinant: quedā vero minꝰ. Et iō in. q. nō possz rn̄sio gnālis dari nisi ad terminatā mām nos limitemꝰ. ¶ Nota 2ͦ ꝙ nō solū vinū sz ēt multe alie medicine alio mō opant qn̄ sumūt īteriꝰ. ⁊ alio mō dū exteriꝰ applicant: vt cepe alleū ⁊ multa talia ⁊ silr vinū. ¶ Nota 3ͦ ꝙ vinū ⁊ spāliter dū ī nutrimētū cōuertit dat pͦ q: ꝯuertit ī sanguinē qui ē calidus ⁊ humidus respcū cutis. Et iō quēadmodū iuxta mētē Aui. oē nutrimētū ad sanguinē cōuersuz calefacit: ita oē tale cū cōuersum ē ad sanguinē humectat. Nec rō ē ad vnū horū ꝓbādū quin ꝑ idē reliquū ꝓbet. Nam sicut lactuca qn̄ ē facta sanguis ⁊ sua frigiditate spoliata ē ⁊ ad sanguinē cōuersa recipit caliditatē. Ita lētes cū ꝯuerse sunt ad sanguinē sua siccitate se spoliauerūt ⁊ in sanguinē cōuerse receperūt humiditatē. ¶ Nota 4ͦ ꝙ res que dicūtur calide vel frigide medicinalr̄ dicūtur tales merito qualitatū q̄ calefaciūt ꝑ se: vel ifrigidāt: vel apte sunt hoc facere cū sunt reducte ad actū mō supradicto. Nā purū calidū cū tēꝑamēto passiuorū exiccat resoluēdo nō per se intēdēdo siccitatē sz caliditatē. Istis ita notatis sit pria cōclo. ¶ Nō oē vinū applicatū ī vulneribꝰ ē conueniēs ⁊ exiccatiuū. Pz de vino aqueo: hoc eniz est aquee nāe: vt vult Gal. loco allegato. ¶ Secūda cōclusio: vinū vinosuz stipticitate participās exterius applicatū exiccat. hoc ē d̄ mēte Gal. 3ͦ de ingenio. ¶ Tertia cōclusio: dabile ē vinū qd̄ ē in siccitate ⁊ humiditate extra applicatū n̄ alteratiuū ꝑ se extra tꝑamētū. Pz ex quo ē dabile humectatiuū ⁊ exiccatiuū: ergo n̄ repugnat dari medio mō se habēs. ¶ Quarta cōclo: oē vinū puꝝ mediocris substātie datū ī forma nutrimēti ē multū hūectatiuū. Pz q: oē tale ē plurimi nutrimēti. ¶ Quinta ꝯclo: nō ꝓpter hoc vinū nutritiuū ē dicēdū humidum medicialr̄ vel q̄litatiue q: ī sanguinē ē cōuertibile. Pz q: res extra applicata nō dr̄ humectatiua ⁊ opatiua a qualitate q: possit cōuerti in sanguinē hūidū aut calidū. nā tūc lactuca eēt calida ⁊ cucurbita cū in sanguinē possent ꝯuerti qui calefacit. ¶ Sexta ꝯclusio: vinoꝝ īterius sumptoꝝ quoddā ē aptū exiccare: quoddā humectare: quoddā medio mō se habere. Pz vt d̄ exteriꝰ applicatis. ¶ Septia ꝯclo: vina mediocria parū ī humiditate ⁊ siccitate a tēpamēto

Hoc idē dubiuz mouet ēt a Gentili ī loco proprio: vide si placet.

Pro hac mā de specibꝰ vini recurre ad Gal. in tertio regiminis acutoꝝ ⁊ maxime in cōmento primo.

ēmto distāt cōplōnaliter. Pȝ ex quo iueniūt hūida ⁊ sicca. illa sunt dicēda mediocria que sunt tpamēto vicina. pȝ ēt cōclō q: cōplō tpata vel tēpamēto vicina ē cā nutrimēti vini. ¶ Octaua cōclō: vinū sumptū cū aqua ē vehemēter humectatiuū q̄litatiue. Pȝ q: aqua facit vinū penetrare: vñ meli⁹ pōt humectare. ⁊ hoc vult Aui. hic. ⁊ ideo tēpatū dixit. ¶ Per hoc eiȝ rñdeť ad argumēta. Nā qui dixerūt vinū sicce cōplōnis dixerūt de vino acuto qđ maxime ē vinosuȝ qđ sicce ē cōplōnis quāuis exhibitū ī forma nutrimēti multū hūectet. Nō eīn humectat dū pmanet sub ppria forma actuatū sȝ exiccat. hūectat aūt postq̄ȝ ī sanguinē ē ꝯuersuȝ. Illi vero qui dicūt vinū eē humidū aut tēpatū p pte veꝝ dicūt cum aliqua sint talia ex nimia q̄ȝtitate exhibita. Intelligunt qđ sit p pte mixtū aque: q: nō soluȝ sanguis ex eo genit⁹ penetrat in corpus sȝ multa aquosa sup̄fluitas ex eo simul penetrat que ē frigida: ideo īfrigidat ⁊ hūectat. Etiā vinosuȝ vinū hoc mō nocet neruis. ⁊ hūidū generat egritudīes hūidas ī cerebro ⁊ nucha venis ⁊ neruis. hec oīa nō fiūt dū vinū ē actuatuȝ: sed qñ ppriā pdidit cōplōnē per quā prius operabať.

Ampli⁹ scire dbes q cū senex īfridatōe īdiget ⁊ humectatōe nō sufficit ad hoc illō qđ ipȝ ad eq̄litatē reducit: imo qđ ipȝ trāsire facit ad ꝯplōnē fridā ⁊ hūidā q̄ ei debeť: quoniā ipsa lȝ sit accñtalis: est tñ ei q̄si naturalis.

¶ Hic ponit cañ. ī cura cōplōnū darticulatū ad egritudinē cōplōnalē cuȝ qua cōiungiť nālis res coadiuuās sī aut ānexa nāli. Et dicit q tu dbes scire q qñ senex indiget īfrigidatiōe ⁊ hūectatiōe nō sufficit ad hoc illud qđ reducit ipm ad cōplōnē tēpatā equalē: imo requiriť illud qđ facit ipm trāsire ad cōplōnē fridaȝ ⁊ humidā que ei debeť. Et rō ē q: quāuis humiditas sit accidētalis ei: est tñ ei tāquā cōnaturalis. ¶ Ubi nota p° q p equalitatē intelligit hic Aui. optimā equalitatē gradualē que ē illa quā hȝ hō in iuuētute. Mō constat q q: talis cōplō ita gradualr calida nō eēt cōueniēs seni vt disputaui supra. c. de etatibus. Non eīȝ eēt curat⁹ senex ad hāc reduct⁹: sȝ oȝ vt ad maiorē gradū ducať frigiditatis q: illa ē seni nālis. ¶ Secūdo nota q Cōci. dīa 174ª ⁊ Dy. ex hoc loco ipȝ seq̄ns dicūt q sene ⁊ iuuene febriētibus frigidiora cōueniūt seni q̄ȝ iuueni. Et siquis notat modū loquēdi Cōci. videť velle q fortiora frigida sunt merito cōplōnis seni q̄ȝ iuueni applicāda. Dicūt 2° q merito virtutis: frigidiora nō sunt applicāda seni q̄ȝ iuueni. ¶ Mihi aut videť p° q Aui. hic ⁊ Gal. 8° terapē. hec nō volūt. dicūt eniȝ q frigidiora aut fortia frigida debēt applicari seni q̄ȝ iuueni. imo nec Aui. hoc dicit q maiori īfrigidatiōe idiget sicut supra dixi de eo qui ē frigide cōplōnis ⁊ calefact⁹ accñtalr. sed tantū dicit q debȝ duci ad maiorē gradū frigiditatis. Et isto mō ē veꝝ si curari dȝ: nec ī hoc repugnat virt⁹ que ad hoc cōsentit q ad tātā frigiditatē ducať: imo indicat cū p illud fortificať si debite fiat. ¶ Aliud eīȝ est ad maioris frigiditatis gradū deduci: ⁊ aliud plus īfrigidari: ⁊ aliud a fortioribus infridantib⁹ īfridari vt pōt colligi ex his que disputaui supra. c. p° i. q. vtrū colerico ⁊ flegmatico equalr febrientibus ⁊c̄. Ex qua qōne collige tu cū his que dico hic verā solutiōeȝ. ¶ Aliud dubiū hic moueri solitū: vtrum dcrepito ⁊ iuueni equalr febriētib⁹ quo ad tactū maiori īfrigidatiōe idigeant decrepiti q̄ȝ iuuenes? ¶ Rñdetur q istis equalr febriētib⁹ quo ad tactū maiori infridatiōe indiget decrepitus q̄ȝ iuuenis. sȝ min⁹ fortia īfrigidātia sūt necessaria ī decrepito q̄ȝ sint ī iuuene. ⁊ tñ necessariū ē maiorib⁹ ⁊ ītēsiorib⁹ frigidis vti in cōplemēto cure decrepiti q̄ȝ iuuenis. Et hoc vltimū est verū: siue equalr quo ad tactū: siue respcū pprij tpamēti febricitent. Sȝ de humiditate decrepitorū ē alius sermo. vnde nota hic Marsi. sup hoc loco dicere q hūiditatē decrepitoꝝ quā hūt a multo flegmate: iō dici accñtalē q: facta ē a catarris ⁊ flegmatib⁹ ēt nō ē bona: imo ipediēs ī opatiōib⁹ nālib⁹ exercēdis. Et huic sile dicūt multi de cōplōne pulmonis fm quā dr̄ humidus: quā Aui. pª primi. c. de cōplōnib⁹ mēbrorū dicit accñtalē. Ego aūt nō puto eē verū hoc. nā si ista cōplō senilis humida pp flegmata eēt īpediēs nō adiuuās ī opatiōe: tūc senex curādus nō eēt cū reducētibus ad illā: imo eēt abijciēda. qđ ē falsum. Et ꝯtra Aui. hic. Preterea ī senectute debite regēda admīstranť illa q̄ huiusmōi faciunt humiditatē: vt 3ª primi de regie senū vt lectus mollis: qes ⁊ vinū. ⁊ Gal. cōmēdat lactucas cū aromatib⁹ q: cōferebat sibi hūiditas quā lactuca facit. Diciť ergo illa cā accidētalis q: nō exūs in mēbro merito pportiōis elorum cōponētiū ipm ītrinsece aut merito spūs ⁊ sanguis ī ipo que sunt virtutis īstra: tñ ē quasi nālis: q: facta ex nāli ⁊ cōueniēti actione caloris nālis nālissime agētis. Et q: ꝯueniēs ē p opatiōe ⁊ cōseruatiōe vite senis: ideo ad istam reducēdi sunt senes.

Scire quoqȝ debes q sepe ē nobis necessariū ī permutādo ꝯplexionē dare illud qđ huiusmōdi ꝯfortat cōplexionē queadmodū ē nobis necessariū dare acetū cū medicis calidis alicui mēbro: iō vt ipsaꝝ penetrēt virtutes: ⁊ sicut ē nobis necessariū dare crocū cū medicis īfrigidantib⁹ cor ppterea vt eas ad ipsuȝ ferat.

¶ Hic ponit cañ. pticulares rōne medicie applicāde vel instrī curatiui: ⁊ diuidiť ī duas partes sicut sūt duo cañ. ibi 2ª: ⁊ multotiēs quidē. ¶ Dicit p° q tu debes scire q ī permutādo ꝯplōneȝ multotiēs est nobis necessariū. i. vtile pmiscere illa q̄ illaȝ ꝯplōnem quā volum⁹ pmutare seu remouere augmētāt. i. sunt apta augere: sȝ admisceńť cuȝ ꝯrio dicte ꝯplōni. Et ponit duo exª. Unū est q multotiēs pmiscem⁹ acetū cū medicis calidis vt faciat medicias penetrare. Scđȝ exm est q in medicis īfrididātib⁹ cor pmiscem⁹ crocū: q: hȝ virtutē ducēdi ad cor. ¶ Ubi nota q hic poniť cañ. ī quo ostēdiť q pp ducere virtutē medicie ad vnū mēbrū qñqȝ pmiscem⁹ medicinā in ꝯplōne ꝯriam ei ꝯplōni quā itendim⁹ ītroducere. Medicine aūt huiusmodi sunt duoꝝ modoꝝ. quedā eniȝ hoc faciūt per virtutez indifferēter respicientē oē mēbruȝ vt acetū qđ virtutē medicine secū ꝯiuncte facit penetrare ppter sui subtilitatez q̄ equalr respicit oīa mēbra. quedā aūt medicie faciunt hoc p virtutē a pprietate respicientē mēbrū determinatū vt croc⁹ respicit cor. Et iō Aui. duo exª ponit. ¶ Sȝ tu diceres cū multe medicie sint medicine penetratiue calide ⁊ subtiles: quare nō ita pmiscem⁹ illas cū volum⁹ penetrationē ⁊ curā ꝯplōnis fride sicut pmiscem⁹ acetuȝ. Similr cū sint medicine cordiales fride vt docet Aui. ī de virib⁹ cordis. ⁊ 12° tertij. quare nō ita pmiscem⁹ illas cū volum⁹ penetratōeȝ ⁊ curā male cōplōnis calide cordis sicut crocuȝ. ¶ Ad pm dicit Dy. q hoc ē q: acetū est magis penetratiuū. ⁊ hoc ego nō puto veꝝ q oī re acetū sit magis penetratiuū: vel 2° q hoc ē vt acetū remittat caliditatē aliarū mediciaꝝ. ⁊ isto mō ēt nō ē putādū q: possent poni alie magis frigide. Meli⁹ ergo ē vt puto ⁊ veri⁹ q si intantū volum⁹ addere ī calidis vt fiat penetratio illa cala: nimiū alterarēt loca itermedia per q̄ deberet fieri trāsitus ad loca sup que īmediate ponuńť: ne ergo hoc nocumētuȝ fiat: potius poniť acetuȝ qđ multū est penetratiuū ⁊ nō est caliduȝ. ¶ Ad 2m diciť q frigida non sunt sic penetrātia vt crocus: quare poniť ēt ppter alia iuuamēta q̄ sunt in croco inter q̄ est spūs cōfortatio: vt vndecima tertij.

Et multotiēs quidē ē medicina vehemētioris operatōis ī permutādo ꝯplōnē: sȝ ppter sui subtilitatē nō permanet donec suā perficiat opatiōeȝ: est ergo nobis necessariū ei aliquid admiscere qđ ipsam īspisset ⁊ retineat: lȝ ex ea sue operatōis ꝓueniat ꝯtrariū sicut balsamo admiscēs ceraȝ ⁊ reliqua ad hoc vt ipsuȝ tāto tēpore retineatur in quo suā perficiat operatōeȝ.

¶ Ponit 2m cañ. dicēs q multotiēs est medicina vehemētis operatōis fȝ nostrā itentionē: sed est tā subtilis substātie q cito resolviť vt oleū balsami qđ multū est subtiliatiuū sȝ cito resolviť. In hoc ergo casu oȝ iteꝝ pmiscere aliquid huic medicie qđ phibeat ei⁹ resolutiōeȝ quāuis tale qđ misceť sit quodāmodo ꝯriuȝ opatiuū ad illud qđ operať balsamū: sicut verbigrā permiscem⁹ cū balsamo cerā ad hoc vt tāto tpe retineať vt suaȝ perficiat operationeȝ. Et tu ex hoc cañ. vide causam quare administranť multe medicie in forma ceroti. Nō eīȝ ob aliud calida resolutiua in hac forma administranť nisi vt diu stet medicia loco applicata sine sui dissolutōe. ⁊ hoc de isto caplō.

Cam 3m ad sciēduȝ qualr ⁊ qñ oportet euacuari.

Es q̄ dmōstrāt rectitudinē iudicij ī eñando sūt. x. replō ⁊ virtus ⁊ cōplō ⁊ accñtia ꝯueniētia sicut si ꝯtigeret q naturaȝ soluere vellemus: deide accideret vētris solutio: quoniā vētreȝ soluere super vētris solutōeȝ est timorosuȝ: ⁊ figura ⁊ etas ⁊ tēpus ⁊ aeris ⁊ regiōis dispō ⁊ ꝯsuetudo eñandi ⁊ ars eñandi.

r

¶ In hac pte superi⁹ diuisa ī primo scđi. c. vt ibi Aui. ponit cañ. de modo eñonis humoꝝ qui indigēt euacuatiōe: ⁊ q: modi euacuationū sunt multi. s. secessu: vomitu: flobotomia: vētosis: sanguisugis: ideo ponit Aui. gnāles regulas nō limitādo se ad particulares modos euacuatōis. 2° spāles. ibi 2ª: in se. c. oȝ vt illius ⁊c̄. Presens. c. vt pȝ in rubrica ē ad docēdū cañ. đ hora eñonis ⁊ cañ. de mō eñatōis: ideo ītitulať cam đ qualr ⁊ qñ eñare oȝ. Et diuidiť in duas ptes. In pª ponit cañ. de hora euacuatōis. 2° cañ. đ mō euacuatiōis. Sub quo mō cōprehendiť oīs maneries cōsiderāda gnālr ī euacuādo. 2ª ibi: ppe per colūnā. Scias pterea q itērio pª diuidiť ī duas. Nā p° enumerat cōditiōes cōsiderādas ad debite euacuādū ⁊ cognoscēdū tēpus euacuatiōis. 2° p illas docet cognoscē hec. ibi 2ª: hoc nāqȝ. ¶ De prīa dicit q decē sunt res que demōstrāt rectitudinē iudicij ī genere de euacuādo vel nō: ⁊ sunt ista. Repletio: virt⁹: cōplō: accñtia: cōueniētia: forma: etas: dispositio aeris: dispō regiōis: ꝯsuetudo euacuandi ⁊ ars: ⁊

Dicit Gentilis in hoc loco q duplex ē equalitas absoluta scȝ que debeť corpori tpato: ⁊ alia idiuidualis pariū corporū fm quā dicim⁹ q alia ē equalitas corporis colici: alia melācolici ⁊ alia senis: ⁊ iuxta hoc dicem⁹ q cū senex erit ī illo gradu frigiditatis ⁊ humiditatis sibi cōueniēti vltra tēperamentū absolutū: tunc erit ductus ad equalitatē ⁊ suā naturalē ꝯplōnē quare ⁊c̄.

Hanc mām diffuse pertractat Auerrois septio colliget. c. ij.

Nota q in sciatico dolore qui accidit in iūctura anche que ē maxime pfūditatis frequēter admistramus cū medicamine acetū: vt id ad intima illi⁹ iuncture faciat penetrare: ⁊ đ hoc meminit Auic. xxij. tertij tractatu. ij. c. x. ⁊ ēt in codē tractatu. c. xxvj. vbi ponit medicamia ī quib⁹ igrediť acetū quare ⁊c̄.

De balsamo dicit Auic. scđo canonis. c. pprio q mūdificat vlcera ⁊ pprie cū ireos: ⁊ extrahit fracturas ossiuȝ: ⁊ abstergit pānuȝ oculi: sed cum simplr exhibeť ⁊ sine aliqua alia re: cito euanescit pp subtilitatē sue substātie: ideo dixit Auic. hic q sibi modicuȝ cere admisceať q̄ ipm retineat circa partē lesam donec ꝯpleuerit opus qđ queritur.

⁊ ꝯprehēdunť his versib⁹. Ars etas forma regio ꝯplō vir/
tus: Mors ⁊ sinthoma repletio tp̄s ⁊ vsus. Hec sunt pen
sanda medico purgare volēti. ¶ Nota ergo p̄º ꝙ hoꝝ.x.
quedā sunt principalr̄ idicātia: quedā vero coindicātia ꝑ
quāto indicāt dispōnez illoꝝ primoꝝ. Nā repletio si fue/
rit mala idicat de suo opposito qḋ est eūatio. virtus autez
nō idicat ita directe: sȝ indicat ꝯsentiēdo vel nō ꝯsentiēdo
si fuerit multū debilis: vel futura sit debilis propter eūa/
tionē. Reliqua tn̄ significāt super eūonez vel sup eūatōis
ꝓhibitōez inquātū significāt supra virtutez vel supra re/
pletionē. ⁊ hoc patebit īfra in declaratōe ab Aui. ¶ No
ta 2º ꝙ in lr̄a dicit ꝙ soluere ventrē super vētris solutōez
est timorosuȝ. Et pōt p̄º modo intelligi ꝙ nō dȝ quocūqȝ
mō fieri fluxus sup fluxū ventris. ⁊ hoc est falsuȝ. Nā vt
hȝ videri 16ª tertij. c. de cura fluxus vētris. oīuȝ modorū
fluxus curať fluxu. ⁊ fm mentē Gal. p̄º affo. ꝯmento illi⁹
affo. Que reliquūt i morbis post crisiȝ ⁊c̄. Intētio Hyp.
ibi est ꝙ nā eūante icōplete medicus dȝ suā eūonē ꝯplere.
⁊ in cōmento illi⁹ affo. Ea quoꝝ crisis sit ⁊c̄. Et idem vult
Aui. 2ª quarti de iudicijs eūonis cū dixit: Et cū abbreuiať
eūatio postq̄ȝ perficiť qḋ effici oȝ: tūc oȝ ꝙ adiuuenť. Et
simil̄r fluxus sanguis nariuȝ ⁊ fluxus emoroidaꝝ supflu⁹
⁊ mēstruoꝝ ⁊ vomit⁹ in colirica passione: ꝯstat ꝙ multo/
tiens curať flobotomia ⁊ vomitu. Nō ergo gnāliter debe
mus abstinere ab admistratōe soluentis ventrez dū adest
fluxus: nec etiā gnāliter qn̄ ꝯplet⁹ est qui p̄cessit. ¶ Nota
3º ꝙ si per fluxū vētris eūamus soluendo: hoc pōt esse dū
est fluxus ab aliq̄ cā: ⁊ pōt esse ꝯpleto p̄º fluxu. ꝯstat autez
ꝙ securi⁹ facim⁹ operationez ꝯpleto p̄io fluxu: q: in casu
uro nō ꝯiungenť simul due cāe fluendi ꝑꝑ quā aggrega/
tionē timeam⁹ de supfluitate. ⁊ hoc videť inuere Aui. lo/
co allegato. Qn̄qȝ tn̄ nō possumus hoc facere. s. expectare
ꝯplemētuȝ primi fluxus q: adsunt signa durabilitatis flu/
xus nisi cām remoueam⁹ per fluxū factū a farmaco: ⁊ tūc
eūam⁹ cū adest prim⁹. Sȝ in vtroqȝ casu cū timore ⁊ cau/
tela ꝓcedendū est ne nimiū supfluat dādo. s. solutiua i q/
bus est virt⁹ relinquēdi vestigia corrugatiōis ⁊ stipticita/
tis: vt sūt mirabolani ⁊ reubarbaꝝ diminuēdo dosim. Et
hoc mō ītelligendū est hic ꝙ fluxū facere super fluxū est ti
morosuȝ. Et hic est modus practicādi: q: cū video fluxū ī
īfirmo aut est a farmaco exhibito aut a nā. Si a farmaco:
aut est exhibitū in dosi ꝯpleta aut diminuta. Si ī dosi cō/
pleta: non est dādū aliqḋ solutiuū nisi videať tota sequēti
die quō opeť: q: qn̄qȝ opatio differť vsqȝ ad sequētē diē.
Si fuerit dosis diminuta possum⁹ cōplere dosim. Si est
a natura: aut ē cretic⁹ vel nō. Si creticus expectam⁹ cō/
plemētū dici cretice vt videam⁹ cōplemētū operis nāe ne
aliqḋ addēdo facerem⁹ supfluere. Si aūt nō ē cretic⁹ non
statim i pricipio euacuam⁹ nisi prius cōprehēdamus ma/
neriez fluxus: q: sepe icipiūt leues ⁊ siūt mortales. Sȝ co
gnita cā ⁊ manerie qn̄qȝ eūam⁹ nō expectādo sinē. ¶ Vl/
timo nota ꝙ lȝ p̄ter virtutē ⁊ repletōez Aui. nō ponat nisi
viij. res: alias tn̄ oēs ꝑ istas voluit ītelligi q̄ magis ⁊ tan/
tūdez hūt significare sup repletionē aut virtutis dispōnē
sicut pulsuȝ: vrinā: venaꝝ tumorez: ciboꝝ ⁊ potuū mane/
riez. Hec eīȝ danť ītelligi cū dr̄ ꝙ ꝯsiderāda sūt virt⁹ re/
pletio vel ꝯplō. Specificauit autez illa alia. viij. q: videnť
gnālia ⁊ lōgingora ad significādū sup huiusmōi dispōnē.

Nota ꝙ in fluxu ventris ex oppilatōe siue epatis vel mesaraicaꝝ vel ex lubricitate itestinorum ꝑꝑ flegma tegens ea cū fortitudine virtutis cōpetit farmanca que tollat oppilationē: vel ab intestinis abstergat flegma remota in hac cā remouebiť fluxus

Et si talis fluxus esset fortis ⁊ cuȝ cita violentia siue eēt nālis siue artificialis: tūc nulla medicina solutiua cōpeteret q: cū hic fluxus ꝯtinue naturā procedat debilitando: modo si adueniret medicina supradicta deijceret eā: quare ⁊c̄.

Hec nāqȝ cū fuerint ꝯtraria significatiōi ꝓpter quā
eūatio facienda erit prohibebūt euacuationē.

¶ Hic docet modū iudicādi ꝑ cōsideratiōez haꝝ decez
rerū. Et diuidiť ī duas. p̄º facit hoc ī gnāli. 2º ī spāli ma
gis. ibi 2ª: vacuitas itaqȝ. ¶ De prima dicit ꝙ iste decem
res demōstrāt rectitudinē iudicij ī euacuādo. Et rō ē qm̄
qn̄ iste fuerint cōtrarie ītētiōi ꝓpter quā fiēda ē euacua/
tio ꝓhibebūt euacuatiōȝ. ¶ Vbi aduertēdū ex mō loquē
di Aui. vȝ ꝙ sit aliqua significatio supra euacuatiōez vltra
has decē res numeratas. Nā nisi eēt aliqua alia tunc ista
ꝯtraria nō eēnt significatōi ꝑꝑ quā faciēda eēt euacuatio:
q: idē nō ē sibi cōtrariū: ergo ⁊c̄. Et iō locus iste triplicem
hȝ expōnē. ¶ Vna ē ꝯcedēdo ꝙ p̄ter istas. x. ē vna gnālis
significatio. s. morbi eēntia q̄ ꝑ quāto depēdet a cā signi/
ficat euacuationē fieri debere. ⁊ iste res pūt eē cōtrarie. s.
iste. x. significatōes. Sȝ hec rn̄sio nō plȝ mihi. ⁊ rō ē quia
ab eēntia morbi nō sumiť idicatio ḋ euacuādo nisi morb⁹
eēt repletiōalis: ⁊ sic eēt aliqua de nominatis significatiōi/
bus. ¶ Secūda rn̄sio, cū diciť ī textu. hec fuerit cōtraria si/
gnificatiōi ⁊c̄. debem⁹ ꝑ li significatiōi ītelligere ītentioni.
vt siquis ītēderet euacuare ꝓpter p̄seruare ab aliquo mor
bo si examinat istas. x. ꝯditiōes ⁊ inuenit eas cōtrarias hu
ic ītētiōi tūc dȝ euacuationē dimittere. ⁊ hoc ē satis ꝓba/
bile. ¶ Terti⁹ modus ē ꝙ qn̄ hēm⁹ significationē aliquaz
ꝙ euacuatio fiēda ē q̄ sumiť ab aliqua istarū. x. verbi gratia re/
pletiōe que ē significatio principalis sup euacuatiōe fiēda
⁊ alia decē nō cōsentiūt nō sigillatim sȝ simul ꝯpensanda:
tūc magis arguūt ꝙ nō ē faciēda euacuatio ipa: sȝ dimit/
tēda. Hec eīȝ decē simul qn̄qȝ vigorosius significāt ꝙ nō
fiat euacuatio qn̄ repletio tibi aliḋ significat. qḋ fiat: dicū
tur tūc cōtraria significatiōi ꝓpter qḋ faciēda ē euacua/

Vn̄ nota ꝙ q̄libȝ istaꝝ reꝝ hȝ duo extrema. vnū indicat eūationē: ⁊ aliud non: vnde fortitudo virtutis indicat ⁊ debilitas ꝓhibet eūationez: ⁊ simil̄r est de alijs: quare ⁊c̄.

tio: supple que fiēda eēt si nō eēt cōtrariū idicās. ⁊ hoc pu
to eē verū. Pōt tn̄ dici ꝙ repletio significat euacuatiōez
qn̄ ē ḋ malis hūorib⁹. ⁊ q: stat ꝙ fiat ista cū nimia vacui/
tate humoꝝ ⁊ spirituū que significat ꝙ n̄ fiat euacuatio:
ideo stat ꝙ repletio sit: ⁊ alia noue significent cōtra reple/
tionē significātem euacuationē. ⁊ iō repletio diminuta ex
bonis significat cōtra repletionē ex malis hūorib⁹ sup eua
cuatiōe faciēda. ⁊ sic oīa ista decē i genere sibi inuicē con/
tradicunt ratiōe alicui⁹ ꝯtēti sub eis ⁊ ratiōe alteri⁹ signi/
ficarēt aliqua corū sup euacuatōe. nec ē illud incōueniēs.
Secūdm tamē modum puto veriorē.

Vacuitas itaqȝ sine dubio euacuatōez fieri ꝓhibet.

¶ Hic sigillatim ꝓsequiť oñdēdo quō cuiuslibet istoꝝ
cōsideratio cōferat ī rectificādo iudiciū euacuatiōis docē
do ꝙ vnūqḋqȝ sigillatim idicet. Et diuidiť ī decē partes
q̄ patebūt legendo. ¶ De p̄ª dicit ꝙ vacuitas sine dubio
ꝓhibet euacuationē fieri. ¶ Vbi notādū fȝ Dy. quātū at
tinet ꝓposito ꝙ tres sūt dispōes corpis humani diuerse.
¶ Vna ē repletio: ⁊ ista indicat de euacuatōe. cū sit res p̄/
ter naturā idicat de sui remotōe que fit ꝑ eūonē. ¶ Secūda
est mediocritas: ⁊ ista nō semp ꝓhibet euacuationez fieri.
Nam 3º de igenio vult Gal. ꝙ ꝓpter magnitudinē pas/
sionis nō existēte plectoria debem⁹ euacuare. ⁊ hoc idem
vult Gal. 4º regi. acu. cōmēto illi⁹ partis: Acutas egritu
dines flobothomabis. ⁊ hoc ēt vult Aui. ifra. c. de flobo/
tho. ¶ Tertia dispō ē vacuitas: ⁊ ista ꝓculdubio prohibet
euacuationē. ⁊ hoc mō loquiť hic Aui. Nā cū sit p̄ter na/
turā idicat de sui remotiōe ⁊ sic idicat de replēdo ⁊ ꝓhibē
do id qḋ ipam auget sicut eēt euacuatio. ¶ Sed si Dy. i/
telligeret ꝙ stāte vacuitate nullo mō debēt fieri euacua/
tio a mēbro vacuo: hoc eēt falsuȝ q: nō solū mēbra q̄ me/
diocriter se habēt in plenitudie euacuanť sȝ ēt multū ina/
nita: vt pȝ ī sputo sanguis ⁊ ꝑcussiōe ī capite ⁊ in plerisqȝ
casib⁹. Si vero ītelligit vt ē ītelligēdū ꝙ vacuitas ꝑ se in/
dicat de nō euacuādo: hoc ē verū: sȝ tn̄ tūc nō ē ad ꝓpo/
sitū illa distinctio. Tolleret ergo ꝓpter ꝯtrariā indicatio/
nē vacuitas qn̄qȝ euacuationē: qn̄qȝ tn̄ indicat de nō eua/
cuādo a loco vacuo. ¶ Secūdo nota ꝙ repletio ⁊ vacuitas
qn̄qȝ ē cōis: ⁊ qn̄qȝ ē in pticulari mēbro. Modo vacuitas
determinati mēbri nō indicat de nō euacuādo ab aliquo
alio: sȝ a se vel ab alio ad qḋ seqť maior illius mēbri vacui/
tas. verbigrā plenitudo stomaci p̄ter nām stat cū vacuita
te venaꝝ. illa tn̄ venaꝝ vacuitas de nō euacuādo stoma/
cū nō idicat: sȝ ꝙ nō euacueť vene. ¶ Silr̄ nota ꝙ nō ē ī/
cōueniēs ꝙ vacuitas idicet ꝑ accidēs ⁊ mediate de eua/
cuatiōe illius mēbri cui⁹ ē vacuitas: vt cū mēbroꝝ attra/
ctiua ē debilitata ꝓpter flegmatis pūtiā: vnde mēbra fa/
cta sunt macra ⁊ vacua: illa vacuitas idicat de remotiōe
cause debilitātis attractiuā ⁊ digestiuā ⁊ sic ḋ euacuatio/
ne flegmatis ab eisdē membris: cū hoc tamē prohibet fie/
ri euacuationē ad sensum supradictū.

Et simil̄r cū debilitas cuiuscūqȝ triuȝ virtutū fuerit.

¶ Hic docet quō virtutis cognitio recipiat iudiciuȝ de
euacuādo. Et diuidiť in duas. Nā p̄º facit hoc. 2º remo/
uet tacitū dubiū. ibi 2ª: verū tamē qn̄qȝ. ¶ Dicit p̄º ꝙ si/
militer debilitas cuiuslibet triū virtutū prohibet ab eua/
cuatiōe: ⁊ per ꝯsequēs ꝑ contrariū fortitudo cōsentit eua
cuationē fieri. ¶ Vn̄ nota p̄º ꝙ per has tres virtutes ī/
telligim⁹ aīalem nālē ⁊ vitalē p̄sertim cōes. nam debilitas
virtutis vitalis nālis ⁊ aīalis in vno mēbro qn̄qȝ indicant
de euacuatiōe ab alio vt ī mēbro cācrenato ad mortē tēdē
te p̄cipiunť scarificatiōes. ¶ Nota 2º cām hui⁹ dicti. naȝ
cū iste virtutes sint res nālis indicāt de sui cōseruatiōe ⁊
prohibēt eaꝝ remotionē: ⁊ ꝓhibēt ab eis que ipas tollūt
aut diminuūt. Modo ipe sūt fortes ꝑ debitā pñtiā san/
guinis ⁊ spūuȝ. ⁊ cū sunt debiles sunt tales ꝑ sanguinis ⁊
spūuȝ paucitatē vel saltē per talē paucitatē sūnt apte debi
litari. Modo omīs euacuatio qn̄ocūqȝ fiat ē spirituū reso
lutio ēt si sit saniei euacuatio aut aque aut stercorū: vt su/
miť ī cōmēto illi⁹ affo. Quicūqȝ idropici vel ēpici ⁊c̄. Hu
mor enim vel sanies cōtenta vel aqua ī mēbro quomōcūqȝ
oppilādo poros sui corpulētia quodāmodo ꝓhibēt exitū
spirituū quo humore euacuato pori apiūť ⁊ effluūt spūs:
vn̄ oīs euacuatio abijcit de substātia spūum. ¶ Nota 3º
has virtutes eē debiles qn̄qȝ per viā resolutiōis: ⁊ ista est
cū paucitate spirituū ⁊ sanguinis cōueniētis. ⁊ hoc ē qḋ
maxime ꝓhibet euacuatiōȝ. Alia ē debilitas ꝑ viā aggra
uatiōis tm̄: ⁊ hec indicat poti⁹ euacuationē q̄ȝ prohibeat:
cū ista tn̄ multotiēs stat debilitas per viā resolutiōis.

Et vlteri⁹ hic nota ꝙ debilitas harū virtutū prohibet euacuationē in sua radice: vt vitalis i corde: naturalis in epate ⁊ animalis in cerebro. Aliqua tn̄ istaꝝ i pede vel in manu debilitata nō ꝓhibet euacuationem.

Verūtm̄ qn̄qȝ plus eligim⁹ alicui⁹ virtutis debilitatē
q̄ȝ ipedimētū reliquēdi eūonez. ⁊ hoc quidē ē ī virtuti/
b⁹ sensibilib⁹ ⁊ motiuis cū fiduciā habuerim⁹ succurrēdi
rei timorose si acciderit ⁊ simil̄r in oibus virtutibus.

¶ Remouet hic dubiū vnum quomō posset quis dice/
re si virtutis debilitas ꝓhibet euacuationē videť ꝙ nūq̄ȝ
debemus euacuare. ꝓbať q: virtus per illā euacuationez
multū debilitareť: ergo sequiť ꝙ debilitas virtutis n̄ pos
sit ꝓhibere euacuationē. Ad qḋ rn̄deť dicendo ꝙ nō ob/
stante

ſtante ꝙ virtutis debilitas indicet de nō euacuādo: tamē magis eligimꝰ qñqʒ debilitatē oīum iſtarū virtutū q̄ʒ impedimētum relinquēdi euacuatiōeʒ: maxime tñ verificat̃ de virtutibꝰ ſenſibilibꝰ ⁊ motiuis ꝙ eligimꝰ illarū debilitationem potius q̄ʒ īpedimētū relīquēdi euacuatiouē: vt qñ euacuamꝰ vſqʒ ad ſincopim: qñ hēmꝰ fiduciā poſt euacuationē potuerimꝰ ſuccurrere rei timoroſe. ſ. ſincopi ſi acciderit. ⁊ ſimiliter pōt eē ī alijs virtutibꝰ: q₂ potiꝰ eligimꝰ iſtarū debilitatē rep̄abilē q̄ʒ dimittamꝰ euacuatiouē ī q̄buſdā caſibꝰ. ¶Nota ergo pᵒ ꝙ quedā ē debilitas notabilis alicuiꝰ iſtarū triū virtutuʒ añ euacuationē ⁊ aliqua ē ſequēs euacuatiōeʒ. mō ſm Dy. tales debilitates precedētes ꝓhibēt euacuatiōeʒ oīo. vñ dicit ꝙ non eligimꝰ tales debilitates deficiētes potius q̄ʒ īpedimētū derelinquēdi euacuatiōʒ. Vñ Hypo. pª ꝑticula affo. voluit ꝙ tales euacuatiōes nō fiant niſi ī corꝑe forti: vbi dixit: ⁊ hoc facere ſi ſufficiat egrotans. Ego tñ puto ꝙ ꝑꝑ debilitatē magnam virtutis aīalis p̄cedētis euacuatiōeʒ debemꝰ qñqʒ fortiter euacuare vt ī forti apoplexia ī qua p̄cipit̃ euacuatio cū pillis de euforbio ⁊ ſimilibꝰ. Sʒ veritas ē ꝙ exiſtente magna debilitate alicuiꝰ iſtarū virtutū per viā reſolutionis ꝓhibemꝰ a forti euacuatiōe oīno q₂ illa īterficeret. ſed nō ſemꝑ ꝓhibemꝰ fortē euacuationē a faciēdo magnā debilitatē virtutis: īmo qñqʒ facimꝰ. ſʒ de hoc magis infra in q. videbit̃. ¶Alteriꝰ nota ꝙ quidā ē taliū defectꝰ virtutū cū quo nō eſt fides de ſuccurēdo ſibi: ⁊ ſic ad talē nullo mō ē ducēdus eger a medico. Quidā aūt ē rep̄abilis ⁊ ad talē lʒ qñqʒ medico ducere īfirmū. ⁊ iō Aui. dicit cū fiduciam habuerimꝰ ſuccurēdi rei timoroſe. Qđ qdā hoc dicūt quo ad defectū cū difficultate rep̄abileʒ nō debemus ducere: puto falſuʒ. nā ꝓpter vitare morteʒ facimꝰ talem defectū cum ſit recuꝑabilis: lʒ tñ cū difficultate: ⁊ cōſtat ꝙ facimꝰ meliꝰ. ¶Tertio nota ꝙ ex dictis Aui. potiꝰ eligimus ī morbis defectū aīalis virtutis q̄ʒ vitalis aut naturalis. ⁊ hoc dicit Gal. 3ᵒ terapeu. Et rō eſt quia ī morbis indigemus fortitudine virtutis naturalis vel vitalis ad digeſtionē humorū ⁊ ciborū ⁊ nō ita animali.

Triplici de cā debilitas virtutis ꝓhibet eūonē. pª q₂ virtus iā debilitata per eūationē deijceret̃ ⁊ mortis imineret periculū. 2ª q₂ dbilis virtus nō ſufficeret regē ⁊ reducere medicinam de potentia ad actuʒ. 3ª q₂ virtus ꝑ eūoneʒ debilitata citius morbo ſuccūberet ⁊ minꝰ poſſet ei reſiſtere. Et ex oibus eūonibꝰ plus prohibet virtꝰ debilis illaʒ q̄ fit ꝑ flobothomiā q̄ʒ aliquā aliā predictaꝝ: eo ꝙ plus virtutē debiliat teſtante Gal. ix. megatēgi. c. vj.

Cōplō quoqʒ calida ⁊ ſicca ad hoc ꝓhibʒ: ⁊ frida ⁊ hūida caliditatē nō hñs aut debilē hñs ab ea ēt ꝓhibet. in calida aūt ⁊ hūida facile faciemus illud ⁊ fortiter.

¶Hic docet rectificare iudiciū eūonis ꝑ cognitionē cōplōnis. Et dicit hic tres ꝯclōnes. ¶Prima: calida ⁊ ſicca ꝯplō ꝓhibet ab eūone. ¶Scđa ꝯclō: cōplō frigida ⁊ humida nō hñs caliditatē aut hñs eam debilē ꝓhibet ab eūone. ¶Tertia cōclō: calā ⁊ humida facilr̃ tollerat euacuationē ⁊ fortē. ¶Rō prime ꝯclōnis eſt q₂ in ꝯplōne calida ⁊ ſicca plerūqʒ ē paucus ſanguis ⁊ paucū humidū: ⁊ ſpūs ⁊ humores ex motu q̄ fit in eūone ſunt facilr̃ in eis īflāmabiles ⁊ ex farmaci caliditate qđ vtplurimū eſt calim ſunt etiam facilr̃ reſolubiles: propter iſta igit̃ nocumenta indicāt ꝙ nō fiat eūatio. verꝝ eſt tñ ꝙ pōt aliqñ ſignificare ꝙ fiat eūatio ꝓ quāto īdicat humorē colericū abūdare in corpore qui eūari dʒ: ⁊ iō qñqʒ tales ſunt eūandi: tñ qñ euacuant̃ fit leuiꝰ q̄ʒ ī alijs ſimilr̃ īdigentibꝰ eque fortibꝰ. ⁊ hoc ītelligit Auic. ¶Rō aūt ſcđe ꝯclōnis eſt iſta: pᵒ tenēdo ꝙ aliqua eſt ꝯplō frida ⁊ humida ⁊ non multū tñ diſtās a tꝑamento: ⁊ eſt talis ꝑ p̄ntiā humoꝝ flegmaticoꝝ: ⁊ talis nō ꝓhibet eūonē. Et qñqʒ eſt radicalr̃ calā: ſʒ multiplicatis flegmatibꝰ ꝓpter īdigeſtionē tendit ad frigus: ⁊ iſta īdicat de eūone: nec ē cū tāta debilitate ꝙ eūoneʒ ꝓhibeat. Alia ē frida ⁊ humida radicalr̃ in mēbroꝝ ſubſtātia ⁊ multū recedens a tꝑamento: ⁊ q̄ paucuʒ hʒ de ſpū ⁊ ſanguine: ⁊ iſta ē de qua loquit̃ Aui. vnde dicit caliditatē nō hñs ſed debilem hñs. Tūc rō eſt ꝙ iſtoꝝ corpoꝝ virtꝰ eſt debilis ⁊ humores ⁊ mēbra cū ſpiritibꝰ facilr̃ reſolubiles. quicq̄d aūt a ſubſtātia humida reſoluit̃ ē multo plus q̄ʒ qđ a ſicca diſſoluit̃ ēt ſi in calore ſint ꝑia pᵒ affo. ꝯmēto 14ᵒ. ꝓpter has ergo cās nō bene tollerat hec ꝯplō euacuationē. Et tu ex hoc idē potes dicere de melancolicis q̄ multū ſunt diſtātes a tꝑato: tñ ꝓpter ſiccitatē ſuā non ita cito diſſoluūt̃. ¶Rō tertie ꝯclōnis eſt q₂ in ꝯplōne calida ⁊ humida virtꝰ nālis eſt fortis ⁊ humores multi nō facilr̃ inflāmabiles ꝓpter multitudinē: ergo īdigent eūone: ⁊ ꝑꝑ alia duo dicta tollerāt forteʒ eūationeʒ. Sʒ ī hac 3ª regula cadit dubiū. Nā Gal. 9ᵒ terap̄e. c. vltio. dicit cōtrariū vbi ad lr̄am. Subſtātia igit̃ pueroꝝ facillime euaporat̃ ⁊ ſpargit̃: q₂ oīuʒ ē hūidiſſima: fridiſſima vero nullius: q̄re nō indiget eūatiuo farmaco hñs īnatū eūari. vñ paꝝ poſt vult ꝙ in talibꝰ ī quibꝰ eſt multa euaporatio corpore īdigēte ſanguis diminutōe: ꝙ eūatio aut nō fiat aut fiat parua flobothomia. Arguit̃ ergo ſic. Illa ꝯplō minus indicat de eūone ī qua plurima fit diſſolutio: ergo ⁊c̄. maior ⁊ minor ſūt Gal. loco allegato. ¶Ad hāc difficultatē rñdet̃ ſʒ Dy. duplr̃. Uno mō ꝙ ꝯplō humida q̄dā ē talis nālr̃: q̄dā aūt accūtalr̃. mō corpora humida accūtalr̃: ⁊ cū hoc calā ſūt illa de qbꝰ loq̄t̃ hic Auic. Gal. aūt loquit̃ de hūidis nālr̃. ¶Scđa rñſio eſt q̄ſi declaratiua prime: ⁊ eſt ꝙ corpoꝝ humidoꝝ quedā ſūt talia quoad ſubſtātiā mēbrorū principaliū: q₂ habēt illa mollia ⁊ hūida. quedā aūt

Nota ꝙ Aui. nō intēdit hic remouere oēm eūoneʒ artificialeʒ a colericis: ſʒ magnas flobothomias ⁊ fortes farmacias: pōt eniʒ in his dum colera ex vētre nō ſatis purgatur vel cuʒ vrina ipſa ꝓuocari etiā cū vomitu cum aqua calida vel laxari venter cū lenitiuis: vt ideʒ dicit tertia primi doctria q̄rta. c. j.

Et tu clarius dic ꝓ iſta poſitiōe ꝙ Galienꝰ loquit̃ de humi

ſunt humida nō quo ad mēbra ſolida ⁊ eorū ſubſtātiā: ſʒ iō dicunt̃ humida q₂ in venis multū hñt de humoribus. ⁊ de primis loquitur Gal. vñ exemplificat de pueris. ⁊ de ſcđis ītelligit Aui. q₂ ꝓpter multū humorē indicat đ euacuatiōe: ⁊ ꝑꝑ caliditatē indicat virtutē eē fortē que pōt tollerare. Qđ aūt hec rñſio nō ſit de mēte Aui. pʒ ex his que dicit 3ᵒ huius doctrina 4ª. c. pᵒ vbi loquit̃ de regie corporū hñtiū cōplōnē naturalē recedētē a tēꝑamēto. nam ī nullis precepit eūatōes fieri ꝑ flobothomiā aut aliter. mō hic precipit fieri ī calida ⁊ humida. p̄terea docet hic Aui. rectificare iudiciū eūationis ꝑ indicatiōeʒ cōplōnis nālis: ⁊ nō ꝓpter multitudinē humorū aut plenitudinē venarū. ⁊ iō Auic. loquit̃ vere de cōplōne calida ⁊ humida membrorū ſimpliciū naturali. ¶Puto ergo ꝙ in cōplōne calida ⁊ humida nāli qñqʒ fit ꝑ humiditatē mēbrorū tāta mollities q₂ calor ſupfluitates ſufficit reſoluere ſolū debite abſtinēdo: ⁊ hoc non inuenit̃ cōiter in pueritia. qñqʒ aūt iaʒ ingroſſatis humiditatibꝰ calore nō aucto nō ſufficit ita reſoluere ſicut multiplicare vt in iuuētute ⁊ in ſequētibꝰ etatibꝰ: ⁊ iō cōplō calida ⁊ humida cū multa ſubtilitate ſubſtātie mēbrorū ⁊ hūorū ꝓhibet ab eūatiōe vt puerorū: ſʒ ſic nō indicat hic. ⁊ de iſta loquit̃ hic Aui. Nā de ꝯiuncta multe ſubtilitati dicet īfra cū loquet̃ de etate ī hoc caplo.

dis teneris raris ⁊ facilr̃ reſolubilibꝰ ſicut ſūt pueri Aui. vō intēdit hic đ calā ⁊ hūida ꝯplōne in corꝑe ſolido muſculoſo ⁊ forti.

Nota ꝙ nō eſt oīno verū qđ dicū hic magiſter de mente Auic. vʒ q̄ʒ huiuſmodi corpora calida ⁊ humida nō ſint aliquo modo eūanda. nā ipſe dicit ī fine illius capli ꝙ talia corpora tꝑe veris debēt ſe temperate ꝯſeruare minutōe ⁊ eūone.

Figura autē. ſ. ſuperfluitas maciei aut raritas ab ea prohibet ꝓpter timorem ne ſpiritꝰ reſoluat̃: ⁊ ſimiliter oportet in regēdo debileʒ ⁊ macruʒ multā coleram rubeam in ſanguine habentē vt ei blandiaris ⁊ nō ipſum euacues: ⁊ vt eum nutrias ex eo qđ bonuʒ generat ſanguinem ad frigiditatē ⁊ humiditatē declinantem: quoniaʒ ex hoc ſui humoris cōplexio rectificabit̃ aut fortaſſe ipſum forteʒ efficies ⁊ euacuatiōes tollerabit: ⁊ ſimiliter oportet ne illuʒ euacuare ſis auſus qui ex cōſuetudine paruʒ comedit quādiu ab eius euacuatiōe abſtinere poteris. Superflua quoqʒ piguedo ab eo ꝓhibet ꝓpter timorē ne frigiditas dominet̃ ⁊ ne caro venas cōprimat ⁊ eas extiguat cuʒ vacuas īuenerit ⁊ calorē ſuffocet īnatuʒ aut ſuperfluitates exprimēdo ad interiora expellat.

¶Hic docet rectificare iudiciū eūatiōis ꝑ indicatiōeʒ a figura. Et cōſtat ꝙ Aui. hic ꝑ figurā nō intelligit proprie figurā: ſed illud qđ nos cōiter vocamꝰ habitudinē. ⁊ hoc reſpicit duo genera diſpōnū. vnū ē piguedis maciei ⁊ carnoſitatis: aliud ē denſitatis ⁊ raritatis. Innuūt hic etiaʒ Aui. incidēter de quadā cōſuetudine. ⁊ dicit in toto ꝯcluſiōes quattuor. ¶Prima ē iſta: figura ſupflue maciei ⁊ raritatis ꝓhibet ab eūatōe. Et rō ē q₂ in iſtis timetur ne ſpūs reſoluant̃ in eūatione ſupple ita vt virtus īde nimiū debilitet̃. ¶Scđa cōclō: corpus debile ⁊ macrū multam colerā hñs ſanguini admixtā: oʒ vt regat̃ blādiēdo ſibi ⁊ nō euacuādo ipam ⁊ nutriēdo ipm cū eo qđ generat ſanguinē bonū tēdentē ad frigiditatē ⁊ humiditatē. Et rō eſt q₂ per hoc regimē: aut rectificat̃ malus humor: aut fit fortis ad tollerandū euacuatōeʒ. ¶Tertia cōclō: nō ſis auſus eūare illū qui ex cōſuetudine parū comedit quātū potes abſtinere ab eūatiōe. ¶Quarta ꝯclō: ſupflua pinguedo ab eūatione prohibet. Et cā ē q₂ timet̃ ne facta eūatōe dominet̃ frigus: ⁊ ne caro cōprimat venas cū inuenit eas vacuas: ⁊ ita ſuffocet calorē īnatū: aut exprimat ſupfluitates ad īteriora. prima regula ē ſatis clara. ¶In ſcđa regula nota ꝙ blandiri ē leui via īcedere mitigādo malitiā morbi aut māe īpreſſionē cū re que facit tarde effectū: ⁊ ita facit regimē de quo hic dicit regula eūationis. ¶Nota 2ᵒ ꝙ nō ſolū qñ colera ē peccās ī corꝑe valde macro: ſed etiā cū ē peccatū aliorū humorū cū debilitate ⁊ macilētia blādiēdū eſt. ⁊ regēdus ē homo cū eo qđ generat ſanguinem bone ſubſtātie: declinātē tñ ad ꝯrias q̄litates quaſlibet humoris peccātis. Et iō hoc ē dictū vt ꝑ hoc alia ītelligant̃: reliqua ſūt clara. 4ª aūt regula hʒ veritatē quoad pᵐ timorē: q₂ ī oī ſupflua piguedie abūdat friditas. ideo dr̄ 7ª q̄rti ī. c. de maculis piguedis. Eūando ergo hūores calidos aut reſoluēdo ſpūs ē timor de nimio exceſſu frigoris. Scđs ēt timor ē rōalis: q₂ vene plene magis reſiſtūt ꝯprimēti q̄ʒ vacue. Timor ēt eſt de ſuffocatōe caloris nālis ſicut timet̃ de ſuffocatōe ignis cuʒ ē puꝰ ⁊ ligna ſūt viridia multa ſuppoſita ita ī exꝑſſiōe hūoꝝ ad īteriora. res ē clara

¶Nota tñ hic ꝙ pinguedo ⁊ graſſities illoꝝ q̄ a nā oīno ſunt calidi ⁊ que ē facta artificialr̃ ex multo cibo indicat đ eūatione: vt dicit̃ illo affo. In exercitantibꝰ ad ſummū. ⁊ cōſtat ꝙ iſta fit ſupflua. illorū aūt graſſities qui ſunt graſſi ſm nām qñ eſt valde extrema ꝓhibet ab eūatione.

Iſta ꝯclō habet veritateʒ de quocūqʒ corꝑe macro ſiue melancolico ſiue quodcūqʒ ſit: ſʒ debēt applicari ꝯtraria diſpoſitōi q₂ aut curat aut fortificat vt dicit. hec Gētilis.

Ratio tertie ꝯclonis ē qñ ille nō aggregat ſupfluitates: vnde in eo nō eſt repletio: aliqñ tñ eſt eūandus vt cū errat in regimine vel ſi hēret malā diſtēperātiaʒ epatis vel ſtōaci.

Accidentia quoqʒ mala ſicut aptitudo colirice paſſioni ⁊ ſpaſmo ab ea prohibent.

¶Hic docet dictū iudiciuʒ rectificare per cōſiderationē accñtiū dicēs: Accidētia mala ſicut colirice paſſiōis: ⁊ aptitudo ad ſpaſmū ꝓhibēt ab eūatiōe. ¶Ubi nota ꝙ colirica paſſio ē motus materieꝝ corruptarū nō digeſtaruʒ ad ſꝑationē ex via īteſtini ⁊ redeuntiū ad ipm a corꝑe ſm

acuitatē ⁊ laborē expulsiue. Et per viā intestini itelligim⁹ nō solū cōcauitatē intestini sꝫ stomaci etiā q: ē via ad intestinū. Causa aūt eius ē multiplicatio corruptiōis digestionis ⁊ materiez corruptaꝝ ī venis ⁊ fortitudo expulsiue venarū ⁊ debilitas intestinoꝝ ⁊ stomaci quib⁹ trib⁹ cōiūctis accidit ꝙ fiat multiplicatio materiei corrupte ī venis: deinde ꝙ nā forti motu īsurgat ad expellēdū: 3° ꝙ ad stomacū ⁊ intestina tāquā debilia expellat. Ex quib⁹ pꝫ ꝙ pati colirice passiōi ꝓhibētur ab eūatione p̄cipue per secessum aut vomitū: q: in illis ē ꝑiculū superabūdātis fluxus aut vomit⁹ ⁊ accidentiū maloꝝ que ī ea īueniunt vt potes legere 16ª tertij. c. de fluxu vētris. oīuꝫ modoꝝ marie ꝓpter fortē motū ⁊ subitū conatū quē in istis ē parata facere expulsiua mēbroꝝ: vñ qñqꝫ quasi subito pereunt ⁊ īcidūt sincopim ⁊ acutissimos dolores. ¶ Nota 2° ꝙ pati ad spasmū qdā sūt parati ad spasmū de repletōe: qdā aūt ad spasmū de inanitōe. Et primi q: hñt multas hūiditates ⁊ neruos debiles ad resistēdū mēbris trāsmittētib⁹. ⁊ ī istis est timor de eūone ne agitato humore currat ad neruos. Alij aūt hñt substātiā neruoꝝ resolubilē ⁊ ꝯsūptaꝫ paratā ꝯbi ex pauca eūone. ⁊ in istis est clara cā timoris. Qui etiā hñt neruosa mēbra nimis sensibilia vt stomacū sunt parati cadere in spasmū nō ꝓportionatū ad māam. In istis ergo q: spasmus cuiuscūqꝫ modi est accūs valde maluꝫ: ꝓhibent eūones ille precipue per quas timeret de casu in spasmuꝫ ⁊ īdicat eaꝫ ꝓhiberi nisi sit aliud forti⁹ indicās ꝯriuꝫ.

> Et sū potissime uīc ista passio qñ mala mā generat in stomaco vnde mēbra remunt ⁊ mittitur ad stomacū ⁊ intestina vnde sit vomitus ⁊ flux⁹ vētris.

Etas p̄terea ēt q̄ nōdū ad augmēti ꝯplemētū ꝑuenit aut ad ꝯsūptōis terminū ē trāsiēs ab ea prohibet.

¶ Hic docet ex etate dicēs ꝙ etas que nōdū ꝑuenit ad finē augmēti: ⁊ etas que trāsit ad terminū consumptiōis sicut decrepitas ābe ꝓhibēt ab euacuatōe. Et cā q̄re etas pueritie ꝓhibet ab eūatiōe ē multa resolutio suorū spirituū. precipue tñ ꝓhibet a flobothomia cuꝫ sanguis facile paratus sit resolui ī eis. decrepitas autē etas ꝑꝑ virtutis ꝺbilitatē. Attēde tñ ꝙ supra. 14. ānū ꝯcedit flobothomia: ⁊ tūc nōdū ꝑuenerūt ad finē augmēti. Similiter ī decrepita etate ꝑꝑ pleuresiꝫ aut ꝑiplemoniā cōcedit: vt Rasis 7° cōtinētis. ⁊ narrat Auer. ꝙ ꝯoar flobothomauit filiuꝫ triū ānorū. Ex quibus elicias ꝙ nō ita ꝓhibetur ꝙ nullo modo ī eis sit faciēda: sed nō fit nisi forti cā indicāte: ⁊ tūc fit minor ⁊ leuior q̄ꝫ in alijs etatibus ceteris paribus.

> Et idem dicit Gal. xj. terapētice. c. iij.
>
> Sicut fecit Auenzoar vt refert Auerrois qui flobothomauit filiū triū vel quattuor annorum.

Hora quoqꝫ multum calida aut multuꝫ frigida ab ea prohibet.

¶ Hic docet ꝑ regimē hore siue tp̄is indiciū illud rectificare dicēs ꝙ hora multū calida ⁊ multū frigida ꝓhibet ab eūatiōe. ⁊ dicit in affo. quarte ꝑticule. Sub cane ⁊ āte canē. de farmaco tantū. sed de flobothomia ⁊ vomitu nō ē verū. nā ī hora multū calida timet de nimia resolutiōe. ⁊ in hora multū frida humores sunt ꝯgelati īepti eūatiōi. ⁊ ratio que est de regiōib⁹ fere est de hora.

Et regio quidē meridionalis vehemēter calīa ab ea ꝓhibet qm̄ plurima eoꝝ q̄ ventrē soluūt sūt calīa: ⁊ duarū acuitatū ꝯiunctio tollerari nō pōt qm̄ virtutes ī eis ꝺbiles erūt ⁊ dissolute: ⁊ q: exterior calor materiā ad exteriora trahit ⁊ medicia ipsaꝫ trahit ad iteriora: q̄re īde ꝓuenit in diuersas ꝑtes ꝓtractio ⁊ ad resistētiaꝫ perducit: ⁊ septētrionalis multū frigida ab ea prohibet.

¶ Hic docet rectificare iudiciū euacuatōis ꝑ cognitōeꝫ regiōis dicēs ꝙ regio meridionalis multū calida ꝓhibet ab eūatione. s. cū farmaco ꝑꝑ tres cās. Prima q: farmacū calidū ē ⁊ siccū ⁊ cōiunctio duarū acuitatū nō pōt tollerari. Scd̄a ē q: in istis regiōib⁹ habitātes sūt debiles ⁊ dissoluti ꝓpter multā euaporatiōnē. Tertia ē q: aer calidus trahit ad exteriora: ⁊ farmacū trahit ad iteriora. ⁊ istꝺ ꝑducit ad resistētiam q: s. resistit humor euacuatiōi magisq̄ꝫ si nō traheret ad exteriora: ⁊ sic impedit farmaci operationē. Et addit ꝙ regio multū frigida ꝓhibet ēt ab ea ⁊ nō assignat cās: sed sunt p̄dicte cū dixit de hora. Et tu ēt ītellige ꝙ ista ꝓhibitio pōt habere cām oppositam maiorem sc: vnde fieret eūatio sꝫ nō ex toto regularis.

> Uide Gal. in cōmento preallegati affo. s. sub cane ⁊c̄.

Parua quoqꝫ eūandi ꝯsuetudo ab ea prohibet.

¶ Hic docet iudiciū de eūatione sumptū a cōsuetudine que supra dicit. Et dicit ꝙ parua cōsuetudo euacuādi ꝓhibet eūationē. ¶ Sꝫ arguit cōtra q: parua consuetudo eūatiōis significat multā repletionē: sꝫ ꝓpter multā repletionē fiēda ē euacuatio: ergo ꝑua cōsuetudo euacuādi indicat eē eūationē fiēdaꝫ. ¶ Hic rūdet ꝙ parua cōsuetudo euacuādi merito sui nō cōiuncta cuꝫ alio indicāte euacuationē īdicat eūatiōeꝫ ꝓhiberi: q: cōsuetudo indicat ꝺ sui ꝯseruatiōe sicut res nālis: vt pꝫ in illo affo. Scd̄ꝫ multum ⁊ repēte. ⁊ p̄cipue in cōmento. Sꝫ qñqꝫ ꝑua cōsuetudo euacuādi cōiungit cū alio merito cui⁹ īdicat eūatiōeꝫ fieri oportere vt si cōiungat cū malo regimie vt ī superflue se replēte. ⁊ sic parua cōsuetudo eūandi significat eūatiōꝫ ꝓ quāto cū illo significat repletionē. verūtamē ēt īquātū ē cōsuetudo ī cōtrariū significat nō fieri: ⁊ iō non tā fortiter eūamus īconsuctos: sed ī pluribus vicib⁹. ¶ Nota tñ īcidēter ꝙ ꝯsuctudo euacuādi aut cū flobothomia aut cū alio tñ nō significat corp⁹ cū simili tp̄e debere euacuari si permittet regimē ad id qꝺ prohibet aggregari multitudinē: ⁊ maxime de flobothomia vult hic Gal. ꝙ ꝯsueti flobothomari nō ideo sunt flobothomādi q: cōsueti sed q: simili cā p̄cedente que precessit, al's q: in regie facta ē repletio in alijs euacuatiōibus forte nā ex cōsuetudine fit pigra sine adiutorio ad euacuādū: ⁊ sic illa cōsuetudo potest significare plenitudinē per aliud.

> Ad hoc ꝓpositū multuꝫ facit sentētia Gal. i cōmēto afforismi. xlix. scd̄e particule. s. Assueti ⁊c̄.

Ars etiā qua multa fit euacuatio sicut seruiēdi in balneo ⁊ onera dorso deferentiuꝫ ab ea probibēt ⁊ ad vltimuꝫ omnis ars laboriosa.

¶ Hic docet sumere rectificationē indicij ī eūando ab arte. Et vult ꝙ ars ꝑ quā fit multa corꝑis euacuatio sicut ars seruiēdi in balneo. s. ī stuffa ⁊ ars portandi onera ī dorso prohibet ab euacuatiōe. Similiter oīs ars multi laboris: q: oīs talis significat paucitatem humoruꝫ. Alique tñ tales significant corpora eē debilia vt ars seruiēdi in balneo: ⁊ aliqua fortia vt ars portandi.

Scias p̄terea ꝙ intētio in oī eūone ē vna quiqꝫ reꝝ.

¶ Usqꝫ ad p̄ītem ꝑtē Aui. dedit cañ. de quādo siue ꝺ tēpore eūationis. ⁊ sūt illi ꝑ quos cognoscitur corꝑis dispō: an requirat ⁊ tolleret euacuatōeꝫ: aut nō per debitā considerationē decē rerū iam dictaꝝ. ¶ Hic ponit cañ. ꝺ mō eūatiōis. i. de cōditionibus obseruādis circa euacuationē ⁊ intētiōibus hūdis tā de qualitate q̄ꝫ ꝺ quātitate ⁊ loco eūationis. Et diuidit ī duas. p° ponit numerū ītentionū hūdarū ī eūatione. 2° exequit circa illas ponēdo cañ. 2ª ibi ꝓpe: aut euacuatio illi⁹. Primo dicit ꝙ in oī euacuatione ītētio ē vna quinqꝫ rerū. ¶ Ubi nota ꝙ Aui. vult ꝙ ī oī euacuatione fiēda artificial'r oꝫ cōsiderare istas quinqꝫ res īmo eas intēdere opꝫ quas ip̄e narrabit s̄m modos quos ip̄e specificabit: ⁊ sunt sp̄ēs hūoris siue malitia: declinatio ei⁹ ad partē corporis: dispositio mēbri per qꝺ fit aut fieri dꝫ euacuatio: tēpus euacuatiōis in comꝑatiōe ad p̄paratōeꝫ hūoꝝ ad exitū ⁊ quātitas eūandi. Nā eūatio s̄ꝫ Gal. ē totā a corꝑe educēs humorū substātiam: vt 3° tegni. Primo ergo q: id qꝺ a corꝑe educit dꝫ eē p̄ter nām: aut actu aut ꝓpinqua potētia: ⁊ oē tale ē nociuū oꝫ ꝙ cōsideret humoꝝ malitia. Scd̄o q: humor malus qñqꝫ ē ineptus eūationi: oꝫ ꝙ cōsideret aptitudo. Tertio q: dicit totā substātiā educēs: oꝫ ꝙ cōsideret quātitas educēdi. Quarto q: per aliquā viā dꝫ eūari: oꝫ ꝙ cōsideret si hūor a nā ad aliquē locū vel viā ꝺriuat ⁊ sic mot⁹ hūoris. Quinto oꝫ cōsiderare mēbrū per qꝺ fiēda est euacuatio. In illa ergo euacuatiōe bene artificialiter facienda possumus aliquod istoruꝫ negligere.

Aut euacuatio illius qꝺ est eūandum ⁊ sequit ipsum proculdubio trāquillitas nisi ꝙ receptaculorū lassitudo ipsuꝫ sequatur aut caliditatis ebullitio aut febris effimera aut alie egritudines que comitantur sicut excoriatio quā ventris solutio in itestinis facit: aut vlcera que vrine prouocatio in vesica facit: ⁊ hoc quidē licet iuuamentuꝫ ꝯferat: eius tamē vtilitas nō sentitur: imo quādoqꝫ presential'r dolet donec accidens remoueat.

¶ Hic exequit ⁊ diuidit ī quinqꝫ. Primo oñdit que sit ītētio hūda ī malitia hūoris eūandi. Scd̄o que sit intentio ī declinatiōe humoris ad aliqꝺ mēbrū. Tertio que sit ītētio hūda ī membro ꝑ qꝺ fit eūatio. Quarto que sit intētio ī dispōne humoris quo ad obediēdū eūationi. Quinto que sit intētio ī quātitate hūoris eūandi. 2ª ibi: ⁊ scd̄a. 3ª ibi: ⁊ tertia. 4ª ibi: ⁊ quarta. 5ª ibi: oīs p̄terea eūatio. ¶ In prima parte vult istā cōcl'onē. In eūando oꝫ intēdere ꝙ euacuet humor nociuus ita vt sit dign⁹ euacuari. ¶ Probat sic: illū hūorē debem⁹ euacuare ad cuius eūationē sequit trāquillitas: sꝫ ad eūonem hūoris digni euacuari sequitur trāquillitas: igit ⁊c̄. veꝝ ē tamē hoc dicit Aui. nisi ꝓpter eūationē hūoris sequat accidēs aliud sicut lassitudo receptaculorū: aut ebullitio caliditatis: aut febris effimera: aut excoriatio quā aliqñ facit fluxus ventris: aut vlcus in vijs vrine: qꝺ fit dum ꝓuocat vrina aliqñ. Nam ī istis casib⁹ lꝫ eūatio afferat iuuamētum tñ non sentit ei⁹ vtilitas: sed qñqꝫ dolet principal'r donec remoueat accidēs illud. ¶ Nota ergo p° ꝙ inter cetera que in humore eūando ꝯsiderant ē qualitas eius. Et hec regula ꝺ qualitate humoris eūandi: ē s̄nia affo. prime ꝑticule. In perturbatiōibus vētris ⁊c̄. ¶ Scd̄o nota ꝙ duob⁹ modis cōsiderat q̄litas hūoris eūandi. Uno mō sp̄āliter quēadmodum dicim⁹ hūorē aliquē calidū aut frigidū aut putridū: ⁊ sic de alijs sp̄ālibus denomiatiōib⁹. Scd̄o mō ꝯsiderat qualitas gnāl'r in quātū humor ē nociuus aut cōueniens ⁊ hoc ex quocūqꝫ capite fuerit nociuus siue ꝓpter qualitatē siue ꝓpter quātitatē. ⁊ hoc mō loquit hic Aui. ⁊ Hy. loco allegato. Et hoc maxie pꝫ q: etiā de flobothomia hic ītelligit que principal'r cōuenit peccato humorū ī quāto. vñ humor peccās in quali sp̄āli ē humor qui cuiuscūqꝫ eēt quātitatis tamē ē in sp̄āli nociu⁹. peccās aūt in quāto speciali

> Et nō solum hoc verificat de eūatione artificiali per medicinā: sꝫ ēt de euacuationib⁹ spontaneis ⁊ per nām: vt vult idē Hyp. in codeꝫ affo. allegato a magistro.

ciali ē qui dato ꝙ eēt alteriꝰ qualitatis stante quātitate ĩ eo loco vbi nūc ē eēt nociuus. Jn quāto aūt gnāli peccat oĩs humor malus quātꝰ ⁊ ĩ quali gnāli silr. Et iō quilibet peccās ĩ quāto peccat ĩ quali saltē gnāli. Et quilibet peccās ĩ quali peccat ĩ quāto gnāli. Sꝫ nō est incōueniēs aliquē hūorē in sorte nūc peccare ĩ quāto spāli sup̄fluo ⁊ qui a caliditate sup̄flua ꝑ totā horā calefiet ⁊ augmētabiꝶ ⁊ ĩ fine peccabit ĩ quātitate diminuta ⁊ caliditate diminuta.

¶ Tertio nota ꝙ Aui. dicit vnam intētionē circa hoc ꝙ euacueꝶ hūor qui ē eūandus ⁊ nō dicit peccans ĩ quali. ⁊ iō Hypo. loco allegato dixit: qualia oꝫ purgari. ⁊ ratio ē qꝛ nō quilibet hūor peccās ĩ quali spāli notabili peccato ē dignꝰ eūari quēadmodū ē de sanguine colerici aut flegmatici febriētis tertiana pura cū paucitate sanguinis ⁊ ĩflāmatione colere: aut quotidiana de flegmate crudo cuꝫ sanguinis paucitate. Jlle eĩm sanguis ita peccat cū sit p̄ternālr calidus ꝙ eo mediante deferꝶ ad mēbra febris: tn̄ nō ē eūandus. Et iō dicit Aui. ꝙ intētio ē euacuare illuꝫ qui peccat si sit eūandus: ĩmo cōcedēdū ē ꝙ est aliquis humor peccās peccato ĩferente nocumētū mortale q̄ tn̄ si posset euacuari absq̄ꝫ alio humore ⁊ spū nō esset eūandus. ⁊ multa talia vide pª affo. affo. 2º. Ex his ꝯprehendiꝶ insufficiens illorum positio qui dicunt omēꝫ humorem peccantem si non fieret alteriꝰ euacutio esset dignū euacuari: ĩmo peccās etiā peccato incorrigibili multotiēs non esset euacuandus qn̄ ibi non eēt melior: vt multotiēs de lepra accidit in sanguie. Ex his ēt apparet verificatio antecedentis scdi. Nā si humor ita peccat vt sit dignus eūari: tunc presentialiter nocumētū remanētie est maius iuuamēto. ⁊ iō ꝑ remotionē eiꝰ nisi aliud accn̄s eueniat remoueꝶ plus de nocumēto: ⁊ ꝑ ꝯsequēs infirmꝰ alleuiaꝶ a suis nocumētis. ⁊ hoc ē qđ Aui. vocat hic trāquillitatē. Hyp. aūt loco allegato dixit: conferētia ⁊ addidit bonā tollerātiā: qꝛ duꝫ nō euacuaꝶ nisi sit dignus eūari: iuuamētuꝫ est maius nocumēto ⁊ nocumētuꝫ nō est notabile: ⁊ iō bn̄ tolleraꝶ qꝛ infirmꝰ non multū debilitaꝶ. ¶ Ulterius nota ꝙ lꝫ nō euacueꝶ humor dignus eūari: tn̄ multotiens accidit ex alia re ꝯiuncta cū tali eūone nocumētū occultās iuuamētuꝫ euacuatōis illiꝰ: vt in casibꝰ narratis ab Aui. in lr̄a. Nā multotiens cū maligno humore eūatur bonus aut resoluunꝶ spūs vn̄ mēbra q̄ sunt receptacula relaxanꝶ ⁊ sequiꝶ sincopis aut alia accn̄tia. s. debilitas: ⁊ qn̄q̄ꝫ accidit ĩ trāsitu humoris eūandi per viā aliquā ꝙ nocumentū infert in via: qn̄q̄ꝫ ēt ex motu agitanꝶ hūores aut spūs ⁊ accidunt calefactio ⁊ febris: ⁊ qn̄q̄ꝫ ex nā farmaci cū quo fit eūatio accidit ideꝫ: vnde oĩa ista sūt ꝯsiderāda ⁊ ꝑ posse in eūone vitāda nisi ꝑꝑ necessitatē maioris iuuamēti: vn̄ cauere debemus quātū possumꝰ ꝯueniētē hūoris eūonēꝫ: ⁊ ne trāseat ꝑ mēbra q̄ hēat ledere: ⁊ ne ĩ corpore fiāt aut ĩ farmaco nocumenta merito quoꝝ sit apta sequi aut febris aut alia inflāmatio vel debilitas ꝭm qđ in partibꝰ ꝯsideraꝶ. ¶ Ulterius nota ꝙ cuꝫ talia accidētia superuenerint ipsa occultant iuuamentū euacuatōis. sed illis remotis nisi aliud superuenerit: tunc percipiꝶ euacuatōis iuuamentū.

Et secūda est ꝯsideratio partis sue declinatōis sicut nausea que vomitu mundaꝶ: ⁊ mordicatio in vētre que ventris solutōe remouetur.

¶ Hic declarat scdaꝫ ĩtentionē dicēs ꝙ scda intētio ē eūare humorē per viā ad quā declinat ꝓportionatā nāe sicut nausea que mūdaꝶ vomitu: ⁊ nā faciens mordicatōēꝫ in ventre q̄ remoueꝶ solutōe vētris. vn̄ Aui. inuit ꝙ medicus dꝫ eūare per partē ad quā nā declinat humorēꝫ. ⁊ est sn̄ia p̄ime ꝑticule affo. Que ducere oꝫ. ¶ Ubi nota ꝙ ĩ humoribus eūandis qn̄q̄ꝫ ĩtēdimꝰ solū ad eūonē: ⁊ tūc hꝫ veritatē regula Aui. hic ⁊ affoꝛismꝰ allegatꝰ. Qn̄q̄ꝫ ĩtendimus ad diuersionē: ⁊ tūc non oꝫ eūare per loca ad que nā declinat humorē: ĩmo ad oppositū. ⁊ hoc hēbis ĩfra ĩ plerisq̄ꝫ locis. ⁊ Gal. dicit 1ꝫº de ĩgenio sanitatis idē. ¶ Nota 2º ꝙ qn̄q̄ꝫ loca per q̄ nā euacuat vel ad que nā declinat sunt ꝯueniētia illi eūoni ⁊ qn̄q̄ꝫ non. Sꝫ si loca fuerint cōuenientia per illa fieri dꝫ. Si aūt non: dꝫ ꝓhiberi potius illud qđ nā tentat. vnde Hyp. dixit: Et per cōueniētia loca ducere. que aūt sunt ꝯueniētia loca statiꝫ diceꝶ.

Et tūc vtēdū ē diuersione illiꝰ materie ab illis locis potius q̄ꝫ per ea purgare: ⁊ diciꝶ tūc nā declinare ad talia loca duꝫ declinat ad mēbrum nobiliꝰ vel suspectꝰ ad patiēduꝫ: vt dicit Gal. in cōmēto allegato affo. Que ducere oꝫ quare ⁊c̄.

Et tertia ē mēbrū egressiōis eiꝰ a ꝑte declinatōis eiꝰ sicut basilica dextra ĩ egritudie epatis ⁊ nō cephalica dextra: quoniā si error ꝓuenerit ĩ tali q̄le ē illđ qn̄q̄ꝫ sequeꝶ ide timor. ⁊ oꝫ quidē vt sit mēbrū egressiōis ignobiliꝰ illo a quo fit eūatio ne materia ad illđ decliner qđ ē nobiliꝰ. Opꝫ p̄terea vt sit eiꝰ exitꝰ naturalis sicut mēbra vrine gibbositati epatis ⁊ ĩtestina ꝯcauitati ipsiꝰ: est tn̄ cum mēbrū a quo expelliꝶ est ipꝫ mēbrū ꝑ qđ eūatio faciēda ē: sꝫ ē ĩ ipso egritudo vetꝰ aut recēs ꝑꝑ quā ē timēdum de cursu humoꝝ sup̄ ipꝫ. Jpsi ergo ad aliud qđ sit melius trāsponēdi sunt: ⁊ ē ēt cū ex superatiōe humorū timeꝶ super ipꝫ egritudo sicut cum tractus fit ab oculo ad gulā: quoniā timeꝶ ne illi qn̄q̄ꝫ superueniat suffocatio: ideo quale est huiusmodi suauiter ⁊ molliter fieri debet.

¶ Hic narrat tertiā rē ad quā medici hn̄t ĩtentionē ĩ euacuatiōe. ⁊ diuidiꝶ ĩ duas. Nā p̄io facit hoc. 2º ꝓbat vnū suū dictū. 2ª ibi: nā quidē. ¶ Dicit pº ꝙ tertia res quam ĩtēdimus ĩ eūatione ē ꝙ mēbrū per qđ fit eūatio sit cōueniēs illi eūationi. Est aūt cōueniēs qn̄ in eo cōiunguūꝶ quinq̄ꝫ cōditiōes. pª ꝙ mēbrū egressiōis sit a parte dclinationis eius. s. hūoris eūandi. i. sit ad qđ facilr declinat talis hūor. aut ꝭꝫ qđ exponit Dy. hēat ad humorē eūandū declinationē rectā. i. viā recti incessus vel vicinā rectitudini sicut basilica dextra ĩ eūando humores ab epe. Nam si erreꝶ ĩ tali quale ē istud qn̄q̄ꝫ ex illo sequiꝶ timor. Et causa ē qꝛ nō eūaꝶ illud qđ oꝫ eūari nisi tāta facta eūatiōe vt ide virtus nimis debiliteꝶ. Scda cōditio est ꝙ mēbruꝫ ꝑ qđ fit eūotio sit ignobiliꝰ mēbro a quo fit eūatio ne mā declinet đ ignobiliori ad nobiliꝰ. Tertia ꝯditio ē ꝙ ꝑ illđ mēbrū illi hūores ⁊ ĩ tali loco peccātes soleāt egredi nāliter. Nā mēbra vrine euacuāt mās gibbositatis epatis ⁊ ĩtestina ꝯcauitatis eiꝰ. Quarta cōditio ē ꝙ nō sit ĩ mēbro egritudo vetꝰ aut noua ꝑꝑ quā sit timēdū de cursu humoꝛuꝫ sup̄ illo mēbro. nā qn̄ est ita: humores sunt trāsponendi in suo motu ad aliud mēbrum qđ sit melius. Quinta cōditio ē ꝙ nō sit periculū ĩ tractu humoris ad mēbruꝫ ita ꝙ humores superēt virtutē mēbri ⁊ faciāt ĩ eo egritudinē. Sicut qn̄ trahitur hūor de oculo ad guttur ꝑ gargarismata quoniā timeꝶ ne superueniat ꝯfocatio ꝓpter squināntiaꝫ. Et qn̄ ē oportunū fieri ꝙ ad tale mēbrū trahaꝶ oꝫ ꝙ fiat suauiter ⁊ molliter. ¶ Ubi nota pº ꝙ ista 3ª res ad quam intēdūt medici lꝫ multū videaꝶ cōuenire cū 2ª qꝛ vtraq̄ꝫ ē de mēbro ꝑ qđ fit eūatio: tn̄ ē dr̄ia. Nam ĩ 2ª cōditiōe cōsideraꝶ declinatio hūoris ad mēbrū. ĩ hac cōsideraꝶ dispō mēbri ⁊ habitudo eiꝰ ad illud a quo dꝫ fieri eūatio vel dꝫ euacuari. ¶ Circa primā tn̄ cōditiōēꝫ cōsidera ꝙ lꝫ multotiēs ab humore leso fit p̄eise ĩ vno mēbro verbigr̄a ĩ capite nō oportet ꝙ semper fiat eūatio per mēbruꝫ recte declinatiōis ad illud. Naꝫ stante ĩ toto repletiōe sanguis dolore nō existēte nisi in capite: tūc pº flobothomamus basilicā aut cōem: vt dicūt Me. ⁊ Aui. ĩ caplis de cura melie ⁊ manie. ⁊ silr qn̄ intēdimꝰ eūare ⁊ cū hoc diuertere. sꝫ veritatē habꝫ vbi ab illo sit ĩtētio euacuādi ⁊ nō ab alijs nec sit intētio diuertēdi. Secūda aūt ꝯditio obseruaꝶ p̄cipue qn̄ in mēbro per qđ fit eūatio dꝫ sigi mā: sed de hoc alibi. Tertia cōditio ē clara qꝛ si sit via nālis exitus erit cōueniens. ¶ Nota tn̄ ꝙ nō oĩum materieꝝ que ĩ gibbo epatis cōtinētur cōueniēs via exitus sit via vrine. Nā cū sunt multe ⁊ grosse cōueniētius eūanꝶ ꝑ secessuꝫ. Quarta cōditio ĩtelligiꝶ vbi fortior ĩdicatio eēt de faciēdo illā eūationē ꝑ illū locū quē dimittemꝰ. Et cū eadē limitatiōe ĩtelligiꝶ quinta vt pꝫ pª tertij illo. c. cū materiā.

Potest ab ignobili ꝑ nobile fieri euacuatio nō tāq̄ꝫ per viaꝫ sed tanquaꝫ per terminuꝫ.

Natura quoq̄ꝫ plerūq̄ꝫ taliter operaꝶ ⁊ euacuat non per parteꝫ qua cōsueuit ideo vt mēbrum custodiat cum debile fuerit: ⁊ plerūq̄ꝫ etiā est vt sit illud qđ natura euacuat partis longinque ⁊ opposite ⁊ remaneat cum ipso ambiguitas sicut cuꝫ a capite ad anum aut crus aut pedeꝫ euacuat: non eniꝫ pro certo scitur si ex toto sit cerebro aut ex vno ventriculo.

¶ Probat quartā cōditionē intēdi a medico per operationē nāe dicēs ꝙ nā plerūq̄ꝫ taliter opaꝶ ꝙ ꝓpter cauere nocumētū mēbri debilis euacuat per ꝑtē consuetā. Et in isto cāu cōtingit ꝙ illud qđ nā eūat fit per partē nō cōsuetam ⁊ per ꝑtē longinquā idest a ꝑte longinqua ⁊ opposita ⁊ remaneat ābiguitas ĩ tali ope sicut videꝶ qn̄ nā a capite ad anū aut ad crus aut ad pedē trāsmittit mām: tūc eiꝫ ꝓ certo nesciꝶ vtrū a toto capite fluat vel ab vno vētriculo. Ex quibꝰ apparet ꝙ cū medicꝰ đbeat esse imitator nāe ꝙ ipe aliqn̄ dꝫ cōsuetā viā dimittere ꝓpter egritudinē ĩ ea existentē ꝑꝑ quā lederet mēbrū. Cōtra tamē hoc videꝶ: qꝛ nāliter mēbra fortia trāsmittūt ad debilia: vt pꝫ ex Gal. 2º de differētijs febriū. c. vltimo. ⁊ 3º nālium virtutū. Si ergo ĩ mēbro accidit debilitas nā mēbroꝛuꝫ alioꝛū magis ĩclinabiꝶ transmittere ad ipꝫ. Hic diciꝶ ꝙ mēbra fortia ad debilia mittūt. sꝫ debilia aliqn̄ magis conanꝶ resistere ne recipiāt q̄ꝫ nō debilitata ꝓpter magnū nocumētū doloris qm̄ materie recepte facerent. Unde videmus ꝙ stante vlcere ĩ p̄cipio meri acuto multotiēs si volumꝰ nō possumus deglutire. Sꝫ si nō sit maioris conatꝰ debile magis recipit: aut si plus facit debilitas ad impotētiā resistendi q̄ꝫ conatꝰ ad resistēdū. Sꝫ tibi dimitto ꝯsiderationē ꝑticulariū casuum in quibꝰ hoc accidit: cū ꝭm Aui. membra dolētia facilius recipiūt vt hēbitis infra. ¶ Debes autēꝫ ꝯsiderare nō solū mēbri dolētis dispōnēꝫ: sꝫ ēt mēbri mittētis opationē vel passionē. ¶ Ulterius nota ꝙ ad lōginqua ꝓpter tales ⁊ multas alias cās qn̄q̄ꝫ nā euacuat ita vt relinquaꝶ ābiguitas nō solum vtrū ab vno vētriculo vel ab alio cerebri eueniat mā: sed vtrum ab alio mēbro remoto a cerebro. ⁊ hoc voluit Aui. ¶ Et tu ēt nota qn̄o mēbra conueniētia Aui. limitauit per ꝯditiones positas a Gal. ĩ ꝯmēto illiꝰ affo. Que ducere oꝫ. ⁊ aliq̄ dedit ibi notanda.

Stāte dolore in ĩtestinis vel habitudine ad dolorem ex diaria existente tn̄ obtalmia in oculis nō cessabimꝰ huiusmodi fluxum ꝓuocare vt ostendit Hypo. sexta ꝑticula affoꝛismoꝝ affo. illo. xvij. Jn oculis patiētēꝫ diarꝛā accepi bonū. ⁊ lꝫ hoc sit cōtra quartā ꝯditionē dignitas tn̄ operatōis oculi ad hoc nos cogit. similē sententiā inuit Aui. tertia tertij. c. de obtalmia.

Et quarta quidē est hoꝛa eũonis ipsius. nam dicit Gal. penitꝰ ꝙ ī cronicis egritudinibꝰ maturatio tātũ ⁊ nihil plus expectāda ē. Et tu quidē iā sciuisti quid sit maturatio: ⁊ añq̃ʒ euacues pꝰ maturatõeʒ ex subtiliatiuis i potu tribuere õbes sicut aquā isopi ⁊ balase ⁊ seminũ.

¶ Hic ponit quartā rem ad quā intēdit medicꝰ. Et diuidit ī duas ptes. Pꝛīo ponit hāc rē. Scđo remouet dubia q̃dā īcidentia circa alias res. 2ª ibi: ⁊ scias ꝙ materie eũatio. Pꝛīa iterꝝ ī duas. Nā pꝛīo facit qđ dictũ ē. 2º remouet dubiũ circa hāc rē. 2ª ibi: ⁊ silr. Pꝛima ī duas. pº oñdit ꝓpositũ cũ hũoꝛ ē sparsus ī ābitu totiꝰ vel ī venis. 2º qñ ē ī vno mēbꝛo. 2ª ibi: cũ aũt humoꝛ. Pꝛīa ī duas. pº docet quid circa hāc quartā rem intēdimꝰ ī cronicis moꝛbis. 2º quid ī acutis. 2ª ibi: sed in acutis. Pꝛīo dicit quatuoꝛ. Pꝛimũ est ꝙ quarta res ad quā est intentio in euacuatione est eius hoꝛa. Dicit 2º explanādo hoc in cronicis moꝛbis ꝙ Gal. dicit ī illis moꝛbis ē tm̃ expectāda maturatio ⁊ nihil plus. Tertio dicit ꝙ tu iā sciuisti quid ē maturatio. Quarto dicit ꝙ post maturatiõeʒ ⁊ ante euacuationē debemus tribuere ī potu subtiliatiua sicut aquā isopi ⁊ balase ⁊ decoctionē seminũ. ¶ Ubi nota pꝛīo vt superius dictũ ē ꝙ ꝑ cõsiderationē decē rerũ cognoscimꝰ: vt Aui. docuit scire qñ eũari debet hũoꝛ. ⁊ hic dicimꝰ ꝙ vna ītētio ē hoꝛa eũationis. ⁊ docet hanc hoꝛā cognoscere ex alijs q̃ʒ ex his decē vt pʒ. ⁊ videŕ ꝙ ex illis nõ scimus qñ eũare oʒ. Ad hoc rñdet Dy. ꝙ qñ eũare oʒ: īpoꝛtat tempus: ⁊ hoc vt ꝓposito attinet põt cognosci duobꝰ modis. vno mõ gnãliter q: sciaŕ qñ competit eũatio ⁊ qñ nõ. scđo mõ spãliter ita ꝙ sciaŕ ī quo tēpoꝛe moꝛbi cõpetat eũatio. Et hoc Aui. ponit in ista ꝑticula. Et hoc qñ potius ꝑtinet qualitati: q: cognosciŕ per hũoꝛis dispõnē. Possumꝰ tñ dicere ꝙ per res decem supradictas addiscimꝰ qñ eũare oʒ: ⁊ que sunt coꝛpa indigētia euacuatiõe idest qñ ē indigētia eũatiõis. ꝑ hoc aũt qđ hic diciŕ cognoscimꝰ non solũ qñ ē indigētia: sed qñ ē cõueniēs eũatio. Nam aliqđ coꝛpꝰ nũc indiget eũatione aliqua cui tñ nõ cēt cõueniēs ꝙ nũc fieret. verbigrã sit coꝛpꝰ repletũ hũoꝛe malo nõ reducibili sed sit crudus grossus quietus cũ canaliũ strictura. ī isto cāu iste nũc indiget eũatione q: remotõe mali humoꝛis: ʒ nõ ē sibi nũc cõueniēs talis eũatio q: si fieret cēt cũ maioꝛi nocumēto nũc q̃ʒ cēt iuuamētũ. ¶ Nota 2º ꝙ ꝭʒ Gal. ad debite regēdũ coꝛpꝰ requiriŕ cognitio q̃litatis ⁊ quātitatis eiꝰ qđ administraŕ ⁊ ꝭm ipm tps nõ ē quid tertiũ distinctũ ab his vt diciŕ 3º tractatu tegni: sed cõpꝛēhēsuʒ in istis. Et iõ Aui. hic nihil dicit de tpe in cognoscēda hoꝛa eũonis: sed de dispõne hũoꝛis ⁊ dispõne coꝛpoꝛis cui debet administrari talis eũatio. ¶ Nota 3º ꝙ sensus secũdi dicti ē ꝙ in cronicis oʒ expectare maturatiõeʒ ⁊ non opʒ expectare aliud. ⁊ iste sensus videŕ clarꝰ: q: quādo ē maturatio fiat euacuatio. Et appet maxime hoc per vnũ additũ ⁊ nihil plus. Aliquꝭ tamē volũt ꝙ possit li tantũ cõstrui cũ li egritudinibus ⁊ erit sensus ꝙ tantũ ī cronicis egritudinibꝰ ē expectanda maturatio. Mihi tamē videŕ ꝙ li nihil plus cēt quasi supfluũ. Et iõ puto ꝙ Aui. velit in cronicis expectare maturationē ⁊ quasi non aliud. in acutis aut oʒ expectare multotiēs qđ nõ sit feruoꝛ magnꝰ moꝛbi: ⁊ multotiēs ꝙ videaŕ quid faciat nā in die crerica cũ ē valde ꝓpinqua que ī cronicis nõ expectaŕ. ¶ Nota 4º ꝙ quid sit digestio ē dictũ pꝛima pꝛimi. c. de virtutibꝰ ministrātibꝰ. Est eniʒ digestio p̃paratio ad digestionē ī nocitiuo nõ reducibili ad benignũ ꝭm modũ loquēdi medicoꝝ: ⁊ ideo est transmutatio ꝭm quā mã fit facilis egressionis a mēbꝛo in quo cõtineŕ. ¶ Quinto nota ꝙ lʒ tā in acutis q̃ʒ in alijs expectāda sit maturatio nisi ꝓpter cās dictas. minus tñ maluʒ ē euacuare ī acutis añ digestionē q̃ʒ in cronicis vt plurimũ: q: mã ē subtilioꝛ ⁊ per hoc eũationi paratioꝛ: ⁊ q: stimulās virtutē agitaŕ: ⁊ iõ facilꝰ eũaŕ. ¶ Ultimo attēde ꝙ Aui. videŕ īcõueniēter illā partē addere. Et antequā euacues post maturatõeʒ subtiliatiui in potu tribuere debes. Nā subtiliatiua exhibētur ad subtiliādũ: ʒ digestio materiei ī cronicis ē subtiliatio: ergo qñ subtiliatiua tribui debēt nõ dʒ eē post maturationē. Preterea hoc ē aliud īcõueniēs q: si post maturatiõeʒ debes tribuere subtiliatiua: ergo ī eũatione illa aliquid plus q̃ʒ maturatio expectari dʒ: puta illud qđ debēt facere subtiliatiua post maturationē. Hic rñdeŕ ꝙ hoꝝ verboꝝ sensus põt esse duplex. Primꝰ ꝙ non denoteŕ subtiliatiua debere administrari post maturatõeʒ: sed ātequā euacues post maturationē. i. ātequā facias illā eũationē que dʒ fieri post maturationē q: cũ illis fit digestio: ⁊ hic sensus ē clarus. Alius sensus põt cē denotās hũc oꝛdinē eē seruandũ ꝙ pꝛīo matureŕ. 2º exhibeāŕ subtiliatiua. 3º fiat eũatio. Et si hoc non intelligaŕ intēdit Aui. in cronicis pꝛīo administrari debere maturatiua que tamē nõ sunt multũ subtiliatiua sicut aq̃ isopi. nec cõi noīe dicũtur subtiliatiua q: nõ foꝛtiter subtiliant. talia enim foꝛtia facerēt mãʒ ebullire ⁊ agitari ⁊ augmētari ⁊ resoluerēt subtile remanēte grosso ⁊ multas vētositates augerēt si in pꝛīcipio exhiberenŕ. sed postq̃ʒ ista sunt administrata antequā fiat eradicatiua eũatio debent tribui subtiliatiua foꝛtia que hic scribũtur. Tũc eniʒ mã ē ita ꝑata vt subtiliceŕ ꝙ nõ ita ebulliet ⁊ resolueŕ ps subtilis dimissa grossa ⁊ pleriq̃ʒ tũc ē paucificata debito p̃cedēte regīe. Ex qbꝰ pʒ huiꝰ scđi sensus vificatio q: nõ ītelligiŕ ꝙ ista exhibeāŕ post cõpletā maturatõʒ: ʒ post aliq̃lē.

Sʒ ⁊ ī acutis etiā egritudibꝰ maturationē expectare meliꝰ est ⁊ p̃cipue cũ quiete fuerit. Qđ si mobiles fuerĩt: tũc ad eũandũ materiā festinare erit meliꝰ: qm̃ īpedimētũ motꝰ eius ē maius q̃ʒ sue eũonis añquā ipsa sit matura ⁊ ꝓpꝛie cũ humoꝛes fuerĩt subtiles: ⁊ p̃cipue cuʒ ī cõcauitatibꝰ venaꝝ fuerint ⁊ non in mēbꝛis ingredientes.

¶ In ista parte facit qđ dictũ ē dicēs ēt ꝙ ī acutis egritudinibꝰ est meliꝰ expectare maturationē ⁊ p̃cipue cũ mãe taliũ moꝛboꝝ fuerint quiete. sed si fuerint mobiles meliꝰ ē festinare ad eũanduʒ mãs: q: nocumētũ sui motꝰ ē maius q̃ʒ īpedimētuʒ sue eũonis ante digõnē: ⁊ ꝓpꝛie si tales humoꝛes sint subtiles: ⁊ magis si sint in cõcauitatibꝰ venaruʒ nõ egrediētes eas ad mēbꝛa. ¶ Ubi nota pº vnā esse cāʒ ꝓpter quā oʒ expectare maturatõeʒ ante eũoneʒ in cronicis ⁊ acutis. s. vt humoꝛ sit obediēs eũoni ⁊ ne īcõplete digestus remaneat agitatus. nā qñ hoc mõ remanet est magni nocumēti: ⁊ qñ humoꝛ nõ est obediēs nõ euacuaŕ sine multo laboꝛe ⁊ multa eũone boni. Signũ aũt ꝙ nõ debet eũari regulŕ ante digõneʒ est q: nā nõ facit bonā eũonem ante digõneʒ nec in cronicis nec in acutis. Nam qñ facit crisiʒ ante digõneʒ: aut crisis est ad moꝛtē: aut incõpleta: aut cũ seuissimis ⁊ prauis accñtibꝰ. qñ aũt est cũ signis cõplete digõnis: tũc est crisis bona. Et iõ cũ medicus sit nature imitatoꝛ faciet euacuatiõeʒ post digõneʒ regulŕ tā in cronicis q̃ʒ ī acutis ꝓpter cām assignatā in p̃cedēti parte. Minus tñ nocumētuʒ euacuādi ante digestionē est in acutis alijs paribꝰ. ¶ Scđo nota ꝙ egritudo diciŕ q̇eta aut mobilis hic rõne cāe. que eiʒ ē ab hũoꝛe quieto est quieta: ⁊ q̃ ab hũoꝛe mobili est mobilis. ¶ Tertio nota ꝙ quedaʒ sunt mãe multũ malignātes ⁊ multe mobilitatis q̃ dicunŕ furiose a medicis. ⁊ cũ ꝑmanēt in coꝛpoꝛe est ꝑiculũ ne moueanŕ ad aliqđ pꝛincipale mēbꝛuʒ: ⁊ iõ ad hoc vitādũ acceleramꝰ eũoneʒ. Timemꝰ eiʒ multo maius ꝑiculuʒ de ꝑmanētia materiei ī coꝛpoꝛe q̃ʒ ī eũatione eius ante digestionē vt Auic. dicit. Accidit etiā ꝙ talē mãm mobilē medicina facilius trahit q̃ʒ si cēt fixa: ⁊ cũ hoc mēbꝛoꝝ virtꝰ expulsiua adiuuat ad hāc mãm expellēdā. ¶ Nota 4º materierũ furiosarũ quedā sũt subtiles ⁊ quedā grosse: q̃ʒuis enim plurimũ mã grossa sit minꝰ mobilis q̃ʒ subtilis. data tñ nõ incõuenit aliquā grossaʒ ꝓpter sui malignitatem cũ ē in venis vbi sunt late vie cē mobilē de mēbꝛo ad mēbꝛũ. Nā materia podagre que est grossa percipiŕ tñ multotiēs de mēbꝛo ad mēbꝛum pelli. subtiles sunt facilioꝛis eũonis q̃ʒ grosse alijs paribus. Et iõ Auic. dicit ꝙ p̃cipue debēt eũari materie mobiles q̃s hic ītelligimꝰ furiosas qñ sunt subtiles magis q̃ʒ qñ sunt grosse. Dynꝰ aũt hic dicit ꝙ oīs furiosa mã est subtilis. ⁊ hoc ego non puto verum. ¶ Dicit 2º ꝙ īter istas subtiles ille que sunt magis subtiles sunt facilioꝛis eũationis. ⁊ hoc ē qđ voluit Auic. hic. Sed hoc scđʒ ē expꝛesse cõtra Aui. pª quarti. c. de cura putridaꝝ in gnãli vbi vult aliquē humoꝛem esse ineptũ euacuari ꝓpter subtilitatē q: facile imbibiŕ. ⁊ ideo talis nõ est facilioꝛis eũationis q̃ʒ minus subtilis. ¶ Quinto nota ꝙ humoꝛes qui sunt ī venis facilius eũanŕ q̃ʒ humoꝛes qui sunt in mēbꝛis imbibiti aut in iuncturis: non tamē facilꝰ q̃ʒ illi qui sunt in cõcauo stomaci vel intestinoꝛũ. Illoꝛum ergo in cõparatiõe qui sunt ī membꝛis longinquis a vijs ductuũ vult Aui. ꝙ pꝛecipue hi qui sunt in venis. s. in cõcauitate earũ facilꝰ eũenŕ q̃ʒ hi qui sunt ī mēbꝛis. Tu vero si vis videre vtrũ digestio humoꝛis ī nocitiuo sit pura īgrossatio subtilis: aut subtiliatio grossi: aut īcisio viscosi: vide ea que dixi pꝛima particula affo. affo. 22º.

Cuʒ autē hũoꝛ ī vno fuerit mēbꝛo cõpꝛehēsus nullo mõ moueaŕ donec matureŕ ⁊ essentiā hēat ꝑatā quā tu sciuisti i suo loco. Et silr cũ ñ fuerimꝰ securi ꝙ virtꝰ vsq̃ʒ ad maturitatis hoꝛaʒ ꝑduret: eũabimꝰ eā postq̃ʒ nobis cauerimꝰ vt eiꝰ subtilitatē ⁊ grossitiē sciamꝰ: qm̃ si spissa fuerĩt ⁊ grossa īpaʒ mouere nõ debemꝰ nisi post subtiliatõeʒ. Eiꝰ vero grossitiē cognoscemꝰ ꝓpterea ꝙ fastidiũ preteritũ iaʒ p̃cessit aut sub ipocũdrijs doloꝛ extēsiuus aut aductus āpatis in interioꝛibꝰ. Qđ aũt magis custodire debemꝰ ⁊ huiusmodi dispõne ē hitudo cānaliuʒ ne ipi sint clausi: ⁊ post hoc quidē totũ possibile tibi erit vt añ maturatõeʒ vētrē soluas. Et scias ꝙ materiei eũatio ⁊ ipsiꝰ de suo loco eradicatio ē ꝭʒ vnũ duoꝝ modoꝝ. Unꝰ eoꝝ ē ꝑꝑ artationē q̃ fit ad lõginquā diuersitatē: ⁊ alter ꝓpter eā q̃ ad ꝓpinquā. Et suaꝝ quidē hoꝛarũ dignioꝛ ē cũ ī coꝛpoꝛe nullo mõ ē alicuiꝰ materiei repletio. Ponamus itaq̃ʒ ꝙ ab oꝛe viri superiꝰ multus fluat sanguis

sanguis ⁊ ab emoroidib⁹ mulieris sup̄flue fluat sãguis. Unũ itaqȝ duoꝝ faciemus aut trahem⁹ ꝑ declinationẽ q̃ fit ad ꝓpiquã diuersitatẽ: ⁊ oportebit tũc vt materiã ad nares declinem⁹ faciẽdo sanguinẽ ex narib⁹ fluere ⁊ ĩ altero ad matricez ꝓuocãdo mẽstrua: aut si volueri m⁹ ad lõgiquã diuersitatẽ attrahere eũabim⁹ in primo sanguinẽ a venis ⁊ locis q̃ sũt in iferiore pte corpis: ⁊ ĩ scdo a venis ⁊ locis q̃ sunt in sup̄ma parte corporis.

¶ Docet modũ eligẽdi horã qñ humor ẽ cõprehensus in vno mẽbro dicẽs ꝙ qñ humor fuerit cõprehensus in vno mẽbro nullo mõ dȝ moueri donec maturet̃ ⁊ hẽat essentiam tẽpatã de qua cẽntia tempata iã sciuisti in alio loco.

¶ Ubi nota fm cõiter exponẽtes ꝙ materia que ẽ cõtenta ĩ vno mẽbro intelligit̃ ab Aui. mã faciẽs ap̄a ĩ dtermina to mẽbro vel flegmonẽ vel simile aliud. Et idẽ inuit Auic. ꝙ talis mã nullo mõ moueat̃ añ maturationẽ. Et ẽ cã qr cũ mã sit fixa ⁊ vnita ĩ vno loco stricto ⁊ strictarũ viarum sicut sunt pori: videt̃ ꝙ nõ tam faciliter debeat educi. Unñ Hyp. 4° regiminis acutorũ: dicit quecũqȝ mẽbra flegmonantia in principio nõ curãtur cũ farmacia.

Similiter remouetur dubium.

Nam dubitatur vtrũ in alio cãu q̃ȝ cũ mã ẽ mobilis sit cũandũ ante digestionẽ? Rñdet̃ ꝙ sicut oȝ eũare qñ mã ẽ furiosa ⁊ mobilis ita oȝ eũare qñ nõ fuerimus securi ꝙ virt⁹ possit durare vsqȝ ad horã integre maturatiõis. ¶ Sed oȝ ꝙ hic duo ꝯsiderem⁹. p̊° vtrũ materia sit grossa aut subtilis. qđ sciemus cõsiderãdo vtrũ p̄cesserit fastidiũ ⁊ ĩ ipocũdriis dolor extẽsiuus aut ap̄a euenerit in ĩterioꝛib⁹. nã tũc nõ ẽ eũanda nisi post subtiliatõez. Scđȝ qđ oȝ magis ꝯsiderare ẽ habitudo canaliũ ⁊ viarũ ꝑ quas mã dȝ trãsire ⁊ euacuari. Nã ꝓuidẽdũ ẽ ne sint clausi: ⁊ post hoc totũ erit tibi possibile soluẽ ventrẽ. ¶ Ubi nota ꝙ qr Aui. solũ posuerat vnũ cãuȝ purgãdi añ digestionẽ. s. materiei furiositatem: ideo ne quis credat ꝙ nullo alio mõ hoc fieri debeat dixit hic cañ. generalẽ. Et ẽ ꝙ dispõ sit talis ꝙ nõ sumus securi ꝙ virtus possit vsqȝ ad statũ ⁊ materiei digestiõez ꝑdurare cũ tali morbo ⁊ sequẽtib⁹ ad ip̄m: ꝓpter hoc eiȝ eũamus ĩ furiosa mã. ¶ Scđo nota ꝙ alii tres modi ponũtur ĩ spãli a doctoribus ꝓpter quos nõ sumus securi. Unus ẽ materie multitudo vt plerũqȝ ẽ in principio flegmatice. Scđs est materie occulta malignitas ⁊ venenositas vt in pestilẽtialib⁹. Terti⁹ ẽ locus vbi peccat mã vt in apoplexia ⁊ squinãtia. Sȝ ꝓ maiori hoꝝ cañ. declaratione dubitatur.

Utruȝ materia sit euacuanda ĩ morbis ante digestionẽ mãe ꝯpletaȝ?

Arguit̃ pr̄o ꝙ nõ. Nũquã nã in bona ⁊ laudabili eũatiõe euacuat añ digestionẽ: ergo nec medic⁹ añ digestionẽ debet eã eũare: cuȝ medic⁹ sit imitator nature bene ⁊ recte op̄antis: vt p̊° affo. cõmẽto 2° ⁊ p̊ª q̃rti de cura putridaꝝ ⁊ multis aliis locis. ¶ Cõfirmat̃ 2°. Humor ꝯp̄hẽsus ĩ vno mẽbro nõ ẽ mouẽdus aliquo mõ vsqȝ ad digestionẽ cõpletã: ergo nec hũor sparsus in toto. Patet assumptũ parũ ãte ex Aui. Et tenet cõsequẽtia qr multo minora nocumẽta sequũtur ex eũatiõe humoris ĩ mẽbro vno existẽte aliis parib⁹ q̃ȝ in toto: cum ista sit multo amplior mã ⁊ eius agitatio magis nociua ⁊ virtus minus fortis. Nec valet si dicat̃ ꝙ humor cõprehensus ĩ vno mẽbro facit minus ꝑiculũ q̃ȝ si in toto ꝯp̄hẽdat̃. Nã in vno mẽbro cõp̄hẽsus facit ꝑiculũ mortis repẽtine vt in sincopi ⁊ apoplesia ⁊ squinãtia ⁊ similibus. ¶ 3° humor grossus crudus nõ ẽ eũandus añ cõpletaȝ digestionẽ ꝓpe statuȝ: ergo nec vnq̃ȝ ãte digestionẽ ꝯpletã. Assumptũ pȝ prima quarti. c. de cura putridarum ĩ gñali cũ dixit: Et si non ẽ digestus non moueas nisi ĩ principio. apud statũ vero nõ moueas nisi nã vincat ⁊ digerat. Cõsequẽtia tenet qr ĩ illa hora ãte digestionẽ ẽ maxime digesta mã ⁊ minus inobediẽs: iõ minus nociua ẽ eũatio eius ⁊ facilior. ¶ Cõfirmat̃ in morbis quorũ mã ẽ grossa ante ei⁹ eũationẽ: aliqua digestio aut saltẽ subtiliatio ẽ expectãda: vt patet p̊ª quarti. c. de flegmatica. ⁊ ex Auer. 7° colliget. ergo minus nociua ẽ eũatio post talẽ paruã digestionẽ ⁊ facilior. Sȝ qua rõne ẽ ista facilior aut min⁹ nociua q̃ȝ dũ materia erat cruda: eadẽ ratõe ẽ eũatio facta facilior ĩ augmẽto q̃ȝ in p̄ncipio: ergo ĩ augmẽto ẽ faciẽda. ⁊ per idẽ ꝓpe statũ magis q̃ȝ in p̄ncipio. Minor pȝ qr ĩ quolibȝ istoꝝ tẽporũ virt⁹ cõstat: vt suppono: sȝ ẽ paꝝ dbilior q̃ȝ añ ⁊ mã magis pata. Sȝ ĩ equali tpe ꝯtinue post principiũ ĩ salubri plus de digestiõe ⁊ p̄paratiõe acquisiuit vt materia commota sit a maiori ꝓportiõe. Igit̃ semꝑ ĩ pte posteriori erit meli⁹ p̄parata q̃ȝ ĩ añriori. Forte diceret̃ ꝙ lȝ mã sit facta obediẽtior tñ virt⁹ ẽ facta debilior in maiori proportione. Sed ꝯtra magis facta est mã ꝓportionata ⁊ obediẽtior q̃ȝ virt⁹ facta debilis (si morb⁹ sit saluber) ⁊ ꝑ ꝯsequẽs melius poterit eũari ꝑ farmacũ debile. ¶ Quarto arguit̃. in p̄ncipio existẽte mã furiosa nõ ẽ faciẽda eũatio eradicatiua: ergo nec minoratio: ergo nulla. Pȝ assumptuȝ per oẽs ex modo loquẽdi Auic. quarti. c. de flegmatica. vbi dicit ꝙ oȝ vt euacuet̃ de mã aliqđ ⁊ in reliquo expectat̃ quousqȝ digerat̃. Cõsequẽtia arguit̃ qr sequit̃: est facienda eũatio minoratiua: ergo ꝑ illã crescit maior ꝓportio virtutis ad mãm: ergo illa facta virt⁹ ad mãm maiorẽ hȝ ꝓportionẽ: ergo tũc per equalẽ eũonez eodẽ mõ crescit ꝓportio virtutis ad mãm: ⁊ sic quousqȝ tota mã euacuet̃: ergo facienda eẽt eũatio eradicatiua qđ fuit oppositũ añcedẽtis. ¶ In oppositũ est Aui. hic ĩ casu quo mã sit furiosa: ⁊ ĩ casu quo nõ fuerim⁹ securi ꝙ virt⁹ possit durare vsqȝ ad horã digõnis cõplere. ⁊ Hyp. 2° affo. Inchoantib⁹ morbis. ⁊ p̊° affo. Digesta medicari. ⁊ in acutis passionib⁹ raro. ⁊ omẽs doctores medicine. ¶ In q̃õnis determinatõe p̊° ponã notabilia pertinẽtia ad illã. 2° ponã illa in quib⁹ medici cõueniũt. 3° ponã illa in quib⁹ differũt auctores. 4° dicaȝ in hac differẽtia qđ videt̃ mihi ꝓbabili⁹. 5° rñdebo ad argumẽta p̄ncipalia. ¶ Pro p̊° est notãdũ ꝙ eũatio describit̃ a Gal. 3° tegni ꝙ est op̄atio totã a corpore educẽs substantiã humoris. ẽ ergo op̄atio ꝑ quã educit̃ substãtia humoꝝ a corpore: ⁊ hoc siue humoꝝ substãtia educat̃ ĩ ꝓp̄ria forma sicut accidit in fluxu vẽtris ⁊ in fluxu sanguis: siue educat̃ in forma vaporis. vñ Gal. 2° affo. insensibilẽ resolutionẽ vocat eũonez. Et põt q̃nqȝ dici vl̃is eũatio respectu totius, qñ a toto corpore educit̃. ⁊ põt dici particularis respectu particularis mẽbri vt qñ ab vno mẽbro ad aliud trãsducit̃. Q̃nqȝ tñ Gal. in 2ª ꝑticula: eũationi aliorũ humoꝝ a sanguine nõ dat eũonis sȝ purgatõis nomen. sed hic sumit̃ vt dictũ est. ¶ Nota 2° ꝙ de eũone humoꝝ in viis ductuũ existentiũ vel de eũone que fit per flobothomiã vel scarificatões vel sanguisugas vel insensibilẽ resolutionẽ ⁊ penit⁹ de oĩ alia excepta eũone q̃ fit per farmacũ: hic nõ intẽdo. Primo qr de flobothomia ⁊ aliis in ꝓp̄iis locis dicẽduȝ erit. Scđo qr de ista q̃ fit per farmacũ intelligit Auic. qđ pȝ cũ dixit in fine huius paragrafi. Et post hoc totũ possibile est tibi vt vẽtreȝ soluas. Illud eniȝ fuit limitans de qua eũone intẽdit. ¶ Tertio p̄ncipalr̃ notãduȝ est ꝙ lȝ Aui. dicat p̊ª quarti. c. de cura putridaꝝ ĩ generali ꝙ digõ in mã grossa ẽ subtiliatio cũ equalitate ⁊ in subtili ĩgrossatio tñ nõ sufficit ad hoc vt humor nociu⁹ dicat̃ digestus digõne q̃ expectat̃ in nociuo nõ reducibili ĩtegre ꝙ hẽat in subtilitate ⁊ grossitie mediocritatẽ: sȝ preter talẽ mediocritatẽ adhuc aliud requirit̃. Istud notabile ꝓbat̃ sic. Cõpleta digõ in venis humoris nõ reducibilis ad benignũ est per ꝯuersionẽ eius ad mãm ipostasis apparẽtis in vrinis albe ⁊c̃. Sed ad taleȝ ꝯuersionẽ nõ sufficit mediocritas in subtilitate grossitie: ergo ⁊c̃. Minor pȝ qr humor ĩ forma humorali ꝑmanẽs põt esse mediocris in subtilitate ⁊ grossitie: ⁊ tñ nõ ẽ digestus hac digõne. Maior pȝ ex Gal. p̊° de differẽtiis febriũ. c. vi. vbi dixit ꝙ putredo que fit in arteriis ⁊ venis dominãte certissime nã ẽ id qđ in vrinis subsistit. Forte dicit̃ ꝙ non dȝ intelligi ꝙ humor digestus digõne in nociuo sit ipostasis: sed ꝙ sit talis vt per digestionẽ suã tanq̃ȝ superfluũ separet̃ materia ipostatica. hoc tñ non tollit ꝓpositũ. Nã non sufficit ad hoc vt natura separet mãm illaȝ ipostaticã albaȝ leuẽ ⁊ equaleȝ ⁊ aptã descendere ꝙ sit humoris mediocritas in subtilitate ⁊ grossitie: ergo nõ sufficit ad eius ĩtegrã digestionẽ vt dicit̃ ꝙ habeat talẽ mediocritatẽ. Assumptũ pȝ qr humor põt recipere a cruditate putrescere sub subtiliori mõ ⁊ sub grossiori: ergo põt sub mediocri. Preterea sequeret̃ ꝙ in febrib⁹ q̃ inciperẽt a putredĩe taliũ humoꝝ a p̄in° deberet app̄ere ipostasis laudabilissima. qđ ẽ falsuȝ. Preterea seq̃ret̃ ꝙ oĩs hũor subtilior mediocri q̃ nõ esset ꝓpter ĩbibitionẽ difficilis euacuatõis esset digestus. Itẽ sequeret̃ ꝙ melancolia nũquã eẽt ĩ sũmo gradu digestionis: nec flegma grossuȝ cũ nunquã ad hanc mediocritatẽ veniãt. Itẽ hoc inuit Aui. p̊ª quarti de natura febriũ putridarũ in gñali cõtra ponẽtes ꝙ humores subtiles sunt digesti cũ dicit ꝙ tũc sequeret̃ ꝙ in principio febris đ colera vel de sanguine dȝ apparere digestio. Naȝ hoc ideȝ seq̃ret̃ si diceremus ꝙ sola mediocritas ĩ subtilitate ⁊ grossitie ẽ digestio dicta. qđ ẽ falsuȝ. Preterea simĩa eẽt ĩ quolibet paroxismo p̄ncipii flegmatice de mã grossa q̃si totalis mã fieret summe digesta qr q̃si totũ flegma ad hãc mediocritatẽ veniret añq̃ȝ resolueret̃. Requirit̃ ergo alia dispositio ꝑ quã expulsiõi parat̃ magisq̃ȝ ꝑ grossitiẽ vel subtilitatem vel mediocritatẽ in modo substantie. Et hec ẽ dispositio per quã mẽbra hñt ad ip̄m habitudinẽ facile pellẽdi que nõ põt poni nisi ꝓp̄ietas occulta sequens moduȝ determinatũ mixtionis. Et nos cõp̄hẽdimus ꝑ ipostasim apparentem in vrina ꝙ talẽ dispositionẽ acq̃siuit humor ꝑ quã pat⁹ ẽ hoc mõ obedire virtuti. ¶ Quarto nota ꝙ huiusmõi ꝓp̄ietates nõ oȝ ꝙ ꝑtibilr̃ fm gradũ acquirant̃: sicut ꝑtibiliter acquirũt̃ dispõẽs ad ipas p̄parãtes. Sequũtur eiȝ determinatã ꝓportionẽ que subito resultat ex priorib⁹ dispõnib⁹ sicut forma substãtialis. Nec ĩ hoc ĩtendo litigare vtruȝ aliqua talis ꝓp̄ietas hoc mõ possit acquiri successiue quo ad gradus. Sȝ sufficit mihi ꝙ plurime hoc mõ nõ acquirant̃ de quib⁹ videt̃ eẽ ĩtentio nr̃a: ⁊ ita pro nũc suppono. Nã aliter nõ video quin añ ꝯpletã

Or sciuisti ex pria primi doctrina sexta c. iij. verbo illo. Digestiua vero ⁊c̃.

Posset ẽt exponi đ mã quieta ĩ vno mẽbro collecta opposita furiose nõ tñ faciẽte nec apta facere apostema: ⁊ hoc est verisimilius cũ superius de furiosa meminerit.

Nota ꝙ materierum clausarũ in vno mẽbro: quedaȝ magis indigẽt extractõe q̃ȝ maturatõe ⁊ euacuatõe sicut ẽ mã herisipile. quedaȝ magis indigẽt maturatõe ⁊ eũone vt materia flegmonis: vt dicit Aui. tertia quarti tractatu p̄io. c. v. vñ in mã herisipile op⁹ ẽ prius euacuare: deinde infridare: vt idẽ eodeȝ tractatu. c. iij. dico ẽt ꝙ maturatio ꝑfecta hũoris in vno mẽbro cõp̄hẽsi nõ est expectãda añ digestionem vbi sit timor ipsius ex cõuersione in saniẽ: vt pȝ ĩ pleuresi. sed bene expectãda ẽ maturatio que ẽ quedã habilitatio ad expulsioneȝ etiam si talis humor clausus nõ daret inducias ad maturationẽ p̄mittẽdã: tũc esset euacuatio: vt pȝ in squinãtia.

Sufficit tñ mediocritas in grossitie ⁊ subtilitate: viscositate ⁊ aquositate

Credo ꝙ Gentilis fuerit prior in ista opiniõe de digestione vt põt patere ꝑ cum iuxta finẽ illius questionis de maioritate morbi quare ⁊c̃.

digestionē materici mediocris nō deberet nā facere crisiꝫ
ꝑfectā sicut post cōplemētū digestiōis materie grosse cum
tūc equale vel maius dñiuꝫ haberet: vt pꝫ scientī deducere.
qd̄ tn̄ ē falsuꝫ. ¶ 5° nota ꝙ hec ꝓprietas sequit̄ ꝯplemētū
digōnis in nocitiuo nō reducibili ad benignū. Istud cōce
dit̄ ab oībus q2 oēs cōcedūt ꝙ tūc ē optime disposita ad
obediēdū virtuti eūanti. Et ex hoc sequit̄ ꝙ talis ꝓprie/
tas acquiritur in statu taliū morboꝝ cū in illo ꝯpleat̄ di/
gestio: vt dicit Auic. pria quarti. Et ex hoc sequit̄ scd̄o ꝙ
nō ē incōueniēs ī aliquo morbo a principio vsqꝫ ad statuꝫ
digōne ꝯtinue ꝓcedēte materiā tn̄ fieri magis resistentē
eūatiōi: vt qn̄ eēt ī principio minus grossa ⁊ cōtinue gros-
sior eēt in sequētibus tꝑibꝰ: īmo plerūqꝫ hoc accidit ꝙ pu
tredo prīo inuadit id qd̄ ē magis subtile vt plurimū ⁊ ma/
gis calidū. Et hoc tāgit Aui. prima quarti. c. d̄ signis fleg
matice cū dixit: Etiā apparet ī ea ī prinͦ ca'or vehemētior
⁊ in postremis minorat̄: ⁊ ē simile vt sit eā in hoc quoniaꝫ
putredo añcedit prius ad magis dulce ⁊ magis salsum ⁊
magis subtile: deinde ad magis grossuꝫ ⁊ frigidū. ¶ Sex
to nota ꝙ euacuationū quedā ē eradicatiua totā vel quasi
totā substantiā materie faciētis morbū respectu cuius di/
cit̄ eradicatiua a toto corꝑe educēs: ⁊ quedaꝫ minoratiua
que notabilē ꝑtē relinquit. ¶ Nota vlteriꝰ ꝙ nocumen/
ta eūatōis añ digōnē sunt: q2 euacuat̄ humor qui forte nō
erat futurus malus. 2° q2 difficiliꝰ eūat̄ ⁊ virtus plus de/
bilitat̄. 3° q2 agitat̄ humor nō egrediēs a corꝑe. ⁊ iō eius
digō ꝓhibet̄. 4° ꝑmiscet̄ malignū cum bono: ⁊ malignat̄
bonus: ⁊ agitat̄ taliter ꝙ si aliqd̄ mēbrū nobile sit d̄bile ad
ip̄m humores agitati facilius pellūt̄ maxime si fuerit ap̄a
in īterioribꝰ. 5° q2 motus calefacit. nā ī tali agitatiōe mate
ria putrida calefit magis: ⁊ si aliqua alia ad hec nocumēta
sequūtur. ¶ Ulterius nota ꝙ materieꝝ peccantiū q̄dam
sunt furiose quedā nō. Dicūt̄ aūt furiose ille que sunt mul
te malitie manifeste vt plurimū de vno mēbro ad aliud mē-
brum mobiles. ⁊ hoc loquēdo d̄ ꝓprio modo furiositatis.
Nec Gal. videt̄ aliū modū excepisse ꝑticula pria afforis/
morū illo affo. Digesta medicari. verūtamē doctores ad/
dunt oēm mām eē furiosaꝫ: ex cuiꝰ remanētia in corꝑe per
nō multū tēpus īminet magnū ꝑiculū siue hoc sit propter
multitudinē: vt in sinoca. siue sit ꝓpter occultā ꝓprietatē:
vt ī pestilētiali ⁊ venenosa. siue sit ꝓpter locū ī quo ꝯtinet̄:
vt in squināntia ⁊ apoplesia ⁊c̄. Alie aūt dicūtur nō furiose.
⁊ hoc de primo articulo. Nā de diffinitiōe digōnis ⁊ cō
paratōe materierū ī facilitate eūandi ⁊ multis talibꝰ si vis
videre vade ad ea q̄ dixi pria ꝑticula afforismoꝝ affo. 22°.
¶ Quantū ad scd̄m articulū ꝯsiderādū ꝙ oēs medici vo
lunt ꝙ qn̄ mā ē digesta si natura nō mouet ⁊ virtus ꝯstat
⁊ nō sunt alia īdicantia oppositū ⁊ mā ē nociua siue nō re/
ducibilis ad benignū oꝫ ꝙ eūet̄. ¶ Cōcedūt scd̄o ꝙ māꝫ
furiosam oꝫ eradicalr eūare añ digestionē: ⁊ oēs moderni
cōsentiūt in eūatiōe cuiuslibet māe quōcūqꝫ furiose. Sed
in illa que propter multitudinē dicit̄ furiosa: qn̄ non pec/
cat sanguis dicūt sufficere minoratiuā ⁊ nō oportere era/
dicatiuā facere eūationē añ digestionē. ¶ Tertio cōueni/
unt ꝙ melior hora faciēdi tales eūationes ē hora principij
vlis si putamus ꝙ mā talis ⁊ tā multa sit ꝙ nisi virtꝰ exo
neret̄ nō posset aliquā bonā dispōnē agere: tunc eīꝫ q̄ꝫto
magis expectaret̄ tanto virtus esset debilior ⁊ mā ieptior.
Et quidā putāt in hac solū cōditiōe concessisse Hypo. in
prin. cū dixit: inchoantibꝰ morbis siquid videt̄ mouēdū
moue: in statu vero silentiū habere meliꝰ ē. Et Aui. prima
quarti. c. de cura febriū ī gnāli dixit: Et si nō ē digestus n̄
moueas nisi ī prin. apd̄ statū vero nō moueas. ¶ Quātū
ad 3m ē sciēdū ꝙ de eūatione materieꝝ ī pricipio morbo/
rū cronicorū differūt ab inuicē antiqui. Nā Gal. in ep̄la
ad Glauconē vult ꝙ nullo mō in principio quartane ē fa/
ciēda euacuatio nec ante digestionē. ⁊ ꝙ hec sit eius mēs
pꝫ prīo ex Aui. parū ante. Dicit nāqꝫ Gal. penitꝰ ꝙ ī cro/
nicis egritudinibꝰ tantū maturatio ē expectāda ⁊ nō ali/
ud. Iteꝫ hoc dicit Auerrois esse de mēte Gal. 7° colliget
cū dicit: Sed in melācolicis ⁊ flegmaticis febribus raro ī
principio earū purgabat. ⁊ erat illud eius opinio purgare
s. in principio febriū. tn̄ Gal. manifeste dicit cōtrariū. s. ꝙ
minime debemus in pricipio febriū melācolicaꝝ ⁊c̄. Hoc
idē habet̄ ab eodē Gal. in ep̄la ad glauconē de cura quar
tane: dicēs: curabis quartanā: sic mox in principio diligē/
ter ꝓuideas ⁊ mediocriter ⁊ patienter agas neqꝫ medicine
aliquid tamē des neqꝫ purgationē vel defectionē ventris
aut sanguinis facias. Rasis aūt in pricipio tertiane ⁊ fleg
matice ⁊ quartane audaciter ꝯcessit farmaca: vt 10° alman
soris. ⁊ 16° cōtinētis. ⁊ ī diuisionibꝰ habet̄. Aui. aūt ī prī/
cipio flegmatice cōcedit: ⁊ etiam ī pricipio quartane: vt pꝫ
ī caplis ꝓprijs: ⁊ ita Auerrois loco allegato. Ueꝝ Aui. vr̄
īnuere ꝙ hoc fiat qn̄ timet̄ victoria humorū ⁊ non aliter.
Auerrois aūt absolute ⁊ Rasis cōcedūt ꝓ meliori ī quar/
tana que ē salua: esto ꝙ medicus nullā faciat euacuatōeꝫ.
vn̄. c. de q̄rtana dicit Aui. Et ē fm̄ plurimū egritudo sal/
ua. De eūatiōe aūt ī augmēto adhuc doctores diuersifi/
cant̄. nā Rasis ⁊ Auer. ꝯcedūt eūatiōes ī augmēto fleg/
matice. vn̄ Aui. cōcedit ī fine scd̄e septimane ī flegmatica

purgatōꝫ cū solutiuo ⁊ vituꝑat q hoc faciūt dicēdo ꝙ ni/
hil faciūt: nisi ꝙ dāt īfirmo bona vba. Sꝫ siqs ꝯsiderat
dcā Aui. vr̄ ꝙ n̄ ꝯcedat eūatōꝫ hūoꝝ n̄ furiosoꝝ ī augm̄to
Maꝫ in. c. de cura putridaꝝ in gnāli dixit: ⁊ si nō est dige
stus nō moueas nisi in prinͦ: apud statū vero nō moueas.
In. c. de flegmatica dicit ꝙ nō diligit expectatōeꝫ digō/
nis ⁊ lenificatiōis cū eis q̄ diximꝰ prius: īmo oꝫ vt eūetur
ex ea aliqd ⁊ expectet̄ in reliquo vsqꝫ quo digerat̄. ⁊ ī eo/
dē. c. cū loquit̄ de augmēto dicit: Et multotiēs qdeꝫ eua/
cuatio ꝯcedit̄ flegmatici humoris ⁊ crudi in hac hora: sed
meliꝰ est vt expectet̄ in eo ꝯplementū digōnis. Gētilis au
teꝫ sup p̄a quarti imaginat̄ ꝙ mā in prinͦ qn̄qꝫ est tāta ꝙ
nō sperat̄ in ea ꝙ cū illa multitudine natura totū aut par/
teꝫ possit digerere: aut in totā aliquē gradū digōnis indu
cere: ⁊ tunc eūandū est solū in prinͦ: q2 si expectamꝰ aug/
mentū nō iuuabit̄ infirmꝰ: īmo morіet̄. Sed vbi pōt virtꝰ
partē notabilē digerere: aut ī totaꝫ aliquē gradū digōnis
īducere: ⁊ tūc est melius in augmēto q̄ꝫ in prinͦ euacuare.
¶ Cōciliator aūt dria 16a vult ꝙ in augmēto nō est faciē/
da eradicatiua eūatio. Et rō: q2 si mā furiosa fuerit: faciē/
da est in prinͦ. ⁊ si vsqꝫ ad augmentū expectauissemꝰ: du/
duꝫ iā ītulisset ꝑiculū. Sꝫ qn̄ mā nō est furiosa: q2 ī aug
mēto virtꝰ magis est aggrauata a morbo q̄ꝫ in pricipio: ⁊
mā magis inserta in ꝑte: iō tūc non ꝯpetit eradicatiua. qn̄
vero statꝰ est lōginquus eūatio ꝯpetit minoratiua sicut in
diuturnis morbis ī qbꝰ ꝑ oīa tꝑa ꝑtiꝫ digerimꝰ ⁊ partim
eūamꝰ vt nā remaneat magis alleuiata. ¶ Ueniendo ad
quartū articuluꝫ iā ꝓpono ꝙ nō ītendo hic loq nisi d̄ eua
cuatōe facienda ꝑ farmacū solutiuū materiei appropriate
morbi nō collecte ad ap̄a faciendū: ⁊ que nō sit in vijs du/
ctiuū nec valde vicina. Et quo ad hāc non disputo de ali/
quo ꝯcesso cōiter ab oībus: verbigr̄a ꝙ sit in prinͦ euacuā
da mā furiosa eradicatiue: ⁊ qn̄ mā est ita multa ꝙ virtꝰ nō
posset superare eā nisi ꝑcedēte eūone esto ꝙ sit ꝗeta dꝫ añ
digōnē ⁊ in prinͦ fieri eūatio minoratiua. ¶ Sꝫ restat vi
dere prīo: vtrū in morbo aliquo sit eūandū ante digestiōꝫ
mō dicto: ī quo tamē ē spes ꝙ virtus vincat mām ⁊ dige
rat cōplete nō ꝑcedēte tali eūatiōe vel alia. ¶ Scd̄o vtrū
ī pricipio vel ī augmēto fieri possit debite. ¶ Tertio ī quo
tꝑe est melius eūare. ¶ Prima ergo cōcl'o ē ista: semper
morbi mā exn̄te grossa ⁊ multa: ita vt inde īfirmꝰ sit ꝑiturꝰ
nō facta eūatione artificiali: vbi per eūationē infirmus sit
euasurus faciēda ē eūatio ī principio. Hāc non probo q2
supra posita ē ꝑ alios ⁊ cā est manifesta. ¶ Scd̄a cōcl'o: in
aliquo cāu mā exn̄te grossa ⁊ multa: vt dicit ꝑcedēs cōcl'o
nō tn̄ ita multa vt īde īfirmꝰ sit ꝑiturꝰ faciēda ē ī prinͦ eua
cuatio saltē minoratiua. Probat̄ q2 ī oī cā in quo mā ē tā
multa ꝙ īfirmꝰ sine eūatiōe ꝑiret ⁊ facta eūatiōe euaderet
faciēda ē eūatio: vt dicit pria ꝯcl'o. Sit ergo sortes cū mi/
nima mā quā nō sufficit virtꝰ suꝑare cū cōditiōibꝰ dictis:
⁊ sequit̄ ꝙ ī eo faciēda ē eūatio per farmacū minoratiua ⁊
nō quātūlibꝫ modica ergo certe q̄ꝫtitatis: ergo postq̄ꝫ erit
aliqd eūatū adhuc aliquid euacuabit̄ recte: sꝫ qn̄cunqꝫ in
isto casu erit aliquid euacuatū nō remanet ampliꝰ tanta ꝙ
cū illa sit ꝑiturus infirmꝰ: ergo aliqn̄ nō tanta exn̄te mā vt
sine eūone sit periturus faciēda ē eūatio ī pricipio. ¶ Cō/
firmat̄: nocumētū eūonis ante digōneꝫ est minꝰ q̄ꝫ nocu/
mētuꝫ dimissiōis talis māe: aliter eīm potius eēt dimittē
da: ergo sequit̄ ꝙ nō est tantū quātuꝫ est nocumētū mor/
tis aut ꝯtinui morbi vel insanabilis. Nā non obstante tali
nocumēto. s. eūonis ante digōneꝫ tandē infirmꝰ sanat̄: vt
ꝑenit ꝯcl'o precedēs: ergo pōt eē aliqd̄ nocumētū remanē
tie aliciuꝰ materiei nō inferētis mortē maius illo. Sit er/
go primū nocumētū. a. scd̄m nocumētū. b. ⁊ sequit̄. a. est
minus nocumētū q̄ꝫ. b. sed per aliquā remanētiaꝫ māe nō
inducētis mortē fieret. b. nocumētuꝫ nisi fieret euacuatio:
ergo qn̄ mā nō est factura morteꝫ faciēda est eūatio añ di-
gestionē. Dico: ⁊ tu ꝓ sophistis reducas hanc ad termīos
⁊ fac ꝑmissas vt scis. ¶ Tertia ꝯcl'o: ī aliquo casu mā exi/
stente nō tā multa nec tā maligna ꝙ nō sit factura mortē
nō est faciēda eūatio ante digōneꝫ ꝯstante virtute. Ista est
Aui. ⁊ Gal. ⁊ oīuꝫ medicoꝝ. Probat̄ ab Aui. prima q̄rti
c. de cura febriū putridaꝝ in gnāli per nocumenta q̄ taleꝫ
eūoneꝫ sequunt̄ ⁊ ꝑ similitudinē de oꝑatiōe nāe ⁊ ꝑ aucto
ritatē Hyp. ⁊ Gal. ¶ Quarta ꝯcl'o: nō pōt bn̄ demōstra/
ri qn̄ maius ē iuuamētū faciendo eūoneꝫ ante digōneꝫ q̄ꝫ
nocumētuꝫ. pꝫ q2 istaꝝ certa quātitas non pōt sciri a no/
bis: vt 3° terapētice. ¶ Quīta ꝯcl'o: qn̄ morbꝰ est futurus
valde diminutꝰ aut est facturꝰ valde magna nocumēta: ⁊
nō sumus ita ꝓpe statū ꝙ verisimilr̄ īpediat̄ crisis pluri/
mū morbo exn̄te māli de mā nō furiosa esto ꝙ sine euacua/
tione infirmꝰ liberaret̄: tn̄ faciēda ē eūatio ante digōnē. s.
qn̄ futurus ē breuis ⁊ leniū accn̄tiū: aut qn̄ putamꝰ ꝙ īpe/
diremꝰ bonā crisiꝫ ꝑ eūonē n̄ ē faciēda eūatio añ digōnē.
Ista est ꝓ mente doctoꝝ qn̄qꝫ ꝯcedentiū eūoneꝫ ante di/
gestionē in mā nō furiosa ⁊ qn̄qꝫ negantiū illā. Ex q̄ appꝫt
ꝙ multotiēs bonꝰ medicus ꝑplexus est vtrū debeat eua/
cuare an dimittere eūoneꝫ. De euacuatōe autē in augmē
to vident̄ mihi iste ꝯcl'ones ꝯcedēde. ¶ Prima qn̄qꝫ ma/
teria ē eūanda in augmēto. pꝫ q2 pōt fieri furiosa ī augmē
to. pꝫ

to.pꝫ etiã q: stat ꝙ ī ꝓ̄cipio nō fuerit ita sufficiēter eua-
cuata quin timeat̄ adhuc humoris victoria. Sed quotiēs
timetur humoris victoria magis necessaria cautela ē eua-
cuatio: vt p̄ria quarti ⁊c̄. ¶ Scḋa ꝯclusio: cū medico dat̄
habilitas melius est in principio ita euacuare q̄ꝫ expectare
augmētū. Istā ꝯclōnē puto ītellexisse Hyp. p̄a particula
affo. Inchoantibꝰ morbis ⁊c̄. Et Aui. p̄a quarti loco alle-
gato supra cum dixit: Q̄ḋ si nō est digestus non euacues
nisi in principio. apud statū vero non moueas nisi natu-
ra vincat ⁊ digerat. Et ideꝫ p̄a quarti. c. de cura flegma-
tice. vbi vult ꝙ ex mā in prinº euacuet̄ aliquid ⁊ ī reliquo
expectet̄ vsquequo digerat̄: ⁊ dixit ꝙ melius est ī augmē-
to ꝙ expectet̄ ꝯplementū digōnis. Et hoc videtur Auer.
velle qñ in flegmatica docet tantū duas eūones facere añ
statū in duabꝰ septimanis. ¶ Tertia ꝯclō: in morbis val-
de diuturnis q: multotiēs renouat̄ mā per regeneratōeꝫ
ꝯtingit ꝙ in augmēto est fiēda eūatio: vt ī quartana ⁊ epi-
lensia ⁊ paralesi. pꝫ q: cuꝫ augmētuꝫ quo ad digōnem sit
valde longū ⁊ mā de nouo generet̄ nisi fieret eūatio peri-
culuꝫ esset ne nimiū augeret̄ materia. ¶ Quarta ꝯclō: in
morbis acutis ⁊ peracutis ⁊ tropicis vtpluriṁuꝫ maiora
sunt nocumēta eūonis ī augmēto q̄ꝫ in ꝓ̄cipio. pꝫ q: vir-
tus est debilior ⁊ materia putridior: flāma maior: digestio
velocior: ꝑ̄paratio ad eūandū multotiēs minor: vt patuit
ī vna suppositōe supra posita. Et hec ꝓ istiꝰ q̄ōnis dtermi-
natōe sufficiāt. Solerti eiꝫ appꝫt quō argumēta soluāt̄.
Redeamꝰ ergo ad textū cū dicit.

Et scias ꝙ materiei.

Hic textus cōprehē-
sus est supra ī descri-
ptōe textus p̄cedētis: q̄re ī fine vniꝰ antecedētis folij.

¶ Nota ꝙ ſm qḋ supra diuidēdo dixit intēdit Aui. re-
mouere dubia nō circa reꝫ vltimā dictā quā medicus ꝯsi-
derat: sed circa alias dictas. Et remouet dubia p̄º q̄ p̄nt
ꝯtingere rōne tractus materiei ad mēbrum diuersum. 2º
ponit quosdā incidētes cañ. 2a ibi: ex materijs aūt. In pri-
ma parte p̄º ponit distīctionē. 2º cañ. vnū. 3º exēplū vnū
distinctōis. Sed dicā totū absq̄ꝫ diuisione alia. ¶ Dicit
p̄º ꝙ tu debes scire ꝙ materiei eūatio ⁊ ipsiꝰ de suo loco
eradicatio est ſm vnū duoꝝ modoꝝ. Unus est ꝑ quē tra-
himꝰ māꝫ ad diuersitatē lōgīquā. Scḋs ē ꝑ quē trahimꝰ
ipsaꝫ ad ꝓpinquā diuersitatē. ¶ Dicit 2º ꝙ ꝯuenientior
hora huiꝰ eūonis ē qñ nullo mō fuerit ī corꝑe repletio ali-
cuiꝰ materiei. ¶ Dicit 3º ꝙ ꝓ ītellectu huiꝰ distīctōis po-
nemꝰ talē casuꝫ ꝙ ab ore viri superiꝰ fluat multꝰ sanguis
⁊ ab emoroidibꝰ mulieris fluat sanguis sup̄fluꝰ. In vtro-
q̄ꝫ istoꝝ possumꝰ trahere ad lōgīquā diuersitatē ⁊ ad ꝓpī-
quā. Et si ad ꝓpīquā diuersitatē volumꝰ trahere: tūc fa-
ciēmꝰ fluere hōi sanguinē ex naribꝰ: ⁊ ī muliere ꝓuocabi-
mꝰ mēstrua. Et si ad lōgīquā trahē volumꝰ: eūabimꝰ ī vi-
ro sanguinē a venis q̄ sūt in īferiori ꝑte corꝑis: ⁊ ī muliere
a venis q̄ sūt ī supiori ꝑte corꝑis. ¶ Notādū est hic in p̄º
ꝙ vt supra tāgit̄ qñq̄ꝫ mā trahit̄ ad diuersum: sicut facit
qñq̄ꝫ nā. De hoc tractu posset qs dicere vtrū semper fiat
ad longinquū aut ad ꝓpīquū? Et r̄ndet Aui. ꝙ qñq̄ꝫ fit ad
locū diuersuꝫ ꝓpīquū ⁊ qñq̄ꝫ ad lōginquū. ⁊ cause dicēt̄.

Et iuxta istū pri-
muꝫ modū precipit
Aui. prima tertij tra
ctatu p̄io. c. xxix. in
diuersiōe sanguis a
capite flobothoma-
re saphenā. Et iuxta
scḋꝫ modū laudat ēt
Aui. decimaseptima
tertij. c. ij. ꝓuocatōeꝫ
mēstruoꝝ in mulie-
ribus patiētibꝰ emo-
roidas.

¶ Nota scḋo ꝙ Aui. dicit materiei eūatio aut ipsius era-
dicatio de suo loco. Q̄ḋ pōt tribꝰ modis exponi. Unus ē
ꝙ per eūationē absolute dictā ītelligimus eūationē mino-
ratiuā. Et per eradicationē intelligimꝰ eūationē eradica-
tiuā. Et hoc mō ītelligēdo voluit Auic. dare ītelligi ꝙ nō
solū minoratiua fit per partē diuersaꝫ: sed etiā eradicati-
ua. Scḋus ē vt per eūationē intelligamus eductionē ma-
teriei a corꝑe ita vt egrediat̄ totū corpus. Sed per eradica-
tionē ītelligimus remotionē materiei a suo loco vbi videt̄
fixa ⁊ quasi eradicata: esto ꝙ nō a toto corꝑe educat̄. Ter-
tius modus ē ꝙ per eūationē intelligamꝰ eūationē a lōgī-
quo ⁊ ꝑ eradicationē a ꝓpinquo. Ego aūt puto scḋꝫ mo-
dū eē veriorē. ¶ Tertio no. circa cañ. nā nō videt̄ verū ꝙ
ꝯueniētior hora eūandi ꝑ partē diuersaꝫ ē cū nullo modo
fuerit in corꝑe mā: quia ciꝰ eūatio conueniēs ē propter re-
pletionē: vt dictū ē supra in isto. c. ꝙ principale indicans
eūationē ē repletio. Preterea cū cura nō fiat nisi ꝑ ꝯtra-
riū ⁊ eūatio nō cōtrariet̄ nisi repletioni: sequit̄ ꝙ si non ē
repletio nō dꝫ fieri eūatio. ¶ Pro dubio nota p̄º ꝙ duo-
bus modis possumus dicere ī corꝑe nostro nō eē repletio-
nē. vno modo ꝙ nō sit in toto. 2º mō ꝙ non sit in toto nec
in aliqua ꝑte. ¶ Nota scḋo ꝙ eūationū quedā ē per quā
ītēdimus hūorē a corꝑe educere. quedā aūt per quā iten-
dimꝰ aliter puta diuertere vel aliquē motū sistere. ¶ His
habitis dicit Dy. ꝙ nō existente repletiōe ī toto nec ī ꝑte
nō cōuenit eūatio. ꝓbatur ꝑ duas rōes statim factas. Sꝫ
eūatio bene cōuenit existēte repletiōe in parte lꝫ non ī to-
to sit repletio. Et hoc 2m voluit Aui. hic: ⁊ dꝫ intelligi pri-
ma ꝑs ꝯclusionis de eūatōe ꝑ quā intēdimus educere ma-
teriam a corꝑe. Nā per diuersionē nō ē dubiū in casibus
hic narratis ab Aui. ꝙ sit eūatio corꝑe nimiū inanito ſm
oīa mēbra: vt cū fluxerit decem libre sanguinis a naso qñ
flobothomamus. ¶ Quarto nota ꝙ pars ista cañ. ḋ ho-
ra cōueniētiori pōt referri tantū ad eūationē per partē ꝓ-
pinquā q: cōueniētior hora ad ipaꝫ faciēdaꝫ ē cū nulla in
corpore fuerit repletio. Nā corpore plectorico existente nō
cōuenit eūatio ꝑ partē ꝓpīquā: q: multo plus noceret at-
trahēdo ad locū egritudinis: vñ ille qui flobothomāt ve-
nas sub lingua in squināntia corꝑe multuꝫ repleto multo-
tiens ꝑducūt ad mortē infirmum. Scḋo modo pōt referri
ad vtrūq̄ꝫ modū eūonis siue ꝑ ꝓpinquā siue ꝑ longinquā
partē. ⁊ tūc nō erit mens Aui. ꝙ cū corpꝰ est repletū non
sit facienda eūatio ꝑ partē longinquā: q: cū hac repletiōe
facienda est eūatio ñ ē faciēda plurimū nisi per longīquā.
Sꝫ ītendit ēt ꝙ ꝯuenientior sit talis eūatio: q: magis per
illā sequit̄ ītentū qñ totū nō est repletū. Et rō est: q: ī hoc
casu euacuata mā a loco longīquo remanet locus vacuꝰ:
⁊ ideo trahit a vicino: ⁊ sic ꝓcedit attractio quousq̄ꝫ veni-
at ad mēbrū patiens. Sꝫ si totū sit repletū eūata tota mā
a loco remoto: nō tñ pars illa remanet īanita vel nō tm̄: ⁊
ideo non tā bona fit attractio a parte patiente.

Et nō oꝫ quidē vt ī duas diametros ꝓlōgatōeꝫ fa-
cias: sꝫ ī vna tm̄ q̄ sit diameter magis lōgīqua. nā si mā
fuerit ī sup̄mo dextre ꝑtis nō erit trahēda ad īfimū sini-
stre: imo ad īfimū ipiꝰ dxtre. Et hoc quidē ē illḋ qḋ ē ma-
gis necessariū aut ad sinistrā a sup̄mo si fuerit tm̄ lōgin-
qua q̄ꝫtū ē ab humero ad humeꝝ ⁊ ñ fuerit dispō eiꝰ si-
cut dispō duoꝝ lateꝝ capitis. mā ñāq̄ꝫ si in dextra capi-
tis fuerit eā ad inferiora ⁊ nō ad sinistrā trahēs capitis.

¶ Hic remouet dubia vt dictuꝫ est. Et diuidit̄ ī quat-
tuor ſm q̄ttuor dubia. 2a ibi: eūq̄ꝫ materiā. 3a ibi: cūq̄ꝫ ad
locū. 4a ibi: ⁊ forsitan tibi. In p̄a remouet huiusmodi du-
biū: posset qs dicerē ī trahēdo māꝫ ad partē lōginquā de-
bemus ne ad longissimā distantiaꝫ facere euacuationē: vt
verbigratia per duas dyametros? Rñdet ꝙ nō oꝫ ꝙ fiat
talis elōgatio ꝑ duas dyametros: sꝫ oꝫ tātū facere ꝑ vnā
dyametrū que sit magis longīqua dyametri. Et cā dicti
ē: q: si materia fuerit ī suprema parte dextra nō oꝫ ꝙ eua-
cuatio trahat̄ ad infima sinistre: īmo sufficit ꝙ trahat̄ ad
ꝑtē īfimā dextre. Et hoc ē illḋ qḋ ē magis necessariū: aut
oꝫ ꝙ a supremo. i. a ꝑte supiori trahas ad sinistrā. ⁊ hoc si
fuerit sinistra pars a dextra tantū lōginqua sicut ē ab hu-
mero ad humerū: ⁊ nō fuerit ī loco illo distantia a sinistro
ad dextrū ita parua: sicut ē distantia dextre partis capi-
tis a sinistra. nā talis mā oꝫ ꝙ trahat̄ a superiori ad īferiꝰ:
⁊ nō ad sinistrā capitis ꝑtē. ¶ Nota ergo p̄io qḋ ꝑ dya-
metrū ītelligere debemꝰ corporis dimēsiōes. s. lōgitudinē
latitudinē aut ꝓfunditatē. ¶ Nota 2º ꝙ ñ debere fieri tra-
ctū per duas dyametros: pōt intelligi de ītegris: ⁊ pōt ī-
telligi de partialibꝰ. verbigratia: pōt intelligi ꝙ qñ egritu-
do ē sursum ī dextro nullo modo sit eūandū inferiꝰ ī sini-
stro: aut si fuerit in supremo dextri nō sit ꝓlongatio faciē-
da ad inferius sinistri. Et cōstat ꝙ Aui. intelligit de dya-
metris cōpletis. Nā in sua ratiōe arguit: q: mā que est a
supremo dextre partis non debet trahi ad īfimū sinistre. ⁊
hoc inuit de diametris completis. ¶ Nota 3º ꝙ cā ē q: qñ
fieret hoc modo attractio ad tā diuersuꝫ nō fieret notabi-
lis eūatio vel motus ī parte egritudinis nisi per tantā eua-
cuationē ꝙ inde eēt ꝑiculū de nimia debilitate. Et facien-
do ꝑ vnā dyametrū mō dicto facimꝰ eūationē ⁊ diuersio-
nē a patiēte mēbro sine tāta debilitate. Et ex hoc pꝫ ꝙ ꝓ-
longatio pōt licite fieri ab extremo dextri āteriꝰ ad extre-
mū sinistri versus posterius: ⁊ erit ſm duas dyametros
ꝯpletas cū inter ista nō sit plima distātia: imo ñ tāta q̄ꝫta
ē a sursuꝫ in deorsuꝫ. Ex quo pꝫ scḋo ꝙ mēs Aui. fuit ꝙ
nō fiat attractio ad cōtrariū ſm duas dyametros cōple-
tas qñ vna illaruꝫ fuerit lōgior sicut corꝑis dyametri: vel
quasi sicut dyameter lōgitudinis. ¶ Nota vlteriꝰ circa
id qḋ dixit ꝙ dꝫ fieri ꝓlongatio tātū in vna dyametro q̄
ē magis lōginqua alijs. cōsidera qḋ Auic. nō vult ꝙ semꝑ
faciēda sit elōgatio ꝑ vnā dyametrū magis longinquaꝫ.
Nā vt statim dicet qñq̄ꝫ sufficit: vt ſm dyametrū latitudi-
nis que nō ē magis longinqua. Sꝫ intēdit ꝙ maior distā-
tia ad quā d̄bes facere attractionē ē distātia dyametri lō-
gioris: ⁊ vltra illā nō oꝫ facere lōgius attractionē: nō ta-
mē negat quin possit ꝑ ꝓpinquiorē. ¶ Quinto nota ꝙ id
qḋ dicit̄ post ꝙ mā in summo dextre ꝑtis exñs dꝫ trahi
ad īfimū dextre: ⁊ hoc ē illud qḋ ē magis necessariuꝫ: dꝫ
intelligi ſm Dy. ꝙ distātia huiꝰ dyametri longitudinis ē
maior distātia ad quā oꝫ trahere ī quocūq̄ꝫ cāu sit ad lon-
ginquā diuersitatē trahēdaꝫ eligēdo. Et postea subdit ꝙ
qñq̄ꝫ sufficit trahē ad sinistrā a supremo. i. a suprema ꝑte.
⁊ hoc ē qñ ibi fuerit distātia tāta q̄ꝫta ab hūero ad hūerū.
Nā in minori distātia qñ ē ītētio fortis ad trahēdū ad lō-
ginquū nō ē sufficiētia: sicut ī capitis laterībꝰ. Et si forte
qñ intētio diuertēdi nō ē fortis sit fiēda queadmodū in ea
q̄ ē a posterioribꝰ ad añriꝰ iuxta sñiaꝫ afforismi: Posterio-
ra capitis dolētia recte in fronte vena incisa iuuat. Tamē
vt hec dicta magis appareāt dubitat̄.

Utrum in trahendo ad longinquū

sit faciēda ꝓlongatio ſꝫ duas diametros? Affirmatiue ar-
guit̄ sic: Ad illū locū debet fieri attractio ꝑ quē attractio

sit magis ad partē longinquā: sed ꝓlongatione facta sm duas dyametros fit ꝓlongatio ad partes magis lōginq̄s: igit̄ ⁊c̄. ¶ Cōfirmat̄: cũatio diuersiua nō iuuat nisi ꝑ q̄ȝto cũato mēbro diuerso ipm trahit ad se a loco vbi ē egritudo ꝑ mēbra ītermedia. sȝ hoc sit eque bene: vel melius qñ fit ꝓlongatio sm duas dyametros: igit̄ ⁊c̄. Maior ē clara ⁊ minor pȝ: q: quātūcūqȝ mēbrū sit longinquū qñ ē ianitū trahit a vicino: ⁊ vicinū ab alio: ⁊ sic quousqȝ veniam⁹ ad partē patiētē. Preterea hoc vult Aui. 10ª tertij. c. d̄ cura dolorū partiū pectoris. q̄ incipiēdū ē a flobothomia saphene ꝑtis opposite ī longitudine. Et ideȝ vult Mesue. c. de cura pleuresis. q̄ incipiēdū est multa exñte plenitudine a flobothomia saphene ꝑtis opposite. Et Rasis precipit ī apate dextri īguinis flobothomiā fieri de saphena sinistri ⁊ in obtalmia. Mesue ⁊ Rasis 9° almāsoris: ⁊ cōiter practicantes ꝑcipiūt fieri flobothomiaȝ in brachio opposito. Et constat q̄ brachiū ē inferius oculo: ⁊ iō erit in latere inferiori ⁊ opposito sm latitudinē: ⁊ per ꝯñs cũatio ista erit sm duas dyametros. ¶ In ista q̄ōne est primo notāduȝ qd ē dyameter: ⁊ scd̄o quō ꝓlōgatio pōt fieri sm dyametros ītegras: ⁊ sm ꝑtiales: ⁊ quō integrarū quedā ꝑticipant maxima longitudine: quedā sunt integre: sed nō cuȝ tanta longitudīe. ⁊ hec sunt dicta supra. ¶ Scd̄o nota q̄ cursus materiei ad mēbrū a quo diuertere volum⁹: qñqȝ ꝯiungit̄ plenitudini qñqȝ nō. ¶ Tertio nota q̄ qñqȝ loc⁹ ad quē materia currit ē ī parte corꝑis a qua ꝑ vnicā dyametrū possumus satis longe trahere mãȝ: sicut qñ ē in capite possum⁹ trahere ad pedes ⁊ ecōtra. Qñqȝ aūt ē ī parte a qua ꝑ vnā dyametrū nulla pars multū distat: sicut qñ ē ī medio corꝑis vel inguine: tūc eiȝ ꝑ vnā dyametrū nulla ꝑs distat a loco passiōis plusquā ꝑ medietatē totius dyametri longitudinis. ¶ His notatis sit hec pria cōclusio: nō exñte repletiōe totius ī diuertendo mãm non oȝ ꝑ duas dyametros totales vel partiales ꝓlongare. pȝ q: ī hoc cãu aut parua aut mediocris fieret cũatio: sȝ hoc nō ꝑtingeret trahēdo a loco passiōis. nā cū ītermedia mēbra sint auara nō permittūt a se trahi mãȝ que nō suꝑfluit: ⁊ sic ēt nō traheret̄ a loco passiōis. Aut multa mã cũatur: ita q̄ ēt a mēbris vicinis loco passiōis fiat cũatio: ⁊ tūc erit superflua: ⁊ qua corpus nō indiget cū nō sit multū repletū: nullo mō ergo ē faciēda hec ꝓlongatio. ¶ Scd̄a cōclo: corpore quātūcūqȝ plectorico: aut nō plectorico nō debem⁹ ꝑ duas dyametros ītegras cōprehēdētes dyametrū longitudinis facere ꝓlongationē. Hec ē Aui. ⁊ ꝓbat̄ q: ī tāta ꝓlongatōe nō fieret diuersio a loco passiōis: nisi ꝑlima facta cũatiōe quā virtus nō bñ tolleraret. naȝ mēbris plenis pȝ q̄ anteq̄ȝ inanitio cōicaret̄ ad tantā distantiā oporteret quātitatē cũatā eē multā. ¶ Tertia cōclo: stāte repletiōe multa ⁊ nobis nō potētib⁹ per vnā dyametrū multū longe trahere faciēda ē cũatio ꝑ duas dyametros īcōpletas. pȝ q: in hoc cãu indigem⁹ trahere multū longe ne ex cursu humorū ad locū cũatiōis possit aliquid trahi ad locū passiōis: ⁊ vt fortiter ad cōtrariū trahat̄ mã currens ad mēbrū patiēs. Si ergo distantia ad hoc requisita nō īuenitur in vno dyametro: oȝ tūc q̄ aliquid capiat̄ de reliqua. ⁊ hoc ē qd̄ faciūt medici ī obtalmia ⁊ in apate inguinis non venenosa ⁊ passiōibus capitis. Ex his pȝ solutio q̄ōnis. ¶ Ad argª aūt dr̄ p° q̄ nō obstāte plenitudīe primū mēbrū ianitū nō multū trahit a vicino: ⁊ ita diuidēdo nō ꝓcedit attractio vni⁹ ab alio: ita q̄ ab illo vbi passio ē ñ fit attractio: ⁊ multomagis qñ corp⁹ ē plenū. ⁊ iō a mēbro a quo intēdim⁹ diuertere nō trahit̄ nimis lōge: q: ab ipso nō trahit̄: aut si trahit̄ ē parū: aut si ē multū saltē suꝑfluit cũatio ī toto: qd̄ vitandū ē. Et per hoc pȝ solo scd̄i. ¶ Ad auctes Aui. ⁊ Mesue de pleuresi dicit Dy. q̄ dȝ fieri stante repletiōe in toto cũatio de saphena dextra si pleuresis ē in sinistra ⁊ ecōtrario. Sed mihi videt̄ q̄ hoc dictū nō ē Aui. imo Aui. dicit de saphena opposita ī lōgitudine: ⁊ nō dicit in latitudine. sed eodē mō itelligo dictū Mesue. Si tñ fuerit cōstat q̄ nō ē sm duas dyametros cōpletas.

Cūqȝ materiā ad longinquū trahere volueris loci doloreȝ prio sedabis vt ipsius minuatur cōpressio per attractionē quoniā dolor est trahens.

¶ Remouet aliud dubium. Naȝ posset quis querere. Si mã curreret ꝑternaturali⁊ ad mēbrū dbem⁹ trahere ad longinquū: oȝ ne q̄ prius aliqd fiat? Rñdet q̄ si ī mēbro fuerit dolor ille prius ē sedādus vt minuat̄ cōpressio membri dolētis per attractionē: q: dolor trahit. Et sensus est q̄ dȝ sedari prius dolor ne moto vel agitato hūore trahatur ad mēbrū dolēs. Nā per talē attractionē ꝯprimit̄ magis mēbrū ⁊ mã ī eo: vt ergo illa minoret̄ dȝ sedari dolor. Sed de hoc satis diximus supra caplo primo.

Cūqȝ ad locuȝ nō obedit ad quē ipsam trahis non violēter agas: quoniā quādoqȝ violētia illa ipsam mouebit ⁊ subtiliabit ⁊ nō trahetur ⁊ fiet velocius declinās ad dolentem locum.

¶ Remouet tertiū dubiū ponēdo introductionē vnaȝ. Nā qñqȝ mãe non obediūt in veniēdo ad locū ad quē conamur eas attrahere. Et dubitat̄ tunc vtrū sit maior violentia faciēda vt attrahant̄? Et rñdet Aui. q̄ nō: q: inferēdo talē violentiā mã subtiliat̄ ⁊ currit magis ad locū dolēteȝ: ⁊ iō oȝ vt dimittat̄ ⁊ prius preparet̄: ita q̄ si nō ē obediens ꝓpter viscositatē incidat̄. ⁊ si ꝓpter grossitiē subtiliet̄. ⁊ si ꝓpter alteri⁹ mēbri attractionē ꝯ̄riam illa prohibeat̄ ⁊ postea poterit fieri diuersio. Pōt ēt legi loc⁹ vt sit pars alteri⁹ ꝑterite delaratōis addita: ī qua dicat q̄ si dolēte mēbro traxisset ad ꝯ̄riū ⁊ mã nō obedit: tūc non agas violēter ī attrahēdo q: nō obediet: īmo subtiliet̄ vt magis currat. Et hūc moduȝ Dy. putat meliorē. Hic tñ modus si bene ꝯsideres poneret oppositū ei⁹ qd̄ dictū ē supra q̄ ī fortissimo dolore est cũanduȝ vsqȝ ad sincopim.

Duo sūt q̄ principalr reddūt mãm inobedientē ei⁹ tractui ad ꝯtrariū: primū est indispositio mãe trahēde: vt q: est nimis grossa ⁊ viscosa ⁊ vehemēter adherēs: ⁊ tunc prius q̄ȝ trahat̄ est subtiliāda vel icīdenda. 2m ē obstructio viaꝝ iter locum vñ trahit̄ ⁊ locū ad quē trahi̇: ⁊ tūc sunt aperiende prius q̄ȝ tractio fiat.

Et forsitan tibi sufficiet vt trahas licet nō euacues: quoniā ipsa attractio eius iter ad mēbrum prohibet licet non extrahat̄: per ipsam ergo attractionē ad intentioneȝ perueniem⁹ licet cū ipsa nō euacuaueris sed declinatione contēnus fueris que fit ligando mēbra opposita aut vētosis ⁊ medicinis rubificātibus: ⁊ ad sūmū cuȝ omni qd̄ doloreȝ efficit.

¶ Remouet quartū dubiū. Posset qs dicere vtruȝ in oī attractiōe ad ꝯ̄riū sit oportunū humorē q̄ trahit̄ cũari a corpore? Ad qd̄ rñdet q̄ non: q: forsitā qñqȝ sola attractio absqȝ cũone tibi sufficiet: q: lȝ humor non extrahat̄ a corpore: tñ ꝓhibebit nocumētū preexistēs in humore quāuis sit ꝯtent⁹ sola declinatōe humoris absqȝ cũone: ⁊ fit ista attractio cuȝ ventosis: cū ligaturis ⁊ cū fricatiōibus ⁊ cū oī qd̄ efficit dolorē sicut emplastra rubificātia ⁊ percussio ⁊ cauteriū ⁊ similia. Et pars ista tota est clara ⁊c̄.

Nota q̄ Auic. nō intēdit hic ꝓhibere tractū velocē ⁊ violentū ī parte ad quā querit̄ tractus mãe: sȝ in parte a qua trahit̄ vel ꝓpe ipsam: imo violēter ꝯuenit ⁊ velociter agē circa partem ad quā trahitur: vt applicare vētosas vel dolorose ligare: ⁊ hoc frequēter ꝓficit ad attractioneȝ.

Ex materijs aūt que ad cũanduȝ sūt faciliores sunt ille q̄ sūt in venis: deīde ille que ī mēbris ⁊ iūcturis: qm̄ qñqȝ est difficile eas extrahere ⁊ cũare: ideoqȝ necesse ē vt cū euacuabunt̄ alie cuȝ eis egrediātur.

¶ Hic vt supra dicit̄ Aui. ponit quosdā īcidētales cañ. circa dicta. Et diuidit̄ in tres ꝑtes sicut sunt tres cañ. 2ª ibi: curatio ꝑterea. 3ª ibi: minutio quoqȝ ¶ Dicit p° q̄ materie q̄ sunt faciles ad cũanduȝ sūt ille q̄ sunt in venis: deinde q̄ sunt ī mēbris: ⁊ q̄ ī iūcturis sunt difficiliores. Et iō qñ cũant̄ iste due necesse ē vt alie cū eis euacuent̄. ¶ Sed ꝯ̄ hoc videt̄ eē id qd̄ dicit Mesue in suo de ꝯsolatione q̄ mãe in stomaco ⁊ itestinis sūt faciliores ad cũandū q̄ȝ mãe q̄ sunt ī venis. Hic rñdet̄ duplr̄. p° q̄ Aui. hic non itelligit vlr̄ q̄ oēs mãe que sunt in mēbris sint difficilioris euacuatōis q̄ȝ ille q̄ sunt ī venis. Nā ille q̄ sunt ī venis sūt bñ in mēbris: q: vene sunt mēbra. voluit ergo q̄ ille q̄ sūt in mēbris difficilioris sint ad cũanduȝ q̄ȝ ille q̄ sunt ī venis: sed nō oēs: īmo ille q̄ sūt ī mēbris valde remotis a vijs ductuū. ¶ Scd̄o mō pōt dici q̄ mãs ꝯtētas in mēbris non vocat Aui. illas q̄ ꝯtinent̄ in latis ⁊ manifestis ꝯcauitatibus: tunc eiȝ ille q̄ ꝯtinent̄ in iūcturis ꝯtinerent̄ ī mēbris. ⁊ tñ Aui. videt̄ hic īnuere diuersitatē cū dixit: In mēbris ⁊ iūcturis. sȝ illas dicit in mēbris que sunt ī poris mēbroruȝ disseminate. modo iste sūt difficiliores in cũone q̄ȝ ille q̄ sunt in venis eiusdē mēbri. ⁊ sm hunc modū ille q̄ sūt in ꝯcauo itestinoꝝ ⁊ stomaci nō dicunt̄ ī mēbris. ille aūt que sūt ībibite ī poris istoꝝ mēbroꝝ difficilius cũant̄ q̄ȝ ille q̄ sūt in venis. Cā aūt verificās canonē est q: mãe q̄ sunt in mēbris hñt trāsire ꝑ strictiores vias: ⁊ cū hoc plerūqȝ nō sūt ita fluide ⁊ subtiles sicut in venis. Reliqua patēt.

Euacuatio preterea est necessariū ne ꝓperet comedere nutricētia multa ⁊ mala q̄ natura indigesta trahat. Quod si aliquid ex hoc fieri necesse fuerit oportebit vt paulatiȝ ⁊ suauiter fiat donec fit sm ordineȝ: ⁊ vt sit qd̄ corpus ingredit̄ digestū ⁊ conueniēs.

¶ Preterea ponit 2m cañ. dicēs q̄ necessariū est illi qui cũatus est ne ꝑparet comedere nutrimēta multa ⁊ mala q̄ trahat ad se nã idigesta. q̄ si fuerit necessariū facere aliqd̄ istoꝝ: oȝ q̄ fiat paulatiȝ ⁊ suauiter ⁊ sm ordinē ita q̄ illud qd̄ īgredit̄ corp⁹ de cibo sit digestū ⁊ ꝯueniēs. Ubi nota q̄ Aui. intētio ē q̄ nō sumat̄ nutriēs malū post cũonē: nec etiā multū ita q̄ vtrūqȝ dȝ vitari ⁊ malicia ⁊ multitudo cibi. Et cã ē q: post cũoneȝ mēbra inanita fortiter trahūt a stomaco: ⁊ stomacus ꝑ īanitōeȝ nō tā bene digerit. iō qñ res est mala trahit̄ facilr̄ a stomaco ꝓpter ipsaȝ non retineri fortiter. ⁊ similr̄ qñ est multa. ⁊ iteꝝ malus cibus plerūqȝ nō facile digerit̄. Nā plerūqȝ ex vtriusqȝ assumptōe ⁊ multi ⁊ mali sequit̄ id qd̄ Aui. dicit q̄ nã trahit īdigestū ad mēbra: qd̄ postea est cã putredinis ⁊ malaꝝ dispōnuȝ. si tñ dȝ sumere aliqd̄ istoꝝ: sumat paulatim ita q̄ vincat̄ a virtute ⁊ digerat̄: ⁊ tūc est ꝯueniens.

Minutio quoqȝ ē cũatio hūorib⁹ equalr̄ augmētatis ꝓpria. Euacuatio vero humori qui in quātitate solum augmētat̄ aut corrūpit̄ ꝓpria est alia a minutōe.

¶ Ponit tertiū cañ. dicens: q̄ minutio ē cũatio proprie humorib⁹ equalr̄ augmētatis: sȝ cũatio humoris q̄ solus augmētat̄

Nota q minutio pōt accipi ꝓprie. s. ꝑ sola artificiali vene vel artarie icisiõe. ⁊ iꝓprie ⁊ latꝰ. s. vt sub ea ɔtinet extractionē sanguis cũ ventosis vel sãguisugis. Et nõ dicit minutio propria euãtio ex eo q humoribꝰ equalr̃ augmētatis solũ cōpetat repletõi in qua quilibꝫ humoꝝ vniformiter ꝓpriaꝫ mēsuraꝫ in ɔparatõe ad alios ⁊ totũ corpus supexcedit. imo si solus sanguis excedat ɔpetit flobothomia: ⁊ q̃nq3 ēt ipso sãguine nõ excedente nec diminuto ɔuenit flobothomia si humores peccantes fuerint vehemēter mixti cuꝫ sãguie: vt dicit Aui. pria tertij tractatu primo. c. vltio. Cũ materiam euãre volueris ⁊c̃. Sed dicit ꝓpria vel q: hũoribꝰ equaliter augmētatꝫ ñ educit electiue aliquem humorē determinatuꝫ: sed oēm idifferēter qui ex parte sui sit aptus fluere ꝑ foramen vene: vel dicitur ꝓpria q: nulla medicinalis euãtio educit indifferēter omnē humorē excepta flobothomia: vel dicit ꝓpria q: sibi ꝓprie ⁊ per se cōuenit sanguinē educere i quo cōtinentur humores actu vel potentia: vel dicit ꝓpria q: prompte sine adiutorio ⁊ mora educit oēs humores: vt pꝫ vidēdo sanguinē extractum.

augmētatꝫ in quãtitate ē alia a minutione. ❡ Ubi nota q humoribꝰ equalr̃ augmētatis maxime cōueniēs euãtio est flobothomia siue minutio qd̓ idē ē: q: illos oēs euãt. Et ēt flobothomia maxīe ɔuenit tali augmēto humorũ: q: ipsa de se nõ eligit determinatũ humorē: sꝫ quē vel quos i venis reperit hos trahit. Et hoc tñ nõ vult Aui. ⁊ alij doctores q nõ ɔueniãt nisi q̃n humores sũt equalr̃ augmētati. Nã in tertiana ⁊ flegmatica ⁊ q̃rtana ⁊ multis casibꝰ ɔuenit i quibꝰ ɔstat q hũores nõ sunt equalr̃ aucti: ⁊ iõ nõ dꝫ ita ꝓpria sicut ꝓprie ꝓpria. Q̃n aũt vnꝰ humor peccat solus in quãto si fuerit aliꝰ a sanguine euãtio est alia a minutõe q̃ merito illiꝰ ē ɔueniēs: est eiꝫ purgãdus cũ medicina illũ hoiēꝫ purgãte siue euãnte electiue: sꝫ flobothomia nõ facit illd̓. Si vero fuerit sanguis ille humor vnꝰ peccans nõ eēt illa euãtio ɔueniēs: nisi flobothomia aut ꝓuocatio fluxꝰ sanguis ꝑ aliquã viaꝫ vt emoroidaꝝ vel venaꝝ nasi vel menstruoꝝ. Et iõ non puto Auic. velle q nulla euãtio vnius hũoris vel ꝓ vno humore tantuꝫ sit flobothomia. Posset tñ dici q nõ est possibile naturalr̃ soluꝫ sanguinē trahi per flobothomiã: ⁊ ideo illa non est euacuatio vnici humoris licet non superfluat nisi vnus.

Omnis preterea euacuatio que est superflua sꝫ plurimum febres generat.

❡ Hic ponit quintã rē quã oportet cõsiderare ĩ euãtiõe ⁊ cañ. circa illius cõsiderationē: ⁊ ē res ista quãtitas euacuandi. Et diuidit in duas partes. ṗo facit hoc. 2o ponit cañ. alios incidētalr̃. 2a ibi: ⁊ dbes scire q vētris. Prima diuidit in sex ꝑtes: sicut sunt sex regule siue sex canones. secũda ibi: cũq3 vētris. 3a ibi: ⁊ scito. 4a ibi: cũq3 humor. 5a ibi: cũq3 alicuius. 6a ibi: ⁊ similiter cũ mã. ❡ In prima ꝑte puto ipm velle istã conclõnē. Medicus nõ dꝫ regulr̃ opando supfluã facere euãtionē. ꝓbatꝫ q: medicꝰ nõ dꝫ illud regulr̃ facere qd̓ sit cum ꝑiculo notabilis nocumēti vt plurimũ: sed supflua euãtio est huiusmodi: igitꝫ ⁊c̃. Minor pꝫ q: oĩs euãtio que ē supflua vtplurimũ generat febreꝫ. Et ē hic cañ. ex sñia Hypo. pria ꝑticula afforismoꝝ affo. 3o illa parte. Neq3 ɔpressiões ad vltimũ ducere fallax eiꝫ ē. ❡ Nota ergo pmo q euãtio pōt dici supflua aut respectu quãtitatis quã cõiter hoĩes possint bene tollerare: aut respectu humoris digni euacuari: aut respcũ cõtinētie vasorũ: aut respcũ virtutis debētis talē euãtionē tollerare. Exemplũ primi vt si cõiter hoĩes tollerãt euãtionē sex vnciaꝝ sanguinis: oĩs flobothomia ꝑ quã plus euacuaretur diceretꝫ supflua tali mõ. Exemplũ scdi: vt si hũor dignus euãri sit libre vniꝰ oĩs euãtio per quã plus euacuatꝫ q̃ꝫ libra diceretꝫ supflua. Exemplũ tertij: vt si vasa nõ dbēt ita euãri quin cõtineãt certã quãtitatem sanguinis ĩ sine: oĩs euãtio per quã duceretꝫ ad minorē eēt superflua. Exēpluꝫ quarti: vt q̃n per euãtionē debilitatꝫ notabiliter virtꝰ: puto tamē hoc maxime verificari cañ. de supflua euãtiõe respectu humoris euãndi: aut respcũ virtutis. vide scda primi. c. de his que ꝓueniũt ex retētiõe ⁊ euãtiõe. ❡ Scdo principalr̃ nota q supflua euãtio q̃nq3 ĩfrigidat ⁊ q̃nq3 calefacit. nã q̃n euãtur humor fridus vt flegma aut humor tēꝑatus vt sanguis cõtingit q humores calidi remanentes supercalefiãt ⁊ ĩflãmentꝫ. Q̃n aũt euãntꝫ humores calidi vt sanguis ⁊ colera simul ĩfrigidãt ꝓpter extractionē rei calefaciētis. ⁊ hoc habetꝫ ab Aui. scda primi loco allegato. ❡ Cõtra cañ. arguitꝫ sic. Illud non generat febres ſm plĩmũ qd̓ infrĩdat: sed supflua euãtio infrĩdat: ergo ipa nõ ſm plurimũ gnãt febres. Maior pꝫ: ⁊ minor ē Aui. c. statim allegato scda primi. ❡ Hic dicitꝫ q nõ oĩs euãtio infrigidat: ĩmo aliqua calefacit: ⁊ aliqua infrĩdat. Sꝫ superflua euãtio q: vtplurimũ cõiungitꝫ cũ multa agitatiõe humorũ ⁊ motu: iõ tꝑe sue duratiõis calefacit caliditate accidentali vt plĩmũ tanta vt inde sequatꝫ febris: ⁊ hoc sufficit Aui. Tu tñ potes arguere q oēm supfluã euãtioneꝫ si supflue euãtur sequitur ipam frigiditas ⁊ siccitas in substantia mēbrorũ ⁊ in eorũ natura: vt Aui. loco allegato dicit: ⁊ per cõsequēs nõ caliditas. Etiã neganda ē cõsequētia: vt patet ex Aui. ibidem.

Cũq3 ventris constrictio qui fluere solebat: aliquaꝫ egritudinē possidere fecerit: illiꝰ euacuatõis reuersio ſm plurimũ ipsuꝫ medicabitꝫ sicut ab eo quē cõstrictio saniei auriuꝫ aut mucoruꝫ nariũ vertigineꝫ possidere fecit eiꝰ reuersio ipsaꝫ remouebit.

❡ Ponit 2m cañ. dicens q q̃n ɔstrictio vētris qui fluere solebat facit possidere aliquã egritudinē: tunc eiꝰ reuersio facit illã egritudinē remoueri ſm plurimũ ⁊ eradicari. Et cã pꝫ. nã egritudines q̃ ɔsequuntꝫ ɔstrictioneꝫ vētris q fluere solebat plurimuꝫ pendēt a mã que retinetꝫ ⁊ solebat expelli sicut in duobus exēplis positis ab Aui. ĩ littera de vertigine ex retētione saniei auriũ ⁊ mucoꝝ ⁊ mēstruorũ. mõ euãta mã per silēm ventris solutõeꝫ prior cã remouetꝫ ⁊ ꝑ ɔñs etiã egritudo. ❡ Dicitꝫ aũt notãter ſm plurimũ: q: q̃nq3 egritudo ē ɔfirmata aut malicia alijs hũoribꝰ ita cõicata q ēt remoto hũore q fuit ṗa cã corꝑalis: effectꝰ tñ remanet: sicut si post cõstrictõꝫ emoroidaꝝ accidēt ꝑtisis aut mania aut idropisis nõ semꝑ per earũ aꝑitionē remouerentꝫ. ❡ Nota tamen hic tria. Primũ q vēter non sumitꝫ hic pro stomaco aut cõcauitate intestinoꝝ: sed gnãlr̃ ꝓ oĩ cõcauitate hũorũ receptiua. vñ Aui. exēplicauit d̓ sanie auriũ ⁊ muco. ❡ Scdo nota q reuersio euãtionis p̄terite pōt eē duobꝰ modis. vno mõ: silis ĩ forma ⁊ loco: vt si fluebat sanies ab aure iterũ ita fluat. 2o mõ pōt esse silis loco vel virtualr̃: vt si mucꝰ ꝑ nares fluebat: nũc per gargarismata expellatꝫ ⁊ ꝑ os: ⁊ vtroq3 mõ verificatꝫ q vtplurimũ talis reuersio curat egritudineꝫ. Ego aũt testor me vidisse plures ĩ quibꝰ ab vlceribus auriũ solebat fluere sanies ⁊ facta cõsolidatiõe ĩcurrebãt febres mortales: a quibus neq3 per cauteriũ factũ in loco: neq3 alio mõ euadere potuerũt. Alios aũt in simili cãu vidi vtētes euãtionibus frequētibꝰ cũ solutiuis qui ñ ꝑceꝑerũt nocumētũ strictionis saniei. ❡ Tertio nota quõ hic cañ. ꝑtinet ad quãtitatem euãtiõis: q: reuersio deberet eē illiꝰ solõnis ɔsuete: ⁊ sic dꝫ eē quãta illi ɔsuete ad hoc vt ꝑ ipaꝫ mã euãtur.

Et scito q residuum materiei dimittere qd̓ necesse erat euacuare minus nocumētuꝫ ē q̃ꝫ exquisitissime euacuare ⁊ peruenire ĩ ipsa ad hoc vt virtꝰ terreatꝫ quoniã multotiēs natura hoc resoluit residuuꝫ.

❡ Hic ponit tertiũ cañ. ⁊ dicit Aui. q tu scias q dimittere residuũ materiei qd̓ necesse erat euãre ē minꝰ nociuũ q̃ꝫ exquisitissime euãre ⁊ ꝑuenire in ipa euãtiõe ad hoc vt virtꝰ terreatꝫ: q: nã multotiēs hiꝰ residuũ resoluit. ❡ Ubi ṗo nota hũc cañ. eē de quãtitate euãtiõis cõparate ad peccantē hũorē. ❡ Scdo nota cõiter hũc locũ ita exponi: ac si Aui. vellet gnãliter q meliꝰ ē dimittere residuũ q̃ꝫ exquisitissime euãre ꝓpter duas cãs. pria q: ĩ exquisitissima euacuatiõe terresit virtꝰ. 2o q: nã multotiēs hoc residuũ resoluit sine artificiali alia euãtiõe: ⁊ hoc ē melius q̃ꝫ qd̓ fiat arte. mihi aũt videtꝫ q multe sint materie que ita parate euãntꝫ: ⁊ cũ tã pauco nocumēto q bonũ ē eas exquisitissime euãre: cũ inde nõ sequatꝫ nocumētũ: vt feces dure in ĩtestino recto: vt colera natãs ĩ stomaco: vt flegma ĩ fũdo trachee artarie: aut sanguis coagulatus in ore aut in ĩtestino: sanies pauca ĩ paruo vlcere manifesto. Sed videtꝫ q Aui. vult q tũc meliꝰ ē dimittere residuũ materiei q̃n exquisitã euãtionē sequitꝫ terrefactio virtutis ⁊ multa debilitatio. vñ nõ dicitꝫ q meliꝰ ē residuũ dimittere q̃ꝫ exquisitissime euãre sꝫ q̃ꝫ exquisitissime euãre ⁊ ꝑuenire ĩ hoc vt virtꝰ terreatꝫ. q̃n eniꝫ exqsitissima euãtio eēt cõiũgenda cũ hoc qd̓ ꝑ ipaꝫ ꝑueniretꝫ ad terrefaciēdũ virtutē: tũc meliꝰ eēt nõ exquisitissime euãre.

Cũq3 humor illiꝰ fuit generis cuiꝰ eē oportet ⁊ eger tollerare pōt nõ terreri debes ex superfluitate: q̃nq3 ēt cõtingit cũ te euacuare oꝫ vsq3 ad lipotomiaꝫ.

❡ Hic ponit 4m cañ. dicēs q q̃n hũor fuerit illiꝰ generis cuius eē oꝫ vt eger pōt tollerare nõ debes terreri de supfluitate euãtionis: ĩmo q̃nq3 cõtingit q egro tollerãte oꝫ euacuare vsq3 ad lipotomiã. Et vt pleniꝰ cañ. ĩtelligatꝫ dubitatur primo.

Utrum in aliquo casu sit euacuãdũ

artificialr̃ a medico vsq3 ad sincopiꝫ. ❡ Negatiue arguitꝫ sic. primo qd̓ medicꝰ nõ dꝫ euãtioneꝫ facere ꝑ quã virtus plĩmũ debilitetꝫ: sed hec euãtio vsq3 ad sincopiꝫ ē talis: igitur ⁊c̃. maior pꝫ q: cõis intētio vtriusq3 oposculi ē vite custodia. ❡ Scdo illa euãtio nõ ē faciēda ꝑ quã plĩmũ d̓ humore bono euãtur. talis aũt ē ducēs ad sincopim cũ aliter ad sincopim nõ deduceretꝫ. ❡ Tertio illa euãtio nõ debꝫ fieri ꝑ quã corpus exponitꝫ ꝑiculo vt ꝑ paruũ accidēs moriatꝫ. talis aũt ē euãtio vsq3 ad sincopim: igitꝫ ⁊c̃. ❡ Quarto q: per talē euãtionē aliq̃n humores mouētur ad putredinē cũ desinat virtꝰ ab eoꝝ regimīe debilitato calore ĩnato qui regebat. ❡ Quinto q: medicꝰ non dꝫ vti remedio qd̓ iuuat ꝑ accidēs: vt per se valde notabile faciat nocumētũ: sed euãtio vsq3 ad sincopiꝫ ē hiꝰ: igitꝫ ⁊c̃. Qd̓ enim per se faciat nocumētũ magnũ nõ ē dubiũ. Sꝫ q faciat iuuamētũ ꝑ accidēs: pꝫ maxime ĩ sinoca in quo magis ɔceditꝫ: q: in illa iuuat ĩfrigidãdo. nã talis euãtio infrigidat ꝑ accidēs ⁊ nõ per se. ❡ Sexto q: nã nũquã ĩ bona ⁊ laudabili crisi facit sincopiꝫ: ⁊ medicꝰ debꝫ eē imitator nãe in operibus bonis: igitꝫ ⁊c̃. Et pro hac ꝑte ē Auer. 7o colliget ĩcrepans Gal. ⁊ cõtra ꝓm arguēs in hoc ꝓposito. ❡ In opꝑositũ ē Aui. hic ⁊ Gal. 9o terapētice. ⁊ Aui. pria quarti. ⁊ Hypo. prima ꝑticula affor. illo affo. Que egerũtur ⁊c̃. Gal. ĩ cõmēto ⁊ fere oēs medicīe doctores excepto Auer.

❡ In hoc dubio nota pmo q lipotomia ꝓprie ē defectus aĩositatis. ⁊ cõiter intelligũt medici esse eã cuꝫ per aliquã cãm deficit ab audendo tētare oꝑa ɔsueta ĩ robore ꝓprio: lꝫ loquatur vt audiat ⁊ videat ⁊ cognoscat. ⁊ hec differt a sincopi. Sincopis aũt a Gal. 12o terapētice. describitꝫ q ē casus virtutis subito: ⁊ ĩtelligit de virtute vitali. nã ĩ epilensia est casus subitus aĩalis virtutis quã nõ dicit sincopim. Sꝫ apud Aui. xja tertij. c. ꝓprio. describitꝫ sincopis q ē dstructio maioris ꝑtis pluriũ virtutis sensibilis ⁊ mo

tine ꝓpter debilitatē cordis ⁊ aggregationē totalez spūs ad ipm. Et ponit tres cās aggregatiōis huius. Pria ē cā monēs ipz ad interiora. 2ª ē prefocās ipm interiꝰ: ita ꝙ ñ iuenit spiraculū. 3ª ē debilitas ⁊ subtilitas spūs quare nō supfluit vltra illū qui reꝑitur i minera. Et constat ꝙ apud Aui. sincopis ē accidēs cuiꝰ cā ē defectus virtutis cordis cū cōditione dicta. Sz apud Gal. sincopis ē ille defectꝰ virtutis ad quē sequit̄ dictum accidēs. ¶ Scđo nota ꝙ sincopis quedā ē recuꝑabilis: ⁊ quedā irrecuꝑabilis: imo mortalis. Et ego declaraui cām huius pria particula affo ris. illo affo. Que egerunt̄. ¶ Tertio nota ꝙ fz Dy. q̄daz ē sincopis vera i qua nō solū ē debilitas i membris ignobilibus: imo etiam in principalibꝰ incipit cōicari. Quedaz aūt ē nō vera ⁊ ē qñ cōicat̄ debilitas multa aīaliū opationū mēbris ignobilibꝰ: sed principalibꝰ fortibꝰ remanētibꝰ.

¶ Quarto ē memorandū ex sepe dictis quādā eē opatiōz regularē: quādā coactā. ¶ Tūc sit pria ꝯclo: nūq̄z est euacuandū vsq̄z ad sincopim irrecuꝑabilē. hāc nō ꝓbo. ¶ 2ª ꝯclo: medicus dz eūare qñq̄z vsq̄z ad lipotomiam siue sincopim nō verā recuperabilē. Ista pz q: qñq̄z eūatōes alie nō ducētes vsq̄z ad hāc sincopim nō sufficiūt mortale periculū euitare: ⁊ iste sufficiūt. Mō cōstat ꝙ qñ aliter ñ pōt maius dānū euitare: nisi aliquid aliud subeūdo qđ sit minus: ꝙ illud minꝰ ē subeūduz. Et pz aūs ex Gal. ⁊ alijs ⁊ Hypo. ⁊ Aui. q experti sunt i casibꝰ quibusdā istas euacuationes cuz sincopi ꝯtulisse vbi alie sine sincopi nō cōtulerunt. Uñ Gal. loco allegato dicit ꝙ in fortissimo dolore ⁊ in acutissimo aꝑate ⁊ i febre ardētissima nulla melior inuenit̄ medicina q̄z eūatio vsq̄z ad sincopiz: vt supra dictū ē qñ in fortissimo dolore eūatiōes que hoc nō fecerint nō sufficerēt ꝓhibere cursum ad locū doloris ⁊ ꝑiter nō sufficerēt ꝓhibē augmētū acutissimi aꝑatis aut ardorē febrilē ꝑmutantē hūorē corpis i malā putredinē nisi eūatio vsq̄z ad sincopim: q: facit cor vehemētissime attrahere: ⁊ stupefacit sensitiuā virtutē ⁊ ifrigidat totū corpus: Istis tribus casibus fere cito opitulat̄. Accidit hoc quādo ē vera lipotomia absq̄z plurimo defectu pricipaliū: ⁊ si accidens illud sit terribile presertiz vulgo. medico tamē erudito nō ita q: scit cū pauco adiutorio ⁊ in pauco tꝑe accidēs remouēdū. Ego aūt puto ꝙ ex ꝓbatiōe huiꝰ cōclusiōis sequit̄ ꝙ aliqñ medicꝰ dz ducere vsq̄z ad verā sincopiz sz reꝑabilē. Et ꝓbat̄ sic ista ꝑsertiz qñ scit̄ ꝙ aliter oīno infirmus ꝑiclitat̄ ⁊ morit̄. Hec eiz remedia ñ sunt admistrāda i leuibus morbis sz in ꝑiculosis. Et ad verā sincopiz i q̄ ē spes recuꝑatōis dicimus ꝓpter vitare ꝑiculuz certe mortis. ⁊ hec est sñia Gal. 10° terapē. c. x. In alio tñ ꝓposito cū dicit: Ergo quāto meliꝰ cū spe benigna efficiētes q̄z periclitari. i. icurrere ꝑiculum q̄z sine spe perire certissime tanto potiꝰ et cuz magnis auxilijs agonizari q̄z nihil gerere. Et ꝓpter hoc puto Dy. hic non bñ dixisse cū voluit ꝙ nullo mō ad verā sincopiz ducēdus est eger nisi forte ꝑ verā intellexerit irrecuꝑabilē: qđ nō aꝑꝑet ex suis verbis. Et ex hoc videt̄ mihi facile soluere dubiū qđ solet moueri circa ꝑcedentē cañ. s. vtrū sit vltimate eūandū respectu quātitatis humorꝝ: Nā ex quo qñq̄z est eūanduz vsq̄z ad sincopiz in qua virtꝰ multū debilitat̄: videt̄ ꝙ ēt multotiēs virtus ad hec ducēda est vt terreat̄ eūando totū: qñ. s. in nō euacuādo totū eēt ꝑiculū. Sz vt plurimū ifra subsistere ē melius q̄z terrefacere virtutē: q: raro est necessitas huius festinatōis. ⁊ hoc vult Auic. supra. ¶ 3ª ꝯclo: nunq̄z talis eūatio vsq̄z ad lipotomiā ē regularis. pz q: est cū notabili nocumēto. ¶ 4ª ꝯclo: nō soluz ꝑ flobothomiā lz vsq̄z ad sincopiz eūare: sed ēt per farmacū. hoc pz ex Gal. in fine ꝯmēti illius affo. Que egerunt̄ nō multitudinē cōsiderare oz. Nā qñ talis mā nō est sanguis neq̄z sanguini ita mixta ꝙ per flobothomiā educat̄ eūanda est ꝑ farmacū. Et hoc est qđ dicit Gal. in 10° terapē. ad fugienduz certā mortē.

¶ 5ª ꝯclo: securiꝰ est cū flobothomia eūare vsq̄z ad sincopiz q̄z cū farmaco. Ista pz per duas cās. pª est q: illi qui fortiꝰ indigēt eūone cū farmaco sunt necessario grauati: ⁊ i eis ē repletio quo ad virtutez ⁊ humor peccās cōiter ē malignior. 2ª est cā q: flobothomiā possumꝰ ad libitū restringere statiz incipiēte sincopi: sed farmacie opus nō est ita.

¶ Nota tñ ꝙ ex his duabꝰ causis nō sequit̄ quin eūatio qñq̄z sit faciēda cū farmaco vsq̄z ad sincopiz. Et vult Dy. ꝙ in sinoca cū putredine ē virtꝰ onerata ⁊ est repletio quo ad virtutē: ⁊ tñ fit flobothomia vsq̄z ad sincopiz. ⁊ hoc habet̄ 9° terapētice. Sz 2ª cā nō plus ꝓbat nisi ꝙ cuz flobothomia securius fit eūatio vsq̄z ad sincopiz q̄z ꝑ farmacū. ⁊ hoc ꝯcedit̄. Qđ si dicat̄ quid voluit Aui. cū dixit in isto cañ. Cūq̄z humor illiꝰ fuerit grauis cuiꝰ esse oz nisi ꝙ hec eūatio vsq̄z ad lipotomiā nō est faciēda nisi qñ humor est determinati generis. s. sanguis: ⁊ sic inuit ꝙ soluz est flobothomia q̄ dz fieri vsq̄z ad sincopiz. Hic pōt dici ꝙ nō ē mens Aui. ꝙ soluz sanguis sit illiꝰ generis cuius eē oz ad faciendū eūonez vsq̄z ad lipotomiaz. Sz humor in quo oz hoc facere oz ꝙ sit facilis ad currēdum aut multe iflāmationis aut venenositatis: aliter eiz si nō esset tantū ꝑiculū in mora quin posset eūari in pluribꝰ vicibꝰ melius q̄z non ducēdo vsq̄z ad sincopiz: oz 2° talē humorē non eē ita malignū ꝙ nullo mō speret̄ de euasione. nam tunc ista remedia nō sunt faciēda: q: qñ certissime sūt morituri ibi nō sūt experimētāda remedia bona ne postea vituperent̄ cū non operant̄ intentū. ⁊ hoc dicit Gal. 9° terap. Ex his pz argumētorꝝ solō cū dicit̄ ꝙ medicus dz imitari naturā naturalr operātez ⁊ nō sinthomatice. Dicit̄ eiz ꝙ nā ēt qñq̄z ꝑꝑ meliꝰ euacuat vsq̄z ad sincopiz ⁊ liberat ifirmū: ⁊ ita facit qñq̄z medicꝰ. sz sicut nā nō facit illđ nisi qñ ex toto dominat̄: ita nec medicꝰ qñ pōt regulr oꝑari. Alij sunt modi rñdendi aut solutōes quos ꝓ nūc dimitto: igit̄ ⁊c̄.

Essei dicēdū fm mētē Gal. i hoc dubio. xj. terapeutice. c. ij. ꝙ si medico paraio ꝯstaret māz peccātez eē penitus irreducibilez ad benignū ⁊ cū hoc esse digestam ⁊ separataz a bonis humoribus ⁊ ipsam in venis ꝯtinerē: ipsa tunc tota eēt exquisitissima euacuāda. Sz si mā peccās fm aliquid sui sit reducibil' ad benignū nō est exquisitissime eūanda: vt etiā Gal. eodē libro. c. eodez. Dicēdū ē tñ ꝙ i quibusdā sz paucis casibꝰ a medico prouido fieri pñt eūones exquisite perducētes vsq̄z ad sincopiz reparabilem exclusiue virtute exñte forti ⁊c̄. loquēdo tñ de eūone que fit cū flobothomia ⁊ nō cū farmacia. Primꝰ autē auctorizans in hac mā fuit Hyp. i pria particula affo. affo. illo: Que egerunt̄ ⁊c̄. Et Gal. in ꝯmēto illius affo. docet i quibꝰ casibꝰ ꝯpetat talis euacuatio. Et ēt nono terapētice meminit aliqualiter đ hoc. c. iij. Auer. in. vij. colliget c. ix. adducit ad hoc opinionē Gal. ⁊ eaz reprobat q̄ttuor rōnibꝰ q̄s vide si placet.

Cūq̄z alicuiꝰ virtus fortis fuerit ⁊ ipsorꝝ humorum materia multa ⁊ mala ipsaz paulatiz euacua.

¶ Ponit Aui. hic quintū cañ. dicēs: Cū alicuiꝰ virtꝰ fuerit fortis ⁊ hūorū ipsius mā multa ⁊ mala dz paulatiz euacuari. ¶ Et nota ꝙ dixit cū virtꝰ fuerit fortis: vult ꝑ hoc nō ꝙ qñ virtus fuerit đbilis sit multū i vna vice eūandū. Sed pro hoc dat̄ intelligi quid faciēdū sit virtute debili: q: aut nō ē eūandū: aut multo minꝰ ꝓ vice q̄z in forti virtute. ¶ Nota 2° ꝙ cū mā multa ⁊ mala nō pōt eē virtus absolute fortis: sed dicit̄ hic fortis respcū mediocris euacuatiōis tollerāde. ¶ Tertio nota ꝙ lz virtꝰ sit fortis: tñ qñ mā ē mala ⁊ multa ipa nō pōt i vice vna eūari quin duo sequātur nocumēta. vnū ꝙ virtꝰ nimiū debilitat̄: scđz ꝙ nimiū de bono eūat̄. Primū iō accidit q: virtus nō ē absolute fortis. nā in multa eūatione multū deficeret. Scđz accidit iō: q: mā multa ⁊ mala de necessitate multū resistit ⁊ medicina faciēs violētiā ad multū de ea euacuāduz trahit etiam de bono.

Et similr cuz mā vehemēter fuerit penetratiua aut cuz sanguine multū mixta nō poteris ipsā vna vice euacuare sicut est in sciatica ⁊ artetica lōgi tēporis ⁊ cācro ⁊ scabie antiqua ⁊ carbūculis veteribus.

¶ Ponit sextū cañ. dicēs: ꝙ silr qñ mā fuerit multa penetratiua: aut mltū mixta sanguini dz paulatiz eūari. nec poterit in vna vice debite eūari: sicut ē in sciatica ⁊ i artetica longi tꝑis: ⁊ in cācro ⁊ scabie antiqua ⁊ carbūculis veteribus. ¶ Ubi prio nota ꝙ mā itelligit̄ multū penetratiua: q: multū ifixa i mēbris ⁊ fortiter adherēs: sicut ea que multū penetrat: ⁊ talis bñ ē in artetica longi tꝑis ⁊ sciatica longi tꝑis: q: mā ē in mēbris patiētibus multū fixa. s. i iuncturis ⁊ vicinis mēbris vt ligamētis. In scabie autē antiqua ⁊ mala: ⁊ dicit in lrā: ⁊ carbūculis veteribus. ⁊ nō ē intelligendū de carbūculis veris: sed de carbūculis. i. furūculis veteribꝰ. i. qui fuerūt multo tꝑe: mō in isto tꝑe mō in alio: sicut multotiēs accidit in vna nate hinc ad quīdeciz dies in vna cossa: ⁊ i carbūculis ⁊ cancro. Iterū mā ē multū sanguini mixta illa que ē sub forma cāe ātecedentis: ⁊ que ē sub forma cāe ꝯiūcte est mēbris fixa multum. ¶ Nota 2° ꝙ iō nō pōt vna vice totū eūari: q: plurimuz resistit ꝑꝑ sui adherētiaz. Sūt eiz q̄dā hūores qui facilr a mēbris sepatāt̄: sicut lutū purū a pānis. quedā vero difficulter: sicut humiditas coloris cū pāno vel lana siue serico que nō sepant̄ nisi cū substātia pāni. de quibꝰ hūoribꝰ loquit̄ Gal. i cōmēto super illa pte alienatōes indeclarate palpabiles valde freuetice.

Nota ꝙ vbi virtꝰ eēt debilis in aliquo corpore ⁊ humores mali eēnt multi: tunc tale corpus nō esset eūandū sed nutriēdū bonis cibis vl virtꝰ ꝑ cos corroborata de se valeat expellē humores peccātes vel sufferre medicinā aliquā qua purgaret̄. ⁊ hoc videtur de mēte Aui. tertia primi doctria scđa. c. illo Qđ comedit̄ ⁊ bibit̄ ⁊c̄.

Et debes scire ꝙ vētris solō a supioribꝰ trahit ⁊ ab iferioribꝰ eradicat. Duabꝰ ergo attractōibꝰ ē apta cōuenīēti ⁊ diuerse: q̄ ēt est post materiez quietē ē ꝯueniens.

Cū ergo māe fuerint a superioribꝰ ad diuersuz trahet eas: ⁊ ipsas etiā eradicabit a locis vbi sūt: vomitu vero fit attractio ⁊ eradicatio ecōuerso.

¶ Hic ponit cañ. incidētalit̄. Et diuidit̄ in quattuor: sicut quattuor sunt cañ. Primꝰ de solōne ⁊ vomitu. Scđs de flobothomia. Tertius de corporibꝰ nō eūandis. Quartus de locis vbi minus ē faciēda eūatio. ibi 2ª: minutiōis. ibi 3ª: minus itaq̄z. ibi 4ª: in regionibus. ¶ De primo dicit ꝙ tu debes scire ꝙ vētris solutio trahit a superioribꝰ ⁊ eradicat ab iferioribꝰ: ⁊ iō ē apta duabꝰ attractiōibus. s. cōueniēti ⁊ diuerse: ⁊ ē ēt cōueniēs eūatio post humoruz quietē. Ex quo sequit̄ ꝙ si humores fuerint i superioribꝰ ē apta eos attrahere. ⁊ si fuerint in iferioribꝰ eos eradicabit a locis vbi sunt: sed in vomitu fit attractio ⁊ eradicatio ecōuerso. ¶ Ubi primo nota ꝙ eradicatio ⁊ attractio quādoq̄z sumūtur large fm suam cōem acceptionē ⁊ vim vocabuli: ita ꝙ dicatur attractio oīs motus factus a motore q rē mouet ad se. eradicatio dicatur omīs eūatio per quaz radicitus ⁊ integre eūatur materia a loco suo in quo erat tanq̄z in radice. ¶ 2° mō sumūt̄ isti termini stricte: vt dicat̄ attractio omīs motus humoris qui ad aliū locū trahitur notabiliter distantez ante sui attractionē. ⁊ hoc modo nō dicit̄ attractio nisi de illo motu quo mouet̄ humor a longinquo. ille eiz humor trahit̄ pº ad locū postea euacuat̄. eradicatio autez stricte de euacuatiōe q̄ non fit per attractionē a longīquo. ⁊ hoc non itelligit Aui. hic ꝙ ventris solō eradicabit ab iferioribus ⁊ trahet a superioribꝰ. nam loquendo cōiter ab vtroq̄z loco potest eradicare ⁊ ab vtroq̄z trahetur: ⁊ vomitu fit econtrario.

Minutōis

Minutiōis preterea dispō diuersificatur ſm loca a quibus sanguis accipitur sicut sciuisti.

¶ Ponit 2m cañ. dicēs q̄ dispō minutōis diuersificat̄ supple in attrahēdo ⁊ eradicādo ſm diuersitatē locoꝝ a quibus sanguis excipit̄. ⁊ hoc est clarum.

Minus itaq̄ʒ cūctis hoībus euacuatōe dignus ē ille cuius cibus bonus fuerit ⁊ digestio bona.

Hoc ēt Hyp. in scđa particula affo. affo. illo: Sana habēta corpora ⁊c. Et Gal. ēt in cōmēto illꝰ cuʒ dicit: Ex his verbis ⁊c.

¶ Canon tertiꝰ est clarus: q: in istis nō multiplicant̄ mali humores. ⁊ per hoc potes itelligere de alijs dispōnibꝰ ꝑ quas corpus caret malis humoribꝰ. ⁊ intelligat̄ bonus cibus in quāto ⁊ quali ⁊ modo administratōis.

In regiōibꝰ quoq̄ʒ calis morātes eūone paꝝ idigēt.

¶ Ponit vltimuʒ cañ. ⁊ causa est: q: virtus in illis est debilis ⁊ humores resolnūtur faciliter.

¶ Caplm quartū de regulis cōibus solōni vētris ⁊ vomitui: ⁊ qualr̄ trahat id qđ ventreʒ soluit ⁊ vomere facit.

O

Portet vt illius cibꝰ cuius soluēdus ē venter aut vomitꝰ ꝓuocandus partiat̄ vt qđ ei ī vna die sufficiebat multis comedat vicibꝰ: ⁊ vt sint cibi diuersi ⁊ potus etiaʒ diuersi. Ex hac nāq̄ʒ dispositōe accidit stomaco vt expellere desideret qđ est in eo superius aut inferius. Ex cibo auteʒ nō diuerso neq̄ʒ super aliuʒ cibū ingrediēte stomacus est auarus ⁊ ipsuʒ forti cōtinet retētione ⁊ ꝓprie si fuerit eius quātitas parua. Molleʒ vero habēs ventreʒ nihil ex hoc facere debet.

¶ Aui. i p̄cedēti. c. posuit regulas gnāles in rectificando vliter oēm modū artificialē eūationis siue cū flobothomia siue cū aliquo. hic exequit̄ magis spāliter docēdo regulas obseruandas in eūationibꝰ. Et diuidit̄ pars ista in ptes duas. pº facit hoc quo ad eūatiōes ꝑ vias ordinatas a nā sicut stomacus itestina ⁊ pori. 2º quo ad eūationes ꝑ vias factas ꝑ artē sicut ī flobothomia ⁊ sanguisugis ⁊ vētosis. 2ª ibi: flobothomia. Pria ī duas. pº docet regulas eūonis per vias latas ⁊ per medicinas ītus assumptas. 2º per vias strictas ⁊ medicinas extra applicatas. 2ª ibi: epithimata. Prima in duas. Primo docet regulas per ea que sumūtur per os. 2º per ea que applicant̄ per inferiꝰ. 2ª ibi: enema. Pria in duas. pº ponit regulas cōes solōni vētris ⁊ vomitui. 2º spāliter ponit ī vtroq̄ʒ istorū modorū eūationis. 2ª ē in principio sequētis capli. Pñs caplʒ diuidit̄ i duas ptes. pº ponit regulas dictas. 2º docet modū per quē medicina vomitiua aut vētris solutiua eūat. 2ª ibi: prope finē capituli: scito etiā. Prima ps diuidit̄ in tot partes quot sunt canones: ⁊ ptes patebūt in legendo. Primꝰ cañ. ē de regimie cibi eius qui dʒ sumere medicinā. ¶ Dicit ergo Aui. q̄ oʒ vt illꝰ cuius vēter soluēdus ē aut vomitus ꝓuocandus cibus diuidat̄: ita q̄ illud qđ ipe solebat sumere i vice vna: sumat in pluribꝰ vicibus: ⁊ sint cibi sui diuersi ⁊ potꝰ diuersi. Et cā ē q: ex hoc modo fit q̄ stomacus desiderat expellere id qđ ē in eo aut supiꝰ aut inferius. Sed ex cibo nō diuerso ⁊ nō ingrediēte sup aliū cibū: imo ingrediēte stomacū vacuū: stomacus ē auarus ⁊ retinet ipm forti retētiōe ⁊ p̄cipue qñ ē paucus. Sʒ illū cuius vēter ē mollis nihil ex hoc oʒ soluere. ¶ Circa cañ. nota q̄ corporū q̄dā sūt quorū stomacus ⁊ itestina faciliter obediūt farmaco: ⁊ isti dicūtur habere vētrē mollē: ⁊ in istis nō indigemꝰ p̄paratiōe reddēte ista mēbra parata ad expellēdū. Et iō Aui. dixit i fine cañ. q̄ qui hʒ vētrem mollē nihil ex dictis in isto cañ. facere dʒ. Quidam autē hñt stomacū ⁊ intestina inobediētia eūoni ⁊ dure digōnis ⁊ fortiter ēt retinētia. In istis ergo anteq̄ʒ dat̄ farmacū solutiuū aut vomitiuū oʒ stomacuʒ ⁊ itestina parare vt facilr̄ expellāt. nā aliter lōgo tpe retēto farmaco aut humoribꝰ qui attrahunt̄ ꝑ ipm ad stomacuʒ ⁊ itestina nocumētuʒ sequeret̄ magnū. Et iō faciendūʒ est q̄ stomacꝰ ⁊ itestina iclinent̄ ad expellēdū id qđ in eis ꝯtinet̄. ¶ Nota 2º q̄ regimen faciēdi q̄ hoc mō inclinet̄ est qñq̄ʒ ꝑ medicinas: qñq̄ʒ cuʒ cibo ⁊ potu. sed Aui. hic tm̄ posuit illud qđ fit ꝑ cibos ⁊ potus. ¶ Nota 3º q̄ qñ cibi sumunt̄ diuersi ⁊ in pluribꝰ vicibꝰ accidit q̄ cibus ponit̄ sup aliuu non digestū: ⁊ ꝓpter ciboꝝ diuersitatē accidit stomaco diuersitas trāsmutationū ꝓpter quas non pōt cibū suo mō amplecti: ⁊ ad hoc sequit̄ iclinatio ad expellēduʒ aut superius aut īferiꝰ. sed qñ cibꝰ est paucus aut ex ordīe debito sumptꝰ ⁊ nō diuersus stomacus voluptat̄ in eo ⁊ vno mō amplexat̄ ipm: ⁊ iō difficulter ipm derelinquit. ⁊ hoc ē ipʒ esse auaꝝ eius q: auidū: ⁊ iō nō euacuat medicina nisi difficulter. ⁊ ꝓpter hoc ad euitāduʒ nocumēta q̄ possent cōtingere ex remanētia farmaci ⁊ humoꝝ i stomaco: oʒ hec corpa regi regimie dicto. ¶ Nota 4º q̄ ex hoc regimine dicto si diu aut multis diebꝰ seruaret̄: sequerent̄ magna nocumēta. Nā pº cibi ñ digerūt̄. 2º multiplicaret̄ humor malus ꝑ idigestionē. 3º ab his humoribꝰ cum vtplurimū sint viscosi vie oppilarent̄. 4º humores alij quos intendimus eūare igrossarent̄ ⁊ icrudarent̄. 5º eūatio fieret difficilior. Et ex hoc pʒ q̄ ante eūoneʒ hoc regimie nō vtēduʒ est multo tpe: imo vno die imediato eūoni. Añ vero illuʒ dieʒ sumēdi sunt cibi nō multe quātitatis nec male qualitatis ⁊ debito ordine ⁊ subtiliatiui ⁊ abstersiui vtplurimū. ⁊ hoc facit humorē digestū ⁊ canales apertos: qđ medicꝰ multuʒ desiderat i eūone: qñ ante per vnuʒ diem tm̄ vtimur hoc regimie: q: cibi ⁊ res male ex illis gnāte non vadūt cuʒ pte notabili extra stomacū ⁊ itestina ⁊ sequēti die eūant̄: ⁊ illoꝝ nocumētuʒ nō ē notabile nec ipediunt vias strictas ad q̄s ñ vadūt ⁊ fit iuuamētū relaxādi stomacū: iō sequit̄ ī corpibꝰ dictis iuuamētuʒ sine notabili nocumēto ad moduʒ loquēdi medicoꝝ: ⁊ ē faciendū. Et tu ex hoc solue dubiuʒ hic moueri solituʒ de virtute cañ.

Et scias q̄ vomitꝰ ⁊ vētris solutio ⁊ q̄ eis assimilāt̄ nō attinēt ei qui bono vtit̄ regimie: qm̄ ille qui bñ regit̄ nō idiget nisi eo qđ sit istis leuiꝰ: ⁊ fortasse excusabūt ea exercitiū ⁊ fricatio ⁊ balneū. Ampliꝰ si eiꝰ corpꝰ repletū fuerit plurimū talis repletōis q̄lis est ipsiꝰ erit ex eo qui humoꝝ melior ē. s. ex sanguine. Minutio igit̄ ē illđ qđ ad ipm mūdificādū erit necessariū ⁊ nō vētris solutio.

¶ Hic ē cañ. 2ꝰ ⁊ ē de corpibus ineptis ad vomitū ⁊ solutiōeʒ vētris: dicens q̄ vomitus ⁊ solutio vētris ⁊ alia que istis assimilant̄ nō sunt cōuenietes illi qui bono regimine vtit̄. ⁊ rō ē: q: ille qui bene regit̄ nō idiget nisi leuioribus ad supfluitates expurgandas: sicut exercitio ⁊ fricationibꝰ ⁊ balneo. Itē etiā si pur isti corpi accidat repletio eūanda: tūc repletio nō ē nisi ex hūore laudabili qui ē sanguis: nō ad eūationē talis repletiōis: ita q̄ corpus mūdificet̄ sufficit flobothomia: ⁊ nō reqrit̄ vētris solō. ¶ Nota igit̄ pº q̄ corpus vti bono regimie icludit duo. pº q̄ illud regimē sit bonū absolute. 2º q̄ sit bonuʒ illi q eo vtit̄. Ex eo sequitur q̄ ille qui vtit̄ absolute bono regimine dʒ eē tpatus. Nā regimē simplr̄ bonū nō ē cōueniēs nisi tēperato: q: distēpata idigēt regimine alio qđ tpato non eēt cōueniēs. Et ex hoc sequit̄ canonis verificatio. nā si corpus ē tēpatuʒ ⁊ vtit̄ regie tpato tūc seruat̄ in suo tēperamēto: ⁊ ꝑ cōsequēs nō indiget eūatione nisi nāliū supfluitatū que eūant̄: aut nāli calore: aut si ē alteriꝰ indigentia ē exercitiū ⁊ fricatio ⁊ balneū ⁊ alia que ad regimē ipʒ quasi ptinere vident̄. Et hec sunt habita tertia primi. ¶ Secūdo nota q̄ si in regimie bono ī quali quo ad cibos accidat error i quāto: tūc fit repletio sanguis laudabilis ī istis corpibꝰ: ⁊ ꝑ cōsequēs talis repletio dʒ moueri cū eūatiōe sibi ꝓpria que ē flobothomia. ⁊ iō Dy. putauit hāc partē scđaʒ cañ. debere intelligi q̄ si accidit error i regimie bono ī quali: q: abūdat in quāto tūc ꝯuenit flobotomia. Hec tamē expō mihi nō placet. Nā Aui. in isto cañ. appropriate loquit̄ de corpibꝰ veteribꝰ bono regimie: sʒ regimē peccans i quāto nō ē regimē bonū: iō nō loquit̄ de his quoꝝ regimē peccat i quātitate. Cōfirmat̄. Ex augmēto i quāto cibi quātūcūq̄ʒ boni sequit̄ indigestio vel sequi pōt: sʒ ad idigestionē sequit̄ augmētū flegmatis qđ digne eūat̄: aut farmaco: aut vomitu: ergo ad augumētū cibi pōt seq necessitas alteriꝰ eūatōis a flobothomia. Puto ergo Aui. loqui de regimie tpato ⁊ bono in quāto ⁊ quali. Sʒ q: regimē bonū ſm aliquos medicos nō ē in pūcto: imo aliqđ tale magis declinat ad latus grossi: ⁊ aliquod magis ad latus subtilis. Et silr̄ corpa tpata nō sunt pūctualiter vniꝰ modi ſm medicos: sed quedā parū ad extremitatē declinantia. Ex quibꝰ cāis accidit q̄ magis replet̄ vnū corpus bñ rectū q̄ʒ reliquū. Accidit ēt q̄ regimē dʒ variari ī estate ⁊ vere ⁊ hyeme: q: in hyeme cibi debēt esse ampliores ⁊ sanguis āplior. Uult ergo Aui. q̄ ex his oībꝰ varietatibꝰ regimie exūte ifra latitudinē regimis tpati nō insurgit necessitas farmacādi aut vomitū ꝓuocādi: imo plīmū sufficit exercitiū: fricatio ⁊ balneū: ⁊ quibusdā fortius: ⁊ quibusdā debiliꝰ. Qđ si ex nā sua corpꝰ sit aptū cadere i repletioneʒ ifra istā latitudinē p̄cipue ꝓpter hyemis dispōnē: tūc illđ qđ mltiplicat̄ ē sanguis. Si eiʒ tm̄ excederet q̄ʒtitas assumptoꝝ q̄ alius hūor plus multiplicaret̄ aut seorsum: tūc illud regimē nō eēt bonū sed stat q̄ cū bono regimine i quanto ⁊ quali multiplicat̄ supfluitas expellenda fricatiōe ⁊ balneo ⁊ exercitio. Stat ēt tantū sanguinē multiplicari in hyeme vt in vere sit postea repletio indigēs flobothomia. Et iō Aui. tertia primi nō negauit ex toto vsuʒ balnei i regēdo tpatū: nec vsum fricationū: nec exercitij: sed vsum farmaciaꝝ. Dixit purgare ⁊ inueterare: ⁊ iō corpora exerceri debēt. Gal. vero 2º regiminis sanoꝝ dixit q̄ artis cōseruatiue non ē noscere motus qui a farmacis. Et iō dixit scđa pticula affo. Sana hñtes corpa farmacis purgari exoluūtur. sed flobothomia nō negat̄. ⁊ hoc puto verū: ⁊ hanc eē veram expōnem.

Cōtra sentētiam huius scđi canonis ē prio sentētia Gal. quarto de vtilitate particulaꝝ. c. xxvij. dicēs q̄ bñ faciebāt illi medici ātiqui qui sanos a cibarijs vti vomitu singulo mēse consulebāt ⁊ plura alia. Est scđo sentētia Rasis quarto almāsoris dicētis: Uomitu vero semel in mēse vel bis vtēduʒ est ⁊c. Possumus dicere q̄ Gal. ⁊ Rasis loquunt̄ de vomitu prouocatiuo leniter cuʒ cibarijs vel iposiłōe digiti in ore vel pēne intincte in oleo. Auic. vero loquitur hic de vomitu q ꝓuocat̄ cū farmacia.

Cū aūt miutio necessaria fuerit ⁊ vētris solō: ex aliquo qđ sit vt heleborꝰ ⁊ violēte medicie: a minutōe icipe debes qm̄ hoc ē ex p̄ceptis Hyp. ī li. epidimiaꝝ. ⁊ hec ē

veritas. Et silr̄ si humores fuerīt flegmatici cū sanguie mixti: ꝙ si viscosi ⁊ fridi fuerīt fortasse minutio grossitudinē ⁊ viscositatē eis augmētabit. Incipiendū ergo erit a solutione vētris ⁊ ad sūmū si humores fuerīt equales p̄mitte minutiōeꝫ: ⁊ si postea superabūdauerīt euacua: ꝙ si equales nō fuerīt ī primis supabūdāteꝫ euacua humorem donec equeꝰ: postea minue.

¶ Hic ē tertius cañ. ⁊ ē de cōparatiōe farmacie ī preponendo ad flobothomiā. Et diuidiꝰ in tres ptes. Prio ponit cañ. siue regulā. 2° oñdit quid faciēdū ē quādo vnum istorū ē premissum ⁊ remanet alterius indigētia. 3° docet cognoscere qñ ē erratū ī p̄ponēdo qđ postponēdū erat. 2ª ibi: ⁊ si. 3ª ibi: preterea multotiēs. In prima pte Auic. ponit quinqꝫ ptes ex quibꝰ cōpleꝰ regula. ¶ Primo dicit ꝙ qñ in vno ē necessariū flobothomia ⁊ vētris solo siue vomitus cū aliqua violētia vel violēti medicīa sicut helleborus: tu debes incipe a flobothomia: qm̄ ē ex p̄ceptis Hyppo. in libro epidimiarū: ⁊ ē veritas. ¶ Scđo dicit ꝙ silr̄ dꝫ p̄mitti flobothomia si hūores sunt flegmatici pmixti cū sanguine. ¶ Tertio dicit ꝙ si humores fuerīt viscosi fortasse minutio impedit qꝛ augmētabit corꝝ viscositatē ⁊ grossitiē: ⁊ ideo in hoc incipiēdū erit a solutione ventris. ¶ Quarto dicit ī sūma ꝙ si hūores peccātes sunt equales p̄mittēda ē minutio: ⁊ postea si aliqđ supabūdabit euacua ipm. ¶ Quinto dicit ꝙ si humores nō sunt equales euacua dñantes donec equēꝰ postea minue. ¶ Circa ptē ergo nota ꝙ corpa indigētia flobothomia ⁊ farmacia dicunꝰ talia: qꝛ tūc debite vtraqꝫ istarū administrāda sit. sꝫ qꝛ in corpe sunt dispōes actu vel ꝓpinqua potētia pp q̈s vt ꝓhibeanꝰ vel remoueanꝰ: iste due sunt faciēde. ¶ Nota 2° ꝙ in vidēdo qñ debet premitti flobothomia antequā farmacū: oꝫ examiare nocumēta que sequūꝰ ex p̄missione ⁊ videre que pōderāt. Et qꝛ ī solōne qōis hic moueri solite manifestabūtur: iō pro dubio querꝰ ⁊c̄.

Hoc ideꝫ dubiū mouetur ēt a Gentili in loco simili.

Utrum existente necessitate flobothomie ⁊ farmacie sit semp p̄ponēda flobothomia: Ad ptē affirmatiuā arguiꝰ p° sic. Euātio vlis ē p̄ponēda pticulari: sꝫ flobothomia est euātio vlis: ergo ⁊c̄. Minor pꝫ ex diffinitiōe flobothomie. maior ē Mesue in. c. de cura sode absolute cū dicit: in oī quidē pticulare vli postponi debere. ¶ Confirmaꝰ ideꝫ ex Aui. prima tertij. c. illo. cū materiam. Naꝫ ibi dixit ꝙ si aliqñ hūores sunt sanguini mixti: tūc dꝫ p̄mitti flobothomia ⁊ dat cām: qm̄ flobothomia ē cōis humorꝝ euātio. ¶ 2° sic: in cura egritudinū incipiēdum ē a faciliori remedio ⁊ tutiori: sed flobothomia ē facilius ⁊ tutius remediū qꝫ farmacia: ergo ab ipa ē incipiendū. Maior patuit supra. c. prio. minor pꝫ ex Gal. 2° regiminis acutorū. sup illo passu sic dicēte: Porro si passio sup dyafragmate ⁊c̄. ¶ 3° sic: illarū euātionū ea dꝫ p̄mitti que plura facit iuuamenta. hec aūt ē flobothomia: igiꝰ ⁊c̄. minor pꝫ: qꝛ medicꝰ nō dꝫ differre auxiliū: vt dicitur a Mesue in suo de appropriatis. Minor pꝫ qꝛ cōuenit peccato ī quāto ⁊ pcō ī quali: sed farmacia solū pcō ī quali.

¶ In oppositū ꝙ nō semp sit p̄mittēda flobothomia est Aui. qui ī pluribꝰ casibꝰ farmacū p̄mittit. ¶ Pro solōne dubij nota p° ꝙ vētris solō cuiꝰ necessitas cōiungiꝰ necessitati flobothomie qñqꝫ ē faciēda cū farmaco forti euacuante exoluēdo: sicut qñ humores multi fixi aut multū distātes sunt euādi. qñqꝫ aūt ē solūmō cū medicīa leni opante leniēdo aut lubricando aut labificādo: sicut verbigratia: cū ē necessitas euandi mās ī vijs ductuū exūtes cū pulpa cassie: aut sirupo violato: aut clisteri lenitio ⁊ silibꝰ. ¶ Scđa distinctio: necessitas humorꝝ euandorꝝ per farmacū ī cāu necessitatis flobothomie ⁊ farmacie: qñqꝫ ē hūorꝝ mixtorū cū sanguine intra venas: ⁊ qñqꝫ extra venas exūtium.

¶ Tertia distinctio: humores peccātes intra venas cum sanguie qñqꝫ sunt valde vicini nāe sanguis ⁊ sanguini mixti multū: ⁊ qñqꝫ multū a sanguis nā recedētes. ¶ Quarta distinctio: humorū euātio ī hoīe euando īdigēte flobothomia: sicut farmaco: aut ē grā minorādi: aut gratia eradicādi: aut gratia diuertēdi ab aliquo mēbro. Exēpla satis patēt in dictis supra. ¶ Quinta distinctio: hūores mixti cū sanguie aut sunt equalr̄ augmētati. i. eque ꝓportionabiliter: aut inequalr̄. hec pꝫ ex mō loquēdi Aui. ¶ Prima suppō: flobothomia lꝫ sit cōis humorꝝ euātio in venis exūtiū: tñ plurimū qđ p ipaꝫ euaꝰ ē sanguis qui ē sicut frenū extremorū humorꝝ. s. colere ⁊ flegmatis. Prima pars pꝫ per expiētiā ⁊ p diffinitiōeꝫ flobothomie ⁊ per Aui. ⁊ Gal. in caplīs ⁊ locis de flobothomia. Et 2ª pars pꝫ: qꝛ aliter ex flobothomia nō timeremꝰ ebullitionē colericorū aut incrudationē flegmaticorꝝ: vt īfra diceꝰ in. c. de flobothomia. ¶ Scđa suppō: lꝫ tā a flobothomia qꝫ farmacia fiāt humorꝝ agitatōes: tñ magis agitanꝰ humores ⁊ spūs a farmaco forti qꝫ a flobothomia forti. Prima ps pꝫ quia 22ª tertij. diciꝰ ꝙ flobothomia facit arcescere humores. 2ª ps pꝫ: qꝛ oꝫ cū violētia trahi humorē qui in suis qualitatibus alteraꝰ: ⁊ humores ad stomacū attrahūtur multotiēs cā fortis agitatiōis. ¶ Tertia suppō: hūores nō multū grossi nec viscosi in venis exūtes citius ⁊ faciliꝰ euanꝰ p flobotomiā qꝫ p farmacū. pꝫ qꝛ per breuiorē ⁊ latiorem viam. ¶ Quarta suppō: nūquā ē p̄mittēda flobothomia farmacie aut econtra a medico: nisi qꝛ melius ē ita facere. hoc nō probaꝰ: qꝛ nō solū ars sꝫ nā ipa semp agit propter melius. ¶ His hītis sit pria cōclō: stāte necessitate farmaci soluꝫ lenītis ⁊ flobothomie ē p̄mittēda farmacia. Hec cōclusio ꝓbaꝰ qꝛ incipiēdū ē a leniori adiutorio: ⁊ lenitiuū farmacū ē huiusmodi: igiꝰ ⁊c̄. Scđo pꝫ qꝛ p talē farmacū euanꝰ māe cōes ī vijs ductuū exūtes quarū magna ps traherenꝰ ad venas ipis inanitis: vt ergo hoc nocumētū viteꝰ p̄mittēda est hiꝰ farmacia. vnde Aui. infra videlꝫ in. c. de flobothomia. vult ꝙ qñ vēter ē stipticus p̄mittaꝰ clistere aut lenificatio. ¶ 2ª cōclō: exūte necessitate farmacie fortis ⁊ exoluēdo euantis ⁊ flobothomie p̄mittēda est flobothomia. Hec ꝓbaꝰ duplici cā: vna qꝛ flobothomia est leuius auxiliū. Et 2ª qꝛ p ipsaꝫ ꝓhibeꝰ piculū fortis agitatōis in talibꝰ humoribꝰ q p ipsaꝫ sunt euāti: vtputa sanguine ⁊ colera. nā nō p̄cedenti tali euōne cū illi sint supflui ⁊ a farmaco fortiter augenꝰ piculū ē de casu in febrē: aut de humorꝝ ebullitōe ⁊ malignatōe. ⁊ hanc voluit Aui. auctoritate Hyp. ¶ 3ª cōclō: in euōnibꝰ faciendis grā minoratōis māe aut grā diuersionis: dꝫ semper flobothomia p̄mitti. Ista ꝓbaꝰ qꝛ in alijs euōnibꝰ q̄ p̄mittunꝰ quāto euātio ē vniuersalior tāto magis p̄mittiꝰ. sꝫ iste euōnes minoratiue aut diuersiue p̄mittunꝰ alijs: ergo quāto euātio ē vniuersalior tāto magis p̄mitti dꝫ. Itē qꝛ p ipsas citiꝰ sequiꝰ ītentuꝫ diuertēdi aut minorādi: ⁊ iō Auic. pª tertij voluit ēt ꝙ si humores alij a sanguie peccēt ⁊ sanguini mixti: incipiēduꝫ est a flobothomia. s. ꝓ diuersiōe aut minoratōe.

Causa aūt necessitatis farmacie fortis ⁊ exoluēdo euacuātis pōt esse q̄druplex. pª est fortitudo viscerum in resistēdo laxationi. 2ª ē grossities seu viscositas humorum euacuādorꝝ. 3ª ē eorꝝ infiltratio ī mēbris in quibꝰ sūt. 4ª potest eē magna eorꝝ distātia a vijs expulsionis ⁊c̄.

¶ 4ª cōclō: in euōnibꝰ faciēdis eradicatiue si humor peccans aliꝰ a sanguine euandus est extra venas ⁊ in vijs ductuū p̄mittēda est farmacia. hec pꝫ ex pria. nā farmacum ī isto casu cōueniēs est lenitiuū aut valde leue: qđ p̄mitti dꝫ vt dictū est in pª cōclōne. ¶ 5ª cōclō: tali humore exūte longe a vijs ductuū p̄mittēda est flobothomia. pꝫ qꝛ in talis humoris euōne īdigemꝰ forti farmaco. ⁊ in isto casu īcipiēduꝫ ē a flobothomia vt dixit 2ª cōclō. ¶ 6ª cōclō: stante dicta necessitate vtriusqꝫ euōnis si humores fuerīt sanguini mixti ⁊ nō multū a nā sanguis distātes p̄mittēda est flobothomia. ꝓbaꝰ qꝛ p ipsaꝫ tales humores euanꝰ. ⁊ hanc voluit Aui. in lr̄a cū dixit: Qđ si fuerit flegma mixtū cū sanguine īcipiēduꝫ est a flobothomia. s. qñ fuerit vicinuꝫ nāe sanguis. ⁊ tu idē ītellige de colera. ¶ 7ª cōclō: stante tali necessitate ⁊ humoribꝰ multū a sanguis nā distātibꝰ p̄mittēda est farmacia. Et hoc ē qđ Aui. ītelligit cū dicit īfra ī c. de flobothomia. Caue ne egrū ad alterā duarꝝ rerꝝ pducas: aut ad humorꝝ flegmaticorꝝ īcrudationeꝫ: aut colericorꝝ ebullitionē. ⁊ hoc vult hic cū dicit: Qđ si viscosi ⁊ frigidi fuerīt ⁊c̄. Et per has cōclōnes putat Dy. satisfactū eē dubio ⁊ canoni. ¶ Sꝫ cōtra primā cōclōnē arguiꝰ sic. Possibile est eē egritudinē pēdentē a sanguie ī qua ē timor de morte infirmi si qđ facere debemus distulerimus: sed in tali īcipiēdum ē a forti medicina qđ ē flobothomia respcū lenitiōis ventris: ergo possibile ē ꝙ stāte necessitate lenificatiōis ⁊ flobothomie īcipiēdū ē a flobothomia. Assumptū pꝫ ī acutissimo apate ⁊ in vera sqnātia ⁊ apoplexia sanguinea ⁊ silibꝰ. Et minor ē Aui. supra quarta huius. c. p° huius. vñ Aui. dicit prima tertij. c. de apoplexia. Regimen vero huius que fit ex sanguine ē flobothomia in hora illa. ⁊ p cōsuiō oꝫ tardare p̄mittendo lenificatiua p̄cipue si necessaria sit lenificatio ꝓ stomaco aut ꝓ itestinis gracilibꝰ quibꝰ clistere non sufficit: ⁊ in multis similibꝰ casibꝰ: vt pcussionibꝰ ⁊ vulneribꝰ p̄mittiꝰ flobothomia lenificatōi ne ꝓpter tpis lapsuꝫ multū augeaꝰ dispō timorosa dū fit lenificatio. ¶ Cōtra scđaꝫ cōclōneꝫ arguiꝰ sic. Humore aliquo alio a sanguie multuꝫ suparāte: īcipiendū est a farmaco ⁊ ab alia humoris euōne: sꝫ ī hoc casu est necessitas farmaci fortis exoluēdo euantis: puta si humor sit melācolia aut flegma grossuꝫ: ergo stante necessitate fortis farmaci aut flobothomie incipiēdū est qñqꝫ a farmaco. pꝫ cōñia ⁊ maior ē Auic. in cañ. ⁊ ꝓ assūpto est 7ª cōclō quā etiā Dy. cōcedit. ¶ Cōtra tertiā arguiꝰ sic: In febre flegmatica humoribꝰ flegmaticis multū dñantibꝰ euōnes faciēde ī prin° sunt grā minoratōis vt cōstat p oēs auctores: sꝫ p̄mittēdū est tunc farmacū ne flegmata euāto sanguie īcrudarenꝰ: ergo supposita hoꝝ necessitate pro minoratiua euōne non semp īcipiēduꝫ est a flobothomia. 4ª cōclō sic iprobaꝰ sicut pria hec ⁊ multa similia. Videꝰ mihi ꝙ iste cōclōnes ñ sint ita absolute cōcedende: vt fecit Dy. sed Aui. voluit ꝙ stāte equali necessitate flobothomie ⁊ farmacie ⁊ eq̄li periculo tā in mora qꝫ ī pretermissione vniꝰ earꝝ sicut alteriꝰ sūt regule supra posite seruāde ꝓpter veritatē nocumētorꝝ ⁊ iuuamētorꝝ que sequunꝰ ad p̄positionē vel postpositioneꝫ alteriꝰ earꝝ. Videꝰ 2° ꝙ ad integre saluāduꝫ oꝫ addere īdicatōe sūpta a dispōne illa quā Aui. narrat ī lr̄a. verbigrā indicatōe sūpta ab hoc qđ ē necessitas farmaci fortis sicut hellebori: ⁊ flobothomie premittēda ē flobothomia. posset tamē esse ꝙ premittēda eēt farmacia ex alia cā: puta qꝛ si

flobothomia

flobothomia ꝑponeret humor icenderet ꝛ fieret euātioni
inceptior. Et hec glosa posita constat ꝙ hec argumēta fa/
cta contra ꝯclusiones non procedūt.

Et ei qui añ minutōez ꝑmiserat medicinā cū minu/
tōez ꝑmittere debebat postponat minutōez dieb⁹ pau/
cis: ꝛ cui paruū itercessit spaciū exquo minut⁹ fuit ꝛ eua
cuatōe idiget medicinā sumere ē ei cōuenientius.

¶ Hic docet qd sit faciēduz qñ vnuz istoꝝ est ꝑmissum
ꝛ alteꝝ istoꝝ dz sequi qđ erat ꝑmittēduz. Et sꝫ Dy. expo
sitōez pouit duos cañ. quoꝝ vn⁹ est correctiu⁹ erroris ꝑte
riti. Ali⁹ ē ad vitādū errorē q ꝯtigē possꝫ. ¶ Prim⁹ ē iste.
Sigs dz ꝑmittē flobothomiā ꝑmisit farmacū: ñ statiz post
farmacū dz flobothomare: imo dz flōmiaz postponere: sꝫ
paucis dieb⁹. ¶ Scđs cañ. ē ꝙ illi qui ꝑmittūt flobotho
miā ꝛ indigēt euātiōe cōueniēti⁹ ē sumere medicinā. Pri
mus cañ. intelligiť vt iacet. Et sunt due cāe posite sue ve
ritatis. Prima q: in farmaco fit fortis mot⁹ ꝛ in flobotho
mia ēt fit motus ꝛ duo mot⁹ nō sunt inuicē cōiungēdi q:
nā nō bñ tollerat. 2ª ē q: farmacū facit i sanguie agitatio/
nē: flobothomia ēt cōmouet sanguinē. Timēdū ergo ē ne
ex motus nimietate accidat furia. ꝓpter has ergo cās nō
dz cito post farmacū flomothomari: verbigratia: sequēti
die: sꝫ q: iste idigebat flobothōia: certuz ē ꝙ ibi ē sanguis
indigēs euātiōe: iō nō dz multū expectare sꝫ paucis die/
bus dz postponere flobothomiā. ¶ Sed dicet aliqs mi/
hi videť ꝙ per has duas cās ēt si ꝑmissa est flobothomia
postponēdū eēt diebus paucis i farmaco: q: duas causas
debilitatis ꝛ duos motus agitatiōis: oꝫ hunc ita tollera/
re sicut primū: ꝛ per ꝯñs si illa nō sit eadē die faciēda nec
ista eadē eēt faciēda. Dicēdū ꝙ nō ē sile. ꝛ cā ē: q: motus
qui fit a farmaco ē fortis: ꝛ post fortē nō ita statim tollerať
mediocris sicut ecōtra. Unde post forte ꝛ velox exercitiuz
si precipiať imediate ēt leuis cursus aut leuis colluctatio
nō tollerať sꝫ bene post. Uix enim sufficit virtus cū quie/
te ad regēdum corpus: nec sufficit parua mora ad reditū
ad notabilē vigorē: silr ligna postq̄ꝫ sunt vehemēter dispo
sita ad accēdēdū ōis ꝑua scintilla sufficit accendere ꝛ ōis
ꝑuus cōtactus a flāma sufficit inflāmare: sicut videm⁹ in
cādella nouiter extincta. Et si sit facta prius ꝑua calefa/
ctio modica incurrente mora redit ad similē resistentiam
priori: ꝛ iō pōt tanta tollerare flāme approximationē q̄ꝫtā
prius antequā incēderet: Qr ergo necessitate exūte flobo/
thomie ꝑmisso farmaco sanguis ꝛ alij humores agitantur
ꝛ calefiūt multū ꝛ virtus multū debilitať: oꝫ interuenire
aliquos dies añquā tolleret aliuz motū debilitatiuū ꝛ in/
flāmatiuū: sꝫ q: flobothomia nō ita agitať nec ita debili/
tat: iō post illā puto nō ita eē indigētiam tanti tꝑis ad tol/
lerandū farmacū: ꝛ iō fm hanc introductionē patet cañ.

¶ Scđo itroduceť facilr i ꝓposito: dicēdo ꝙ mēs Auic.
est: ꝙ siquis indigēs farmaco solutiuo ꝛ flobothomia: de/
buisset premittere ipm flobothomie: sed añ farmacū ꝑmi/
sit flobothomiā ita ꝙ facit ecōuerso q̄ꝫ ille de quo in pᵒ ca
none dixerat. Isti enim ē cōueniētius sumere farmacū q̄ꝫ
priori eēt ꝯueniēs facere flobothomiā: ꝛ iō min⁹ tꝑs oꝫ i/
teruenire: q: motus a flobothomia ē minor ꝛ debilitatio: ꝛ
iō minor mora sufficit ad sustinendū modū ꝛ restaurandū
debilitatē. ¶ Dyn⁹ aūt hūc cañ. itroduxit duob⁹ modis.
vn⁹ ē ꝙ si ꝑcesserit per paruū spaciū flobothomia in illo q
indiget alia euātiōe: eo ꝙ alius humor a sanguine i eo est
multiplicatus: ꝛ de hoc pꝫ i eo ꝙ ē cōueniēti⁹ administra/
re medicinā q̄ꝫ flobothomiā: aut dictū fuit in pte precedē
te. Et q: hic sensus supradict⁹ erat nō ē putandū ꝙ Aui.
hic intēderit istđ. ¶ Scđs sensus cañ. pōt eē ꝙ siquis ꝑ/
misit flobothomiā ꝑuo tꝑe: ꝛ superuenit sibi cāus aliquis
ab extrinseco puta ꝑcussio in aliquo mēbro ꝓpter quē ca/
sum euāndus sit: nam isti euāndi sunt vt habebitis infra:
tūc ꝯueniēti erit ei sumere medicinā q̄ꝫ flobothomari. Et
cā est ne accidat nimia euātio sanguīs ꝛ virtutis ꝓstratio
cū ꝑmiserit flomothomiā parū añ: ꝛ vt supponiť in cañ. ꝛ
iō dicit Dy. ꝙ ille ē vn⁹ đ casib⁹ i quib⁹ farmacia excusat
a flobothomia. Sed ego hūc 2ᵐ sensum nō puto verū. pᵒ
q: facit Aui. diminutū qui cū docuisset quid faciēdū in eo
qui idigēs vtraq̄ꝫ euātōe premisit farmacū nō diceret qd
faciēdum si ꝑmisisset flobotomiā. Scđo q: magis debi/
litatur virtus ex farmaco ꝑcipue solutiuo q̄ꝫ ex flobotho/
mia. Et iō si ꝓpter debilitatē dimittiť flobothomia mlto
magis dimittēdū ē farmacū i cāu suo. 3ᵒ q: hūor currēs
ad locū percussiōis ē sanguis: ꝛ ꝑ farmacū agitať ꝛ nō eua
cuať: ꝛ iō magis curret ad locū ꝑcussiōis. 4ᵒ q: si possꝫ ve
rificari cañ. i aliquo cāu nō tñ vtplurimū ñ verificareť: vt
qñ flobothomia ñ prefuisset multum copiosa. nā post san/
guīs multū fluxū ex naribus vel ex vulnere videmus pre/
cipi flobothomiā. ꝛ iō puto expōnem meam meliorē.

Nota tñ ꝙ si ꝯsta ret medico p⁹ factaz flobothomiaz ex ꝓ prijs signis significā tibus dominiū san guis: ꝛ ꝙ humor su perexcrescēs eēt san guis: tūc eēt faciēda flobothomia ꝛ non purgatio cuz farma cia: ꝛ vult Gal. ix. te rapē. c. iij. cuz dicit: Plenitudinē autem ꝛc. Qño autē nuper flobothomat⁹ pōt in sanguine abūdare ꝛ indigere iteꝝ flobo thomia: collige ex si gnis positis ab Aui. tertia primi doctrina scđa. c. vij. cuz dicit: Amplius qui cōsue uit multū comedere carnem ꝛc.

Multotiēs preterea ex haustu medicine ille qui mi/
nui debebat peruenit ad febrez ꝛ ad estuationez. Et si
ex eis que quiescere faciūt non quieuerit scias ꝙ minu/
tionez premittere debebat.

¶ In ista pte docet cognoscere ꝑ signa vnū errorē i or/
dine hoꝝ euānum. Et dicit ꝙ multotiēs ex haustu medi/
cine ꝑueniť ad febrē ꝛ estuatōem. ꝛ si febris nō quiescit ex
illis q̄ quiescere faciūt: tūc scias ꝙ ille đbebat ꝑmittere flo
bothomiā. ¶ Nota ergo ꝙ multotiēs farmacū admīstra
tū i corꝑe idigēte flobothomia facit febrē ꝑꝑ caliditatē su/
aꝫ ꝛ agitatōꝫ humoꝝ: ꝛ ꝓpter caliditatez aeris ꝛ similiū.
Sꝫ qñ nō ē humor parat⁹ iflāmari plurimū facit effimerā
ex spūuz iflāmatōe. talis aūt sedať cuꝫ illis q̄ aperiūt leni/
ter ꝛ ifrigidāt vt aq̄ ordei ꝛ silia. Sꝫ si febris accidit q̄ per
ista ñ sedať: tūc ē humoralis: imo signū est ꝙ qñ farmacū
fuit datū erat ibi humor apt⁹ iflāmari q farmaco nō eua/
cuať: ꝛ talis ē sanguis: ꝛ iō debuit ꝑmitti flobothomia ne
iflāmareť. ꝛ sic pꝫ veritas cañ. vt i plib⁹. Nā nō ē dubiū
ꝙ possent eē alij humores a sanguine q agitati moueneť ad
putredinē ꝛ absq̄ꝫ agitatōe non fuissent moti.

Nota tñ ꝙ nō obstanti b⁹ febre ꝛ adustione ꝛ far macia ꝙ flobothoman dus ē eger paucis diebus post farmaciā assumptaꝫ: ꝛ hoc si virtus eius ferre sufficiat vt nā fiat antiqor ꝛ potētior sup residuo sā guinis regēdo ꝛ defendē do a putrefactione.

Non omnes preterea euacuatōes sunt necessarie ꝓ
pter superfluitatē repletōis: imo quādoq̄ꝫ sunt necessa
rie ꝓpter egritudinis magnitudinē ꝛ ꝓpter repletionē
fm qualitatez ꝛ non fm quātitatem.

Hic ē 4⁹ cañ. de pricipalib⁹ i quo videť enumerare cās
ꝓpter quas faciēda ē euātio: ꝛ dicit ꝙ nō ōis euātio ē ne/
cessaria ꝓpter supfluitatē repletiōis. imo qñq̄ꝫ ē necessa/
ria ꝓpter magnitudinē egritudis. qñq̄ꝫ ex supfluitate re/
pletiōis fm qualitatē ꝛ nō sꝫ quātitatē. ¶ Circa quē cañ.
nota primo ꝙ iste cañ. ē cōis ōi euātōi: nō obstāte ꝙ Aui.
hic principalr intēdat de vomitu ꝛ solōne. ¶ Nota 2ᵒ ꝙ
ōis euacuatio debeť rōne alicuius ꝑter nām remouēdi qđ
aut ē actu ꝑter nām: aut in ꝓpinqua potētia. ꝛ q: oē tale
ē replēs ꝛ quātū: iō ōis euātio ꝯuemēter debeť ratiōe re/
pletiōis i quāto. Qr tñ aliquis humor lꝫ sit quātitate sua
magna nocens: hoc facit per qualitatez non ꝙ quātitatis
excedat mensurā sub qua dz eē humor nālis. iō dicimus
qñq̄ꝫ euātionē cōuenire ꝓpter repletionē i qualitate ꝛ nō
i quātitate q: nō ē ibi peccatū i quāto spāliter. sꝫ ad itelli
gēdum quō aliqua euātio ē necessaria ꝓpter magnitudi/
nē egritudis nō ꝓpter repletionē i quāto ꝛ quali non opꝫ
credere ꝙ magnitudo egritudis indicet euātionē debere
fieri sine peccato hūoꝝ i quāto ꝛ quali ꝙ sit ꝑūs aut i po/
tētia ꝓpinqua. nā hoc eēt falsuz. Humor enim nō euātur
nisi faciat nocumētū: aut sit in ꝓpinqua potētia ad hoc fa
ciēdum: ꝛ hoc erit ꝑꝑ quātitatē aut ꝓpter qualitatē: ꝛ iō
erit ꝓpter peccatū in quāto aut i quali: sed itelligiť ꝙ nō
exūte principalr pcō spāli i quali: nec in q̄ꝫto. qñq̄ꝫ ꝑꝑ ma
gnitudinē egritudinis euāndū est: q: timeť ne ꝓpter illud
humor fiat hoc mō peccans: verbigratia si supueniat ma
gna ꝑcussio i corꝑe mūdo: vel si in corꝑe pauci sanguinis
supueniat pleuresis vera fortis: i qua ꝓpter dolorē timeať
de cursu sanguīs ad locū euābiť sanguis ꝛ i multis silib⁹
in quib⁹ si passio eēt ꝑua nō timerem⁹ ꝙ hūores maligna/
reneť aut currerēt ad locū vbi post eēnt supflui: ꝛ per hunc
modū itelligiť cañ. Et patet solō dubij hic moueri soliti. s.
vtrū magnitudo morbi indicet de euātiōe nō exūte pcō i
quāto ꝛ qualitate humorū. Dicēdū eniꝫ ꝙ nō exūte actua
li pcō magnitudo morbi mediate significat ꝛ idicat đ eua
cuatiōe: q: indicat futurū eē tale peccatū nisi fiat euātio:
lꝫ ꝑ tūc nō imediate hoc idicaret vt magnū vuln⁹. ¶ Sꝫ
q: hic dicit Aui. morbi magnitudo vt itelligať quō a me/
dicis diciť morbus magn⁹: notādum ꝙ diciť magn⁹ im/
proprie: q: intensus: ꝛ sic habeť ꝑticula pria affo. i cōmēto
illi⁹ afforismi: Qui crescūt. Medici aūt vocāt morbū in/
tēsum q: multū ledētes oꝑatiōes. Nō enim qua ē morb⁹
ē ꝙ ledat oꝑatiōes. hoc aūt accidit tribus modis i genere
ꝛ diciť 3ᵒ ꝛ 10ᵒ de igenio. pᵒ q: essentia morbi i se sit iten/
sa vel magna sicut intensum calorē febrilē dicim⁹ magnū
rōne sue eēntie ꝛ magnū vulnus ꝛ magnū apa. 2ᵒ morb⁹
diciť magn⁹ rōne dignitatis lese actiōis: sicut oppilatiōꝫ
i meri dicimus maiorē morbū oppilatiōe nasi: q: lediť de/
glutitio i pria que ē nobilior odoratu qui lediť in scđa. 3ᵒ
diciť magn⁹ ratiōe defectus virtutis disponētis corpus
aut totū aut ꝑtem mēbri sicut cācrena: q: in ea plurimuꝫ
in mēbro cancrenato deficit virtus vitalis dicimus mor/
bum magnū: ꝛ quelibet istarū magnitudinū pōt signifi/
care de euātiōe humoris nō actu inferētis nocumentū sꝫ
ꝑati inferre nocumētū: ꝛ iō sine actuali peccato i quāto ꝛ
quali ꝑꝑ talē magnitudinē faciēda ē euātio.

Et ꝑꝑ ter hoc Gal. in prima ꝑticula afforismo rum in ꝯmēto illius affo. Que egerūtur. cōsulit fle bothomiā vsq̄ꝫ ad sinco pim.

Et multotiēs quidē ē euacuatio necessaria sꝫ super/
uenit aliquid qđ prohibet: ꝛ nō est ibi ingeniū nisi in ie/
iunando ꝛ dormiēdo ꝛ in emūdando cōplexionis ma/
liciam que ex repletione prouenit.

¶ Hic ē quintus cañ. pricipalis. ꝛ dicit Auic. ꝙ multo/
tiēs euātio ē necessaria: sꝫ supuenit aliqđ accidēs qđ ꝓhi
bet fieri: ꝛ in isto cāu nō ē aliud ingeniū nisi ieiuniū somn⁹
ꝛ rectificare malitiā cōplōnis que prouenit ex humore re/
plēte. ¶ Nota ꝙ accidēs supueniēs qđ ꝓhibet euātiōꝫ
ē: sicut verbigrā: ipregnatio aut vomitus per quē nec ci/
bus nec medicina retineť: aut abhomiatie infirmi: aut vo
mitus: aut nimia debilitas: aut preparatio ad sincopim.
¶ Nota 2ᵒ ꝙ Aui. in isto cañ. tria docet remedia. pᵐ ē ie/

iuniũ: ⁊ iſtud cõſumit oẽs humiditates ꝑ accidẽs: vt dicit Gal. in cõmẽto illius affo. Ex plenitudine. 2m ẽ ſomnus: ⁊ iſte ſuper ieiuniũ reſoluit ⁊ digerit trahẽdo calorẽ ad iteriora: vt dicit 2a primi. c. de his que ꝓueniũt ex ſomno ⁊ vigilia. ⁊ iõ iſta opponũtur repl'oni. 3m eſt rectificare cõpl'onẽ: ⁊ hoc reſiſtit male qualitati mãe ne multũ ducat corpus extra latitudinẽ tꝑamẽti ſiue extra ꝓpriũ tẽꝑamẽtũ.

¶ Tertio nota ꝙ iſta remedia cõueniũt qñ iſti humores peccãtes fuerint crudi flegmatici vel ſemicocti. nã ꝑ ſomnũ ⁊ ieiuniũ iſti reſoluũtur ⁊ maturant: nec inde ſequitur magnũ nocumẽtum. Cũ aũt hi qui ſunt ĩ venis humores eẽnt colerici fortaſſe ieiuniũ ipos iflãmaret: ⁊ ſilr ſomnus ſuper ipm. Vñ in his ſomnꝰ facit caliditatẽ extraneam: vt apparuit ſupra ĩ. c. d his que ꝓueniũt ex ſomno ⁊ vigilia. Et hic ẽ ꝙ Gal. 4o de regimĩe ſanitatis approbatuȝ hũc cañ. his ĩ quoꝝ venis ſunt hũores crudi ⁊ ſemidigeſti q̃ꝫuis extra venas abũdẽt humores acres quos vocat origines. Quod ſi querat quid faciẽdũ ẽ ſi hũores ĩ venis ſunt coleri ⁊ euãri nõ pñt: Dicẽdũ ꝙ facimꝰ vt in macilẽto: de quo dictũ ẽ in. c. de qñ ⁊ qualr euãre oȝ. ⁊ iõ Aui. de iſto non intelligit.

Iſtud tertiũ notatũ intelligit ponſſime de duobꝰ primis remedijs. ſ. ieiunio ⁊ ſomno. Somnꝰ eiȝ ſupra ieiuniũ digerit flegma ꝯuertẽdo ipſuȝ ad naturã ſanguis niſi plus debito ꝓlongetur quare ⁊c̃.

Amplius euacuatõis quedã ẽ que ſm modum preſeruatiõis ſicut indiget ille cui podagra euenire ſolet ⁊ epileſia ⁊ reliqua ab his in hora cognita ⁊ ꝓprie in vere. Ei ergo neceſſariũ eſt vt preſeruatõe vtatur ante ſuaȝ horã ⁊ euacuet ea que ꝓprie in ipſius egritudine ſũt euacuãda ſiue ſit minutio ſiue ventris ſolutio.

¶ Hic ponit 6m cañ. pricipalẽ. Et vĩ mihi ꝙ q: ĩ quarto cañ. ĩnuebat ꝙ oĩs euãtio eẽt faciẽda aut ꝓpter plenitudinẽ ĩ quãto aut in quali: aut ꝓpter magnitudinẽ morbi: ne putemus ꝙ propter morbum nõ ſit faciẽda euãtio niſi qñ adeſt: docet quõ ⁊ qñ nõ exñte morbo in actu ſit facienda euacuatio. Et dicit tria. Primũ ẽ ꝙ quedã euãtio ꝑ ſolã preſeruationẽ fit nõ admixtã curatiõi: ſicut in illo ĩ quo ſolet accidere egritudo ĩ hora determinata ⁊ cognita qñqꝫ a medico: vt verbigrã epilẽſia ⁊ podagra ⁊ reliquee egritudines ⁊ ꝓprie ĩ vere. in his eiȝ oȝ euãtionẽ ꝑſeruatiuã facere. 2m ẽ ꝙ iſta euãtio dȝ fieri añ tp̃s illud ĩ quo ſolet egritudo accidere. 3m ẽ ꝙ dȝ euãri humor qui ẽ euãndus qñ actu ſunt in ipa egritudine ſiue euãtio illius hũoris ſit flobothomia: vt qñ ſanguis vel maſſa ſanguinea fuerit ĩ ea: ſiue fuerit vẽtris ſol'o ⁊ ſupple vomitꝰ ⁊ qñ alij hũores ſũt cãe. ¶ Nota p̃o ex his que dicta ſunt. c. p̃o huius fen: ꝙ euãtio fit ſemꝑ grã ꝑſeruatõis: ẽt ſi aliqñ ꝑſeruatio ſit curatiõi cõiuncta: vt qñ de facto morbus pẽdet a mã q̃ euacuat. Aui. vult hic ꝙ qñqꝫ euãtio ẽ ꝑꝑ purã ꝑſeruationẽ ſ. qñ morbꝰ nõdũ adeſt. cã aũt ẽ clara: q: cũ morbi aliqui pẽdẽt a mã que cõgregat añquã illos faciat: cõſtat ꝙ per illius mãe euãtionẽ añ morbi aduẽtum erit ꝓhibitio eius.

¶ Scđo nota ꝙ dixit in hora cognita ꝙ morboꝝ qui ſolẽt paroxiſmaliter affligere: quidã ſunt qui ĩ determinato tꝑe affligũt ex cõſuetudĩe: ⁊ iſti qñqꝫ habẽt hoc tp̃s reſpectu hoĩum gnãliter: quidã aũt eorũ reſpcũ huiꝰ particularis hoĩs hñt certã ꝑiodum: quidã aũt ſunt alij ĩ quibꝰ non ẽ notũ tẽpus in quo ſolẽt affligere ꝑiodice: q: ẽ eorũ aduẽtus nõ ꝓpter ãni tꝑa: ſȝ forte ex inordinato regimĩe. Exẽplũ primi: ſicut mania ⁊ podadra que ſolẽt ĩ vere ⁊ autũno ꝑiodice moueri. Exẽplũ ſcđi: ſicut quoſdã aſmaticos videmus qui patiũtur magis in eſtate: plĩmi aũt in hyeme. In illis ergo quibꝰ eſtate accidit erit ex ꝓpria cã. Exemplum tertij: ſicut ſunt quidã qui q̃ꝫq̃ꝫ ĩcurrãt aut epilẽſiã: aut tremorẽ cordis: aut colicã paſſionẽ: neſciũt tamẽ dicẽ quo tꝑe nec quãto ĩteruallo hoc accidat. Aui. hic ñ dedit exm niſi ĩ illis ĩ qbꝰ ẽ cognita eſtimatiue hora aduentꝰ egritudinis. nã in iſtis clariꝰ poſſumus ſcire qñ faciẽda ẽ euacuatio preſeruatiua. ¶ Tertio nota ꝙ tẽpus ĩ quo plurimũ accidũt egritudines que ſolẽt exacerbare ſiue ꝑiodice moueri ẽ in vere. ⁊ iõ lȝ nõ oẽs exacerbent: tñ dicimꝰ ꝙ ĩ co ꝓprie ſũt tales exacerbatões q: magis. ⁊ hoc ẽ qđ Hypo. 6a ꝑticula affo: dicit. Quibꝰ flobothomia aut farmacia cõfert hos oȝ flobothomari aut farmacare in vere. Cã aũt quare magis in vere ẽ: q: in hyeme humores oẽs ꝯgetant. ĩ vere aũt ẽ oĩum cõmotio. Et ob hanc cãm quidam medici vocant hãc talẽ preſeruationẽ vl'em: q: ſeruantẽ a morbis qui eueniũt a cã vl'i reſpcũ hoĩum ⁊ reſpcũ humorũ. ¶ Quarto nota ꝙ ĩ quacũqꝫ hora cognitũ fit egritudinẽ debere cõtingere niſi alia cã prohibeat dȝ medicus illã horã preuenire ad euãndum: ⁊ tm̃ ꝓuenire ꝙ ſufficiẽter fecerit euãtionẽȝ añ tẽpus illius aduẽtus: q: añ morbi aduẽtũ euãtiões ſecuriꝰ fiũt q̃ꝫ ĩchoãte morbo cũ hũores ſint vtpl'imũ maligni ⁊ virtus fortior. ¶ Quinto nota ꝙ in tali euãtione euãndi ſunt hũores factiui morbũ: ⁊ quia ĩdẽ illi eẽnt euãndi ĩ morbo: iõ oȝ ꝙ ꝑ ꝑſeruatõe euẽntur hũores qui pñte morbo eẽnt euacuandi.

Et Hyp. ſexta particula affo. affo. lv. ⁊ Gal. in ꝯmẽto illius affo. dicit ꝙ paſſio podagrica maniaca ⁊ artetica mouẽtur vt plurimũ in vere: q: in illo tẽpore humores liquefiũt ⁊ de fortibus locis ad debilia currunt.

Et fortaſſe deſiccãtia exteriꝰ apponẽ ⁊ medicĩas abſtergẽtes ẽ euãre queãdmodũ idropiſiȝ patiẽtes faciũt.

¶ Hic ponit iudicio meo remotionẽ dubij: q: poſſet qs dicere: Debet ne ſemꝑ ꝓ omni euãtiõe faciẽda dari farmacũ aut fieri flobothomia? Rñdet ꝙ nõ: q: fortaſſe apponere exteriꝰ medicĩas exiccatiuas ⁊ abſterſiuas ẽ euãre. i. facit euãtionẽ ſupple ſufficiẽtẽ. Nã nõ cadit dubiũ ꝙ aliquo mõ euãt medicĩa exiccatiua: ſȝ dubiũ ẽ vtrum ſufficienter ſicut balnea ſulfurea ⁊ aluminoſa ⁊ ſaculi ⁊ fomẽtatiões ⁊ ẽplaſtra ⁊ vnguẽta. Cũ ergo Aui. dicat fortaſſe ſequit ꝙ loquit de euãtiõe ſufficiẽti. ¶ Nota ergo ꝙ licȝ iſte medicine exteriꝰ applicate euãnt: q: tñ hoc faciũt ꝯuertendo hũorẽ ĩ vaporẽ ⁊ educẽdo ꝑ poros: iõ nõ multũ humorẽ euãnt: nec ĩ ꝓfundo poſitũ. Sȝ qñ ẽ paucꝰ aut poſitus in ſuꝑficie põt eẽ ſpes ꝙ per talia euẽtur. Voluit ergo Aui. ꝙ hec diſtinguamꝰ nos lȝ nõ explicite dixerit. Farmacũ aũt ⁊ flobothomia euãtiões ĩ forma hũorali ⁊ ꝑ latas vias ſufficiũt ĩ multo ⁊ etiã poſito in profundo.

Iſte medicine exterius applicate ĩ declinatiõibꝰ totiꝰ morbi febriũ periodicaliũ: in rigoribꝰ: horripilatõibus ⁊ in frigoribꝰ cutaneis ſine febre valde proſunt. Nã cũ mã ĩ illis declinatõibus reperiat paucificata veriſimile ẽ ꝙ a leui quacũqꝫ cã abſtergat ⁊ penitus abijciat: iõ ⁊c̃.

Quãdoqꝫ etiã neceſſe ẽ te dare medicinã que ſit ex genere euacuãdi humoris ĩ qualitate: ſicut cũ ſcamonea eſt tibi neceſſaria ad euacuãduȝ coleraȝ rubeaȝ. ei ergo admiſcẽdum eſt illud qđ ipſaȝ in qualitate diuerſificet ⁊ in ventrẽ ſoluendo cum ea cõueniat ⁊ ipſaȝ ab euacuatione nõ ꝓhibeat ſicut mirabal'. Et emẽdetur complexionis malicia ſi poſt acciderit.

¶ Ponit cañ. 7m ⁊ eſt ꝙ cuȝ dãda eſt medicina ſimilis humori euãndo: ſicut verbigrã ſcamonea ĩ euãndo colerã rubeã: tũc oȝ duo facere. Primũ eſt ꝯmiſcere cũ ea aliqđ qđ ei ꝯriet in ꝯpl'one ⁊ nõ diuerſificet ab ea in euõne ⁊ ipſaȝ non ꝓhibeat ab euõne. 2m eſt ꝙ poſt euõnez emendes maliciã ꝯpl'onis ſi acciderit ex potu farmaci. Facimꝰ autẽ p̃m ĩ potu farmaci ꝯmiſcẽdo cũ ſcamonea mirabolanes citrinos q ſunt fridi ⁊ euãnt colerã ſicut ſcamonea. ¶ Notãduȝ hic ꝙ Aui. intẽtio fuit docere gnãliter occurrẽ malicie ꝯpl'onis medicĩe q̃ malicia maxĩe nocet qñ eſt ſimilis ꝯpl'oni farmaci ⁊ hũoris dñantis: tũc eiȝ ꝓpter humorez corpꝰ eſt iã alteratũ ad talẽ ꝯpl'onez: ⁊ iõ ex farmaco illius ꝯpl'onis exhibito patũ eſt noceri ei: ⁊ quo ad hoc ſũt duo modi. Vnꝰ eſt tꝑare farmacũ cũ ꝯmixtione alteriꝰ: ⁊ illud alteꝝ tꝑatuȝ ſi tꝑare dȝ oȝ ꝙ ſit ꝯriẽ ꝯpl'onis. Sȝ ne ĩpediat opus pricipale: aut ne ꝑꝑ ſui ꝯrietatem in euãndo ſit oportunũ augere doſiȝ maligni: bonũ eſt ꝙ ꝯueniat ſibi ĩ euãndo ⁊ nõ ĩpediat. Qñqꝫ tñ ex alijs cauſis alibi dicẽdis ꝑmiſcemꝰ medicinas non ſolutiuas nec ꝯueniẽtes cũ farmaco pricipali in euãndo: imo pure ſtipticas: vt hȝ videri a Meſue in ſuo de ꝯſolatõe medicinaꝝ. ſȝ hoc magis dicemꝰ ĩfra in. c. de diſpõnibꝰ medicinaꝝ ventrẽ ſoluentiũ. ¶ Nota 2o ꝙ ꝓpter exẽpluȝ Aui. ꝙ in ſcamonea quinqꝫ corrigẽda ſũt. Primũ eſt ꝯpl'o q̃ nimis eſt calida. 2m ẽ virtus vẽtoſitatis gnãtiua. 3m eſt ſeroſitas excoriatiua. 4m ẽ virtꝰ acuta apitiua orificioꝝ venaꝝ. 5m eſt ꝓprietas mala debilitãdi mẽbra q̃ ſunt minera virtutũ. Mirabolani aũt corrigũt p̃m 3m 4m ⁊ 5m: ⁊ iõ ſunt correctiui valde ꝯuenientes. Qđ ſi dicas q̃re Aui. hic ñ docet remouẽ malã ꝯpl'onez ſi fuerit derelicta? dicit ꝙ hoc docuit ſupra ĩ. c. j. ⁊. ij.

Nota ꝙ nõ ſoluȝ hoc hȝ veritatem de ſcamonea ſȝ de quocũqꝫ farmaco hñte ꝯuenientẽ qualitatez cũ humore euãndo: tñ qñ volumꝰ minorare medicinã debemꝰ miſcere aliqd ꝙ tẽ...eret: non tñ ꝙ ĩpediat oꝑatiõez. poſſũt ẽt aliter temperari tales medicine vt lauãdo eas vel aliter preparando.

Habẽtiuȝ quoqꝫ in ĩteriorib ꝰ apa ventrẽ ſoluere eſt difficile ⁊ facere vt vomãt. Qđ ſi tibi neceſſariũ fuerit da eis qđ ſit ſicut volubilis ⁊ ſemẽ croci hortenſis ⁊ apozima polipodij ⁊ caſſiãfiſtulaȝ ⁊ his ſimilia.

¶ Hic eſt octauꝰ cañ. in quo docet qũo ſunt purgãdi q patiunt apa in ĩteriorib ꝰ. ⁊ dicit ꝙ difficile ẽ ſoluere ventrẽ hñtis apa in ĩteriorib ꝰ: ⁊ ſilr difficile eſt vomitũ ꝓuocare. ⁊ iõ ſi ſoluẽdi ſũt ꝑꝑ aliquã neceſſitatẽ da eis q̃ ſunt debilia ſicut volubilis ⁊ ſemẽ croci hortẽſis qđ ẽ eartamꝰ ⁊ apozima polipodij ⁊ caſſiãfiſtulã. ¶ Sȝ circa iſtũ cañ. nota p̃o ꝙ ꝓuocare vomitũ aut fluxũ facere ĩ hñtib ꝰ apa in ĩteriorib ꝰ eſt difficile. p̃o q: in vtraqꝫ iſtaꝝ euõnuȝ oȝ muſculos vẽtris ⁊ dyafrãma fortis moueri: vñ loca apata fortiter ꝯprimũt ⁊ ſic agitãt ⁊ dolor magnificat: vnde qñqꝫ anguſtia anhelitꝰ: qñqꝫ ſincopis ſuꝑuenit. ꝓpter ergo accñtia difficilia q̃ has euõnes ſequunt ſunt ipſe difficiles. 2o q: ſi euãtio fiat grã mãe exñtis ĩ fluxu ad apa agitat mã: ⁊ currit ad locũ apatis vñ magnificat apa. 3o q: ĩ talib ꝰ vtplurimũ ẽ febris acuta: ⁊ ꝑ vomitũ ⁊ ꝑ agitatõez magis acuit calor. ¶ Scđo pricipalr nota ꝙ vomitꝰ eſt difficilior q̃ꝫ vẽtris ſol'o: vt dicit 2a ꝑticula affo. in ꝯmẽto illiꝰ affo. In oĩbus morbis ca q̃ circa vmblicũ ⁊c̃. ¶ Tertio nota ꝙ his nõ obſtãtib ꝰ tñ oȝ qñqꝫ ꝓuocare vomituȝ aut ventrẽ ſoluere ꝓpter nocumẽta materieꝝ q̃ ꝑ has duas euõnes remouent. hec aũt neceſſitas põt eẽ plurib ꝰ ex cauſis. nã qñqꝫ eſt reſpectu mãe alteriꝰ ab illa q̃ facit apa ſiue añtis ſiue ꝯiũcte: vt cũ ĩ pleureſi ſuꝑuenerit flegma in ĩteſtinis: aut ſtomaco faciẽs rugitũ vel nauſeã. Põt ẽt eẽ neceſſaria euãtio materie q̃ eſt cã apatis aut añs aut ꝯiuncta: ſicut cuȝ mãm colericã aut flegmaticã in pleureſi cõtẽtã ĩ venis ſub forma cãe antecedẽtis euãre ẽ oportunũ.

¶ Quarto nota ꝙ plurimũ mã que ẽ ſub forma cãe añtis taliũ apatum eſt ſanguis in venis: ⁊ ideo melius ẽ vt cum flobothomia ⁊ non farmaco euẽt. Qđ ſi pur ſit mã alia a ſanguine ⁊ multũ diſtans a ſanguinis nã: raro dat neceſſitatẽ cito ⁊ fortiter euãndi niſi fuerit colerica. Nã reliqua

apata

ꝯpata sunt nõ acuta vtplurimũ: ⁊ dãt tp̄s ad paulatiꝫ euacuãduꝫ. Colera aũt ē plurimũ facilis eductõis ⁊ cũaꝛ cuꝫ violis ⁊ cum mãna ⁊ pulpa cassie ⁊ volubili facilr̃. Ex his videꝛ mihi verificatio cañ. vt ĩ pluribꝰ. Nã nõ debẽt euacuari ap̄a patiẽtes cuꝫ farmaco forti nisi magna adsit necessitas cũ ad talẽ cũonez sequaꝛ notabile nocumẽtuꝫ vt dictũ est. Sequiꝛ ẽt notabile ꝑiculuꝫ si medicia non opaꝛ vt dꝫ: q: fit agitatio mala ⁊ maxīe nociua: ⁊ si excedit virtus debilitaꝛ: ⁊ hec sunt timorosa ĩ acuta egritudine. Casus aũt ĩ quo dꝫ cũari cuꝫ forti farmaco est maxĩa necessitas cũandi: q̄ cuꝫ est ap̄a in ĩteriorĩbꝰ raro accidit: vt ꝯstat ex q̄rto notabili: ⁊ iõ raro dꝫ ĩ illis cũari. Et plurimũ cum sunt soluẽdi nõ trãscendimꝰ graduꝫ ĩcolumiũ medicinaꝝ q̄les sunt ille nōiate ab Aui. Et hoc põt colligi ex his q̄ dicunꝛ p̄ª affo. in ꝯmẽto illiꝰ affo. In acutis egritudinibꝰ raro ⁊ ĩ pꝛĩcipiis farmacis vti. Et subdit ꝑꝑ periculũ qđ ibi est. ⁊ hoc prius bñ iudicãtes facere. ¶ Ultĩo nota q euacuatio cũ farmacis nōiatis hic: q: ipsa leniter ⁊ paulatim opanꝛ ⁊ ñ calefaciũt: nõ ē notabilis nocumẽti vbi virtꝰ sit fortis ⁊ facit notabile iuuamẽtum nisi fuerit ĩdicatio ꝯ̃ria.

Hyp. quoqꝫ ĩquit: qui fuerit macer ⁊ fuerit nãe cui vomere sit facile meliꝰ erit ĩ mũdãdo ip̄ꝫ vt ad vomitũ adducaꝛ ⁊ vt sit hoc ĩ estate aut vere aut autũno ⁊ nõ ĩ hyeme. Ei vero qui mediocris fuerit figure ꝯueniẽtior ē vẽtris solᷓo. q si sibi eũatio q̄ fit võitu necessaria fuerit vsqꝫ ad estatẽ expectet: ab ip̄o tñ sibi caueat cũ eo ñ ĩdiget.

¶ Ponit cañ. de vsu vomitꝰ ⁊ solᷓone ventris ĩdicatiõe sumpta ab habitudine corꝑis ⁊ tp̄e anni dicẽs q Hyp. dixit q q fuerit macer ⁊ facilis ei fuerit vomitꝰ: meliꝰ ē si dꝫ mũdificari q ꝓuoceꝛ ad vomitũ: ⁊ maxīe in estate ⁊ autũno ⁊ vere: sꝫ cauẽdus est ei vomitꝰ ĩ hyeme. Qui aũt fuerĩt mediocris habitudĩs meliꝰ ē vt farmaco purgenꝛ ꝑ solutõeꝫ vẽtris. ⁊ si sit ei necessariꝰ vomitꝰ: expectet vsqꝫ ad estateꝫ: ⁊ meliꝰ est ei q abstineat a vomitu quãtũ põt. Ubi ꝯsidera q Auic. videꝛ velle ponere sñiaꝫ duoꝝ affo. q̄rte ꝑticule. vnꝰ ē: Graciles ⁊ facile vomẽtes ⁊c̃. Aliꝰ ē: Difficile vomẽtes ⁊ medie carnosos. ¶ Nota ergo q graciles d̃ qbꝰ Hyp. loquiꝛ sunt colerici: q: sũt tales ꝑ pꝛiuatõem multe carnis: sꝫ hñt mẽbra spermatica: mẽbra grossa: ⁊ carent pĩguedĩe. Aliqui sunt graciles subtilia hñtes mẽbra sꝑmatica q sunt colerici ⁊ carẽt pĩguedine. Aliq aũt sunt graciles hñtes sꝑmatica mẽbra subtilia q sunt melãcolici: de quibꝰ hic nõ ĩtendit Aui. ¶ Scđo nota q istis ꝯuenire vomitũ vel istos debere vomitu mũdificari: põt ĩtelligi duobꝰ modis. Uno mõ q ipsi potiꝰ sunt purgãdi per vomituꝫ q̄ꝫ ꝑ secessuꝫ: ⁊ hoc nõ est veꝝ. nã absolute difficilior est vomitꝰ. 2º mõ q: respectu corpoꝝ aliaꝝ habitudinuꝫ ⁊ sunt magis purgãdi vomitu. ⁊ hoc est veꝝ si eis maxime sit facilis vomitꝰ: q: a leui cã vomãt: ⁊ non ledit eos vomitꝰ nec aceñtia vomitꝰ ledunt eos: hi soli vere dicunꝛ facilr̃ vomere. Et hoc mõ ĩtelligendo cã est clara: q: ĩ istis multiplicaꝛ humor leuior ⁊ paratior vomitu expelli: ⁊ oꝫ vt ĩtelligaꝛ aliis paribꝰ. Qđ aũt diciꝛ in estate autũno vere ⁊ ñ ĩ hyeme: iõ diciꝛ q his tp̄ibꝰ ĩ istis corꝑibꝰ plus multiplicaꝛ de colera: ⁊ q: eadẽ colera nõ est coagulata ⁊ ĩmobilitata a frigore hyemis: in hyeme auteꝫ est ĩmobilitata ⁊ paucior gnãliter. Et iõ ĩtelliguntꝛ ĩ dictis Aui. due ꝯparatõnes. Una ē graciliũ ad alios in vsu vomitꝰ: ⁊ 2ª est graciliũ ad seipsos ĩ diuersis tp̄ibꝰ. Nã si ẽt illđ qđ diciꝛ ĩ hyeme ĩtelligereꝛ ꝯparatõe alioꝝ nõ esset veꝝ. esset eiꝫ sensus q cauẽdus est vomitꝰ ĩ hyeme ĩ colericis respectu alioꝝ: qđ falsuꝫ est.

Facile vomentes sũt hi qui naturaliter orificiũ stomaci debile ⁊ fundũ fortẽ ⁊ isophagum latum ⁊ pectoralia fortia: vel sũt hi qui sibi cõsuetudinẽ fecerũt facileꝫ vomẽdi ex frequentia vomitus: vel sunt hi quibus colera vel aliꝰ humor mordax ⁊ acutꝰ ad os sui stomaci freq̄nter affluit.

¶ Scđo pꝛĩcipalr̃ nota q medie carnosi sũt flegmatici cõiter nõ multũ a tꝑamento distãtes loquẽdo de his q purgatõe non ĩdigẽt: ⁊ sanguinei plus abũdãt in carne. Medie ergo carnosi si sũt flegmatici vt dixi supra ĩ his ergo abũdãt cõiter humores flegmatici q faciliꝰ farmaco educunꝛ. Et iõ isti sunt magis soluẽdi q̄ꝫ ad vomitũ ꝓuocãdi siue ĩtelligaꝛ ꝯparãdo ipsos ad se siue ad colericos: de quibꝰ oĩbꝰ ĩ p̄te p̄cedenti dixi. Sꝫ attẽde q Aui. non dixit hic de difficulter vomentibꝰ aliqđ: q: isti medie carnosi vtplurimũ sunt magis soluẽdi siue facilr̃ vomant siue difficulter: ⁊ ideo hic non fuit oportuna illa additio. ¶ Nota ulteriꝰ q vbi Hyp. dixit timẽtes estateꝫ. Auic. dicit q si sit eis cũatio ꝑ vomitũ necessaria: meliꝰ ē q expecteꝛ hoc ĩ estate: q: tũc hũores sũt leuiores. Et si ad hũc sensuꝫ exponaꝛ 2ª ꝯclᷓo affo. Hyp. non hꝫ difficultatẽ nec ĩtricationeꝫ ĩtellectꝰ vt cõiter ibi exponiꝛ ⁊c̃.

Uerũtñ anq̄ꝫ vẽtris fiat solᷓo aut vomitꝰ p̄mittẽda ē hũoris subtiliatio qui ē eũandus ⁊ ãplificatio cãnaliũ ⁊ ipsoꝝ aptio: qñ hoc ē ex eo qđ corpꝰa pena secuꝝ reddit. Et scito q facẽ nãe ꝯsuetudinẽ lenitatis ⁊ obediẽtie ei qđ vis ex solutõe vẽtris ⁊ vomitu facili anteq̄ꝫ medicina deꝛ: aut vomitꝰ ē ex regiminibꝰ aperiẽtibus.

¶ Hic ponit cañ. decimũ: ⁊ ē de modo p̄parãdi corpus qđ dꝫ ad vomitũ ꝓuocari aut purgari. Et dicit tria. Primũ ē q anteq̄ꝫ fiat vẽtris solᷓo aut vomitꝰ ꝓuocatio debꝫ p̄mitti subtiliatio hũoris ⁊ ipsiꝰ incisio. 2m ē q debẽt ampliari cãnales ⁊ apiri ꝑ quos hꝫ trãsire mã cũanda: q: hec faciũt corpꝰ securũ a pena. 3m ē q tu scias facere cõsuetudinẽ nãe ad obediẽdũ cũatiõi ĩ quã intẽdis siue cũ lenificatione siue cũ vomitu facili p̄misso ē ex regimīe apparente. ¶ Ubi no. q tria oꝫ p̄parare añ cũationẽ. p̄m ē hũor ip̄e ĩ suo mõ substãtie: ⁊ q: plurimũ humor ē ineptus cũatiõi ꝑ grossitiẽ ⁊ viscositatẽ: iõ Aui. dixit de subtiliatiõe ⁊ incisione: volẽs q per hoc ĩtelligamꝰ q si q̃nqꝫ eẽt ineptꝰ ꝑꝑ subtilitatẽ q ingrosseꝛ: vt diciꝛ p̄ª quarti. c. de cura fe. putridarũ ĩ gnãli. 2m qđ oꝫ pꝛeꝑare sunt vie trãsitus: vt vene ⁊ pori: ⁊ isti sunt ãplificandi ⁊ aꝑiẽdi. 3m ē ip̄m mẽbrũ per qđ fit eductio: vt intestina ⁊ stomacus ⁊ meri: ⁊ hoc fit assuefaciẽdo ad fluxũ ꝑ ea que leniũt ⁊ lubricãt: ⁊ ꝑ ea que vomitũ leuiter ꝓuocant. Et fꝫ mẽtẽ Gal. hec tota ē sñia Hypo. ĩ illo affo. Corꝑa vbi quis vult purgare oꝫ priꝰ fluxa facere. Aui. aũt specificauit totũ. ¶ Sed vlterius attẽde q dñs Dy. vult hic q istaꝝ triũ p̄parationũ due ĩ quibusdã casibus nõ sũt necessarie. s. materiei qñ eẽt furiosa: ⁊ intestinorũ ⁊ stomaci quãdo de se eẽnt molles ⁊ obediẽtes: sꝫ p̄paratio cãnaliuꝫ ē semꝑ necessaria vt apiãꝛ. Et hoc ē qđ Aui. dixit in. c. 3º qñ loquiꝛ de cũatõe materie furiose: Qđ aũt hac tota custodia dignꝰ existit ē hĩtudo cãnaliũ. Mihi añt vr̃ q sicut qñ mã ē digesta nõ oꝫ pꝛeparare: q: parata ē: ⁊ qñ vẽter ē mollis nõ oꝫ facere cõsuetudineꝫ q: aptus ē obedire: ita qñ vie sunt apte a nã nõ oꝫ q apiantur. ⁊ sicut ex necessitate ĩ furiosa mã non possumꝰ expectare digõem: ita in multis casibꝰ non possumus expectare aꝑtionẽ viaruꝫ. Uerũ ē q Gal. putat hãc nobiliorẽ p̄parationẽ q̄ꝫ sit p̄paratio ductuũ: vt pꝫ ĩ cõmẽto afforismi allegati. Et iõ qñ ē necessitas cũandi cũ farmaco ꝓpter furiositatẽ mãe: sꝫ cãnales sint clausi: si ita clausi sint q mã nõ possit trãsire necessario apiendi sunt: q: frustra laboraremꝰ vt in colica a fece dura vel ab ap̄ate. Si añt ita clausi nõ sint ita q aliqđ trãsire possit: tũc oꝫ medicũ eẽ boni indicii ⁊ iudicare qđ ē maius ꝑiculũ: an expectare vlteriorẽ aꝑtionẽ: an cũare cũ tanta clausura ⁊ facere minꝰ malum ꝑ regulã cõtrariaꝝ indicationũ. Ulteriꝰ attẽde q qñ sunt aꝑti cãnales ⁊ mã pꝛeꝑata: corpus fit secuꝝ a pena. i. a difficilioribꝰ accidẽtibus que solẽt accidere in opatõe farmaci: q: mã existẽte p̄parata facilr̃ trahiꝛ a farmaco ⁊ a bona separaꝛ: ⁊ fit solũmodo cũatio absqꝫ notabili q̄ꝫtitate inuatiui: vnde mala accidẽtia nõ superueniũt: vt infra habebiꝛ. Sũt ẽt securi a periculo agitatiõis absqꝫ cũatiõe ⁊ periculo cõuersiõis operis farmaci in carnẽ ⁊ adipẽ: qđ facit qñ mũdo corꝑi ē approximatũ ⁊ ꝑiter ĩ nõ p̄parato.

Amplius vẽtris solutio ⁊ vomitus cum macredine vẽtris est difficilis ⁊ laboriosus ⁊ timorosus.

¶ Hic ē vndecimꝰ cañ. ĩ quo Aui. docet quosdã ĩpꝛeparatos eẽ ad has purgatiões ex hĩtudine determinate partis corꝑis: dicẽs q vẽtris solᷓo ⁊ ẽt vomitus ē difficilis: ⁊ ẽt laboriosius ⁊ periculosus ĩ his quoꝝ vẽter ē macer. Et hic per vẽtrẽ intelligamꝰ cõcauitatẽ inferiorẽ ĩ qua cõtinẽtur mẽbra nãlia: sicut stomacꝰ: epar: ĩtestĩa: splen: renes ⁊ vesica: que cõcauitas coopiꝛ musculis ⁊ pãniclis ⁊ pinguedine ⁊ cute: vt diciꝛ 22ª tertii. c. p̄º. De hoc ventre ĩtelligẽdo cõstat q hec ē sñia affo. scđe particule. In oĩbꝰ morbis ea que sunt circa vmblicum ⁊c̃. Cã añt poniꝛ ibi a Gal. q: iste cũationes fiunt iuuãtibus musculis ventris. Mõ isti qñ sunt macri ñ pñt iuuare medicinã ĩ expellẽdo: ⁊ iõ diutiꝰ moranꝛ ⁊ ip̄a ⁊ humor attractus ad intestina ⁊ sequũtur inde mala ⁊ timorosa accidẽtia. Ex hoc pꝫ quare dixit difficilis: q: cũ labore musculi pellũt hũores euacuãdos. Laboriosus aũt diciꝛ q: in eis accidit dolor ventris: qui dolor q̃nqꝫ vocaꝛ labor: q: sequũꝛ nocumẽta que nocumẽta vocanꝛ labores. Et q: nocumenta sunt magna plerũqꝫ ĩferẽtia ꝑiculũ: iõ diciꝛ timorosus aut ꝑiculosus modus cũatiõis. difficilior tñ ē vomitꝰ: vt dicit Gal. ĩ cõmẽto allegato dũ dicit: Accidit eniꝫ q tenui ⁊ macro existẽte vẽtre virtus digestiua nutritiua materieꝝ ⁊ dissolutiua vẽtositatis ē debilis: ⁊ iõ nõ põt bñ a natura debili ĩ locis illis regulari farmacũ. Et 3º quia medicina trahit a locis ꝓpinquis ip̄e venter extenuatur magis vnde magnificatur nocumentũ.

Medicina quoqꝫ vomituꝫ faciens quãdoqꝫ fit ventris solutiua cuꝫ stomacus fuerit fortis aut bibita fuerit super forteꝫ famẽ: aut qui eaꝫ bibit habuerit passionem coliricaꝫ ⁊ nature lenitatẽ: aut si vomere nõ cõsueuerit: aut si medicina in sua substãtia grauis fuerit ⁊ velocis descensionis. Et vẽtris solutiua facit vomituꝫ propter debilitatẽ stomaci: aut propter multã fecis siccitateꝫ: aut propterea q medicina abhorreꝛ: aut propterea q bibitor fastidiuꝫ habere solet.

¶ Ponit cañ. in cãis quare medicia vomitiua fit solutiua aut ecõtra. Cãe añt quare vomitiua fit secessiua ponũꝛ ab Aui. quinqꝫ. Prima si stomacus fuerit fortis precipue quo ad suꝑiorẽ partẽ. nã tũc pellit deorsuꝫ ad fundũ. Aut q: cũ ē fortis pellit ad modũ expulsiõis sibi nãlem qui va

dit ꝑ portanariū ad ītestina. 2ª cā ē: si bibita fuerit super vehemētē famē. Et cā in hoc ē q̄ꝛ tūc stomacꝰ ē auarus in expellēdo: ⁊ iō medicina trahiť deorsuꝫ: q̄ꝛ iste ē nālis modus q̄ partes īferiores trahāt a superioribꝰ: ⁊ iō fit secessiua. 3ª cā est: siquis sumpsit medicinā ⁊ patiať coliricam passionē ⁊ vētris lenitatē. Et credo q̄ ꝑ li ⁊ ītelligēdū sit copulatiue: q̄ꝛ passio colirica multotiēs ē cū vomitu. ideo vult Aui. q̄ in colirica illa passiōe in qua vomitiuū fit secessiuū supet lenitas intestinoꝝ: tūc eīm facile lubricat mā que trahiť a medicīa ⁊ descēdit. 4ª ꝯditio ē q̄ ille q̄ sumpsit mediciuā nō ꝯsueuit vomere. nā in illo ē difficile vomere māꝫ ꝑ supiora: ⁊ iō tunc surgit virtꝰ ⁊ pellit ꝑ īferiora nocumēto ꝑcepto. ⁊ oēs iste cōditiones sunt ex ꝑte sumētis. 5ª cōditio ē q̄ farmacū sit graue facilis ꝺscensus. Et istius cā ē clara: q̄ꝛ vadit facilr̄ ad fundū stomaci ⁊ trahit deorsum. Et ista cōditio ē ex parte medicie. vn̄ qn̄ volo dare agaricum ita vt nō vomať: ⁊ similr̄ alias medicinas amaras ī habētibꝰ facile stomacū ad nauseādū do in forma pillulata vt descēdant ⁊ nō natēt in supficie. Et nota q̄ Mesue addit alios duos modos ī de cōsolatiōe medicinarū intētiōe pª. c. 2º vnus ē ex parte dispōis farmaci: q̄ꝛ mixtū sit cū re boni saporis ⁊ delectabilis: tūc eīm stomacus āplectiť eū sicut cibū ⁊ versus fundū mouet. Secūdus modus ē q̄ ipe ibi dixit ꝓpter dispōneꝫ cōtingentē sup vtrūqꝫ. s. farmacū ⁊ sumētē ipm: ⁊ hoc accidēs q̄ꝺ pōt supuenire: ē sicut si distrahať intētio eius qui sumpsit farmacum ad alia: vt aliqn̄ ad res exteriores delectantes. Nā in istis cāibꝰ: q̄ꝛ nā oīa regulās sapiētibꝰ decreuit facere de re vomitiua solutiuā: iō fit fluxus ⁊ nō vomitꝰ. Et puto q̄ intētio Mesue fuit q̄ qn̄ hō distrahiť a cōprehēsione nocumēti medicine vomitiue: q̄ꝛ tunc fit expulsio ac si eēt pure nālis a stomaco: ⁊ talis expulsio fit sapiēter a nā magis per īferiꝰ: iō accidit q̄ nā talē hūorē ⁊ talē medicinā eūat ad īferiora. Et ex his pꝫ q̄ iste cāe reducūtur ad tres maneries: quedā sumūť a dispōne medicie: quedaꝫ a dispōne suscipiētis: quedā ab accidēte supueniēte: aut suscipiēte: aut farmaco: aut vtroqꝫ. ¶ Nota vlteriꝰ q̄ cāe quare medicina secessiua vomitiua fit: numerat Aui. quattuor. pª ē debilitas stomaci. s. ꝑtis supioris: vn̄ facilr̄ recipit q̄ꝺ ad ipm pelliť leui agitatiōe. 2ª ē siccitas secū ī intestinis: vn̄ intestina nō recipiūt. 3ª ē q̄ꝛ medicina ē abhominabilis: aut ꝑꝑ saporē: aut ꝓpter alias cās. Nā talis duꝫ recipiť īclinat stomacū ad expulsionē ꝑ os ⁊ remanet talis inclinatio. 4ª cā ē: si ille qui recipit ꝯsueuit pati fastidiū: vn̄ abhoīeť ⁊ bona ⁊ mala. Sꝫ tn̄ Joānes mesue loco allegato reducit cās ad tres maneries dictas supra. Et ī speciali de hac ꝑmutatiōe ex ꝑte huiꝰ dispōnis addit duas. vna ē q̄ medicina sit leuis supnatās. 2ª q̄ sit cōturbatiua generās vētositatē agitāteꝫ ⁊ subleuantē ipaꝫ sursuꝫ. Ex ꝑte aūt corpis suscipiētis addit stricturā ⁊ oppilatiōeꝫ meatuū. Et addit ī 3ª. s. ex parte reꝝ accidētalr̄ supueniētiū motū fortē corporeū: aut aīalem ⁊ fetorē ⁊ aspectuꝫ rei abhominabilis vt patēt ⁊c̄.

Nota q̄ sex possunt eē cāe quibꝰ mediātibus medicina exhibita nō soluit. pª ꝑꝑ debilitateꝫ virtutis nō potētis opari i medicinā: ⁊ iō nec ea in ipsaꝫ. 2ª ꝑꝑ vētositateꝫ grossam subleuāteꝫ corpus medicine aut occultāteꝫ in occultis vacuitatibus ⁊ poris corpis. 3ª ꝓpter debilitateꝫ virtutis expulsiue. 4ª ꝓpter oppilationeꝫ ⁊ ꝯstipationē ī vno ex cānalibus expulsionis. 5ª ꝑꝑ inobediētiā materie ad expulsionē vnde fit ꝯmotio ⁊ agitatio in ea ⁊ nō expelliť: sed dilatať ⁊ multiplicať i corpe. 6ª q̄ꝛ medicina est debilis in se ⁊ remissa i opere suo: ⁊ istaruꝫ medicinaꝝ sic nō soluentiū quedā paꝝ nocēt: īmo quasi nihil q̄ꝛ vineūť a virtute corporis ⁊ sunt cibꝰ. Alie nocēt nocumēto plurimo quas nec virtꝰ vincere sufficit nec eas regulare: vt vult Gal. tertio ꝺ simplici medicīa. c. xx. cū dicit: Et ꝑꝑ illꝺ q̄ꝺ iaꝫ narraui fit q̄ꝺ de medicinis solutiuis ⁊c̄.

Ois ꝑterea medicīa q̄ vētris ē solutiua cū nō ipꝫ soluit: aut soluit sꝫ nō id q̄ꝺ ē matuꝝ mouet hūorē quē dꝫ soluē ⁊ dilatat ipꝫ i corpe: supat ergo corpꝰ ⁊ ꝯuertunť ad ipꝫ hūores alij q̄re humor iste in corpe multiplicať.

¶ Hic ponit cañ. de nocumētis medicie solutiue qn̄ exhibeť ita q̄ nō pōt eūare humorē: aut q̄ꝛ sit nō maturus: aut ex alia cā: aut eū eūat sꝫ īmatuꝝ. Et dicit q̄ omis medicina vētris solutiua cū n̄ soluit: aut si soluit eūat illꝺ q̄ꝺ nō ē maturū: facit hec nocumēta. pᵐ ē q̄ hūorē quem dꝫ eūare agitat. 2ᵐ q̄ dilatat ipm ī corpore. Ex quo fit 3ᵐ q̄ hūor supat corpꝰ. Et īde seq̄ť 4ᵐ q̄ alij hūores ꝯuertūť ad ipꝫ. i. ꝯuertunť ad nāꝫ illiꝰ. 5ᵐ ⁊ vltimū ē q̄ hūor iste quē ītēdimꝰ eūare mltiplicať i corpe. ¶ Ubi no. q̄ ītētio Aui. ē ōndere q̄ ad farmaci exhibitionē ad aliquē hūorē euacuandū si ipꝫ nō eūat quoquo mō: aut si aliquid eūat ⁊ eūat de crudo sequiť multiplicatio ⁊ nō diminutio illiꝰ. ⁊ cā ē: q̄ꝛ ille hūor spargiť ꝑ corpꝰ: ⁊ alij hūores ex hoc ꝯuertūť ad suū nāꝫ. ¶ Nota 2º q̄ hoc pōt intelligi duobꝰ modis. vnꝰ ē q̄ multiplicať hūor quē intēdimꝰ eūare. i. hūor illiꝰ spēi: ita q̄ si ītēdimꝰ eūare flegma ex hoc cāu flegma multiplicať: q̄ꝛ alij hūores cōuertūť ad flegma: ⁊ hoc puto falsum. Nā nō pōt hūor magis digestꝰ īmediate in talē humorē minꝰ digestū cōuerti ꝑcipue cū ab hūore n̄ genereť hūor. Scꝺs modus ē quo multiplicať talis hūor: q̄ꝛ si ille hūor hꝫ aliquā malitiā: aliqū hūores corpis recipiēt illā ⁊ fiet q̄ in corpe ī fine talis opis erit plus de hūore habēte talē maliciā: ⁊ hoc puto verum ⁊ bn̄ vificať ꝑ cās ab Aui. tactas. Quod aūt dicit Dy. hic q̄ medicina solutiua vniꝰ humoris si digeriť cōuertiť ad spēm illius nō puto veruꝫ oīo: sed de hoc magis infra.

Ex humoribꝰ quoqꝫ ē qui est velocioris obedientie vomitui ſm plurimū sicut colera: ⁊ ex eis est qui vomitui rebellis existit sicut melācolia: ⁊ ex eis ē qui iter hoc ⁊ hoc est medius sicut flegma.

¶ Hic Aui. dat cañ. de cōpatiōe hūoꝝ inobediētiū ad vomitū dicēs q̄ quidā hūor ē magis obediēs vomitui sicut colera vt plurimū. Alius est qui ē rebellis vomitui: sicut melācolia. Et aliꝰ ē qui medio mō se hꝫ sicut flegma. ¶ Ubi nota q̄ aliquē humorē eē īobedientiorē ad vomitū q̄ꝫ sit alius: pōt eē duabꝰ de cāis quātū attinet ꝓposito. vna ē ex dispōe intrinseca humoris: ⁊ hoc mō ītelligit Aui. 2ª ē ex parte loci vbi cōtineť humor: ⁊ hoc mō ꝯtingit aliquē humorē melācolicū facilius eūari per vomituꝫ q̄ꝫ colerā vel flegma: q̄ꝛ exn̄s in ore stomaci facilius vomitu pelliť q̄ꝫ colera existēs ī pulpone vel venis magnis. Et silr̄ melācolia regurgitās ad stomacū ī prinº ꝑoxisimi q̄rtane facilꝰ pelliť q̄ꝫ colera que moueť ad cutē in ꝑoxismo tertiane faciēs sudorē. Quare aūt magis ꝑcipiť vomitus in morbis a melāeolia pendentibus etiā si locus lesionis sit longe a stomaco q̄ꝫ precipiatur a colera: dicetur īfra loco suo. Sed sufficit hic q̄ facilius vomitur colera merito dispositionis sibi intrinsece.

Et febrē quidē hn̄tis ventrē soluere meliꝰ est q̄ꝫ facere vt ipse vomat: ⁊ cuiꝰ humor descēdēs fuerit sicut lienteriā hn̄tis facere vt vomat est incōueniens.

¶ Cañ. decimusquartꝰ ē de cōpatiōe harū eūationū īdicatiōe sūpta a certis morbis. Et duo sūt ꝑticulares. Primus q̄ meliꝰ ē ī hn̄te febrē facere solōnē vētris q̄ꝫ ꝓuocare vomitū. Scꝺs est q̄ facere vt vomat ille cuius humor fuerit descēdens: sicut habētis liēteriam ē incōueniens. Sed ꝓpter cañ. dubitať ⁊c̄.

Utrū melius sit in habente febrem

soluere ventrē vlr̄ q̄ꝫ vomitū ꝓuocare? Et arguiť q̄ non. Eūone vltima ī bonitate nulla ē melior: sꝫ in aliq̄ febre vomitꝰ est vltīa eūonuꝫ in bonitate: ergo sequiť q̄ nulla erit melior. maior est clara: ⁊ minor est Aui. pª quarti. c. de cura flegmatice cū dixit: Et vomitꝰ q̄deꝫ cū eo q̄ꝺ est ī eo de debilitate est vehemētis iuuamēti valde ⁊ est vltimꝰ huic egritudini. Et ꝯstat q̄ nō dicit vltimū ī tpe sꝫ ī bonitate. ¶ 2º arguiť sic: In multis tpibꝰ ꝯuenit ī febre vomitꝰ ī q̄bꝰ nō ꝯuenit ventris solo: ergo vomitꝰ saltē ꝓtunc ⁊ cū illis ꝯditionibꝰ est ꝯueniētior. Assumptū pꝫ q̄ꝛ ī die ꝑoxismi cōuenit vomitꝰ ⁊ in augmēto vl̄i qn̄ tn̄ nō ꝯcediť vētris solutio. Q̄ꝺ aūt in die ꝑoxismi nō ꝯueniat ventris solo: pꝫ ex pª quarti. c. de cura putridaꝝ in gnāli cū dixit: Et nō moueas ī die ꝑoxismi aliq̄d quātū tibi plus possibile est. Q̄ꝺ aūt in augmēto nō ꝯueniat: pꝫ ex eodē. c. de cura flegmatice cū dixit: Et multotiēs eūatio ꝯcediť flegmatici humoris ⁊ crudi ī hac hora: sꝫ meliꝰ est vt expecteť ꝯplementuꝫ digōnis. Q̄ꝺ aūt his tpibus ꝯueniat vomitꝰ: pꝫ in. c. de cura quartane cū dicit: Et vomitꝰ iteꝝ ꝓprie an̄ cibum ⁊ post cibuꝫ est conueniētior: ⁊ proprie in paroxismo ⁊ ante paroxismū: ⁊ ꝓprie quādo mā est flegmatica ⁊ de rebꝰ iuuātibus in ea ⁊ nō in prinº tm̄: imo ī qualibet hora. Q̄ꝺ ēt gnāliter ꝯferat vomitꝰ in omī febre: pꝫ ex his q̄ dicit ī codeꝫ. c. Et vomitꝰ an̄ ꝑoxismū q̄cūqꝫ humor sit alleuiat paroxismū aut eradicat eū. ¶ In oppᵐ est Aui. hic: ꝓ solōne huiꝰ Dy. breuissime se expedit: q̄ꝛ aut ꝯparamꝰ vomitū ⁊ fluxū in seipsis ⁊ cuꝫ febre aut rōne lapsus humoꝝ. Si cōsideramꝰ istos motꝰ ī seipsis: tunc vomitꝰ ē īconueniētior: q̄ꝛ ī eo est maior agitatio: ⁊ iō maior additio ad caliditatē ⁊ īflāmatiōeꝫ. Si autē ꝯsidereť ſm q̄ eis est raptꝰ humor ad aliquā ꝑteꝫ: tunc aliqū ꝯueniētior vomitꝰ est: q̄n̄qꝫ aūt cōueniētior est fluxus. Si eīꝫ repit nā ad superiꝰ: tūc est magis ꝯueniens vomitꝰ. Si ad īferiꝰ: tunc magis ꝯuenit ventris solō. Sꝫ si sit paritas in agitatiōe humoꝝ: q̄re q̄ eūatio sit ꝯueniētior: q̄ꝺ Dy. nō soluit. Preterea ad hūc sensuꝫ nō esset plus ī febre q̄ꝫ ī alijs morbis solutio vētris magis q̄ꝫ vomitꝰ ꝯueniens: cuꝫ vomitꝰ sit gnāliter difficilior solōne. Et videť q̄ Aui. istud sūpsit a Rasi 6º ꝯtinētis. c. ꝺ tenuitate ⁊ lenitōe. vbi auctoritate Gal. dixit q̄ ī q̄ōne epidimie de tractatu 2º dixit: Eūatio cuꝫ laxatiuo ī febribꝰ erit vtilior eūone cuꝫ vomitu: qm̄ eūatio in febribꝰ si fuerit cū vomitu est fallax. In quibꝰ verbis videť Rasis loq̄ nō de agitatōe: sꝫ de ipsa eūone: cuiꝰ ꝯtrariū videť Rasis dixisse co. li. c. de minutōe replōnis. cū dixit: Sꝫ cauēda ē laxatio ī diebꝰ ꝑoxismi ⁊ creticis cū humores sint ꝺclināntes ad sursuꝫ: nec difficilis laxatio fiat: sꝫ stude ī eis vti vōitu. Cū ergo febris aut sit ꝯtinua aut ꝑoxismalis: si ī ꝑoxismo nō dꝫ fieri laxatio: ergo nec in ꝯtinua. q̄ si extra ꝑoxismū fiat: nō fiet ī febre. Credo ergo q̄ ad soluēdū q̄ōnē alia via sit ꝓcedēdū. ¶ Pro quo nota pº q̄ in febribus multotiēs ex cibo indigesto mā remanet in stomaco: q̄ꝛ in illis īdigestio multiplicať: multotiēs ēt corrupte māe quas alia mēbra abhorrēt ī eo gnānť ꝑ corruptiōeꝫ digōnis: ⁊ in eo remanēt. Accidit aūt multotiēs ⁊ 3º q̄ꝛ tpe ꝑoxismi cōmota fortiter mā ſm partē moueť ad stomacū per venas que ad ipm terminanť: aut ꝑ porū felleū multotiēs etiā ad intestina moueňť: sꝫ pluries supra. Et hoc voluit Rasis cū dixit supra loco allegato q̄ tpe ꝑoxismi motꝰ māe ē ad superiora. ¶ Nota 2º q̄ ī febribꝰ putridis de quibꝰ est maxime sermo mā plurimū ꝯtineť in venis illa cuiꝰ īdigemꝰ eūone cū farmaco. nā si febris est ꝯtinua: mā putrefit ī venis.

nis. Et si interpolata sña plurimū que est sub forma cause antecedētis ē i venis: ⁊ hoc nō loquēdo de febribꝰ apatū. ¶ Nota 3° ꝙ mãe ꝗ in stomaco ꝯtinent faciliꝰ artificialr euãnt ꝑ vomitū: q: via est breuior. nec ad hoc īdigemꝰ farmaco forti qḋ dicit vomitiuū: imo ꝑ debilia īcisiua ⁊ lenitiuo appposito incitamēto euãt. Sȝ si ꝑ secessuȝ euãri deberet tanta vt per vomitū: oporteret vti solutiuo: qḋ satis forte eēt ⁊ agitationē totiꝰ faceret. ¶ Quarto nota ꝙ solutiuū. i. medicamē qḋ soluendo ꝓuocatiuū ē vomitꝰ mã nō exñte ī stomaco nec in vijs ductuuȝ: oȝ ꝙ sit violentiꝰ ꝗȝ medicamē qḋ est solutiuū vētris equalr: ⁊ oȝ ꝙ sit magis ꝑmutãs mēbra. ⁊ 3° ꝙ magis debilitet ea. ⁊ 4° ꝙ magis agitet mãm euãndã ⁊ aliã ꝗ remanet. ⁊ 5° ꝙ plus de spū resoluat. ⁊ 6° ꝙ magis inflãmet. ⁊ 7° ꝙ eius iflãmatio sit magis versus supiora. s. cor ⁊ caput ꝗȝ a soluēte ventreȝ. Iste ꝯditōes fere oēs patēt ex se ꝑter primã istaꝝ. primaȝ aūt hēbimꝰ ifra. His ergo hitis sit pª ꝯclō. ¶ Pro euacuatōe materieꝝ que aut ꝯgregant in stomaco ⁊ vijs ductuū in febribꝰ: aut illuc agitate currūt: aut parate sūt currere: vtilior est vtplurimū in febre vomitꝰ ꝗȝ ventris solō. Conclō ꝓbat: q: talis purgatio cū vomitu fit cuȝ maiori iuuamēto ⁊ minori nocumēto. Nã iuxta notatū 3m ⁊ 2m plurimū tales mãe ī stomaco ꝯgregant ⁊ ab illo cū leuiori medicina euãnt: ⁊ plures tales ꝑ vomitū ꝗȝ ꝑ fluxuȝ ventris. Et ad hãc intētōeȝ vult vomitū ꝯuenire ī febribꝰ: pª quarti ī locis allegatis: ⁊ esse vltimū. Et Rasis ꝑcipit vomitū ī dic ꝑoxismi ī prin°. Nã īter euōnes ꝗ ꝯueniūt: tūc est vtilior ⁊ melior regulr. ¶ Scḋa ꝯclō ꝓ euãndo mãs ꝗ nō sūt ī stomaco aut ī vijs ductuū: euãtio cū vomitu ī febre ē difficilior ⁊ minꝰ bona ꝗȝ fluxus ventris. Hec sit ꝓ mēte Aui. ⁊ Rasis loco allãto. Et ꝓbat ꝑ nocumēta maiora ꝗ ad eqlē euōnē taliū materieꝝ sequūt ī vomitu ꝗȝ ī fluxu vētris: ⁊ sunt narrata ī qrto notabili. Ex his pȝ solō ad argu. Circa 2m cañ. particulareȝ dubitatur ⁊c̄.

Utrum vomitus conueniat patienti lięteriã?

Affirmatiue arguit sic. Illa euãtio ē ꝯueniēs que mouet ad cōtrariū ꝑtis fluxꝰ. sȝ vomitꝰ ē huiusmōi: ergo ⁊c̄. Maior ⁊ ꝯñtia patēt ex Aui. 16ª tertij. c. de fluxu vētris oīum modorū cū dixit: Et qñqȝ curat fluxus ventris cū diureticis ⁊ sudare faciētibꝰ ⁊ dilatãtibꝰ poros ⁊ vomitū faciētibꝰ. oīa nãqȝ hec mouent mãȝ ad cōtrarium ꝑtis fluxus. In his verbis īnuit Aui. ꝙ cã quare ista ꝯueniãt: ē q: mã mouet ad cōtrariū ⁊c̄. ⁊ īnuit ꝙ hoc facit vomitus. ¶ In oppm ē Aui. hic ⁊ Hypo. quarta ꝑticula affo. illo affo. quibꝰ vētres lięterici. Et Auic. 16ª tertij. c. de cura fluxus vētris lubricatiui. ¶ In isto dubio rūdēt cōmuniter doctores sup affo. allegato ꝙ euãtionū que fiunt ꝓ cura lięterie: quedã fiūt intētiōe diuertēdi mãm a loco ad quē fluit vel fluxit: quedã fiūt principalr intētiōe euacuãdi mãm. Tūc ergo dicūt ꝙ in intētiōe diuertēdi mãm fluētē aut iam fluxã ꝯuenit vomitꝰ. Sȝ ī itētiōe euãndi ū ꝯuenit: q: meliꝰ ꝑ fluxū euãtur cū illic mã declinet. Sed hec rñsio nō videt ad mētem Aui. 16ª tertij. c. allegato: q: ipe vult vomitū nō ꝯuenire: q: nō pōt bene per vomituȝ trahi mã que ē in intestinis. Et iō intētiōe diuertēdi illã mãm que fluxit nō ꝯuenit. Nã dicit Aui. verū: euãtio materie huiꝰ egritudis cū vomitu est difficilis mala. Et raro vomitꝰ euãt flegma descēdēs ad intestina. Silr Rasis 6° cōtinētis auctē Gal. dixit ꝙ euãndū ē per vomitū qḋ in stomaco fuerit. sed qḋ in itestinis ē: impossibile erit euãre. ¶ Dynus aūt super isto loco dixit ꝙ vomitus i cura lienterie duplr dȝ adminstrari. Unꝰ modus ē ꝓ fluxu īquãtuȝ fluxus ē vt sistat: ⁊ isto mō vomitꝰ bñ pōt cōferre: imo eēt iuuatiuꝰ: q: in istis fluxibꝰ vna intētio ē ad cōtrariū trahēdo sistere. Scḋs ē intētiōe hita ad euãn: ⁊ hoc mō si causa sit inãlis tūc ipa nō dȝ euãri ꝑ superiꝰ. Quod Dynꝰ ꝓbat q: mã que mouet ad inferiꝰ nō dȝ euãri per supius: q: vñ nã repit ⁊c̄. Si aūt fuerit sine vitio humoris ū dȝ fieri euacuatio cū ibi nō sit mã. Sȝ meo iudicio hec rñsio nō satisfacit: q: pª cōclō nō videt vera q: ī lięteria currit cibꝰ. Si ergo intēdimꝰ illū fluxū curare trahēdo ad cōtrariū ꝑ vomitū cōstat ꝙ facimꝰ maius nocumētū respectu illiꝰ quia cibū a corꝑe educimꝰ vbi non fuisset eductꝰ: ⁊ sic de eo nō plus habet vtilitas: ⁊ fit hoc cū maiori labore: ⁊ sic nō fit iuuamētū sed nocumētū. Taliter auteȝ nō remouet mala dispō faciēdo deteriorē ī ea ⁊ sic ū ē curare: vt dicit Gal. ī comēto illius affo. Quibꝰ in causone rigores fiunt soluit alienatio. 2ª ēt cōclō nō probat bñ: q: qñ intēdimꝰ diuertere nō euãmus vnde repit nã: vt supra dixi de ista materia. Credo ergo Aui. hic ⁊ 16ª tertij. c. allegato. ⁊ silr Hypo. in affo. allegato velle ꝙ per vomitū trahere mãm que ē in intestinis ad supiora: ⁊ maxīe flegmaticã fit valde difficile: adeo ꝙ meliꝰ sit illã mãm nō euãre per viã illaȝ. Et hec fuit intētio Aui. ꝙ qñ humor ē descēdens ꝑ intestina quisquis sit ille grã euãndi illū nō sit ꝓuocãdus vomitꝰ: Quia aut nō educetur vomitu si vomitiuū sit leue: aut si ita forte vomitiuū det ꝙ ipm eūet erit plus nocumētum iuuamēto. Et hoc mō intelligēdo dicit ꝙ ī patiētibꝰ lienteriã in intestinis ꝓꝑ flegma possumus habere duplicē intētionē: aut ad euãndum mãm que nōdū ē in intestinis: ⁊ fluit ad illa: ⁊ ē cã añs: ⁊ hoc mō pōt vomitus conuenire. Alio mō possumꝰ intēdere ad euãtionē humoris qui actu est in ītestinis: ⁊ hoc modo ī lięteria nō ꝯuenit vomitus: ⁊ hec ē ītētio Aui. hic ⁊ alioꝝ auctoꝝ silr dicētiū. ¶ Ad arª aūt cuȝ dr̄ ꝙ vomitꝰ trahit ad ꝯriū: dicēdū ꝙ pōt eē aliqs q hoc mō trahit: sȝ facit nocumētū aliḋ. In alijs aūt fluxibꝰ stat vomitū ꝯuenire ꝓ mã fluēte: nōdū tñ ī itestinis existēte: ⁊ forte si ē colera adhuc ꝓ mã exñte in intestinis. ⁊ iō Hyp. dixit ꝙ lięterici hyeme ⁊ non dixit vlr de oībus.

Nota ꝙ si lienteria ꝓcesserit ex vulneribꝰ siue ex vlceribꝰ stomaci plus valet in ea vomitꝰ ꝗȝ secessus: vt vult Gal. ī ꝯmēto affo. qrte particule. Sibbꝰ vo ⁊c̄. cuȝ dicū vulnera aut eȝ ex humoribꝰ fiūt calidis ⁊c̄. Sȝ si lięteria ꝓcedat ex mala ꝯplõne predominante stōaco sine mã nō ꝯpetit in ea vomitus neqȝ secessus: sed si a flegmate fuerit inducta: tūc ꝯpetet medicina educēs illud flegma ꝑ iferiora: vt ibidē vult Gal. cum dicit: Humores vo flegmatici si sunt ⁊c̄. Et si dat medicia sic educēs per iferiꝰ tali lięterie facte ex flegmate debet dari i principio dū virtus ē fortis: q: soluere ventreȝ supra vētris solutiōneȝ virtute iã debilitata est timorosuȝ ⁊ ī illo farmaco dȝ eē aliquid qḋ post eductionē flegmatis derelinquat aliqḋ stipticitatis vt mirabolãi kebuli ⁊ huiusmōi.

Medicinaꝝ preterea ventris solutioneȝ facientiuȝ deterior est que ex medicinis est cōposita multe diuersitatis in tēpore in quo soluēdus est venter: quoniã ventris solutio ꝯturbat: ⁊ prima ventrem soluit anteꝗȝ 2ª: ⁊ quãdoqȝ prima ipsaȝ secūdaȝ expellit.

¶ Hic est quintusdecimus cañ. de vno malo modo ꝯpositionis medicinaꝝ. Et dicit Auic. ꝙ illa medicina de solutiuis cōposita est deterior que ē cōposita ex diuersis medicinis que diuersificãtur in tempore sue operatōis: quia ex hoc sequit ꝙ turbat solō vētris ⁊ soluit vna añ aliam: ⁊ forte vna euãt aliã a corꝑe. ¶ Ubi nota p° ꝙ medicine sicut diuersaȝ hūt diuersitatē itra: ita pūt diuersimode cōmisceri stãte varietate virtutū earū. Nã aliqñ differūt in spē hūoris euãndi: q: vna euãt colerã: alia flegma. Differūt 2° in manerie euãtiōis: q: vna euãt soluēdo: alia lubricando aut cōprimēdo ⁊c̄. 3° differūt rōne mēbrorū a quibus principalr euãnt. 4° ī tpe q: quedam tarde ⁊ quedaȝ cito. 5° ī incolumitate accidētiū: q: quedã facilem faciunt solōnē: quedã difficilē. ¶ Nota 2° ꝙ nō ē aliqua istaruȝ diuersitatū fm quã nō ꝯcedat aliqñ cōmixtio. Unde nobis īdigētibꝰ solōne ⁊ ꝯfortatiōe miscemꝰ solutiua cū stipticis solōnis ꝯpissiuis: vt scamoneã cū mirabolanis. Nobis aūt indigētibꝰ euãtione diuersorū humorū ꝑmiscemꝰ medicinas que illos habēt euãre. Nobis īdigētibus a diuersis mēbris euãre permiscemꝰ medicias que diuersa mēbra respiciūt. Si ēt medicina sit nimis tarde opationis miscemꝰ ad opus suū accelerandū multotiēs medicinaȝ cito opatiuã. Accidit ēt ī intētionibꝰ prioribꝰ ꝑmixtionū aliaꝝ ꝙ medicine ille ū sunt equalis tpis in euãndo. Sȝ ꝙ hoc vltimū fiat pȝ ex Mesue suo de ꝯsolatiōe medicinarum summa 2ª. c. p°io. ⁊ cañ. p°io ī fine. ⁊ iō nō ē intētio Aui. ꝙ nō fiat vnꝗȝ talis cōmixtio. ¶ No. 3° ꝙ ex cōmixtiōe aliquarū diuersitatū inquãtū ē cōmixtio talis nō sequit notabile nocumētū: verbigratia ex cōmixtiōe mediciarū soluētiū diuersos hūores: aut a diuersis mēbris: aut diuersis modis: si ipressiua aut lubricatiua: de quibꝰ infra dicãt nō ē nocumētū. Sed in ꝯpōne medicinaꝝ que sunt diuerse ī tēpore ē nocumētū iam dictū ī cañ. Et ista ē deterior alijs cōpōnibus ad hūc sensuȝ iquãtū. s. ē ꝯpō talis habȝ nocumētū diuersuȝ a nocumētis cōponētiū. ¶ Et ex hoc p° habes solōnē dubij querētis: Utrū liceat facere talem cōmixtionē? q: dicēdū ꝙ sic qñqȝ ꝓpter iuuamēta maiora. ¶ Sequit 2° ꝙ iste cōmixtiōes sunt faciēde cū debita cautela: q: cōmisceant tales si fieri pōt ꝙ sigillēt sibi inicē virtutē ita ꝙ vna nō acceleret opus alteriꝰ: sicut verbigrã: squilla ⁊ hermodactilus. Nã qñ nō habēt inicē talem ꝓportionē vt sint apte ex ꝓprietate sigillare sibi iuicē tales virtutes ꝯpō vitãda ē inquãtuȝ ē possibile: vt dicit Mesue loco allegato. ¶ Tertio pȝ modū solōnis Dy. nō ex toto verum esse. Nã ⁊ si nocumenta dicta timent tñ lȝ multotiēs ꝓpter melius cōmiscere talia. Sȝ in cōpōne tene mēti ꝙ si vna medicia tarde opat ⁊ alia velociter nō tñ ē ad accelerãdū opationē tarde semꝑ talis cōpō vtilis nisi ille se cū ꝓprietate respiciãt. imo etiã si vna sit calida ⁊ reliqua administrãda sit frigida ad tꝑandū: nō sufficit ad debitã faciēdam cōmixtionē ꝙ frigida sit illa que admiscetur nisi sit cū ꝓprietate ita tꝑandi: vt pȝ ex Mesue loco allegato cū dixit: Et adhuc verificat ꝙ scamonee ꝓpriū ē ledere cor: ⁊ ꝙ ē habilis inflãmari: ēt ꝙ multe dissolutionis. verū ambra ꝯfortat cor: ⁊ cristallus extinguit iflãmationē: ⁊ galla cōgregat dissolutionē mēbroꝝ: sed nō ē ꝯdigna eius permixtio cū scamonea. nō eniȝ sibi inuicē sigillant ad cōcordiã. Que aūt sint medicie que sibi inuicē hoc mō sigillãt: querēdū ē in locis ꝑticularibus.

Nota ꝙ Auic. hic solūȝ loquit de medicis solutiuis vētris ⁊ non vomitiuis q: vomitiue cōplent suū opus cū turbatiōe stomaci ad quaȝ coadiuuat diuersitas medicinaꝝ.

Nota ꝙ due sūt cause ꝓpter ꝗs indigēt medicie vt iuuētur in ope laxãdi. s. debilitas ⁊ tarditas: ⁊ de his cãis meminit Mesue i primo canone primi capli scḋe intētionis.

Amplius qui biberit aliquid vētris solutiōeȝ aut vomitum sibi faciēs corpore ipsius lipido: necesse erit vt ei vertigo accidat aut mordicatio in vētre ⁊ angustia: ⁊ qḋ ab eo expellet egrediet cuȝ difficultate.

¶ In ista ꝑte oñdit que accidētia sequūt assumptionem farmaci vomitiui vel solutiui ī corpore mūdo: dicēs: q bibit farmacū vomitiuū vel solutiōeȝ faciēs corꝑe mundo: necesse ē vt ei accidat vertigo: aut mordicatio: aut ãgustia ī vētre: ⁊ illḋ qḋ ab eo expellit egredit cū difficultate. Et si cōsideras: ista est sña Gal. in cōmēto illius affo. Sana hētes corꝑa farmacis vti difficile ē. ¶ Nota ergo ꝙ iste medicine solutiue cū hēant euãre cōstat ꝙ hoc nō faciunt nisi alterãdo humorē quē euãre debēt ⁊ agitando ipȝ. Et q: mēbra humorē retinebãt aliquã mēbris faciūt violen/

tiam. Et q: he virtutes nō inueniūtur nisi in medicis fortiter alteratiuis: iō he medicine alterāt mala qualitate mēbra. Ex quibꝰ pȝ q qñ medicīa agit cū forti resistentia mēbrorū q oȝ multū humores alterari ab illis medicis ⁊ agitari antequā eūenť: ⁊ iō plurimos vapores iā factos malos eleuari: ⁊ spūs mltū agitari. Oportet 2° trāsire p vias strictas cū mēbro nō facilr cedāt: imo resistant bonorum hūoꝝ eūationi. Oportet 3° multas ptes taliū humorū vētosari ⁊ multū acui antequā eūenť. 4° oȝ medicinaȝ diu manere: ⁊ suā qualitatē malā fortiter īprimere ī mēbra pcipue sibi vicina. Et quibꝰ pȝ veritas cañ. nā propter multos vapores ad caput eleuatos ⁊ motꝰ spūum fit vertigo: ⁊ pter acuitatē ⁊ vētositatē ⁊ trāsituȝ per vias strictas ⁊ malas qualitates īpressas in stomaco ⁊ itestinis fit mordificatio: ⁊ pter mēbrorum multā resistētiā expelliť cum difficultate magna id qđ eūatur.

Et ad vltimū quidē duȝ medicina supfluitates euacuat nō erit ī ea estuatio. cūqȝ qui medicinā biberit estuationē hēre ceperit: iaȝ euacuat qđ supfluuȝ non est.

¶ Hic ē. xvj. cañ. p quē docet Aui. cognoscere qñ medicina eūat hūorē nō dignū eūari: dicēs q vltimate p regula teneri dȝ q dū medicina solū eūat superfluitates ñ erit cū ea estuatio: ⁊ ita ecōtra cū incipit estuari qui bibit medicinā: tūc medicina eūat illud qđ nō ē eūandū. Et cōstat q hoc pōt eē sine sufficientia opis farmaci: ⁊ iō ego istum cañ. nō puto de significantibꝰ sufficiētiā opis farmaci: sed maliciā opatiōis: ⁊ iō potius puto ꝯiungēdū cū precedēti qȝ cū sequētibꝰ. vñ ēt Aui. dixit ad vltimū q videť denotare hītudinē ad precedētia. ¶ Nota ergo q eūatio humoris digni eūari nō molestat notabilr: imo tollerať bene vt fuit dictū in. c. 3°. Sȝ si accidat molestia: erit aut ex pte qualitatis medicīe: aut ex pte dispōis corpis: aut ex parte rei accidētalr cōiūcte. Et iō suppono q si corpꝰ sit debite pparatū ⁊ medicīa nō sit multū maligne qualitatis q nō sequiť estuatio nisi qñ eūať humor bonus. In illo eiȝ resistit nā inquātū pōt: ⁊ fit eūatio difficilis vt dictū ē statiȝ. Qđ aūt Dy. dicit hic q estuatio significat supfluitatē euacuatiōis quo ad tenorē virtutis cōstat q nō ē ad mentem Aui. Nā Aui. dicit q significat q medicina eūat qđ supfluuȝ nō ē: ⁊ nō dixit q virtꝰ nō bene tollerare pōt.

Hūoꝝ pterea qui vomitu aut vētris sol'one eūať cū ad aliū mutabiť hūorē significabit q iā corpꝰ ē mūdificatū a supfluo hūore quē eūare voluimꝰ. Qđ si mūdificatio vsqȝ ad itestinoꝝ rasurā puenerit ⁊ ad rē nigrā fetiduȝ hñteȝ odorē erit malū. Sōnus quoqȝ cū post ventris sol'onē aut vomitū fuerit multꝰ demōstrabit q eūatio iā pfecte mūdauit corpꝰ ⁊ ꝯtulit. Et scias q cū sitis post vētris solutionē aut vomitū fuerit fortis: maximaȝ ⁊ vltimaȝ purgatōis bonitatē significabit.

¶ Hic ponit. xvij. cañ. ⁊ ē iudicio meo de modis cognoscēdi sufficiētiā ⁊ supfluitatē eūationū: ⁊ cōtinet tres canones: quorū primꝰ ē iste: q qñ hūor qui purgať aut vomitu aut fluxu mutať ad aliū homorē significat q corpus ē iaȝ mūdificatū a supfluo hūore quē volumꝰ eūare. Et si ī hac pmutatiōe ducať ad excoriationē itestinoꝝ ⁊ exitū rei nigre fetide ē malū. Scđs ē q qñ post eūationeȝ cū vomitu aut fluxu superuenit somnꝰ pfundus significat q eūatio pfecte mūdificauit corpꝰ ⁊ ꝯtulit. Tertiꝰ ē q tu debes scire q cū sitis post vomitū aut vētris sol'oñē fuerit fortis ipsa significat bonitatē purgatiōis. ¶ Circa primū signuȝ nota q humorē mutari ad aliū hūorē pōt intelligi tribus modis vt pposito ptinet. Uno mō q muteť ad humoreȝ alterꝰ spēi: puta si primꝰ fuerit colera: scđs sit flegma. Secūdo mō pōt itelligi q: muteť ad humoreȝ alterꝰ qlitatis gnālis: puta si pº eūeť colera nociua q postea euacueť humor nō nociuꝰ siue sit flegma siue colera. Tertio intelligiť pmutari humorē ad aliū. s. ab illo quē eūare itendit medicus: ⁊ hoc diuisiōis mēbrū est ꝯsonuȝ Aui. ⁊ Rasi 6° ꝯtinētis. De pª mutatōe dicit Dy. Aui. nō itelligere. qđ probať duobꝰ modis. Prio q: si multa colera sit in corpe sed mala nō sit multa: tunc farmacuȝ postqȝ eūauit malā stat q eūet bonā: quo casu nō mutabiť humor ſm spēȝ ⁊ tñ superfluet. Scđs casus ē q multotiēs peccāt in corpe simul duo humores mali diuersi ī specie quos ītendimꝰ cū vno farmaco eūare: ⁊ ideo si post vnuȝ sequiť aliꝰ diuerse spēi non pp hoc erit supflua eūatio: nec oȝ q corpꝰ esset mundificatuȝ. Sȝ de 2ª itelligit q qñ mutať in aliā qualitateȝ gnāleȝ: tunc iā supfluit q: eūať qđ nō est eūanduȝ qđ non sit post humoreȝ eūandum nisi illo euacuato: ⁊ iō ista est signuȝ sufficiētis eūonis icipientis supfluere aut supfluentis. Hec expō non puto q sit vera: nec ad menteȝ Aui. pº nō est vera: q: possibile ē cū humore peccāte eūari humorē non peccāteȝ anteqȝ mundificatū sit corpꝰ a malo: ⁊ sic ista mutatio non erit certuȝ signū. Et pȝ assumptū: q: pōt eūari humor non peccās absqȝ peccāte: ergo ⁊ cū aliq pte peccātis ⁊ post illā. 2° q: humores qñ sunt extra corpꝰ fere oēs q p secessuȝ aut vomitū expellūť videnť peccātes:

Causa vltimi dicti istiꝰ primi canonis ē q: ex rasura significať q eūatio iā superfluit: ⁊ q intestina pdunt suaȝ tunicā ⁊ disponunť ad disinteriā: sed per reȝ nigrā fetidi odoris significať cancer vlcerosus in itestinis iuxta illđ Gal. quarta affo. cōmēto illius affo. Disinteria si a felle igrossa. ⁊c. ⁊ Aui. xvj. tertij tractatu primo. c. ij. ⁊ iuxta hec. Et nota q egestiones nigre in principio morbi ante digōneȝ semp significāt maluȝ: sed qñqȝ post digōneȝ mīāc morbi significāt bonū: vt est sentētia Gal. quarta affo. cōmēto illius affo. Egestiones nigre ⁊c.

vñ male cognoscunť non peccātes. Sȝ q non sit ad mētē Aui. pȝ: q: dicit q si hec eūatio puenerit vsqȝ ad rē nigrā fetiduȝ hñteȝ odorē ⁊c. vbi videť velle q aliqñ ē ista pmutatio ad reȝ nigrā fetiduȝ hētē odorē ⁊c. Sȝ ꝯstat q hec res nigra nō est alterꝰ qlitatis ab humore malo qlitate generali: ergo non itelligit de illa mutatōe de qua dicit Dy. sed de pª. Itē Aui. 2ª quarti. c. de signis sumptis ab egestione dicit: diuersitas caloris eiꝰ qđ egrediť de digōne ē laudabilis in duabꝰ horis: quaꝝ vna est diuersitas cretica post digōneȝ in die cretico: ⁊ altera est post potionē solutiuā. Ecce q loquiť de diuersitate coloꝝ aperte. Preterea hoc est sumptū a Rasi 6° ꝯtinētis. c. de motibꝰ laboriosis. cū dicit auctoritate Hyp. c. j. libri epidimiaꝝ. dicit q trāsmutatio hūoris p laxationē aut p vomituȝ missi ad aliuȝ facta significat q purgatuȝ est corpꝰ de humore qsito: iō talis eūatio ꝯfert. Sȝ trāsmutatio eiꝰ ad rasurā: aut ad col'aȝ rubeā: aut ad colerā nigrā: aut ad aliqd simplex: aut fetēs significat sup malū itēsū. Hec Rasis. Ubi ꝯstat q Rasis vocat trāsmutatōeȝ qñ est ad col'aȝ aut ad melācoliā: ⁊ talis nō est ī qlitate alia gnāli ad moduȝ Dy. ⁊ vtreqȝ sunt male. Puto ergo q si dať medicīa huiꝰ humoris eūatiua ⁊ post illiꝰ humoris eūationē sequiť eūatio alteri qui differt spē q ista mutatio significat q corpꝰ est mūdificatū ab illo humore quē per talē farmacū intēdebamus eūare: ⁊ iō ē eūatio sufficiēs pro eo quē eūare itēdebamus. Sed tñ nō oȝ q corpus ab oī malo hūore sit mūdificatū. vñ Auic. nō dicit q significat integrā mūdificationē: sȝ q corpus ē mundificatū ab hūore supfluo quem volumꝰ eūare supple p illud farmacū. Qđ aūt dicit Dy. facile soluiť. nā qui dat medicinā duoꝝ humoꝝ eūatiuā: ⁊ intēdit illos eūare: iā si scđs differt a prio: nō fit eūatio ad aliū hūorē ab illo quē intēdit medicꝰ ⁊ quē de pprietate principali respicit medicīa: cū vtrūqȝ intēdat euacuare ⁊ vtrūqȝ respiciat medicīa: de qua tñ mutatiōe nō intelligit Aui. vt pȝ ex mō loquēdi Rasis qui dicit corpꝰ mūdificatū nō absolute sȝ ab humore qsito. Tu etiā ex verbis Rasis ꝯprehēdas veritatē scđe partis. nā rasura ē mala. fetēs aūt res nigra significat iuxta Rasim loco allegato putrefactionē supple malignā: ⁊ nigra humoꝝ adustionē pcipue cū victoria caloris preternālis qñ ē cū fetore. Ex quibus vides nō bñ expositū affo. In vētris fluxibꝰ ⁊c. a Dyno quo ad illā ptē: Si ñ ad malā se trāsmutauerit ⁊c. Qui itelligit si nō trāsmuteť ad eūationē rei iuuatiue. nam ista expō ē ēt expresse ꝯtra Gal. ī cōmēto dicti affo. Et quia eūatio quā intēdimꝰ ē cōpleta qñqȝ trāsmutať: iō tunc est cohibēda nisi per se restringať vt infra diceť. ¶ Circa 2m nota q eūatio fortis nō facit somnū nisi q: pter eūatōȝ maligni humoris corpus remanet cū benignis mundificatū a quibꝰ nō surgunt mali fumi excitantes: ⁊ q: virtus ē debilitata sicut post forte exercitiū: iō reuocat spūs ad intus ⁊ fit somnus qui iō significat cōpletā eūationē si ē multus: q: significat reuocationē caloris ⁊ nō maloꝝ humorū agitationē a quibꝰ eleuanť vapores excitantes ⁊c. Sed si fumi aliqui eleuanť sunt mulcebres: ⁊ sic sufficit ad veritatē q hoc sit semp aut in plibꝰ verum: ⁊ ſm hūc modum somnꝰ iste significat q medicīa pfecte mūdificauit corpꝰ ⁊ cōtulit vt Aui. dicit. Ex quo sequiť q hāc partē minus Dy. bñ exposuit. voluit eiȝ Dy. somnū nō significare sup cōpletā eūationē respcū hūoris sȝ respcū virtutis q: virtus nō ampliorē tollerat. Cōstat eīm ex hoc nō significari qđ cōtulit: q: pōt accidere talis debilitas ex eūatōe humoris nō peccātis. Cōstat etiā q nō ē dicere q perfecte mūdificauit. i. qđ vltimo quo ad virtutē eūauit. Ex quo ergo vides q hec tria significāt cōplementū eūationis quo ad humorē eūandū: ⁊ nō ē vt Dy. dicit q aliqua istaꝝ significat cōpletā eūationē respectu tollerātie virtutis: vt pm ⁊ 2m dicta: iaȝ. s. mutatio egestionū ⁊ somnꝰ. Et soluȝ 3m. s. sitis significat ꝯplemētuȝ eūonis respectu humoris peccātis. Nō autem Dy. facile soluiť lȝ sit equalr ꝯtra ipm. Arguit eiȝ sic: Somnꝰ potest accidere in priuº eūonis pter vapores eleuatos ab humoribꝰ agitatis: ergo non significat ꝯplemētuȝ eūonis. Diciť hoc accidēs esse raro. Diciť 2° q itelligimꝰ somno accñte post notabileȝ euacuationē. Tunc eniȝ si mali sint humores q: iā sunt multuȝ agitati fumi eoꝝ qȝplurimuȝ ipedirēt somnuȝ: aut nō pmitterent ipȝ esse multuȝ ēt plurimuȝ. Circa 3m cañ. de siti nota q est sumptus ex affo. quarte particule. Quibuscūqȝ ex farmacis cum purganť ⁊c. Et ideo intelligitur eo modo quo Gal. cum affo. exponit. ¶ Scđo nota q post assumptōȝ farmaci pōt accidere sitis. Prio ex dispōne stomaci: quia stomacꝰ fit calidus ⁊ siccꝰ. Scđo pōt accidē ex qualitate farmaci: q sit acutū factiuū sitis: vt spēs salis ⁊ euforbiuȝ ⁊ similes medicine. Tertio pōt accidere ex qualitate humoris qui a farmaco trahiť ad stomacū qui sit acutus vt colera: aut salsus vt flegma salsuȝ. Et sitis accñs ab istis cāis nō est signū cōplete opationis farmaci. Qñqȝ accidit sitis q: farmacū eūauit: ita q roridū humidū oris stomaci: ⁊ id qđ eēt loco roridi humidi eēt ꝯsumptū ⁊ eūatum: ⁊ ista est que significat euacuatiōis complemētuȝ. Et ratio est q: medicina trahit tempore sue opationis humoreȝ ad stomacū

De hoc signo meminit Gal. pria affo. affo. illo: Que egeruntur.

Nota q sitis ī farmaco qñqȝ preuenit eūoneȝ moderatam qñqȝ succedit quādo qȝ sequiť eūonis excessuȝ: vt vult Mesue. c. vj. quarte intentōis suoꝝ simpliciū. Nota q Gal. in cōmēto pallegati affo. tres dicit eē cās sitis que preuenit sufficiētē: quas Mesue i. c. pallegato diffuse declarat: ⁊ dicit ibideȝ

[M]edicine q̄ hũores flegmatici pigues viscosi nõ educũt ex se sitim. Sȝ si sitis supueniat post hoꝝ purgatonẽ significat cõplemẽtuȝ bone purgatiõis. Sȝ sitis succedens excessiui purgatiõis nõ est bonuȝ signũ nec ẽ illa vsq̄ ad quã p̄cipit Hyp. Et sitis ð qua Hyp. ⁊ Auic. intẽdunt dicit Mesue q̄ nõ est ꝯpescenda potu sed potius sõno. Siti autẽ ꝑueniẽti ꝯpletã purgationeȝ cõuenit blandiri cum aliquo humido retẽto ĩ ore donec medicina cõpleuerit suaȝ operationem.

stomacũ ⁊ plurimũ a capite ẽ causa descensus partis subtilis roꝛide: vñ fere ex cuiuslibȝ solutiui potu hoĩes multũ spuũt: talis aũt humiditas ꝓhibet sitim. sȝ qñ medicamẽ plene cũat in opere suo stomacũ: ⁊ ab istis humoꝛib⁹ remanet depauperatũ significat q̄ corpus ẽ mũdificatũ: ita q̄ ab ip̄o nõ sunt ãplius humoꝛes trahẽdi ad stomacũ. ⁊ hoc ẽ in plurib⁹ veꝝ: nõ obstante q̄ in quibusdã casib⁹ accidat oppositũ. Et hec ẽ Aui. sñia hic ad quã verificandam dicat̃ q̄ sicut sitis que fit ꝓpter humoꝛẽ calidũ aut salsuȝ remouet̃ humoꝛe illo cũato: ⁊ sic post cũationẽ nisi cẽt cã derelicta ex tali humoꝛe raro remanet sitis. ita accidit de farmaco. ⁊ isto mõ pȝ verificatio cañ. ⁋ Circa istos cañ. dubitat̃ quõ per istas significatiões medic⁹ in ope suo cognoscere põt sufficiẽtiã cũationis. Nã aut deducit coꝛp⁹ ad has dispõnes aut nõ. si nõ deducit: ergo p̄ illas nõ cognoscit sufficiẽtiã cũationis. si deducit ad eas cuȝ iste non apparcãt nisi quãdo sup̄fluit cũatio: ergo medic⁹ facit sup̄fluere cũatõȝ: ⁊ per ꝯñs errauit: q2 nõ ẽ sup̄flue cũandũ.

⁋ Ad hoc dubiũ rñdet̃ cõiter q̄ iste dispões. s. mutatio egestiõis ⁊ somn⁹ ⁊ sitis: si p̄seuerãt post cũationẽ significant sup̄fluitatẽ simplr̃. Si aũt incipiãt ⁊ nõ p̄seuerant ⁊ significãt sup̄fluitatẽ illa ẽ talis fm̃ quid: ⁊ vt nũc que facilitet remouet̃. Et iõ dicit̃ q̄ lȝ ducere vsq̄ ad manifesta principia taliũ dispõnuȝ. nõ lȝ aũt ducere vsq̄ ad p̄seuerantiã: imo si in cãu aliquo p̄seueret p̄cipit̃ q̄ dȝ restringi vt infra habebit̃. Nec valet argumẽtũ: aliqð nocumẽtuȝ ẽ ĩ tali purgatõe: ergo ẽ mala vel ĩcõueniẽt admĩstrat̃: q2 id nociuũ nõ ẽ notabile ⁊ iuuamẽtũ est plurimũ. Id tñ qð Aui. dicit de siti q̄ maximã bonitatẽ purgatiõis significat nõ intelligit̃ tãquã sup̄latiuũ: sed vt dicit bonitatẽ notabilẽ valde. Et hec est cõis dubij solõ. Si quis tñ diceret q̄ somn⁹ mult⁹ nõ accidit ꝑꝑ sup̄fluentẽ euatiõeȝ: imo ad sufficiẽtẽ ⁊ nõ sup̄fluẽtẽ: sequitur similr̃ q̄ vt plurimũ de siti non videt̃ quõ improbet̃: nec valet q̄ si cũatur aliquid benignũ q̄ propter hoc sup̄fluat. In oĩ enim cũatione aliquid benignũ cũatur ⁊c̃.

Scito etiã q̄ medicina vẽtris solutiua expellit illud qð euacuat cũ virtute attractiua q̄ attrahit hũc eũdẽ humoꝛẽ: ⁊ fortasse attrahit grossum ⁊ reliquit subtilẽ quẽadmoduȝ facit illa que melãcoliã expellit.

⁋ Ista ẽ scða pars p̄ncipalis hui⁹ capl'i ĩ qua Aui. docet modũ quo cũat medicina vẽtris solutiua ⁊ vomitiua. Et diuidit̃ in duas p̄tes. Nã primo facit qð dictuȝ ẽ. Scðo ponit vnũ cañ. non ꝓprie de hac mã: sed de aliquo modo euationis. 2a ĩ fine capl'i: ⁊ debes scire. Pria diuidit̃ ĩ duas partes. Nã ĩ p̄o docet que virt⁹ sit in medicina per quã euantur hũores. Scðo docet a qua virtute proprie cũant̃. 2a ibi: ⁊ debes scire q̄ humoꝝ. Prima ĩ duas. p̄o facit qð dictũ ẽ. 2o ponit ⁊ remouet quosdã erroꝛes circa hãc mãȝ. 2a ibi: illi⁹ p̄terea. In p̄a p̄te dicit q̄ medicina expellit illð qð cũat cũ virtute attractiua q̄ attrahit hunc eũdeȝ hũoꝛẽ a ꝓprietate. ⁊ q̄ hẽat a ꝓprietate aliquẽ dterminatũ humoꝛẽ cũare ꝓbat: q2 medicia fortasse. i. qñq̄ attrahit hũoꝛẽ grossuȝ ⁊ relinq̄t subtilẽ sicut facit medicia q̄ cũat melãcoliã: sȝ hoc nõ posset facẽ nisi p̄ virtutẽ q̄ a ꝓprietate illũ attrahẽt: ergo seq̄t̃ q̄ hẽat virtutẽ a ꝓprietate attrahẽdi talẽ hũoꝛẽ. ⁋ Circa istã p̄tẽ nota q̄ medicia solutiua cũat hũoꝛẽ p̄ accñs. Nã vt patebit paulo post medicina trahit humoꝛẽ aut ad stomacũ aut ad ĩtestina: ⁊ qñ hũoꝛ fuerit ibi: q2 nocet mẽbris: ĩsurgit virt⁹ expulsiua nãlis mẽbri ⁊ expellit hũoꝛẽ. Ex quo pȝ q̄ medicia ĩ cũando p̄ accñs talẽ hũoꝛẽ: nõ vtit̃ alia virtute nisi virtute attractiua. Et iõ Aui. dicit q̄ expellit cuȝ virtute attractiua: q2 virt⁹ sua attractiua ẽ cã per accñs expulsiõis illi⁹ hũoris. Et iõ posito q̄ attractio fieret soluȝ rõne similitudis ⁊ expulsio p̄ dissimilitudinẽ nõ oȝ humoꝛẽ q̄ a medicia attrahit̃ eẽ sĩleȝ ⁊ dissĩleȝ medicie: q2 illa dissimilitudo ẽ ad illð qð p̄ se expellit: puta ad mẽbrũ. Modus ergo opatõis medicine solutiue ẽ q̄ ipsa attrahit hũoꝛẽ ad locũ vbi ip̄a ẽ: ⁊ cũ humoꝛ ẽ ibi expellit̃ a virtute. ⁋ Scðo p̄ncipalr̃ no. q̄ attractio q̄dã fit a vacuo: q̄dã a calido: q̄dã a virtute p̄ ꝓprietatẽ vt dictũ ẽ doctrĩa 6a primi cañ. Et attractio a calido vel a vacuo semp̄ ẽ illi⁹ qð facili⁹ est attrahibile: ⁊ tale aliĳs parib⁹ est id qð est subtili⁹. Attractio aũt q̄ fit a virtute est illi⁹ qð virtuti ẽ proportionatuȝ siue sit grossuȝ siue subtile. Vt ergo Aui. oñderet q̄ medicia attrahit p̄ ꝓprietateȝ: dixit q̄ qñq̄ attrahit grossuȝ ⁊ reliquit subtile: qð non fieret alioꝝ stante paritate nisi a ꝓprietate traheret. Sȝ si dixisset q̄ attrahit subtile ⁊ reliquit grossuȝ vt etiaȝ sepe cõtingit non potuisset per hoc ĩtentuȝ suum ꝓbare. Dixit aũt fortasse: q2 non oĩs medicina attrahit humoꝛẽ grossuȝ ⁊ relinq̄t subtilẽ. Nã multe sunt q̄ respiciũt plures humoꝛes vt agaricus. Alique tñ sũt q̄ attrahũt humoꝛeȝ grossuȝ ⁊ non subtilẽ: vt coloquĩtida ⁊ alie similes. Et hec sufficiant ad ꝓbanduȝ intentum.

Tangit hoc etiaȝ Mesue in scðo. c. intentionis prime suoꝝ simpliciũ cuȝ dicit: Medicina laxatiua ꝑueniens ad stomacum ⁊c̃.

Illius preterea verbũ qui dicit q̄ ipsa generat illud qð attrahit: aut q̄ in primis attrahit id qð est subtile nõ est aliquid. Et Gal. quideȝ hoc sentiat: penitus tñ dicit q̄ medicina vẽtris solutiua in qua nõ ẽ venenositas cũ ventrẽ nõ soluerit ⁊ digeret̃ generabit humoꝛẽ queȝ attrahere solebat: sȝ huiusmodi dicta nõ sunt cõueniẽtia.

Nota q̄ Asclepiades ⁊ Herasistrat⁹ medici famosi t̄pe Gal. affirmauerũt medicinas attractiuas humoꝝ cõuertere humoreȝ quẽcũq̄ attingũt in ꝓpriaȝ spẽm humoris illi⁹ cuius dicunt̃ cũatiue: vt refert Gal. in libro medicinaꝝ. c. ij. Nota ẽt q̄ q̄daȝ insequẽs doctrinã Herasistrati publice disputans cuȝ Gal. dixit vnãquãq̄ spẽm hũoris trahi a quacũq̄ medicina ⁊ simpliciter vnãquãq̄ ipsarũ attrahere sicut sanguisuge: vt ideȝ Gal. dicit in eodẽ libro. c. v. ⁊ multa alia de his refert in isto libro capitulis plurimis.

⁋ Hic ponit cañ. ⁊ remouet quosdam erroꝛes circa hãc mãȝ: ⁊ p̄o duo simul: 2o vnũ. 2a ibi: ⁊ mã q̄dẽ. ⁋ In p̄a p̄te dicit q̄ vbũ illi⁹ q̄ dicit q̄ medicia gnãt illð qð attrahit aut qð ip̄a semp̄ attrahit p̄ri⁹ illð qð ẽ subtile nõ ẽ aliquid: supple nõ verum. ⁋ Dicit 2o quoad hãc partem q̄ licet. G. hoc sentiat: tñ penit⁹ ⁊ vltimate dicit q̄ medicina solutiua in qua ẽ vẽtositas cũ nõ soluit vẽtrẽ generabit humoꝛẽ quẽ attrahere solebat. ⁋ Dicit 3o q̄ hec dicta nõ sunt cõueniẽtia. ⁋ Circa primũ dictũ cõsidera q̄ quidam fuerũt qui dicebant q̄ medicina que soluit ventrẽ generat humoꝛẽ quẽ attrahit. Alij autẽ dixerũt q̄ iste virtutes attractiue a ꝓprietate nõ dant̃ imo qð fit attractio a vacuo aut a calido: ⁊ q2 vacuũ ⁊ calidũ nõ faciũt attrahi nisi primo id qð est subtile: iõ isti dicebãt q̄ trahit p̄o semp̄ id qð ẽ subtile medicia soluẽs. Dicit ergo Auic. q̄ istoꝝ opĩo quoad ãbas p̄tes ẽ falsa. ⁋ 2m aũt dictũ põt multiplr̃ intelligi. Unus modus q̄ licet Gal. sentiat hoc s. q̄ istarũ opinio ẽ falsa: tamẽ ipse dicit q̄ medicina solutiua vẽtris cũ nõ cũat ⁊ ĩ ea nõ ẽ venenositas: gnãt humorẽ quẽ solebat attrahere. Et iõ lȝ nõ ex toto cõcedat istoꝛũ opinionẽ quoad primũ: tñ appropinquat quodãmõ cõcedẽdo q̄ aliquo mõ medicina gnãt humoꝛẽ queȝ attrahere solebat. Et possȝ intelligi q̄ Gal. lȝ sentiat hoc. s. q̄ medicina gnãt hũoꝛẽ quẽ cũat: tamẽ non sentit hoc gnãlr̃ vt isti dixerũt: sȝ cũ ꝯditiõib⁹ puta qñ nõ cũat ⁊ cũ hoc nõ ẽ ĩ ea venenositas. ⁋ Tertiũ aũt dictũ põt ĩtelligi duob⁹ modis. Un⁹ ẽ q̄ hec dicta Gal. sunt falsa ita q̄ qñ dicit nõ sunt cõueniẽtia ĩtelligat̃ q̄ nõ sint vera. 2o põt ĩtelligi q̄ nõ sunt cõueniẽtia cũ opiniõe statim dicta. nã differũt in multis vt pȝ in expositione. Et vt ista dicta sint magis clara dubitat̃ ⁊c̃.

Utrũ medicina solutiua vel vomitiua cõuertatur ad hũoꝛẽ quẽ hȝ euare?

Negatiue arguit̃ sic. Medicina plurimũ differt ĩ cõplõne ab hũore quẽ hȝ attrahere: ergo nõ dȝ in ip̄m cõuerti. tenet cõsequẽtia q2 cõuertit̃ in illũ ĩ quẽ facili⁹ trãsmutat̃: sȝ facili⁹ trãsmutatur ĩ illũ a quo minime differt in cõplõne. Assumptũ patet q2 viole ⁊ mucilago psilij ⁊ pruna ⁊ rose ⁊ mirabolani citrini ⁊ huiusmõi medicine frigide attrahũt colerã calidam ⁊ mezereon ⁊ euforbiũ ⁊ serapinũ ⁊ oppoponacũ ⁊ sareocolla ⁊ turbit ⁊ coloquintida ⁊ cucumer asinin⁹ ⁊ plurime tales que calidissime sunt attrahũt flegma ⁊ humoꝛes frigidos. ⁋ 2o sic: si ita eẽt hoc maxie eẽt q2 medicina solutiua hȝ similitudinẽ cũ hũoꝛe quẽ attrahit ⁊ ꝓpter hoc facili⁹ in illũ ẽ trãsmutabilis. ⁋ Sed cõtra. Proprietas medicine per quã attrahit nõ sequit̃ sĩlitudinẽ substãtificã vel cõplonalẽ: sȝ medicina nõ attrahit nisi ꝓpter talẽ ꝓprietatẽ ergo ⁊c̃. Minoꝛ ẽ Aui. ⁊ p̄cipue Mesue ĩ suo de cõsolatione. Et maioꝛ ꝓbatur. Primo q̄ non sequit̃ similitudinẽ cõplonalẽ: pȝ q2 medicine cõplonaliter calide trahũt hũoꝛes frigidos ⁊ frigide calidos. Secundo q̄ nõ sequit̃ similitudineȝ in substãtia q2 plurime sunt res similes magis q̄ȝ talis medicina ⁊ dat⁹ hũoꝛ qui trahit̃: ĩ quib⁹ tamẽ hec ꝓprietas attrahẽdi nõ inuenit̃: q2 vna spẽs nõ attrahit aliã vt siluestris domesticã nec calibs ferrũ ⁊ argẽtum viuũ aliquod metallũ nec sanguis chilũ nec chilus cibuȝ.

⁋ Tertio sic. Si ꝓprietas ista eẽt ꝓpter sĩlitudinẽ ĩ substantia cuȝ ista nõ sit idẽtitas substãtifica vt Gal. vult 3o de simplici. sequit̃ q̄ erit quedã ꝓpinquitas ꝓpter quã vnũ ẽ paratũ ĩmediate ad aliud aut saltẽ faciliter cõuerti: cũ alia nõ videat̃ rõ similitudinis ĩ substãtia: sed plurima sunt quoꝛũ vnuȝ est aptũ ĩmediate ad aliud cõuerti inter que nõ currit hec ꝓprietas ⁊ ecõtra. Inter multa currit quoꝛũ vnũ nõ est aptũ ĩmediate ad aliud cõuerti: ergo nõ ꝓpter sĩlitudinẽ ĩ substãtia ẽ inter medicinã attrahẽteȝ ⁊ hũoꝛẽ attractũ hec ꝓprietas. Et minoꝛ pȝ q2 charabe nõ põt per aliquã nãlẽ virtutẽ ꝯuerti ĩ palcã ĩmediate: ⁊ adamas nõ põt ĩmediate ĩ ferrũ cõuerti nec ecõtra: ĩter quos tñ currit ꝓprietas attrahẽdi. Patet ẽt quo ad aliã partẽ p̄ dicta ĩ p̄cedẽti rõne. ⁋ Quarto sic. Si eẽt hec virt⁹ attractiua p̄ sĩlitudinẽ ĩ substantia cũ equalis sit sĩlitudo in substãtia: postquaȝ medicine a nostro caloꝛe sunt actuate sicut antequã sint actuate: sequit̃ q̄ añquã actuent̃ a nostro caloꝛe haberẽt hanc virtutẽ attrahẽdi. hoc aũt ẽ manifeste falsuȝ in multis medicinis: ergo falsuȝ ẽ q̄ hec ꝓprietas fit ꝑꝑ similitudinẽ ĩ substantia. ⁋ Ad partẽ affirmatiuã ẽ Gal. 3o de simplici distinctiõe 4a. c. 4o cũ dixit: Et illud ẽ qm̃ ĩter vnã quãq̄ medicinarũ solutiuarũ ⁊ humoꝛẽ ꝓculdubio ẽ assimilatio sȝ nõ sequit̃ eã necessario vt sit ei aliquid cõmixtum de virtute interficiẽte: ⁊ ꝑꝑ illud fit q̄ nõ ẽ cõsequẽs ei vt noceat ꝓculdubio qñ nõ soluit: imo digerit̃ ⁊ generat̃ ex ea ille humoꝛ de ꝓprietate cui⁹ ẽ vt attrahat eũ. Hec Gal. ⁋ In soluẽdo istã q̄õnẽ p̄o ponã solutionẽ Cõciliatoris ⁊ Dy. que videt̃ cõformis dictis. G. 2o ponaȝ illud qð ego puto fuisse de mente. G.

3° illud qđ puto voluisse Aui. ¶ Quātū ad primū suppono q̄ oīs res ī qua est virt⁹ attractiua alicui⁹ loquēdo de attractione a virtute ꝛ nō de illa que fit a vacuo aut caliditate ē pp aliquā cōueniētiā ꝛ silitutē eius attractiuam. Hec suppō ē primo Gal. 3° virtutū nāliū. c. 6° cū dixit: Nullū eniꝫ entiū attrahit pp ipm attrahere sed vt voluptuet ex eo cuius pp attractionē copiā hꝫ. Cōstat etiā q̄ nō voluptuaꝛ ꝓprie sicut sensitiuū aut iꝓprie sicut non sensitiuū nec ex aliquo nisi pp cōueniētiā: ergo oīs attractio ē cum cōueniētia. ¶ Scđo ꝓbaꝛ idē rōne supponēdo q̄ entia nālia agūt ꝓpter finē. Supponēdo 2° q̄ appetūt permanere. Supponēdo 3° q̄ res conseruās facit illđ ꝑ quādā cōueniētiā cum seruato. Ex quib⁹ sequiꝛ q̄ attrahēs aliquid mere nāliter trahit pp finē intētū a nā trahēte ꝛ nō intēdit nisi pp bene eē ꝛ ꝯseruationeꝫ sui: ꝛ non cōseruaꝛ nisi ꝑ id qđ ē aliquo mō cōueniēs: ergo in attractione attrahiꝛ aliquo mō hñs cōueniētiā. ¶ Tertio ꝓbatur q̄ mēbra attrahūt nutrimētū ꝓpriū aut cōe aut superfluitates ꝓpter aliquā cōueniētiā quā hñt ad illa vel ad illā. Silr magnes attrahit ferꝝ: ꝛ īter magnetē ꝛ ferꝝ est multa ꝯuenientia ī modo substātie ꝛ aliis: nam non trahit nisi ferꝝ: ergo pariter erit ī oī alia attractōe. ¶ Quarto ad res īconueniētes declinaꝛ virt⁹ ad eas expellēdas: ergo ille ad quas attrahēdas īclinaꝛ sunt aliquo mō conuenientes. ¶ Scđa suppositio: nō oꝫ similitudinē īter attrahēs ꝛ attractū esse similitudinē ꝯplōnaleꝫ. Hoc pꝫ q̄ plurime medicīe homogenee sunt attractiue ꝛ ꝯplōnis calide ꝛ sicce: cuꝫ tñ humores q̄ ꝑ illas attrahunꝛ sunt fridi: vñ colloquītida ꝛ euforbiū ꝛ multa talia q̄ sunt calida ꝛ sicca ꝛ homogenea trahūt flegma. ¶ Tertia suppositio: similitudo ꝛ ꝯuenientia īter attrahēs ꝛ attractuꝫ oꝫ q̄ sit similitudo ẜm substātiā. Probaꝛ sic: q̄ oīs similitudo aut est ẜꝫ substantiā aut ẜm q̄litateꝫ: sꝫ similitudo īter medicinā attrahentē ꝛ humorē attractū: ꝛ silr de aliis non oꝫ q̄ sit ẜꝫ q̄litatē: tunc eīꝫ maxīe esset ẜm ꝯplōneꝫ: ergo dꝫ esse ẜꝫ substātiā. Est ēt vnica rō similitudīs īter attrahēs ꝛ attractū sicut est vnica rō attractōis. Et ista suppō ē de mēte Gal. 3° de simplici distictione 4ª. c. iiii. cum dixit: Uerꝝ postq̄ꝫ nos ōñdimus q̄ spēs attractionū non sunt nisi pp similitudineꝫ substātiaꝝ ad substātias. ¶ Quarta suppō: facili⁹ trāsmutaꝛ res in simileꝫ q̄ꝫ dissimilē. Pꝫ q̄ ꝯuersio ī genere ꝓportionali est facilioꝛ ꝛc̄. ¶ Quīta suppō: medicīs attrahentib⁹ humores q̄ñq̄ꝫ sunt permixte ꝑtes venenose ꝯrie nāe hūane: vt pꝫ in ere ꝛ multis talib⁹: q̄ñq̄ꝫ ñ sunt ꝑmixte: vt pꝫ ī cartamo ꝛ rosis ꝛ violis ꝛ prunis ꝛ multis similibus. ¶ His habitis rñdeo ꝑ ꝯclusiones Cōciliatoris ꝛ Dy. qui ipm sequi voluit. ¶ Cōclō ergo rñsiua Cōciliatoris ē ista: Medicina solutiua nō venenosa q̄ sumiꝛ ꝛ non soluit: pōt ꝯuerti in humorē queꝫ hꝫ a ꝓprietate attrahē. Istā ꝓbat multis rōnibus 142ª differētia. Et p° q̄ conuenit cū humore in mā ꝛ differt in forma: sꝫ oīa q̄ in genere eodē ꝯueniūt ꝛ diuersa sunt ī specie trāsmutanꝛ adiuiceꝫ p̄rio de gnātione: ergo medicina pōt in humoreꝫ trāsmutari quē attrahit. Scđo q̄ ī medicīa ē mixtio elemētoruꝫ possibiliū expoliari q̄litatib⁹ ꝯriātib⁹ hūori. 3° q̄ medicīa ē similis humori tali: ꝛ ꝑ ꝯsequēs facili⁹ ī illum q̄ꝫ ī alium trāsmutaꝛ. Cōfirmaꝛ: q̄ hñtia similitudinē in q̄litate pñt adiuiceꝫ trāsmutari: ergo multo magis hñtia in substātia similitudinē. Idē ꝯfirmaꝛ q̄ mēbruꝫ ꝯfortat sibi silē maxime vt ꝓbaꝛ ꝑ multa experta: ꝛ ꝑ ꝯsequens facili⁹ trāsit in illi⁹ nāꝫ ꝛ nō nisi ꝑ similitudinē: ergo a pari medicīa trāsmutabilis ē in humorē quē trahit. Dynus aūt dixit duas cōclōnes. ¶ Prīa q̄ medicina solutiua pōt ꝯuerti ī humiditatē corporis humani. ꝓbaꝛ q̄ venenū pōt in taleꝫ humiditatem ꝯuerti ꝛ nutrire. sꝫ ꝯstat q̄ min⁹ hoc repugnat medicīe ergo ꝛc̄. Scđo sic: medicīa aliqua pōt eē ī potētia passiua silis hūiditati nr̄i corpis: ꝛ hūoꝛ nr̄i corpis ē ī potētia actiua ꝛ pōt eē horū ꝯueniēs applicatio: ergo pōt eē medicīe ī taleꝫ hūiditatē ꝯuersio. Cōsequētia clara q̄ alia nō requirunꝛ ad actionē: ꝛ pꝫ assūpti possibilitas supposito q̄ medicina nō sit venenosa. nā ꝓpter venenositatē tolleraꝛ ꝓportionalitas patiēdi cōuersionē ad humorē. ꝛ si caret venenositate sequiꝛ q̄ ē ꝓportionata ad cōuersionē ī humiditatē corporuꝫ nostroꝝ. ex hoc eīm ōñdiꝛ q̄ ibi non ē cōtrarietas. ¶ Scđa cōditio q̄ accipiꝛ in parua q̄ꝫtitate: ex hoc enim fit ipa paucuꝫ resistēs. ¶ Tertia cōditio q̄ caloꝛ noster sit fortis: tūc erūt oīa dicta. s. medicina in potētia passiua silis hūiditati corporis: ꝛ caloꝛ noster ī potentia actiua: ꝛ magis erit si sumaꝛ sup forte famē ꝛ magnā īdigētiaꝫ nutrimēti. ¶ Scđa cōclō Dy. ē talis: medicina ꝓportionalr cōuertiꝛ ad humorē quē trahit q̄ꝫ ad alium. Ista ꝓbaꝛ q̄ ī hñtib⁹ simbolū facilioꝛ ē transit⁹. Sꝫ medicina hꝫ maiorem cōueniētiā in substātia vt dicit suppō tertia: ergo dꝫ magis ꝛ facilius ī ipꝫ cōuerti. ¶ Ego aūt puto Gal. voluisse suppōnes dictas: ī quib⁹ tñ nota p̄rio q̄ nō dꝫ eē de mēte Gal. q̄ talis medicina sit cōueniens cū hūore in substātia attrahēdo: īmo aliqua ē cuius pars ē parua hoc mō in substātia ꝯueniēs: ꝛ aliqua cui⁹ maior: ꝛ hoc pꝫ in principio quarti capituli sepe allegati 3° đ simplici distinctiōe 4ª cū dicit: Et sicut nos ōñdim⁹ ī suas añ

Gal. tertio de simplici medicina videꝛ inuere q̄ inter medicinā attrahentē humorē ꝛ humorē attractuꝫ sit duplex similitudo seu ꝯueniētia. Una formalis quia medicina est apta nata trahere ꝛ hūoꝛ attrahi ꝑ ꝓprias virtutes inuētas ī eis actu aut potētia. Alia materialis qua medicīe inest ex ꝯpōne suorū elemētorū vt sit apta fieri humoꝛ queꝫ solet attrahere qñ vincitur a caloꝛe inato ꝛ spoliaꝛ sua virtute attractiua. Prīa similitudo est vt magnetis ad ferrū. Scđa vt cibi ad corp⁹ alēdū.

q̄ nullus eoꝝ ē ẜm plurimū cui nō admistraꝛ qualitas extranea: imo ī arbore viridi ꝛ in fructu ē res pmixta eorum succo: cui⁹ gen⁹ ē preter gen⁹ succoꝝ. Similr oꝫ vt estimes q̄ in medicinis sunt substātie multe innectoꝝ generꝝ. hec Gal. Ex quo pꝫ q̄ nō itēdit q̄ ẜm totū similiaꝛ humori: tūc eniꝫ tota eēt vni⁹ generis ꝛ nō est. pꝫ paulo post vbi postquā iā dictū ē q̄ cartamus ꝛ semen vrtice ambo purgant flegma ipe dicit q̄ inter ista res parua est in qua est similitudo in substātia: dixit eīꝫ ita: ꝛ tu stabis sup illud ꝛ scies illud per hoc vt p̄cogites ꝛ semē vrtice qđ ipm nō diuersificaꝛ a cartamo nisi q̄ in ipō est plus de caliditate q̄ꝫ in cartamo: ꝛ illud ē qm̄ illud qđ ē inter vtrūq̄ꝫ de similitudine ī substātia ē res parua. Si ergo semen vrtice ẜꝫ suam partē similaꝛ cartamo ꝛ similaꝛ sibi ẜm partē ẜꝫ quā ē silē flegmati: ꝛ sic pꝫ varietas notati. ¶ Tūc ergo ẜꝫ Gal. pono istas cōclusiones. Medicina solutiua cū nō ē venenosa possibile ē q̄ non sit ibi impediēs vt cōuertaꝛ in substantiā corpis: ergo possibile ē vt ẜm partē cōuertaꝛ ī substātiam corporis nutriēdo. Probaꝛ ēt q̄ ꝯuertaꝛ ī humorē: q̄ in tali medicina ē pars ẜꝫ substantiā similis humori attrahēdo: ꝛ cū nō ē venenosa possibile ē qđ nō sit ibi impediēs a cōuersione eius ī substātiā corpis: ergo possibile ē q̄ ipsa sit apta ꝯuerti ī hūores corpis absq̄ꝫ cōnnectōe impedimēti: ꝛ caloꝛ noster ē cōuersiuus eius: ergo possibile erit vt cōuertaꝛ. Pꝫ cōsequētia q̄ sunt possibiles ābe cāe: ex īpossibilitatē causaꝝ seqꝛ effect⁹ possibilitas. ¶ Secūda cōclō: ẜm ꝑtē ẜm quā medicina principalr hꝫ virtutē attractiuā magis ē cōuersibilis medicina ꝛ facili⁹ ī humorē quē hꝫ attrahere q̄ꝫ in aliū. ꝓbaꝛ q̄ ẜm illā partem hꝫ ad illū hūorē similitudinē in substātia. ¶ Tertia conclusio. Cōtingēs ē medicinā solutiuā ẜm maiorē ei⁹ partē eē cōuertibilē in humorē quē nō hꝫ attrahere. ꝓbaꝛ quia stat q̄ ẜm cōplōnē sit ẜm plures partes magis similis humori quē nō hꝫ attrahere q̄ꝫ illi quē hꝫ attrahere vt viole ẜm plures ꝑtes sint silēs flegmati q̄ꝫ colere ꝛ pruna silr ꝛ sic de multis talibus. ꝛ hanc puto fuisse mentem Gal. Sꝫ vt ītelligaꝛ difficultas opiniōis Gal. ꝛ illoꝝ quoruꝫ opinionē Aui. p̄narrauit: notādum q̄ Epicur⁹ ꝛ Asclepiades nō posuerūt has ꝓprietates alteratiuas ꝛ permutatiuas. nam ipi dixerūt elemēta īmutabilia ꝛ īcorruptibilia ꝛ attomalia ad modū đmocriti. Et iō Epicur⁹ cū videret attractōꝫ fieri nō negauit id qđ sēsu appet: sꝫ voluit q̄ q̄dā attomalia pricipia adunita ꝛ tortuosa exeūt a corpe attrahēte ꝛ occurrūt corpi q̄ attrahiꝛ ꝛ nō potētia penetraret redeūt ꝛ resiliūt: sꝫ q̄ colligaꝛ ꝓpter suas figuras cū aliis actionib⁹ rei attracte ipm trahunt: ꝛ facili⁹ trahunt subtile q̄ꝫ grossuꝫ: ꝛ oīs medicīa attractiua ẜm ipm est cuiuslibet humoris tractiua. Asclepiades aūt vidēs paꝝ fundamentū ꝛ īprobabilitatē huius dicti lꝫ sequaꝛ Epicurū: in isto ꝯdixit ꝛ dixit q̄ medicina nō trahit humorē: sꝫ ex ipsa generaꝛ humoꝛ qui expelliꝛ. Et Gal. istas pōnes iprobauit longe ꝛ late p° virtutuꝫ nāliū ꝛ in libro elemētorum ẜm Hyp. ꝛ 3° de simplici. Et non obstāte q̄ nō iprobauerit alias Asclepiadis pōnes volentis humores q̄ euaꝛ generari ẜm apparentiaꝫ ex medicina sūpta: dicit tñ ipse hic q̄ ex medicīa cū non ē venenosa ꝛ non soluit generaꝛ humoꝛ: de cuius ꝓprietate est vt attrahaꝛ ab ea. ꝛ hoc voluit Aui. dicē. ꝛ hoc ꝓ p°. ¶ Pro 2° aūt pricipali. s. de eo q̄ ego puto Auic. voluisse: nota p° q̄ lꝫ omnis attractio naturalis sit ꝓpter ꝯmoditatē attrahentis p̄sertiꝫ attrahēte mere nāliter dispositōe: tñ non oꝫ oē qđ attrahiꝛ ī nāli dispōne attrahētis attrahi ꝓpter similitudinē īter ea. Prīa pars pꝫ q̄ attractio nālis est opus nāe ꝛ ꝑ ꝯsequēs ꝓpter finē ꝛ non nisi ꝓpter meli⁹ operāteꝫ. 2ª pars ꝓbaꝛ q̄ coꝛ attrahit in nāli dispōne aerē fridum vt refrigereꝛ ab illo: sꝫ non posset refrigerari nisi propter ꝯrietateꝫ: igiꝛ attrahit illuꝫ ꝓpter ꝯrietateꝫ ꝛ ꝑ ꝯsequens non ꝓpter similitudineꝫ cū illo. Et silr in siti nāliter attrahit stomacus aquā vt altereꝛ ad ꝯtrariū dispōnis quā hꝫ: ꝛ hoc fit ꝑ ꝯrietatē ꝛ non ꝑ similitudinē: ꝛ in multis aliis dispōnibus est silr.

¶ Nota 2° q̄ res existēs ī dispōne sibi p̄ternaturali appetit ꝯria sibi: ꝛ ꝑ ꝯsequens attrahit ꝓpter ꝓprietatē ꝛ nō ꝓpter similitudinē. Unde diciꝛ 2° tegni q̄ distemperātie p̄ternāles faciunt appetere ꝯria. ¶ Nota 3° q̄ medicīe solutiue plurime nō trahūt humorē nisi actuenꝛ ī corpe a calore vt notat expientia. Ex quo seqꝛ q̄ acqrunt ꝓprietatē a calore nr̄o a quo reducūꝛ ad actū: ꝛ illā nō hñt añ talē alterationē. ¶ Nota 4° q̄ alteratio quā facit caloꝛ nr̄ in medicina nō ē nālis dispositio ꝛ conueniens tali medicine vtplurimuꝫ. nā cū a nā fiant extra corpus ꝛ sine dispōne quā acqrūt: sequereꝛ q̄ si talis dispō eēt eis naturalis: nā fuisset deficiēs ī necessariis ī illis medicis. Preterea multe medicine sunt semina que tūc sunt in nālissima dispōne cū pñt gnāre simile ꝛc̄. Sed qñ in tali dispōe sunt nō sunt actuate a nostro caloꝛe: ergo sūt ī nālissima dispōne absq̄ꝫ illa actuatiōe ꝛ per illā nō acquirūt dispōnem naturaleꝫ. Ex his sequiꝛ primo q̄ nō oīs medicīa trahēs humorem trahit pp silitudinē ī substātia. nā si ita esset: hoc maxime eēt q̄ medicine ī nālissima dispōne sua existētes traherent humorē: ꝛ q̄ qñ sic trahunt oꝫ attractionē fieri solū rōne

talis

Mesue in.c.j.de rectificatiōe medicinaꝝ simpliciū. dicit ꝙ medicia laxatiua attrahit humorē virtute celesti sibi desuper ipressa regulante mixtione ipsius.

talis similitudīs: mō hoc nō ē verū cū hoc nō sit oportunū oēm talē attractionē eē ꝓpter talē similitudinē. Et q2 etiā medicine nō trahūt hūorē dū ipē sunt ī nāli dispōe modo qū sunt in preternāli stat ꝙ trahūt potiꝰ cōtrariū. Ex quo sequit ꝙ nō opꝫ ꝙ medicina sit similis ī substātia humori quē attrahit de ꝓprietate. Sequit 2° ꝙ nō oꝫ ipm faciliꝰ eē cōuertibilē in humorē illū q̄ꝫ in aliū: imo medicie plurimū euātes flegma sunt calide ⁊ sicce dissimiles ī ꝯplōne humori illi quē attrahūt ⁊ nō oꝫ ꝙ sint similes in substantia. Sequit ꝙ faciliꝰ cōuertūtur ad hūorez cōtrariū si in humore cōuerti deberēt: vel vlteriꝰ supposito ꝙ medicia traheret humorē ꝓpter talez similitudinē: tū ex medicina non generat humor ab illo humore: sꝫ a virtute mēbroꝝ. Et possibile ē mēbroꝝ virtutē magis agere ad ꝯrij humoris generationē q̄ꝫ ad similis vt colericū epar maxie si sit ꝑternāliter dispositū vt in causonizāte ꝯuertit aqua ī colerā quātomagis rem habentē similitudinē cuꝫ flegmate ī substātia. Sꝫ que sit ꝯplexionalr calida ⁊ sicca: varietas eiꝫ generatoꝝ nō tātuꝫ sequit varietatez materie sed varietatez generātis. Et ideo illa data similitudine: nō tū sequit ꝙ ex medicia generet talis humor. Accidit etiā ꝙ si ex medicia dꝫ generari humor: oꝫ pⁱo ꝙ digerat digōne prima q2 obiectū ꝯueniēs virtuti digestiue ꝑ quā hūores generant ē chilus ⁊ nō quelibꝫ alia res: ⁊ iō pⁱo oꝫ ipsam cōuerti ī chilū. Modo cōstat ꝙ res ꝓportiōata vni hūori imo ipemet humor nō oꝫ ꝙ sit aptus ꝯuerti ī chilū aptissimū ad generationē hūoris sibi silis: vū colera nō ē apta digestioni in stomaco ita vt in chilū cōuertat: ⁊ sanguis q ē humor benignissimꝰ si comedat sicut ē plurimū cū digerit ē aptꝰ vt ex eo chilus malus generet ⁊ sic paꝝ sanguinis. Ex quo pꝫ 2° illa silitudine cōcessa Gal. non oꝫ tamē ꝙ ex medicina talis humor generet. videmus ēt ꝙ q2 digerere ⁊ sanguificare ⁊ oīno humores gnāre sunt cꝑationes que fiūt ab agētibꝰ determinatis ⁊ per vias determinatas ꝙ ēt oꝫ ꝙ fiat ex medicinis determinatis. Nō eiꝫ quicquid ē nō venenū pōt nutrire hoiem. nā elemēta non nutriūt vt dicit prima huiꝰ: ⁊ silr sunt multa mixta nō venenosa que nō sunt apta eē nutrimēta. Et ex hoc ēt capite pꝫ ꝙ stat medicinā nō venenosaꝫ tū nō eē in substātiā alicuius hūoris a nr̄o calore trāsmutabilem. Per quinqꝫ ergo vias satis apte ōndit ꝙ sermo Gal. quo dicit ꝙ medicina solutiua nō venenosa qū nō soluit ꝯuertit in humorē de cuiꝰ nā ē vt trahat illū nō eē necessariū. pᵃ ē q2 in nāli dispōe qñqꝫ trahit cōtrariū. 2ᵃ q2 in ꝑternāli dispōne trahit ꝯtrariū ⁊ plurimū medicina nō ē attractiua humoris nisi qū ipa ē iā ꝑternaturalr alterata. 3ᵃ via q2 humor nō gnāt humorē ex medicina: sed illud qd pōt in aliud transmutare. 4ᵃ via ē q2 nō imediate pōt talē humorē trāsmutare sed p° in chilū. 5ᵃ ē ꝙ nō obstante similitudine dicta in substātia tū stat ꝙ ipa nō sit receptiua a nr̄o calore trāsmutationis istius terminate qua fit cōuersio in hūores: ⁊ ꝑ ꝯsequēs ꝙ nō generet ex ea humor esto ꝙ nō sit venenosa. Et has vias puto fuisse in mēte Auic. ⁊ forte alias pulchriores ꝑꝑ quas fuit sibi visum ꝙ sermones Gal. in ista mā nō sint veri. ¶ Ego aūt tantoꝝ viroꝝ discordias cuꝫ difficultate possez ꝯcordare. Et iō quoad istud magis adhereo positioni quā puto Aui. ꝙ nō sit oportunū medicinā solutiuā qū n̄ ē venenosa ⁊ non soluit eē aptā ꝯuerti in corꝑe illo ad humorē de cuiꝰ ꝓprietate ē vt trahat ab illa nec fm totū nec fm maiorē partē fm quā pⁱcipalr ē attractiua. Et videt mihi ꝙ bonū ingeniū ex dictis argumentorū Cōciliatoris ⁊ Dy. ⁊ Gal. solōnes elicē pōt. Et hec de ista qōe ī qua ⁊ solutum sit ad questionē sequētis partis: vtrū medicina trahat humorē ꝓpter similitudinē quā habet cum illo in substātia ⁊c.

Pro ꝯpletiori doctrina huius materie vide que dicūtur ab Auer. quīto colliget c.xxiiij. ⁊ etiā septio phisicoꝝ ꝯmēto.vij. vbi loquit de attractione.

Et videt quidē ꝙ Gal. ex hoc qd certificat sentiat ꝙ inter attrahētem medicinā ⁊ humorez attractuꝫ sit conuenientia in substātia: ⁊ ꝓpter hoc attrahit ipsum. sed hoc nō est veruꝫ: quoniā si attractio fieret cuꝫ conueniētia ferruꝫ attraheret ferrū cuꝫ ipsuꝫ superaret: ⁊ aurum attraheret auruꝫ cuꝫ ipsuꝫ superaret quātitate sua: hoc tamen certificare nō est medici.

¶ Hic remouet aliū errorem dicēs ꝙ vr̄ ꝙ Gal. ex hoc qd certificat. i. tāquā certificatū ⁊ probatū affirmat sentiat ꝙ iter medicinā attrahētē ⁊ humorē attractū sit similitudo ī substātia ⁊ ꝙ ꝑꝑ hanc similitudinē ipm attrahit. Subdit 2° ꝙ hoc nō ē verū: quoniā si attractio fieret cuꝫ cōueniētia in substātia. i. propter talem conueniētiaꝫ iam ferrū attraheret ferruꝫ: ⁊ aurum attraheret aurū qū superaret ipsum in quātitate. Dicit 3° ꝙ certificare illud non est medici: imo supple ē philosophi naturalis. Circa qd nota ꝙ Dy. hic ⁊ Cōciliator differētia 141ᵃ dicūt Aui. hic nō velle improbare dictū Gal. sꝫ sensum quorūdā male itelligentiū sicut ī supsicie verba vident sonare. Nam dicit Aui. fm horuꝫ expōnē ꝙ videt quibusdā supple male intelligētibus Gal. ꝙ Gal. velit dicere ꝙ inter medicinaꝫ attrahētē ⁊ humorē attractū sit similitudo in substātia. i. ꝙ sint eiusdem spēi: ⁊ ꝙ ꝓpter hāc similitudinē attractio fiat. sꝫ nō ē verū ꝙ Gal. hoc velit dicere ꝙ inter medicinā attrahētem ⁊ hūorē attractū sit similitudo ī substantia q2 hoc ē falsum. nā ad hoc sequeret ꝙ ferrū attraheret ferrū: ⁊ aurū attraheret aurū cū ipm excederet in quātitate. Gal. aūt dixit ꝙ hec similitudo ī substātia ē cā attractionis ⁊ nō idētitatis: ⁊ isti intelligebant d idētitate. Mō ista multuꝫ differūt: ⁊ ꝙ Gal. loquat de similitudie ⁊ non de idētitate pꝫ in 3° de simplici. c. 4° ī fine dū dicit: Et ego n̄ dixi ꝙ oꝫ ꝙ sit res flegmatica vt ipa met nisi q2 non dixi iterū nisi q2 iter ea ē similitudo non ꝙ vtraqꝫ sit res vna ⁊ eadē: ⁊ illud ē ꝙ ferrū nō attrahit ferruꝫ: neqꝫ caro attrahit carnē: sꝫ lapis attrahit ferrū ⁊ caro attrahit sanguinē: ⁊ inter hec ꝙ res ē similis ei est ꝯiūctio inquātū estimo ⁊ differētia qm̄ flegma ⁊ flegma ⁊ cartamus ⁊ cartamus est vna ⁊ eadē res: sꝫ cartamū ⁊ flegma ābo sunt similia non res vna. hec Gal. Et per hoc videt Dy. ꝙ si Aui. reꝑhēdisset Gal. eo qd ipe dicat attractionē eē ꝓpter idētitatē ī substātia iponeret falsuꝫ. Et si itelligit de similitudie: vt dicit Gal. ⁊ non idētitate tūc ad dictū Gal. nō sequit ꝙ ferrū attrahat ferrū. ⁊ iam Aui. male infert. Nō ergo ē itentio Aui. nisi de malo intellectu dictoꝝ Gal. Ego aūt puto hic Aui. velle iprobare Gal. ⁊ itellexisse ipm de similitudine. Sed vult Aui. qd sequit ad dicta Gal. ꝙ idētitas ē etiaꝫ cā attractiōis si similitudo in substātia ē causa attractionis ī his quoꝝ vnū nō ē aptū rem attractā cōuertere in substantiā suā hoc est vt foueat ⁊ cōseruet a simili attracto: lꝫ multomagis cōseruet ab eodē specie: qd penitus ē simile: ergo multo magis attrahere idē. ¶ Addit aūt Aui. ꝙ ferrū attraheret ferrū qū ē maioris quātitatis: vt dicit Gal. ꝙ duorū similiū illd attrahit qd ē potētiꝰ: mō ferrū maius ē potētius: q2 in maiori quāto ē maior virtꝰ. Et q2 hoc ēt apd Gal. ē falsuꝫ visuꝫ ē Aui. ꝙ dicta Gal. nō sint vera. Utrū aūt medicina attrahat ꝓpter similitudinem visum ē supra.

Et debes scire ꝙ humorū attractio que fit potu medicinaruꝫ soluentiuꝫ ventrez aut vomituꝫ faciētiuꝫ non est nisi in venis in quibus venerūt donec ad itestina perueniant ⁊ stomacum: ⁊ hic natura mouetur ad hoc vt eos expellat extra.

¶ Cū declarauit a qua virtute fit humoꝝ attractio: hic ōndit a qua virtute ꝓprie expellūtur. Et diuidit in duas ꝑtes. Primo facit hoc ī cōi de vomitu ⁊ fluxu. 2° spālr dat cās quare virtꝰ expellēs qñqꝫ expellit ꝑ fluxuꝫ qñqꝫ ꝑ vomitū. 2ᵃ ibi: ⁊ raro qdeꝫ accidit. ¶ Dicit p° ꝙ tu dbes scire ꝙ attractio humoꝝ q̄ fit ꝑ potuꝫ medicinaꝝ soluentiuꝫ ventrez aut ꝓuocātium vomituꝫ nō est nisi in venis quousqꝫ veniat ad stomacū ⁊ itestina. ⁊ qū mā est ibi: tunc insurgit nā mēbri expulsiua siue virtꝰ eius ⁊ expellit ipm. virtus ergo mēbri est illa que expellit. ¶ Nota ergo p° ꝙ in euōne humoꝝ per operationez medicine ꝯcurrunt due operatiōes diuerse ⁊ duo humoꝝ motus: quoꝝ vnus est attractio: ⁊ iste perseuerat quousqꝫ humor veniat ad locū vbi ē medicia aut ad locū vicinū medicie ex quo nō icipit a medicia elōgari. Aliꝰ ē motꝰ expulsiōis: ⁊ iste ē postq̄ꝫ iā tractꝰ ē vsqꝫ ad medicinā aut mēbrū ī quo icipit a medicia elōgari. Primꝰ ergo istoꝝ motuuꝫ ē a virtute attractiua medicie. Et hoc itēdit Aui. cū dicit: Et debes scire ꝙ humoꝝ attractio ⁊c. nō ē nisi ī venis quousqꝫ venit hūor ad stomacū aut itestina. Nā postq̄ꝫ huc venerit n̄ āpliꝰ attrahit: imo īsurgit virtꝰ istoꝝ mēbroꝝ expulsiua ⁊ illos expellit. 2ꝰ aūt icipit ī stōaco aut itestinis ⁊ terminat ad extra: ⁊ iste fit a virtute expulsiua stomaci vel intestinoꝝ ꝓprie. Et sic pꝫ a q̄ virtute ꝓprie fit ista expulsio ⁊ q̄ꝫdiu durat ista medicine attractio. ¶ Patet 2° ꝙ cū dicit ꝙ humorum attractio nō ē nisi in venis ꝙ nō fuit. A. intētio excludere vias illas a venis ita ꝙ per illas nō velit medicinā attrahere. Hoc nāqꝫ eēt falsum q2 tūc medicina nō attraheret hūores extra venas exūtes: sed per li nisi voluit excludere terminū vel locum ad quē fit attractio: nā talis locus ē ad quē mouet humor postquā icipit a stomaco vel intestinis expelli: q2 n̄ ē nisi aut ad stōacū qū illuc vadit: aut vsqꝫ ad itestina qū intestina expellūt āteqūā ad stomacū ascendat post aūt nō ē attractio a farmaco sed expulsio a virtute illorū mēbroꝝ. ¶ Nota 2° ꝙ iste motus attractiōis iuuat multotiēs a mēbris qū humor ē malus ⁊ mēbris incōuenienes: expulsio aūt nō iuuat a medicina postq̄ꝫ incipit nisi ꝑ accidēs pro quāto medicina stimularet virtutē intestinoꝝ ⁊ stomaci. ¶ Nota 3° ꝙ n̄ videt incōueniēs inueniri medicinā que alteret hūorē alteratione ꝑ quā humor moueatur ad intestina ⁊ nō ad medicinā. nā cātarides tēte ī manu qñqꝫ faciūt mingere sanguinē ⁊ nō nisi mouēdo hūores ad vias vrine n̄ obstāte ꝙ ibi n̄ sint. Ergo a pⁱ n̄ repugnabit aliquā eē medicinā hoc mō motiuā ad intestinū rectū ⁊ ad extra. nec ego puto Auic. hoc velle negare: sed voluit ꝙ illud qd cōiter ꝯtingit est modo dicto ab eo.

Et talis motus qui est attractio sit per venas epatis veniētes ad stomacuꝫ.

Intellige ꝙ lꝫ vt ī pluribus attractio humoꝝ ꝑ medicinas nō sit nisi a venis interdū tū ꝑtrāsit vsqꝫ ad mēbra plurimū remota a vijs ductuum vt vsqꝫ ad cutez: vt dicit Mesue in.c.ij. prime intentōis de rectificatōe medicinarum simpliciū. Dicit ibidē vlterius ꝙ medicina potest trahere a quolibet mēbro totius corporis: sꝫ diuersificatur in facilitate attractionis fm mebrorum diuersitatem.

Et raro quidez accidit vt cum vētris solutiuū bibit ad stomacū ascendāt: ⁊ si ascēderint ad vomitū declinabunt. Qd autē ad stomacū ascēdere nō dimittit nō ē ni-

si ꝓpter duas cās. Una quaꝝ ē qm̄ medicia vētris solutiua velociter penetrat ad itestina. Et altera ē qm̄ cum medicia vētris solutiua bibitur: nā ꝓperat ad hoc vt ex venis meseraicis ad iferiora expellat ⁊ ñ ad supiora qm̄ hoc ꝓpiquius ē ⁊ facilius: ⁊ q2 illud qđ est post eas nō ēt ipsas ꝯprimit. Et hoc quidē est ex eo qđ nām mouet vt ex propinquioribꝰ expellat vijs.

¶ Hic dat cās quare virtus expulsiua qñqꝫ humorē attractū a medicina expellit ꝑ vomitum: qñqꝫ ꝑ secessuz. Et diuidit̄ in duas ptes. Primo declarat ꝙ multotiēs per medicinā vētris eñatur humor ꝑ secessum. 2º ōre qñqꝫ ꝑ vomitū vt per medicinā vomitiuā. 2ª ibi: medicine vero. Prima in duas. pº facit qđ dictū ē. 2º mouet vnū errorem circa hoc. 2ª ibi: qđ si medicina. ¶ In prima pte dicit Auic. ꝙ qñ bibitur medicina solutiua vētris raro accidit ꝙ hũor ascēdat ad stomacū. Et si ascēdat hũor ad stomacuz declinabit iste humor ad vomitū. i. aliquo mō iclinabit ad vomitū esto ꝙ nō vomat̄. Et tūc assignat duas cās huius dicti. Prima ē ex parte medicie q2 medicia vētris solutiua velociter penetrat ad intestia ⁊ iō ad intestia trahit. 2ª cā ē ꝙ qñ talis medicia labit̄ natura ꝓperat ad hoc vt expellat humorē ꝑ meseraicas ad iferiora. s. ad intestina ⁊ nō ad supiora. Cā aũt huius scđe ē q2 ista via est ꝓpingor. 2ª q2 ista via ē facilior. 3ª q2 illud qđ ē post illas meseraicas q̄ vadunt ad iferiꝰ non ꝯprimit eas. Et hoc intelligit Dy. ꝙ illud qđ ē ꝓpe nō ꝓhibet eas ab expulsiōe ipsaꝝ materierū. ⁊ hoc est ꝙ nā mouet vt expellat ex vijs ꝓpiquioribꝰ. Et tu itellige ꝙ illud qđ est post meseraicas ad itestina vadēs non ꝯprimit eas aut non ꝓhibet eas ab eaꝝ expulsione q2 ista non hñt nām refugientē a receptiōe supfluitatū itestina sicut stomacꝰ. Et ideo ptes stomaci ꝑ quas meseraice sue terminant̄ q̄ sūt post meseraicas ne recipiāt malas mās magis ꝯprimūt ⁊ magis stringūt meseraicas q̄3 ptes itestinoꝝ. ¶ Ultimū aũt dictū qđ hic est: Et natura mouet vt expellat ex vijs ꝓpinquioribꝰ: itelligit̄ ꝙ ista resistētia ⁊ ꝯpressio est data magis a nā partibꝰ superioribꝰ vt nā expellat ex vijs ꝓpinquioribꝰ. s. partibꝰ epatis. ¶ Circa istā partez nota ꝙ Aui. ponit duas cās. vnā ex parte medicie: scđaz ex parte nāe corpis humani. Et ex parte nāe ponit tres cās. Pria est ꝓpiquitas. 2ª facilitas: q2 ille meseraice sūt latiores. 3ª defectꝰ ꝓhibētis. Sz Mesue in suo de ꝯsolatiōe medicinaꝝ itētione pria. c. ij. enumerat sex. Quaꝝ pª est declinatio hũoris ad iferiora. sunt eiz graues ⁊ ideo ad iferius declināt. 2ª est q2 vie ductuū per quas mā ducit̄ ad medicinā plures termināt̄ ad itestina. vñ multo plures sūt meseraice q̄ ad itestina terminant̄ q̄3 q̄ ad stomacū. 3ª cā est q2 itestina sunt ordinata a nā vt sint mēbra expulsionis nō ita stomacus. Et hec 3ª cā itelligit̄ ꝙ itestina fortiorē habeāt virtutē expulsiuā aut ꝙ mēbra expellentia nāliter iclinant̄ ad itestina pellere. 4ª cā est q2 meliꝰ est pellere ad ignobilia q̄3 ad nobilia. Et ideo mēbra sua virtute expulsiua plus adiuuāt ad motuz materiei ad itestina q̄3 ad motū ad stomacuz. 5ª cā est vna de causis positis ab Aui. s. ꝓpinquitas vie. 6ª cā est q2 dato ꝙ mā vadat ad stomacuz: stomacus hz cā magis expellere ꝑ itestina q̄3 ꝑ meri: qm̄ id facit supfluitas. Naz porta iferior deputata est expulsioni ⁊ superior attractiōi: ⁊ ideo villi sunt eo mō dispositi quo faciliꝰ est ad illā trāsmutare id qđ dz expelli. Et sic vides ꝙ Mesue nullā ponit ex pte medicie cāz descēsus ad itestina. Aui. aũt qnqꝫ cās enumeratas a Mesue ꝯprehendit sub vna. s. sub facilitate: propter illas tñ qnqꝫ cās faciliꝰ trahit ad itestina aut mouet̄ humor q̄3 ad hos. Circa ptez dubitat̄.

Contra istā primā cāz videtur eē id qđ dicitur a Mesue in suo de ꝯsolatiōe medicinaꝝ simpliciū intentiōe prima. c. ij. parapho. j. Per vētrē aũt educūt ⁊c̄. vnde ibi innuit ꝙ medicine queeūqꝫ existētes i stomaco attrahūt humorē ab epate ⁊ alijs mēbris quē eis est ꝓpriū attrahere ad itestina: deinde ꝑm exigētie modū virtutis nālis ꝯtinuat̄ eius motus ⁊ euacuāt per inferiꝰ: ergo nō velociter descendūt vt dicebat̄. posset dici ꝙ medicine secessiue manent in stomaco donec reducte sunt de potentia ad actū: ⁊ modicū postea: sz nō toto tempore sue attractionis sicut medicina vomitiua: sed cito labuntur ad intestina.

Utrum dum medicina solutiua trahit humorē remaneat in stomaco vel itestinis?

Qđ in stomaco pz ex Mesue i suo de ꝯsolatōe cañ. pº. c. ij. dum dicit: Attractio eiz nō est nisi a venis ⁊ occultis ductibꝰ corporis dū humor eūandus vsqꝫ ad stomacū repat. Et idez sentit Serapio 7º breuiarij. c. x. ⁊ multum expssius dixit: Aut vero remanet medicina i stomaco ⁊ attrahit humorē ꝓpriū sibi. i primis idez pz experiētia q2 recipiētes medicinā solutiuā: si postq̄3 iceperit operari: ante tñ ꝯpletā operationē conet̄ vomere: videt̄ manifeste substātia medicie: ⁊ ita in ore sentiūt: ergo medicina remanet i stomaco etiā dūz vētrez soluit. ¶ In oppoᵐ est Aui. q2 dicit vnā cām quare ē solutiua vētris ⁊ nō vomitiua esse q2 velociter penetrat ad itestina. ¶ Cōfirmat̄: in illo loco dz stare medicina attractiua ad quē terminat̄ motus attractionis: ipsa eiz trahit ad se sicut magnes. Sz ad itestina termiat̄ motꝰ attractionis quādo dz soluere ventrē: ergo in itestinis manet medicina. Minor pz q2 in itestinis icipit motus expulsionis pluriū taliū materieꝝ vt dicit Aui. hic. ¶ Pro dubio sequēdo cōez viā dicit̄ ꝙ medicia solutiua ꝑz plurimā sui ptē remanet i stomaco ꝑ maiorē ptē tpis sue opatiōis: ⁊ hoc notat expiētia dicta đ vomitu. dico aũt ꝑz plurimā ptē sui ⁊ ñ ꝑz totū: q2 ex reubarbaro videmꝰ māifeste vrinā tigi tictura reubarbari: ⁊ silr pulpa cassie aũ priuᵐ sue opatōis: qđ nō eēt nisi ꝑz aliquā ptē penetrassz ad venas. pz ēt per aliā expiētiam: q2 in illis medicis in quibꝰ sumit̄ pulpa cassie qñ cassia ē eñata cessat operatio medicine: ⁊ iō si medicina trāsiret cito ad intestina cū ab illis cito expelleret̄ impediret̄ opatio eius. Dicēdū tñ 2º ꝙ medicina solutiua nō stat in ore stomaci: imo subito ad fundū stomaci descēdit ⁊ circa fundū sunt itestina: ⁊ iō ipa cito descendit ad intestina nō ꝙ sit in eorū cōcauitate sed iuxta illa. Et iō dicūt eōiter doctores ꝙ virtus eiꝰ ē in intestinis ⁊ ꝙ ipa illue descēdit ꝑm virtutē ⁊ nō ꝑm corpulentiā. Et hec est cā ꝙ trahit̄ hũor ad intestina recte sicut si magnes eēt in vno sacco cui alij sacci circūponerent̄ in quibꝰ eēt ferruz: ferrū in illo sacco existēs non exiret saccū suū sed mouēt̄ i loco sui sacci vsqꝫ ad vicinitatē saccoꝝ i quo eēt magnes. Et per hoc pz auctorū expiētia ⁊ cōcordia.

Qđ si medicina virtutē haberet attractiuā que humorez comitaret̄ esset natura virtutis expulsiue magis digna vt in sano ⁊ forti superaret: licet medicina non attrahat nisi ad viaz signataz.

¶ Hic remouet vnū errorē: ⁊ error ē iste. Quidā dicunt ꝙ medicina solutiua dz ire ad locū vbi ē humor ad hoc vt ipz melius trahat. Aui. hūc errorē remouet duabꝰ rōibꝰ. Prima ē ista. Si medicia hz virtutē attractiuā que tamē ad hoc vt trahat dz comitari humorē. i. dz ꝯiungi cū humore: sequeret̄ ꝙ in sano corpore ⁊ fortia tali medicina maior fieret eñatio. Cōsequēs falsum ⁊ cōtra supradicta. Et ꝯsequētia pz q2 talis medicina nō eñaret nō q2 alterando hũorē faceret ipm icōueniētē mēbro ⁊ sic virtus mēbri expulsiua isurgeret ad expellēdū. Sz si ita eēt in sano vel in forti fieret potior expulsio: q2 virtus expulsiua ē fortior in sano ⁊ forti q̄3 in ifirmo ⁊ debili. Dy. tñ hz aliū motiuū in exponēdo. Nā dicit ꝙ medicina de se maiorē hz aspectū ad hũores corpis sani q̄3 ad alios sicut magnes melius attrahit ferrū in optia dispōe ⁊ sic magis eū alteraret. Ego aũt nō video quare medicina habeat maiorez respectū ad naturalē q̄3 ad preternālē hũorē: tūc eniz per idē diceret̄ ꝙ i corpore ifirmo magis eñaret hũores bonos q̄3 malos si magis illos respiceret. nec solueret̄ hoc argumētū a Dyno q2 simili mō soluerē rōnez Aui. intellectā vt ipe introducit. ¶ 2ª rō: medicina attrahit hũorē ad vnā viā assignatā. s. ad stomacū vel intestina: sed hoc nō faceret si iret vsqꝫ ad humorē ⁊ ibi alteraret ita ꝙ virtus expulsiua insurgeret: ergo nō oz ꝙ vadat ad humorē. Minor pz: q2 si humor pellit̄ a virtute mēbri expulsiua cuz mēbra ꝓpellāt ꝑ varias vias sibi vicinas: sequit̄ ꝙ talis medicina eñaret per tales vias: qđ est falsuz. Sz pro maiori rei declaratione dubitatur.

Utrum medicia solutiua vadat ad humorē attrahēdū?

Cōsimile dubiuz mouet Gētilis in expositiōe lrē imediate precedētis ⁊ ponit q̄dā argumēta que nō inseru hie magister.

Ad partez affirmatiuā arguit̄ multipliciter. ¶ Et prio sic: medicine ꝓuocatiue vrine vel sudoris ⁊ sputi vadūt ad hũorē quē dz eñare: ergo a simili ⁊ solutiue ventris. Assūptū ⁊ cōsequētia pz. ¶ 2º sic: reubarbarū ⁊ pulpa cassie vadūt ad hũores ⁊ trāseūt ad venas: ergo similr ⁊ alie. Assumptū pz: q2 tingunt vrinas mixtura sua: qđ nō eēt nisi aliqua pars coꝝ trāsiret ad venas. ¶ 3º hyere ⁊ pillule purgatiue capitꝭ đbēt accipi post cibū apđ somnū: ⁊ nō nisi vt vapor earū meliꝰ petat caput: ergo ⁊c̄. Assumptū pz pª tertij illo. c. Cū nām eñare volueris ⁊c̄. i. §. de pillulis ⁊ hyeris: ⁊ sexta tertij de cura egritudinū lingue. vbi postquā dixit ꝙ curat̄ cū alteratiuis ⁊ solutiuis dicit: ⁊ oportunꝰ quidē bibūtur hec post cibū. ¶ 4º sic: possibile est in aliqua medicina esse vim alteratiuā per quā inducit qualitatē motiuā humoris nō ad medicinam sz ad mēbrū distans ab ea: vñ cātarides posite in collo ⁊ i alijs cauterijs qñqꝫ faciūt mingere sanguinē ⁊ imprimunt humoris ꝓprietatē vt moueat̄ ad vesicam: ergo possibile erit dari medicinā a ꝓprietate mouētē humorē ad itestia: sed tales melius eñant eūdo ad humorē: ergo saltez i aliq̄ ē verum ꝙ eñat eūdo ad humorem. ¶ 5º sic: si medicina nō transiret ad humorē nō videret̄ cā quare cōpleta euacuatione i duobꝰ similes medicias sumētibꝰ si vnꝰ eoruz exponat se aeri frigido alter vero nō: i illo qui ifridabit̄ superueniet fluxꝰ vētris: i alio vero nō. Sz hoc ñ ē veꝝ vt notat expiētia. Oz ergo ꝙ ipa ad trahēdū hũorē vadat. Et pz assumptū q2 nō ē alia cā nisi q2 ifrigidato corpe vapores medicie dispsi ꝑ corpꝰ ñ pñt exalare ⁊ remanētes alterāt hũores vt moueāt̄ ad itestia: ⁊ sic vz ꝙ medicia vadat ad hũorē attrahēdū. ¶ In oppositū ē Auic. hie ⁊ Serapio 7º breuiarij. c. 10º. ⁊ Mesue đ ꝯsolatiōe mediciaꝝ ⁊ fere oēs medici. ¶ In isto dubio sūt q̄ttuor eōes opiniōes pª ē valde antiq̄ volēs ꝙ medicia solutiua vadat cū sui corpulentia ad hũorē attrahēdū: ⁊ istud i supficie verboꝝ videt̄ sensisse Aristoteles prima particula ꝓblematum problemate 42º in dādo modū quo farmaca soluuntur: dicit eniz qñ i vētres ingrediūtur: diffundūt̄: ⁊ ferūt̄: ꝑm quos poros nutrimētū ñ fert̄ i venas nō digeri ꝑm vincētes exeunt ferētes molestiā ipis: ⁊ appellat̄ hec purgatio es aurū ⁊ argētū: ⁊ talia idigestibilia quedā sūt ab aliquali caliditate:

tate: ſꝫ nō bñ diffundūtur ĩ mēbra: vnde lege ibi ⁊ videbis ꝙ plane vult farmaca debere diffundi ꝑ corpꝰ ⁊ nō digeri. ¶ Contra hanc opinionē ē experiētia q: sentimus medicinā in stomaco tpe ſue oꝑationis ⁊ dū ſoluit ⁊ aliqñ vomitu expellit. ¶ Et cōtra hanc arguit Aui. hic duabꝰ rationibus ſuprapoſitis in littera q: ſequeret ex hoc ꝙ magis eūaret ĩ ſano ⁊ forti. Sequeret 2° ꝙ nō deberet trahere tm̄ ad viā aſſignatā. ſ. ad ſtomacū. Et cōtra eādeꝫ ē rō Serapionis 7° breuiarij. q: ſi medicina cōiūgeret humori in venis aut in alio mēbro ibi retineret humorē: ſicut magnes ſi cōiungit ferro retineret ipm̄ ⁊ per cōſequēs medicina nō ſolueret. vnde dixit caplō prīo: Et ſi medicīa eſſet illud ⁊ penetraret ad humorē remanerēt ambo ſimul ĩ mēbro poſtquā eūaret. Et cōtra hāc opinionē ſunt fere quaſi oēs famoſi medici. ¶ Scđa opinio volunt ꝙ medicina hꝫ partes diuerſas quaſdā. ſ. groſſas ⁊ quaſdā ſubtiles. ⁊ ꝙ ſm ſubtiles ꝑtes penetrat vſqꝫ ap hūorē: ſꝫ groſſas remanet aut ĩ ſtomaco: aut in inteſtinis. Et hoc declarāt q: q̄dā ſunt medicīe magis eūatiue ab vno mēbro q̄ꝫ ab alio ⁊ magis a remotis vt q̄ eūant mām iuncturaꝝ ⁊ neruorū: ſed hoc nō ē per ſolā alteratione cū vndiqꝫ hēant alterare ergo erit ꝓpter ſuoꝝ vapoꝝ delationē vſqꝫ ad locū vnde dꝫ fieri attractio. Cōfirmat 2° ꝙ cū intendimꝰ magis ab vno mēbro eūare: ſi nō habemꝰ ſolutiuum reſpiciēs ð ꝓprietate mēbruꝫ ꝑmiſcemꝰ aliquid qð ducat virtutē ſolutiuā ad mēbrū: vt puta rē aliquā que ad mēbrū illud attrahat ⁊ ſimul cuꝫ ea aliquid de vapore medicīe cōducat. aliter eiꝫ nō videt modus per quē attrahat virtus medicīe ad locū. Cōtra tñ hanc viā ē rō Cōciliatoris: q: vapor medicine motꝰ ad hūorē hꝫ illius humoris virtutē attractiuā: ergo cū cōiungit humori ĩ mēbro ē cā quietis hūoris ibi ⁊ nō motus eius ad inteſtina: ⁊ ꝑ cōſequēs horū vaporū multitudo potius ĩpeditiua eēt q̄ꝫ iuuatiua. ¶ Tertia opinio videt Auic. ⁊ Meſue ⁊ Serapionis ⁊ Halicbatis ⁊ oīum fere medicine auctorū: ⁊ ē ꝙ medicina ſolutiua vētris hꝫ virtutē attractiuā hūoris ad ſe. Et ꝑō dicūt 2° ꝙ nō oꝫ ꝙ medicina vētris ſolutiua debeat moueri ad humoreꝫ attrahēdū: ⁊ hoc per rōnes que ſunt ꝯtra alioꝝ poſitiōes. Addūt tñ moderni quidā hāc rōeꝫ: Si medicia vadit ad humorē hoc ē q: hūor trahit medicinaꝫ: aut q: mēbra trahūt illā: aut q: ipa per ſe mouet ad illū. Sꝫ nō pōt dici vltimū q: in medicīa nō ē virtus ꝓgreſſiua: nec ſcđꝫ q: tūc humor trahit medicinā: qð nō ē auditū. nec pōt dici ꝑm q: fere oīs talis medicina aliquo mō ꝑticipat venenoſitate. mō mēbra expellūt talia ⁊ ñ trahunt: ergo ſequitur ꝙ nullo mō mouebit medicina ad humorē. Et confirmat ꝙ nec ſm ſe nec ſm aliquā ſui partē opꝫ ꝙ vadat ad humorē attrahēdū q: medicina attrahit hūorē ſicut magnes ferrū. Sꝫ magnes nō vadit ad ferrū nec ſm partem vaporoſam nec ſm corpulētā: ergo nullo mō medicina vadit ad humorē attrahendū. ¶ Quarta opinio vult ꝙ licet medicina ſm partē corpulētā nō vadit ad humorē tamē ñ ē incōueniēs: ĩmo multotiēs accidit ꝙ ſm aliquos vapores ab ea eleuatos verſus hūorē moueat: ⁊ iſta ē biꝑtita. Nā Cōciliator differētia 141ª vult ꝙ vapores iſti nō ꝑueniūt vſqꝫ ad hūorē attrahēdū: ſꝫ qñ medicīa attrahit a lōginquo vapores a medicina ꝓducūtur vſqꝫ ad certā diſtātiā vt facilꝰ alteratio quā facit medicīa ꝓcedat vſqꝫ ad humorē ſꝫ nō cōiungit humori. vñ dicit Cōciliator eodē mō inquātū medicīa cū attrahit a remotis mediū realiter ĩmutabit: nō tñ ꝙ hec realis ĩmutatio hūori occurrat aliquo mō: naꝫ tūc ꝑfata occurrerēt accidētia vel incōuenientia. hec Cōciliator. Dy. aūt ĩ huiꝰ loci explanatōe dicit ꝙ vapores eleuant a medicīa vſqꝫ ad humoreꝫ ꝑueniētes non ad ipm̄ attrahendū: ſꝫ ad diſponēdum vt facilius attrahatur. Nā ſicut ferrū prius cōfricatū cum magnete facilius attrahit q̄ꝫ non cōfricatuꝫ alijs paribus: ita humor alteratꝰ a vapore medicine facilius trahit ad medicinā q̄ꝫ nō alteratꝰ alijs paribꝰ. Et ideo dixit Dy. ꝙ ſi hoīes ſcđe opinionis hoc voluerunt dixerūt verū. Cōtra tñ Dy. opinionē ꝓcedit rō Cōciliatoris q: vapor ꝯiūctꝰ hūori agit ad hūorē tenēdū ſibi cōiūctū: ergo potiꝰ impedit q̄ꝫ iuuet medicine attractionē. Cōtra Cōciliatorē aūt videt ꝙ vapor ſi vſqꝫ ad quādam diſtantiā multiplicat ⁊ dꝫ attrahi humor anteq̄ꝫ ad ſtomacū ⁊ ĩteſtina ꝑueniat dꝫ ad illā diſtātiā venire ⁊ ad minorē: ergo oꝫ ꝙ aliqñ vapor ꝯiungat humori q trahit: ⁊ fit realis ĩmutatio quā facit medicīa in medio de neceſſitate ⁊ occurrit aliquo mō hūori attrahendo ⁊ ſequunt ĩconueniētia dicta ab eo. Rñdendo ergo ad iſtā qōneꝫ dicā illud qð ego puto fuiſſe de mēte Auic. in iſta mā: qð ego puto veꝝ. Pro quo dicēdū ꝙ Aui. ñ loqt in iſto. §. niſi de medicina eūante ꝑ attractioneꝫ quā dicit vētris ſolutiuā: ⁊ nō ĩtēdit negare poſſibilitatē alteriꝰ modi eūandi ꝑ ventrē determinatū humorē: ſꝫ illū tanq̄ꝫ nō multotiēs ꝯtingēteꝫ dereliquit. ¶ Nota 2° ꝙ aliud ē dicere medicina hꝫ virtutē attractiuā q̄ comitat humoreꝫ: Et aliud eſt dicere ꝙ medicina pōt aut ſm ſe aut ſm parteꝫ ꝯiungi humori attrahēdo: Et 3° dicere ꝙ ꝓpter taleꝫ ꝯiunctionē fortiꝰ moueat humor ad exitū ꝑ fluxū aut per vomitū. Nā dicere ꝙ medicina hꝫ virtuteꝫ attractiuā q̄ ꝯcomitat humorē: eſt dicere ꝙ hec virtus nō trahit niſi dum eſt comes hūoris. i. dū eſt ꝯiuncta humori. ⁊ hoc nō requirit de alijs duobꝰ dictis. His habitis pono ꝯcluſiones de queſito. ¶ Prima ꝯclō: nō claudit repugnātiam nāleꝫ inueniri medicinā humoris ad ĩteſtina ſolū motiuaꝫ ſiue ipſa ſit in ĩteſtinis ponēda ſiue extra. Probat: pōt dari medicina q̄ ducit virtutē medicine ⁊ corpulentiā ſuā ad caput ⁊ alia q̄ ducit ad cor: ⁊ ſic de alijs mēbris ēt eſto ꝙ in pricipio talis medicina nec ſit ĩ capite nec ſit in corde: ergo pariter poterit dari medicina humoꝝ hoc mō motiua ad mēbrū. ſꝫ nō eſt maior rō de capite qð ĩuenit medicīa: vel duꝫ eſt extra caput mouet mām ad ipm̄ q̄ꝫ de ĩteſtinis vel alio mēbro: ergo pōt dari medicīa: que dū eſt extra inteſtina eſt ductiua hūoris ad ea vel trāſmiſſiua. Forte dicit hic ꝙ tales medicine q̄ dicunt ducere virtutē alioꝝ ad mēbra aliqua ſunt tales q̄ trahunt ab illis mēbris tāq̄ꝫ ꝯueniētes. ſꝫ nō eſt ita de ſolutiua: q: quodāmō ē venenoſa ⁊ non trahit a mēbris: ĩmo potius expellit. Contra: cantarides ducūt ad vias vrine mās ⁊ humorē: ĩmo mouent ad illas: vt pꝫ in cauterio qð de cātaridibꝰ poſitis in collo facit mingere ſanguinē: vt pꝫ ex Auic. 2° cañ. c. ꝓprio auctoritate Gal. eū dicit: Inquit Gal. ꝙ ipſa exulcerat veſicā: ⁊ eſt ꝓpterea qð facit mās acutas declinare ad eā. Et ꝯſtat ꝙ ille cātarides remanent ad veſicā: ꝓpterea ⁊ non mouent cū ſint veſice vlceratiue nō ſunt ei ꝯueniētes: ⁊ ꝑ ꝯſequēs non attrahunt: ergo ſtabit moueri medicinā ad mēbruꝫ determinatū lꝫ a mēbro non attrahat. Cōfirmat: venenū ꝓprie ſumptū petit cor ⁊ aliud petit pulmonem ⁊ aliud alia determinata mēbra. Sꝫ ꝯſtat ꝙ mēbra nō trahūt illud qð eſt eis venenū: ergo medicine mouēt ad mēbra: vel ſi venenū trahit ad mēbra que ledūt: a ſimili poterit medicina eſto ꝙ mēbra non trahāt illā. Preterea aliquis eſt magnes q expellit ferꝝ: ergo pariter poterit dari medicina pellens humorē. Et vltra ſicut dat medicīa attractiua ita dat expulſiua: ergo ſicut dat medicīa trahēs a determinato mēbro: ita dabit pellens ad determinatū mēbruꝫ: ⁊ ꝑ ꝯſequens erit poſſibile tale mēbruꝫ eſſe ĩteſtina. Cōfirmat q: vnum ⁊ ideꝫ mēbrum diuerſas res trāſmittit ad diuerſa mēbra: vt epar colerā ad chiſtiꝫ ⁊ melācoliā ad ſpleneꝫ ⁊ aquoſitatē vrinaleꝫ ad renes: ⁊ cor ſpiritꝰ in artariā ⁊ ſanguinē in venā artarialeꝫ: ergo poſſibile erit hoc mō medicinā trāſmittere ad determinatū mēbruꝫ determinatū humorē. ⁊ plurime ſilēs rōnes fieri poſſent ꝓ iſta ꝯclōne. Ex hoc ſequit ꝙ nō claudit repugnātiā aliquā eſſe medicinā determinati humoris eductiuā q̄ melius moueret humorē ad ĩteſtina illi ꝯiuncta q̄ꝫ nō ꝯiūcta. Medicina eiꝫ de qua loquit iſta ꝯclō fortius ĩmutaret humorē cū eſſet illi vicina in mutatōe ꝓpellente ad ĩteſtina q̄ꝫ duꝫ eſſet diſtās ab eo. ¶ Scđa ꝯclō: veriſimile ē multaꝝ medicinaꝝ ſolutiuaꝝ partes hora qua ſoluūt trāſire vſqꝫ ad humorē trahendū ⁊ eūanduꝫ. Iſtud pꝫ ad experientiā de reubarbaro ⁊ pulpa caſſie. Nā cuꝫ coꝝ attractio ſit ab epate vſqꝫ ad epar trāſeunt: ⁊ vltra cū ſuis partibꝰ ꝑmixtis ⁊ cuꝫ vrina trāſeūtibꝰ tigunt vrinā vt notat exꝑientia. ¶ Tertia ꝯclō: trāſitꝰ taliuꝫ ꝑtiuꝫ ad humoreꝫ trahēduꝫ qñqꝫ iuuat ad augēduꝫ fluxū. pꝫ q: talis trāſitꝰ facit humorē alterari q̄litate ꝑ quā ĩclinat ꝯiungi cuꝫ tali medicīa: ⁊ poſt talē alteratiōeꝫ vapor ille medicīalis recedit ⁊ diſſoluit relinq̄ndo humorē alteratū q poſt ꝑ reſiduū remanēs ĩ ĩteſtinis ⁊ ſtomaco multo facilꝰ trahit. ⁊ hanc vult Dy. ¶ Quarta ꝯclo: plurimū talis ꝯiunctio ⁊ trāſitꝰ medicine ad humorē attrahēdū ē cā eūationiōis diuerſorū humoꝝ. Hec pꝫ q: plurimū medicina aut vapor eius ĩ mēbro alterat plures hūores ſicut plures inuenit nō ſoluꝫ alteratiōe ſpāli ſed reali ꝑmutando ipos a ꝓpria natura ⁊ ĩducit ĩ mēbro violētiā vnde mēbrum conat eos expellere tāq̄ꝫ nociuos. ¶ Quinta ꝯclō: trāſitus vaporoſe partis medicine vſqꝫ ad certā diſtantiā pōt iuuare ad faciendū humorē facilꝰ trahi. Hec ē Cōciliatoris differētia 141ª allegata ⁊ ꝓbat per rōeꝫ ſuā. ¶ Sexta cōclō: ſi medicina hēret virtutē attractiuā que humorem cōconitaret: alijs ꝑibus in malicia humoris eūandi plus eūaret in ſano ⁊ in forti q̄ꝫ ĩ debili. Probat q: talis medicina ſi eūaret ꝑ virtutē attractiuā ⁊ nō per trāſmiſſiuā: ⁊ cuꝫ hoc cōconitat hūorē nō pōt hoc facere niſi faciēdo hūorē extraneū ⁊ magis ſtimulantē virtutē. Aliter eiꝫ nō facit. Cū eim ſit humori cōiuncta iā cōſecuta ē finē ĩtētū ĩ attractiōe. ſ. ꝑ preſentiā attracti: ergo nō trahit: ⁊ ſic per tractū nō facit moueri medicina hūorē. Si ergo moueat nō erit niſi ſtimulādo virtutē expulſiuā. Sꝫ hūores qui eūant ꝓpter ſtimulū expulſiue virtutis fortius expellūt in ſano ⁊ forti: ergo ĩ ſano ⁊ forti fieret hec eūatio maior. Et hoc eſt ꝙ Aui. voluit in prima rōne. Ex quo ſequit ꝙ cuꝫ nulla videt talis oꝑatio fortior in ſano ⁊ forti q̄ꝫ in debili: q: ibi medicīe attractiue nō comitant humorē mō expoſito. Et tunc rñdet ad argumēta principalia. ¶ Ad primū rñdet cōcedēdo ꝙ pōt eē aliqua medicina ſolutiua vētris que hoc facit: ĩmo ⁊ lubricatiua ⁊ cōpreſſiua hoc faciūt. Sꝫ nō ſequit ꝙ illa que eūat per attractiuā virtuteꝫ debeat comitari humorē ad ſenſum datū. Nā ille ꝓuocatiue nō ꝓuocāt ꝑ vir-

tutē attractiuā. ¶ Ad 2m cōcedit totū. ¶ Ad 3m cōcedit vt pꝫ in vna ꝯclōne: vapores cibi ducūt vapores medicīe ⁊ ꝙ iuuat ad eūandū per illos mō dicto ī cōclōne tertia. ¶ Ego aūt puto ꝙ nō sit ita regulare dare medicīas solutiuas cū cibo: ⁊ iō nō do nisi ex cā. Et dico ꝙ Auic. pᵃ tertij loco allegato dat pillulas illas asēyeret aū dormitionē: sed nō dicit ꝙ priꝰ comederit. Simil'r dico de 16ᵃ tertij de cura egritudinū lingue qū dicit ꝙ cōmodiꝰ illa exhibent post cibū refert ad ꝓximū. s. ad electuaria ⁊ medicinas alterātes. ¶ Ad quartū dicit ꝙ illud qđ cōcludit ē verū vt dixi ī prima cōclōne. Sed Auic. de illa maneriē medicinaꝝ ī illo. c. nō loquit. ¶ Ad quintū dicit ꝙ vapores medicine vadūt ad humorē qui trahi dꝫ: sua tū virtute attractiua nō trahūt cōcomitādo humorē ad sensuꝫ datum ī primo notabili: īmo diuersos humores alterāt vt dixit cōclusio quarta. Et hec de ista questione.

Medicīe vō vōitū faciētꝭ dispō ē diuersa ab hoc: qm̄ cū ī stōaco fuerit ī eo morabit ⁊ hūorē ab itestis ad seipsā attrahet ⁊ sua virtute supat ad resistēdū virtuti nāli:

¶ Hic docet modū quo eūat per supiꝰ vomica medicina. Et diuidit in duas. Prīo facit hoc. 2° rūdet tacito dubio. 2ᵃ ibi: ⁊ scias. Primo dicit ꝙ dispō medicine faciētis vomitū ē cōtra illud qđ dictū ē de medicina solutiua vētris q: ipa cū fuerit in stomaco morabit in eo ⁊ trahet humores exn̄tes in intestinis ab ipsis ad stomacū ad se ipsaꝫ ⁊ sua violēta virtute supabit ⁊ resistet virtuti expulsiue ītestinoꝝ inclinātiū mouere per iferiꝰ. ¶ Nota ergo ꝙ sicut dixit de medicīa solutiua ꝙ velociter descēdat ad ītestina ita de hac dicit ꝙ morabit in stomaco ⁊ intelligit quoad supiores ptes. ⁊ vbi dixit de solutiua ꝙ velociter descēdit qū bibit nā ꝓperat ⁊ expellu per iferiora: hic dicit ꝙ medicina vincit virtutē hāc ⁊ ēt resistit sibi ⁊ trahit humorē ad stomacū: ⁊ hoc nō ē nisi ꝓpter medicine violētam virtutē. ¶ Nota tū ꝙ vltra has duas cās: quaruꝫ vna ē morari in stomaco: ⁊ alia est ad ipm ex intestinis trahi: Mesue addit duas alias cās: quarum vna ē ꝙ debilitet partes supiores stomaci: alia ē ꝙ sit agitatiua ⁊ cōmotiua fortiter. Nā ventositas generādo subtilē humorē exn̄tem ī stomaco ne in fundo moret: ⁊ iō stimulās supiora pellit vomitu. Et si dicat ꝙ alia ⁊ tertia sit ꝙ medicina sit subuersiua: q: valde abhomīabilis saporis ⁊ odoris: ita ꝙ fumi q eleuant ad meri ⁊ ad os incitēt ad motū per supiora erit 3ᵃ cā ⁊ sunt oēs manifeste.

Et dicit hoc Mesue ī c. ij. prime ītētionis de cōsolatione medicinarū paragrapho illo: Educūt autē per vomitū quecūqꝫ de ꝓprietate hn̄t vt stomacū superius debilitēt ⁊c.

Et scias ꝙ plurimū attractōis hūoꝝ quos medicīe attrahūt nō ē nisi ex venis ⁊ ex eo qđ ē multe ꝓpinquitatis: qm̄ attractio fit in venis ⁊ ī eis q nō sūt vene sicut humores qui sūt ī pulmone qui ꝓpter vicinitatē ad stomacū ⁊ ītestina trahunt lꝫ in venis nō vadāt.

¶ Hic remouet dubiū q: cīꝫ supiꝰ dixit ꝙ attractio humoꝝ nō ē nisi in venis ne quis putet qđ dicat illud excludēdo alias vias. Dicit ꝙ scias ꝙ attractio humoꝝ vt plurimū nō ē nisi per venas aut ꝑ illud qđ ē multe ꝓpinquitatis: vt verbigrā hūores exn̄tes in pulmone trahūtur ad stomacū absqꝫ ingressu ad venas ꝓpter ꝓpinquitatē. Ex quo tu vides modū quo cōiter fit eūatio ꝑ vomitū aut fluxum ꝑ medicinā solutiuā. Nā si sunt hūores in loco multū longinquo ⁊ extra venas ingrediūtur venas vicinas per poros: deinde de paruis veniēdo ad magnas tandem veniūt ad epar ⁊ p portā ⁊ meseraicas trahūtur ⁊ ad intestina in stomacū ⁊ postea a virtute expulsiua illorū expellūt extra. Si aūt sunt vicini: tūc si non sunt ī venis nō ē incōueniens ꝙ per poros trāseāt ī poros stomaci ⁊ intestinoꝝ: ⁊ per illos stomacū ingrediant.

Possibile tū ē vt dicit Aui. decima tertij tractatu quarto. ꝙ nā faciēs pleuresiꝫ expellat p secessuꝫ ⁊ vrinā: hoc tū fit p viaꝫ reductōis ad poros. Etiam supfluitates pl'monis pn̄t expelli p secessuꝫ vt dictū est resudādo ad diafragma ⁊ de diafragmate ad epar: postea ad stomacū: deinde ad intestina: ⁊ expellit per secessuꝫ.

Et debes scire ꝙ attractio q̄ fit ꝑ nares ex medicis siccis ē cā eūandi hūores a corpore sicut in idropisi.

¶ Hic vt supra dicit ponit cañ. nō ꝓprie de materia capituli sed habēs affinitatē quādaꝫ: dicēs ꝙ tu debes scire ꝙ attractio que fit ꝑ nares ex medicinis siccis ē cā euacuandi humores a corꝑe sicut in idropisi. Et vult Auic. ꝙ piper aut ꝯdiū aut heleborꝰ qū trahūtur euacuāt: sꝫ istoꝝ eūatio fit ꝑ sternutationē ⁊ ꝑ exitū flegmatis in forma humorali. Odorare aūt nigellā ⁊ poma descripta ad catarrū ēt soluit hūiditates ⁊ sic eūant corpꝰ ⁊ p̄cipue caput. Et ē ista eūatio similis eūatōi q̄ fit ī idropisi cū ēplastro aūt exiccatiuo exterius apposito vt arena calida aut saculis calidis aut balneis. Nō ergo ītēdit Aui. ꝙ corpꝰ idropici eūet attractōe ꝑ nares: sꝫ ꝙ sicut corpꝰ idropici eūat ꝑ quasdā medicias siccas exteriꝰ appositas: ita eūatur ꝑ medicinas siccas attractas a naribꝰ. ⁊ hoc ē claꝝ intelligēti.

Notat Gētilis ī expositōe huiꝰ lr̄e differētiā eē inter istas medicinas sic eūantes ⁊ medicinas solutiuas ⁊ vomitiuas: quia medicine vomitiue ⁊ solutiue trahūt a forma specifica: sꝫ ille sic applicate trahūt p caliditatē manifestaꝫ: vt maiorana q̄ eūat humores a cerebro ⁊c.

Immo Auic. 14ᵃ tertij tractatu. iiij. c. xiij. de cura idropisis asclit circa principiū paragrapho jᵒ Et sternutatio cuꝫ medicis ⁊ insufflatōes ⁊c. innuit ꝙ medicine sicce tracte p nares ꝯferūt ī idropisi vel excutiēdo partē mā̄e peccātis sicut flegma copiosū a capite vel ꝯmouēdo sortem

¶ Caᵐ 5ᵐ de regulis spālibus solutōi ventris.

i Aui in precedenti sermone ostēdimꝰ qūo sit corpꝰ preparāduꝫ ad recipiēduꝫ id qđ ventrē soluit anteq̄ꝫ purget cū amplificatōe poroꝝ ⁊ lenificatōe nāe ⁊ ꝓprie ī egritudinibꝰ fridis: ⁊ ad sūmuꝫ nāꝫ mollificare antequā vēter soluat est ꝯpetēs regula ī qua exiftit securitas nisi ī eo qui colirice passioni valde ē aptus: ex hoc nāqꝫ nihil isti ē faciēduꝫ qm̄ esset causa superfluitatis que ei accidet.

¶ Postquā in p̄cedēti. c. Aui. posuit regulas cōes solutioni ventris ⁊ vomitui: in hac ꝑte ponit spāles regulas sigillatim istis eūationibꝰ correspōdētes. Et diuidit in duas partes. Primo facit qđ dictū ē de solutiōe vētris. 2° de vomitu. 2ᵃ ibi: hoīes qui sunt. Prima in duas. pᵒ ponit res pertinētes solutiōi vētris. 2° docet eligere medicinas cū quibꝰ talis eūatio ē faciēda. 2ᵃ ibi: medicinaꝝ vētrē. Prima in duas. pᵒ facit qđ dictū ē. 2° docet occurrere errori cōmisso vel accidētibꝰ malis sequētibus taliuꝫ eūationes medicinaꝝ. 2ᵃ ibi: ⁊ significatōibꝰ. pᵃ in duas. pᵒ docet quid agēdū ante potū medicīe. 2° quid post eiꝰ assumptionē. 2ᵃ ibi: per vnā colūnā. cū aliquis medicinarum. Pria in duas. pᵒ ponit cañ. vl'es fere oēs purgationes respiciētes. 2° specialiores fm̄ dispōnē corporis purgandi. 2ᵃ ibi: cū aūt aliquis. Prima in quattuor sicut q̄ttuor sunt cañ. 2ᵃ ibi: ex cā p̄terea. 3ᵃ ibi: balneū. 4ᵃ ibi: fricatio. Prima in tres. pᵒ repetit quedā dicta supiꝰ que per cañ. sunt hic hūda cū exceptiōe. 2° docet quid faciēduꝫ in his qui a regula excipiūtur. 3° docet ex quodā accidente cognoscere aliquos q a regula sunt excepti. 2ᵃ ibi: solutio. 3ᵃ ibi: trauli quoqꝫ sunt. Prīo dicit oñsuꝫ eē in precedenti sermone qūo sit corpꝰ prepandū ad sumēdū medicinā purgantē per ventrē antequā sumat eā ex apitiōe poroꝝ ⁊ lenificatione nature ⁊ ꝓprie in egritudinibꝰ frigidis: ⁊ summatiꝫ mollificare nāin anteq̄ꝫ det solutiuū est cōpetēs regula ī qua ē securitas nisi ī illis q sunt parati colirice passioni. naꝫ istis nihil eoꝝ est faciēdū q: esset cā supfluitatis fluxꝰ. ⁊ hoc totū ē habitū ī caplō imediate p̄cedenti. ¶ Et nota ꝙ p̄paratio ē triplex: quedā respectu viaꝝ ꝑ quas ducat humor: quedā respectu humoris ⁊ q̄dā respectu membroꝝ per q̄ fit expulsio. Et exceptio illoꝝ q sunt apti colirice passioni ē ꝓprie de tertia p̄paratiōe: q: digō humoꝝ in oībus dꝫ ꝓponi. In fridis aūt egritudinibus ꝓprie dicit hoc faciendū: q: fridi humores difficiliꝰ eūant ⁊ sūt cōiter magis īdigētes digōne ⁊ viaꝝ aptione vt supra dictū est.

¶ Sꝫ dubitat hic vtrū digestio humoꝝ vel cānaliuꝫ vel poroꝝ apitio sint p̄mittende ī corpibꝰ paratis colirice passioni? Et videt ꝙ nō: q: oē qđ p̄parat ad magis fluēdū vel fluxū magnificāduꝫ ē multuꝫ timēdū ī istis aū assūptionē farmaci: sed digō ⁊ cannalium aptio sunt huiusmodi: hec eniꝫ faciūt farmacū magis educere: ergo ista sunt vitāda.

¶ In oppm̄ tū arguit saltē de digōne: illud ē p̄mittendū qđ ē bonoꝝ humoꝝ eūoneꝫ ꝓhibens ⁊ remouēs eūonem maloꝝ: sed digō huiusmodi ergo dꝫ p̄poni. Preterea cānaliuꝫ apertio remouet maloꝝ accidentiū difficultatē cuꝫ dictū fuit supra ꝙ reddit corpꝰ secuꝝ a pena: ergo ē p̄mittendū. In isto dubio rūdent cōiter auctores ꝙ digestio ⁊ cānaliuꝫ aptio sunt p̄mittende in paratis colirice passioni sꝫ nō mollificatio. cā est q: illa sunt p̄mittēda quibꝰ nā est magis potēs libere sequestrare benignū a malo ⁊ sine malis accidētibus illud libere eūare: sed in corporibꝰ colirice passioni paratis: digestio ⁊ cānaliū aptio sunt huiusmōi: ergo sunt p̄mittēda. Minor pꝫ q: si humor nō sit digestꝰ nō ē obediēs virtuti: ⁊ sic nō facile sepat a benigno. Et si vie sunt oppilate mali hūores in via magnificant: mora ⁊ ꝯiunctio cū iuuatiuo ⁊ angustia ⁊ dolor: nec ꝺ istis sequūtur nocumēta notabilia ī istis corporibꝰ ꝑꝑ que dimittant ergo ⁊c. ¶ Ad argumētū cū dicit ꝙ ista augēt fluxū dicit ꝙ per ista auget fluxus mali ⁊ peccātis humoris ū aūt boni: imo istiꝰ diminuit cū per hoc virtꝰ liberiꝰ separet bonū a malo: ⁊ q: nō tāto tꝑe malignꝰ hūor remaneat agitatus ī corpore: sꝫ ꝑ ipsiꝰ mali humoris ⁊ farmaci citā euacuationē minus sunt lexa lubrica mēbra. s. stomacꝰ ⁊ intestina q̄ꝫ si diu farmacū ibi stetisset. Et iō cum dicit ꝙ apta augere fluxū sunt vitāda: dicit ꝙ nō oia q: illa que mali humoris fluxum sunt apta augere ⁊ nō boni imo boni eūatiōeꝫ ꝓhibēt: ista nō sunt in istis corpibꝰ cauēda. Et iō in p̄cēdētibꝰ capitulis nō dixit de digōe ⁊ aptiōe viaꝝ q: mollē hn̄s vētrē nō debeat cā facere: sꝫ bū de his ꝑ q̄ corpus mollificat vt ī principio precedētis capituli patuit.

fleruutatiōeꝫ que suo ipetu mouet humiditates ne dū superius sed ēt iteriꝰ coartatas eas facit expulsioni preparādo: ⁊ nō solū huiusmodi medicine sic naribꝰ applicate cōferūt in idropisi: sed ēt ī asmate ⁊ ptisi. De primo pꝫ ꝑ Auic. decia tertij tractatu primo. c. xlj. paragrapho jᵒ. Suffumigatio aūt sū sicut arsenicū. Et scđo pꝫ ꝑ eundē decia tertij tractatu quito. c. vj. paragrapho jᵒ Et q̄nqꝫ administrāt in hac egritudine ⁊c.

Solutorio nāqꝫ vētris alicuiꝰ talis qualis ē iste res admiscēda est in qua sit virtꝰ vomitiua ne ꝓperet descēdere de stomaco añq̄ꝫ suā ꝑficiat oꝑationē: imo equent in ipso duaꝝ medicinaꝝ virtutes ⁊ perficiat vētris solutiua oꝑationē suā ⁊ vomitiua suā ecōuerso illius.

¶ Hic docet quid sit faciēdū ī purgādo vētres istoꝝ paratorū colirice passiōi dicēs ꝙ medicine solutiue ventris que debent istis exhiberi dꝫ admisceri aliud in quo sit virtus vomitiua: ne medicina ꝓperet descēdere de stomaco āteq̄ꝫ suaꝫ ꝑficiat oꝑatiōꝫ: imo equēt ī ipa duaꝝ medicinaꝝ v̄tutes ⁊ ꝑficiat vētris solutiua suā oꝑatōꝫ ⁊ vomitiua suā oꝑatōꝫ. Et pro declaratiōe istius regule dubitat.

Sciās ꝙ ille textus q dicit: imo equētur in ipso duaꝝ medicinaꝝ virtutes exponit equētur. i. iuuātur. s. ꝙ virtꝰ medicine vōitiue facit morari ī stomaco medicinā secessiuaꝫ ne cito ꝓperet ad itestina

Utrum in paratis colirice passioni

sit

sit permiscēda medicina vomitiua cū solutiua vētris. Ad partē negatiuā arguit. Illa nō sunt permiscēda que faciunt euatione laboriosam: ⁊ ꝑturbāt opatiões. Sz ista sūt huiusmōi ergo ⁊c̄. Maior patuit supra: vbi dictuz fuit ꝙ cōpositio medicinaꝝ soluētiū diuerso tpe ob istā cāz ē mala. ⁊ minor pz q: ista faciūt diuersos motꝰ. vna vomituz: alia fluxū. ¶ Cōfirmat: illa ꝑmixtio ē agitatiua ⁊ turbulatiua que de facto facit motꝰ in ꝯtrarias ptes: sz permixtio ad modū Aui. ē huiusmodi: ergo ⁊c̄. Minor pz in lr̄a. naz Aui. vult ꝙ equalr̄ misceat vomitiuū cum solutiuo ita ꝙ vterqꝫ ꝑficiat opationē suā: sz nō ꝑficiūt he due opatiōz nisi ꝑ motꝰ ī ꝯtrarias ptes: ergo oz ꝙ ꝑ mixtionē sequat motus in ptes ꝯtrarias. ¶ Scd̄o principalr̄ arguit sic. Illa ꝑmixtio nō ē faciēda ī talibus corꝑibꝰ que ē cā maioris euationis: sed hec dicta ē huiusmodi: ergo ⁊c̄. Maior ꝓbatur q: in istis ꝓhibet mollificatio pp timorē superfluitatis fluxus ⁊ ꝓhibet exhibitio medicine solutiue vt supra ī c. pᵒ ꝓpter eādē cām. Sed in illis ī quibꝰ ꝓpter farmacū timet de sup̄fluitate fluxꝰ seu euatiōis nō ē faciēda ꝑmixtio medicine que sit cā addēdi fluxui: ergo talis permixtio nō ē faciēda ī istis. ¶ In oppositū ē Aui. hic. Pro dubio nota prio ꝙ ꝑ paratos colirice passiōi illos ītelligimꝰ q habēt stomacū ⁊ intestina lubrica ⁊ nō aliud. ¶ Nota 2ᵒ ꝙ vomitiuū ⁊ solutiuū ꝑmisceri equalr̄ pōt ītelligi duobꝰ modis. Unꝰ ē ꝙ tā fortis medicina solutiua ponat q̄z vomitiua. Alius modus ē ꝙ sint mixta ꝓportionalr̄ ita ꝙ vomitiua ꝑ suā virtutē inclinātē sursum ꝓhibeat descēsum nimis citū farmaci ad īferiora: ⁊ hoc modo intelligit Aui.

¶ Nota 3ᵒ ꝙ vtrūqꝫ istoꝝ ꝑficere suā opationē pōt ītelligi duplr̄. Uno mō vt sonāt verba. s. ꝙ solutiuuz soluat vētrē ⁊ vomituū faciat vomitū. Scd̄o mō ꝙ vtrūqꝫ istorū ꝑficiat opationē suā. s. illā quā medicꝰ intendit ī hac ꝑmixtione. Et hoc ē q: solutiuū trahat mām: ⁊ faciat fluxū ventris ⁊ ꝙ vomitiuū detineat solutiuū in stomaco ꝑ suū motū sursuz eleuātez. Et hoc mō intelligit Aui. ¶ Nota 4ᵒ ꝙ in istis paratis colirice passiōi ē timor de sup̄fluitate fluxus: ⁊ ē timor de defectu. Nā q: īutestina sunt lubrica: ⁊ stomacꝰ timet ne debilitet ⁊ postea recipiat nimiū d mā ⁊ sint cā fluxus. Et q: nō retinēs aliqn̄ medicinā tāto tpe qd̄ sufficit trahere humorē peccantē: iō timet de defectu opatōis: medicꝰ ergo prio respcū nō addit ī mollificatione ēt si pōt abstinere. ¶ Quinto nota ꝙ dato farmaco de eius solutiōis sup̄fluitate nō dubitet aut minꝰ dubitet ad faciēdū ꝙ operet qd̄ ītēdit: ⁊ ꝙ humorē attrahat: medicus ꝑmiscet vomituz ī tanta quātitate ꝙ estimet ꝙ non fiat vomitꝰ sed retētio solutiui: ⁊ eo mō ꝙ vna ab ipsis sequat opatio vltimata. s. fluxus ⁊ due īmediate quarū vna ē retētio solutiui ī stomaco: ⁊ alia ē descēsus debito tpe ad intestina. Et per hoc pz rn̄sio ad dubiū dicēdo ꝙ ꝑmixtio ista ad modū Aui. ē rōnalis ⁊ faciēda in istis corꝑibꝰ. Pz etiā rn̄sio ad argumēta. Nā nō fiet cōturbatio ⁊ nō fiet illi duo motus hūoꝝ. hoc ciz mō ⁊ in tali ꝓportione miscētur iste medicine ꝙ vnū faciūt motū hūoris. Pz etiaz ad 2ᵐ principale respōsio: q: retentio debito tēpore medicine bene conditionate nō facit fluxuz augere respectu debiti si esset debite quantitatis.

Nota ꝙ operatio medicie vomitiue ē duplex. Una ē facere vomituz: ⁊ de hac n̄ intelligit hic. Alia ē facere merā siue sub leuationez medicine secessiue in stomaco ⁊ sic itelligitur hic. hec Gentilis.

Trauli quoqꝫ sunt ex eis qui colirice passioni sunt apparati: forte igitur non tollerāt medicinaz: ipsorū tamen plurimi coliricā īcurrūt passionē ex reumatismis suorum capitum.

¶ Modo declarat per vnū signū quedā corpora eē parata colirice passiōi ad sensuz datū: dicēs ꝙ trauli sunt parati colirice passiōi: ⁊ iō plurimi eorū non tollerant fortez medicinā. Paratio aūt ē ꝓpter reumatismos suoꝝ capitū. ¶ Ubi nota ꝙ trauli sunt illi qui sunt īpotētes ad exprimēdū hāc sillabā tra. ⁊ hoc ꝓpter sue lingue ⁊ neruoꝝ hūiditatē cuius signū ē ꝙ in pueris quousqꝫ nō sint exiccati etiā ē difficilis ꝓlatio. ¶ Nota 2ᵒ ꝙ plurimū cā nimie hūiditatis taliū neruoꝝ ē humiditas cerebri. Ex quo pz ꝙ isti vtplurimū incurrūt reumatismos. i. fluxus materierū de capite ad stomacū. Iste aūt humide māe debilitant digestiuā ⁊ retētiuā stomaci ⁊ intestinoꝝ: ⁊ iō faciūt ista mēbra susceptiua ab aliis. vnde Hypo. 6ª ꝑticula dixit: Trauli a diaria maxime capiūtur lōga. ¶ Sequit 2ᵒ ꝙ istos dicit paratos colirice passiōi qui sunt habētes lubricū stomacū ⁊ ītestina nō ꝓprie sumēdo coliricā passionē: vt diximꝰ in. c. 3ᵒ supra. ¶ Sequit 3ᵒ ꝙ nō solū traulos sz quoscūqꝫ alios quos cognoscimꝰ habere vētrē lubricū cauere debemꝰ a fortibus solutiuis. ¶ Dubitat tamē hic: vtrū quēadmodū in paratis ad fluxū permiscemꝰ vomitiua: ita ī ꝑparatis ad vomituz ꝑmiscēda sint secessiua: ⁊ dicit Dy. ꝙ sic per similē ratiōez. ¶ Ego aūt puto ꝙ ꝑ vomitiua intelligimꝰ illa q̄ agitāt versus supiꝰ sicut verbig̃a decoctio rafani aut semis eiꝰ. Nō autez illa solutiua de proprietate quorū ē cū violētia trahere vt dicit supra: ⁊ sic puto ꝙ cū vomitiuo eiꝰ qui facile vomit ꝑmiscēdū ē ꝙ prohibeat vomitū qd̄ multomelꝰ fit cū stipticis ⁊ rebus boni saporis q̄z eum solutiuis. Et iō infra in caplo de vomitu nihil dicetur.

Nota ꝙ medicia dicit fortꝭ vel q: euacuat multos humores: vel quia euat humorez grossuz ⁊ viscosuz: modo lz trauli nō egent forti medicina rōne quātitatis humoꝝ: egent tn̄ medicina forti ratiōe grossitiei ⁊ viscositatis eorum.

Ex cā preterita timorosa ē vt medicina vētris solutiua sumat fece in itestinis existēte sicca: īmo expellēda ē saltez cuz clisteri aut iure mollificatiuo.

¶ Ponit 2ᵐ can̄. dicēs ꝙ vna cā ē timorosa dare solutiuū ventris fece in ītestinis existēte sicca: ⁊ iō oz vt fex illa aut cū clisteri euetur: aut cū aliquo iure mollificatiuo: sicut verbig̃a: cauliū: aut galli: aut mercurialis: aut volubilis: aut prunoꝝ: aut cassiefistule ⁊ taliū lubricantiū. Cā aūt prime ptis can̄. ē q: fex sicca oppilās ītestina ⁊ nō exiens celeriter ē cā ꝙ mali humores ⁊ agitati quos oz expelli non expellūtur: ⁊ iō qn̄qꝫ regurgitāt ad supiora. s. ad stomacū ⁊ sunt cā maloꝝ accidētiū. 2ª pars satis pz: quia in istis mollificātibꝰ ē preꝑatio intestinorū: vt ꝑ ipa facilr̄ fiat trāsitꝰ: ⁊ nullo mō feces retineant: īmo per ipa habilitent ad motū ⁊ exitū. Clistere aūt cōueniēs ē qn̄ materia est in inferioribus intestinis: mollificatiuuz in potu quādo in supioribꝰ: ⁊ clistere ē securiꝰ. Et si oz reiteret. Acuta aūt clisteria ꝯmouēdo celeriter feces sunt ī cān isto periculosa faciēdo intollerabiles dolores: debēt eē ergo mollificatiua vt dicit 3ᵒ tegni: ⁊ dicit ēt 16ª tertij ⁊c̄.

Balneū quoqꝫ ingredi antequā ventris solutio fiat aliquātis diebꝰ est ex eis que bene preparāt nisi aliquid ꝓhibuerit: ⁊ oz quidē vt inter balneū ⁊ haustū medicine paruū īteruenīat tp̄s: post medicinā quoqꝫ nō ingrediat quis balneū qm̄ trahit materiā ad exteriora: ⁊ neqꝫ est bonū nisi ad ventrē ꝯstringēduz p̄ter in hyeme: q: nō est timēdū primā balnei casaz igredi tali modo ne calor sit vllo modo ipediēs ad attrahēduz sz sit ad mollificāduz. Et ad vltimū oz vt aer illius qui farmaciā bibit sit caliditatis pauce ne sudorē faciat neqꝫ turbatiōez quoniā hoc est ex preparatoriis.

¶ Ponit hic can̄. 3ᵐ in vsu balnei: ⁊ sunt quattuor regule. Prima ꝙ ingredi balneū aliquātis diebꝰ anteq̄z sumat medicina vētris solutiua est ex eis q̄ preparāt bn̄ nisi aliqd ꝓhibeat. Scd̄a regula ē ꝙ oz ꝙ inter igressuz ⁊ stationē in balneo ⁊ haustū medicine paruū tp̄s interueniat. Tertia regula est ꝙ nō dz igredi balneū postq̄z medicina est assūpta: q: balneū trahit mām ad exteriora: ⁊ nō est bonuz nisi ad ꝯstringēduz ventrē preterq̄z in hyeme: q: tūc non est timēduz igredi primā casaz balnei tali mō ne calor balnei īpediat attractionē farmaci per suā tractionē ad exteriora: sed bn̄ iuuat ad mollificāduz. Quarta regula ē ꝙ aer illius q sumpsit farmacū dz eē calidus pauca tn̄ caliditate: ita vt nō faciat sudare nec turbet corꝑꝰ faciēdo estuationē: ⁊ cā ē q: aer hoc mō calidus ē ex p̄patoriis. ¶ Ubi nota ꝙ balneū de quo hic loquit ē balneū aque dulcis calide: ⁊ ī vsu eiꝰ ante farmacū ē vtilitas subtiliādi humorez ⁊ vtilitas aperiēdi vias ⁊ vtilitas mollificādi ītestina ⁊ stomacū. Et iō si aliud nō fuerit ꝓhibēs erit de bonis p̄paratoriis. Dies aūt isti debēt esse sz Haliabatē duo aut tres aut q̄ttuor: ⁊ in hoc debēt stare ī arbitrio boni medici sm̄ q̄litatē corporis ⁊ hūoris. Impediētia aūt vsuz balnei pn̄t esse multa: vt asma sincopis plurima plenitudo ꝯgelatoꝝ ī capite humoꝝ epilensia ⁊ similia. Rasis aūt 6ᵒ ꝯtinentis auctoritate Gal. dicit hoc mō: Aliquātis diebꝰ. Scd̄a regula clausit duo. pᵐ ꝙ statiz egredienti balneū nō dz dare medicina. 2ᵐ ꝙ paruū dz īteruenire tp̄s. Cā primi ē vt quiescat motꝰ ad exteriora ⁊ corꝑꝰ reficiat a tedio balnei. Cā aūt scd̄i est vt medicina det anteq̄z humores iteꝝ coagulent aut vie īdurent. Et si querit quātuz tp̄s dz esse īter balneū ⁊ potionē medicie: dico cū Rasi 6ᵒ ꝯtinētis. ꝙ dz esse media hora. vn̄ dixit dico ideo vtēdū eē balneo an̄ laxatiuuz spacio medie hore. Cā tertij est clara: q: trahendo ad exteriora īpeduret opus medicine. ⁊ iō cuz fuerit aer fridus aut tpatē calidus ita vt nō fiat sudor nec estuatio: ē de his q̄ nō ꝑmittunt euaporare medicinas ⁊ humores tenere fluidos ⁊ poros aptos. ⁊ hoc voluit quarta regula.

Pro hoc vide Mesue in tertia intentōe. c. iij. canone. iij. de cōsolatione medicinaꝝ parapho jᵒ. Uulgares aūt qui nō sunt periti artꝭ ⁊c̄. ⁊ plura alia de hoc ⁊ ibi lege.

Fricatio quoqꝫ ⁊ ex oleis iungi ē silr̄ ex p̄paratoriis.

¶ Iste est quartus can̄. in quo dicit Aui. ꝙ fricatio corporis ⁊ inunctio ex oleis p̄parāt corpus ad acceptionē farmaci subtiliādo humores ⁊ mollificādo vias.

Cuz autez aliquis medicine assuetus nō ē neqꝫ eaz bibit: melius est medico vt sibi caueat ne vētris solutiua violentas virtutes habētia ei tribuat.

¶ Hic ponit can̄. limitatos ad q̄sdam corꝑis maneries. Et diuidit in tres sicut tres regulas ponit. 2ª ibi: fastidiū. 3ª ibi: illi vero qui. ¶ Dicit pᵒ ꝙ ille q nō est assuetꝰ assumere farmacū: ita ꝙ nō scimꝰ quō tollerat opationē eius melius ē ꝙ medicus nō det medicinas habentes violentas virtutes. Et cā est clara satis supra.

Fastidiū vero hn̄tibus ⁊ humores viscosos ⁊ ī ipocūdriis tensionē aut qui in suis interioribꝰ habēt inflāmatōez aut oppilatiōes: nō est dāduz aliquid donec ista rectificetur nutrictibus mollificātibꝰ ⁊ balneo ⁊ requie ⁊

dimissione eius qđ mouet ⁊ eius qđ inflāmat.

¶ Hic est 2ꝰ cañ. quo ꝯprehēdit quinqz dispositōes corporis: quas si habeat assūpturus farmacū aut aliquā earū oz primo illas corrigere: ⁊ sunt fastidiuz viscositas humoruz: tensio ipocūdrioꝝ: inflāmatio in interioribꝰ ⁊ oppilatio. Corriguntꝰ autez quinqz adiutorijs hic narratis. s. nutrientibꝰ: humectātibus: balneo: requie: dimissione eiꝰ qđ mouet q: motus īpedit digōnez: ⁊ dimissione eius qđ inflāmat ⁊ precipue ꝓpter periculuz de putredine aut oppilatiōe. ¶ Ubi nota pº q ꝑ fastidiuz ītelligere debemꝰ repletionē cibi facientē nauseā aut abhominatōem cibi. Sz tēsio sub ipocūdrijs significat humores grossos viscosos in venis primis q sunt rami porte ⁊ q ipsi vētosantꝰ. Inflāmatio in īterioribꝰ aut est cū apostemate aut sine apostemate collecto in vno mēbro determiato. Et tu ex hoc vides q ī oībus istis casibꝰ ē aut humoꝝ cruditas aut viaꝝ clausio. Mō ꝑ regulas supra positas ista sūt remouēda añ dationē farmaci. ¶ Scđo nota q Aui. hic dedit ea q̄ hec corrigūt sine nocumēto: vt cuz istis. s. cibo mollificatiuo ⁊ balneo ⁊ quiete ⁊ dimissione inflāmationis faciētiuz periculum dictū: ⁊ cuz hoc resoluētiuz subtile ⁊ dimittētium grossuz: tñ qñqz ista nō sufficiūt. vñ Gal. 4º de regimie sanitatis in hñtibꝰ crudos humores ꝑm primas venas dedit dyatriton pipercon simplex. In hñtibꝰ autē ꝑm venas vlteriores dedit dyatriton pipereon farmacosum. In his aūt qui hñt in totiꝰ ambitu hoc dedit dyacalamētuz: ⁊ ita medicus qñqz facere dz. ¶ Nota 3º q dicit īflatio in interioribꝰ ⁊ pōt dici īflāmatio. nam vtrūqz indicāt q nō fiat fortis laxatio cuz farmaco: q: motus īflāmat. ⁊ q: habentibus apostema in interioribꝰ difficile ē soluere: vt dictuz est in ꝓcedēti caº. Et ponitꝰ hec sñia a Rasi 6º ꝯtinētis auctoritate Gal. In hac forma ī qōnibus affo. dicit q si volueris sequi laxationē nō dz fieri laxatio in quibꝰ est morbus de sacietate nauseatiua ⁊ de nutrimētis grossis ⁊ viscosis: ⁊ ī quo fuerit extensio in locis que sunt sub ipocūdrijs aut īflatio: aut si loca ipsa fuerint intense caliditatis: aut si in aliqua parte vētris fuerit apostema aut humores grossi: aut si meatus fuerint oppilati.

Sciās q tēsio sub ipocūdrijs. s. in locis sub costis aliqñ fit ex grossa iflatiua vētositate cuz humiditate mixta: vt vult Gal. quarta ꝑticula afforismorū ꝯmēto illius affo. Quibus ipocundria suspensa sunt ⁊c̄. ⁊ hec ventositas dupl'r īpedit opus farmacie. Prio q: subleuat farmaciā sursuz ⁊ non sinit eā inferius labi ad intestina. Scđo quia torquet vias seu meatus ipocūdriorūz: quare nō pōt virtꝰ medicine libere trāsire nec ēt humores trahēdi per eā: quare ⁊c̄.

Illis vero qui stātes bibunt aquas: ⁊ habētibꝰ splenes fortes medicine sunt necessarie.

¶ Hic ē tertiꝰ cañ. ī quo dicit q illis q bibunt aq̄s stantes vt puteales ⁊ lacunales: ⁊ sil'r patientibꝰ splenes grossos fortes medicīe sūt necessarie. Cā est clara q: isti habēt grossos humores euādos: ⁊ iō īdigēt farmaco forti iuxta ea que dicuntꝰ ī ꝯmēto afforismi: Melācolicoꝝ ⁊c̄.

Cūqz aliquis medicinā vētris solutiuā biberit: meliꝰ erit ei si medicīa fuerit fort[is] vt sup eā dormiat añq̄z opetꝰ qm̄ opabitꝰ meliꝰ: ⁊ si debilis fuerit meliꝰ erit ei ne super eā dormiat qm̄ nā digēt mediciaz. Cū aūt medicia opari cepit meliꝰ erit ei ne sup eā dormiat quocūqz mō fuerit

¶ Hic ponūtur cañ. de his que faciēda sunt post assumptionē farmaci. ⁊ pº de faciēdis añ cōplemētū euationis. 2º de faciēdis post euationē. 2ª ibi: oz ꝓterea. Prima diuiditꝰ in tot partes: quot sunt cañ. Primus ergo cañ. ē de vsu somni post assumptiōez farmaci. Et dicit q si medicina ē fortis melius ē q dormiat sup eā antequā operetur: qm̄ meliꝰ opabitꝰ. ⁊ si ē debilis melius ē q non dormiat: qm̄ digereret eā si dormiret sup eā. sed postq̄z medicia ceperit opari melius est ne dormiat quocūqz mō fuerit siue fuerit fortis siue debilis. Cā primi ē vt medicia bñ actuetꝰ reuocato calore ad interiora ꝑ somnū. ⁊ 2º q: humor meliꝰ trahitꝰ ad medicinā. ⁊ 3º q: humor corrigitꝰ ꝑ calorē retractū ad interiora. ⁊ 4º q: malicia venenositatis medicīe mitigetꝰ a calore naturali fortificaio in somno. 5º vt quiescat hō ab abhoīatione saporis medicīe qui cū eructuat ꝑ suū saporē sursuz ascēdit ad os: ⁊ a doloribus ꝑꝑ stupefactiōz sensus in somno. Cā scđi dicti ē q: medicia debilis digeritꝰ a nr̄o calore ⁊ nō opatꝰ vt medicia postq̄z digesta ē. Sz si dicatꝰ ꝯtra q: ī cura egritudinū capitꝭ ꝓcipitꝰ somnꝰ post medicias debiles: vt pª tertij. c. illo. Cū mām purgare ⁊c̄. Hic dicitꝰ q medicia pōt dici đbilis aut fortis duobꝰ modis. Uno mō ī cōꝑatiōe ad euationē quā hz facere: ⁊ hoc mō illa que plus euat aut huōrē magis resistētē dicitꝰ fortis. 2º mō ī resistēdo calori nāli trāsmutāti ipaz: ⁊ hoc mō loquitꝰ Aui. hic. Accidit aūt vt plurimū q medicīe q̄ sunt fortis virtutis ī euando ēt sunt fortes ī resistēdo calori ⁊ īdigestibiles ⁊ ecōtra: sz tñ nō semꝑ: vñ lz aloes sit đ debil'r soluētibꝰ fortiter tñ resistit calori ⁊ ꝓhibet sui dissolutionē ⁊ corruptiōez ⁊ cōuersiōz ī chilū. Aui. vero loco allegato pª tertij ꝓcepit somnuz sup debiles mō primo: tñ sunt fortes ad sensuz Aui. hic. Cā aūt q: nō ē dormiēdū postquaz medicina īcipit opari ē q: ex somno īpeditꝰ opatio. Naz materias ad vētrē ⁊ intestīa delatas virtꝰ sensitiua nō ꝑciperet: ⁊ sic nō stimularetꝰ expulsiua. Accidit ēt q musculi vētris qui iuuāt ad expulsiōez sunt tūc ꝓhibiti ab operatiōe. Et hoc intelligatꝰ vbi nō intēderemꝰ ad restringendū. Qđ si queratꝰ vtrū cōpleta opatiōe farmaci sit dormiēdum: dictum ē in precedēti caplō.

Ampliꝰ cū aliquis medicinā bibit nō illico sup eā se mouē dz sz dz sup eā quiescē vt ipaz nā circūdet ⁊ in eaz opetꝰ: qm̄ nisi nā ī ipsa opata fuerit: ñ opabitꝰ ipsa ī nāz

¶ Iste ē scđs cañ. q cū aliquis bibit medicinā nō statim se debet mouere ad hoc vt calor circundet medicinā: quoniā si calor nō opetꝰ in eā ipa nō opabitꝰ ī materiā. Et ꝯstat q hoc ē veꝝ de medicis attractiuis ī potētia: sz q̄ sunt attractiue actu ñ oportet q calor agat ī eas. Bonū ē tñ sup illas quiescere ne expellatꝰ cito a corꝑe vt melius trahāt.

Ratio Gētilis est ista. nam siue natura stomaci digerat siue alteret: dz medicinaz āplexare ad hoc vt actuetꝰ: modo si fiat motus post assūptionez medicine subito non amplexatꝰ eā: iō nā nō agit in medicinam nec ecōuerso: sed postq̄z opari ceperit moue corpꝰ q: agitātur humores ⁊ melius educuntꝰ. Cōuenit ēt quies in hoc nō solum ꝓpter cāz dictā: sed etiā vt non agitetꝰ os stomaci ne euomatꝰ medicia sūpta: ⁊ est quiescēduz nō solum quiete corporis sed ēt aīe: motus eiꝰ aīe sic distrahūt nām a reductiōe medicine ad actū sicut motus corporis quare ⁊c̄.

Odores quoqz nauseā ꝓhibētes olfacere dz sicut ē odor mēte ⁊ rute ⁊ apij ⁊ cytonioꝝ ⁊ boli corasceni aqua rosacea ⁊ pauco aceto asꝑsi: ⁊ si ex odore medicīe quis exterritꝰ cū medicinā bibit nares ꝯstrigat. ⁊ qui mediciaz abhorret dz masticare paꝝ ex tarchon iō vt sui oris vel odoris virtꝰ stupida fiat. q si vomē timuerit extremitates ꝯstrigat: ⁊ cū ipsaz biberit desuper rē stipticā bibat.

¶ In isto cañ. docet Aui. qđ faciēdū ad hoc vt medicia melius retineatꝰ: ⁊ sunt quinqz. Primus ē q olfaciat odores ꝓhibētes nauseā sicut ē odor mēte ⁊ rute ⁊ apij ⁊ citoniorū ⁊ boli asꝑsi aqua rosata ⁊ aceto pauco ne. s. aque rose occultetꝰ odor. Scđs ē q siquis terretꝰ ex odore medicie tūc cū ipam bibit cōstringat nares. Tertius ē q siqs abhorret medicinā in sapore masticet priꝰ parū ex tarcon vt sui oris virtꝰ fiat stupida. Quartꝰ ē q siquis timuerit vomere cōstringat extremitates cū strictura dolorosa. Quintus ē q in isto cāu bibat sup medicinā aliquid stipticū sicut citonij succū aut aliud. ¶ Circa pm dictuz nota q ex odore delectabili ꝓhibetꝰ abhoīatio. ⁊ cā ē q: odor subordinatꝰ gustui: ⁊ abhoīatio ⁊ eius ꝓhibitio fit per habitudinē ad gustū ⁊ sequitꝰ multitudinem odoris. ¶ Nota 2º q hic ponūtur plurima vt eligatꝰ illud qđ patiēti ē placidius ⁊ cōmodius: vnde ponūtur calida ⁊ frida ī littera. ¶ Circa 2m pz cā. ¶ Circa 3m nota q tarcon ē herba similis multū saturegie ⁊ thimo ī aspectu ⁊ in sapore ⁊ ē cal'a. In ea tñ ē virtus quedā stupefactiua: vt dicitꝰ 2º cañ. c. ꝓprio. ⁊ est infridatio quedā. ex quo datꝰ ītelligi q stupefactio sua ē ꝑ partē frigidam ī eo sicut ī filonio ⁊ tyriaca noua. Sz vtrū calidū possit stupefacere ē questio alia. ¶ Circa 4m dictū cōstat q dolor facit minꝰ sentire nocumentū medicine iuxta affo. Duoꝝ doloꝝ ⁊c̄. ¶ Circa 5m nota q dū aliquid de substātia medicīe abhoīabilis adheret meri: melius est sumere abstersiua ⁊ statim cōsequenter adhibere stiptica.

Medici ꝓterea pillas quas ei daturi sūt qñqz ī melle voluūt ⁊ qñqz super eas ꝓiciūt mel aut zuccaꝝ coctū donec eis īde faciāt tunicā. Ex eo quoqz qđ ē īgeniū vtile: ē vt super eas ponatꝰ cera cū pauco oleo mollificata. Et ex eo qđ ē magis ꝯueniēs īgeniū: ē vt os aq̄ aut aliare ipleatꝰ: deide pillule sicut sūt bibantꝰ super ipsaz: aut q̄ aliquo hoꝝ ingenioꝝ aptate fuerint: transglutientꝰ itaqz oēs ita q medicine operatio nō cognoscetur.

¶ Dat modū cōsequēter sumendi pillulas ad prohibēdū abhomiationē: ⁊ sunt quattuor modi positi. Primo q īuoluantꝰ in melle. Scđo q super ipas ꝓijciat mel aut zuccarū coctuz: ita q fiat eius tunica sicut ī coriādro ꝯfecto. Tertio q ex cera ⁊ oleo fiat eiꝰ tunica: ⁊ dicit notāter cum oleo: q: si cera ponatꝰ sola pillule nō opantꝰ: q: cera nō facile dissoluitꝰ. Sed quādo ē cū oleo facile dissoluitꝰ. 4m ē q os repleatꝰ aqua vel aliquo alio sicut iulep aut vino: vt possint pillule cū illo trāsglutiri. nā tūc trāsglutientꝰ omēs et nō percipietꝰ medicīe sapor.

Et oportet vt apozima tepidū bibatur ⁊ pillule cuz aqua tepida sumantur.

¶ Docet q̄uo sumitꝰ apozima ⁊ q̄uo pillule: dicēs q apozima sumatꝰ tepidū ⁊ pillule cū aqua tepida. i. leuis caliditatis: ⁊ hoc q: frigiditas impedit opationē medicine attractiue. Per apozia ergo ītellige oē qđ ī forma liqda sumitꝰ ī quo virtutes medicinaꝝ ꝯtinētur. ⁊ debz sumi caliduz ⁊ non tepidum: quia tepida dissoluunt robur ventris nisi īntendamus vomitum.

Frigidi preterea stomacus ⁊ pedes calefaciēdi sunt. Cūqz ipsiꝰ aīa sedata fuerit ābulet ⁊ moueatꝰ paulatiz: qm̄ motus hic est iuuatiuus. Et īterpositione horaꝝ ex aqua calida tātuz bibat q medicinā nō liquefaciat ⁊ expellat ipsaz ⁊ eius debilitet virtutē nisi fuerit in hora qñ necesse est vt vētris stringatur solutio. In potu quoqz aque calide malicie medicine existit debilitatio.

¶ In isto. §. ponit quedā resistētia vomitui: licz ēt alias habeāt vtilitates: ⁊ sunt tria. Primū ē q si stomacꝰ aut pedes sunt frigidi calefiant cū igne ⁊ ꝑānis ⁊ alijs modis ⁊ fricatione. 2m ē q cū fuerit sedata aīa eius. i. cū abhominatio vel subuersio aīe cessauerit bonuz ē vt paulatiz moueatur leuiter ambulādo: vt moueatꝰ medicina ad funduz stomaci descēdēdo ⁊ ꝓhibeatꝰ vomitus. post hoc ēt ē iuua

mentum

mētū cōmouēdi leuiter humores vnde facilius trahūtur a medicina. 3m ē ꝙ interpositis quibusdā horis bibat ex aqua calida: supple nō multū: sed paꝝ: ita ꝙ nō liquefaciat medicinā: ⁊ ꝙ nō expellat ipām: ⁊ ꝙ nō debilitet eiꝰ virtutē nisi fuerit ī hora qn̄ necesse ē vt stringat̄ vēter. Et addit ꝙ in aqua calida ē virtus debilitādi malitiā medicie.

¶Ubi nota fm̄ sniam Hypo. ⁊ Gal. 2o regimīs acutoꝝ ꝙ sepe cū ē fortis abhoīatio vel fit inclinatio ad vomitum accidit rigor ⁊ frigus extremitatū ⁊ fit in calore retractio ad cor ꝓpter cōpassionē stomaci: tūc ergo calefiant pedes ⁊ stomacꝰ vt trahat̄ calor ad exteriora ⁊ ad stomacū. nam nimis debilitaret̄ stomacus a farmaco si calor nālis nō resisteret: ⁊ debilitata superiori pte sequeret̄ vomitus ⁊ alia mala accidētia: vt pꝫ. Dinus aūt vult ꝙ hoc tpe calor trahit̄ ad interiora ad expellēdū nociuū ⁊ ꝙ p calefactionem istoꝝ locoꝝ ducit̄ ad interiora vñ nō expellit̄. ⁊ vult cōsequēter ꝙ in hoc cāu stomacꝰ ē infridatꝰ quoad ptes exteriores nō quoad interiores ad quas calor est attractus: ⁊ tu dic isto mō si placet. ¶Circa 2m nota ꝙ hic motus nō fit ī prinᵒ vt nā bene āplectat̄ farmacū: sed cū iā sedata est aīa nec tantū timet̄ de agitatiōe farmaci: quia descēdit ad fundū cōuenit motus de quo dixit pp cāꝫ dictā. ¶Circa 3m dubitat̄ de aqua calida sumēda in potu: videt̄ ꝙ nō sit verā: q: Hypo. ⁊ Gal. 2o regi. acu. volūt ꝙ post potuꝫ farmaci quilibet alius potus ītedicatur. Scđo quia post potū apozimatis ⁊ liquide medicine nō videt̄ quid faciat ista aqua nisi nimiū mollificare: ⁊ sic facit ad exitū accelerare medicinā. ¶Ad dubiū dicit̄ ꝙ post assumptōꝫ medicine tria cōsideramꝰ tpa. Unū ē tempꝰ dū actu eūat: ⁊ nō incipit superfluere. Scđm ē tp̄s antequā īcipiat eūare. Tertiū ē tempus qn̄ sufficiēter eūauerit. In tertio tpe nō ē dubiū ꝙ cōuenit potꝰ aque calide ⁊ in notabili quātitate vt lauet corpus a farmaco cū iam nō indiget eo ⁊ faciat residuū farmaci expelli ⁊ frāgat maliciā suam ⁊ potētiaꝫ si qua remāsisset: ⁊ debet eē aqua potius q̄ꝫ brodiuꝫ. In pᵒ tēpore. s. dū eūat nō ē aliquid in potu dandū nisi forte ꝑciperet̄ eius opatio futura violēta ⁊ fortis nimis: tūc eniꝫ dandū ē satis de aqua calida vt frāgatur virtus eiꝰ ⁊ eliquet̄ ⁊ expellat̄. Sꝫ si medicina nō dat signa superfluitatis ⁊ difficultatis opatiōis nō ē aliquis potus dādus. Et hoc volunt Gal. ⁊ Hypo. 2o regi. acu. In 2o aūt tēpore. s. añ opationē farmaci conuenit potus pauce aque calide ad tres intētiones. Una pōt esse ad liquefactionē farmaci: vt fortius suas sp̄es multiplicet ⁊ attrahat: ⁊ hoc nō cōuenit nisi farmacū sit sumptū ī substātia dura. Scđa ītētio pōt eē ad debilitādū suā maliciā lꝫ nō intēdamꝰ debilitatem solūonis vt si nimiū īflāmaret aut exiccaret: ⁊ hoc cōuenit liquidis ⁊ duris dūmodo malitiā hēant. Tertia intentio ē ad deponēdū partes eiꝰ a supiori pte stomaci: ⁊ ista potest cōuenire oībus. ⁊ de ista ꝓprie loquit̄ Aui. lꝫ alias nō neglexerit. ⁊ dꝫ aqua ad has intentiōes data eē pauca: q: nō intēdimꝰ ꝙ expellat medicinā: aut eius attractionē debilitet. In tpe eīm vltimo multa dꝫ eē: ⁊ sic pꝫ argumētoꝝ solutio. ¶Pro his aūt sensibꝰ expositis textus ē Rasis 6o cōtinetis dicētis auctoritate Gal. 2o regi. acutoꝝ. c. 2o de morbo acuto. Si dederit alicui febricitāti laxatiuuꝫ violēter ī potu cū scamonea heleboro aut silibꝰ: da ei ī potu post illđ de aq̄ ordei aut de silibꝰ nutriētibꝰ: qm̄ īducit illđ medicinā ad fundū stomaci. Et lauādo qđ adhesuꝫ fuit īsophago de eo ⁊ ori stomaci in bibēdo ꝙ nō noceat eis cōfert maximā vtilitatē: qm̄ indiget febricitās mūdificatiōe stomaci. Sꝫ quotiēs īcipit laxatiuū agere noli dare đ huiusmodi rebus ne incidat laxationē. hec Rasis.

Sciās ꝙ si motꝰ fiat cuꝫ adest nausea tūc ipsa fieret maior: sꝫ si fit pꝰ nauseā: tūc talis motus vigorat calorē: vnde fit melius reductio medicie ad actuꝫ vel facit descendere medicinaꝫ đ ore stomaci ad fūdum: vnde cessat vomitus.

Qui autem medicinam bibere voluerit calide existens complexionis ⁊ debilis cōpositionis ⁊ debilis stomaci erit ei melius vt eam bibat postquā prius biberit aliquid qđ sit sicut aqua ordei aut succus granati: aut vt vniuersaliter dicaꝫ cum stomacus receperit nutriēs subtile ⁊ leue: sed qui non ita fuerit erit ei melius vt eaꝫ ieiunus bibat.

¶Ponit regulā ī qua docet cōueniētē dispōneꝫ stomaci in sumēdo farmacū fm̄ varietatē naturaꝝ: ⁊ dicit duo. Primū ē qui vult sumere medicinā solutiuā si ē calide cōplexionis ⁊ debilis stomaci: melius ē ꝙ p̄mittat potū aliquē qui sit sicut aqua ordei aut succꝰ granatoꝝ. Aut si dicat̄ vlr in stomaco p̄mittat̄ nutriēs subtile ⁊ leue. Qui aūt nō hꝫ aliq̄ꝫ taliū dispōnū melius erit vt ea ieiunus bibat.

Ratio dicti est: q: cū stomacus sit debilis: humores colerici currūt ad cū debilitantes ipm̄: vnde si medicina sumat̄ magis debilitat ipsum. etiā stomacus colericus ieiunus multum mordicat̄ a medicinā: iō oꝫ ꝙ sumat aliquid. ⁊ silr̄ ē si fuerit debilis ꝯpositiōis: q: multū debilitatur ex multa resolutiōe. hec Gentilis.

¶Circa hūc cañ. nota ꝙ stomacus inuenit̄ ieiunus ī duplici dispōne. Una ē qn̄ membra trahūt ab ipo ꝓpter inanitionē: ⁊ ista ē hora famis. Alia ē qn̄ mēbra vicina. s. epar recipiūt ab eo chilū de ꝓpe ⁊ paꝝ ante ita ꝙ non attrahit: tūc dicēdū ꝙ prima dispō nō ē cōueniēs stomaco ad sumēdū farmacū solutiuū. Nam nimis āplecteret̄ ipm̄ ⁊ nimis alteraret mēbra attrahētia aliquid đ substātia farmaci ⁊ virtus stomaci nimis debilitaret̄: ⁊ stomacꝰ nimis dissolueret̄. In hora autē 2o loco dicta stomacus ē vacuus a cibo sꝫ fortis nō resolutꝰ nec debilitatꝰ ab attractiōe mēbroꝝ: ⁊ iō medicina satis debite ab eo circundat̄ vt possit ꝯuenienter alterari ⁊ actuari ⁊ ibi nō ē cibꝰ inuoluens medicinā prohibēs eā ab alteratiōe quā hꝫ facere in humorē nec mēbra ipam trahūt. Stomacꝰ etiā ē satis fortis vt ꝑcepto nocumēto expellat ipam: ⁊ deponit ipam facilr̄ deorsum. His aūt oībus casibꝰ ē meliꝰ sumere medicinā stomaco ieiuno qn̄ aliquid nō īpediat. Sed cū stomacꝰ ē calide cōplōnis cū sit vacuus timet̄ ne a farmaco qđ ēt ē calidum nimiū calefiat. Silr̄ si sit debilis q: rare texture timēdum ē ne farmacū nimis ipm̄ debilitet cū occurret sibi nudo nō cooperto a cibo: ⁊ ne nimis resoluat ipm̄. Et silr̄ qn̄ stomacus ē debilis: ⁊ iō in istis casibꝰ oꝫ aliquid eē in stomaco p qđ resistat̄ malis dispōnibꝰ farmaci. Leuis tñ dꝫ eē digōis: vt nō extrahat̄ a farmaco antequā digerat̄ ⁊ ñ cōuertat̄ in malos humores: etiaꝫ ꝙ in qualitate opponat̄ qualitati stomaci: q: si stomacus sit calidus apponatur cibus frigidus: plurimuꝫ tamē quia farmacuꝫ est calidum: opꝫ cibum esse frigidum.

Plurimi preterea quibꝰ datur medicina vētris solutiua in estate ex ea perueniūt ad febrē: oꝫ ergo ne medicine potator comedat vel bibat donec medicina suā perfecerit operationē: neqꝫ etiā quādiu medicina operatur dormiat nisi volūtas affuerit vt restringat̄. Qđ si ipsiꝰ stomacus nō tollerauerit ne comedat ꝓpterea ꝙ stomacus eius ē colericus ⁊ cito descēdit ad ipsuꝫ colera: aut propterea ꝙ a comestione vehemēter abstinuit ⁊ famē tollerauit: detur ei paruꝫ panis infusi pauco vino super medicinā antequā vēter soluatur: quoniā hoc ē ex eo qđ medicinaꝫ fortasse adiuuat.

¶Hic ponit regulas sumptas a tpe āni dicens ꝙ plurimū illi qbꝰ dant̄ medicie tpe estatis veniūt ad febres: ⁊ iō supple cauēda ē: ⁊ hoc ē dictū ī precedētibꝰ.

Et hoc euenit ꝓpter supercalefactionē ⁊ rarificationē cū đbilitate virtutis ab estiuo calore: etiaꝫ pp supcalefactionē corporis a farmacia que vt in pluribus ē calida ⁊ sicca: etiaꝫ ꝓpter supcalefactionē sanguinis ⁊ spiritꝰ ex motu agitato istoꝝ: quia calor aeris cū impetu trahit ad exteriora ⁊ virtꝰ medicie ad interiora: quare ⁊c̄.

Opꝫ p̄terea ne anus aqua frida lauet̄ sꝫ cuꝫ calida.

Hec ē scđa pars scđe partis principalis huius capituli in qua docet quid faciēdū sit postq̄ꝫ medicia suā ꝯpleuerit opationē. Et diuidit̄ ī duas partes. Primo eīꝫ facit hoc. 2o redit ad iungēdū plures alios cañ. tā de faciēdis ante farmaci potū q̄ꝫ de faciēdis post. 2a ibi: quid etiā. In pria ponūtur duo cañ. Primꝰ ē ꝙ potator medicine nō dꝫ bibere nec comedere donec medicinā suā ꝑfecerit opationē: nec etiā q̄ꝫdiu medicina opat̄ dormiat nisi voluerit ꝙ restringat̄ opatio. Sꝫ si stomacꝰ nō tollerat stare sine cibo ⁊ potu vsq3 ad cōplemētū opatiōis: aut q: stomacus ē colericꝰ: aut q: ad ipm̄ cito ꝓperat colera: aut q: multū abstinuit a comestiōe ⁊ tollerauit famē: tūc det̄ ei paruꝫ panis infusi in pauco vino antequā vēter soluat̄ super medicinā qm̄ hoc ē fortasse ex eo qđ adiuuat medicinā. Scđs cañ. ē ꝙ anus nō debꝫ lauari cū aqua frigida sꝫ cū aqua calida.

¶Circa ptē primā primi cañ. nota cām canonis eē q: cibus assumptꝰ pᵒ obtūdit medicine vigorē ꝑmixtū cū illa. Scđo q: cibus cōueniēs inclinat stomacuꝫ ⁊ intestina ad retētionē. Tertio si miscet̄ cū medicina periculū ē ne medicina īpediat eiꝰ opatōꝫ vel digōnē: imo sit cā corruptōis eiꝰ. Quarto ne hūores attracti cibū alterarēt. Qnīto si đ cibo attrrahat̄ aliquid dubitādū ē ne cuꝫ illo de medicia aut de humoribꝰ malis attrhat̄ ad venas. Sexto q: medicina erit cā eiectionis cibi ad ītestina ante digōneꝫ.

¶Sꝫ tu posses querere hic qūo cognoscā ꝙ medicia cōpleuit suā opationē? Rūdet̄: per signa supra posita ī precedenti caᵒ. s. sitiꝫ ⁊ somnū ⁊ mutatiōes egestionū: ⁊ ēt q: sumens nō sentit in eructuatōe saporem medicine vt prius.

¶Sꝫ circa tertiā ptē cañ. nota ꝙ si stomacus ē colericꝰ aut si paratꝰ ē vt ad eū ī vacuitate currat colera timēdum est ne farmaco ꝯplete operante nimiū exiccaret̄ stomacus ⁊ traheret humores acutos qui postea facerent dolores ⁊ sincopiꝫ ⁊ alia mala accidētia: ⁊ ideo oꝫ preuenire ꝯplemētuꝫ operatōis farmaci in cibādo vt resistat̄ cursui hūoꝝ colericoꝝ ad stomacū ⁊ malis affectibꝰ huiꝰ cursus. Silr̄ si sūpta fuerit medicina super fortē famē: timendū est ī expectatōe ꝯplemēti operatōis ne đbilitatio nimia accidat: etiā q: nā est auara timendū ē ꝙ nō ꝑmittet hūores eūari: etiā q: stomacus sic caliditate exacuta nō actuet farmacū debite nec īclinet̄ ad ipm̄ expellendū. Et iō assūptio pauci cibi cōfortātis pᵒ ꝓhibet accñtia q̄ cēnt in corporibꝰ istis maiora q̄ꝫ nocumēta in eisdē corporibꝰ sequētia cibi exhibitionē. Cū hoc ēt adiuuat ad hoc vt melior fiat medicine opatio: q: stomacus nō ita retinebit medicinā nec ita alterabit qualitate intēsa nec ꝓhibebit humoꝝ exitū: ⁊ stomacus fortificatꝰ ante in tpe solutōis iuuabit ad expellēduꝫ. Qđ vero dicit̄ ꝙ det̄ panis īfusus in vino. cā est q: p panē diu stat ibi vīā per quā stomacus nō est auarꝰ ⁊ ꝓhibet̄ vini nimis cita penetratio. Per vinū aūt fit ꝙ corpꝰ cito ꝯfortat̄ ⁊ ꝙ panis eliquat̄. ¶Utrū aūt dāda sit medicina cū vino solet hic queri? Et dicit Dy. ꝙ in his ī quibꝰ est stomacus debilis est ꝯueniēs: in aliis autē nō ex cā hic posita. Et ego puto ꝙ Dy. nō dicat veritateꝫ nisi vbi vinuꝫ daret̄ cā nutrimēti ⁊ medicina gr̄a soluendi. Sꝫ si vinum det̄ vt adiuuās virtutem aliciuꝰ medicine: nō video

quare repugnaret plus de vino q̄z d aqua zuccari cū qua dat̄ turbit. Silr̄ si medicina sumat̄ non solū intētōe solvendi s3 etiā alterādi vt deferat̄ medicina ad locum: puto vinū adiūgi ꝯueniēter. vñ Rasis 4° almāsoris vult q medicina de aloe mirra ꝛ croco sumat̄ cū vino albo ꝛ odorifero ꝛ calido. de reubarbaro nō ꝑmittat̄ quin det̄ cū eo par vini albi odoriferi. ¶ Circa 2ᵐ cañ. nota q in extremitate itestini multotiēs remanet post medicinā aliqs humor ibi bitus aut aliqua ps medicine q̄ multotiēs stimulat: ꝛ sunt cā q̄nq3 tenasmonis: ideo lauādus ē locus ꝯpleta opatōe: sed cū aqua calida q: meli⁹ abstergit ꝛ q: frigidū ē magis inimicū ano ꝛ calin amicū: vt dicit̄ 5ª ꝑticula affo. Videt̄ tñ Rasis 6° ꝯtinētis alio mō itelligere ꝛ aliā dare cā3: vñ dixit auctoritate Gal. 6° epidimiar: q sumens laxatiuū debet lauare anum cum aqua calida eo q cōfert eductorii laxādo. Sed si ꝑm laxationē3 fuerit superabūdans: lauandus est cu3 aqua rosata. hec Rasis.

Scias q ipe Auic. q post assellatiōes ex sūpta medicina mos plurimus erat: ꝛ maxime nobilium anu3 lauari cū aqua calida: prio vt mundaret̄ a reliquijs sordidar materierū per ipsu3 trāseūtiu3. 2° vt dulcedine aque ꝓhiberet̄ ab expressionibus tenasmonis ꝛ ex acumine ta3 farmaci q̄3 humorū ꝑ anu3 transeuntium. 3° vt actuali calore aque cōfortaretur anus: ac sua humiditate facile obediat eius apertioni: sed mos iste nō seruatur.

Quidam etiā dixerūt q pillule que sunt cu3 apozimatibus dande: sunt dāde cum apozimatibus que sunt cu3 eis homogenea. Pillule nāq3 que colera3 expellunt rubeā cu3 apozimate dāde sūt alicuius qd̄ sit: verbigratia sicut fumusterre: ꝛ que melācoliā euacuāt cu3 apozimate alicuius qd̄ sit sicut epithymū aut polipodiu3 aut his simile: ꝛ que flegma expellunt cu3 apozimate alicuius qd̄ sit sicut centaurea.

¶ In ista parte ponit plures cañ. de faciēdis partim añ farmaci assūptionē ꝛ parti3 post ꝛ ꝑti3 simul. ꝛ hic tñ non videbo ordinē: sed diuidit̄ i tot ꝑtes quot sūt cañ. ¶ Primus cañ. est ꝑm quosdā: q pillule q̄ sunt dāde cu3 apozimatib⁹ sint de homogeneis vel similib⁹ in euācuādo: vt verbigrā q pillule q̄ euāant colerā nō dent̄ cū apozimate fumiterre. sed pillule q̄ euāant melācolia3 cū apozimate epithimi. ꝛ q̄ euāant flegma cū apozimate alicui⁹ qd̄ sit sicut centaurea. ¶ Circa cañ. nota p° q multis de causis dantur pillule cū apozimatib⁹ sicut multis de causis medicīe miscent̄ adinuicē. Nā q̄nq3 ꝯmiscent̄ vt vna corrigat nocumētu3 alteri⁹: aut vt adiuuet virtutē suā: aut vt deducat ad determinatū locū: aut vt faciat ipsa3 magis acceptabilē3 l3 hoc ad primū poss3 referri. Qñ ergo hoc aut melius reperim⁹ i apozimate aut apozima ē placidū: tunc nos damus pillulas cū apozimate. Ego aūt vtplurimū do pillulas cū apozimate ex alia cā. Na3 qñ intēdo dare apozima qd̄ ꝓpter vnā re3 igredientē est abhoīale: re3 abhoīabilē pono i pillulis ꝛ reliqua do i apozimate. verbigrā si dandus est agaricus cū decoctōe ficuū ꝛ rer pectoraliū: ꝛ cu3 māna vel pulpa cassie: ego dabo agaricū in forma pillulata ꝛ reliq̄ū forma potabili. Multotiēs ēt cū itendim⁹ q attractio fiat a lōginquo: ꝛ tñ indigem⁹ aliquo potu: nō eīm a ꝓpinquo ꝑmiscem⁹ apozima ꝛ pillulas. Multotiēs etiā itendim⁹ hūoris quādā mollificationē cū apozimate vt facili⁹ trahat̄. Propter multas ergo cās dant̄ pill'e cū apozimate: s3 q̄nq3 talia apozimata sūt solutiua q̄nq3 nō: maxie aūt sunt solutiua qñ itendimus q ex ambobus sit medicina vna solutiua ꝛ nō putam⁹ solas pillulas sufficē. ¶ Secūdo nota q farmaca q̄nq3 dant̄ i pillulis q̄nq3 i potu q̄nq3 in ꝯfectōe vel electuario q̄nq3 in puluere vel in trazea. Cā aūt est dispō patientiū: q: quida3 non tollerāt potare: qdā non sciūt deglutire pillulas. Quedā aūt medicine sūt ita abhomiabilis saporis q ab aliquo vix tollerarent̄. Itē ꝛ est magis considerādu3 que dant̄ in forma solida: diuti⁹ morant̄ antequā dissoluant̄: vnde multū possūt attrahere: vñ ad hoc cōfert figura rotūda. Et iō pillule dātur qñ itendim⁹ a lōginquo euāre: apozima qñ de ꝓpe: cōfectiones ꝛ pillulas qñ mediocrē moram querimus. Quia ergo pillule dant̄ plurimū vt morā trahāt: cōiter apozima d3 sequi pillulas notabili tēpore postquā sūpte sunt: vt nō ꝓhibeat opatione3 ear a longinquo. Et iō Rasis nono almansoris. c. de melācolia dat pillulas i quib⁹ ponit̄ agaricus trib⁹ horis ante decoctione3 epithimi. Et ex isto p3 solutio ad questionē hic moueri solitā. s. qñ d3 dari apozima cū pillulis: vtrū simul aut ante aut post. Nā vt plurimū ē dandū post: sed q̄nq3 magis q̄nq3 minus ꝑ3 varias itētiōes. Canonis aūt veritas ē: q: si pillule sint vni⁹ humoris euātiue ꝛ apozima alteri⁹: tunc apozima post datū nō sufficiēter iuuabit ad attrahēdū humorē cōmotū a pillulis: imo inchoabit nouū motū agitatū: ꝛ iō erit incōueniens talis compositio.

Apozima est decoctio diuersar medicinar simlr: ꝛ de apozimatib⁹ meminit Mesue septima distictōe sui atidotarij. ꝛ Auicēna quito hui⁹ tractatu nono.

Cū aūt euāre volueris corpus siccū carnē hñs durā medicīa forti sicut heleboro ꝛ his silib⁹ vehemēter stude in humectādo ipsu3 nutriētibus vnctuosis.

¶ Hic ponit cañ. de ꝑpatōe quorūdā corpor respectu quarūdā medicinar: dicēs q cū volueris euāre corp⁹ sic cū durā carnē hñs cū medicīa forti sicut ē helebor⁹ ꝛ sibi similis: tūc vehemēter stude in humectādo ipm cū nutriētibus vnctuosis. Et iste cañ. quasi virtualiter est illei affo. Ad heleboros his. Et rō ē q: hec corpa si nō ꝑhumectent̄ nō hñtia de hūido multū qd̄ trahat ad medicinā q fit cā euātionis medicine: diu tenebūt medicinā int⁹: ꝛ sic accidentia sequētur fortia. 2° iterū ꝑiculū ē ꝓpter fortē exiccationē hellebori ne icurrāt spasmū siccū nisi sint ꝑhumectata. Et tu hoc nō itelligas solū nutrimētū vnctuosum: sed q sit multū ꝛ qd̄ quiescat: ꝛ breuiter alia faciat per que corporū multiplicat̄ humiditas.

Et ad vltimū cū fortes medicine multi sint timoris tales v3 qualis ē heleborus: qñ in corpore mūdo efficit spasmū ꝛ repleti corporis ꝯmouet hūiditatē motu turbido: ꝛ ad itestina trahit illud qd̄ ei difficile est expellere: ꝛ titimali venenosi sicut mezereō ꝛ alscebran ꝛ earū ipedimentu3 cu3 superāt remouet rayb.

¶ Hic docet succurrere medicinis fortib⁹ qñ superant ꝛ faciūt accidētia fortia: dicēs q qñ medicine sunt fortes ad vltimū. s. vltimate malitie cu3 sint multi timoris: sicut verbigrā helebor⁹ ꝛ mezereon. i. laureola ꝛ alscebrā. i. esula ꝛ alij titimali venenosi cor impedimētū cū supat remouet rayb. ¶ Ubi nota q titimali: vt dicit Serap. est nomen cōe ad oēs medicinas lacticiniū hñtes. S3 taliū q̄dā sūt venenosa sicut mezereon ꝛ helebor⁹ ꝛ alscebrā. i. esula ꝛ multa catepucialiū genera. quedā aūt nō sicut volubilis minor. Aui. hic loquit̄ de venenis ꝛ alijs medicinis similis malitie. ¶ Scd̄o nota q he medicīe sunt magni timoris ꝓpter suā venenositatē ꝛ ꝓpter violentia3 sui opis: ꝛ ꝑꝑ vētositatē ꝑ quā agitatā ꝛ generatā ab eis vel ex eis faciunt ascēdere malas mās superi⁹: ꝛ sic mouent eas motu iordinato ꝛ turbido. Et ꝑꝑ suā exiccationē ꝛ caliditatē ꝓpriā nocet neruis ꝑꝑ qd̄ timet̄ in ca3 opatiōe de spasmo: ꝛ ꝓpter motū mãe multe viscose cū vētositate agitate q̄si subito ad intestina faciēdo dolorē cōstat q mouent ad intestina illud qd̄ ē difficile ex intestinis expellere. ꝛ hec oīa dedit Aui. intelligere in littera. ¶ Tertio nota q iste medicine dicūtur superare corpus qñ ex dolore vel agitatione vel venenositate vel caliditate aut exiccatione sua ipm nimiū ꝑmutarēt: ita q intenderem⁹ ad illar virtutes extinguēdas: ꝛ qñ ita ē: tunc dicit Aui. q impedimētū illar tollit̄ per rayb. ꝛ bene littera exterior exponit q ē lac acetosum. Et Symon ianuēsis i sinonimis dicit q ē lac acetosum: ꝛ probat hoc ꝑ Rasi3 9° almāsoris. c. de cura diabetis. vbi dat rayb. ¶ Et practica greca correspondēs Almansori loco illius h3 lac acetosum. Dy. aūt nō acceptat hoc q: lac acetosu3 ē cōstrictiuū: ꝛ cōstrictiua nō debent dari ad remouēdas medicinar violētar malitias. Ego tñ p° nō video q absolute dicat̄ q restrigit fluxū. S3 Aui. dicit q restringit fluxū colericū ꝛ sanguinē. sed hoc erit magis extiguēdo q̄3 stipticitatē iducēdo. Et ipsemet Auic. dicit q lac acetosu3 i corpibus calide cōplōnis sepe lauat vētrē dato tamē q cōstringeret. Stat q suis alijs qualitatibus ita extinguat illarū medicinarū malitiā q̄3 cōuenit. Dicit etiā Dy. q illud qd̄ cōfert est aqua lactis cōfecta cum melle ꝛ pauci salis: vñ ipa leuit ꝛ abstergit: ꝛ ē cā expulsiōis medicine: sed nescit vtrū sit rayb vel aliud ꝛc.

Spasm⁹ fit in corpore mūdo q: trahitur bonū ꝛ iuuatiuū qñ cum terrore nature trahit̄ ꝛ violētia.

Amplius medicina multotiēs suū odorē in stomaco dimittit: ē ergo sicut si medicīa ibi remanet: cuius medicamē est aqua ordei que ipsu3 lauat: qua quide3 melior existit eorum que in potu sumūtur.

¶ Ponit cañ. aliū de faciēdis ꝓpter quoddā accidens: ꝛ dicit q multotiens medicina dimittit suum odorem in stomaco: ꝛ est ac si medicina remansisset in stomaco: ꝛ medicamen huius accidētis est aqua ordei que dictum odorem lauat: ꝛ aqua est melior eorū que sumūtur in potu ad hanc causa3. ¶ Ubi nota q eoru3 que sumūtur in potu ꝓpter nocumēta medicine quedā dant̄ ad frāgēdū acuitatē ꝛ malitiā medicine: quedā dant̄ ad expellēdū medicinam cito a corpore. Eor aūt que expellūt: queda3 sunt lubricatiua: quedā cōpressiua: quedā lauatiua. Modo istor que expellūt meliora sūt lauatiua. nā cito educūt ꝛ cū hoc relinquūt poros aptos. Sed lubricatiua ꝛ cōpressiua multos relinqnūt poros obstrictos. Aqua ordei ergo i isto gradu bonitatis ē preponēda: ꝛ vltra hoc sui frigiditate ꝛ humiditate extinguit malitiā medicine: ꝛ ideo ipa ē d melioribus que sumūtur ad talē malitiā remouēdam. ¶ Scd̄o nota q odor medicine plerūq3 remanet q: ps aliqua adhesit villis stomaci: ꝛ iō ē ac si medicina remāsisset quātū ad abhoīationē ꝛ agitationē stomaci sequentem: ꝛ forte aliqd facit de fluxu ꝛ cōmotiōe humorū. Dicit ergo Aui. q hoc est remouēdum per abstersiua.

Scias q huiusmodi aqua approximat̄ frida si hēat reprimere virtutem farmaci. si vero habeat lauare ꝛ abstergē datur calida.

Cūq3 tēpus ꝓlongabit̄ ꝛ medicina operari nō ceperit: si alleuiatio fieri poterit vt nihil moueatur fiat: q si quid affuerit timoris meli⁹ erit vt idromel traijciat aut eius sirupū aut aquā in qua nitru3 resolutu3 fuerit: aut subijciatur ei colliriū aut fiat ei clistere. Ex causis vero ꝓpter quas medicina nō operat̄ est cānaliu3 coangustatio de nā: aut ꝓpter ꝯplōne3 aut ꝓpter egritudinis vicinitatē. i hñtib⁹ ei3 paralysi3 aut apoplexiā medicinar vic

Collíriuz qn̄qꝫ sumitur pro supposito rio vt hic: qn̄qꝫ pro medicina oculoꝝ.

vie ad suas mās coangustātur. Accidit ergo vt difficile sit facere quatenus vēter eis currat.

¶ Hic ē alius cañ. ī quo dicit̄ si ꝓlongat̄ tp̄s ⁊ medicina nō incepit operari si potes nihil facias. s. si nō cogeris nō agas. Si aūt cogeris aut ꝑꝑ festinātiā infirmi: aut q: aduenit tp̄s cibandi: aut ꝓxiīmus: aut ꝑꝑ aliā cāz q: times ꝙ nō inducat aliquā malā ꝯplōnē vel qualitatē ex diuturna mora melius erit vt bibat aquā mellis aut sirupū ei⁹. i. potū factū cū ea: ⁊ aliquib⁹ secum decoctis pro varijs intētionibus: aut aqua in qua resolutū ē vitrū: ⁊ ista ē ad incitandū expulsiuā ⁊ incidēdū materias viscosas: aut supponat̄ suppositoriū: aut fiat clistere ⁊c̄. Et fiāt clisteria diuersoꝝ modoꝝ: aut pure leniētia: aut abstergētia: aut carminātia: aut acuētia. ⁊ cā istoꝝ ē clara. Nāz cāe ꝑꝑ quas medicine nō opant̄ sūt angustia cānaliū: aut nālis: aut accidētalis cōplōnis malitia: aut ꝑꝑ vicinitatē egritudinis. Nā in habētib⁹ paralysim aut apoplexiaz vie medicinaꝝ ad suas mās trahēdas angustāt̄ ꝑꝑ egritudinē. Et ꝓpter hoc accidit ꝙ si sit difficile facere ꝙ vēter currat. i. fluat: accidit ēt istis ꝙ sunt debilitati nerui ⁊ musculi in vtraqꝫ istaꝝ egritudinum: ⁊ iō sensatio stimuli ē minor ⁊ silr̄ virtus expulsiua obtusior ⁊c̄. Et tu nota de his infirmitatib⁹ ꝙ oportet ī eis fortes adhibere medicinas.

Duas preterea medicias vētrez soluētes in vna die cōiungere est timorosuz ⁊ est extra rectitudinez.

Et rō ē q: superflue euacuam⁹ ⁊ virtus multū debilitat̄: ūn dare duas medicinas ꝯbiles ꝯuenit vt cōpleatur solutio: q: data medicia aliñ fit clistere lauatiuū: ⁊ ēt damus aquā zuccaratā per os. hec Gētilis.

¶ In isto cañ. dicit ꝙ cōiungere duas medicinas in vna die ē timorosuz ⁊ extra rōez de soluētib⁹ vētrē: ⁊ hoc ē habitū supra ⁊ intelligat̄ de medicinis solutiuis datis ī dosi integra. nā timor ē de sup̄fluitate fluxus.

Omis quoqꝫ medicina q̄ alicui humori ē ꝓpria cuz ipm nō iuenit perturbat ⁊ ventrē cuz difficultate facit: ⁊ similr̄ si ipsuz in suo ꝯtrario infusuz inuenerit.

¶ Hic ponit aliā regulā dicēs ꝙ oīs medicina ꝓpria alicui humori qn̄ nō iuenit ipm: aut inuenit ipm īfusuz in suo cōtrario ꝑturbat vētrē: ⁊ facit ventrē. i. soluit vētrē cum difficultate. Cā aūt dicta est supra qn̄ nō inuenit: sed qn̄ iuenit ipm infusum in suo cōtrario: cā est q: contrari⁹ humor resistit eductiōi hūoris ꝓprij illi medicine: q: nō pōt euāri ille humor quē respicit de ꝓprietate nisi cōmoueat ⁊ agitet illum in quo ē infusus.

Omnis preterea medicina humorez ī primis extrahit qui ē ei ꝓprius: deinde illū qui ē post ipsuz in multitudine ⁊ subtilitate ⁊ reliquos s̄m hūc ordinē p̄ter sanguinē: qm̄ nā vsqꝫ ad postremū eū retinet ⁊ recōdit: humorez vero ex lōginquo attrahere est difficile.

Hic dat regulā de mō euandi humores ꝑ medicinas q̄ solū vnū respiciūt de ꝓprietate: ⁊ dicit ꝙ oīs medicina in primis extrahit humorē qui ē ei ꝓprius: deinde illū qui ē post ipm in multitudine ⁊ subtilitate: ⁊ in reliquis hoc ordine nisi in sanguine. nā lꝫ sanguis post aliū humorē ī ordine sequeret̄ in multitudine ⁊ subtilitate vt post coleraz: tñ nā nō permittit ipm euacuari: q: recondit ipm vsqꝫ ad vltimū tāqꝫ hūorē bēigniorē. ¶ Ex istis pꝫ ꝙ post euatōz humoris principalr̄ intēti a medicina duabus de cāis pōt vnus hūor aliū p̄cedere ī euatione. vna est q: in se sit facilis mobilis: q: subtilior aut amplior in quātitate. 2ª q: minus a nā retinet̄: ⁊ ꝓpter hanc scdaz causam accidit sanguini ꝙ semꝑ ē vltimus vt euctur: ꝓpter primā melācolia dꝫ esse vltima. ¶ Ex hoc pꝫ 2° ꝙ nō semꝑ idē humor sequit̄ imediate humorez ꝓprium vni medicine in euatōe eū superfluit. Nā qn̄ iam a scamonea euata ē colera cōtingit ꝙ nō solū flegma sꝫ melācolia euct̄ vbi melācolia fuerit hūor prauior ⁊ magis molestās virtutē q̄ꝫ flegma ñ obstāte ꝙ flegma eēt subtili⁹ ⁊ āplioris q̄ꝫtitatis. ¶ Vlteri⁹ nota ꝙ nō solū seruat̄ ordo ī trib⁹ reb⁹ dictis. s. ī subtilitate multitudine ⁊ maiori conatu nature ad ipm expellendū sed ēt in ꝓpinquitate ad vias ductuū: vñ multotiēs cōtingit ꝙ medicina solutiua colē prius euat flegma si fuerit in intestinis ⁊ stomaco: q: cū natura ibi pcipiat nocumētū: tūc insurgit ꝯtra id qđ in stomaco cōtinet̄ ⁊ illđ expellit. ita ēt in sup̄flua opatiōe pōt ꝯtingere ꝙ flegma erit multū in venis vicinis intestinis ⁊ nō colera: vñ post melācoliā medicina de ꝓprietate illius euatiua flegma ⁊ nō colerā euabit: ⁊ hoc pōt sumi a Sera. 6° breuiarij. ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ plurimū etiā humorib⁹ hūtib⁹ ad īuicez ꝓportionē quā debēt hēre ī corꝑe sano ī istis quattuor. s. ī subtilitate multitudine ī ꝯueniētia ad naturā ⁊ in exñtia ī debitis locis: medicina colere euatiua đ ꝓprietate ⁊ nō flegmatis ad modū loquendi medicoꝝ: primo euat colerā ⁊ si excedit in opere superfluēdo post. 2° loco euacuat flegma. 3° melācoliā. 4° sanguinē. Illa aūt que est flegmatis euacuatiua p̄° euat flegma. 2° colerā. 3° melancoliam. Illa aūt que est euatiua melācolie p̄° melācoliaz euat. 2° coleram. 3° flegma. vltimo sanguinē. Et hunc ordinem īnuit Aui. hic. ⁊ Gal. 3° de simplici distictiōe 4ª. c. vltimo. Cū aūt nō seruat̄ talis ꝓportio: q: aut vnus ē plus ꝓportionaliter augmētat⁹ q̄ꝫ ali⁹: aut q: vn⁹ ē factus horribilior

Et nō soluz requirunt̄ ad veritatez canonis ea que ponūt̄ hic: sed ēt ꝙ non sit medicia que euacuet duos hūores appropriatos. Prio enim euacuat vnū: deinde alium.

alio: aut q: vnus eēt ingrossatus ⁊ ali⁹ subtiliat⁹ respectu eius ꝙ debet eē in sano: aut q: vn⁹ eēt minus ꝓpinquior vijs ductuū: nō eēt incōueniēs hos ordines nō seruari vt ē dictū: īmo stat qn̄qꝫ sanguinez primo educi: q: eēt tante discōueniētie ꝙ nā tētaret eius expulsionē ⁊ nō egeret nisi pauco adiutorio in apertōe venaꝝ aut ī mutatōe. Et tu ex dictis multas tales varietates ꝯprehēdes posse accidē vt quotidie notat experientia. ¶ Vltio nota hoc verificari de medicia vicini humoris ⁊ nō plurimū de ꝓprietate eductiua. Nā agaricus q̄ purgat colerā ⁊ flegma: q: principaliter respicit flegma nō est dubiū ꝙ primū euacuat multotiens flegma: deinde colerā. Sed pro clariori declaratiōe causaruz horuz dictoꝝ dubitatur.

Consimile dubiū mouet Auer. quinto colliget tractatu primo. c. xxiiij. dicēs: Sed querēdū est ⁊c̄.

Utrum quando medicina datur in nimia quātitate vel quouis alio mō sup̄flue euacuat euacuato humore quē de ꝓprietate respicit debeat alios humores euare? Ad ꝑtez negatiuā arguit̄ p̄° sic. Sicut se hꝫ magnes ad ferꝝ: sic se hꝫ medicina ad hūores quos de ꝓprietate dꝫ euare. sed qualitercūqꝫ fortificata virtute magnes nō attrahit nisi ferꝝ: ergo a simili q̄litercūqꝫ fortificata virtute medicīe nō attrahet nisi illū hūorē quē de ꝓprietate respicit: ⁊ sic nō hēbit aliū euare. 2° sic. Si medicina sup̄flue euans attraheret humorē quē nō respicit de ꝓprietate: vt verbigr̄a attractiua colere euz sup̄fluit euaret flegma: sequeret̄ ꝙ cū euaret flegma adhuc debēt euacuare colerā. ꝯsequēs est falsuz ⁊ ꝯ experiētiā. ⁊ ꝓbat̄ ꝯsequētia: q: qn̄ talis medicia euat flegma: ipsa est potens ad attrahēduz ꝑ suā ꝓprietatē ⁊ magis hꝫ attrahere coleraz q̄ꝫ flegma. aliter eniz non prius illaz euasset. ⁊ ibi est ēt colera eque bñ approximata qñ iaz sup̄fluit euatio ⁊ ꝑmutat̄ ad flegma. qđ ꝓbat̄ q: in nulla dispōne possibile est corp⁹ ab aliquo quattuor humoꝝ ītegre euatuz esse stante vita: vt pꝫ 2° elemētoꝝ. G. q: sunt corꝑis elemēta. ¶ In opposituū tñ ⁊ qđ euenit̄ alij humores ordine supradicto: est Aui. hic ī textu ⁊. G. 3° de simplici loco allegato. ⁊ Auer. 5° colliget ⁊ oēs medici: ⁊ pꝫ ꝑ experiētiā. ¶ Pro dubio est notāduz ꝙ medicinā euare ordine p̄dicto qn̄ sup̄fluit ē notū ⁊ ꝯcessuz ab oībus. sꝫ ī cā mō quo faciat ē differētia inter G. loco allegato ⁊ Auer. 5° colliget. Nā Gal. vult ꝙ medicina postq̄ꝫ euauit humorē quē respicit de ꝓprietate nō trahit aliū ꝑ ꝓprietatē attrahēdi: sed est cā euonis alioꝝ humoꝝ q: remanet virt⁹ eius vt aliquid adherēs orificijs venaꝝ ⁊ sui mala q̄litate stimulat ꝯtinue virtutez expulsiuam venaꝝ. 2° q: aperit orificia illa ita ꝙ remanent magis larga q̄ꝫ debēt esse: effluit humor content⁹ in eis sicut fluit ab aliquo vase liquor facto in eo foramie. Et 3° q: ꝓpter multā expulsionē factā debilitata est ꝯtētiua venaꝝ. Et 4° q: farmacū ⁊ hūor currēs ꝑ orificiū vene: ⁊ ꝑ venā alterat venā ad malā q̄litatē: ⁊ oīs mala ꝯplexio debilitat illud cui⁹ est mala ꝯplexio: ⁊ iō sequit̄ exitus alioꝝ humoꝝ ab illo quē medicina attraxit: quos tñ humores medicina nō attrahit nisi ꝑ accidens q: est cā ꝙ vene nō retinent ⁊ ꝙ expellūt humores. Et ꝙ hec sit mens. G. pꝫ 3° de simplici loco allegato cū dixit: Et cā ī euone eius qđ euat̄ oīo ex hūorib⁹ q̄ nō sunt ꝓprij medicine nec ꝯueniētes ei: ꝯsiderat̄ in ea ꝯplexio: est in trib⁹ rebus: quaꝝ vna est debilitas venaꝝ: ⁊ alia est amplitudo orificioꝝ venaꝝ. 3ª ē mordicatio medicine solutiue. Et sic pꝫ ꝙ. G. nō ponit medicinā ꝑ aliquā virtutē trahere talez hūorez ꝑ se: sꝫ ꝙ est accidētalis cā illius euonis. aliqn̄ ēt s̄m ipm sola mordicatio sufficeret ad hāc euationē: ⁊ si vene sint fortes ⁊ orificia ñ magis aperta oportuno. Cā aūt ordinis in tali euatiōe s̄m Gal. maxime ꝯsiderāda sunt subtilitas ⁊ grossities ⁊ debita vel indebita humorū habitudo ad corpus vel maioritas aut minoritas cōueniētie cū virtute corporis. vñ in fine capituli ita dicit: Cā aūt ꝓpter quā qn̄ isti hūores euacuant̄ ē eorū euatio s̄m ordinē quos dicim⁹ sunt tenuitas humoruz ⁊ grossitudo eoꝝ additio ⁊ diminutio in ꝓprietate cuiuscūqꝫ eorū ī corpore ⁊ cōueniētia ipoꝝ ad ipꝫ. Et ego addidi multitudinē ⁊ paucitatē supra ad specificādum illū modū cōueniētie. Nā multotiēs qn̄ excedit mēsuram ꝑ hoc ē discōueniēs ⁊ pauc⁹: licꝫ nō sit ita cōueniēs sicut medioeris: tñ nā magis conat̄ ad illū retinēdū ꝓpter priuationē. Et Gal. hec cōprehēdit sub cōueniētia. Addidit ēt ꝓpinquitatē ⁊ distantiā a loco a quo fieri dꝫ euatio ex auctoritate Serap. Et pōt hec positio ꝓbari ꝑ rōnes ambas factas añ oppositū per quas ōndit̄ ꝙ hic motus sit nō trahēte ꝓprie medicina. Et tūc statim sequit̄ ꝙ pars que euacuat̄ ē habilior ad motū ꝓpter subtilitatē: aut q: minus a nā retinet̄. Auer. aūt 5° colligit. c. 14° dicit cām eē virtutem attractiuā cōiter humorū non a proprietate. Dicit 2° ꝙ proprietas gr̄a exēpli trahēdi colerā nō ē in scamonea ꝑ se queadmodū ꝓprietas trahēdi ferrum in magnete: īmo oportet ꝙ hanc acquirat a calore nr̄o. 3° dicit ꝙ hāc ꝓprietatē nō acquirit ī quacūqꝫ quātitate exhibita: sed ī dosi debita sub qua ē expertū ipam purgare colerā. Et iō cū querit̄ que sit cā euatiōis aliorum humorū ab illo de cuius ꝓprietate ē vt attrahat̄ a medicina? Rñdet̄ ꝙ hoc est ꝑ ꝓprietatē illā acquisitā illi medicine date in hac mēsura

gr̃a exempli: que ē ꝓprietas respiciēs oēs humores. Cum enim humores sint vniꝰ ꝓpinquitatis nō ē longinquū talem ꝓprietatē cōiter respiciētē oēs hūores inueniri ī medicina. Et qñ hoc mō daṫ ī mēsura mlto maiori q̃ꝫ sit debita nō acquiriṫ illi medicine talis ꝓprietas limitate respiciēs colerā: vñ loco allegato dixit: Rñderi dꝫ ꝙ ille calor quē hꝫ medicina purgatiua ꝑ quē attrahit nō hꝫ eū soluꝫ ꝑ se vel in se cū actu sicut ē adamas qđ attrahit ferrū ꝑ solam formā specificā: q2 acquirit ipm calorē a corpe. calor enī nō dat illū calorē nisi ī quātitate determinata ī illa: ⁊ ꝓpterea qñ recipiṫ alia quātitas īdeterminata nō stabit ī tali ꝓprietate. Et sic pꝫ ex Auer. ꝙ talis medicina qñ datur in quātitate excedēte nō acquirit illā ꝓprietatē. Unde parum post subdit: ergo attractio medicine nō ē ꝓpria alicui humori nisi ꝑ viā cōparationis ⁊ ꝓportiōis determiate ī illa medicina ⁊ nō in oī accidēte: q2 qñ egrediṫ ab illa quātitate: tūc trahit solū illud qđ attrahit ꝑ attractiōeꝫ. Contra tñ hūc modū arguiṫ sic: q2 ex hoc seq̃ṫ ꝙ medicia attractiua melācolie si daṫ ī supabūdanti dosi ita ꝙ habeat supflue eūare: dꝫ pº eūare colerā post flegma post melancoliā. cōsequēs tñ ē falsuꝫ ⁊ contra experiētiā ⁊ contra Gal. 3º de simplici medicina. c. allegato ⁊ 2º de elemētis. ⁊ cōtra Hypo. in libello de humana nā. ⁊ cōsequētia tamē ꝓbaṫ: q2 medicina exhibita nimia nō acquirit illā ꝓprietatē attrahēdi determinatū humorē: vt dicit Auer. ergo eūat ⁊ in prinº sue eūationis semꝑ humorē aptiorē ad motum. talis aūt nō ē melācolia: ergo nō trahit ī pmus melancoliā sed colerā que ē mobilior. Et ꝓpter hanc ratiōeꝫ puto aut Auer. nō ita intelligere vt videnṫ sonare verba: aut Gal. meliꝰ dixisse veritatē. Videṫ ēt Auer. ex suo motiuo velle oñdere ꝙ nō semꝑ ordo dictus saluēṫ in supflua eūatione: imo ꝙ medicina melancolie eūatiua eūat cōuenēter flegma. Et añ Auer. Halyabas 2º practice. ⁊ Haly ī cōmento hoc voluerūt ꝙ ꝓprietas que acquiriṫ: qñqꝫ respicit illū humorē principalē ⁊ aliū sibi viciniorē. mō flegma ē vicinius melācolie q̃ꝫ colera: q2 cōuenit in qualitate actiua ⁊ illa in passiua. Et sequētes hāc viā de ordine fundanṫ super dicto Hypo. in libello de hūana nā: cū dixit: flegma cū sit fridū ⁊ viscosuꝫ violētia farmaci eūata melācolia ꝓpria sequiṫ flegma. Et ego hoc 2m nō puto verꝫ cū videamꝰ ī tali medicina ꝙ primo trahit melācoliā qđ non faceret nisi per ꝓprietatē ipaꝫ respiceret. nā per eūationeꝫ cōem priꝰ alij fuissent eūati. Preterea ꝫ hoc ē Gal. ⁊ fere oēs medici. Et iō hāc auctoritatē intelligo nō ꝙ vna medicina violēta eūata melancolia eūeṫ postea flegma: sed ꝙ requiraṫ violētia farmaci ꝓ melancolia eūanda. 2º requiriṫ violētia pro flegmate: q2 ē ī scđo loco resistentie humorū qui farmaco eūanṫ. Ex quibus cōprehendere potes ꝙ ego ⁊ in cā eūationis humorꝝ ⁊ in ordine humorꝝ ī euacuando sequor. G. sed mihi videṫ hoc addēdū in eius explanatione ꝙ in farmacis solutiuis nō solū inueniṫ virtꝰ solutiua humoris ꝓprij: sꝫ gnālr ꝓspiciēs humorē oēꝫ hora qua est actuata. Sꝫ tamē due tales sunt ī medicia: Primo attrahit illum quē a ꝓprietate respicit: ⁊ postea cū effrenitat ꝑ gnālem virtutē oīum humorꝝ attractiuā trahit alios: ōcurrēte tñ aut venaꝝ expulsiua ꝓpter stimulum: aut in vltime debilitatis egrediētibꝰ humoribꝰ a venis sicut in corpore mortuo. Cā autem quare pono hanc virtutem attractiuā: ē q2 nō video qñ data medicina solū colere a ꝓprietate eductiua: ⁊ data medicia solū a ꝓprietate flegmatis eductiua: ⁊ medicina solū melācolie eductiua q̃ sint quelibet pars 3ª ꝑs dosis vniꝰ eūantur isti humores. Et si dareṫ ꝑ se illa eductiua colere nō operareṫ nisi q2 attrahēdo iuuāt se nō solum in ferēdo viꝫ nāe stimulādo venas maxie cū vnū ab epate aliū a splene aliū a capite euacuat: tūc eīm ī oī tali mēbro deberet inferri vis a qualibet medicinarū ⁊ maxime cū mēbra sint distantia ad que non oꝫ ire aliquid de medicina nisi qualitatē. Et ad argumēta rñdeo. ¶ Ad primū ꝙ nō est silē de magnete ⁊ medicia: q2 in magnete nō ē nisi virtus respiciēs rē vnā: sed medicina ē virtus cōiter respiciēs plures hūores acquisita tamē a nostro calore actuāte eā lꝫ nō sit īcōueniēs medicinā aliq̃ꝫ attractiuā eē in actu talē sicut dicit Gal. tertio de simplici caplo penultimo. Et quare puto medicinā fuisse sanguinis attractiuā de qua loquiṫ Gal. in libello de farmacijs ꝙ rusticus ꝯsiderās porcellos sup herbā qescētes a quibꝰ riuuli sanguinis ad herbā dirigebanṫ: ⁊ postea dando hominibꝰ interficiebat eos. de q̃ Cōciliator loquiṫ differētia 144ª ꝙ multū ꝑ paduanū territoriū īueniṫ. ¶ Ad 2m argumetū cōcediṫ ꝙ medicine colere eūatiua cōtinue dū eūat alios hūores supfluēdo eūaret colerā nisi ad tantam eius paucitatē veniret ꝙ residuuꝫ nā nimio conatu retineret. Et ex hoc pꝫ ꝙ ī certo casu nā plus conaṫ ad colerā q̃ꝫ ad certū sanguinē retinēdū. ⁊ pꝫ ꝙ nō oꝫ totalr oēs alios humores eē eūatos cū sanguis eūaṫ. ⁊ hec de qōe sufficiāt.

Amplius cum timor affuerit ne nausea aut sincopis alicui accidat postq̃ꝫ medicinā biberit: oportebit fieri vt anteq̃ꝫ medicinā bibat tribus diebꝰ aut duobꝰ cuꝫ aqua rafani vomat ⁊ vt rafanuꝫ comedat.

¶ Docet ꝑparare quedā corpora ad accipiēduꝫ medicinaꝫ: ⁊ dicit ꝙ cū timor fuerit ne accidat nausea aut sincopis postq̃ꝫ biberit medicinā: oꝫ ꝙ fiat vt ante assumptiōeꝫ medicine duabꝰ vel tribꝰ vicibus vomat cū aq̃ rafani ⁊ ꝙ comedat rafanū. ¶ Ubi nota ꝙ iste cañ. nō ē seruādus in eo ī quo timeṫ vomitꝰ ꝑꝑ supioris ꝑtis stomaci debilitatē ⁊ ī quo timeṫ cursus colere ad stomacū. ꝑ hūc eīꝫ vsuꝫ vomitꝰ plus timēdus ē ei q̃ꝫ de illis accñtibꝰ. Sꝫ sūt quidā hoīes robusti stomaci ī quoꝝ stōaco adheret aliq̃ mala mā viscosa ⁊ ꝓprie ī ore: de q̃ timeṫ ꝙ assūpto farmaco agiteṫ ⁊ ide ꝓuoceṫ ad vōitū ⁊ īde accidat sincopis. In istis ergo verificaṫ cañ. Auic. ⁊ rō q2 ex hoc vōitu remoueṫ cā illoꝝ accñtiū. Qđ si dicaṫ ꝙ ex hoc vomitu ꝑpaṫ vt faciliꝰ vomat vt dictū ē supiꝰ: ergo ñ ē talis ꝑmittēdus cū ītēdimꝰ ꝑparare ad fluxū vt hic: sꝫ cū intēdimꝰ preparare ad vomitū. Diciṫ ꝙ vsus ad vomitū cū facili vomitiuo de se preparat corpus ad magis vomēdū: qñqꝫ aūt cōtingit ꝑ accidens qđ magis prepat ad eius ꝓhibitionē: puta quādo ꝑ ipm euacuaṫ humor ī ore stomaci qui erit cā inclinatiōis ad vomituꝫ: vnde vomitus vomitu curatur: ⁊ in colirica passione precipiṫ vomitus Ad primū istorū intendit Aui. supra cū dicit leues vomitꝰ ꝑparare corpꝰ ad mouēdum. Sꝫ ī isto cañ. loquiṫ Auic. de scđo mō ī quo ē ꝑ vomitum istū leuē remotio ꝑparatiōis ad vomēdū.

Et iō Auic. intendit de nausea prouenēte ex hūoribꝰ frigidis viscosis ī stōaco exñtibꝰ: vnde medicina ꝓmouet eos: ⁊ fit nausea ⁊ aliquādo sincopis ꝑ ꝯpassioneꝫ ad cormō de coctio rafani ꝯsumit ⁊ īcidit tales humores quare ⁊c̃.

Oportet preterea ne multū salis sit in cibis eius qui medicinaꝫ vult bibere.

¶ In isto cañ. Aui. dicit ꝙ ī cibis illoꝝ qui debēt sumē medicinā nō dꝫ poni multū salis. ¶ Sed tu dices ꝯtra. Sal ꝑparat ad opus farmaci aliqñ humores incidēdo flegmata ad fluxuꝫ faciēdo. Hic diciṫ ꝙ multitudo salis multuꝫ est exiccatiua ⁊ presertiꝫ stomaci ⁊ itestinoꝝ: ⁊ iō ī hoc stomacus fit paratꝰ ledi a farmaco. Accidit ēt ꝙ sal ē stipticuꝫ ⁊ ꝙ resoluit ⁊ īdurat substātiā stomaci ⁊ intestinoꝝ q̃ oīa plus īpediunt q̃ꝫ iuuent eliquatio incisio ⁊ incitatio ad expulsionē facte ab eo. Non multū ergo salis debent capere in cibo illi qui sunt sumpturi farmacuꝫ.

Multotiēs quoqꝫ ex haustu medicie ꝑueniṫ ad nauseā ⁊ angustiā ⁊ sincopiꝫ ⁊ tremorē cordis ⁊ vētris mordicatōeꝫ: ⁊ ꝓprie cū nō solutōeꝫ fecerit aut sudorē. multotiēs ꝑterea ē nobis necessariū vt eū faciamꝰ vomere: ⁊ multotiēs excusat nos ab hoc dare ei retētiua ⁊ facere vt aquā ordei bibat q̃tenꝰ venter soluaṫ ⁊ medicie malicia remoueaṫ: ⁊ qđ in itestinis retētuꝫ fuerit lauetur.

¶ Hic docet Aui. succurrere q̈busdā accñtibꝰ q̃ supueniūt suppositiōi farmaci: dicēs ꝙ multotiēs ex haustu medicine infirmꝰ ꝑuenit ad nauseā aut angustiā aut sincopiꝫ aut tremorē cordis aut mordicatōeꝫ vētris: ⁊ sunt qnqꝫ accidētia. Succurriṫ autē eis cū vomitu: qñqꝫ aūt cū potu reꝝ retentiuaꝝ desuꝑ medicinā: qñqꝫ cū potu aque ordei vt soluaṫ malicia medicie ⁊ laueṫ illud qđ fuit retētuꝫ in itestinis. vbi pº vides ꝙ hec qnqꝫ accñtia satis sunt nota nisi de angustia qđ sit: nō multū clare dictū ē supra. Propter qđ nota ex Gal. pº ꝓnosticoꝝ ꝙ angustia ē accidēs ī quo īfirmꝰ nō īuenit situationē neqꝫ figurationē in lecto suo. Et tūc manifestū est ꝙ sincopis ⁊ tremoris cordis cā est nocumētuꝫ factū cordi aut ꝑ cōmunitateꝫ aut ꝑ essentiā. Angustie aūt cā pōt eē ista cadē ⁊ pōt eē ex mala qualitate humoꝝ ī venis ⁊ visceribꝰ existentiū: q2 sup quocūqꝫ latere qescat infirmꝰ cū ad illud ꝯcurrūt humores pre nocumēto illi cōmunicato nō pōt ampliꝰ sup illud quiescere. Sꝫ cā nausee ē agitatio ꝑtis supioris stomaci ⁊ mordicatōis in vētre ⁊ itestinis: aut sunt cā humores acuti illuc attracti: aut vētositas aut q̈litas farmaci. Cāe aūt vomitus sunt oēs supradicte ꝓpter quas medicia ventris solutiua fit vomitiua vt feces sicce: angustia cānaliū: debilitas superioris ꝑtis stomaci ⁊ alia ibi dicta. ¶ Nota 2º ꝙ ī istis facere vt vomāt ē remediū manifestū. nā q2 nocumētū ē ī superioribꝰ ⁊ ē magnū: q̃ꝫto celerius fieri pōt dꝫ farmacū emitti: ⁊ hoc fit celeriꝰ vomitu: ⁊ hoc vult Mesue in de cōsolatiōe medicinaꝝ ꝙ qñ alia nō sufficiūt melius ē vt vomitu expellaṫ. sed tñ nisi accidētia sint valde terribilia priꝰ sunt alia tētanda vt farmacū aliquid opeṫ: quibꝰ nō cōferētibus administreṫ vomitꝰ. Ad volēdū aūt artificialr occurrere oꝫ distinguere cās ⁊ accidētia que sequūtur. Nā qñ cā vomitꝰ ē fex sicca in intestis ꝑmitti dꝫ clistē vnctuosum illā fecē eūans: ⁊ qñ cā ē oppilatio denṫ aperitiua. Si patiṫ infirmꝰ accidētia mala tanto tēpore: si ē ex violentia farmaci deṫ aq̃ calida hora post horā aut aqua ordei. nam ista faciūt illa que intēdimꝰ ī isto cāu. s. remittere malitiaꝫ farmaci ⁊ ipm lauādo expellere. Si aūt fuerit ex ventositate denṫ carminātia ventositatē. Si vero sint ex debilitate superioris partis stomaci denṫ ꝯstrictiua ⁊ stiptica sicut citonia ⁊ mastix ⁊ similia. Si ex cordis debilitate dentur odorifera ⁊ fiant fricatōes excitātes. Et hoc bene distinguit Mesue in loco allegato in distictōe tertia. c. ij.

Multi tñ sunt timorosi ⁊ spāles effectus medicinaꝝ nāꝫ terrētes quos ponit Mesue ī principio tertij capli scđe intētionis de rectificatōe medicinaruꝫ ⁊ lege ibi.

Tria sūt mala accidētia ī genere que solēt ꝯtingere ex vsu medicinaruꝫ: vt vult idē Mesue in canone scđo primi capli tertie intētionis de rectificatōe medicinarū parapho illo: Omis aūt medicinaruꝫ sm plurimū malicia ⁊c̃.

Ille vero cuiꝰ ꝯplexio fuerit frida ⁊ sup alios humores fuerit flegma supabūdās dꝫ sumere post medicinā

⁊ ipsius

⁊ ipsiꝰ operatōez nasturtiū aqua calida ablutū cū oleo. Et qui calide fuerit ꝯplexionis psiliū bibat cū aqua frigida ⁊ oleo violaceo ⁊ zuccaꝝ tabarzet aut iulep. Et ille quidē qui tēperate est ꝯplexionis semē lini.

¶ In hac ꝑte ponit quedā faciēdā ad tēperādū ⁊ remouēdū residuuz humoꝝ ⁊ farmaci differētiā sꝫ diuersitatē humoꝝ ⁊ cōplonū: ⁊ dicit tria. Primū ꝙ cōpleta opatōe farmaci siquis ē frigide cōplōis ⁊ supat in eo flegma ꝙ ipe post talē bibat semē nasturtij ablutū tū cū oleo ⁊ distēperatū cū aqua calida. Scōm ē ꝙ siquis fuerit calide cōplexiōis bibat psiliū cū aqua frigida ⁊ cū oleo violato aut zuccaꝝ tabarzet. i. albū aut iulep. Si vero fuerit tēperate ꝯplōnis bibat semē lini. ¶ Et tu nota ꝙ ī oībus istis ē abstersio ⁊ lubricatio ꝑ quas remouenꝭ medicine ⁊ humoris residuū ⁊ in distēꝑatis opatio cū qualitate aut ī tēꝑato similitudo: vū nasturtiū calidū daꝭ flegmatico: psiliū frigidum colerico: semē lini temperamēto vicino.

Ei autez qui excoriationē timuerit intestinoꝝ bolum armenuz cum succo granati detur. Sumere etiam debet quicquid diximus post fluxum ventris: ⁊ si nō: ipsum retinebit.

¶ Hic ponit quid faciēdū cū quis ex ope superfluo farmaci timet intestinoꝝ excoriationē: dicēs ꝙ ei est dandus bolusarmenꝰ cū succo granatoꝝ. Et debet sumere quicquid diximus post fluxum vētris: ⁊ si non: ipm retinebit. ¶ Ubi nota ꝙ bolusarmenꝰ īfrigidando ⁊ cōfortando intestina ē causa ꝓhibitōis excoriatōis: silr vinū granatoꝝ. Sed textus sequēs ē extraneus: ⁊ iō intelligatꝭ ꝓnunc sic ꝙ qui timuerit excoriationē facere debet quicquid diximus post fluxū vētris. Et hoc ītelligatꝭ si bolusarmenꝰ cū vino granatoꝝ ipꝫ fluxū nō retinebit. Aliqui tū intelligūt sic: Et si nō sumat quicquid diximus tūc sumēdo retinebit fluxū vētris ꝙ nō remouebitꝭ.

Scias etiā ꝙ bolus armenꝰ prohibet excoriationē: nō soluz īfrigidādo ⁊c. sꝫ ꝯsolidādo intestina: vnde succus granati remittit acuitatē medicie ⁊ stipticat ⁊ cōfortat intestina: vnde expellit hūores acutos: postea bolus armenus ꝯsolidat. hec Gentilis.

Omni preterea farmaciā bibēti cui postea aduenit febris melior est aqua ordei. Sirupus vero acetosus ē excoriatiuus: ⁊ ideo tardandus est vsqꝫ ad duos dies aut tres donec in intestinis virtus sua redeat.

¶ Hic ponit aliū caū. de faciendis qū accidit febris post farmacū dicēs ꝙ hōi bibēti farmaciā si febris superuenit melior res ē potus aque ordei. Sꝫ sirupus acetosus q: in eo timetꝭ excoriatio intestinoꝝ tardandus ē vsqꝫ ad duos dies vel tres donec redeat virtus sua ī intestinis. ¶ Ubi nota ꝙ aqua ordei īquātū frigida ⁊ humida oppo. febri ⁊ qualitati inducte ī humoribus que ē caliditas ꝓpter farmacū ⁊ ꝑꝑ motum ⁊ reprimit malitiaz farmaci ⁊ abstergit hūores attractos ad intestina ⁊ aperit ⁊ nutrit cuz multis alijs cōditiōibus ī febre vt legitꝭ ṗa quarti ⁊ ṗo regis acu. ⁊ iō nullus potus est melior in isto cāu. Sirupus vero acetosus ꝑcipue mellinꝰ ē plurime abstersiōis ⁊ talis excoriat debilia ītestina. silr est plurime acuitatis ꝑꝑ acetū: ⁊ istud mordet ⁊ excoriat: ideo nō cōuenit duz intestina sunt debilitata a farmaco: ⁊ ideo oꝫ expectare donec intestina ad suum redeant vigorem.

Septē sūt cāe speciales ⁊ vna generalis aduētꝰ febris post assumptā medicinaz quas ponit Mesue ī suo de rectificatiōe medicinaꝝ intētione quarta. c. j. parapho prio: Eius aūt euentus ē ⁊c. ⁊ plura alia de hoc ꝙ ibi legas.

Ille quoqꝫ qui medicinā bibit scōa die est balneū intraturꝰ. Et si ex hūoribꝰ ipsius aliquid fuerit relictū: balneū ipsuz mūdare poterit. Nā si videris ꝙ balneū sit ei sapiduz ⁊ in ipso delectetꝭ: erit hoc signuz ꝙ balneum ipsuz ab eo qd relictuz est mūdificat: ipsuz quoqꝫ in eo dimitte. Qd si iueneris ꝙ in ipso nō delectetur: imo in eo estuationē patiatur expelle eum.

¶ In ista parte ponit vsuz balnei post medicinā: dicens ꝙ ille qui bibit medicinā die 2a ē intraturus balneū: ⁊ poterit balneū ipm mundare ab hūoribꝰ siquid de illis ē relictū. Nam si videris ꝙ balneū sit ei sapidū ⁊ delectetꝭ in ipo hoc erit signū ꝙ balneū mundificat ipꝫ ab eo qd derelictū ē: ⁊ iō ipꝫ in eo dimitte. Sꝫ si inueneris ꝙ in eo non delectetꝭ: imo in eo patitꝭ estuationē expelle eū. s. a balneo. Ec vt melius veritas istius canonis videatur dubitatur.

Modo etiā breuiori mouet hec Gentilis.

Utrū sumpto farmaco solutiuo balneum cōueniat die 2a ⁊c.

¶ Negatiue arguitꝭ auctoritate Aui. ī hoc. c. vbi supra dixit: post medicinā quoqꝫ quis nō ingrediatꝭ balneū: qm̄ trahit mām ad exteriora: nec ē bonū nisi ad vētrē stringēdū. ¶ Scōo arguitꝭ auctoritate Mesue de cōsolatione medicinaꝝ intētione 3a. c. 3o cāū. 3o. Et sunt ibi sue rōes tres. Prima ē ista. Balneū trahit ad exteriora ⁊ in humoribꝰ residuis post medicinā remansit ex medicina inclinatio motus ad interiora versus vias expulsionis: ergo hic motus prohibetꝭ ꝑ balneū: sed incōueniēs ē talē motū ꝓhibere. ꝙ aūt sit incōueniēs talē motū ꝓhibere ꝓbatꝭ eisdē. rōnibꝰ quibꝰ ꝓbatꝭ ꝙ hora qua farmacū actualr euāt nō cōuenit balneū: q: per hoc fiūt motus agitatiui ⁊ debilitatiui. Et cōfirmatꝭ q: mām euare debemus mō faciliori. sed dum mā repit ad intestina virtute ꝑcedētis farmaci facile ē adiuuare motū suū quē hꝫ: ergo facile ꝑ intestia euābitur: sꝫ cū balneo nō nisi cū difficultate trahetꝭ ad interiora: ergo ⁊c. ¶ Scōa rō ē ista. Illa euātio ē incōueniēs ꝑ quā trahitꝭ mā de mēbro ignobili ad ignobile ꝑ mēbra nobilia transeūdo: sꝫ hoc ē huiusmōi vt dictū est sepe supra: ergo ⁊c. Minor pꝫ q: trahitꝭ mā de intestis ad cutē a balneo ⁊ nō nisi ꝑ venas ⁊ epar: que sunt mēbra nobilia. ¶ Tertia rō est. Ipa nā euāt ex vijs ꝓpiquioribꝰ: ergo ita dꝫ facere medicꝰ maxime cū vie sunt ꝯueniētes euacuationi. Sꝫ vie ꝓpinquiores ad euāndū talē mām a farmaco derelictā sunt intestina ⁊ sunt mēbra cōueniētia eductioni: ergo nō dꝫ cōuerti ad cutim ꝑ balneū. Itē inducit duo nocumēta que fiūt ꝑ vsum balnei post assumptionez farmaci. Primū ē ꝙ facit oppilatiōes eo ꝙ mās trahit in venas ab intestis. Scōm ē ꝙ facit possidere egritudines cutis ꝗre malā māz trahit ad cutim. ¶ Tertio arguitꝭ sic. Per farmacū isti ꝗ ipꝫ sumpserūt remanēt inflāmati exiccati ⁊ inaniti: sed post has dispōnes ꝑseuerātes non cōuenit balneū presertim ad intētionē qua hic admīstratꝭ: ergo ⁊c. ¶ In oppositū ē Aui. in lrā: ⁊ ꝓbatꝭ duabꝰ rōibus. Primo sic. Illud qd purgat humores remanētes in locis cuti vicinis ⁊ tollit inflāmationē mēbroꝝ ⁊ coꝝ cōsumptionē ⁊ laxitudinē ē cōueniēs 2a die post farmacum: sed balneuz ē huiusmodi: ergo ⁊c. Minor pꝫ 4o Almāsoris. c. de iuuamētis balnei ⁊ pro ꝑte 2a primi. Et maior pꝫ: q: farmacati saltē pro eradicatiōe vtplurimū sunt exiccati: ⁊ hūt paucos humores supfluos: ⁊ ipos habēt circa cutim: ergo cōuenit eis illud ꝑ qd hec remouētur. Et pꝫ assumptū: quia farmaco debite administrato ꝓ euātiōe: vt plurimū pars humoris dimittitꝭ superflui cum melius sit infra subsistere ꝙꝫ exquisitissime euacuare: ⁊ illud paruz relinquitꝭ circa cutiz: q: in locis a quibus farmacū fuit longinquuz ⁊ minime potes attrahere. ¶ Scōo sic. Illud qd aperit poros ⁊ euaporare facit cōtemperando caliditatez ⁊ siccitatē cōuenit sequenti die post farmacuz: quia timor est ne aliqui humores agitati ⁊ subtiliati: ⁊ aliqui vapores farmaci remanserint in totius ābitu: quos remouere oꝫ: ⁊ remouentꝭ per aperitiuū ⁊ vaporatiuū. ¶ In dubio isto prio dicā de balneo ⁊ eius effectibꝰ quātuz attinet ꝓposito. 2o rñdebo iuxta viā Aui. ¶ Quātuz ad ṗm nota ꝙ balneū cōiter ita describitꝭ. Balneū est corpꝰ liquidū fluiduz qd corpori nostro circūferentialr occurrēs ipm accidētalr inmutat. Et videntꝭ qui ita describūt velle ꝙ balneuz qñqꝫ ē aqua qñqꝫ est aer qñqꝫ vapor: siue cum istis sit aliqua ꝯmixtio virtutis mineralis vel herbaꝝ vel taliuz: siue non sit: siue circa tale corpꝰ sit strictura terrea artificialis ipm claudens aut nālis: siue nō sit. Et hoc mō terme ⁊ stuphe ⁊ aq̄ in semicupio ⁊ aer a sole calefactꝰ vel a vento īfrigidatꝰ vel humectatꝰ: ⁊ talia oīa essent balnea. Et videtꝭ mihi ꝙ doctores medicine auctētici nō loquuntꝭ isto modo. Nā Aui. 3a primi. c. de balneo noīando balnea vult ꝙ qui īdiget balneo nō īdiget eo nisi vt ab ipso hēat caliditatē subtilē ⁊ humiditatē tꝑataz. Ex quo videtꝭ ꝙ oē balneuz ē īductiuū humiditatis tꝑate ⁊ subtilis caliditatis: qd nō facit aqua frigida nec aer frīdus exteriꝰ occurrens: ⁊ iō pnto ꝙ limitāda sit dicta descriptio dicendo ꝙ balneū est corpꝰ subtile nāliter humidū ⁊ ita accidentalr calidū: vt corpori circūferentialr occurrēs sit ipm actualr calefactiuū. Qd si dicatꝭ ꝙ cā balnei est īfrigidatiua: puta ṗa vt dicit Auic. 2a primi dicitꝭ ꝙ illa cā nō est balneū: sꝫ sibi deseruiēs. Et dicitꝭ de aqua actu frigida ꝙ nō ꝓprie dicitꝭ balneuz. Nota 2o ꝙ cuz multiplicia sint balnea hic loquitꝭ de balneo qd ē ī cōi vsu: ⁊ est balneū aeris calidi cuz pñtia aque calide dulcis. hoc eīz est illud qd absolute dicitꝭ balneū ⁊ in quo dicuntꝭ corpora balneari lꝫ īproprie ꝑ quādaz similitudinē dicantꝭ balneari in aqua frīda. vnde Aui. post cam de vsu balnei. ponit cam de balneatōe in aq̄ frīda. ¶ Tertio nota ꝙ balneuz quosdā hꝫ effectus īmediatos ⁊ ꝑ se: quosdā aūt mediatos ꝭm modū loquēdi medicoꝝ: quosdā per accidēs siue sint mediati siue īmediati. ⁊ pōt ꝭm varios modos sue applicatōis ⁊ ꝭm varietatē dispōnis corporis qd balneatꝭ qñqꝫ calefacere vltiate: qñqꝫ īfrigidare: qñqꝫ humectare: qñqꝫ exiccare: qñqꝫ īpiguare: qñqꝫ macrefacere: qñqꝫ aperire: qñqꝫ oppilare. Et ideo diuersis corporibꝰ ⁊ eidē corpori in diuersis dispōibꝰ est aliter ⁊ aliter admīstrāduz: ita ꝙ nulluz videtꝭ corpus cui nō possit ī aliqua dispōne ⁊ aliquo mō discōueniēter approximari. Et iō cum queritꝭ vtruz tali corpori vel tali dispōni ꝯueniret balneuz: nō est sensus vtrū qualitercūqꝫ applicatū vel cuz quacūqꝫ circūstātia alia ꝯueniat: tunc eīz nulli corpori ꝯueniret. Sufficit ergo ꝙ cū aliqua dispōne sit ꝯueniens: verbigrā si dicatꝭ vtruz balneū ꝯuenit homini scōa die post assumptōez farmaci. Sensus est vtrū ī aliqua dispōne corpꝰ inueniatꝭ scōa die post assumptionē farmaci ī qua sibi ꝯueniat. Et si quis magis realr ītelligat pōt addi ꝙ qū farmacū precedēti die sumpsit vel indicatōe sūpta ab hoc ꝙ farmacū sumpsit. Nā nemo dubitat ꝙ corpore statiz cibato aut intestinis plenis malis humoribꝰ aut supfluitatibꝰ aut hora vehemētis famis nō ꝯueniret: ⁊ si ꝑcedēti die farmacū sumpsisset. ⁊ hoc ꝓ nunc de balneo. ¶ Sed ꝓ rñsione ad questituz nota ṗo ꝙ corpoꝝ purgatoꝝ per farmacū ꝗdā euantꝭ

eūone eradicatiua merito dicta q: totalr̄ eūante humorē eradicatiue sup̄fluūt aut quasi quedaz tantū minoratiue: q: multū adhuc de sup̄fluo ⁊ peccante humore remansit. ¶ Scḋo nota ꝙ corp̄a eradicatiue bñ ⁊ artificialr̄ purgata ꝑ operationē farmaci vtplurimū non remanēt oīo bene nuda a malis humoribꝰ. Istḋ pz q: melius ē ifra subsistere q̄z exquisitissime euacuare: ergo in rōnabili eūone cum vtplurimū ex arte dz fieri id qḋ ē melius: euacuaṫ ꝑ eradicatōe nō exquisitissime: ⁊ per ꝯsequēs aliqd de humore sup̄flue remanet. Ex quo cuz descriptiōe eradicatiue euacuatōis: pz ꝙ id qḋ remanet ē paucū. ¶ Nota 3ᵒ ꝙ tale paucū qḋ remanet dz vtplurimū remanere ī locis a quibꝰ minime potuit farmacū trahere: q: vnde potuit magis trahere magis eūauit: ergo alijs paribꝰ magis remanet in locis dictis. Ex quo sequiṫ ꝙ vtplurimū tale paucū remanet in ambitu totiꝰ ꝓpe cutiz extra venas. ab his eīz locis ꝓpter distātiā ⁊ grossitiē ⁊ frigiditatē ⁊ viaꝝ stricturā minime pōt farmacū attrahere. ¶ Quarto nota ꝙ quāuis nō oēs humores q agitanṫ a medicīa trahanṫ ad ītestina: ⁊ nec statiz post ꝯsuetā opatiōnē farmaci sistaṫ motus humoꝝ versus ītestina: ⁊ cuz hoc vtplurimū aliqd de humoribꝰ qui remanēt hoc mō agitati in sequēti die inueniaṫ ī ītestinis: experiētia tñ pz hos motꝰ aliqū quietari. Et Aui. videṫ innuere ꝙ aliqū sunt quietati in 2ª die. Silr̄ ēt humores qui ad ītestina cucurrerūt 2ª die cuz clisteri debēt euacuari: ⁊ ideo in sequēti die ꝑ magnā ꝑtez sui nec humores motu farmaci tēdunt ad ītestina nec in ītestinis sūt humores mali. ¶ Ex his rūdeṫ ad q̄situ per ꝯclōnes quaꝝ pᵃ est ista. Stante humoꝝ motu a farmaco versus intestina non ꝯuenit balneū nisi medicīa sup̄flueret aut de sup̄fluitate timereṫ. Hāc vult Mesue loco allegato. ⁊ ipsaz vult Aui. ī isto caᵒ. ⁊ pz ꝑ rōes quasdā positas añ oppositū. ¶ Scḋa ꝯclō: humoribꝰ malis existētibꝰ notabilis quātitatis in ītestinis nō ꝯuenit introitꝰ balnei cuz mora diu. Pz q: māe mouenṫ de loco ignobili ad ignobilē per locuz nobilez qḋ ē īconueniēs. Ex quo pz ꝙ anteq̄z in balneū ingrediaṫ 2ª die: ille q sumpsit farmacū dz sūpsisse clistere si aliter hec superflua nō emittanṫ. ¶ Tertia ꝯclusio: si farmacuz superflue operaṫ merito huius nō oportet sequēti die ingredi balneū resolutionē faciēs. Pz q: augereṫ dispō illa p̄ter nām que ē inanitio. ¶ Quarta cōclō: post eūatōes minoratiuas nō oz sequēti die grā resolutōis īgredi balneū. Pz q: remanet mā multa ⁊ maius eēt nocumētū agitationis ⁊ periculū motus humoris q̄z iuuamētū resolutionis: vt pz intelligēti in hac mā. ¶ Quinta ꝯclō: vt plurimum post farmaci eradicatiui exhibitionē: alijs deductis causis sequēti die opz ingredi balneū. ꝓbaṫ q: vtplurimū in talibus ꝓpe cutiz remāsit mā sup̄flua que ē apta per balneū resolui ⁊ nocumēta sunt apta sequi si rationabilr̄ ꝓcedaṫ: q: motus farmaci ē quietatꝰ ⁊ ī intestinis nō erūt māe male trahēde ad cutim. Et hoc ē pro mēte Aui. ⁊ q: rōnes q̄s fecit Mesue nō sunt cōtra istū intellectū: iō puto ꝙ nō cōtradicūt Mesue nec Aui. quēadmodū dicit Cōciliator in differētia 145ª. Rōnes eīm nō ꝓbāt nisi de illo in quo humores inclināṫ ex motu farmaci ad īteriora: aut ī quo sunt humores qui ī īterioribꝰ peccātes trahētur ad extra: quorū nullū contingit in his de quibꝰ Aui. loquiṫ. Et q: qui sumpserūt farmacū possunt eē ex alia cā q̄z ex opere farmaci in dispōne ad stādū ī balneo: iō dixi ī ꝯclōne alia cā deducta. Aui. aūt q: vidit ꝙ q̄nq3 medicꝰ pōt errare īponendo ī balneo farmacatū ad oūdēdū ꝙ hic error ē paruꝰ: cuz de facili vitari possit: ḋdit modū q̄uo illud percipere possumus: ⁊ per hec diligēs facilr̄ soluit.

Scias preterea ꝙ ei qui intestinoꝝ patitur debilitatez plerūq3 ex medicinis ventrez soluētibus aduenit vētris solutio fortis ⁊ prolōgabitur ei res ⁊ multis indigebit medicinis donec retineatur.

Quincuplex inuenitur debilitas intestinoꝝ. Una ē sicut obtusio sēsus corꝝ: alia est sue attractiue: alia expulsiue: alia digestiue: ⁊ iste quattuor ḋbilitates vtplurimū eueniūt in colicis ⁊ iliacis passionibus: neq3 prohibēt de exhibitōe mediciaꝝ fortiū. Alia ē debilitas retētiue virtutis ītestinoꝝ ꝑꝑ quā leuiter a quacūq3 cā oriṫ fluxus vētris vt a peduz frigore vel modico reumate vel dissueto cibo ⁊ huiusmodi: ⁊ de hac videṫ loq hic Aui. Cā aūt durabilitatis huiꝰ fluxus pōt ꝓuēire a forti ipressiōe quā facit medicīa in debilibꝰ ītestinis ac ab attractione forti humoꝝ ad ea cū vehementi dispōne ad talez fluxum.

¶ Hic ponit cañ. aliū dicēs ꝙ tu debes scire ꝙ ī illo qui patiṫ intestinoꝝ debilitatē timeṫ plerūq3 ex medicīs solutiuis sup̄fluitas fluxus vētris q̄ ꝓlongaṫ ei res: ⁊ indigebit multis medicinis. s. adiuuātibus ad cōstringēduz donec retineaṫ. Istius cañ. cā patet: q: debilitaṫ cōtentiua ītestinoꝝ magis in istis q̄z in alijs: ⁊ debilitas acquiriṫ magna ꝓpter paucitatē resistentie: ⁊ iō multo adiutorio ⁊ tēpore longo indigēt ad reductionē.

In senibus etiaz similiter timetur ex vētris solutione ipsius nocumentum.

¶ Hic poniṫ alius cañ. ī quo diciṫ ꝙ silr̄ in senibꝰ timētur nocumēta solōnis ex ipā. Et cā ē q: cum nocumentuz sit virtutis debilitatio ⁊ corp̄is exiccatio cāus in fluxū alicuiꝰ modi ⁊ dolores ⁊ accidētia reliqua: ⁊ senes ꝓpter paucitatē innati caloris ⁊ accidentalē humiditatē habeāt virtutes omnes debilitatas: ⁊ cuz hoc ex equali debilitatione ⁊ resolutione ⁊ exiccatiōe magis nocēatur: ideo hec nocumenta in eis timentur.

Et scito ꝙ ex potu nabit post medicinas ventris solutiuas ad febres peruēniṫ ⁊ ad estuationem.

¶ Hic ꝓhibet vnum potū post medicinaz: ⁊ dicit ꝙ ex potu nabit post medicinā ꝑueniṫ ad febrē ⁊ estuationē. Ex quo daṫ intelligi ꝙ nō sumaṫ. Et ē nabit succꝰ fructuū. s. nō depuratus qui paratꝰ ē ebullire: maxīe cū ab accidētali calore a farmaco derelicto alteraṫ. Et q: facit possidere oppilatiōes: vñ retinētur vapores medicine ⁊ humoꝝ: ⁊ ḋ se ē alterabile ad caliditatem putredinalē: ideo facit in febrem cadere.

Post solutōez quoq3 vētris ⁊ minutiōez multotiēs ī epate aduenit dolor quē aq̄ calide potus remouet.

¶ Ponit cañ. de remouēdo quoddā accidēs: ⁊ dicit ꝙ multotiēs post flobothomiā ⁊ potū farmaci accidit dolor in epate: ⁊ illū remouet potus aque calide. ⁊ putādū est q: epar non sentit nisi per pānicul ū: ⁊ ꝙ hic dolor in hoc casū accidēs sit vtplurimū a ventositate: qua resoluta ꝑ potum aque calide remoueṫ dolor.

Et scito ꝙ tēpus quo maior canis ascēdit ⁊ frigoris fortis nō est tēpus sumēdi medicinā. Medicina eniz in vere aut autūno est bibēda. Et ver quidē est cuz niues de mōtibꝰ cadūt. Et post ver quidē venit estas ī q̄ nō ē sumēda nisi res subtilis. Autūnꝰ vero ē veri ꝯrius.

¶ Repetit cañ. sup̄ra dictū: dicēs ꝙ tēpus in quo ascēdit maior caliditas: ⁊ silr̄ in tꝑe magni frigoris nō ē tēpus sumēdi medicinā: s3 dz sumi in vere ⁊ ī autūno: ⁊ ver ē tēpus ī quo niues de montibꝰ cadūt: ⁊ post ver sequiṫ estas in qua non ē dādū solutiuum aliqḋ nisi subtile. i. debile. ⁊ autūnus aūt est tp̄s declaratū sup̄ra in fen 2ª. ⁊ cāe istius cañ. sunt declarate sup̄ illo affo. Sub cane ⁊ ante canē ⁊c̄. Nā in estate virtus ē debilis ⁊ motus humoꝝ ē cōtrariꝰ motui medicine ⁊ corpora sunt nimis calida: ⁊ estas precipue quo ad calidiorē partem ē illa in qua canis ascēdit. In hyeme aūt humores sunt ꝯgelati ⁊ pori ac vie clausi valde prohibētes resolutōez ⁊ exitū vaporis farmaci: ⁊ q: in tꝑe illo ad resistenduz frigori indigemus forti virtute ē inconueniēs. In vere aūt ⁊ autūno: q: sunt tēpora temperamēto vicina: l3 magis ver cōueniat medicine. Nā nō est corpus paratū calefactioni plurime: ⁊ humores ⁊ vie non sunt plurimū indispositi ꝓ eūatione. De vere autē dictuz ē sup̄ra: ⁊ dicta hec intelliganṫ quo ad eūationē gratia generalis preseruationis non gratia cure.

Scias ꝙ canis maior ē stella fixa inter signū geminoꝝ ⁊ signū cācri: que canis diciṫ: vel q: apparet sub figura canis: vel q: sub dominio canis calor mordax viget ⁊ adustiūꝰ humoꝝ. ⁊ hec stella videṫ eē maior q̄cūq3 alia stella fixa: imo videṫ appropiquare ad magnitudinē veneris posite in auge sui epicicli: ⁊ est de xv. maioribus stellis ab alfagrano numeratis. ⁊ sub dominio istiꝰ stelle Hyp. quarta ꝑticula affo. affo. quinto. vetuit farmacias cum dixit: Sub cane ⁊ añ canez moleste sūt farmacie. Tu autez pro causis huius recurre sup̄ra ad illḋ paragraphū circa finez primi capl̄i. Ex regulis preterea q̄s tu obseruare debes ⁊c̄.

Amplꝰ nāe nō ē faciēda ꝯsuetudo bibēdi mediciaz cū qua necesse sit mollificare vētrez q: fiet ꝯsuetudinaria: ⁊ hoc hñs ad īpedimētuz male finis peruenietur.

¶ Hic ponit cañ. aliū dicens ꝙ nature nō ē facienda cōsuetudo bibēdi medicinā cū q̄ sit necesse mollificare vētrē quare fiet ꝯsuetudinaria: ⁊ habēs hoc. s. ꝙ medicina sit cōsuetudinaria ꝑueniet ad impedimētuz mali finis. Cā cañ. ē q: nā nō assuefiet expellere nisi cū farmaeo stimulāte magis q̄z faciat sup̄fluitates per se. Et iō ꝑua stimulatio non irritabit ad expellendū: ⁊ erit oportunū ꝓ oī superfluitate expellēda sumere solutiuū: ⁊ hoc deducit ad malū finē corpora nimiū exiccando p̄cipue ꝑꝑ epatis nocumētū.

Unūquēq3 etiam qui fuerit sicce cōplexionis deijcit fortis medicina.

¶ Hic est alius cañ. ⁊ est ꝙ fortis medicina deijcit illuz qui ē sicce cōplōnis: ⁊ cā ē clara.

Oportet preterea vt super debilez medicinā ex motu minuaṫ ne eius virtus resoluatur.

¶ Alius cañ. ē ⁊ ē: Super debili medicīa nō dz fieri fortis motus ne virtꝰ resoluaṫ. Cā huiꝰ ē: q: fortis motꝰ cuz corpus multū calefacit resoluit medicinaz: ⁊ cuz hoc mouet humorez ad cōtrariū motus medicine: ⁊ superat virtutem medicine si sit debilis. In forti autē medicina si fiat motus agitabuntur humores: ⁊ ideo a medicina que superat attractione sua motus humoꝝ ad exteriora trahētur ⁊ magis operabitur.

Ex medicinis quoq3 debilibus benedictis sunt viole cum zuccaro.

¶ In ista parte dicit ꝙ viole cū zuccaro sunt medicina debilis ⁊ benedicta. Diciṫ aūt benedicta quia nec accidētia difficilia facit: nec nocumētū notabile infert operando sicut mãna cassiafistula ⁊ viole ⁊c̄.

Et iste cui in hyeme necessariuz fuerit medicinaz bibere vētū obseruet meridionalē. ⁊ in estate dixerūt quidaz eorum ecōuerso. hoc quidez diuisionē habet.

¶ Ponit cañ. de obseruātia ⁊ equalitate dieꝝ ī quibus sumiṫ medicina: dicēs ꝙ in hyeme ille cui ē necessariū sumere medicinā obseruet ventū meridionalē. i. sumat ī die flatus venti illius. Et quidā dixerūt ꝙ in estate ē ecōtrario: q: dz obseruari vētꝰ ꝯtrarius: sed hoc 2ᵐ h3 dubiū. Et nō obstāte ꝙ quidā aliter exponāt: tamen ego puto ꝙ Aui. primā ꝑtē dicat absolute ꝙ sumēs medicinā ī hyeme obseruet vētum meridionalē ad eliquādū humores ⁊ mollificandū viscera ⁊ vias: nō tū ꝙ se exponat flatui venti s3 stet in aere quē vētus alterauit. Sed scḋam partē. s. ꝙ sit ecōtrario faciēdum ī estate hoc nō dicit Aui. absolute: sed auctoritate

Pōt assignari triplex cā quare tēpore hyemis ꝓ medicina sumēda sit obseruandus vētus meridionalis. pª q: auster calidus ē ⁊ humidꝰ iuxta illḋ Gal. tertia affo. cōmento illius affo. Quotidiane vero cōstitutiōes. dicēs: quie

quid enim facit sola humectatōe ⁊ calore agit. 2ª ē q: auster dissoluit humores ⁊ hūectat corpa: vt dicit Hyp. i affo. xviij. nunc allegato. ⁊ Galien⁹ in cōmēto. 3ª cā est q: vētus iste de se laxat vētrē: vt dicunt Hyp. ⁊ Gal. affo. ⁊ cōmēto codez. Scito tñ q i quibusdā medicinis prohibet auster sicut in assūptiōe turbit: vt vult Mesue in suo de simplicibus in fine capli de turbit parapho primo. Js aūt qui sum psit turbit ⁊c̄.

auctoritate aliquorū. Et cū dicit q hoc diuisionē hz: pōt itelligi tribus modis. Pzio q nō oēs medici in hoc concordāt. Scdo q hēat dubitationē: ita q p diuisionē itelligat dubitationē. Vel 3º q hēat hoc diuisionē: q: non ē verū de oibus sed de aliquib⁹. Qui ciz hūt forte retētiuam itestinoz nō debēt nec estate nec hyeme sumere farmacū i flatu septētrionis ne huiusmodi cōstringat vētrē: sed qui multū debilē ⁊ fluxibilē hūt debēt expectare talē diem: ⁊ nō debēt morari in flatu vēti.

Eger cum debili indiguerit solutione ⁊ non operabitur: non magis moueat sed dimittatur.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs q qñ eger indiguit debili solutione: ⁊ supple sumpsit debilē medicinā ⁊ nō opata fuerit sic dimittat ⁊ nō magis moueat: ⁊ hoc q: ille plus noceret ex debilitate que sequeret datiōnē alteri⁹ medicine q̄z iuuaret ex eius assumptiōe. Jō dimittēdus ē maxime: q: nō multū indiget solutiōe. Jn sano aūt pp fortitudinē virtutis nō ē ita necessariū. Et in egro qñ forti indiget solutiuo qñ debile nō operat nō oz q dimittat. pº q: timet ne farmacū forte aliquid faciat nocumētū. 2º q: sunt ibi humores mali multū nocētes quos oz cūare.

Egritudo quoq3 multotiēs ebullire facit vētris solutione3 ⁊ accidit febris: ⁊ est cu3 minutio sufficit.

¶ Ponit vltimū cañ. quē Dy. exponit hoc mō q multotiēs egritudo facit ebullire. i. facit nocumētū circa vētris solōnē: ⁊ accidit febris. i. talis egritudo ē sicut febris. Et ē cū minutio sufficit. i. qñ flobothomia excusat te ab illa solutōe vētris. Et ita intelligas q pōt solutio vētris excusare a flobothomia: vt dicit 10ª tertij. c. de cura doloz ⁊ partiū pectoris q multotiens excusat solutio oī die semel aut bis a flobothomia. Ego aūt ⁊ si nō putē hanc sniā3 salsa3: tñ puto q Auic. voluit q multotiēs cōtingat q egritudo ē cā quare vētris solutio ebullit. i. multū calefit: ac si esset egritudo a colera cū agitatio faceret magnū calorem: ⁊ ad talē ebullitōe3 sequit febris que ē forte sinocha sine putredine: ⁊ nō forte i aliqua tali sufficit ad febrē remouendā diminutio: sed tu elige expositionē que tibi placet.

¶ Caplm sextum de sup̄fluitate medicine ventre3 soluētis ⁊ de hora constringendi eam.

e X significatōib⁹ quib⁹ cognoscit hora qua est catarticū constringēdu3 est sitis. Cum ergo ventris solutio perseuerauerit ⁊ sitis non acciderit non erit timendu3 q superfluitas peruenerit.

¶ Jstud caplm cū precedēti cōtinuat hoc mō: cū Auic. supra determīauerit de regulis solutiōis ventris: hic docet cognoscere quascunq3 dispōnes ⁊ eis succurrere que vtplurimū solēt sequi eūationē talem. Et q: iste dispōnes sunt due. s. sup̄fluitas fluxus ⁊ defcet⁹: ideo docet primo succurrere sup̄fluitati fluxus. 2º defectui. 2ª ibi: cū farmacia. Prima in duas. nā pº docet cognoscere sufficientē ⁊ superfluā eūatione3. 2º docet succurrere sup̄flue. 2ª ibi: inanitio. Presens caplm diuidit in tres ptes. Nā pº ponit vnū signū sup̄flue eūatiōis. 2º aliud. 3º ponit cañ. nō de sup̄fluitate: sed de vno alio accidēte. 2ª ibi: qñq3 est exitus. 3ª ibi: ⁊ si cui. Prima in duas. pº ponit signū. 2º dterminationē signi. 2ª ibi: verūtamē. Dicit primo Aui. q de signis de quib⁹ cognoscit hora qua restringēda est opatio catartici ē sitis: ⁊ qñ solō ventris pseuerat aduenit sitis: ⁊ si nō aduenit nō est timēdū de sup̄fluitate flux⁹. Ex quo dat intelligi q sitis ē cōuertibile signū cū sup̄fluitate fluxus cū cōditionib⁹ īfra dicēdis. Nā ē signū sup̄fluitatis: ⁊ si nō adest sitis nō ē timēda sup̄fluitas opatōis medicine. S3 hec quomō limitanda sint videbit īfra ī dubio.

Verūtamē sitis quādoq3 accidit ⁊ non propter multitudine3 solutōis ventris neq3 propter eius superfluitate3: imo ppter causa3 dispositōis stomaci: quonia3 si fuerit calidus aut siccus aut vtrūq3 faciat cito sitim: aut propter causa3 dispositiōis medicine cū fuerit calida pūgitiua: aut ppter causa3 materie in seipsa: quoniā cum fuerit calida sicut colera aut in talib⁹ quales sunt cause huiusmodi nō erit longe quin festina veniat sitis: ⁊ si cū hoc haru3 rerum accidit contrariū non erit longe quin penitus sitis cu3 tarditate veniat.

¶ Hic determinat hoc signū: ⁊ diuidit in duas partes. Nam primo ōndit quib⁹ causis cōtingit errare in iudicādo p hoc signū. 2º ifert rectū modū iudicādi. 2ª ibi: cum ergo. ¶ Dicit primo q sitis qñq3 accidit nō ppter superfluitatē fluxus ventris: imo ppter cām dispōnis stomaci: qm si fuerit calidus aut siccus cito faciet sitim cū sup̄fluitate cūationis. Aut erit hoc pp cām dispōnis medicine vt cū medicina purgatiua fuerit calida ⁊ sicca. Aut 3º ppter cām in humore qui eūatur ⁊ agitat ⁊ ad stomacū ducit: vt si ille humor sit calidus ⁊ siccus sicut in colera: aut in talibus quales sunt iste cāe: vt aer calidus: ⁊ abstinere prius a potu ⁊ multa talia: vt humor salsus ⁊c̄. tūc nō erit longe quin accidet sitis festina. s. ante sup̄fluitatē: imo ante cōplemētū eūationis. ⁊ hec sunt dicta Gal. ī cōmēto illi⁹ affo. Quicūq3 i farmacijs. ⁊ sunt dicta supra. c. 4º. ⁊ silr nō est longe qd cū ē cōtrariū haz rerū tardet aduent⁹ sitis post initiū superfluitatis eūationis.

Cū ergo videris q sitis ia3 sup̄fluit ⁊ q vētris solō nō sit pauca cōstrige ⁊ p̄cipue cū cāe festinatōis sitis ⁊ velocitatis ipsi⁹ nō fuerit in vētre: qm i huiusmodi nō debes tardare constrictionē cum sitis apparuerit.

¶ Cōcludit ⁊ infert hic rectū modu3 significandi ex siti: dicēs q si vides q sitis sup̄fuit: ⁊ q vētris solutio non ē pauca cōstringere ⁊ precipue cū cā festinatiōis ⁊ velocitatis sitis nō fuerit in vētre: quoniā in hoc cāu nō dz medicus tardare cōstrictionē cū apparuerit sitis: imo statim cū incipit dz cōstringere vel nō dz tardare vsq3 ad aduentu3 sitis: ergo nec post: s3 prior ē melior. ¶ Circa ptē solet dubitari vtrum sitis sit signū sufficiētis eūationis medicine? Negatiue arguit q: sitis pōt accidere post superfluitatē ⁊ pōt accidere an̄ sufficiētiā eūationis: ergo nō ē signū sufficiēs. Assumptū pz ex Gal. 4ª ptieula affo. cōmēto illi⁹ affo. Quicūq3 in farmacijs. ⁊ Mesue in de cōsolatōe medicinarū itentione 3ª. c. de sup̄fluitate sitis. ī hoc dubio respondet Dy. q sitis vt pōt colligi ex Mesue loco allegato accidēs post cōsumptionē farmaci ē triū modorū. Quedam enim ē p̄occupās: ⁊ quedā subsequēs superfluitatē: ⁊ quedā sequēs sufficiētiā eūationis. Preoccupans est aut ppter qualitatē corporis: q: calidū aut siccū aut vtrūq3: aut ppter qualitatē medicine q: actuata a nā falsa: ⁊ quomodolibet calida ⁊ sicca: aut ppter qualitatē humoris qui eūatur q: calidus ⁊ siccus aut amar⁹ aut salsus. Et ista sitis preoccupās ē ante eūationē humoris: ⁊ cū anxietate ⁊ angustia. Subsequēs aūt sup̄fluitatē eūatiōis ē cū ariditate vel extenuatiōe ⁊ debilitate ⁊ tristicia: ⁊ post multam eūationē. Sitis aūt succedēs debitā eūationē ē illa que ē post notabilē eūationē cū lenitate ⁊ qete ⁊ iocūditate. Ad ppositū Aui. nō loquit nisi de hac tertia que procul dubio significat super sufficiētē eūationē. ¶ Quid si querat q̄re sitis accidit post purgationē? Dicit primo q quidā dicunt mēbra post purgationē multū inanita cē: ⁊ iō petere a stomaco ⁊ trahere ab eo humidū roridū qd ī stomaco existēs ē sitis priuatiuū. Et hic modus nō placet ei q: si membra hec traherēt: hoc eēt: q: humiditas mēbroz iuuatiua ess3 eūata. Modo hoc ē falsum q: tūc eēt sup̄flua eūatio. Mō nos loqmur de siti sequēte sufficiēte3 ⁊ nō sup̄fluā. ¶ Dicit 2º q cā ē caliditas ⁊ acuitas farmaci: ⁊ q: farmacū non erat multū forte nō potuit i pauco tpe: nec dū in stomaco eēt humiditas facere sitim: sed hū eo purgato potuit paucā humiditatē remanētē accendere. ¶ Querit etia3 quomodo sitis significat super sufficientem euacuationē? Videtur enim q in pluribus non significat illud. nam in fridis ⁊ in euacuatione frigidoru3 humoz non accidit nisi post sup̄fluā eūationē. in calidis aūt ⁊ eūatione calidorum humoz accidit ante vt dictū est: ergo solu3 significabit ī tēperatis que q: sunt valde pauca vt ī paucioꝛib⁹ erit verz signū. Et rūdet q hec sitis significat ī his q̄ sunt tpamēto vicini: q: isti sunt multi ⁊ plures alijs: iō in multis significat ⁊ verificat. Et 2º dat aliā rūsione3 q signū maxie verificat in cōplōne frida ⁊ humida ⁊ talib⁹ humorib⁹: ⁊ nō sic in 3rijs. Et 3º q: in illis maxie verificat hoc signū ī qbus nō est apta fieri sitis preoccupās sed succedēs: aut talia sunt: aut frida tm̄: aut humida tm̄: aut frida ⁊ humida que maxie sūt talia. Et hoc vult Mesue loco supra allegato q cū stomacus fuerit posit⁹ in dominio humoz piguiū viscosoz: tunc sitis maximā bonitate3 purgatiōis significat. Ego aūt quo ad hec oīa puto q sitis absolute non sit sufficiēs signū sufficiētis purgatōis nec sup̄flue nec diminute: sed cū quibusdā cōditōibus. Nā in corpe qd aliunde nō sitiret siue sit vni⁹ cōplōnis siue alteri⁹ qñ facta eūone medioeriter fm iudiciu3 estimatiuū medici sup̄uenit sitis que nō ē nisi cū quiete ⁊ lenitate ⁊ iocūditate significat bonitatē ⁊ sufficientiā purgatōis. Et rō: q: si eēt ppter caliditatē farmaci aut humoris acuti stimulātis nō eēt cū ista quiete: q: ista duo hūt stomacū īquietare: ⁊ q: vtplurimū qñ est facta purgatio debite quātitatis fm iudiciū artificiale medici eūatus est humor colerie⁹ ⁊ cū hoc farmacū: ⁊ iō ēt in colerico sitis hoc mō eueniēs significat sufficientem purgationē. Jn flegmaticis aūt ⁊ fridis qñ accidit sitis significat sufficiētiam manifestā purgatōis ⁊ significat ipsa3 nō fuisse superfluā si ē cu3 lenitate ⁊ iocūditate. Nā cū medicina euacuat qd eūandu3 nō est: euacuat cū angustia ⁊ īquietudine vt dictū est supra. Jn his aūt qui ppinqui sunt tpamētores ē manifesta. Aut aliter dicendū q sitis post eūone3 cū farmaco nō paucā significat sufficiētiā aut sup̄fluitatē eūonis in diuersis tñ corpib⁹ eu3 diuersis circūstantijs. Nā in calido ⁊ sicco oz esse sitiz validam ad euacuatōe3 nō paucā: ī flegmatico principiū sitis significat

Gentilis in hoc dubio adducit alia argumēta ⁊ in rūsione ponit vnam distinctione3 de siti. ⁊ tu ibi lege ⁊c̄.

Scias q talis sitis cā est q: farmacū cū sit calidu3 ⁊ siccū cōsūpsit humiditates roridas oris stomaci vnde farmacu3 prius trahit humores a longe ⁊ postea a ppinquo: q̄re ⁊c̄. hec Gentilis.

ſufficientiā. Nā Auic. innuit ī littera ī medijs medio modo ꝭm eſtimationē iudicij medici: ⁊ ſilr in alijs cauſis tarditatis ⁊ velocitatis caſus ī ſitim. Et per hoc pꝫ rūſio primi ⁊ ſcdi. ¶ In 2ª aūt difficultate videt̄ mihi ꝙ qñ farmacum eūauit humidū roriduꝫ ⁊ illud qđ locū eius tenet: nec aliđ tranſmittit̄ a capite ⁊ vicinis locis: ſignificet ſufficientiā. Nec valet argumētū: euacuat̄ humiditas innatiua: ergo eūatio ē ſuperflua vel mala. nā nō eſt aliqđ hñs iuuamētū in quo nō ſit aliqđ nocumēti xj° terapētice. Pꝫ ēt ex dictis ꝙ in vomitu facto a ſolutiuo ēt ſitis hoc mō accñs ſignificat ſufficientiā eūonis. Et pꝫ cā quare fames nō ponit̄ ita ſignū: q2 inanitōeꝫ ſtomaci nō ſequit̄ fames niſi trahāt vene: ⁊ vene a farmaco debilitate qñqꝫ nō ita trahūt. Alij tñ dicūt cām eē q2 fames ſequit̄ ꝯſumptionē ſubſtātifici humidi ꝙ nō hꝫ farmacū eūare niſi cuꝫ ſuperfluit. Et ꝑ hoc pꝫ ſolō ad argumēta añ oppo. Pꝫ ēt quo priuatio ſitis ſignificat ꝙ nō ē ſupflua eūatio timēda quoad multitudinē ꝯuenientis hūoris ⁊ boni curatiui ꝑ farmacū: lꝫ forte cū priuatōe ſitis ſit qñqꝫ eūatio ſupflua quoad virtutē.

Qñqꝫ etiā exitus eius qđ egredit̄ eſt demōſtratiuus hore ꝯſtringēdi. Qui eiꝫ colerā expellit rubeā cū viderit ꝙ iaꝫ ꝑuenit̄ ad flegma ſciat ꝙ iā medicina ſupflue operat̄: ⁊ quāto magis ſi ad coleraꝫ peruenit̄ nigrā. Sanguis vero maioris eſt timoris ⁊ deterioris periculi.

¶ Hic ponit 2m ſignū ſupflue aut ſufficiētis eūonis ad cognoſcēduꝫ qñ catarticū eſt ꝯſtrigendū: dicens ꝙ qñqꝫ hec hora cognoſcit̄ per mutationē egeſtionū hoc mō: q2 ille qui ſūpſit medicinā purgatiuā colere rubee: ſi poſt purget̄ flegma ſignificat ꝙ eūatio ſuperfluit: ⁊ mltomagis ſi ꝑueniat̄ ad eūoneꝫ colere nigre. Sꝫ ſanguis qñ egredit̄ ē res maioris timoris ⁊ deterioris periculi. ⁊ tu hoc totū intellige iuxta dicta ſupra in ca° de regulis cōibus ſolutiōi ventris ⁊ vomitui. Et vides ꝙ expō Dy. ibi poſita ⁊ iprobata nō fuit ad mentē Aui. de permutatōe egeſtionū: ſed ītelligit de permutatōe de vno humore vnius ſpēi ad humorē ſpēi alteri⁹. Rō autē quare exitus colere nigre poſt purgationē colere ſit magis ſignificās ſupfluitatē q̄ꝫ exit⁹ flegmatis: colligit̄ in ꝑcedēti ca° de ordine exitus humoꝝ qñ medicine ſupflue eūant. Nā q2 melancolia eſt groſſior flegmate qñ farmacū cā nō reſpicit de ꝓprietate nō egredit̄ niſi qñ plus ſupfluit q̄ꝫ illa q̄ euacuat flegma. ⁊ q2 ſanguis tenet̄ vltio tāq̄ꝫ theſaur⁹: iō eſt maioris timoris ⁊ periculi: q2 nō exit niſi ꝑꝑ vltimā violētiā illatā virtuti.

De hoc ordie euacuatiōis meminit Meſue in ſuo de ꝯſolatōe medicinaꝝ intētōe prima. c. ij. parapho j°. Dicim⁹ autē ꝙ medicia omīs. Et ēt pꝛio: Diſtinguēduꝫ ē aūt ī poſſe medicinaꝝ ⁊c̄. ⁊ tu vlterius videbis q̄ dicit Dynus in expoſitione huius quare ⁊c̄.

Et ſicui ꝑꝑ medicinā mordicatio ſupuenerit ꝯſiderandꝫ erit illud qđ in ca° de mordicatōe diximus.

¶ Hic ponit cañ. icidētalē: dicēs ꝙ ſicui ꝑꝑ operatiōeꝫ medicine accidit mordicatio dꝫ ꝯſiderare illud qđ dictū ē ī ca° de mordicatōe. ſ. 16ª tertij. c. de pūctōe. aut qđ dictū ē ſupra de mordicatōe actidēte in ſtomaco ⁊ iteſtinis.

Attendas ꝙ ex altera triū cauſaꝝ mordicatio ſtomaci vel iteſtinoꝝ poſt ſumptā medicinā ſolet cōtingere. pª ē q2 medicina ex ſe eſt mordax ⁊ acula ſicut euforbiū ⁊ ſemē vrtice. 2ª eſt acumen illoruꝫ humorū quos medicina trahit: vt ſi fuerint colerici vel aduſti. 3ª eſt acuties ſeu vehemētia ſenſus ſtomaci aut inteſtinorū: quia eoꝝ nerui ſunt teneri molles ⁊ in ſuperficie poſiti ac libere expoſiti taꝫ medicinis q̄ꝫ humoribus ꝑ eos trāſeuntibus: vnde a leui cauſa mordicationē ⁊ doloreꝫ ſentiūt: quare ⁊c̄.

¶ Caplm ſeptimū de modo ſuccurrēdi diſpoſitiōi eius in quo ſuperfluit ventris purgatio.

i Nanitio ſupfluit aut ꝑꝑ venaꝝ quiebilitatē: aut ꝑꝑ orificioꝝ ipſaꝝ āplitudinē: aut ꝓpterea ꝙ farmacia eaꝝ pungit orificia: aut ꝓpterea ꝙ ex ea ꝯplōis malicia corpi acquiſita fuerit: aut ex ea q̄ ē ſicut ipſa.

¶ Poſitis ſignis ſupfluitatis fluxus vētris: aut exiſtentis: aut incipientis: ſi vlteri⁹ flueret docet in iſto. c. ſuccurrere. Et primo facit hoc. 2° admonet medicū de ꝓuiſiōe. 2ª in fine capituli: ibi medici vero. Pꝛia in duas. Nā primo narrant̄ cāe quib⁹ ſupfluit opatio medicine. 2° ponūtur remedia. 2ª ibi: cū ergo vētris. Dicit primo ꝙ eūatio ꝑ farmacū facta ſuperfluit ꝓpter aliquā quinqꝫ cāꝝ. Prima ē debilitas venarū. 2ª amplitudo orificioꝝ earū. 3ª punctura aut mordicatio: quā facit cōiter farmacum. 4ª q2 farmacū relinquit malitiā ꝯplōnis. 5ª ſi cēt aliquid iſti ſile: vt verbigrā mala ꝯplō: aut mala excoriatio: aut vlc⁹: aut texture raritas: aut pūctura īteſtinoꝝ vel ſtomaci vel venarū ⁊ ſimilia. ¶ Sed vt res ſit clarior nota ex Meſue de cōſolatiōe medicinaꝝ. c. de ſupfluitate fluxus ventris ꝙ fluxus ſuperfluit ꝭm tres cās in genere. Aut eīm cā eſt ex ꝑte corꝑis: aut ex parte medicie: aut ex parte accidētiū vtriqꝫ iſtaꝝ: aut vni eaꝝ ſuperuenictiū. Si ē ex ꝑte corporis: aut ex ꝑte viaꝝ vt venaꝝ: aut mēbroꝝ expulſiōis: aut ex ꝑte humoꝝ: aut oīum ſimul. Si ex parte venaꝝ: aut q2 ſunt debiles: aut q2 lata hñt ⁊ debilia orificia. Ex ꝑte mēbroꝝ expulſiōis. ſ. iteſtinoꝝ ⁊ ſtomaci: q2 hec hñt debilia: aut nimiū mollificata: aut q2 ē de genere hoīum ī quibus ꝓhibet̄ farmacia ꝑꝑ aptitudinē ad coliricā paſſiōꝫ vel ſiccitatem inteſtinoꝝ. Ex ꝑte humoꝝ vt ſi corpus ſit poſitū ī dñio humorū paratoꝝ ad fluxū. Ex parte aūt medicie vt ſi ē venenoſa: ſi apta ē īteſtinoꝝ villis adherere: aut ſit nimie quātitatis: aut ſit nō bene correcta vel multā habeat malitiā. Ex ꝑte aūt accidentiū cōmuniū ſunt multa: ⁊ oīa que pñt facere fluxū de nouo: ꝑcipue cū exponeret ſe aeri frigido aut vēto ſeptētrionali. Et Aui. duas cās ex parte corporis poſuit: ⁊ duas ex parte medicie: reliquas dedit intelligi per vltimum dictum.

Cū ergo vētris purgatio ſupfluit liga extrema ſuperi⁹ ⁊ īferi⁹ icipiēs ab aſcellis ⁊ iguinib⁹ dſcēdēdo ab eis.

¶ Hic Aui. exequit̄ ponēdo remediuꝫ in fluxu ſupfluo. Et primo ponit medicinā que ē ſine timore. 2° illā in qua ē aliquis timor. 2ª ibi: ⁊ ſi hoc totū. In pª facit tot quot ſunt remedia. Primū remediū ē ꝙ ligent̄ extremitates ſ. manus ⁊ pedes incipiēdo ab aſcellis ⁊ inguinib⁹ deſcendēdo deorſum. ¶ Ubi nota ꝙ intētio in fluxu cōſtringendo ē in iſto cāu: aut remotio malitie medicine. ſ. ſubſtantie ſue: aut mali effectus relicti puta male ꝯplōnis vel partis mordicātis. Aut ſcđo ꝯſtrictio vel ꝯfortatio mēbrorū ſiue ſint orificia venaꝝ dilatata ſiue vie ductuū rarificate. Aut tertio humoꝝ cōſtrictio ⁊ ꝯdēſatio vel alia alteratio. Aut quarto diuerſio ad aliū locū q̄ꝫ ad inteſtina. Aut quito ſedare agitationē laborioſam: aut ſexto cōfortare aīam ⁊ viuificare virtutē. ⁊ Auic. ad has intētiōes ponit remedia. Hic aūt nō poſuit remedia per eūationē humoris peccantis: q2 ſupponit̄ ſuperfluā eūationē eē: lꝫ aliquādo ēt hoc ſit neceſſariū. ¶ Primū ergo remediū ē diuerſiuū ⁊ debēt eē iſte ligature doloroſe ⁊ tantū ꝯiuncte aut cōſtricte. Et ꝯſtat ꝙ ita ab aſcellis vſqꝫ ad digitos manuū ligādo: ⁊ ſic ꝓportionalr in pedib⁹ ſit maior diuerſio q̄ꝫ ſi ſolū in vno loco vel duob⁹ fieret ligatio. Et tu nō attēdas ad illos qui volunt ligare crura ne mā trahat̄ a ſuperiori ad inferiora. nā nō trahit̄ ad īteſtina: ſed ab aſcellis. ¶ Sed queritur quare oꝫ ꝓcedere deſcēdēdo. Scđo quare oꝫ incipe ab aſcellis ⁊ īguinib⁹. Tertio vbi dꝫ fieri fortior ⁊ ſtrictior ligatio. ¶ Pro pꝛio nota ꝙ duob⁹ modis ſolent iſte ligature adminiſtrari. Unus ē ꝙ primo fiat ligatio iuxta iguina: poſt diſſoluat̄ ⁊ fiat alia ꝑ mediuꝫ coxaꝝ: ⁊ diſſoluta ſcđa fiat tertia vſqꝫ ad pedes. Scđus modus ē incipe ab inguine: ⁊ ibi ſtante prima ligatura ꝓcedere inferi⁹ cōtinue ligando: ⁊ oībus ſimul ſtātib⁹ ligaturis: ⁊ vterqꝫ modus pōt ſeruari ⁊ ē vtilis: ⁊ tūc pꝫ cā primi. Q2 enim corpus ē inanitū ⁊ membra intrinſeca nō facile trāſmittūt ad extrinſeca: ⁊ etiaꝫ q2 motus humoꝝ ē ad inteſtina: oꝫ fortem eē motū ad trahēdū humorē illū ad cōtrariū: ⁊ iō oꝫ ꝙ incipiat a locis ſaltim vicinis venis magnis: vñ hūores fluūt ad īteſtina ⁊ ſic ab aſcellis ⁊ inguinibus ⁊ poſt deſcēdat. Si aūt a nimis longe incipet forte de humore currēte nō traheret̄ aliquid. Ex quo pꝫ ꝙ iuxta inguina ⁊ iuxta aſcellas oꝑꝫ fieri ligaturas doloroſas: q2 habent fortius attrahere q̄ꝫ ſequentes ⁊ a loco ſibi longinquiori. Sequētes enim trahūt a vicino: vt viciñū trahatur ab interioribus venis magnis.

Et in potu parum tyriace aut filonij tribue.

¶ Secunduꝫ remediuꝫ eſt ꝙ detur in potu parum tyriace aut filonij. Et hic nota ꝙ ſi dat̄ ad quietandū motū ⁊ inducēdū ſomnuꝫ ⁊ ꝓhibēdū ſenſationē ⁊ ingroſſandū humorē: oꝫ ꝙ tyriaca ſit noua in qua ē virt⁹ opij. Si aūt dat̄ ad reſiſtendū venenoſitati farmaci: tūc tyriaca dꝫ eē antiqua ⁊ non noua. Filoniū aūt nō dat̄ ita ad venenoſitatē remouēdā: ſꝫ ad quietandū ⁊ ſomnū inducendum.

Modꝫ aūt per quēm diſcernit̄ noua ab ātiqua: ꝑquire ab Auic. quito canonis tractatu pꝛio. c. j. parapho illo: Ex eis ꝗbus diſtinguitur ⁊c̄. Prodeſt aūt tyriaca pꝛio q2 reprimit venenoſitatē medicine ⁊ humoꝝ cōmotoꝝ per eā. 2° q2 ꝓuocat ſomnū ratōe opij. 3° q2 fortificat calorem innatum iuxta illud Auer. c. iiij. ſui tractatus de tyriaca ⁊c̄.

Et ſi poteris fac ipſuꝫ ſudare in balneo aut vapore aque calide ſub pānis ſuis capite exterius tracto.

¶ Ponit 3m remediū dicens ꝙ ſi potes fac cū ſudare in balneo: aut ꝑ vapores aque calide in lecto ſuo: ⁊ ſub pānis ſicut cū veſicis plenis aqua calida ⁊ vaſis ſtrictis ⁊ ſimilibus poſitis iuxta patiēteꝫ: capite tamē extracto ne aer calidus tract⁹ ad iteriora nimiū dbilitet calorē ī exteriorib⁹. cōuenit tñ in illo cāu: vt mā illa trahat̄. Et dicit notāter ſi potes q2 ex alijs cāis qñqꝫ iſta ꝓhibēt̄: vt ſi eēt nimiū inflāmatus aut debilitatus.

Cūqꝫ multum ſudauerit conſtrictiua ad potandum da ei ⁊ fricetur

¶ Ponit 4m remediū dicēs ꝙ qñ multū ſudauerit ī balneo aut in vapore aque calide: da ei ad potandū cōſtrictiua ⁊ frica ipm. ¶ Et nota ꝙ fricatio fit vt abſtergat̄ ſudor: ⁊ poſſit melius fluere. ⁊ cōſtrictiua dant̄ vt confortentur inteſtina ⁊ ſtomacus.

Et fiant ei epithimata ex rebus bene redolentibus ex aqua myrtoꝝ ⁊ ſandalis ⁊ cāfora ⁊ ſucco fructuū.

¶ Ponit 5m remediū: ⁊ ē vt faciāt ei epithimata ex reb⁹ redolētib⁹ ſicut ex aqua mirtilloꝝ ⁊ ſandalorū ⁊ cāphore: ⁊ cū ſucco fructuū. ſ. ſtipticoꝝ. ¶ Et nota ꝙ iſta epithimata ſunt approximāda ſtomaco ⁊ īteſtinis: nō auteꝫ alijs ꝑtib⁹ ad cōfortandū ea ne recipiāt māꝫ. ſꝫ ꝯſtrictiua alijs ꝑtib⁹ approximata nocerēt: q2 ab illis exprimerēt māꝫ verſus ſtomacū. ⁊ iō iſti emperici qui in fluxib⁹ vētris faciunt lāuādas ad pedes ⁊ man⁹ cū decoctōe reꝝ ſtipticaꝝ errāt vehemēter. vñ Meſue ī ſuo đ cōſolatiōe mediciaꝝ caplō de ſupfluitate flux⁹ ventris vituperat admīſtrationē balnei etiā cōſtrictiui ī hac intētiōe.

Mēbra pꝛeterea ipſius extrinſeca fricare debes ⁊
calefacere

calefacere ventoſis cum igne ſub ipocūdriis prius poſitis ⁊ inter ſpatulas ipſius.

Uētoſe ī hoc caſu ꝺbēt admīſtrari ſine ſcarificatione ⁊ ſanguis aduſtiōe. ꝑ has enī non ꝯuenit euacuatio ſꝫ diuerſio ſiue retētio humorum īferius decurrētiuꝫ. ⁊ que ponūtur ſub ipocūdrijs retinent humores ab epate fluentes: ⁊ que īter ſpatulas retinēt fluentes a ſuperiorib⁹ ad inferiora ⁊c̄.

¶ Ponit 6m remediū dicēs ꝙ tu debes calefacere mēbra ſua. ſ. a ſtomaco diſtātia: ⁊ ēt fricare: pri⁹ tū appoſitis ventoſis cum igne ſuper ipocūdrijs ⁊ inter ſpatulas. Et vides tu ꝙ calefactio ⁊ fricatio ē ad trahēdū ad exteriora ⁊ vētoſe ponūtur ī ipocūdrijs ⁊ inter ſpatulas: vt ad epar ⁊ ſplenē trahāt̄ mīe a ſtomaco: vel ſaltē vt figat̄ curſus humorū ꝑ hec mēbra trāſeūtium.

Qꝺ ſi tibi neceſſe fuerit ſtomaco ipſi⁹ ⁊ īteſtinis ſupponere empl'a ex ordeo fracto ⁊ aquis ſtipticis: fac ſil'r ex oleis: oleo de cytonijs ⁊ oleo de maſtice.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ ſi fuerit neceſſe ponere ēplaſtrum ſuꝑ ſtomaco cuꝫ ordeo fracto ⁊ aquis ſtipticis ſicut de decoctiōe gallaꝝ ⁊ aqua plātaginis aut aquaꝝ roſaꝝ: tūc fac illud: ⁊ ſimiliter īunge ſi tibi placet cū oleo de citonijs ⁊ oleo maſticino. Et nota ꝙ intelligēdū ē de ordeo qꝺ torrefit: aut fricat̄ multū cū pāno aſpero: vt eius abſterſiua remoueatur virtus.

Ipſe ꝓterea ab aere frido ē ſeꝑandus qm̄ ꝓmit eū ⁊ ipſi⁹ reſoluit vētrē: ⁊ ab aere calido qm̄ ipſi⁹ laxat v̇tutē.

¶ Ponit aliū cañ. dicens ꝙ remouendus ē ab aere frigido q: ꝓmit mēbra extrinſeca ⁊ auget fluxū: ⁊ a calido exceſſiuo q: diſſoluit virtutē: ⁊ hoc ītelligatur niſi ſit aptus ingredi balneum aut ſudare.

Confortari quoqꝫ debet ex rebus bene redolētib⁹ ⁊ ex ſtipticis ad traūciēdum: ei danduꝫ ⁊ ex tortellis ī vino ſuauiter redolēte. oportet tamē vt ſint calide ⁊ vt panis cuꝫ ſucco granati iaꝫ precesſerit: ⁊ ſimiliter aſaguicha ⁊ cortices papaueris albi triti.

¶ Ponit aliū remediū per cōfortationē virtutis cōiunctam ſtipticitati: dicēs ꝙ cōfortari dꝫ cū bñ redolentibus ⁊ dꝫ trahere de ſtipticis ſicut tortellas. i. panē bis coctū ī vino odorifero: ⁊ vinū dꝫ eē calidū: ⁊ āte ipm̄ dꝫ ſumpſiſſe panē infuſum ī ſucco granati aut aſſaiaret. i. ptiſana cum ſucco granati ⁊ cortices papa. al. triti ſup. ſunt conuenientes ante illū panē. Et tu nota ꝙ panis infuſus ī ſucco granati precedit ad cōſtringēdū: ⁊ ſil'r ptiſana cū ſucco granati ⁊ cortices papa. al. ad cōſtringēdū oēs iſtas res. Sꝫ tortelle in vino ad ꝯfortandū virtutē nutriēdo ⁊ ſua aromaticitate: ⁊ dant̄ cū vino calido ob facultatē penetratiōis: ⁊ vt melius ⁊ citius digerat̄.

Ex eo quoqꝫ expertū eſt vt grana naſturtij pōderis triū. ʒ. ſumāt̄ ⁊ torrefiāt: deīde ī adoch coquāt̄ donec coagulent̄: ⁊ ad bibēdū tribuat̄: ē nāqꝫ vltimū ī bonitate.

¶ Dicit ponēdo aliud remediū qꝺ expertus ē in iſto cāu ꝙ eapere. ʒ. iij. granoꝝ naſturtij torrefactoꝝ ī agdole. i. ī lacte acetoſo ī quo coquant̄ donec coagulent̄ ē cōferens: īmo ē vltimū in bonitate in iſta diſpōne. ¶ Nota ergo ꝙ naſturtij ſemē nō torrefactū ſoluit ventrē: vt dicit Aui. 2o cañ. Sꝫ per torrefactionē reſoluit̄ ab eo pars ſubtilis que ē ſolutiua ⁊ remanet pars groſſa que nō ē ſolutiua īmo ſtiptica ⁊ glutinoſa. ¶ Nota 2o ꝙ melius ē vt nō terant̄ illa grana īmo ſumant̄ ītegra: vt dicit Meſue de cōſolatione medicinaꝝ: q: cuꝫ terunt̄ tollit̄ virtus ſua īpīguatiua ſiue viſcoſitas. Ex quo pꝫ ꝙ dꝫ eſſe torrefactū ⁊ nō aduſtum. ¶ Nota 3o ꝙ Meſue nō dat ipm̄ cū lacte acetoſo: ſꝫ cum ſucco citoniorū aut mirtilloꝝ. Utroqꝫ ergo mō dari pōt. Cā aūt quare ē vltimū q: videt̄ habere ꝓportionē aptiſſimam ad tales humores īpinguandos.

Opꝫ preterea vt ei⁹ nutriēs ſit ſtipticū īfridatū cum niue quale ē qꝺ ſit ex ſucco vue acerbe ⁊ ſibi ſimilib⁹.

¶ Ponit aliud remediū per qualitatē cibi: ⁊ dicit ꝙ dꝫ eſſe cibus eorū ſtipticus: ⁊ hoc ad cōſtringēdū villos neruoꝝ ſtomaci. ſ. ⁊ īteſtinoꝝ: ⁊ ad claudēdū ora venaꝝ: ⁊ frigidus ad eandē intētionē. Et hoc ſi nō ſit multa debilitas ꝓpter quā nō ſit optimū dare calidū: vt ſupra dictū ē de vino. vel dicit ꝙ illud ē ꝓpriuꝫ vino ne trahat̄ ad venas: frigidū ne faciat nocumētū: ⁊ tales cibi ſunt qui fiunt cum agreſta ⁊ ſimilibus. Qꝺ ſi dicat̄ ex Hypo. 2o regis acu. ꝙ cauēdū eſt tangere mēbra debilia cuꝫ vehementi frigido: Dicit̄ ꝙ hoc eſt veruꝫ: ⁊ nos hoc non facimus quādo tale mēbrum eſt multuꝫ debile. Preterea qūqꝫ tale nocumentum tolleramus ꝓpter iuuamētum maius.

Ex eo ēt qꝺ ī retinēdo ſol'onē iuuat: ē vt vōit⁹ ꝓuocet̄ cū aq̄ cal'a ⁊ ei⁹ ēt extrema ī ea mittāt̄ ⁊ ñ īfrides ea.

¶ Ponit remediū aliud ⁊ ē vomit⁹ cū aqua calida ꝯfert diuertēdo hūores ad ꝯtrariū ſui mot⁹ ⁊ euādo ſubſtātiā medicine ⁊ eius malitiā tēperādo. ⁊ cōfert etiā extrema ponere in ea trahēdo ad cōtrariū: ⁊ nō ſunt infrigidāda vt ñ augeat̄ fluxus per eoꝝ cōpreſſionē.

Cum autēꝫ alicui eoruꝫ ſincopis ſuperuenerit: da ei vinum ad potandum.

¶ Ponit aliū cañ. accidentis: dicēs ꝙ cum alicui ſuperuenit ſincopis det̄ ei vinū: q: citiſſime virtutē confortat: ⁊ plurimū in iſtis fit ſincopis ꝑ reſolutio nē virtutis.

Hoc ēt precepit Gal. xij. de ingenio ſanitatis. c. v. cū dixit ꝙ in omni ſincopi dandū eſt vinuꝫ calide nature ⁊ penetrabilis quatinus cib⁹ cito penetret ⁊c̄. Curā autēꝫ huius flux⁹ ſupfluētis ex farmaco ordinatiſſime cum ſex vijs cōplectitur Meſue ī ſuo de rectificatiōe medicinaꝝ ītētione tertia. c. iij. parapho illo: Auxiliabimur ergo his ⁊c̄. lege ibi quare ⁊c̄.

Et ſi hoc totum nō cōtulerit tribue ei in fine rei narcotica ⁊ medicamēta fortia nota que ſunt in capl'o de ꝓhibitione fluxus ventris.

¶ Hec ē 2a pars capituli de remedijs timoroſis. Et dicit ꝙ ſi iſta nō ſufficiūt ⁊ ſupple virt⁹ cōſtet tribue narcotica ⁊ medicinas fortes ad cōſtringendū fluxū vētris ſcriptas ī ſuo. c. cañ. tertio fen 16a. ¶ Ubi nota ꝙ narcotica dicūtur medicine ſtupefactiue ⁊ ſomnū inducētes: que ſunt vt plurimū valde infrigidantes quaſi ī vltimo. ⁊ q: talia non adminiſtrāt̄ ſine magno nocumēto: iō nō debēt adminiſtrari niſi qñ alia nō cōferūt: ⁊ iō ī vltio. ¶ Scꝺo nota ꝙ hoc dictū ſolet exponi ꝙ narcotica non ſunt adminiſtrāda in principio ſuperfluitatis fluxus: īmo primo ſunt alia ꝓbanda: ⁊ cū percipit̄ ꝙ alia nō cōferunt debēt adminiſtrari: ⁊ iſta videt̄ intētio Meſue de cōſolatōe medicinarū cañ. 8o c. allegato: vbi dixit: cōpingere aūt ⁊ ſtupefacere ē illꝺ vltimū ad qꝺ intēdere debes: ⁊ ꝓprie tunc cū iam oīa nō cōtulerunt ⁊ res poſita ē ſicut ad deſperationē. Adducit autē Meſue ad hoc probandū duas rōnes. ¶ Prima eſt iſta: q exhibēt iſta narcotica ī prīcipio ſuperfluitatis fluxus faciunt rē magni timoris: ergo nō debēt hoc facere. Et aſſūptum pꝫ q: narcotica in prīcipio ſuperfluitatis fluxus ſm̄ cōplexionē contrariātur compl'oni vite: quia ſunt frigida exceſſiue ⁊ ſicca: vt pꝫ de opio. ¶ Scꝺa ratio: illa non ſunt adminiſtrāda ad reſtringēduꝫ poſt que venit fluxus diſruptior ⁊ fortior q̄ꝫ prior: ſed ita eſt de narcoticis: ergo ⁊c̄. Maior ē clara q: ſecūdus adductus cū ſit cū virtute debilitata a narcotico ē cuꝫ maiori periculo q̄ꝫ primus. Etiam minor probat̄ q: narcotica nō ꝯſtringūt niſi pro quāto ſtupefaciunt ⁊ congelāt: ⁊ non q: cām fluxus abſcindāt: ⁊ cū hoc virtutē debilitant: ergo deficiēte corū virtute materie currēt vt ante ⁊ inuenient membra debilitata ꝓpter veſtigia cōgelationis ⁊ mortis: ergo facient fluxum maiorēꝫ q̄ꝫ prius. Quidā autē alij de quorū numero ſum ego: non intelligunt ꝙ ſint adminiſtrāda narcotica ī fine ⁊ poſt adminiſtrationē aliorū quādo nō cōferūt: īmo ſi in prin̄o medicus videt rē tātā ⁊ taleꝫ cū ſuo arbitrario iudicio ꝙ alia nō ſufficiēt: ſi nō ſit intentio alia ꝓhibens ea melius eſt ea adminiſtrare in prin̄o q̄ꝫ poſt experientiā aliarū reꝝ. Qꝺ ꝓbat̄ q: virt⁹ ī fine erit debilior: ſꝫ tūc maxime nocēt narcotica qñ virt⁹ ē debilis: ergo tunc erit maximus error in vſu eorū: ergo tunc non ſunt adminiſtranda in fine. Aut ſi medicus ſciret ad illa oportere deuenire dꝫ adminiſtrare ea in principio. Qꝺ autem arguit primo Meſue non probat niſi ꝙ nō ſunt regulariter adminiſtrāda: q: hoc fit cū magno periculo. ⁊ hoc non negat̄. Ad 2m dicenduꝫ eſt ꝙ ſi ꝓpter illud dimittēdus eſt vſus narcoticoꝝ in prīcipio: multo magis dimittēdus erit in fine. Naꝫ ſi fluxus redit minus poterit tollerari in fine qñ virt⁹ ē debilitata: ⁊ ideo dico ꝙ nō ſemper redit ſed poſſibile eſt: ⁊ iſta poſſibilitas ē maioris timoris in fine cuꝫ virtus eſt debilior q̄ꝫ in principio. Dico ergo ꝙ Aui. per finē rei ītellexit ītentōeꝫ diſpoſitionis in qua veriſimil'r alia non ſufficerēt: tūc eīm ab ipſo rei initio opꝫ ꝙ iſta tribuātur. ¶ Tertio nota ꝙ ī narcoticoruꝫ adminiſtratōe prio ꝯſiderāda eſt maneries eoruꝫ: q: quedā ſunt ex toto fugiēda ſicut iuſquiamus niger ⁊ ſolatruꝫ fluuiale. 2o eſt cōſiderāda quātitas ne nimiū ſuperabūdet: ⁊ in hoc eſt melius paulatiꝫ dare q̄ꝫ multuꝫ dare ſubito. 3o debem⁹ cōſiderare eoruꝫ mixtionē ⁊ correctionēꝫ: q: nō debēt dari pura preſertiꝫ fortia: īmo cuꝫ corrigētib⁹ mixta: ⁊ ſunt correcta in filonio. Naꝫ quedā ponūtur ad reſoluēduꝫ ſubſtantiā narcotici ne longā moraꝫ faciat: ⁊ huius reſpectu eſt caſtoreū ⁊ piper optimū correctiuuꝫ opij. Alia permiſcent̄ ad maturāduꝫ humorē qui ꝯgelat̄ vt crocus. Alia ad confortanda prīn̄a vite ⁊ mēbra naturalia vt ē zedoaria ⁊ alie medicine cordiales ſtomacales ⁊ epatice ⁊ alie ad ſiſtenduꝫ motui materieꝝ que ꝯgelātur de parte in partē ſicut mirra ſandaraca ⁊ olibanuꝫ ⁊ ſimiles. Opꝫ preterea ꝯſiderare tēpus exhibitōis. ſ. ꝙ corpus nō ſit in diſpoſitōe plenitudinis cibi aut multe ꝺbilitatis: ⁊ ꝙ ſit tēpus aptuꝫ ad ſomnū ſicut ē ſero: aut eſt nox: licet ꝓpter neceſſitatē fortiuꝫ doloruꝫ dent̄ in omni hora: nec dātur ī corpore ī quo ſint adhuc mali humores: ſed ī corpore mūdificato. His eniꝫ ꝯſideratis narcotica miniſtrari poſſūt. Et tu per hoc vide cañ. Meſue caᵒ allegato. ī quo etiaꝫ caᵒ ponunt̄ quedam narcotica ſalteꝫ vſualia ⁊ precipue vltimi trociſci ſcripti ab eo ⁊c̄.

Medico vero ē vtili⁹ vt ꝓuiſor exiſtat in preparādo trociſcos ⁊ puluere ꝑōticos anteq̄ꝫ ſit hora: ⁊ vt ēt ſit preuiſor ⁊ in enematibus ⁊ ipſoꝝ inſtrumētis.

Iſta eſt vltima pars in qua docet ⁊ admonet medicū dicens ꝙ debeat preuidere ⁊ habere puluere cōſtrictiuos ⁊ trociſcos apud ſe ꝓparatos: ⁊ etiaꝫ ꝓuideat de ſuis enematibus ⁊ ſuis inſtrumētis.

¶ Cam 8m de eo q bibit medicinā ⁊ nō ſolut⁹ fuerit.

c

Um farmacia solutionē nō fecerit ⁊ fecerit mordicationē vētris ⁊ angustiā in ipso: ⁊ qui sūpsit ipsaȝ estuauerit ⁊ scotomabit ⁊ dolebit caput ⁊ patieꝛ alices ⁊ oscitatōes: succurrere debes cū enemate ⁊ coliriis siccis. Et ipse quidē bibat masticis. ℥.iii.ī aqua tepida. Medicina quoqȝ quādoqȝ operaꝛ ꝑpter stipticoꝝ bibitionē ⁊ comestionē taliuȝ qualia sunt cydonia ⁊ maciana ꝑpterea ꝙ os stomaci cōprimūt ⁊ qḋ sub eo existit: ⁊ ꝑpter qḋ nauseā sedāt ⁊ medicinā a suo motu qui est ad superiora violēter ad partē mouēt inferiorē: ⁊ ꝑpterea ꝙ nature vim inferūt. Qḋ si enema non inuenerit ⁊ mala superuenerit accidentia extēsionis corporis ⁊ oculi exierit extra ⁊ fuerit motus ad superiora: necessaria erit minutio.

¶ Aui. in isto. c. docet succurrere defectui solutiōis medicine. s. qd sit faciēdū qñ medicina nō operaꝛ. Et diuidiꝛ caplm in duas ptes. Nā primo facit hoc respcū medicīe que fortia ⁊ mala infert accidētia. 2° respectu illi⁹ que timorosa accidētia nō inducit. 2ª ibi: ⁊ cū medicina. In pria pte ponit q̄ttuor remedia. ¶ Primū ē ꝙ si medicina non soluit ⁊ mala facit accidētia: q: facit mordicationē ī vētre: ⁊ angustiā: ⁊ estuationē: ⁊ scotomiaȝ: ⁊ dolores capitis: ⁊ alices: ⁊ oscitatiōes: tunc succurre cū clisterib⁹ ⁊ colliriis siccis ⁊ suppositoriis. ¶ Scḋȝ ē ꝙ si sumat ī potu tres. ℥. masticis in aqua tepida. i. remissi caloris: nō tñ deꝛ tepida: q: sic eēt vomitiua. ¶ Tertiū ē ꝙ sumat cōstrictiua desup vt cydonia ⁊ poma ⁊ similia: ⁊ ista ꝯferūt quattuor modis: q: cōprimūt stomacū ad inferiora ⁊ illud qḋ ē sub eo. s. intestina. 2m ē ꝙ sedāt nauseā. 3m ē ꝙ reprimūt motus materierū: ⁊ medicina que erat ad supiora etiā violēter ad inferiora moueꝛ. 4m ē ꝙ inferūt vim nature fm quosdā: q: dant vigorē nāe ⁊ virtutē cōstringēdo ⁊ cōiungēdo villos vel gnādo spūȝ vt panis ī vino infusus: de quo dictuȝ ē supra: vel īferūt vim nāe. i. cogūt ad expellēdū inferi⁹ illud qḋ in eis cōtineꝛ. ¶ 4m aūt remediū ē ꝙ si enema nō sufficeret: ⁊ sint accidētia mala extēsionis corpis ⁊ exitus oculorū ad extra: ⁊ fuerint mot⁹ materierū ad supiora: tūc oȝ ꝙ fiat flobothomia. ¶ Ubi primo notādū ꝙ sicut ī pcedēti. c. diciꝛ ꝙ supflua solutio hȝ tria cāꝝ genera fm modū loquēdi medicorū: ita dicim⁹ hic ḋ solutiōis defectu. Nā aut ē pp corpis sumētis dispōnē: aut pp medicine dispositionē: aut pp accidētia superuenientia istis. Ex pte corpis sunt plures cāe. Nā aut ē pp humoruȝ ineptitudinē: aut ꝑpter viaꝝ stricturā: aut pp oppilatiōes ex fecib⁹: aut humoribus viscosis: aut ꝑpter plurimā ventositatē factā ex mā pcpata inuēta que cuȝ agitaꝛ subleuat medicinā: aut materiam vel humorē includit ī anfractibus ⁊ foraminib⁹: aut ꝑpter debilitatē expulsiue: sicut accidit ī paralysi aut apoplexia: aut ꝑpter debilitatē virtutis īmutatiue: q: virtus nō agit debite īmutādo medicinā: ⁊ iō medicina non agit in corpus actionē debitā. Ex parte aūt medicine pōt eē: aut q: ē de medicinis malignis que cū difficultate corrigūꝛ a calore nāli: ⁊ pticipāt venenositate: aut q: ē debilis: aut q: mltū turbido motu agitatiua: quare sequiꝛ clausio materie in āfractib⁹: aut q: ē debilis virt⁹: aut q: pauce quātitatis: aut q: non fuit cōiuncta suo vigoratiuo. Ex pte aūt accidētiū sicut īdebita admīstratio occurrētiuȝ vt cogitatiōis ire doloris acris cibi ⁊ similiū: ⁊ tūc opȝ ꝙ ad debite succurrēdū remoueam⁹ cām taliū dispōnum: licet qñqȝ ab ipis effectib⁹ sit inchoandū pp necessitatē festinatiōis: sicut sepe incepim⁹ ab accidente dimisso morbo. ⁊ cā pȝ. ¶ Nota 2° ꝙ lȝ fiāt pp corpis dispōnem: nō oȝ codeȝ mō succurrere in medicina cōpressiua ⁊ lenitiua ⁊ lubricatiua ⁊ solutiua: nec ī oībus solutiuis codē mō q: aliter qñ ē ventōse nāe: ⁊ aliter qñ nō. ⁊ hec oīa distīcte ponit Mesue in de ꝯsolatiōe mediciaꝝ ītētōe 3ª. c. p°. Et q: hic Aui. nō oīa remedia: nec oīuȝ casuū: sȝ capitalia ⁊ pricipalia ponit vt p hec alia intelligam⁹: dimisso lōgiori sermone exponā modū quo remedia Aui. iuuāt. Et primo ḋ enemate. Nā enema si sunt feces ī intestis eas educit: ītestina mollificat: poros aperit: māȝ adaptat: vētositatē dissoluit: virtutē expulsiuā irritat si fuerit factū vt dȝ: iō multis intētionibus ꝯfert: trahēdo ēt ad inferiora nō parū ꝯfert iuuamētū: cōfert ēt in remotione nausee ⁊ agitationū in supiorib⁹. Unñ Mesue loco allegato dixit: verū ex his oīb⁹ cōfide ⁊ expecta mai⁹ iuuamētū ex clisterib⁹. Et in fine capituli: ⁊ ne cōdēnes clisteria: sȝ fiducialr ī eis ꝯfide. Coliria aūt siue suppositoria siue dicanꝛ a colon intestīo siue a colādo nō ē cura: ꝯferūt stimulādo expulsiuā: ⁊ irritādo ad motū versus īferiora: sed in aliis deficiūt a bonitate clisteriis. Scḋo pȝ ꝙ coliria sicca. i. suppositoria cōferūt incitādo expulsiuaȝ. Sȝ remediū scḋm puta masticis. ℥. iii. ī aqua tepida ꝯfert q: mastix aromaticitate cōfortat: ⁊ stipticitate ꝯprimit partes superiores versus inferiores: ⁊ pp alia que dicētur statim de stipticis. Sȝ de tertio remedio nota ꝙ stiptica cōmesta faciūt p° cōpressionē partiū superioꝝ ⁊ post īferioꝝ q: cōprimunt ptes quib⁹ occurrūt: ⁊ iō sunt cā vt exprimēdo pellātur medicina ⁊ humor īferi⁹. 2° ꝓhibēt nauseam p modū dictū: q: sua grauitate ꝓpellūt medicinā ad inferius: ⁊ ꝓhibēt motū suū agitatiuū ad superius. 3° q: īferunt vim nāe. i. faciūt mēbra fortia: vel q: ꝯprimūt ita mēbra vt coganꝛ exprimere illud qḋ ī foraminib⁹ cōtineꝛ esto ꝙ nā tentaret retinere. ¶ Sȝ tu dicis qñ qñ medicīa mouet ⁊ ñ euāt fiūt illa accidētia dicta. s. mordicatio ⁊ estuatio ⁊ angustia ⁊ scotomia ⁊ dolor capitis? Diciꝛ ꝙ hoc declaratū fuit supra in. c. de regulis cōibus solōm vētris ⁊ vomitus: ⁊ fiūt aut pp humorē: aut pp vētositatē: aut pp vapores: aut pp medicine substātiā. Sed flobothomia est necessaria qñ multa sunt mala accidētia ⁊ psertim cū oculi emināt extra ⁊ facies tumet. Significaꝛ eīm ꝙ tūc materie mouētur ad superiora ⁊ per venas: ⁊ ideo flobothomia euāndo materias agitatas ⁊ diuertēdo ꝯfert. Et vult Mesue ꝙ primo fiat euacuatio de basilica ⁊ post illam de saphena: q: euacuatio de saphena ē virtuosa ad diuertēdū. Incipiēdū ē aūt a basilica q: illa euacuat mltitudinē: ⁊ ꝓpter ꝓpīquitateȝ eīti⁹ diuertit ⁊ indigem⁹ hic pricipalib⁹ remediis. Et cuȝ īceperit p flobothomiā basilice declinare mā ad īferiora facilius traheꝛ ad distantiā longā p flobothomiā saphene. Si aūt a saphena īcepisset quia multa erat repletio nō attigisset ei⁹ diuersio vsqȝ ad caput.

Et cuȝ medicina ventrē nō soluerit ⁊ mala eam nō sequuta fuerint accidētia: melius etiā erit vt ipsaȝ cōsequaꝛ minutio saltē post duos dies aut tres. nā nisi hoc factuȝ fuerit timēdum est in ipso ne humores ad vnum principaliuȝ mēbroruȝ moueātur.

¶ Hic ponit qd faciēduȝ qñ medicina nō euacuat ⁊ nō sequunꝛ mala accidētia: dicēs ꝙ ēt in isto casu faciēda est flobothomia saltē post duos dies aut tres: q: nisi hoc fiet timēduȝ est ne humores currāt ad aliqḋ mēbrū pricipale. ¶ Ubi nota p° ꝙ q: humor ē alterat⁹ a medicia: ideo mēbra respuūt ipȝ: ⁊ periculū est ne ꝯtinue magis maligneꝛ: ⁊ tūc post multā maliciā timor ē ne pulsus a mēbris ī quibus ꝯcuit moueaꝛ ad aliqḋ mēbruȝ pricipale. ¶ Sȝ q̄res q̄re dicit ꝙ isto casu fiat flobothomia post duos dies aut tres? Videꝛ eīȝ ꝙ sit statiȝ faciēda. Nā si timeꝛ cursus humoꝝ ad pricipale q' ꝓhibeꝛ per flobothomiā quāto citius tāto melius cū virt⁹ ꝯstet. Diciꝛ hic cōiter ꝙ verū est vbi nos essem⁹ securi ꝙ medicina nō operareꝛ: mō aliqñ ꝯtingit ꝙ medicina nō ducit vsqȝ ad tres dies vt diciꝛ de hiera a dolorib⁹ ꝑpter hunc igiꝛ timorē expectam⁹. Aut melius q: medicina quāuis nō euacuet ⁊ nō faciat grauia accidētia: tñ agitat humores ⁊ virtutē quodāmō deiicit. Et ideo ne due cāe extraneātes sil' ꝯiunganꝛ: bonū ē differre maxīe cū nō sunt accidētia indigētia. nā si appareret decursus humoꝝ aut aliud tale ē statim faciēda. ¶ Et si q̄raꝛ quare farmacia nō danda ē? Diciꝛ ꝙ in isto casu humores sunt ꝑpter agitationē plurimū sanguini mixti. Et q: stomac⁹ debilitat⁹ ē: nō ē forte apt⁹ ita ad recipiēdū aliā medicinā. Et iō volētes curare facim⁹ cū vniuersali curatōe: ⁊ q: sanguis agitatus nō euacuaꝛ farmacia: ergo ⁊c̄.

¶ Cam 9m de dispōnib⁹ mediciaꝝ vētreȝ soluētium.

m

Edicinaꝝ ventrē soluentiū quedaȝ sunt quaꝝ malignitas magna ē sicut helebor⁹ niger ⁊ turbit cū nō fuerit bonū imo fuerit ex genere ipsi⁹ qḋ citrinū ⁊ agaricū qḋ nō fuerit albū ⁊ purū imo nigredini attinuerit: ⁊ sicut laureola. ⁊ q: res iste male sunt: tūc si bibite fuerit ⁊ mala inde accidētia prouenerit melius erit vt medicīa a corpore expellaꝛ quāto plus possibile fuerit vomitu aut purgatōe ⁊ mediceꝛ cuȝ tyriaca. Multaruȝ preterea eaꝝ remoueꝛ malicia ⁊ cōturbatio quā faciunt anime dādo in potu aquā vehemēter frigidā ⁊ sedendo in ipa sicut turbit citrini putridi. Oīs quoqȝ res que acuitatē frāgit glutinatiōe ⁊ lenificatiōe ⁊ vnctuositate in qua sit dulcedo ad hoc cōfert.

¶ Sicut diciꝛ supra in diuisiōe: in isto ca° Auic. determinauit de dispōne medicinaꝝ ventrē soluētiuȝ docēs p hoc rectificare operationē medicine in euāndo. Nā cum optimū sit in hoc operatōes rectificādo cognoscere qd faciendū sit merito dispōnis corpoꝝ sumētiū ⁊ merito regiminis coꝝ in quo sunt accidētalr occurrētia variātia corpus ⁊ medicinā: erat etiā necessariū ꝯsiderare 3m. s. dispositōes medicinaꝝ ⁊ varietates operationū eaꝝ que debētur merito istius diuersitatis que īueniꝛ in medicis soluētib⁹ vētrē. Et q: medicinaꝝ taliū diuersitas maxīe ē quo ad gnālia ī trib⁹: quoꝝ pm ē malignitas ⁊ īcolumitas. 2m ē fortitudo ⁊ ḋbilitas. 3m ē ī mō opandi vel soluēdi aut lubricādi aut ꝯprimēdi: ⁊ sic de aliis: ideo maxime Auic. fm

bas tres

Hoc idē ꝯsuluit Mesue in suo de ꝯsolatōe medicinaꝝ intētōe ⁊ caplo hic a magistro īsertus allegatis parapho illo: At si est medicina eaꝝ que ꝯcedūtur ⁊c̄. ipse tñ pri⁹ iubet exhiberi p os cōpressiua stiptica: postea clisteria siue suppositoria ⁊c̄. huius modi. Et tu scias hic ꝙ hec reme^a vȝ clisteria ⁊c̄. tunc maxime cōueniūt qñ medicina nō soluit ꝑpter grossaȝ ventositatē q̄ subleuat eā ad superiora descēdere ꝓhibēs: vel propter debilitatē virtutis expulsiue: vel ꝑpter oppilationē in viis expulsionis vt ī colica: vel ꝑpter īobedientiā materie ad expulsionē. Iuuamēta autēȝ clisterieꝝ ⁊c̄. cape hic inferius a magistro. Tuti⁹ tñ ē in isto casu īcipere a suppositorio acuto: cui⁹ acuties sit cū medicīa appropriata humori educēdo. ⁊ isto nō iuuāte: vtere tūc clisteri attractiuo ⁊ laxatiuo: quare ⁊c̄.

Et hoc intelligas de medicina forti laxāte attrahēdo ⁊ nō de bñdicta pata fieri cibus. Nā talis fortis medicina cōmonet hūores ⁊ disponit eos ad putredinem calore extraneo quē īducit ī eis: quare flobothomia quodāmodo euacuat ⁊ tēperat: quare ⁊c̄.

has tres diuersitates posuit cañ. in isto. c. lȝ aliquid dixerit de diuersitate que ē respectu humorū euandorꝫ: ⁊ respectu mēbrorꝫ a quibus euat. Uisuȝ fuit sibi ꝙ primū satis eliciť cū dictū sit supra ꝙ debes purgare humorē peccantē nō aliū: ⁊ de 2° dictū sit in libro 3°: ⁊ iō illas dereliquit: ⁊ sic pñs caplm diuidiť in tres partes: q: p° docet rectificare operationes ī soluēdo p cōsideratione diuersitatis prie. 2° per cōsideratione scēde. ⁊ 3° tertie. 2ª ibi: quedā etiaȝ medicinaꝝ. 3ª ibi: medicina preterea. In pte prima dicit Aui. ꝙ medicinaꝝ solutiū ventrē quedā sūt quaꝝ malignitas ē magna sicut heleborus niger ⁊ turbit citrinū ⁊ agaricus qñ nō ē albus sed declinat ad nigredinem restat nō purus: ⁊ sicut laureola. Et iō si fuerint bibite ⁊ inde sequanť mala accidētia melius qđ fieri pōt est vt expellanť a corpe quātocitius pōt fieri: aut cū vomitu: aut cum solutiōe vētris: ⁊ deť tyriaca: ⁊ multaꝝ taliuȝ remoueť malitia dando in potu aquā frigidā: ⁊ sedēdo in ea sicut turbit citrini ⁊ putridi. Et iterū ōis res q̄ frāgit acuitatem glutinatiōe sua: aut vētositate: aut lenitate ī qua sit dulcedo cōfert ad hoc. ¶ Nota ergo p° in oī medicina solutiua eē quādā malignitatē: imo ꝓ q̄ȝto abijciūt a substātia ꝓprietatē i eis inuētā: vt diciť 2° regimīs acutoꝝ cōmento illius partis: porro si passio ⁊c̄. ⁊ ꝙ iste sunt multe ⁊ plures alijs venenose: verūtamē quarūdaȝ venenositas ⁊ malignitas ē parua: aliarū vero ē magna: ⁊ de istis loquiť Aui. ¶ Nota 2° ꝙ medicine hūtes malignitatē: quedā habēt illā dispōnē ⁊ nāȝ sue spēi sicut mezereon qđ ē lacticiniū magnū ⁊ sicut laureola ⁊ silēs medicie que dicūť laboriose euantes. Quedā aūt hēnt pp singularē dispōnē: ⁊ iste sunt duorū modorū. Nā quedā habēt talē malignitatē a nā: quedā ab accidēte supueniēte eis. Exēplū primi sicut colloquītida que nasciť sola in plāta vna: ⁊ agaricus niger. Exēplū secūdi sicut turbit putridū. ⁊ Aui. loquitur hic de oī tali vehemēti malignitate. ¶ Nota 3° ꝙ cognitio istarū malignitatū ⁊ si rōe quorūdā accidētiū possit cōprehēdi vt tactu ⁊ gustu ⁊ odoratu fm modū queȝ docet Mesue in de cōsolatiōe medicinaruȝ. c. p° tñ vera ⁊ certa via ē expiētia: ⁊ medicꝰ dȝ eē doctꝰ ī pticularibꝰ ⁊ vniuersalibus regulis cognoscēdi icolumes a malignis: ⁊ ptinet hec doctrina ad 2m cañ. ⁊ ad libros de simplici medicina: iō Auic. nō curauit docere hic: sed vade si vis ad loca illa ⁊ tene memorie. ¶ Quarto nota ꝙ ille medicie que multū maligne sūt difficulter pdūt suā malignitatē: ⁊ cū hoc velociter ipmūt malas dispōnes. Et iō si vacabimꝰ ad faciendū ꝙ corrigant ī corpe nocumēta ī tpe harū opationuȝ augmētabūtur multū. Sȝ cuȝ ipe sint ī vijs ductuū eductio p vomitū aut p fluxū fit in pauco tpe. Et iō securiꝰ remediū qñ nocumēta faciūt magna ē illaruȝ expulsio a corpore vomitu vel fluxu. s. cū clisteri aut potu aq̄ tepide aut cū re lubricāte. ¶ Quinto nota ꝙ qñq̄ȝ he medicie sumūtur ī corpibꝰ bene p̄paratis ⁊ bñ cōsolatis: ⁊ faciūt opatōȝ cū difficultate: sed nō cū accidētibꝰ malis timorosis: imo sine timore: ⁊ tūc nō oȝ ꝙ expellanť: aut aliquid cōtrariū sue opationi fiat. Et iō Auic. non dixit absolute expellanť a corpe qñ sunt bibite: sed qñ sunt bibite ⁊ mala supueniūt accidētia. ¶ Sexto nota ꝙ tyriaca dať ad venenositateȝ remouēdā. ¶ Septimo nota ꝙ aqua frigida multū cōfert admistrata cōtra medicias que sui acuitate ipmūt multū sicut turbit citrinuȝ: ⁊ iō in potu ⁊ in balneo ita vt frigus penetret: in potu taliū inflāmātiū medicinaꝝ ē vtilis. Sȝ pauca balneatio ī aqua frigida p quā sola fieret caloris alteratio nō cōfert: ⁊ dȝ eē aqua fortissimi frigoris: vt hēat ī tales medicias ipmē. ¶ Octauo nota ꝙ glutinosa ⁊ vnctuosa ⁊ lenitiua multū depmūt de acuitate medicie violēte: ⁊ iō videbis notabiles medicos dare cōiter tales medicinas acutas cū mãna: aut cū pulpa cassie: aut cū aliquo tali q: frāgit malitiā: ⁊ cuȝ hoc facit cito lubricare. Opponūtur eniȝ ista sui hūiditate ⁊ grossitie ptibꝰ subtilibꝰ taliū medicinaꝝ ī q̄litatibꝰ ⁊ mō substātie. Et q: dulcedo fūdať in substātia grossa: ⁊ ē abstersiua res dulcis: iō ī istis adiuuat dulcedo. Dulcis ergo ⁊ vnctuosa ⁊ insipida medicina data in tali cāu cōfert cito expellēdo medicinā a corpore ⁊ frāgendo malas qualitates medicine. Sȝ si querať vtruȝ stiptica cōueniāt: diciť ꝙ vbi nō intēderemꝰ ꝓuocare vomitū cōfert: vt patuit ī p̄cedēti. c. Nā res stiptica ē de cōuenictioribꝰ rebꝰ que misceť cū medicinis acutis: vt dicit Mesue intētiōe 2ª. c. 3° summe p̄ie. Sȝ dubiū restat quare nō p̄stat iuuamētū medicie salse. Nā dicit Mesue codē loco de re stiptica: ⁊ vniuersali quidaȝ: medicinis oībꝰ p̄ter q̄ȝ salse iuuamētū p̄stant: ⁊ tu cōsidera causaȝ.

Sciās tñ ꝙ vltra hec quattuor gnālia remedia cōtra malignitatē medicinaruȝ violentaꝝ: vnaqueq̄ȝ ex eis hȝ remedia sibi ꝓpria ⁊ specialia de quibus pertractat Aui. sexta quarti sūma tertia tractatꝰ primi que ē de venenis sūptus ex plantis calidis ⁊ curis eoruȝ.

Et sciās ꝙ tyriaca ī isto casu dȝ esse antiqua siue fermētata: talis eniȝ a forma specifica habȝ reprimere venenositatē dictaꝝ medicinaꝝ. Tyriaca eiȝ ē sublimior medicinaꝝ ꝯpositarum pp multitudinē sui iuuamenti ⁊c̄. vt dicit Auic. quīto canonis caplo de tyriaca. ⁊ Auer. c. iij. sui libelli de tyriaca dicit: Et pria cā ꝓpter quam fuit inuenta tyriaca fuit vt curentur p istā nocumenta venenosoꝝ que sunt in animalibus ⁊c̄.

Et ego considero cāȝ eē pp vtrāq̄ȝ habere sbaȝ siue ꝯplōneȝ terrestrem: in tali enim cōmixtione rei stiptice cum salsa resultaret terrestrificatio maior: ⁊ sic multū exiccaret corpꝰ ⁊ marie macilentuȝ ⁊ paratum faciēt ī sitiȝ currē: quare nō p̄stat iuuamentū: ergo ⁊c̄.

Quedaȝ etiā medicinaꝝ quādoq̄ȝ aliquibꝰ proportionales existūt cōplexionibꝰ ⁊ aliis nō cōueniunt. Scamonea nāq̄ȝ in eos qui in frigidis morātur regionibus nō operatur nisi debiliter: nisi magna inde detur quātitas sicut est mos eius in terra turcoꝝ: ⁊ quādoq̄ȝ est necessariū quibusdaȝ corporibꝰ ī aliquibꝰ regionibꝰ ne medicinarū corpora dētur sed virtutes eaꝝ tantum.

¶ In hac pte ponūť cañ. rectificātes modū euandi penes cōsideratione virtutis siue fortitudinis medicie: ⁊ diuidiť in duas ptes: quare prio ponit istos cañ. sumptos ex cōsideratiōe ꝓportiōis medicinarū ad corpa rōne nature corporū. 2° ponit cañ. rōne modi applicādi tales medicinas. 2ª ibi: ⁊ necesse ē. In pria parte dicit duo. Primū ē ꝙ quedā sunt medicie que quibusdā corpibus sunt ꝓportionales sine suis cōplexiōibꝰ: ⁊ non cōueniunt alijs: sicut verbigrā: scamonea que in corpibꝰ habitātibꝰ in frigidis regiōibꝰ nō opať nisi debiliter nisi deť de ea magna quātitas sicut ē mos in terra turcoꝝ: ⁊ iō supple in talibꝰ sunt medicine dāde ī maiori dosi. Et supple quedā sunt corpa in quibꝰ fortes medicie opanť nimiū excessiue. Et iō qñq̄ȝ ī quibusdā corpibꝰ ⁊ quibusdā regionibꝰ nō oȝ ꝙ dētur corpa medicinaꝝ: sed virtutes tantū sicut ī regionibꝰ vehemēter calidis. ¶ Circa quā partē nota ꝙ medicinā esse ꝓportionalē corpi ē talē eē eius habitudinē ad corpus: vt ex cōi vsu medicine illius in debita dosi ⁊ mō administrationis sufficiēter ⁊ nō superflue opeť: ⁊ iō illis diciť iproportionalis in quibꝰ hoc non cōtingit. ¶ Nota 2° medicinā nō opari cōueniēter ī corpibꝰ pōt tribꝰ de cāis ī genere cōtingere. Uno mō q: nō currit cōueniēs ꝓprietas īter corpꝰ ⁊ medicinā: ⁊ pōt hoc eē in vno idiuiduo ⁊ nō in alio sicut 3° cañ. c. de asmate vult Auic. ⁊ ita in. c. de lacte ⁊ supra ī. c. p° huius fen: imo ī vno indiuiduo ī vna hora: ⁊ nō in alia. Et hoc nō solū hȝ verū ī alteratiuis: sȝ euacuatiuis exoluēdo: de hac nō loquiť hic. ¶ Scđo mō diciť corpus iproportionale medicie solutiue rōne dispōnis humoris peccantis, quē hȝ medicina euare. Aut si ē nō est dignus nec bene p̄cpatꝰ: vt oȝ in corpe illo: ⁊ etiā de ista nō loquiť hic. ¶ Tertio mō diciť iproportionalis rōe resistentie corpis. Nā q: medicia nō euat humorē nisi aliquo mō inferēdo vim mēbris ⁊ relaxādo eoꝝ virtutē retētiuā: ⁊ q: quedā sunt corpa talis virtutis fortis: quedā aūt debilis: quedā aūt mediocriter se habentia: iō medicine quibusdā dicūť ꝓportiōales: q: date ī mediocri dosi opātur cōueniēter. ⁊ de hac ꝓportiōalitate ⁊ iproportiōalitate loquiť Aui. hic. ⁊ q: pōt medicia incōueniēter opari merito istoꝝ modoꝝ duoꝝ: aut superflue qñ virtꝰ ē debilis: aut diminute qñ virtꝰ ē fortis. Ideo Aui. de vtroq̄ȝ mō fecit mētionē volēs ꝙ corpibꝰ fortiter opatiōi farmaci resistētibꝰ deňť medicie ī substātia: ⁊ cū hoc ī maiori q̄ȝtitate q̄ȝ ī cōi dosi. Debilibꝰ aūt ň deť medicia cū substātia sua sȝ solū virtꝰ. ¶ Tertio nota ꝙ medicia tūc dȝ exhiberi in substātia qñ corpulētia tota medicie dať fȝ totū medicie. Dȝ ꝙ solū exhibeť virtꝰ quādo dať aut infusio aut decoctio. Modo constat ꝙ medicina si equalis quātitatis sumatur in substātia sicut poniť ī decoctōe erit fortior: ⁊ ideo debilibꝰ dať sola ifusio aut decoctio. ¶ Nota tñ hic ꝙ medicinaꝝ q̄daȝ sunt q̄ in substātia sua hñt correctiuū sue ptis solutiue sicut reubarbaꝝ agaricus mirabolani ⁊ silēs que hñt partē stipticā ꝯiunctā cū solutiua: ⁊ iō in talibꝰ medicinis qñ danť corporibꝰ debilibꝰ meliꝰ est dare substātiā: sȝ in minori dosi. Et cā ē q: in substātia medicie ē ps cōfortatiua: vñ ī disinteria exhibeť reubarbaꝝ ī substantia ⁊ nō īfusiōe nisi forte timeremꝰ de oppilatōibꝰ: aut intēderemꝰ cū solutōe vias apire: tūc eiȝ ē ꝯueniētior īfusio ⁊c̄.

Scito eē quedā corpora sicut sunt illa de regno francie ⁊ sibi vicina que bene sustinēt corpus scamonee: nō tñ sustinēt multaȝ ipsius quantitatē: imo ʒ. s. magna ē dosis vt in pluribꝰ. Et Mesue in caplo de scamonea dicit ꝙ dosis eius est a. ǧ. v. vsq̄ȝ xij. ⁊ de ea dixit Democritus ꝙ ē solutiuū anthonomatice: ⁊ fortiꝰ sup oia solutiua: quare ⁊c̄.

Et est necesse etiā vt medicinis soluētibus ventrem bene redolētes medicine misceātur: ꝓpterea vt mēbrorum virtutes eis cōseruētur. Medicie quoq̄ȝ cordis ad hoc iuuamētum conferūt: propterea ꝙ spirituū animaleȝ in vno quoq̄ȝ mēbro confortāt: plurime quoq̄ȝ earū subtilitate sua ⁊ facilitate iuuant.

¶ Hic ponit cañ. rectificatōis operis ītentōe habita de mō administratōis medicinaꝝ. Et diuidiť ī duas. Prio facit hoc. 2° nos remittit ꝓ ꝯplemēto alibi. 2ª ibi: ampliꝰ cōsiderare. Pria ī duas. p° ponit cañ. de medicina solutiua ēt si sit soluȝ administrāda vna solutiua. 2° qñ plures. 2ª ibi: due p̄terea. De pª dicit ꝙ medicis solutiuis oȝ ꝙ misceanť medicine odorifere ⁊ medicine cordiales. p° q: medicine odorifere ꝯfortant mēbra que habēt debilitare medicine solutiue. Et 2° q: medicine cordiales ꝯseruāt ⁊ ꝯfortant spūȝ nāleȝ. i. vitaleȝ. Sepe eiȝ Aui. vocat vitaleȝ naturalē vt pª primi. 3° q: sui subtilitate ⁊ facilitate adiuuāt ad operāduȝ. ¶ Et ad huiꝰ cañ. itellectū est notāduȝ q: vt plurimū medicine solutiue sunt ꝯrie nāe corporis: ideo sūt factiue nocumētoꝝ: ⁊ iō medicus cū indiget eaꝝ adiutorio dȝ eas corrigere anteq̄ȝ eas exhibeat. Correctio autem eaꝝ vt dicit Mesue intētōe 2ª ē aut faciēdo illud qđ supplet defectui eaꝝ aut illđ qđ corrigit nocumētū eaꝝ. Hec aūt suppletio ⁊ correctio fiūt aut pmutādo substātiā medicine: ⁊ hoc erit lauādo: aut ꝯfūdēdo: aut triturādo: aut coquendo. Et hoc duobꝰ modis: aut elixando aut assando. Quid aūt hȝ facē lauatura ⁊ q̄ sint medicie q̄ ipsa īdigēt: ⁊ qs sit modus in vna quaq̄ȝ medicia: ꝓ parte habeť a Mesue de ꝯsolatōe medicinaꝝ: ⁊ ꝓ parte ab Azarario ī libro q servitor vocať: ⁊ ꝓ parte in libris simpliciū medicinaꝝ: q̄re superfluū eēt hic ponere. ⁊ silr intelligas de īfusione ⁊ trituratōe ⁊ correctōe als torrefactōe. Sȝ rectificatio me-

dicine q̄ fit ꝑ ꝯmixtionē qn̄qꝫ fit ꝑ ea que respiciūt sua ꝓprietate venenositatē: qn̄qꝫ ꝑ ea q̄ opponunt̄ ꝯplōni: qn̄qꝫ per ea q̄ suos effectꝰ malos merito secūdaꝝ virtutū ⁊ tertiaꝝ corrigūt. ¶ Primū aūt cōiter ē ad supplēdum id qđ deficit: qꝛ si medicina ē tarde: aut debilr̄: aut de ꝓpe: aut solū humorē subtilē attractiua: aut non a ꝓprietate respicit mēbrū a quo cūare volumus: permiscemꝰ illud qđ accelerat ⁊ vigorat opationē: aut qđ facit virtutē i extrema corporis penetrare: aut qꝛ dirigit ad mēbruꝫ a quo cūare itendimꝰ: aut qꝛ adiuuat ad humorē grossuꝫ attrahēduꝫ: ⁊ horꝝ spālia legēda sunt alibi. Exēpluꝫ tn̄ p̄mi ē sicut ꝯmixtio specieꝝ elefanginaꝝ cū aloe. Exēpluꝫ secūdi sicut ꝯmixtio dicta ⁊ ꝯiunctio semis rafani cū hermodactilis ⁊ vini ⁊ spice cū reubarbaro. Exēplū tertij sicut squilla cuꝫ hermodactilis. Exēplū quarti sicut nuxmuscata cū itendimus a capite cūare ꝑmiscet̄ cū solutiuo. Exēpluꝫ quīti sicut zinziber cū turbit. Si aūt volumꝰ ĩhibere maliciā ꝓprietatis venenose: hoc fit cū his q̄ ꝯfortāt mēbra q̄ respicit venenositas: ⁊ hec sunt aromatica: ⁊ cordialia: ⁊ a ꝓprietate talia sunt bezoar illaꝝ medicinaꝝ. Si vero ītendimus obuiare malicie ꝯplōnis apponimꝰ medicinā q̄ ꝯ̄riaꝫ hēat ꝯplonēꝫ: vt Auic. p̄ª quarti docet ꝑmiscere cāforam cū scamonea. Si aūt ītendimꝰ occurrere malis operatiōibus secūdaꝝ ⁊ tertiaꝝ operationū virtutuꝫ: opꝫ q̄ hoc fiat cū eo qđ defectui illi opponit̄: verbigr̄a generatōi ventositatis carminatio opponit̄: excoriatōi opponit̄ vnctuositas: viscositati glutinatio ⁊ ꝯstipatio: nausee stomaci ꝯfortatio: apertioni venaꝝ illud qđ ꝓhibet eas apiri. Et reminiscaris dictoꝝ supra q̄ ad rectā ꝯmixtione nō sufficit soluꝫ oppositio in q̄litate ⁊ opatione: sꝫ requirit̄ q̄ sigillent sibi inuicē ꝓprietatē: ⁊ 2° requirit̄ q̄ dent̄ in mēsura debite ꝓportionis. ⁊ oīa ista particulr̄ sunt legēda in locis dictis: ⁊ reqrūt nō solū vniꝰ lectōis expositionē sꝫ plurium: ⁊ iō hic Aui. noluit hec omīa dicere: sꝫ quedā sicut capita tāgere: ⁊ nos ad alia loca remittere. ¶ His habitis descēdo specialr̄ ad cañ. Pꝫ p̄° qꝛ fere oībus imo oībꝰ solutiuis ꝯueniēter admiscent̄ medicine odorifere ⁊ medicie cordis ꝯfortatiue ꝓpter resistere malicie dispōnis occulte ꝑ quaꝫ he medicine mēbra debilitāt. Et pꝫ qūo cordiales medicie ꝯfortāt spūꝫ aīaleꝫ in oī mēbro ꝑ plura dicta supra in. c. j. Sed id qđ dicit̄ medicinas iuuare sua subtilitate ꝓ tanto dicit̄ qꝛ aperiūt ꝑ partē subtilē: ⁊ humores ad fluxū habilitāt. ⁊ hoc ē illud qđ Auic. ītelligit cū dixit facilitate. Et ꝯsidera q̄ medicie aromatice quedā sunt cordiales: q̄dam epatice: q̄daꝫ stomatice: q̄daꝫ cerebrales: ⁊ oēs ꝯferūt: maxime tn̄ cordiales ⁊ stomatice: qꝛ in his duobꝰ mēbris maxime ꝓuenit nocumētuꝫ medicinaꝝ. Cordialiū aūt medicinaꝝ q̄daꝫ sunt tyriacales: ⁊ sunt q̄ remouēt ⁊ resistūt venenositati: quedā tēperāt ꝯplexionē calidā sicut rose ⁊ canfora: aut frigidā sicut mastix: quedā excessuꝫ accidētis sicut spodiuꝫ ⁊ karabe: ⁊ quedā ꝯfortāt generādo spūm sicut poma dulcia doronigi ⁊ similia. Medicinis aūt solutiuis ꝑmiscent̄ iste medicine cordiales fm̄ exigentiaꝫ medicine. Et ille que pluribꝰ modis de istis adiuuant dicūtur maxime cordiales: que aūt vno dicunt̄ debilis virtutis: q̄ autēꝫ duobus aut tribus sunt medie.

> Scias q̄ medicinaruꝫ cordialiū ꝯferentiuꝫ i hoc casu: quedā ꝯfortāt tantū: alie ꝯfortāt ⁊ alterāt: alie ꝯfortāt ⁊ addunt in solutionē: alie ꝯfortāt ⁊ diminuūt de solutōe. Sed hec latꝰ vide a Mesue i suo de rectificatōe medicinaꝝ intētione scđa. c. j. canone scđo parapho illo: Medicinaꝝ aūt cordialiū virtutes quattuor modis eligende sunt ⁊c̄.

Due p̄terea medicie qn̄qꝫ ꝯiūgūt̄: q̄rū vna suū humorē cito expellit ⁊ altera tarde. Una ergo suā opatōꝫ efficiet postq̄ꝫ ipsa iā alterā i suo ēt hūore ꝯp̄ssit ⁊ operabit̄ i ipsaꝫ ⁊ eiꝰ debilitabit virtuteꝫ. Cūqꝫ secūda post operari ceperit erit debilis virtutis mouēs ⁊ non perficiēs: quare erit aliqđ ei admiscēdū qđ ipsaꝫ facileꝫ reddat ⁊ festinare faciat sicut zīziber turbit' qm̄ ipꝫ stupefieri nō ꝑmittit: ⁊ silr̄ fiet si eas bn̄ sciueris ꝑmiscere.

¶ Hic ponit 2m cañ. dicens q̄ qn̄qꝫ ꝑmiscent̄ due medicine quaꝝ vna ē tarde opatiua ⁊ alia cito in suū humoreꝫ. Et iō altera eaꝝ. s. illa que cito opat̄ ꝑficit suā opationem postq̄ꝫ cōpressit alterā i suo humore. i. postq̄ꝫ fuit cā q̄ humor suus qui attractus ē circūdat medicinā tarde opantem. Et iō dicit q̄ ea in suo hūore cōpressit ⁊ perficiet suā opationē postquā alterā. s. tardā debilitauerit in sua virtute: ⁊ cū 2ª icepit opari erit debilis ⁊ mouebit humorē ⁊ nō perficiet opationē. Ut ergo fugiamus hoc nocumētū cū tarde opatiua ē aliqđ admiscendū qđ dupliciter iuuet. Uno mō qꝛ suā acceleret opatōeꝫ. Scđo qꝛ nō permittat ipam stupefieri. i. debilitari sicut ē zinziber respectu turbit. ⁊ cū fiet opatio vnius silr̄ fiet opatio alterius si bn̄ sciueris eas permiscere adinuicē. Ubi ꝯsidera q̄ Aui. volēs dicere qūo cōmiscēda sunt aliqua ad cōfortationē virtutis medicine introduxit exēplū ꝯpositōis quā priꝰ dixerat icōuenientissimā. c. de regulis cōibꝰ solōni vētris ⁊ vomitui. s. medicine cito opatiue cuꝫ medicina tarde opatiua: ⁊ hoc vt remoueret dubiū: qꝛ quis ex illo dicto credere posset q̄ nūquā tales medicie ꝑmiscēde eēnt: qđ ē falsū. Nā multotiēs indigemꝰ eūare diuersos humores ⁊ medicina vnius cūatiua ē tarda i ope: alteriꝰ aūt cūatiua velox. Uerū ē tn̄ q̄ nō debēt absolute ꝑmisceri nisi cū debito modo qꝛ absolute sine alia dispōne istas cōmiscēdo sequit̄ nocumētum. s. q̄ 2ª que ē tarda mouet ⁊ nō eūat: ⁊ pōt ēt sequi cūatio cōturbatiua ⁊ laboriosa. Naꝫ ex dictis supra vidistis q̄ quādo volumꝰ dare vnā medicinā cōpositā solutiuā in dosi ītegra tollimꝰ de vtraqꝫ medicinaꝝ cōponētiū ptē ꝓportionalē: ita vt ex oībus cōsurgat vna dosis: verbigratia si volumꝰ eūare colerā ⁊ flegma eq̄lr̄ recipiemus medietatē dosis de turbit. s. ʒ. 5. ⁊ medietatē dosis đ scamonea. g̃. iij. ⁊ ꝑmiscebimꝰ. Mō cōstat q̄ scamonea egrediēte corpꝰ remanebit turbit in tanta modica quātitate q̄ nō poterit opari nisi agitando. qđ si cōtigit q̄ possit opari īcipiet manifeste qn̄ corpus ē iā agitatū a prima pluries: ⁊ hoc erit laboriosuꝫ virtuti. Et iō Auer. 7° colliget vituperat illos qui ꝑmiscēt scamoneā cū turbit: ⁊ ē verisimile q̄ hoc facit intelligēdo q̄ ꝑmisceant̄ nō debite. Et cōsidera q̄ Aui. dicit q̄ p̄ia duplr̄ impedit secūdā in opatiōe sua. Primo qꝛ ipam cōprimit i suo humore. s. i humore quem trahit p̄ª: qꝛ trahit̄ illa ad locū vbi ē tarda: cū ābe medicie sunt in eodē loco: ⁊ iō cōprimit ⁊ circūdat̄ ab humore p̄ie medicine secūda ⁊ tegit̄. Secūdo īpedit qꝛ operat̄ in ipsa aliquid. s. de eo educendo ⁊ debilitat ipam. ¶ Nota 2° q̄ ad ꝓhibēdū hoc nocumētū Aui. docet q̄ permisceat̄ cū medicina tarde opatiua medicina que accelerat ipaꝫ i ope suo sicut zinziber facit accelerare opationē turbit: ⁊ etiam medicina que nō ꝑmittit stupefieri virtutē tarde: ⁊ pōt intelligi q̄ per suā p̄ntiā ꝓhibeat debilitatē talis medicine: ⁊ pōt ītelligi q̄ ita iuuet vt nō dimittat eā pigritari i ope. ⁊ tu de hac cōpōne qūo sit faciēda sciuisti supra. ¶ Tertio nota q̄ ista particula ⁊ silr̄ fiet' si eas sciueris bn̄ ꝑmiscere: duobꝰ modis pōt exponi. Unꝰ ē Dy. q̄ nō solū per ꝯiunctionē rei accelerantis opus farmaci: sꝫ ex bona cōmixtione pōt vitari hoc nocumētū: qꝛ bn̄ permiscēdo eas iuuent̄ ita q̄ nō citius operabit̄ vna q̄ꝫ alia. ¶ Et si querat̄ qs est bonus ⁊ debitus modus ꝑmixtiōis: Rn̄det̄ q̄ medicine cōiungunt̄ inuicē: aut ꝑ decoctionē: aut ꝑ īfusionē: aut ꝑ malaxationē vt i puluerībꝰ electuarijs ⁊ trociscis: aut ꝑ similitudinē: sꝫ melius cōmiscent̄ ꝑ decoctionē: aut per infusionē qn̄ ambe medicine i vno ⁊ in eodē corpe liquido infundunt̄ aut coquūtur q̄ vtrarūqꝫ recipit virtutē. Adiuuat ēt tēpus: nā quedā sunt que fermentant̄: ⁊ iste sūt multo melius vnite post fermētationē: qꝛ sunt ad vnā formam redacte: quedā aūt cōmiscent̄ cū coquūtur aut infundunt̄ aut pistant̄: ⁊ istas precipue in decoctiōe nō oꝫ semꝑ eq̄li tpe coqui: qꝛ quedā sunt que virtutē amittūt in longa decoctione: vt viole etiā epithimꝰ ⁊ similes. Ad ꝓpositum si sciueris bn̄ permiscere: ita q̄ vniant̄ virtutes medicinarū operabūt̄: silr̄ sicut si posuisses cū tarda aliquid accelerās. Alius intellectꝰ ē q̄ si sciueris bene ꝑmiscere medicias dictas īuicem cū adiutorio aliorū sicut zinziber cū turbit fiet similis supple opatio que đ se esset tarda ⁊ medicia que de se eēt velox: quia in eodeꝫ tēpore ⁊ non vnius operatio ab alia impeditur ⁊c̄.

> Dicit Mesue in caplō de turbit q̄ ipsuꝫ ꝯfortatū cū zinzibere educit hūores flegmaticos grossos ⁊ a remotis ⁊ iuncturis ꝓprie: ⁊ mundificat stomacū ⁊ expellit ab eo superfluitates adherētes villis eiꝰ. Mūdificat ēt pectꝰ a flegmate grosso ⁊ putrido: quare ⁊c̄.

Ampliꝰ ꝯsiderare đbes p̄cipia q̄ i virtutibꝰ medicinaꝝ vētris solutiuaꝝ declarauimꝰ cū loquuti fuimꝰ de principijs vniuersalibꝰ medicinaꝝ simpliciuꝫ.

¶ Remittit nos ad librū de simplicibꝰ. s. ad cañ. vniuersales secūdi: dicēs q̄ tu debes cōsiderare principia declarata de virtutibꝰ medicinaꝝ solutiuaꝝ vētris in loco vbi dicūt̄ gnāliter principalia medicinaꝝ simpliciuꝫ.

> Aduerte q̄ p̄ncipioꝝ ꝯsiderādoꝝ in ꝯpositiōe medicinarū quedā ꝯsistunt in electiōe bonoꝝ simpliciū non adulteratoꝝ: quedaꝫ alia i artificiali ꝑparatōe decēti ꝑ decoctiōeꝫ vel lotionē vel infusionē vel trituratiōeꝫ. Alia in festinatione tarde operātiū: alia in correctione malignarūt alia in cōuenienti sigillatōe bone ꝓprietatis qua felicitat̄ eiꝰ operatio ⁊c̄.

Medicina p̄terea solutionē faciēs plimū opabit̄ illud soluēdo ꝓprietate sui sicut turbit. ⁊ plerūqꝫ efficit illud exprimēdo sui ꝓprietate sicut mirabol'. ⁊ qn̄qꝫ opat̄ illđ lenificādo ꝓprietate sui sicut siracost. ⁊ qn̄qꝫ operat̄ id lambificādo sicut mucilago psilij ⁊ pruna.

¶ In ista pte 3ª capituli vt dictū ē supra ponit cañ. đ euacuatiōe indicatiōe sumpta a varietate modi opandi medicinaꝝ. Et diuidit̄ i tres ptes. Primo ponit distinctionē i varietate modi opandi. 2° ponit cañ. 2ª ibi: in pluribus. Dicit primo q̄ medicina faciēs solutiōeꝫ: qn̄qꝫ facit illud soluēdo ꝓprietate sui sicut verbigr̄a scamonea: ⁊ qn̄qꝫ facit illud lenificādo sicut siracost ⁊ ē spēs mãne: ⁊ qn̄qꝫ operat̄ lābificādo sicut mucilago psilij ⁊ pruna. ¶ Nota ergo primo q̄ hoc nomē medicina solutiua qn̄qꝫ dicit̄ large de oī medicina quocūqꝫ mō cūatiua siue ꝑ vrinā: siue ꝑ sudorē: siue per vētrē: siue alio mō. qn̄qꝫ stricte ꝓ medicina eductiua cūante per vētrē: siue lābificādo: siue alio mō strictissime pro medicina eūante eligēdo determinatū humorē ⁊ ipm attrahēte ꝑ ꝓprietatē suā. Mō Aui. hic cū in principio dixit solutionē faciēs sumpsit solōnē mō 2°. Sꝫ postea qn̄ in vno mēbro diuisiōis dixit: aut soluendo a ꝓprietate ⁊c̄. intellexit soluere mō 3°. ¶ Nota 2° q̄ medicina compressiua est illa que sua ꝓpria virtute qn̄qꝫ obuiat mēbro ⁊ ꝯstrigit ipm ita vt cōprimat̄ ab eo humiditas existēs i suis foraminibꝰ. Medicina aūt dicit̄ eūare lenīēdo que ꝑ sui modū opatiōis occurrēs mēbro ē apta ponere se inter humorē adherētē mēbro ⁊ superficiē mēbri: ita vt ꝑ hoc humor separet̄ ⁊ descēdat. Medicina aūt lābificatiua ē illa q̄ per suū ꝓpriū modū remouēdo a mēbro dispōneꝫ ꝑ quaꝫ ē apta retinere facit humorē labilē ⁊ per cōsequēs descendere:

> Quidaꝫ addiderūt his quattuor modis modū quintum laxatōis vꝫ eliquando humores ꝯgelatos vel coagulatos: ⁊ hoc modo dicunt euforbiuꝫ laxare ⁊c̄.

dere: q̄ remouēdo a mēbro suarū partiū asperitatē. Solutiua aūt medicina ē illa que virtute attractiua attrahit humorē determiātū qui postea stimulās mēbrū ad qḋ trahitꝛ expellitur a virtute mēbri expulsiua: ⁊ est in istis medicinis solutiuis virtꝰ debilitandi mēbrū ⁊ violētandi ipm ita q̄ humores qn̄qꝫ retinēt: ⁊ qn̄qꝫ prohibēt rectificare vel retinere. Videtꝛ tn̄ Dy. innere q̄ medicine solutiue inferūt nocumētū mēbris ī quibꝰ sunt humores ⁊ mēbra ex tali nocumēto ielinantꝛ expellere humorē ī eis cōtētū: ⁊ tūc medicina trahēte ille humor mouetꝛ pulsu mēbri ⁊ attractiōe medicine. ¶ Scḋo principalr̄ nota q̄ euātio que fit ꝑ medicinas solutiuas nō fit ab eis īmediate per ꝯplōnē suā vel ꝑ suū modū substātie: q̄ inueniūtur medicine calide ⁊ medicine frigide ⁊ humide ⁊ sicce: quaꝝ quelibet ē colere attractiua: ⁊ ita de attractiuis flegmatis. ⁊ silr̄ inueniūtur dure: molles: ⁊ viscose: ⁊ lubrice: ⁊ incisiue que trahūt vnū ⁊ eūdem humorē ⁊ tales que nō trahūt. Et iō Mesue dixit ī suo de cōsolatiōe medicinaꝝ. q̄ medicina solutiua q̄ determinatū humorē euāt: nō euāt q̄ calida vel frigida vel humida vel sicca: sꝫ q̄ talis habēs ꝓprietatē hoc faciēdi: que ꝓprietas vocatꝛ a medicis forma specifica vel q̄litas occulta. Et de hac quomō se habꝫ ad formā substātialē talis medicine ⁊ ad cōplōnē: vide 2ª primi. c. de eo qḋ comeditꝛ ⁊ bibitꝛ. Sed medicinaꝝ cōpressiuaꝝ ⁊ lenificatiuaꝝ ⁊ lābificatiuaꝝ virtꝰ ꝑ quā opantꝛ videtꝛ eē cōplō cū modo substātie: ⁊ iō iste opatiōes ponuntꝛ ī numero opationū cōplexionis humide: aut cōplōnis sicce. Et ideo medici dicunt q̄ iste nō opantꝛ his modis ꝑ ꝓprietatē occultaꝫ que sit forma specifica: vel ꝓprietas occulta: sed per ꝯplōnem vel modū substātie. Et hec ē cā q̄ iste medicie ꝑ hos modos euātionū nō euānt determinatū humorē sed illū quē inueniūt: vn̄ quēadmodū manus cōprimēs spongiā nō eligit humiditatē quā determiate ab illa exprimat: sꝫ si fuerit infusa vino ⁊ aqua vtrūqꝫ exprimet: ita facit medicina cōpressiua ⁊ lenitiua ⁊ lābificatiua. ¶ Tertio nota q̄ non ē icōueniēs ī medicinis que leniēdo ⁊ cōprimēdo aut lābificando euānt inueniri virtutē solutiuā loquēdo proprie de virtute solutiua: q̄ stat ī his eē ꝓprietatē trahēdi determinatū humorē a longinquo: sed nō per virtutē lenitiuam: aut cōpressiuā: aut lābificatiuā. Unde cassia ⁊ māna que sūt lenitiue soluūt colerā: pruna ⁊ mucilago psilij que sunt lambificatiue soluūt colerā: mirabolani citrini q̄ sunt cōpressiui soluūt coleram ⁊ kebuli flegma. Et ex his pꝫ q̄ Aui. qn̄ dicit q̄ lenitiua euānt leniēdo ꝓprietate sui, nō ītellexit hic per ꝓprietatē formā specificā: sed ꝓprios modos opatōis: vt cōtra alios hic dictos distinguātur: ⁊ est sensus q̄ quedā medicine euānt leniēdo qui ē modus ꝓprius eis ⁊ distinctꝰ ab alijs modis euāndi per ventrē hic positis. Sequitꝛ vlterius q̄ medicie ī q̄ntū leniūt: aut lābificant: aut ꝯprimūt: nō euānt nisi a mēbris quibꝰ nō obuiant: ⁊ non euānt determinatū humorē: lꝫ per virtutem aliam. s. proprietatē occultam possint a longinquo ⁊ determinatū humorem trahere.

Nihil etiā prohibet candē medicinā euāre lenificando ⁊ lābificando simul. lenificatiua eiꝫ dꝫ ꝯparatōe ad superficieꝫ intestinoꝝ quā lenificat: ⁊ lābificatiua cōparatōe ad mām expellēdā quā lubricā redditꝛ ⁊ facile labilē vt cassiafistula: manna: pruna: tamaridi: lenificant ⁊ lambificant. Medicine aūt que soluūt lauādo ⁊ abstergēdo sicut seruꝫ ⁊ absinthiuꝫ reducuntꝛ ad lenitiuas q̄ soluūt operatione quā faciūt in superficie membroꝝ.

In pluribꝰ quoꝝ violentaꝝ medicinaꝝ existit aliqua venenositas ⁊ solutionē ventris efficiūt sm̄ moduꝫ quo nature violētia infertꝛ. Ipse igitꝛ sunt aptāde medicinis in quibus existunt bezariati.

¶ Hic ponit cañ. ⁊ diuiditꝛ in duas. In prima parte ponit cañ. ī quibus docet cōueniētē administrationē talium medicinaꝝ. 2° docet fugere incōueniētē modū ꝑmixtionis earū. 2ª ibi: amplius. Prima in duas sm̄ cañ. duos. 2ª ibi: plerūqꝫ. In prima dicit q̄ medicinaꝝ violentaꝝ aliqua exoluūt venenositate: ⁊ faciūt solōnē vētris: ꝓpterea q̄ īferunt nature viꝫ. i. violentiā. Et iō quādo dantꝛ debet ꝑmisceri aliquid q̄ hēat virtutē bezaraticā. ¶ Circa quā ptē nota q̄ medicine dicūtur violēte q̄ multū fortiter euacuant: ⁊ cū fortibus accidētibꝰ. Et q̄ ille que sunt note fere oēs habēt venenositatē: ⁊ de alijs nescitꝛ. Ideo Aui. dixit ī pluribꝰ: nō q̄ vellet per hoc cōcessum eē q̄ aliqua talis que sit non venenosa: sed vt non plus affirmaret q̄ꝫ sit eē certū dixit in pluribꝰ. Alij aūt exponūt hūc locū q̄ oēs medicine solutiue dicūtur violēte respectu medicinarum lenitiuarū ⁊ cōpressiuaꝝ ⁊ lābificatiuarū: q̄ oēs medicine solutiue euānt inferēdo vim nāe ⁊ alie nō. Et q̄ nō oēs solutiue sunt venenose vt reubarbaꝝ rose ⁊ multe tales: iō Aui. dicit in pluribꝰ. Ego aūt accepto primū modū q̄ nō video quare dicatꝛ q̄ solutiue īferant vim nāe ⁊ nō ꝯpressiue ex mō sue opationis: ⁊ q̄ nō scio an plures sint medicine euātiue exoluēdo que hēant venenū q̄ꝫ ille que nō habeant. nam multe sunt leues ⁊ bn̄dicte sicut reubarbarū. ¶ Nota 2° q̄ bezoratini idē ē q̄ bezoar: sꝫ bezoar ē nomē ꝓpriū: ⁊ significat large sumēdo oēm rem que ē remotiua aut ꝓhibitiua dispōnis venenose siue illa res sit facta per artē siue nālis vt tyriaca. Sumitꝛ qn̄qꝫ stricte ꝓut contra tyriacā distinguitꝛ: ⁊ tūc dicitꝛ de medicina nāli ⁊ nō artificiali opposita veneno. Quādoqꝫ aūt strictius sumitꝛ pro vno lapide qui dicitꝛ bezoar: de quo Auic. loquitur in 2° ⁊ est contra omnia venena. Hic sumitur large: ⁊ hoc modo intelligendo patet causa cañ. Nam permiscetur ad prohibendum malam complexionē venenositatis.

Bezoar siue bezard vel bezahar accipitꝛ aliqn̄ ꝓ galbano ꝓpter excellenteꝫ virtutē eius ꝯtra venenū: vt pꝫ per Aui. quito canonis in caplō de tyriaca in tertia descriptiōe ipsiꝰ.

Mesue tn̄ in suo de ꝯsolatōe medicinaꝝ. c. iiij. sū me prime: intētionis scḋe parapho illo: Adhuc aūt omnis res que ē ⁊c. accepit bezahar generalr̄ pro oī virtute rei medicinalis que farmaco admixta malignitatē eius corrigit. ponit ēt gradus iuuamēti ipsius: ⁊ ibi lege: quare ⁊c. Accipitꝛ ēt bezahar ꝓ lapide quodaꝫ qui ē multū carus regibꝰ: dictꝰ vulgariter lapis serpētinꝰ. ⁊ aliqui putāt hunc lapideꝫ eē qui generatꝛ in oculis ceruoꝝ in oriēte: qui cū serpētes comedunt: post vt deponāt venenuꝫ intrant flumen: ibiqꝫ morantꝛ imersi vsqꝫ ad caput tādiu quousqꝫ sentiūt veneni virtutē superataꝫ: intereaqꝫ lachrymaꝫ emittūt: que coagulata in oculis interduꝫ vsqꝫ ad magnitudinem nucis desiccatꝛ ⁊ cadit ⁊ īuenitꝛ: ⁊ hic dicitꝛ omniuꝫ venenoꝝ tyriaca ⁊c.

Plerūqꝫ etiā adiuuāt amaritudo ⁊ acuitas ⁊ ponticitas ⁊ stipticitas ⁊ acetositas in operatōibꝰ medicine cū eiꝰ ꝓprietas ei p̄ns affuerit. amaritudo nāqꝫ ⁊ acuitas ī resoluēdo iuuāt: ⁊ pōticitas ⁊ stipticitas ī ꝑmēdo: ⁊ acetositas ī icisionē faciēdo q̄ ad lābendū preparat.

¶ Hic ponit 2m cañ. dicēs q̄ plerūqꝫ adiuuat medicinā amaritudo: aut acuitas: aut ponticitas: aut stipticitas: aut acetositas cū ꝓprietas ei p̄ns fuerit: q̄ amaritudo ⁊ acuitas iuuant resoluēdo: ponticitas ⁊ stipticitas cōprimēdo: acetositas īcidēdo preparat ad lābenduꝫ. ¶ Ubi nota q̄ istos sapores iuuare pōt eē duobꝰ modis. Uno mō q̄ iuuent remouēdo operatiōeꝫ excessus mali. Alio mō q̄ iuuent operatiōeꝫ vbi eēt defectus opatiōis farmaci. Mō Auic. loquitꝛ cōiter de vtroqꝫ iuuamēto maxime tn̄ de 2°: vnde acuitas resoluēdo subtiliat: ⁊ ita adiuuat ī euāndo: ⁊ silr̄ amaritudo ponticitas ⁊ stipticitas dicūtꝛ hic adiuuare cōpressiuas medicinas ⁊ acetositas lābificatiuas. Sꝫ si loquamur de p̄io mō iuuamēti acuitas nō videtꝛ iuuare: īmo in excessibꝰ opationū addere ꝑsertim ī euāndo exoluēdo nisi forte per accidēs esset cā cite dissolutionis substantie farmaci propter qḋ minus operaretꝛ nisi dissolueretꝛ: vt diximus supra de cā: quia nō operatꝛ nisi virtꝰ eiꝰ ī corporibus. ⁊ de hac materia vide Mesue in suo de consolatione medicinaruꝫ intentione 2ª.

Amplīꝰ qḋ lābere facit nō ē ꝯiūgēdū ei qḋ ī ꝑmēdo iuuat talr̄ vt sint eoꝝ eq̄les virtutes: īmo melīꝰ ē in huiusmodi vt vnū post aliḋ tardetꝛ: vt sit verbigratia vna duaꝝ mediciaꝝ q̄ lenificat prius suā ꝑficiēs opationē q̄ꝫ ea q̄ premit: deide adueniat exp̄ssiua ⁊ expellat qḋ lenificatū fuit ⁊ ī reliquis sm̄ hanc considerationē.

¶ Hic ponit cañ. in prohibendo īdebitū modū ꝑmixtionis: ⁊ dicit breuiter q̄ illud qḋ facit lābere. i. medicīa lābificatiua nō ē permiscēda cū eo qḋ iuuat cōprimēdo: ita vt sint eorum virtutes equales: īmo in huiusmōi. i. in cāu īdigentie amboꝝ dꝫ premitti lābificatiua: ⁊ post cōueniēter exhiberi ꝯpressiua que cōprimēdo expellat id qḋ lenificatum fuit: ⁊ in reliquis medicinis cōtrariaꝝ operationuꝫ ⁊ hoc mō faciēdū. s. q̄ qn̄ equalr̄ indigemus opatiōe earū vna ꝑmittatur alteri. s. illa ex qua corpus remanet magis paratū ad alterius īpressionē recipiēdam si alia sint paria. ¶ Et nota hic q̄ medicina lābificatiua operatꝛ mēbrū faciendo languidū: ita q̄ per illud ꝓhibeatꝛ in ea excoriatio ⁊ cōpressiua corrugādo opatꝛ. Et iō contrarias hn̄t facere operatōes. Et iō si ꝑmiscentꝛ ita q̄ virtutes eēnt equales: constat q̄ esset inutilis permixtio vna alterīꝰ opationeꝫ īpediēte. nec Aui. hic vult plus. Sed tn̄ pōt eē qn̄qꝫ medicina nimiū cōpressiua: ita vt merito istius sit apta dimittere post operationē suā nimiā cōstipatōeꝫ. Et aliq̄ ē qn̄qꝫ nimiū lubricatiua: ita vt sit apta dimittē nimiā lubricitatē: vt dicitꝛ de pulpa cassie q̄ nocet habētibus debilia intestina: ⁊ in istis casibus pōt cōueniēter cōmisceri cōpressiuū cū lenitiuo ⁊ lābificatiuo: ⁊ ecōtra qn̄qꝫ superāte vno: qn̄qꝫ superante alio. Et illud est qḋ dicit Mesue in sua de simplicibus. c. de mirabolanis. Nam ad remouendā nimiā eorū adherētiā debēt permisceri cū pulpa cassie. Sed qn̄qꝫ intēdimꝰ multā lenificationē vt bona fiat euātio eiꝰ qḋ ē in cōcauo stomaci: ⁊ multā cōpressionē vt confortatū remaneat mēbrū: ⁊ ī hoc cāu nō debēt simul dari: quia se īpedirent: neqꝫ sequeremur intentum: sed successiue ita q̄ ꝯpleta opatione primi sequatꝛ 2ª. Et ī ista ītentōe dicta dꝫ ꝑcedere lenitiuū q̄ ꝑparat ad opus ꝯpressiui: vt dī supra ī littera. Possent ēt alijs modis ꝯueniēter admisceri: sꝫ ista sunt satis ad expositionē ⁊ concordiā dictoꝝ.

¶ Cam iom de eo qḋ ex hoc caplō ī alijs locis ingrēdū ē.

m Edicine vētris solutiue ⁊ lenificātes q̄ bibuntꝛ ⁊ epithimantꝛ ⁊ reliq̄ ab eis ī nostro ātidotario sūt reliquēde ⁊ sꝫ etates vnīꝰ cuiusqꝫ ēt mediciaꝝ simpliciū meliorario ⁊ qualr̄ sit ei succurrēdū ⁊ q̄uo sit ei ī potu tribuēda ī medicis requiratꝛ simplicibꝰ. Pille ꝑterea ad bibēdū dāde nō sūt postq̄ꝫ desiccate sūt ⁊ facte fuerīt vt lapides: neqꝫ ēt cū sūt molles ne penetrēt ⁊ retineātꝛ: sꝫ sint sicut qn̄ siccari cepint ⁊ a digitꝭ cedāt si ꝯprimantꝛ.

¶ In isto caº vt predicitꝛ in diuisione: Aui. remittit nos ꝓ quibusdā determinationibꝰ ad alia loca. Et īcidēter ponit vnaꝫ regulā. ¶ Primo ergo dicit q̄ siqs vult cognoscere medicīas solutiuas ⁊ lenificatiuas tā illas q̄ bibūtur q̄ꝫ illas q̄ epithimantꝛ: ⁊ supple sint artificiales: requiratꝛ ī antidotario. s. in 5° cañ. ¶ Dicit 2° q̄ modus meliorādi medicinas simplices ⁊ qualr̄ sit succurrēdū nocumēto caꝝ ⁊ q̄uo sint admistrāde: requiratꝛ in libris de simplicibꝰ medicinis quoad regulas in canonibus vniuersalibꝰ. 2° quoad

ſpẽs medicinaꝝ ĩ capitulis ꝓpriis. Addit vlteriꝰ ꝙ pillule non ſunt dãde qñ ſunt antiquate ⁊ facte dure ſicut lapis: nec nimis molles q: penetrãt ⁊ adherent in oꝛe ⁊ meri: qꝺ penitꝰ non ĩtẽdit medicus: ſed debẽt eſſe ſicut ille que mõ incipiũt exiccari: ⁊ que poſſunt pꝛemi digitis ⁊c̃.

¶ Capitulũ vndecimuꝫ de vomitu.

b Omĩes qui ſũt remotioꝛes ab hoc vt medicus eos vomere faciat leuiter: aut propter naturã ſũt hoĩes qui pectꝰ hẽnt ſtrictũ ⁊ qui male anhelãt ⁊ qui ad ſanguinẽ ſpuẽdũ ſũt apti: ⁊ hoĩes colla hẽntes gracilia: ⁊ a͞ſpatibus que ĩ ipſoꝝ naſcũtur gulis apti: ⁊ ſtomacos habẽtes debiles ⁊ multũ pingues: qm̃ iſtis ꝯuenientius eſt vt vẽter ſoluatur. Et macris melioꝛ eſt vomitus colere ipſoꝛuꝫ aptus: aut ꝓpter vſuꝫ homines quibꝰ difficile eſt vomere neqꝫ vomẽdi habẽt conſuetudinẽ: quoniã ſi iſtis vomitus prouocatꝰ fuerit fortibꝰ vomitibꝰ nõ remanebit quin ipſoꝛuꝫ vene in mẽbꝛis anhelitus ſcindantur ⁊ perueniat ad ptiſim. Cuꝫ autẽ alicuiꝰ res qualis ſit ignoꝛabiť: vomitibus leuibꝰ prius erit experiẽdus: qui ſi ei fuerit faciles erimꝰ ei foꝛtes auſi dare ſicut illum qui ſit ex heleboꝛo ⁊ ſibi ſimiles.

¶ Poſitis canonibꝰ de ſolõne vẽtris ⁊ rebꝰ annexis ponunť hic cañ. de vomitu cũ annexis. Et diuidiť in duas. Pꝛĩo ponit cañ. in vſu vomitꝰ. 2º in annexis. 2ª ibi: cuꝫ ille q ⁊c̃. Pꝛima ĩ duas. pº ponit coꝛꝑa ĩepta ⁊ coꝛꝑa apta ad vomitũ. 2º ponit cañ. in vſu eiꝰ. 2ª ibi: ſi opoꝛtuerit. In pꝛima parte dicit quattuoꝛ. Pꝛimũ eſt ꝙ hoĩes q ſunt remotioꝛes ad hoc vt medicus faciat eos leuiter vomere ꝑꝑ nãꝫ. i. ꝑꝑ diſpõneꝫ eis nãleꝫ ſunt illi in quibꝰ aliq̃ aut plures de ſeptẽ ꝯditionibꝰ ĩueniunť. Pꝛĩa ẽ ꝙ pectꝰ habeãt ſtrictũ. 2ª eſt ꝙ male anhelãt. i. cuꝫ difficultate. 3ª eſt ꝙ ſunt parati ad fluxũ ſeu ad ſputuꝫ ſanguĩs. 4ª ꝙ habeant colla gracilia. 5ª ꝙ ſint apti ad hoc vt naſcanť eis faciliter apoſtemata ĩ gula. i. in capite. 6ª ꝙ hẽant ſtomacos debiles. 7ª ꝙ ſint multũ pingues. Nã oĩbus iſtis meliꝰ eſt facere fluxuꝫ vẽtris q̃ꝫ vomitũ. Dicit 2º ꝙ macris melioꝛ ẽ vomitꝰ aptus colere coꝝ. Tertiuꝫ dictũ eſt ꝙ qñqꝫ ſũt ineptí ꝓpter vſuꝫ ſicut ſũt illi quibꝰ difficile eſt vomere ⁊ nõ ſunt ꝯſueti. Nã in oĩbꝰ iſtis ineptis ſi vomitꝰ ſit ꝓuocãdus cũ foꝛtibꝰ vomitiuis nõ remanebit quin ipſoꝝ vene ĩ mẽbꝛis anhelitꝰ ſcindanť ⁊ fiãt ptiſici. Quarto dicit ꝙ ſi ẽ aliquis de quo dubitas vtrũ ſit aptus ad vomẽduꝫ leuiter vel nõ: pꝛimo debes experiri illũ cũ leuibꝰ vomitiuis: ⁊ ſi ei fuerit facile tu poteris addere ⁊ dare ei foꝛtẽ ſicut illuꝫ q fit ex heleboꝛo ⁊ ſimilibꝰ. Et pꝛime ꝯditiões excepta illa de ſtomaco omnes ponunť ⁊ declarãtur a Gal. in cõmento illiꝰ affoꝛiſmi quarte ꝑticule: Ptiſicos vero ⁊c̃. Nã cũ ex oĩbus iſtis diſpõnibꝰ ſignificať debilitas mẽbꝛoꝝ pectoꝛis: aut nimia ĩpꝛeſſio: vel ꝯpꝛeſſio ſicut in pĩguibꝰ: cõſtat ꝙ qñ ꝑ vomituꝫ mãe ad ſupioꝛa vomebunť ⁊ ſanguis multꝰ cũ violẽtia ĩplebit venas pectoꝛis ⁊ pulmonis ⁊ foꝛtis fiet extẽſio partiũ illaꝝ: periculũ eſt ne vene ille ſcindãtur ⁊ maxime ſi vomitꝰ fuerit cũ re multũ violentãte ⁊ cogẽte ad vomitũ. Et nõ ĩtendo hic laboꝛare ad declarãduꝫ qũo colluꝫ gracile ſignificat ſtricturã ⁊ debilitatẽ venarũ pectoꝛis: ⁊ qũo multa pĩguedo ſignificat ꝯpꝛeſſionẽ venarũ in pectoꝛe a carne ⁊ pĩguedine: ſatis eĩꝫ dicta ſunt ĩ cõmẽto illiꝰ affoꝛiſmi allegati. Sꝫ de his q hñt ſtomacũ debilẽ videť dubiũ. Nã ſupꝛa in caº de regulis cõibus ſolutioni vẽtris ⁊ vomitui: dictuꝫ eſt ꝙ ꝑꝑ debilitatẽ ſtomaci medicĩa ſeceſſiua fit vomitiua: ergo hñtes ſtomacos debiles facilr̃ vomũt: ergo nõ ſunt ĩepti ad hoc vt medicꝰ faciat eos vomere. ¶ Hic rñdeť cõiter tribꝰ modis. Unus eſt ꝙ hic ꝑ habẽtes ſtomacos debiles ĩtelligimꝰ iſtos quoꝛũ ſtomaci ſunt debiles per totũ tã quoad partẽ ſuperioꝛẽ q̃ꝫ quoad partẽ ĩferioꝛẽ. Sꝫ in caº allegato ĩtelligit de debilitate partis ſupioꝛis. Nã cũ ĩferioꝛ pars ſtomaci eſt debilis nõ põt pellere mãm ad ſuperioꝛa: qꝺ tamẽ ad vomituꝫ eſt opoꝛtunũ. Uel 2º diciť ꝙ duobꝰ modis poſſumꝰ intelligere ſtomacũ debilẽ. Uno mõ quo ad virtutẽ expulſiuã ⁊ imutatiuã: ⁊ iſta ẽ que reddit ſtomacũ ĩeptũ ad vomitũ: ⁊ iſta eſt de qua loquiť Aui. hic. 2º diciť debilis q: facile recipiẽs nocumẽtũ a ſenſibili: ⁊ iſto mõ diciť multe ſenſibilitatis: ⁊ iſta debilitas facilitat ad vomitũ: ⁊ de hac dictũ eſt ſupꝛa. Uel 3º diciť ꝙ vomere facilr̃ includit duo vt ſumiť hic: vt ab Aui. vnũ eſt ꝙ a leui cã vomat. 2ᵐ ẽ ꝙ non ledanť a vomitu. Mõ multa ſũt dictoꝝ coꝛꝑuꝫ q̃ a leui cã vomerẽt: ſed quodlibet lediť a vomitu: ⁊ iõ illi qui habẽt ſtomacũ debilẽ nõ pñt vomere leuiter: q: nõ pñt vomere ſine notabili leſiõe. Sꝫ nõ valet argumẽtũ: in eo medicĩa ſeceſſiua fit vomitiua: ergo vomit ſine leſiõe: aut leuiter: ⁊ ſic pꝫ ſolutio. ¶ Ulterius nota ꝙ Aui. hic colligit diſpoſitiones faciẽtes ad ineptitudinẽ vomendi tã naturales q̃ꝫ

Sciaſ tñ ꝙ vomitui ĩepti qñqꝫ vomitu indigẽt vel q: repleti ſunt malis humoꝛibꝰ quos non licet per inferioꝛa educere: vel q: habẽt aliquã egritudinẽ in ĩteſtinis: vel q: adeſt mã venenoſa ⁊ coꝛroſiua vt colera praſſina vel eruginoſa que ſi educereť ꝑ inferioꝛa vulneraret inteſtina: quare ⁊c̃.

accidẽtales ex cõſuetudine: ⁊ iõ in pꝛincipio poſuit: aut ꝓpter nãm ſub diſtinctiõe: ⁊ in fine dedit aliã partẽ diſtinctionis cũ dicit: aut ꝓpter vſum: ⁊ eã aſſignata lꝫ poſſet ĩ pluribus iſtoꝛum: tñ maxime verificať de aliis ab illis qui ſunt parati ad apoſtemata gutturis: ⁊ qui hñt ſtomacos debiles. in his eĩꝫ ꝑꝑ alia nocumenta manifeſta ꝓhibetur vomitus: ⁊ reliqua ſunt ſatis manifeſta.

Et ſi non opoꝛtuerit vt fiat q̃tenꝰ vomãt: aut fuerit vnꝰ cui neceſſariũ erit dare vomitũ pꝛepa ĩpꝫ añ ⁊ fac ei ꝯſuetudinẽ ⁊ mollifica ĩpiꝰ nutriẽtia: ⁊ fac ea vnctuoſa ⁊ ſoluta: ⁊ fac eũ quieſcẽ ab exercitiis ⁊ poſtea da ĩpꝫ ei.

¶ Hic Aui. ponit cañ. ⁊ pº cões deinde ꝓpꝛios. 2ª ibi: ⁊ da in potu ei. Dicit pº ꝙ ſiquis vomit difficulter: ⁊ ſit neceſſariũ ꝙ vomat pꝛepara ĩpm ãte: ⁊ fac ei cõſuetudinẽ vomẽdi dando ei nutrimenta multa humida vnctuoſa ⁊ ſolutiua: ⁊ fac eũ quieſcere: ⁊ ꝓhibe ab exercitio: ⁊ poſtea da ei vomitiuũ. ¶ Ubi nota ꝙ iſta lr̃a multotiẽs ĩuenitur affirmatiua: ⁊ ſenſus ẽ quẽ hic dixi ⁊ verificať rõne ſicut diciť in quarta ꝑticula affoꝛiſmoꝝ illo affoꝛiſ. Ad heleboros his qui ⁊c̃. Nã per cõſuetudinẽ vomẽdi ⁊ per nutrimenta multa ⁊ humida ⁊ vnctuoſa ⁊ quietẽ fit ſtomacus mollis ⁊ obediẽtioꝛ motui illi ſibi violẽto. ſ. vomitui. Qñqꝫ aũt additur negatiua que dicit: ⁊ ſi nõ opoꝛtuerit vt fiat quatenꝰ vomat: ⁊ tũc eẽt ſenſus ꝙ ſiquis ẽ de illis ĩ q̇bus nõ opoꝛteret ꝓuocare vomitũ q: eẽt indiſpoſitꝰ: ſed tñ eſt neceſſariũ ꝓpter aliquẽ cãum facere ꝙ vomat: tũc ẽ p̃parandus vt dictũ ẽ. ¶ Nota 2º ꝙ lꝫ in talibꝰ coꝛꝑibus vt vomãt vtile ſit facere cõſuetudinẽ: nõ tñ ſemꝑ dꝫ fieri. Nã qñqꝫ ẽ tanta neceſſitas accelerãdi ꝙ nõ dať ſpatium faciẽdi ꝯſuetudinẽ: vt ſi bibiſſet venenũ moꝛtiferũ qꝺ ẽ in ſtomaco: cõſtat ꝙ quãto citius põt expellẽdum ẽ. ¶ Nota 3º ꝙ hec tota pꝛep̃atio ẽ ĩ mẽbꝛis expulſiõis: lꝫ quodãmodo humoꝛẽ reſpiciat. Nã p̃parať ſtomacꝰ pꝛincipalr̃. Qũo aũt humoꝛes ſunt p̃parandi: aut vie nõ ẽ ꝓpꝛiũ huic loco: ſed cõe euãtionibꝰ. Et iõ de illo dictũ ẽ. c. 3º qꝺ ẽ gnãle de euãtiõe. ¶ Nota 4º ꝙ cibaria ſoluta pñt ĩtelligi cibaria apta ad diſſoluẽdũ robur ſtomaci: vt tepida ⁊ dulcia ⁊ oĩa que hoc faciũt. Aut 2º q: nõ ſunt delectabilia: q: diſſoluũt appetitũ. Aut 3º ſoluta q: diuerſa ⁊ nõ cõiũcta: ita ꝙ ĩmutẽt tãquã cibꝰ vnus. Ex tali eĩm ſtomacꝰ fieret potiꝰ auarus: ſed ex diuerſis nõ: vt diciť ſupꝛa in. c. ꝺ regulis cõibꝰ ſolutiõis vẽtris ⁊ vomitui. Aliqui intelligunt ſoluta. i. abſqꝫ ſale q: inſipida: ⁊ iſta verba ſunt inſipida.

Quies eiꝫ cõſeruat ſuꝑfluitates: ⁊ iõ vt fiat earuꝫ generatio que hẽant ĩducere humoꝛes ad vomituꝫ q̃eſcũt: ⁊ hoc ante vomituꝫ ⁊ non poſt: quare ⁊c̃.

Et ex hoc notato ſolviť dubiũ motũ a Gẽtili ĩ hoc loco ſi bene ꝯſideras: ⁊ vide etiã ab eo diſtinctionẽ de p̃paratõe ⁊ dubiũ de ſale ⁊c̃.

Et da ĩ potu vnctuoſa ⁊ olera cuꝫ vino: ⁊ ad comedẽdũ da ei añq̃ꝫ vomat nutriẽtia bona: ⁊ ꝓpꝛie ſi võitꝰ fuerit difficilis: qm̃ foꝛtaſſe nõ vomet ĩpꝫ: ĩmo nã ipſuꝫ retinebit: ⁊ melius eſt vt bonũ retineat q̃ꝫ malum.

¶ Hic ponit cañ. ſpeciales: ⁊ pꝛimo ĩ vomitu facili cõuenientes. 2º in vomitu laboꝛioſo. 2ª ibi: cũ aliquis. Pꝛĩa ĩ tot quot ſunt cañ. Pꝛimꝰ ẽ ꝙ illi quẽ volumus facere vt leui vomitu vomat debẽt dari olera cũ vino ad comedẽdum: ⁊ dꝫ dari añ vomitũ cibꝰ boni nutrimẽti: ⁊ ꝓpꝛie ſi difficulter vomat: q: foꝛte nõ vomet: ĩmo foꝛte retinebit illud qꝺ dať ei: ⁊ melius ẽ vt teneat bonũ q̃ꝫ malũ. Ubi nota ꝙ Aui. inſinuat duo. Pꝛimũ ẽ ꝙ talis vomitꝰ fiat dũ cibꝰ ẽ in ſtomaco. Secꝺm ꝙ tales cibi debent eẽ vnctuoſi faciẽtes nauſeã ⁊ cũ hoc boni nutrimẽti: vnde olera cũ vino p̃cipue dulci mollificant ſtomacũ ⁊ p̃parãt ad nauſeã: ſed cũ iſtis debẽt dari illa que boni nutrimẽti ſunt: aut q: iſta olera debẽt eẽ boni nutrimẽti ⁊ ñ mali: ſicut ſpinachia ⁊ lactuca: aut q: illud qꝺ cũ eis dať: puta carnes dꝫ eſſe boni nutrimẽti: ⁊ nõ mali. Ego nõ ĩtelligo iſtũ cañ. ꝙ facile vomentibꝰ denť ſolũ olera cũ vino: ⁊ difficulter vomẽtibus detur cibus boni nutrimẽti: ſed ꝙ in oĩbus ꝯuenit dare olera ad mollificandũ: ⁊ vinũ dulce: niſi ꝑꝑ aliud ꝓhibens: ⁊ ẽt in oĩbus cõuenit nutrimẽtũ eẽ bonũ: maxime tñ cõuenit hoc ſecꝺm difficulter vomẽtibꝰ ꝓpter cãm dictã ĩ littera. Sed cã ꝓpter quã vomitiuũ leue debꝫ dari poſt cibũ ẽ q: vomitus ẽ motꝰ laboꝛioſus: ⁊ iõ leuia vomitiua que leuiter agitant: ⁊ q: ad fundũ ſtomaci facile deſcẽdunt niſi cibus eẽt in ſtomaco nõ ſufficiẽter agitarẽt: ⁊ niſi cũ eis eẽt cibi agitatio nõ ſufficerẽt vomitũ ĩducere: ſꝫ cũ adiutoꝛio motus cibi inducũt ad vomitũ. Accidit 2º ꝙ cibus ꝑmiſceť cum ſubſtantia hũoꝛis: vñ cũ cibo facile pelliť humoꝛ qui in ſtomaco cõtinebať. Et 3º q: cũ iſtis cibis abſqꝫ hoc ꝙ hẽant multũ extraneare ſtomacũ multotiẽs ẽ virtus ĩcidendi humoꝛem viſcoſuꝫ: aut ſubtiliandi groſſum: aut ingroſſandi ſubtileꝫ: vnde poſtea leuius expellitur. Et pꝛimam iſtarum expꝛeſſit Raſis 4º almanſoꝛis. c. de iuuamẽtis vomitus. Attẽde tñ ꝙ nõ ſemꝑ hoc ẽ neceſſarium: ſed vtplurimũ. qñqꝫ eĩꝫ humoꝛ ĩ ſtomaco exiſtens ſufficiẽter repit ad os ſtomaci ⁊ ẽ abhoĩabilis: ⁊ nõ nimis groſſus nec ſubtilis: vt accidit illis quibꝰ colera ieiuno ſtomaco pelliť ad ſtomacũ coꝝ: de quibꝰ facit mẽtionẽ Gal. 6º regis ſanitatis: ⁊ 2º regis acu. ĩ quibꝰ ꝯueniẽter vomitꝰ adminiſtrať añ cibũ cũ humoꝛ ſit ꝑatus facilr̃ egredi. Sꝫ vtplurimũ melius ẽ vt cibꝰ pꝛecedat nõ ad hoc vt digeratur ſꝫ ad vomitũ facilitandũ.

Cūq; post cibū quē comedit cā vomendi vomuerit tardet comestionē donec fames sit fortis: ⁊ seda sitiz eiꝰ cū aliquo qđ sit sicut sirupꝰ macianoꝝ sine aq̄ ⁊ nō cum iulep neq; sirupo acetoso qm̄ vomere faciunt.

¶ Ponit cañ. 2m de faciendis post vomitū: ⁊ dicit duo. Primū ē ꝙ post talē vomitū nō cibet̄ donec fames sit fortis. Secđm ē ꝙ si sitiūt dz sedari sitis eoꝝ cuz sirupo pomorū macianoꝝ sine aqua ⁊ nō cū iulep siue sirupo acetoso: qñq; ista vomere faciūt. Cā aūt primi ē q: fames fortis significat ꝙ cōsumpti sunt humores mali siqui post vomitū in stomaco remāserūt: ⁊ ꝙ sedatꝰ ē motus agitatiuꝰ ad expellēdū: ⁊ iō cibus qui sumet̄ a stomaco cōstringit̄ ⁊ bñ digerit̄. Cā aūt secūdi est q: ī sirupo maciano: ū cuz ē factus ex succo macianoꝝ odoriferoꝝ hñtium aliquaz stipticitatē ē ꝯfortatio stōaci cū stipticitate ⁊ aromaticitate: ⁊ sedat nauseā ⁊ agitationē. Dicit̄ aūt sine aqua aut quia fiat ex macianis ī quibus non ē cruda humiditas que pōt vocari aqua: sed fiat ex his que sunt vetera: aut q: non misceat̄ aqua in tali potu ne mollificet. Cā aūt tertij ē q: iulep mollificat stomacū ⁊ sirupus acetosus cū sit hñs saporē ex acetoso ⁊ dulci mixtū ē nauseatiuꝰ: vt dicit̄ 2o cañ. c. 3o. Et ideo tu mēti tene ꝙ in his qui vomūt ⁊ itēdis vomitum restringere non des istos potus.

Nota ꝙ maciana sūt poma siluestria q̄ nō habemꝰ: ex quibꝰ pñt fieri sirupꝰ: ideo loco eiꝰ damꝰ miuā citonioꝝ sine speciebus si corpa sint colerica. sed si sint flegmatica damꝰ cū speciebꝰ: vnde talia non damꝰ cū aqua: q: oz ꝯfortare stomacū q: debile ē: modo aqua remolliret ⁊ debilitaret eū magis: quare ⁊c. hec Gētilis.

Cibus autez qui est ei vtilis est pullus ī carbez ⁊ .iij. phiale vini post ipsum.

¶ Hic ponit cañ. de spāli cibo: ⁊ dicit ꝙ cibꝰ qui vomētibus ē vtilis ē pullus gardezi: aut fm aliā litterā carbez: ⁊ tres fiale vini post ipm. Istū cañ. quidā volūt debere itelligi de cibo sumēdo añ vomitū: ⁊ dicūt ꝙ carbez vt sumit̄ apud auctores de ferculis ē cibꝰ factus ī pastello cum oleo: ⁊ tūc cā erit clara q: per oleū mollificat: ⁊ ꝓpter pullum ē boni nutrimēti: ⁊ sic habemꝰ intētiōes supradictas. Alij volūt ꝙ intelligat̄ de cibo post vomitū: ⁊ hoc ego puto verū pp ꝯtinuitatē textꝰ: ⁊ dicūt ꝙ carbē est idē qđ salsamētū factū ex rebus aromaticis ⁊ stipticis: ⁊ tūc ēt cā ē clara. Sed qūo sumat tres fialas vini: dicit̄ cōiter ꝙ non vult hanc absolute mēsurā sumēdaz eē: sz dat intelligi ꝙ augeat̄ parū per potus respectu cibi: quia indigent restauratione cita: ⁊ hoc fit cū vino odorifero. Sz non inueni itegre quāta mensura sit fiala: dicit tamē Dy. ꝙ idem est ꝙ briala ⁊ briala ē. ℥. 6. ⁊ semis.

Et ille quidē qui acetosuz vomuerit ⁊ nō ꝯsueuit ⁊ ī pulsu aliqđ signū febris hūerit: comestionē vsq; ad mediū diē tardet: ⁊ añ ipsaz aquā calidā rosaceū bibat.

¶ Est alius cañ. in quo Aui. vult ꝙ qui vomit acetosuz: q: inconsuetus vomitui ⁊ fatigatus in vomitu ⁊ in eiꝰ pulsu apparet signū aliqđ fe. dz tardare comestionē vsq; ad mediū diē: ⁊ antequā comedat bibat aquā rosatā calidā. Cā aūt canonis ē q: qui vomit acetosum vomit frigidum humorē: ⁊ iō nō ē verisimile ꝙ pp humorē sit calefactus: sed pp agitationē: ⁊ iō verisimile est ꝙ fe. illa sit effimera ⁊ ꝙ status eius trāsibit ī sex horis: ⁊ ita media die artificiali de diebꝰ equinoctialibꝰ q sunt .xij. hore: ⁊ tūc cibari poterit. Aqua aūt rosaꝝ dat̄ ad cōfortandū stomacū sua stipticitate ⁊ aromaticitate. Sz dat̄ calida actu ne currat frigida actu stomaco debilitato ⁊ resoluto ne extingueret eiꝰ caliditatem naturalē ⁊ ne multū debilitetur.

Scias ꝙ res acetosa que euomit̄ qñq; ē cibꝰ aut potꝰ ex se acetosus aut accetosatus ī stomaco vt lac ⁊ vinū que ī stomaco frido frequēter acetosant̄. Et aliqñ ē acetosuz flegma vel ī se acetosatū ex ebullitione sicut succi fructuū post ebullitiōez acetosant̄ vel ex permixtiōe melancolie acetose. Et aliqñ est melācolia vel nālis que quadā acetositate remissa participat: vel adusta genita ex nāli: q̄ si subtilis sit ē acris valde sicut acetuz: vt dicit Aui. pria primi doctrina quarta. c. j. ⁊c.

Cui aūt acciderit vt colerā vomat nigraz ipsius stomaco spōgia aceto calido infusa superponat̄.

¶ Dicit ī isto cañ. ꝙ si accidat ꝙ vomat colerā nigrā dz superponere stomaco spongiā īfusam ī aceto calido: ⁊ administrat̄ fomētatio cū aceto calido ad incidēdū melancolicum humorē siqua ps remansit: aut inbibita: aut adherēs stomaco: ⁊ vt sui stipticitate cōfortet stomacū: ⁊ administrat̄ in spōgia leuitate ipsius: ⁊ q: spongia adiuuat resolutionē quā facit actualis caliditas aceti.

Et melius quidē est vt sit cibꝰ qui ad vomēdū sumit̄ diuersus: qm̄ cū ē vnꝰ qñq; ip̄z āplectit̄ stomacꝰ ⁊ ī dimittēdo ip̄z fit auarꝰ. Post vomitū aūt ipsiꝰ supfluū ꝯferūt aues pue ⁊ pulli cū ābulare incipiūt: ossa tñ suaꝝ extremitatū non comedat q: sūt grauia ⁊ ī stomaco tardant̄.

¶ Ponit cañ. de cibo: ⁊ dicit ꝙ cibus qui sumit̄ vt vomat dz esse diuersus. Et cā ē q: qñ est vnus: stomacus fit auarus ī retinēdo vt dictū ē supra. Sed cibꝰ qui dat̄ post superfluū vomitū sint aues parue ⁊ pulli cū ambulare incipiunt: supple si sunt de genere pulloꝝ qui non ambulēt cū nascūtur: sicut mlte aues: ⁊ nō debēt comedi ossa sua: q: sunt grauia ⁊ tardant̄ in stomaco. Nā cū isti indigeant cibo faciliter digestibili nō mollificante: ⁊ multi ⁊ boni nutrimenti ista cōueniūt. Ossa aūt sui duritie sunt indigestibilia: ⁊ ideo non debent sumi.

Et fac eum ingredi balneum.

¶ Ponit cañ. ꝙ qui supflue vomat ingrediat̄ balneum ⁊ verificat̄: vt supra de superfluo fluxu ventris.

In hora autem vomendi currat ⁊ exercitetur ⁊ fiat vt laboret post vomat.

¶ Ponit cañ. de faciēdis in tpe vomendi ⁊ vult ꝙ illa hora exercitet̄ ⁊ currat: ⁊ hoc si aliter vomat: aut nisi vomat supflue: ⁊ hic motus adiuuat ad agitandū cibū ⁊ humores qui sunt in stomaco ⁊ ad nauseā ꝓpter hoc: ⁊ iō cōfert nisi ī supfluo: ⁊ ē sñia affo. Cū volueris heleboꝝ ⁊c.

Sitq; hoc in media die.

¶ Dat cañ. ī hora vomēdi: ⁊ dicit ꝙ vomat ī medio die. Et cā ē q: illi humores sunt tūc cōmoti ⁊ virtus excitata: ⁊ iō facilius pellūtur. Aliqui tñ volunt ꝙ fiat vomitus illa hora: q: illa hora tēperata ē forte cū nō sit frigida: vt matutina: nec calida vt vespertina.

In hora pͤterea vomēdi oz vt oculi ligent̄ suppositis pilis duabꝰ: deide vēter leui fascia tēperate fasciet̄.

¶ Dicit hic ꝙ due pile ligent̄ sup oculos ⁊ fasciet̄ oculi: ⁊ silr̄ fasciet̄ vēter leui fascia. Primū hoꝝ fit pp ꝓhibere cursuz humoꝝ ad oculos. Secđm ad fortificandū musculos ventris ꝓpellendo: ⁊ nō dz multum stricte ligari: quia multotiens impedirent.

Hoc idē precepit nobis Rasis quarto almāsoris caplo de vōitu dicēs: est ēt obseruāduz vt cū aliquis voluerit vomere duos pāniculos prius in rotūditatez circūuoluat ⁊c. ⁊ rō huiꝰ pōt esse q: in vomitu oculi laborant ita vt qñq; exire videant̄ a suis foueis: ⁊ iō dixit Aui. circa finē huius capli ꝙ vomitus corpori ꝯfert: sz visui nocumētū facit. preseruant̄ autē per dictas pilas ⁊ ligaturas ab his nocumentis. quare ⁊c.

Res quoq; que vomitꝰ sūt preparatorie sūt eruca ⁊ rafanus ⁊ carica ⁊ calamētū montanuz ⁊ recēs ⁊ cepe ⁊ porri ⁊ aqua ordei cū fece sua ⁊ melle ⁊ pultes fabaꝝ cū dulcedie ⁊ vinū dulce ⁊ nuces cū melle ⁊ q̄ sūt eis silia: ⁊ micla q̄ facta ē ex pane azimo ⁊ oleo: ⁊ melones ⁊ cucumeres ⁊ eaꝝ seia: aut aliquid ex eoꝝ radicibꝰ tritis ⁊ ī aq̄ infusis cuz dulcedine ⁊ hermodactili ⁊ rafanus.

¶ Narrat hic res faciētes leuiter vomere. ¶ Ubi nota ꝙ reruz faciētium leuiter vomere quedā faciūt irritando ad nauseā ⁊ vomitū sicut abhoiatio: quedā irritādo ⁊ disponēdo materiā sicut incidēdo aut subtiliando: quedam disponēdo meri ⁊ os stomaci: quedā attrahēdo humorem ad stomacū. Et nō dicūt̄ fortia vomitiua nisi q̄ ad stomacū trahūt. Et oīa ista q̄ trahūt ad stomacū: nō dicunt̄ vomitiua fortia: imo quedam mediocria sicut hermodactili. Sz que nō trahūt māz nō dicūt̄ fortia vomitiua: ⁊ ideo in istis si bñ examinent̄ nō inuenies fortia vomitiua: aut debilia: aut mediocria: q: quāuis attrahāt mām ad stomacū non operantur cum violentia accidentiū.

Qui aūt vinū biberit iebriās ad hoc vt euomat: ñ incipiat vomere donec adhuc paꝝ bibat sz bibat multū.

¶ Hic ponit q̄ztitatē vini qđ sumit̄ gratia vomēdi. Dicit ꝙ qui sumit vinū inebriās. i. aptū inebriare gr̄a vomēdi non incipiat vomere dū adhuc paruz bibit: imo bibat multū. Et ꝯsidera ex hoc intellectu ꝙ Aui. nō vult ꝙ debeat inebriari sz loquit̄ de vino potēti qđ ē aptū inebriare maxime aūt verificat̄ si cū potētia sua sit dulce. Et cā ē q: cū parū bibit nō ē adhuc stomacus relaxatꝰ: nec multum bñ parata mā ad vomitū: sed qñ vinuz ē multe quātitatis: tunc mollificat ⁊ agitat supiora: ⁊ sui quātitate gnāt ⁊ leuat malā māz stomaco adherētē. ¶ Dubitat̄ tñ hic: vtrū sit meliꝰ ꝓuocare vomitū cum vino q̄z cū aqua: Ubi nota ꝙ cōsiderāda ē dispō stomaci ⁊ humoꝝ qui expellendi sunt. Nā stomaco multū frigido ⁊ hūore flegmatico peccante faciēdus ē vomitꝰ cū vino: q: nō obest stomaco sua caliditate ⁊ icidit flegma q̄dā acuitate ⁊ abstergit. vbi aūt stomacꝰ sit colericꝰ: aut humor peccās sit colera: stat: imo ē ita ꝙ melius ē euacuare cuz aqua vt vult Gal. 2o de regimine sanitatis.

Suchaba quoq; cuz bibita fuerit cuz melle post balneum faciet vomere ⁊ soluet ventrez.

¶ Ponit rem in vsu alterius vomitꝰ. s. suchaba. Et dz ꝙ suchaba ē potus factus ex ordeo ⁊ aqua. Et dicit̄ ꝙ cū bibit̄ cū melle facit vomitū ⁊ soluit vētrē: pͤcipue si sumat̄ post balneū: q: balneū relaxat os stomaci. Cā ē q: sua vnctuositate ⁊ virtute abstersiua ⁊ abhominatione quadam mouet stomacum ad expulsionez ⁊ preparat.

Amplius qui vomere voluerit non fortiter masticare debet prope ipsuz.

¶ Dicit ꝙ qui vult vomere non dz fortiter masticare: ⁊ hoc fit ne stomacus bū ⁊ auide retineat ⁊ applicet̄ cibo sumpto: ⁊ itelligit̄ de cibo qui sumit̄ gr̄a vomendi.

Cum autē aliquis fortē vult vomitiuū sumere sicut qui fit ex helleboro ipsuz bibere dz nisi fuerit qđ ꝓhibeat ⁊ post duas horas diei ⁊ postq̄z stercꝰ ab itestīs exierit. Et si cū pēna vomuerit: bene erit. ⁊ si nō: moueat̄ parū per. ⁊ si nō: ī balneū mittat̄. Pēna quoq; qua fit vomitus iungēda ē ex aliquo qđ sit sicut oleū sisaminuz.

¶ Hic Aui. ponit cañ. ī vsu fortis vomitus: ⁊ licet ministret regulas cognoscendi vomitū iuuatiuū a nocitiuo: tñ hoc facit absq; ordine: ⁊ iō pars ista diuidit̄ vt precedens in tot partes quot sunt canones ī dicta littera. In prima ergo parte enumerat qūo sumēdū ē vomitiuū forte, ⁊ qūo vomēdū ē cū illo. Et ponit .7. cōditiōes in his seruādas. Prima. ꝙ si sumat̄ vomitiuū forte sicut helleborus dz su/

mi stomaco ieiuno vbi nō fuerit aliud ꝓhibēs. Seđa ꝙ
sumaṫ post duas horas diei. Tertia ꝙ sumaṫ post euōnē
vētris a stercore. Quarta ꝙ vomat ꝑ īpositionē pēne ī gu
la cū qua si vomat bn̄ erit. Quīta ꝙ si non vomat hoc mō
moueaṫ paꝝ. Sexta ꝙ si motꝰ nō sufficit mittaṫ ī balneū.
Septīa ꝙ pēna vngaṫ cuꝫ aliquo qđ sit sicut oleū sisami/
nuꝫ. ¶ Ubi pͦ ꝯsidera ꝙ dixit bibere dans intelligere ꝙ
talia medicamīa q: sunt abhoīabilia trāsglutiunṫ sine ma
sticatione: ⁊ illud large diciṫ bibere siue illđ sit ī solida sub
stātia siue molli: vn̄ supra dicit ꝙ bibunṫ pillule. Dy. tn̄ di
cit ꝙ laborat ad docēdū ꝙ ī forma apozimatis ⁊ potabili
⁊ fluxibili meliꝰ administranṫ vomitiua fortia: q: vt dicit fa
cilius descendāt remanēte virtute in ore stomaci. Sꝫ ego
non puto veꝝ ꝙ in forma potabili ꝙ faciliꝰ descendāt cū
supradictū sit ꝙ illud farmacum vomitiuū sit secessiuū si
deṫ in substātia solida: q: faciliꝰ descēdit: ⁊ hic non itendo
aliter arguere nisi q: faciliꝰ ad superiora agitanṫ in forma
liquida q̄ꝫ solida. ¶ Sꝫ circa primā ꝯditionē cū diciṫ ꝙ
dꝫ sumere ieiunꝰ tale vomitiuuꝫ: attende ꝙ vera cā est q:
vomitiuū debile nō daṫ nisi ad educendū humorē qui est
ī stomaco: ⁊ talis faciliꝰ cū cibo exit vt supra diciṫ. Sꝫ for
te vomitiuū daṫ ad attrahēduꝫ a lōginquo ⁊ īpediretur ope
ratio sua ꝑ ꝯmixtionē eius cū cibo. Seđa cā est q: enim sit
plurimū res maligna nō dꝫ sumi ita ꝙ aliquid ex ea pene/
tret in venas: modo si cū cibo sumereṫ trāsumpta ꝑte cibi
attraheṫ aliqđ de vomitiuo. Tertia cā q: facta agitatione
cito a stomaco pellereṫ cū supernataret cibo: ⁊ sic non reti
nereṫ sufficiēti tꝑe ad attrahēdū illud qđ attrahēdū est: ⁊
etiā q: talis medicina nō operaṫ nisi reducaṫ ad actū a ca
lore corporis humani vt supra dictuꝫ est: ⁊ cibus īpediret
operationē ꝑ quā ad actuꝫ reduceṫ. ¶ Cā aūt quā assignat
Dy. sup hoc: est q: vomitiua fortia non euāant nisi cū forti
motu: ⁊ fortior motꝰ reqriṫ ad vomendū stomaco vacuo a
cibo q̄ꝫ a stomaco pleno. Iudicio meo nihil est: q̄nq̄ꝫ fortia
vomitiua faciūt forteꝫ motū per quē ēt stomacus plenꝰ fa/
cilius euacuaṫ q̄ꝫ vacuus. ¶ Nota vlteriꝰ q: Aui. hic di
cit deṫ stomaco ieiuno nisi fuerit qđ ꝓhibeat. Tale aūt ꝓ
hibēs q̄nq̄ꝫ ē dispositio medicine q̄ ꝓpter quedā nocumē
ta q̄ facit idiget vt deṫ cū re cibali: aut qn̄ aliqđ cibi est in
stomaco vt p̄cipue heleborus albꝰ. q̄nq̄ꝫ est ex ꝑte nāe su/
scipientis vt si eēt valde sensibilis stomaci aut debilis. qn̄
q̄ꝫ ex parte accidētium vt si sumereṫ ī hora famis. In his
eīꝫ casibꝰ oꝫ ꝙ sumaṫ supra cibū vt maiora nocumēta vi/
tenṫ. ¶ Circa 2am ꝯditionē nota ꝙ due sunt cāe ꝓpter q̄s
forte vomitiuū dꝫ sumi post duas horas diei. Prima q:
dꝫ sumi hora qua hūores nō sunt a somno īmobilitati vt
citius egredianṫ. Nā cū farmacū vomitiuū fiet in stoma/
co ī supiori parte agitat ⁊ īcitat ad sui expulsionē: ideo nō
tādiu teneṫ sicut secessiuuꝫ: ⁊ oꝫ ꝙ citiꝰ a se trahaṫ: ⁊ ideo
dꝫ eē post excitationē ⁊ subtiliatōeꝫ humoꝝ a lumīe diei:
⁊ ne sumaṫ ī hora vehemētis caloris. Diciṫ post horas du
as: q: in estate q̄nq̄ꝫ dꝫ fieri: ⁊ si ampliꝰ stareṫ esset hora ni
miū calida. Seđa cā est q: sumendo illa hora accidit ꝙ fit
actus vomēdi circa meridiē vt pōt patere ex supradictis:
q: in tꝑe quattuor horaꝝ cōiter ꝯplet suā oꝑatōeꝫ. ¶ Ter
tia ꝯditio est ꝙ fit post fecuꝫ emissionē ab itestinis. Et cā ē
primo ne fecū agitatio sit cā aut putredis aut motꝰ eius ⁊
sui vaporis ad loca nobiliora. 2º ne oppilatio meseraicaꝝ
ex fecibꝰ faciat attractionē difficileꝫ. ¶ Quarta ꝯditio est
ꝙ vomat cū positōe pēne in gutture: hec eīꝫ est minima agi
tatio possibilis ad vomitū excitāduꝫ ⁊ minime corpꝰ cōmo/
uēs post medicinā assumptā: ⁊ iō ab illa īcipienduꝫ est. Et
hic per pēnam ītelligimꝰ ⁊ digitos ⁊ res alias mobiles in
gulaꝫ īmittēdas cā vomendi. ¶ Quīta ꝯditio est ꝙ si pē/
ne īmissio nō sufficit dꝫ moueri paꝝ: ⁊ hoc vt fiat agitatio
paulatiꝫ mouēs mām versus sursuꝫ. Sepe eīm cū subito
⁊ fortiter moueṫ mā versus sursuꝫ vt ascēdat stomaci par
tes supiores claudūṫ ⁊ ꝓhibeṫ īcitatio ad vomitū. Sꝫ cuꝫ
paulatiꝫ hoc fit accidit ꝙ vsq̄ꝫ ad meri ⁊ os ⁊ supiores par
tes paulatiꝫ cōicaṫ nocumētuꝫ: vn̄ moueṫ ad expellenduꝫ
ꝑ os: ⁊ per viā nālis subordinatōis mouentur inferiora ad
trāsmittendū ad os. Et tu vide modū quo motꝰ ⁊ nauiga/
tio agitāt ad vomitū ī ꝯmēto affo. Cuꝫ volueris heleboꝝ
⁊c̄. ¶ Cōditio 6a ē ꝙ mittaṫ ī balneū nō qdē tm̄ vt diuer/
taṫ mā ab īterioribꝰ ad exteriora: sꝫ vt mollificeṫ stomacꝰ
⁊ relaxeṫ os eiꝰ ⁊ mā subtilieṫ ⁊ ꝯmoueaṫ. Hec eīꝫ p̄parāt
⁊ incitāt ad vomitū plusq̄ꝫ leuis motꝰ. ¶ Septīa ꝯditio ē
ꝙ pēna cū q̄ fit vomitꝰ ē vngēda cū oleo sisamīo q: ē oleū
multū mollificatiuū: ⁊ cū non habeṫ: loco eiꝰ vtimur oleo
dulci cōi aut oleo anetino. Tu tn̄ ī istis vide ꝙ Auic. innuit
ꝙ vbi pēna īmissa gutturi nō sufficit ad īcitādū ad vomē
dū sufficit leuis motꝰ corꝑis: ergo vꝫ innuere ꝙ leuis motꝰ
corꝑis plus facit ad vomitū q̄ꝫ pēna īmissa gutturi nisi qs
velit ꝙ post talē motū requiraṫ iteꝝ agitatio cū pēna: q:
tūc possꝫ sustineri ꝙ agitatio cū pēna ē fortior leui motu.

Dicit Serapio ī agre/
gatore ī caplo de oleo si/
samino ꝙ tale oleū ē ma/
luꝫ stomaco ⁊ ōstruit eū.
Et Aui. ī scđo cāonis ca/
plo de sisamo dixit ēt ꝙ
ē malū stōaco faciēs nau/
seaꝫ ꝯsternēs desideriuꝫ.
Iuuat aūt ī ꝓuocatōe vo
mitꝰ ex forti farmaco. pͦ
quidē abhoīatione sapo/
ris ⁊ odoris eius. 2º sua
vehemēti lenificatōe q: le
nit vt ita dicaꝫ gargareo/
neꝫ: ⁊ ꝓhibet ipm̄ ab ex/
coriatōe ex decursu farma
cie ⁊ humoris acuti su/
per eum ⁊c̄.

Qđ si incēsio acciderit ⁊ angustia stomaci: deṫ ī potu
aq̄ calida ei aut oleū qm̄ aut vomitū faciet aut vētrē sol
uet. Ex eo preterea qđ ad hoc iuuat ē stomaci ⁊ extre/
moꝝ calefactio qm̄ hoc nauseaꝫ facit.

¶ Hic docet succurrere quibusdā accidētibꝰ malis ī his
qui forte vomitiuū sūpserūt. Et dicit ꝙ si alicui tali acci/
derit icēsio. i. inquietudo: aut angustia. i. mordicatio: suc/
currēdū ē dando in potu aquā calidā. s. tepidi caloris: aut
oleū supple tepidū: q: hec aut faciēt vomere aut soluēt vē
trē: ⁊ calefaciat extrema ⁊ stomacū: q: hoc faciet nauseaꝫ.
¶ Ubi nota primo ꝙ ꝑ incēsionē Auic. ītelligit mordica/
tionē: ⁊ per angustiā intelligit īquietudinē: que sequūtur
huiusmodi dolorē. Et iō sequiṫ post assumptionē vomiti/
ui ꝓpter humorū attractorū ad stomacū malitiā: aut ꝑꝑ
farmaci malā qualitatē: aut ꝓpter vētositates que mul/
tiplicanṫ virtute nō potēte tā cito expellere per vomitum
⁊ per secessum vt oꝫ. ¶ Seđo nota ꝙ aqua calida sui lu/
bricitate mollificat: ⁊ caliditate anodina mitigat mordica/
tionē ⁊ suis qualitatibꝰ tēperat ⁊ p̄mit farmaci acuitatem
⁊ lubricando facit vt sursum aut deorsum citiꝰ emittatur.
etiā dolorē mitigat ⁊ reddit stomacū aptiorē ad faciēdum
conatū pro expellēdo materiā. Oleū aūt qđ nauseatiuū ē:
est aptū ad faciēdū vomitū ⁊ medicine acuitatē reprimit:
q: vnctuosa reprimūt acuitatē acute medicie. ¶ Sꝫ dubiū
videṫ quō stomaci ⁊ extremoruꝫ calefactio sit nauseatiua.
Nā supra de regulis solutiōis vētris fm̄ vnā expositiōeꝫ
ī eo qui timet ne vomat medicinā debēt calefieri stomacꝰ
⁊ pedes frigidi. Ex hoc ergo videṫ ꝙ hec calefactio potiꝰ
hꝫ ꝓhibere vomitū q̄ꝫ facere nauseam. Hic rn̄det Dinus
duobus modis. Primꝰ ē ꝙ hoc referaṫ tantū ad stomaci
calefactionē: que ꝓpterea ꝙ agitat humorē ī stomaco nau
seam facit: ēt q: rarificat ⁊ debilitat superiora stomaci: ꝓ/
uocato ergo vomitu remouētur incensio ⁊ angustia ꝓpter
ablationē cāe: ⁊ intelligiṫ de calefactiōe debili. Superius
aūt intelligebaṫ de forti: ⁊ illa cōstringit ⁊ nō relaxat ꝑtes
stomaci. Calefactio aūt extremoꝝ nō facit vomitū: sed cō
uenit ī nostro cāu faciēdo fluxū vētris ⁊ nō nauseā. Seđa
rn̄sio ē ꝙ q̄nq̄ꝫ ista accidētia hic dicta fiūt: q: medicīa agi/
tat mām: ēt stomacus ē debilis ⁊ nō pōt expellere. calefa/
ctio aūt stomaci ⁊ extremorū confortat stomacum: ⁊ ideo
ꝑ accidēs ē cā nausee: q: facit virtutē fortē ad mouēdū sur
sum mām. Sꝫ supra qn̄ timebaṫ de vomitu in medicīa se/
cessiua nō erat stomacꝰ debilis imo fortis: sed mā inobedi/
ens motui deorsum ⁊ per calefactiōeꝫ eliquata fiebat obe
diēs. Ego puto ꝙ supra Aui. ī. c. allegato nō posuit ꝙ dꝫ
stomacꝰ frigidus calefieri ad ꝓhibēdū vomituꝫ: sed posu/
it q: hoc ē cōueniēs in opere farmaci siue secessiui siue vo
mitiui ꝙ nō ꝑmittaṫ stomacꝰ eē frigidus nec pedes: vnde
non dicit ibi ꝙ semper in tali timore sint calefaciēdi. ⁊ hoc
intelligo siue timeatur ꝙ fiat vomitiua siue nō. hic autem
vult ꝙ ista calefactio potius habet facere nauseam ⁊ pre/
cipue tepida relaxando stomacum.

Sciās etiaꝫ ꝙ ex
assumptōe aque cali
de magis fiet ꝓuo/
catio fluxꝰ ventris ex
eo qđ lauat stomacū
⁊ facit medicinā de/
scēdere: sed ex sum/
ptōe olei magis pro
uocabiṫ vomitus lꝫ
possit fieri ēt fluxꝰ vē
tris: quare ⁊c̄.

Cūq̄ꝫ medicinā vomere faciēs preparauerit ⁊ suaꝫ
īceperit operationē: vomitor quiescere dꝫ ⁊ odores bo/
nos olfacere: ⁊ eius extrema cōprimēdo sunt fricanda: ⁊
paruꝫ aceti est ei in potu tribuēduꝫ: ⁊ comedat maciana
⁊ cydonia cū pauco masticis. ⁊ scito ꝙ motꝰ facit magis
vomere ⁊ quies minus.

¶ Hic dat cām. qn̄ medicina vomitiua accelerat ī ope/
rādo. Et dicit ꝙ medicina qn̄ citius īceperit facere vomi/
tuꝫ solito: oꝫ ꝙ vomitor faciat ista quinq̄ꝫ vel aliqua eoꝝ.
Primū ꝙ qescat. 2m ꝙ olfaciat odores bonos. 3m ꝙ fa/
ciat fricare extrema sua ꝯprimēdo. 4m est ꝙ sumat ī potu
paꝝ aceti. 5m ꝙ comedat stipticū boni saporis ⁊ odoris si
cut maciana aut cidonia aut aliquid de mastice. Addit ī fi
ne ad dāduꝫ cām vnius dicti ꝙ motꝰ facit maxie vome/
re ⁊ quies minꝰ. ¶ Notāduꝫ ergo ꝙ cuꝫ farmacū vomi/
tiuū accelerat suā operationē in faciēdo vomere simul cū
aliis rebꝰ ⁊ humoribꝰ ipsiꝫ etiā euomiṫ. Et q: sumiṫ for/
te vomitiuū ad attrahēdos humores a lōginquo: ideo ve
risimile est ꝙ tūc eductū sit anteq̄ꝫ fecerit oꝑationē suā: ⁊
ideo medicꝰ dꝫ cito conari ne nimis cito vomat: vt tādiu
teneaṫ ꝙ puteṫ operatū eē attrahēdo illud qđ intendeba/
mus ipm̄ debere extra attrahere. Et per hanc cāꝫ nititur
ad ꝓhibēdum vomitū per hec quinq̄ꝫ. Quoniā auteꝫ hec
quinq̄ꝫ prohibent de quiete dedit causaꝫ Auic. ⁊ diciṫ 4a
particula affo. Cuꝫ volueris heleboruꝫ magis ducere. Et
cā est q: humores nimis stimulāt: ⁊ ita quies opposito mo
do facit minꝰ vomere. Olfacere aūt bonos odores facit sto
maco sileꝫ motū localeꝫ in partibꝰ facere ac si sapida de/
glutianṫ vt dixi pa affo. ⁊ ideo stomacus ꝯstringiṫ quoad
partē supiorē. Fricatio autē diuertit vt non percipiaṫ ita
in stomaco nocumētū: ⁊ iō non ita stimulaṫ. Et acetū cō/
stringit partes quibꝰ obuiat p̄cipue paꝝ vt solū tangātur
superiora ⁊ nō stomaci fundū. Reliqua patēt quō ꝓhibe/
ant vomitū. Qđ si ꝯtingat vomitū accelerare suā oꝑatiōꝫ
nō solū euāandi sed attrahendi: q: fuerit nimis forte: dꝫ po
tari aliquid qđ acceleret exitū eiꝰ ⁊ vigorē eius frangat.
Sed hoc dedit intelligi supra in solutiuo.

De acelo dicit. A.
scđo canonis caplo
quod prohibet effu/
siones materierū ad
interiora ⁊ reprimit
maliciaꝫ farmaci ⁊
ꝯstringit stomacū ca
lefactū vomitiuo cō
fortat ⁊ vnit.

Et estas ē tps ī quo magis ē dignꝰ vt ī ipso fiat vo
mitꝰ. ꝙ si alicui necessariꝰ fuerit ⁊ nō fuerit figure ipsius
ꝯueniēs: estas erit dignior hora vt in ea cōcedatur.

Incidēter

Et rō ē q: ī estate multiplicat̄ colera q̄ petit̄ partes superiores: quō fit vt ɔueniē tius per superiꝰ euacuet: etiā q: estas cōmouet ⁊ subtiliat humores idē vomitiꝰ paratiores reddit: q̄re ⁊c̄.

¶ Incidēter hic docet que hora ē cōuenictior ad vomitum de horis āni: dicēs q̄ estas ē hora dignior ad vomitū. Et iō si aliqui fuerint icepti ad vomitū estas erit dignior hora: vt in ea deducat̄ ad vomēdū. Et primū hoꝝ colligitur ab Hyp. 4ª particula afforis. illo affo. Purgare qdē estate supiora ⁊c̄. Et 2ᵐ intelligit̄ q̄ si aliquis fuerit carnosus iste erit figure incōuenictis ad vomitū: ⁊ silr̄ hūtes habitū similē ptisicis vt dicit̄ supra. In istis ergo non ē administrādus vomitꝰ ita cōueniēter sicut in tpe ī quo tēpore vomitus ē facilis: ⁊ q: illud ē estas: ideo in illis qui sunt talis figure opz ꝓ faciendo eos vomere expectare estatem nisi magna concurrat necessitas.

Et finiū vomitus lōginquior h̄z moduꝫ purgatiōis prime est stomaci solius ⁊ nō intestinoꝝ ⁊ ad modū quideꝫ purgatiōis secūde capitis ⁊ totiꝰ corporis. Ipsius vero attractio ⁊ eradicatio est ab inferioribus.

¶ Hic docet Aui. vnde vomitꝰ euāat ⁊ attrahit. Et dicit q̄ finis. i. longinquior locus vnde euāat vomitꝰ fm̄ locū purgatiōis p̄ie ē solus stomacus. i. nō h̄z primo euāare nisi a stomaco ⁊ intestinis: ⁊ purgat 2° caput ⁊ totū corpꝰ ⁊ ipsius attractio ⁊ eradicatio ē ab inferioribꝰ. ¶ Ubi nota q̄ ꝑ motū prime purgatiōis intelligit Aui. illū qui fit ꝑ vomitū solū ⁊ imediate. mō cōstat q̄ per vomitū dū vomit̄ mā nō expellit̄ nisi a stomaco. purgatio aūt 2ª non intelligit̄ q̄ sit post primam sed q̄ nō imediate: ⁊ q: per vomitū expellit̄ illud qđ fuit attractū a longinquo. s. a toto ⁊ a capite: iō dixit q̄ ē corpus ⁊ caput per modū purgationis scđe. Et tu ex hoc intellige q̄ id qđ ē in itestis nisi alio motu ad stomacū traheret̄ nullo mō ꝑ vomitū expelleretur. sed hoc dictū est supra. c. 4°. ¶ Nota 2° q̄ eradicatio qn̄qꝫ sumit̄ per euātionē de ꝓpinquo: ⁊ hoc mō dictū ē supra q̄ vomitꝰ trahit ab inferioribus ⁊ eradicat a superiorībꝰ. Qn̄qꝫ aūt dicit̄ eradicatio remotio a loco vbi mā fixa erat sicut in radice: ⁊ hoc mō vomitus ⁊ alie euātiōes eradicant ab inde vn̄ trahūt: ⁊ vomitus eradicat ab inferioribꝰ ⁊ qn̄qꝫ a superioribus. Hic dantur alij modi respōdendi de quibus non euro.

Et tu quidē cognosces vomitū ɔferētē ab eo qui nō fecit iuuamētuꝫ: ex eo q̄ ipsuꝫ sequit̄ alleuiatiōis ⁊ desiderij boni ⁊ anhelitus ⁊ pulsus bonitas ⁊ similiter ex dispositōibꝰ aliaꝝ virtutū. Eius aūt iceptio ē nausea. Et deteriꝰ quidē maluꝫ qđ efficit est mordicatio fortis i stomaco ⁊ adustio si medicia fuerit fortis sicut heleborus ⁊ qđ ex eo sit qn̄ icipit a saliua que fluit: deide sequit̄ ipsaꝫ vomitꝰ multi flegmatis multotiēs post quē sequit̄ vomitus rei liquide tenacis. Mordicatio quoqꝫ ⁊ dolor erūt mansiui ita q̄ alia accidētia non mutētur nisi i nauseā ⁊ angustiā. Et qn̄qꝫ soluit̄ ēt vēter: postea ī hora quarta incipit quiescere ⁊ ad requiē declinat.

¶ Hic ponit signa per que cognoscit̄ vomitꝰ esse ɔueniens ⁊ ɔferens esto q̄ fiat cū qbusdā accidētibꝰ malis. Nā hunc vomitū fortē fere est ipossibile sumere ⁊ operationeꝫ debitā sequi absqꝫ labore. Et p° docet signa significatiua bonitatē que signa apparēt post operatōēꝫ ⁊ sunt ꝓportionabilia signis q̄ significāt bonitatē operatiōis solutiōis vētris. Et sūt alleuiatio corpis: bonitas desiderij. s. appetitꝰ cibi: bonitas anhelitꝰ: bonitas pulsus: fortitudo reliquarū virtutū. s. digestiue ⁊ expulsiue ⁊ aīalis. Et si bene ɔsideres: cā in hoc est eadē q̄ dicta ē supra ī medicina solutiua: ⁊ cognosces q̄ ista nō oꝫ eē in actu vomēdi nec statiꝫ post vomitū: sed post quietē ⁊ agitationē vomitꝰ. Scđo docet q̄ malicia vtplurimū accidit ī vomitu forti p̄cedēte vt oꝫ ⁊ nō excedente mensurā nocumēti cōiter expectati in eo. Et dicit q̄ icipit opatio a nausea ⁊ postea deteriꝰ malū qđ efficit ē mordicatio fortis ī stōaco ⁊ adustio. i. dolor adustiuus sicut qn̄ medicina est fortis sicut heleborus: ⁊ icipit p° educi vomitu saliua: post sequit̄ vomitꝰ flegmatis multi: post illud flegma sequit̄ vomitus rei tenacis liqde: tn̄ in hoc dolor ⁊ mordicatio fiunt māsiui. i. stātes ita q̄ nō mutabunt̄ ad alia accidētia nisi ad nauseā ⁊ angustiā. Et per angustiā itelligit Dy. subuersionē aīe. Qn̄qꝫ ēt accidit in exhibitōe taliū q̄ sequit̄ fluxus vētris ⁊ post ī hora quarta ab illa ī qua fuit assumptꝰ vomitꝰ icipit decliare ad requiē ⁊ gescit motꝰ ille farmaci. ⁊ hoc totū itelligat̄ vt ī pluribꝰ: ⁊ vomitu p̄cedēti eo mō q̄ expectat̄ post assumptōem fortis vomitiui. ¶ Circa pᵐ nihil videt̄ addēdū nisi q̄ quēadmodū ex exhibitōe farmaci ɔtigit aliqn̄ q̄ alleuiatio statiꝫ post eiꝰ operatiōēꝫ debitā nō sentit̄: ita pōt ēt similibꝰ modis ⁊ cāis accidē ī vomitu. ¶ Sꝫ circa 2ᵐ puto q̄ q̄ agitatōe stomacꝰ expellit ad vomitū p̄cedit d̄ necessitate inclinatio ad vomitū q̄ dicit̄ nausea: plurimū ēt p̄cedit motus stomaci absqꝫ expulsiōe que dicit̄ subuersio aīe. Sed de subuersiōe nō opꝫ. Nā possibile ē q̄ primū motū stomaci ad vomēdū sequet̄ expulsio corpulēti: ⁊ sic fit vomitus primꝰ. Sꝫ mordicatio fortis ⁊ adustio accidit a qualitate farmaci vtplurimū: ēt pōt eē a qualitate humoris acuti attracti ad stomacū. Rō aūt quare incipit euāri saliua ē q: plurimū talis humiditas cōtinet̄ in ore stomaci ⁊ ī capite eius ⁊ in radice gutturis nālr: que agitata per farmacū ⁊ aliqn̄ per agitatiōēꝫ manꝰ facile pellit̄ cū sit in via: ⁊ eū hoc ex mō substātie sit parata ad expulsionē. Plurimū aūt talia vomitiua faciūt 2° loco vomere multum flegma. Nā fortia vomitiua plurimū respiciūt flegma ⁊ eū hoc ēt stomacus ē eius lacuna. Sed cōtingit aliquādo pelli multā colerā: ⁊ iō dicit Aui. plurimū: ⁊ nō dicit semper. Et q: ista vomitiua dant̄ ad euāndū humores difficilis euacuationis qui sunt tenaces: iō vtplurimū per ea isti humores euānt̄: ⁊ euāntur liquidi: q: nō pūt antequā eliquent̄ euacuari: sed euānt̄ in vltimo q: sunt magis resistētes. Et posset hic ordo ex quibusdā accidētibꝰ variari varijs causis. Sꝫ attēde prīo q̄ ipe dicit q̄ mordicatio ⁊ dolor siūt māsiui: ⁊ nō mutant̄ ad alia mala accidētia nisi ad angustiā. Sꝫ tu posses dicere: Aui. statiꝫ dicit q̄ malū ē q̄ magnificetur angustia. Si ergo ad angustiā deduerit erit vomitꝰ malus ⁊ nō cōferēs. Ego puto q̄ cogitatio huius difficultatis fecit Dy. per angustiā itelligere subuersionē anime: ⁊ hoc mō itelligēdo nō ē angustia de accidētibus malis: q: ē minor motus q̄ꝫ vomitus. Ego aūt puto q̄ cū mordicatione ⁊ adustiōe stomaci plurimū ē angustia ꝓprie accepta: ⁊ iō Auic. dicit q̄ nō permutant̄ in vomitu cōferente nisi ad angustiā. Causa aūt q̄ angustia ē malum ⁊ de accidētibus mali vomitus: dicit̄ q̄ qn̄ ē multū intensa ⁊ associata cū alijs que statim dicet ē de accidētibꝰ mali vomitus nō semper: imo dolorē ⁊ adustionē plurimū cōicatur. Nec puto q̄ per angustiā itelligat Aui. abhoīationē. Qđ etiā dicit̄ q̄ qn̄qꝫ soluit̄ venter: ē: q: cū stomacus cōprimitur accidit aliquid emitti per inferius orificiū: aut quia farmacū vomitiuū trahit ad intestina: ⁊ cū pro parte magna ē expulsiuū: nō est potens expulsiuā intestinorū vincere: q: inclinat per viaꝫ illā expellere: ⁊ iō accidit in fine operatiōis vomitiui. Circa vltimū aūt qđ dicitur q̄ hora 4ª declinat ad quietem: intelligit̄ vtplurimū fm̄ varietatem vomitiui ⁊ nature corporum.

Malū aūt ē vt vomitꝰ n̄ ꝓueniat ⁊ magnificet̄ āgustia ⁊ accidat tēsio ⁊ egressio oculoꝝ ad exteriora ⁊ fortis rubedo i eis vtrisqꝫ ⁊ sudor multꝰ ⁊ itersectio vocis. Si ergo alicui acciderit nisi ei subueniat̄ ꝑueniet ad morteꝫ īde. Illō aūt quo ei succurrit̄ ē enema ⁊ dosis mellis cū aq̄ calida: ⁊ i potu ei dare olea ī quibꝰ tyriace virtꝰ exīstit sicut oleū d̄ lilio. Et labora donec vomat: q: si vomuerit nō suffocabit̄: ⁊ adhibe ēt enema qđ sit apđ te p̄paratuꝫ.

Hyp. scđo ꝓnosticoꝝ sic loquit̄ de malo vomitu: Uomitꝰ sicut succꝰ porri vel viridis vel plūbeus aut niger: malus ē. Si oībꝰ istis infectus fuerit mortalis nunciꝰ est cōmunꝰ. Cuius odor malus ē in quocūqꝫ vomitu: malū est ⁊c̄.

¶ Docet hic Auic. cognoscere vomitū qui est malus: ⁊ cū peioribꝰ accidētibus q̄ꝫ oꝫ. Et primo facit hoc dicens q̄ ē malū q̄ sumpto vomitiuo nō perueniat vomitus: sed magnificet angustia ⁊ tensio accidat. s. faciei ⁊ gutturis ⁊ totius corpis: ⁊ egressio oculoꝝ ad exteriora ⁊ fortis rubedo i eis vtrisqꝫ ⁊ sudor multus ⁊ itersectio vocis. Et raro q: si hec acciderint ⁊ nō subueniat̄ patiens moriet̄. Scđo dicit q̄ quādo hic acciderit illud per qđ succurrit̄ ē enema cū exhibitione mellis cū aqua calida in potu. Tertiū ē dare in potu olea lenificatiua in quibꝰ existit virꝰ tyriace sicut oleū de lilio: ⁊ laborare ad faciēdū q̄ vomat: q: si vomerit nō suffocabit̄. Et tandē repetit q̄ admīstret̄ enema qđ dꝫ eē paratū apud te: ne qn̄ indiges sit oportunū preparare ⁊ tēpus interponere ī eius prepatiōe. ¶ Nota prīo q̄ farmacū vomitiuū ꝑmanet plurimū ī supiori pte ⁊ trahit ad supiora: ⁊ conatꝰ ē nāe ad expellēdū per superiora: ⁊ ideo per suas qualitates cū stet in loco vicino cordi ⁊ spiritualibus ⁊ per modū motus qui ē ad superiora ɔprimēdo dyafragma versus spiritualia mēbra cōicāt accidētia sua cordi ⁊ mēbris spūalibꝰ ⁊ fiunt mala ⁊ ꝑiculosa presertim cū diu morat̄ ⁊ nō euāt̄ nec ipꝫ nec māe ad stomacū attractę. Ex quibꝰ rebꝰ pꝫ cā accidētium que hic ponūtur ⁊ eā periculositatis. Et si cū istis adiungas q̄ talia vomitiua sunt fortiū qualitatū: ⁊ q̄ os stomaci in quo maxime imprimūt cū sint ibi ē plurime subtilitatis ⁊ cōitatis cū corde ⁊ cerebro res erit clarior. Tēsio eīm accidit aut conatu fortiōiuꝫ neruoꝝ ad expellēduꝫ nociuuꝫ ꝑ cōitatē stomaci: aut musculoꝝ pectoris ⁊ ventris motiuoꝝ stomaci subordinatoꝝ. Egressio oculoꝝ accidit multis humoribꝰ mortis ꝓpter fortē motū partiū pectoris versus supiora: ⁊ silr̄ rubedo ⁊ silr̄ itersectio vocis propter nocumētuꝫ dyafragmatis: sudor aūt multus ex fortissima agitatōe totius. Et pꝫ q̄ q: motus isti sunt iuxta cor: accidit inde mors nisi subueniat̄. ¶ Scđo nota q̄ istis accidētibꝰ vere subuenit̄ remouendo cām: q: faciēdo farmacū ⁊ maluꝫ humorē educi per iferiora cū clisteri: aut per supiora cū ꝓuocatōe vomitus. Aut 2° remouet̄ ꝑmutando māꝫ ⁊ medicinā a loco nobili ⁊ multi sensus ad ignobile sicut ab ore stomaci ad funduꝫ: ⁊ fit cū melle ⁊ aqua calida abstergēdo ⁊ lubricare faciēdo. Aut 3° malā qualitatē remouēdo farmaci qđ fit cuꝫ oleis ī quibꝰ est virtꝰ tyriace. i. virtus resistēdi male qualitati farmaci quecūqꝫ sit illa: vt oleū de lilio aromaticitate sua. Sꝫ qn̄qꝫ facimꝰ cū eo ī quo plures istoꝝ modoꝝ sub-

Circa primū: hoc est circa vomitū ɔferentē: vn̄ dixit Hyp. scđo pronosticoꝝ q̄ vomitꝰ laudabilis ē ille cui flegma admixtum fuerit colicibꝰ: neqꝫ nimis est viscosus: quāto vero a simplicitate remotior: tāto suspectior ⁊c̄

ueniendi ꝯiungunt: vt est oleū qd̄ lābificādo medicinā ⁊ nauseā faciēdo preparat expulsioni ⁊ aromaticitate resistit male qualitati: ⁊ ita disponēdo mēbra vt min⁹ ledant. Et in clisteri sunt intētio euandi: disponēdi infer⁹: resoluendi vētositates: mollificādi mēbra. Et pōt ēt esse intētio tyriacalis: ⁊ iō Mesue intentōe 3ª. c. ij. vez inquit in oibus his confide ⁊ expecta maius iuuamētū ex clisterib⁹: tamē nō est dimittēda ꝓuocatio vomitus: vt patebit per ea que dicentur in vltima parte huius capituli.

Et egritudines quidē que sunt digniores eo vt ī eis fiat vomitus sūt cronice sicut idropisis ⁊ epilēpsia ⁊ melancolia ⁊ lepra ⁊ podagra ⁊ sciatica.

¶ Hic enumerat egritudines ī quib⁹ dignū ē vt fiat vomitus. Et dicit q̄ sunt egritudīes cronice sicut idropisis ⁊ melācolia epilēpsia lepra ⁊ podagra ⁊ sciatica. Circa quā partē cadūt alique difficultates. Prīa q: nō videt̄ q̄ vomitus magis ꝯferat in cronicis q̄ȝ in acutis egritudinib⁹. qd̄ ꝓbat̄: q: in illis egritudinib⁹ magis cōfert vomit⁹ quarum mā couenietius euatur vomitu: sed iste sunt pendentes a colera ⁊ ille sunt acute: ergo magis cōfert in acutis. Scd̄a difficultas q: nō videt̄ q̄ vomitus cōferat epilēsie ⁊ melācolie cū Haliabas prīo sermone practice dicat non couenire vomitū partib⁹ superiorib⁹: itē q: mā manet ad tale mēbrū cōstat q̄ non couenit. Tertia difficultas quia dicit vomitū couenire leprosis. sed videt̄ q̄ nō: q: purgatio cuȝ farmaco nō couenit vtētibus malo cibo. sed leprosorū corpora sunt huiusmōi: vt pȝ tractatu 3°. c. vltimo: ergo ⁊c̄. ¶ Ad primā rn̄det̄ notādo q̄ ī egritudinib⁹ acutis corp⁹ ē inflāmatū ⁊ paratū per motū ledi: ⁊ iō mot⁹ fortis nō pōt administrari sine notabili nocumēto. Et q: illaruȝ mā nō multū resistit farmaco: iō pōt euari couenienter per fluxū ventris. Et ob hanc cām ptim q: nocumēta vomit⁹ maiora sunt in eis: partim q: nō ita cogunt̄ vti farmacis nō ita in eis cōpetit euatio cū vomitu. Sed in cronicis est ecōtrario q: cū nō sint multe caliditatis: iō nō timet̄ inflāmatōis magnū nocumētū: ⁊ q: multaȝ taliuȝ mā nō euat̄ facile nisi farmaco multū violento: iō cogit necessitas multotiēs ⁊ cōsentit nā ⁊ egritudies q̄ in eis fortis vomit⁹ administret̄. Et ex hoc pȝ q: loquēdo de vomitu forti: vt loquit̄ Aui. q̄ magis in cronicis ꝯuenit morbis. Nec valet argumētū: Couenietius mā colerica euat̄ vomitu q̄ȝ flegmatica vel melācolica: ergo ꝯuenit qn̄ facit acutā egritudinem q: inflāmat: ⁊ ꝓ tūc inflāmatio quā faceret vomitus ē suspecta: sed in dispōne sanitatis mā colerica couenieti⁹ ⁊ facilius euatur vomitu q̄ȝ alia mā alijs paribus. Aliter tn̄ posset dici q̄ in aliqua egritudine magis couenire vomitū pōt intelligi duob⁹ modis. Uno mō q: vomitus pro mā illa euanda sit facilius ⁊ cū minori nocumento. 2° mō q: minus secure pōt vomitus dimitti. Primo mō in multis egritudinibus de colera nō acutis couenieti⁹ fit vomitus: q: mā eaȝ facilius ⁊ cū minori nocumēto euatur. Nō eniȝ ē impossibile māȝ acutā facere egritudinē nō acutam q: nō difficilē. Preterea nō ē incōueniēs eē egritudinem colericā nō acutā ⁊ nō cronicā d̄ dulci flegmate qd̄ vomitu educitur. Sed 2° mō couenietius administrat̄ vomit⁹ in cronicis: q: nō dimittit̄ nisi cū maiori nocumento. Nā ille egritudines nō acute ī quib⁹ mā ē facilis euatōis possunt absqȝ vomitu cuȝ fluxu vētris curari cū mā obediat leui medicine. Sȝ ille cronice de quib⁹ hic dicim⁹ nō possunt aliter curari: aut cū maxia difficultate aliter curant̄: ⁊ sic pȝ argumēti ad oppositū solutio. ¶ Ad scd̄am difficultatē dicit̄ q̄ lȝ nō fiat epilensia aut melācolia nisi nocumēto cōicato capiti: tn̄ radix male materie a qua hoc nocumētū fit qn̄qȝ est ī partib⁹ stomaci ⁊ sibi vicinis: vt ī epilensia que vocat̄ stomatica ⁊ in melācolia mirachia. Mō dicit̄ q̄ vomit⁹ nō ꝯfert istis nisi qn̄ sūt per cōitatē cū ptibus inferiorib⁹ in quib⁹ est radix materie. Halyabas aūt intellexit de illis que nō sunt per cōitatē. vnde etiā Auic. paȝ infra dicit q̄ vomit⁹ nocet epilēsie capitis. ¶ Ad tertiaȝ difficultatē dicit̄ q̄ in lepra ꝯfirmata nō ꝯfert vomitus nec alia fortis euacuatio: sed in nō ꝯfirmata confert vt habet sumi tertia quarti. Sȝ quādo dȝ purgari oȝ q̄ vtatur bono cibo. Et si ēt exoluat̄ nō tn̄ sequit̄ q̄ nō dȝ purgari ꝓpter iuuamētuȝ maius.

Uomitus preterea cū suis iuuamētis plerūqȝ affert egritudines sicut quādoqȝ generat surditatē.

¶ Hic dicit ī generali. Et si vomit⁹ habeat facere iuuamenta tn̄ facit quasdā egritudines ⁊ p̄cipue surditatem: ⁊ hoc q: mouet materias versus caput.

Ampli⁹ minutio nō ē cū eo ꝯiunuāda sȝ tardāda tribus dieb⁹ ⁊ precipue si ī ore stomaci fuerit humor.

¶ Ponit cañ. in cōiunctione vomit⁹ ⁊ flobothomie: dicēs q̄ minutio. i. flobothomia nō ē cōiungēda cū vomitu imo oȝ q̄ tardet̄ duob⁹ dieb⁹ aut tribus: p̄cipue si humor fuerit in ore stomaci. Et cā ē q: duos fortes mot⁹ inflāmātes ⁊ virtutē ꝓsternētes nō debemus inuicē cōiungere. Cū aūt humor ē in ore stomaci ne fiat attractio humoris illius in venas ē cauēda minutio: ⁊ etiā ne os stomaci debiliteť nimiū cum ex flobothomia ⁊ vomitu debilitant̄: ⁊ ēt ne accidat cōmotio fortis illius male materie in ore stomaci: quā cōmotionem sepe sequitur sincopis: vt dicetur in caplō de flobothomia.

Uomitus quoqȝ multotiēs fit difficilis propter humoris subtilitatē. Ipe igitur ē igrossandus potu sauich ⁊ granis granati.

¶ Docet cañ. quēdā spālez: dicēs q̄ multotiēs ē difficilis vomit⁹ ꝑꝑ subtilitatē materie: ⁊ tūc mā ē ingrossanda cū potu sauich. i. ptisane que ē facta cū granis granatorū: ⁊ hoc ē cōe cuȝ mā peccat subtilitate: ita vt sit inobediens euationi q̄ debet ingrossari vt dicitur supra.

Et scito q̄ exit⁹ male rei ꝑ iferiora post vomitū ē signū q̄ illō qd̄ faciebat fastidiū descēdit īferi⁹. Et vomit⁹ post ascellationē est signū q̄ ē ex accn̄tib⁹ ascellādi.

¶ Hanc partē ītroducit Dy. q̄ Aui. cōparat vomitū ad solutionē ventris ⁊ econtrario ponēdo duas conclusiōes: quaȝ prima ē hec. ¶ Solutio vētris per quā educit̄ mala res ꝓpter quaȝ apparebat vomitus necessarius excusat a vomitu: verbigratia si ꝓpter fastidium aut morsum cordis aut oculorū tenebrositatē sine febre apparet vomitus necessarius multotiēs per fluxū vētris per queȝ res mala egredit̄: purgat̄ corpus a causa coruȝ accidētiū ⁊ excusamur a vomitu: ⁊ iō id qd̄ Aui. post vomitū dicit dȝ intelligi postquā vomit⁹ apparuerit necessarius. ¶ Scd̄a ꝯclusio: multotiēs vomitus post necessitatē solutōis vētris excusat ab ea. pȝ q: per talē vomitū mltotiēs euacuat̄ illud qd̄ debuisset euari per solutionē vētris: verbigratia lūborum dolor vel genuū grauitas ī quib⁹ vniuersalr̄ putatur iuxta dicta 4° afforismoȝ necessaria solutio vētris ⁊ vomitus aliquādo excusat ab ea. Ego aūt puto q̄ iste ꝯclōnes sint vere: sed Aui. non intēdit eas: q: suus modus loquēdi hoc nō d̄notat cū dicit ē signū ⁊ nō dicit ē cā remotionis vt intēdūt cōclōnes Dy. Ideo dico q̄ multotiēs accidit fastidiū ⁊ vomitus ⁊ parato multo vomitu siue artificialiter siue nāliter cōtingit q̄ per secessum egredit̄ hūor malus aut mali odoris aut male speciei sicut colera vitellina vel prassina: ⁊ significāt tūc q̄ mā que erat prīo cā fastidij circa stomacū descendit ad inferiora. Et nō puto q̄ sit necessariū signū: imo vt plurimū ē: ita q̄ raro cōtigit q̄ sint multe materie: ita q̄ oporteat post vomitū cito euari a nā aliā mām deorsum. Sed sicut in colirica passiōe multotiens ⁊ inferi⁹ ⁊ supius euatur mā que est cā fastidij: ita putandū ē vt plurimū eē cū post vomitū sequat̄ solō ventris. Et ꝓportiōali mō itellige secūdā conclōnē.

Hora preterea vomēdi in estate melior causa doloris in meridie est.

¶ Hic docet meliorē horā vomēdi in estate: ⁊ attende q̄ hic inuenit̄ duplex lr̄a. Una dicit q̄ cā doloris: alia q̄ cā caloris: ⁊ vtraqȝ tollerari pōt. Dicit ergo q̄ melior hora vomēdi in estate ē in meridie cā doloris ꝑm vnā litterā: aut cā caloris ꝑm aliā litterā. Sed vtroqȝ mō cā ē vna q: in meridie ꝓpter caliditatē hūores sunt magis mobiles: ⁊ ista hora qua humores sunt mobiles dȝ ꝓuocari vomit⁹: q: est euatio difficilior q̄ȝ solō: ideo respectu caloris adiuuantis dȝ fieri ī meridie. Sed si fiat vomit⁹ ad sedādū dolorē ⁊ ad diuertēduȝ: tūc etiā in meridie magis iuuabit: ⁊ vtroqȝ modo verificatur.

Et vomitus corpori ꝯfert: sȝ visui nocumētuȝ facit.

¶ Hic cū iuuamēto vomitus exprimit nocumētū spāle: ⁊ dicit q̄ quāuis vomit⁹ cōfortet corpus totū tamē facit nocumētū ī visu. Et cā ē q: circa oculū partes sunt lasse: iō multū recipiunt de humore qui ad superiora mouetur: vnde supra habitum ē q̄ fascient̄ oculi in hora vomitus: ⁊ istoȝ humoȝ cursus ad oculū nocet. Nota tn̄ q̄ mltotiēs vomitus facit iuuamētū maius nocumēto: puta qn̄ visus eēt lesus ꝓpter malaȝ materiam in stomaco ⁊ partibus īferioribus contentam.

Ampli⁹ faciēduȝ nō ē vt p̄gnās vomat: qm̄ supfluitates corporis ipsius ī ea nō egredient̄. Et vomit⁹ ⁊ labor eā ad estuationē perducēt: faciēdū ē igit̄ vt quiescat. Alij vero quibus accidit vomitus sunt iuuandi.

¶ Hic docet in vltīo cañ. istius. c. ⁊ ē intentio Aui. q̄ lȝ ī nō pregnātibus cū accidit eis vomitus sunt incidāde ad vomitū: q: per illud purgant̄ ⁊ euatur cā vomitus ⁊ fastidij. Hoc tn̄ nō ē faciēdū in pregnātibus. Et cā ē q: per vomitū nō purgant̄ ab humore qui ē cā fastidij cū ille nō sit saltem ꝑm multas partes nisi in venis ⁊ nō euat̄ nisi a farmaco vomitiuo euante fortiter ⁊ nō per solā incitationem ad vomitū: iō faciēdū ē q̄ quiescāt a vomitu: q: ⁊ si ꝑ illd̄ aliquod hēatur iuuamētū maius tn̄ habēt nocumētū: q: ꝑ vomitū ⁊ laborē qui ē ī eo ducūtur ad estuationē. Et Dy. intelligit q̄ p̄gnātes nō debēt vomere vomitu forti: quoniā vomitus debilis eis cōcedit̄. Et vos per vomitū fortē itelligatis tā vomitū qui fit cū farmaco forti euante exoluēdo: ⁊ hūcoȝ ꝓhibere ex cañ. gnāli q̄ p̄gnātes non sunt purgande forti farmaco q̄ȝ vomitu qui fit cū magno cona

Modo tn̄ clariori eēt dicēdum q̄ cū egritudies acute subtiliū humoȝ sint vt in plurib⁹ febriles: ideo non ꝯpetit in eis ꝓuocatio vomit⁹ cū forti vomitiuo ne violētia motionis vomit⁹ ⁊ supercalefactōe farmaci vomitiui febris ī cēdatur maxime ī causonibus ⁊ tertianis ꝯtinuis: sed in īterpolatis pōt sanatiter ꝓuocari vomit⁹ cuȝ pēna aut cuȝ digito ori īposito vel cū aqua calida ⁊ oleo cōmuni: quare ⁊c̄.

Sauich ⁊ saoich noia st̄ arabica sinonima gnālia ad ordeuȝ fractū siue triticuȝ ⁊ ad oēs fructus ꝯtritos cuȝ multa aq̄ coctuȝ: ⁊ iō aliqn̄ inueniūtur in libris sauich ordei: sauich tritici: sauich pomoȝ: sauich prunoruȝ: sauich granatoruȝ ⁊c̄ huiusmodi. intellige ergo hic per sauich ex granis granatorū factū. grana eīm granatoȝ cū aqua cōtusa ⁊ in potu data coleraȝ subtilem nimis īspissant. vel intellige per sauich ordeū fractuȝ permixtum his granis aut succo coruȝ q̄ inspissat ⁊ ingrossat coleraȝ: prio per substātiaȝ ordei ⁊ scd̄o ꝑ qualitatē succi mali granati ⁊c̄.

Scias tn̄ q̄ si vomitus ex aliqua causa sit pregnāti necessarius: puta q: sumpsit aliquod venenū: vel q: sursuȝ abūdat in furiosis humoribus: tutius sibi fit in medijs mēsibus impregnatiōis. s. quarto quinto ⁊ sexto q̄ȝ in trib⁹ primis vel vlti-

mis: cotilidones eiꝫ seu ligamēta quibus appendunꝛ pānıculi fetus orificijs venaꝝ matricis sunt fortiores in medijs mensibus: iuxta illud Hypo. quarta affo. affo. illo: Pregnātes purgare si cōuenit a q̄rto vsq3 ad septimuz ⁊c̄. Et p̄ le videas q̄ dicit Gal. in ɔmēto: quare ⁊c̄.

tu vt cū pēna vel eū alio mō laborioso sine farmaco solutiuo. Et fm̄ hoc ego puto ꝙ Aui. itelligit ꝙ estuatio ⁊ labor supant in malitia iuuamētuz euacuatiōis. Sed qn̄ leniter pōt fieri vomitus rei cōtente ī cōcauo stomaci cōfert. Et tu ex hoc ītelligis eām quare Aui. 21ª tertij. c. de regimīe ꝓgnātiū. ⁊ Rasis 4° Almāsoris ꝓportionali caplō nō docent quomodo eas prouocare ad vomitum: sed confortare cum stipticis ⁊c̄.

¶ Caplm̄ 12m de eo qd̄ agere dꝫ ille qui vomit.

c Um ille qui vomuerit a suo vomitu euaserit os suuz ⁊ faciē post vomitū abluere debet ex aceto aqua tꝑato: vt grauitas q̄ qn̄q3 capiti accidit remoueatꝛ: ⁊ paꝝ masticis cū aqua macianoꝝ bibat: ⁊ caueat sibi a comestione ⁊ potu aq̄ ⁊ diu quiescat: ⁊ ipsiꝰ iungantur ipocūdria ⁊ ingrediatur balneuz ⁊ abluat se velociter ⁊ egrediatꝛ. Et si necessariū ei fuerit dare ad comedēdū sit res boni saporis ⁊ bone substātie ⁊ velocis digōnis.

¶ In p̄cedēti caplō habuimus cañ. de vsu vomitꝰ. Hic habemꝰ cañ. ī vsu ānexorū vel regulā seruādam in ānexis vomitui. Et sunt quinq3. Primū ē quid dꝫ facere ille qui vomit sine alio nocumēto. 2m ē de iuuamētis vomitꝰ. 3m ē de impedimētis ⁊ nocumētis vomitꝰ. 4m de succurrēdo dispōnibus accidētiū vomētis dū vomit vel ē ī ꝓpinqua dispōne vomēdi. 5m de succurrēdo ei quo superfluit vomitus. 2ª ibi: Hypo. p̄cepit. 3ª ibi: supfluus vomitus. 4ª ibi: de ꝓhibitiōe. 5ª ibi: fiat vt. In p̄nti. c. Aui. p̄cepit sex. ¶ Primū ꝙ qn̄ ē cōpletus vomitꝰ dꝫ ablui facies cuz aceto ⁊ aqua rosata: vt remoueatꝛ grauitas capitis: ⁊ remouet istā grauitatē ista ablutio tēꝑando calorē ⁊ reꝑcutiendo. ¶ Scd̄z ē ꝙ statiz bibat parū masticis cū aqua macianorū habētiū stipticitatē infra tamē citoniorū stipticitatē: Et aqua eoꝝ ē succus eorū deputatus: ista enim sui stipticitate ⁊ aromaticitate cōfortant stomacū relaxatū ī vomēdo. ¶ Tertiū ē ꝙ caueat a potu aque ⁊ a comestiōe: q2 stomacus dbilitatus nō bñ digereret ⁊ grauaretꝛ ⁊ relaxaretꝛ per aquā. Et hoc intelligatꝛ tēpore propinquo actui vomēdi: ⁊ totū ē dictū ī p̄cedēti caplō. ¶ Quartuz tn̄ ē vt qescat ⁊ pauset a labore ⁊ vngantur ipocūdria cuz oleo tepido ⁊ musculi vētris qui laborauerūt in vomitu lassitudine dimittantꝛ. ¶ Quītū ē ꝙ īgrediatꝛ balneū ⁊ lauet se velociter ⁊ cito egrediatꝛ: ⁊ hoc totū vt humiditates ⁊ vapores moti ad cutim resoluantꝛ absq3 aliorū attractōe. ¶ Sextū ē ꝙ hora qua videtꝛ cibus necessarius: detꝛ ei cibus boni saporis vt ipm̄ bñ amplectatꝛ stomacus: ⁊ bone substantie ne genitum ex eo sit paratū putredini: ⁊ facilis digōnis vt digeratur a stomaco debilitato ī vomitu ⁊c̄.

¶ Caplm̄ 13m de iuuamentis que affert vomitus.

b Ypocrates precepit vomituz fieri in vno quoq3 mēse duobus diebus cōtinuis vt ī secūdo emēdetur id qd̄ in primo die fuit difficile: ⁊ vt expellatur id qd̄ aduenit stomaco. Hyp. nāq3 securitatē facit ꝙ cuz eo ɔseruatꝛ sanitas: hoc autē plus est maluz.

¶ Hoc caplm̄ vt dictū fuit supra ē de iuuamentis vomitus. Et diuiditꝛ in quattuor partes. Primo docet qualis ē vsus vomitus cōferētis ī regimine sanitatis. 2° narrat sua iuuamēta. 3° addit cōditiōes obseruādas ī vsu talis vomitus. 4° quibꝰ corporibꝰ cōfert. 2ª ibi propter vomitus. 3ª ibi ꝓpe finē capituli: ipse quoq3 dꝫ fieri. 4ª ibi: ⁊ ille quidē. Dicit primo auctoritate Hypo. ꝙ vomitꝰ dꝫ fieri ī omni mēse duobꝰ diebꝰ cōtinuis: ⁊ fit duobus diebus ꝓpter duas cās. Una ē vt in 2° die expellatꝛ illud qd̄ fuit difficilis expulsionis in primo. Et cā secūda ē vt expellantur humores qui ad stomacū a vicinis mēbris cucurrerint in actu vomitus. De tali eiꝫ vomitu testatꝛ Hypo. ꝙ afferat securitatē: ⁊ cū eo seruatꝛ sanitas. Sed illud qd̄ est plus q2 pluribus diebus ē malū ī cōseruatione sanitatis: lꝫ forte ī preseruatiōe vel cura qn̄q3 sit āpliꝰ vtendū qn̄q3 minꝰ. Et ex hoc p̄io soluitꝛ vnum dubiū hic moueri solitū: vtruz ī alicuius corporis cōseruatiōe sit vtendū vomitu duobus diebꝰ vno post aliū? Rñdetꝛ ꝙ sumēdo cōseruationē large ꝓ p̄seruatiōe ⁊ cōseruatiōe in multis corporibꝰ ē plus vtēdum vomitu: vt expresse vult Gal. in 6° de regimīe sanitatis ī hoīe q hꝫ latū porū trāseūtē a felle ad stomacū versus itestina: ⁊ silr̄ in multoꝝ morboꝝ cura: sed in pura cōseruatiōe nō oportet plus. ¶ Nota tn̄ ꝙ non oīa corpora cōseruanda indigēt precise equali mēsura vomitus: quia quedā plus quedā minus vomere debent: aut vomitu indigent. Oīa tn̄ que vomere debēt aut vomitu indigēt melius ē ⁊ securiꝰ vt in oī mēse duobus diebus vomāt vt p̄cipitꝛ: sed quedā plus: ⁊ quedā minꝰ: ⁊ quedā cū maiori conatu: ⁊ q̄dā cū minori. ¶ Solet etiā moueri scd̄m dubiū: vtrū in cōseruatiōe tēperati ɔueniat vomitꝰ? ⁊ videtur ꝙ sic: q2 Aui. loquitꝛ vniuersalr̄. Quod nō arguitꝛ: q2 tēꝑatus tantū appetit quātū digerere pōt: ergo nō idiget euacuatione superfluitatū ꝑ vomitū. Hic rñdetꝛ ꝙ tēperatus aut regitur regimīe sibi ꝓportionato aut nō. Si primo mō tn̄ appetit quātū bñ digerere pōt: ⁊ iō nō multiplicatꝛ superfluitas vomēda: iō sufficit ei exercitiū ⁊ balneū. Si secūdo mō tūc indiget vomitu. nā hoīes tēperati qn̄q3 nō sequūtꝛ regulā sue nāe: sꝫ ꝓpter voluptatē nimis comedentes: aut ꝓpter occupatiōez nō comedētes horis debitis: aut comedētes res nō bonas cōgregāt superfluitatē expellēdā vomitu. Et cōfert eis vomitus mō dicto. Videtꝛ tn̄ ꝙ si optima nā que vere ē in medio tēperamēti tantū appetit q̄ntū digerere pōt: ꝙ tꝑatus versus frigiduz in extremo tēperamēti appetit plusq3 pōt digerere: ⁊ tēperatus ī extremo tēperamēti versus calidū minus appetit q3 possit digerere. ¶ Tertiū dubiū ē vtrū dbeat ɔseruādus vomere duobus diebus īmediatis? Et videtꝛ ꝙ nō: q2 melius ē īterponere aliquē vel aliquos dies īter primū ⁊ secūdū vomituz vt virtus restauretꝛ per quietē: ⁊ melius possit secūdū vomitū perficere. Hic rñdetꝛ ꝙ regula Aui. ē melior: ⁊ rō q2 si plus starēt humores magis quietarentꝛ in stomaco ⁊ difficilius educerentꝛ ⁊ aliqua facerēt nocumēta: ⁊ in peiores dispōnes mutarentꝛ. Et ad rōnez dicitꝛ ꝙ ī sanis cōseruādis hic vomitus nō ducit ad tantū laborē quin ī crastinū possit ɔueniēter vomere: in alijs aūt aliquādo oꝫ spectare subleuationem virtutis.

Et ideo tale vomitiuū debet cē debile ⁊ nō forte ne virtus notabilr̄ debilitetur: quare ⁊c̄.

Et vomitꝰ quidē qui ē huiusmodi euacuat flegma ⁊ colerā ⁊ mūdificat stomacū. Ipse nāq3 nō habet ꝙ ipsuz mūdet sicut intestina habēt colerā rubeā que ad ea descēdit ⁊ mundat ea.

¶ Hic ostēdit iuuamēta vomitꝰ: ⁊ p̄° magis ī generali. 2° magis in spāli. 2ª ibi: ⁊ remouet. In p̄ª ꝑte dicit ꝙ vomitus factꝰ mō dicto euacuat colerā ⁊ flegma ⁊ mūdificat stomacū ab illis humoribꝰ: q stomacꝰ īdiget mūdificatōe artificiali: q2 nō hꝫ a nā id qd̄ ipsuz mūdificaret: sꝫ bene ītestina hūt mundificatorū nāle colerā rubeā que trāsmitꝛ ad ea ꝑ porū a chistifellis: vt dictū est p̄ª fen huius cañ. ¶ Nota ergo p̄° ꝙ per anothomiā videtꝛ porusfelleus vadens ad ɔcauuz ītestinoꝝ per quē trāsmittitꝛ colera ad ea ⁊ stimulat ad egestionē: ⁊ cū hoc lauat ītestina a flegmatibus q̄ in eis ɔgregantꝛ: ad stomacū vero vadit paruus porus q nō hꝫ apertā viā ad trāseundū ad ɔcauitatē stomaci: imo tantū defert aliquā partē ad calefaciendū fundum stomaci. ¶ Querit aūt Gal. 4° de vtilitate ꝑticulaꝝ. q̄re ad stomacū nobiliorē ⁊ īdigētē nā nō misit talē purgationez? Et rūdet ꝙ deijceret appetitū si ī ɔcauitatē trāsiret. Un̄ experiētia notat ꝙ multa colera currēte ad stomacuz sicut multotiēs ī icterıcia aut in alijs casibꝰ statiz deijcitꝛ appetitꝰ. Et ī illis in quibꝰ porusfelleus ad stomacū venie[ns] ē latus: de quibꝰ Gal. loquitꝛ 2° tegni ⁊ multotiens alibi. Ad hoc ergo nocumētuz vitāduz nā nō misit talem rez pūgatiuā ī stomaco: ⁊ idiget adiutorio artificiali: ⁊ hoc precipue in hoīe. Nec ꝓpterea dicitꝛ nā deficiēs ī necessarijs: q2 dedit homini intellectū per quē pōt sibi artificialr̄ ꝓuidere de mūdificādo stomacū cū vomitu. ¶ Nota 2° ꝙ cā quare īdiget vomitu ī regimīe sanitatis: est q2 erratꝛ vtplurimū in regimīe vite: ⁊ error ille vtplurimū ē ad grossiorē dietā: vt dicitꝛ p̄ª particula affo. ⁊ p̄ª particula ꝓblematū. Augmētuz aūt cibi est cā īdigestionis ⁊ ꝑ īdigestionez ī stomaco multiplicatꝛ flegma. Additꝛ ēt ꝙ qn̄q3 erratꝛ ī paucitate: ⁊ tūc vtplurimū stomacus trahit cū violētia a vicinis mēbris: ⁊ tūc multiplicatꝛ ī eo flegma: ⁊ iō oīs fere stomacꝰ īdiget vomitu mūdificāte ipꝫ a flegmate vel a colera vel ab ambobꝰ. Sed tunc cadit dubitatio q2 videtꝛ ꝙ meliꝰ sit mūdificare stomacū ꝑ secessuz q3 ꝑ vomitū: ⁊ per ɔsequēs ꝙ vomitꝰ nō sit oportunꝰ. Et assumptū ꝓbatꝛ q2 euācuatio ꝑ secessuz ē magis nālis ⁊ magis facilis: ⁊ habetꝛ p̄ª ... illo affo. Que ducere oꝫ. Et ꝙ sit facilior dicitꝛ 2ª afforismoꝝ illo affo. In oībꝰ morbis ca q̄ circa vmblicū. Forte diceretꝛ ꝙ lꝫ absolute facilior sit euācatio per secessuz q3 per vomitū: tn̄ euācatio materieꝝ ī stomaco existētiuz est facilior ꝑ vomitū q3 ꝑ secessuz. ¶ Cōtra: si mā repit ad stomacū decē... ē ipsaz ad itestina expellere q3 ad meri: q2 virtꝰ nālis de... portā stomaci īferiorē expulsiōi ⁊ portā superiorez ...actioni. Et ꝓpter hoc magis mouetꝛ per secessum mā ...recta ad stomacū a medicina q3 ad vomitū. Et ideo etiā m...rieꝝ que sunt in stomaco facilior ē euācatio per secessum ⁊ nālior. ⁊ argumētū totū ē Mesue de cōsolatione medicinaꝝ. c. p̄io post ꝓhemiū eū dixit: Sexta cā est qm̄ si ad stomacū repit mā decētius ē ipam ad intestina expellere q3 ad meri. Virtus enim nālis inferiorē stomaci portā expulsioni: attractiōi vero meri desernit. ¶ In oppositūz ē Aui. hic ⁊ auctoritas Hypo. qui volūt ꝙ vomitus iste ē necessarius ⁊ vtilis ī cōseruatiōe sanitatis. De secessu aūt artificiali hoc nō dicūt: ideo 3ª primi. c. de exercitio. ꝓhibet vsum farmacoꝝ: quia farmacia purgat ⁊ inueterat. Et Gal. 3° de regimine sanitatis vult ꝙ sanatiue artis nō est

Educitꝛ ēt qn̄q3 vomitu melancolia vi nature ⁊ vtiliter cuꝫ porus splenis ad orificiū stomaci transiens effundit illic supfluā melancoliā. De mundificatione autē stomaci lege Gal. in quarto de iuuamētis mēbrorum. c. iij. ⁊. x. ⁊ ibi multa alia ad propositū inuenies: quare ⁊c̄.

cognoscere virtutē farmacoꝝ. Ad dubiū respōdet Dy. ꝙ vniuersalr in regimīe sanitatis meliꝰ est vti vomitu q̄z farmaco solutiuo: nisi dispō corpis sit multū extranea: verbi grā ꝙ stomacꝰ eēt valde debilis: aut bō paratꝰ ad ptisim: aut valde difficulter vomēs ꝓpter alias dispōnes ꝓhibētes a vomitu. Et hec ꝓpter tres cās. Pria q: farmaca solutiua oīa sunt alteratiua corpis: ⁊ in ꝯseruatiōe sanitatis nō idigemꝰ alteratōe. 2ª q: farmaca solutiua operanť inferēdo violentiā nāe: ⁊ ideo debilitāt mēbra: ⁊ cū hoc faciūt pigritiā in mēbris expulsiōis ꝙ nō expellāt absq̄z stimulo: ⁊ hoc est magnū nocumētū in eūone nāli ⁊ necessaria sicut est secessus. Fieri aūt talez pigriciā a vomitu nō est iconueniens. Sz tertia cā est q: stomacꝰ nō hz qđ ipz mūdet sicut itestina. Et iō rūdet ꝙ lz eūatio in se per actū eūonis ꝑ secessuz sit nālior ⁊ facilior: tū merito illoꝝ cū quibꝰ fit: est difficilior: q: fit cū farmacis facientibꝰ nocumenta dicta: sed vomitꝰ fit solū cū cibalibꝰ rebꝰ sūptis ⁊ cū stimulatiōe cū pēna vel digito vel re alia in ore posita. Mihi videť ꝙ hec rūsio non sit gnālis. nā eūatio per fluxū vētris non fit solū cuz farmaco solutiuo: sz cū lenitiuis ⁊ abstersiuis ⁊ lābificatiuis ⁊ lubricatiuis: ⁊ cū rebꝰ eque bn̄ cibalibꝰ sicut ille cū quibꝰ ꝑparanť ad vomitū: de quo hic est sermo. Et iō videť mihi ꝙ tertia cā Dy. nō est ad ꝓpositū: q: q̄stio ē de eūone eiꝰ qđ in stomaco ꝯtineť: q: stomacus nō hz rez ipm mūdātez sicut itestina: vtruz sit meliꝰ per vomitū q̄z per secessuz eūare? Et iō videť mihi ꝙ Dy. ⁊ si non ex toto rez declarauit: tū fuit vicinus veritati. Diciť eiz ꝙ illđ qđ ē in stomaco a nā plurimū expelliť ꝑ iferiora: q: illa via est nālior ⁊ ille motꝰ facilior: ⁊ vtplurimū meliꝰ est cōtētus in stomaco ꝙ dz expelli ⁊ trāsmitti per iferiora: q: plurimū ē kilus aut supfluitas prime digōnis que kilo est admixta: vt ergo res bona ⁊ vtilis sugať a venis meseraicis que terminanť ad itestina: bonū fuit ꝙ nā hoc modo icliněť facere. Sz qn̄ nō itendimꝰ ꝙ tale qđ trāseat in nutrimētū: melius est nisi fuerit cā ipediens ꝓuocare vomitū: vn̄ Auic. pª quarti. in febribꝰ in quibus minime ꝯpetit vomitꝰ precipit qn̄ mā inclinat ad stomacū. Et rō huiꝰ est illa quā dicit Dy. q: id qđ in stomaco ꝯtineť precipue in ꝯcauo cū remodicū participāte nā extranea: aut cibi aut cū solis cibalibꝰ ꝑ icitationē pōt expelli. Si ēt res aliq̄ medicialis deť: tū paucū morať ꝑ icitationē ad vomitū simul cuz humore ꝯtento ī stomaco expelliť: vn̄ viscosos humores nō facile puro lenitiuo possumus eūare: ⁊ illud oz multo tpe morari ⁊ per itestina transire ⁊ ea ledere: ⁊ cuz hoc aliqđ trāsit de eo ad epar ꝑ venas meseraicas qđ nō oz in ꝓuocatōe vomitus: ⁊ ideo meliꝰ est istas tales supfluitates in regimine sanitatis per vomitū expelli. Secus aūt est i supfluitatibꝰ que ꝯtinenť: aut in venis: aut in ambitu totiꝰ: aut in itestinis. ⁊ hec solutio plus satisfacit videre meo.

Et remouet grauitatez que accidit capiti ⁊ clarificat visuz ⁊ aufert fastidiuz: ⁊ cōfert ei ad cuius stomacuz descēdit colera que ipsius corrūpit cibuz: quoniaz cuz precesserit vomitus: eius cibꝰ semper mundus veniet: ⁊ remouet abhominationē que fit ꝓpter vnctuositatez ⁊ casuz desiderij ipsius meri: ⁊ qđ facit desiderare acutum ⁊ acetosuz ⁊ ponticū: ⁊ cōfert lassitati corporis ⁊ vlceribus que sūt in renibꝰ ⁊ vesica: ⁊ est lepre forte medicamētum ⁊ malicie coloris ⁊ epilepsie stomatice ⁊ ictericie ⁊ asmati ⁊ tremori ⁊ paralisi: ⁊ est ex curatōibus que ꝯferunt habētibꝰ vlcera nigra magna.

¶ Hic narrat specialia iuuamenta vomitus: ⁊ sunt. xvj. Primū ē q: remouet grauitatē capitis. s. qn̄ ē per cōitatē stomaci ⁊ mēbroꝝ inferiorū: sed si eēt per ꝓprietatē i capite nō cōfert. 2m ē ꝙ clarificat visum ⁊ intelligas qn̄ ē turbatus per cōitatē stomaci. Sed si sit per ꝓprietatē i oculo nocumētū potius nocet multū vt pz in ꝑcedēti caplo. Sz cā tertij quarti quinti ⁊ sexti simul diceť in sequentibus. 7m in remouēdo fastidiū ⁊ cōferendo illi ad cuius stomacū descēdit colera que corrūpit suū cibū: ⁊ remouet abhominationē que fit ꝓpter vnctuositatē. Et remouet casum veri ⁊ nālis desiderij. Et remouet illud qđ fecit desiderare acetosum ⁊ acutū ⁊ ponticū: ⁊ supple alia magis extranea: sicut gipsum ⁊ carbones. Oīa enim hec remouētur ꝑ eūationē humoris in stomaco cōtenti ⁊ per stomaci mūdificationē: q: talis humor erat cā illoꝝ. 8m aūt ē ꝙ confert lassitati corporis: q: illa ꝓuenit ex multitudine flegmatis in toto que remoueť eūato flegmate a stomaco: q: postea residuū facile resolviť. 9m ē ꝙ confert vlceribus renū ⁊ vesice: q: eūat mām fouētem vlcera: ⁊ diuertiť vt diciť 16ª tertij de hoc. 10m ē ꝙ est optimū medicamē lepre ⁊ intelligiť ꝙ remoueť mā que ē cā eius per hūc leuē vomitū. Sed vomitus cū helleboro magis ēt cōfert tempore suo in lepra. Eradicat eniz mās quaꝝ difficilis ē eūatio a quibus lepra pendet. 11m ē ꝙ cōfert habētibus malitiam coloris eūando flegma qđ prohibet bonā digōnez que bonum colorē facit. 12m ē ꝙ cōfert epilepsie stomatice: ⁊ nō ꝓpter proprietatē capitis. 13m ē ꝙ cōfert ictericie oppilatiue. Nō eniz ē putandū i ea solū eē flegma qđ ē i porofelleo: sed ēt esse flegma multū in partibus circūstantibꝰ quo eūato cū vomitu facili residuū pelliť. Aut forte vult ꝙ cōfert eūando colerā currētez ad stomacū preternāliter propter regurgitationē a felle: q: paruz aut nihil vadit ad intestina. Et forte ista expositio ē melior: q: vult ꝙ illud qđ vadit ad intestina nō pōt vomitu aut cū difficultate educi vt supra patuit. Aut tertio pōt dici ꝙ cōfert ictericie in via preuisionis aut ꝑseruatiōis ab ea: q: eūat flegma qđ ē in stomaco qđ futurū ē cā oppilatōis. Dicit decimoquarto ꝙ ꝯfert asmati. Sed cōtra: in asmate mā duciť versus mēbrū patiēs per vomitū: ergo nō cōfert: imo nocet. Hic rūdet Dy. ⁊ cōcordat cū Halyabate ꝙ quibusdā mēbris confert vomitus magis vt sunt inferiora ⁊ multū distātia a stomaco q: eūat ⁊ diuertit: ⁊ quibusdā minus sicut capiti collo ⁊ pulmoni. Et iō dicit Dy. ꝙ vomitus nō confert asmati dū mā ē in fluxu: sed postquā iā fluxit. Et hoc ꝓpter tres cās: quarū vna ē eūando flegma qđ est in stomaco eūat illud qđ fouet mām asmatis: lz nō sit cā coniuncta. Scđo q: vomitus cuz forti vomitiuo eūat mās difficilis eūationis: que sunt in pectore. Tertio q: in vomitu fortiter cōmoueť mēbra hanelitus: ⁊ iō calefiunt ⁊ iuuant ad subtiliandū humorē peccantē. Ego tū video Rasim ꝑcipere vomitū 9º almāsoris i prima septimana. ⁊ Aui. ꝑcipe 10ª tertij vomitū cōtinuū: ⁊ ꝓprie post cibuz. Et videť ꝙ hoc sit q: per ipm fit maius iuuamētū eūando mām: que ē sub forma cāe antecedētis q̄z nocumētum ex motu versus pulmonē: ⁊ q: in transitu incisiuorū ⁊ acutoꝝ ꝑ meri subtiles eoꝝ partes facilius cōicanť pulmoni: bn̄ ēt materia que ē in eo fit facilior ad exitū. Qn̄q̄z enim preceptiť vomitus cū helleboro precipue nigro: ⁊ tunc eūantur materie difficilis eūationis sicut flegma iā fixū in pulmone. Dicit vlterius ꝙ cōfert tremori ⁊ paralisi: q: eūat materias eoꝝ que sunt difficilis eūationis: ⁊ hoc ē maxime de vomitu q fit cū forti vomitiuo. Etiā vomitus post cibū eūando materias cāe antecedētis ē vtilis. Et q: Aui. videť hic loqui de vomitu qui ē cōseruatiuus sanitatis: ego puto ꝙ nō intelligat in isto caplo nisi de iuuamēto qđ fit eūando māz q̄ est in stomaco: ⁊ illud iuuamētū ē eūando cām antecedētē in oībus alijs morbis exceptis morbis stomaci. Ultimo dicit ꝙ cōfert hn̄tibus vlcera nigra mala. qđ si intelligať đ forti eūante melancolicū humorē res ē clara: ⁊ iste eūant a longinquo. Si vero loquatur de vomitu facto ad conseruationē: erit q: ista mundificatio ē causa melioris digōis in epate: ⁊ ꝙ in ipso minus de humore melancolico puto putrefieri ⁊ ad cutem moueri.

Sicut ē i cacħexie in qua i primis ꝑmutatur color corporis ⁊ facici ad albedinē ⁊ citrinitatē ⁊ est dispositio antecedens idropisiz: vt vlt Aui. xiiij. tertij tractatu q̄rto. c. iij. cui compeťt vomitꝰ: q: per vomituz purgātur humores: qui si ad cutem spargerēť fedarēť colorez. iuuat ergo vomitus diuertēdo huiusmodi hūores peccantes a supficie corporis ⁊ eos educendo: quare ⁊c̄.

Seias ꝙ Rasis quarto almāsoris. c. de vomitu sic dixit de iuuamentis eius: Uomitꝰ si vt oz tēperate fiat: stōacū purgat ⁊ digestiuā meliorez efficit ⁊ corpꝰ renouat ⁊ mūdat: caputq̄z ⁊ sensum alleuiat ⁊ visū acuit ⁊c̄.

Ipe quoq̄z fieri dz i mēse semel aut bis pꝰ repletōez ita ꝙ n̄ obserueť reuolutio scita neq̄z numerꝰ dieꝝ notꝰ.

¶ Hic vt predicitur addit quasdaz conditiones obseruandas in vsu vomitus. Et dicit ꝙ iste vomitꝰ debet fieri in mense semel aut bis modo dicto vno post aliuz ⁊ post repletionez ex cibo. ⁊ hoc propter causas dictas. Sed addit hic ꝙ in eo nō dz obseruari reuolutio scita. ⁊ numerꝰ dieꝝ: q: nō dz semꝑ in capite triū dierū fieri: q: qn̄ ita obseruareť fieret necessitas cōtinuādi. Et hoc mō ꝓpter assuefactionē ⁊ dimissiōez ordinis esset nocumentū. vt ergo non faciamꝰ hāc cōsuetudinē: bonū ē nō obseruare numerū dieꝝ iter vnū vomitiuū ⁊ aliud.

Et ille quidē cui maius iuuamētuz affert vomitꝰ: est cuius cōplexio prima est colerica ⁊ est macer.

¶ Hic docet quibus corporibus magis ꝯfert vomitus: ⁊ dicit ꝙ cōfert colericis ⁊ multotiēs: ⁊ hoc dictum ē supra satis: ⁊ est talis sententia quarta afforis. illo affo. Graciles ⁊ facile ⁊c̄.

Seito tn̄ ꝙ vomitus nō ē macris vtilis gnāliter ex parte maciei: quia macris melācolicis nō multuz ꝯuenit: sz inquātuz repletiōi colerice ꝯiungiť aut ei attestatur: quare ⁊c̄.

¶ Caplm 14m de malitijs q̄ ꝓueniūt ex supfluo vomitu.

Superfluus vomitꝰ stomaco nocet ⁊ ipsuz debilitat ⁊ resoluit ipm ⁊ facit eū aptū ita vt materie ad eū perueniāt ⁊ obest pectori ⁊ visui ⁊ dētibꝰ ⁊ antiquis capitis doloribꝰ nisi eis qui sunt ꝑꝑ sacietatē stomaci ⁊ facit nocumētū epilepsie capitis q̄ nō ē cā iferioꝝ mēbroꝝ. Supfluitas quoq̄z q̄ est in ipso nocet epati ⁊ pulmoni ⁊ oculo ⁊ aliquā venarū qn̄q̄z scindit.

¶ Hic narrat impedimēta vomitus supflui. Et diuidiť in duas partes. Nā prio facit hoc. Scđo oūdit vnā specialē corporis dispōnem i vomēdo: ⁊ ponit illius regimē i gnāli. 2ª ibi: ex oībus. Primo ponit nocumēta ⁊ sunt decem: quorū primū ē ꝙ nocet stomaco ipm debilitando in opatiōe sua digōnis ⁊ appetitꝰ ⁊ resoluēdo substantiā suā ꝓpter magnā agitationē: ⁊ ꝓpter hoc reddit ipm aptum vt materie extranee declinēt ad ipm: qn̄ mēbra fortia trāsmittūt ad debilia: ⁊ hoc primū ē verū nō in oī stomaco sed in debili cui nocet. Nā Auic. ꝑcipit ꝙ illū qui debilem hz stomacū in nulla egritudine vomere facias. Scđz ē ꝙ nocet pectori. Tertiū ꝙ nocet visui. Quartū ꝙ nocet dentibus.

bus. Quintū ē ꝙ nocet ātiquis doloribꝰ capitis nisi fuerit cā stomaci. Et hoc ē verū de moderato: qꝛ mouet materias versus caput. Tamen sup̄fluus nocet in oībꝰ: qꝛ mouet mām tā versus ista mēbra q̄ȝ supꝛascripta: ⁊ maxime ī his qui habēt hec mēbra debilia: vt pȝ de pectore in affo. q̄rte ꝑticule: Ptisicos vero ⁊c̄. Dixit aūt ātiq̄s: qꝛ vtplurimū in illis cōfirmatū ē nocumētū: sed tū ēt ī recētibꝰ qui non sunt cā inferiorū mēbroꝝ nocet. Sextū nocumētū ē ī epilepsia que ē per ꝓprietatē in capite: ⁊ hoc ꝑꝑ cām eandē. Sed ī illa que ē per cōitatē stomaci dictū ē ꝙ cōfert. Ista sola vocaꝶ hic epilepsia capitis nō obstāte ꝙ oīs epilepsia sit in capite: ⁊ in ista ēt vomitus supꝛascriptus nocet. Septimo nocet epati: ⁊ octauo pulmoni: nono oculis: ⁊ ista tria sunt vera de sup̄fluo solū: qꝛ ꝓpter solā agitationem debilitant etiā epar ⁊ pulmonē: verūtamen videꝶ ꝙ oculis noceat tēperatus. Decimū ē nocumentuȝ ꝙ aliq̄n ē cā fracture vene: aut in pulmone: aut ī epate ex forti agitatōe ⁊ tēsione que fiūt in ip̄is: ⁊ hoc ē veꝝ de superfluo vtplurimū: licet in multis ꝑparatis q̄nq̄ȝ moderatus hoc facit: ⁊ hic iō ē cauēdus ⁊ pꝛeparandus in pꝛeꝑatis.

Idē Rasis libro ⁊ caplo āica allegatis sic cōmemorauit nocumēta vomitꝰ dicens: ꝙ si multꝰ fuerit vomitus: corpus desiccabit: atq̄ȝ epati ⁊ corpi necnō oculis ⁊ pulmoni nocebit: venas quoq̄ȝ scindit q̄nq̄ȝ ⁊ rumpit et passio accidit emoptoica ⁊c̄.

Ex hoībꝰ ꝑterea ē qui vult cito īpleri: deīde nō tollerat īmo ꝑꝑat ad vomēdū. Et actio huiꝰ ex eis ē q̄ ꝑducūt eū ad malas egritudies māsiuas: ipse ergo a repletōe ꝓhibēdus ē: ⁊ tu ip̄sius cibum ⁊ potū mensura.

¶ Hic facit hoc qđ dictū ē: dicēs ꝙ sunt quidā hoīes q̄ volūt cito impleri. i. qui comedūt multū in vice vna: quia multū appetūt ꝓpter voluptatē: sed post stomacus nō tollerat: ⁊ oȝ ꝙ vomāt: ⁊ illud est ex rebus que ip̄os ducunt ad māsiuas egritudines: qꝛ debilitādo stomacū ē cā corruptionis digōis que ē mater fere oīuȝ egritudinū: vt dicit 13ª tertij: ⁊ iō pꝛohibēdus est hic talis a repletiōe: ⁊ tu debes mensurare cibum suum ⁊ potum ⁊c̄.

¶ Caplꝫ ism̄ đ mō succurrēdi dispōibꝰ q̄ accidūt vomēti.

De prohibitōe aūt vomēdi diximus iā qđ oportebat. Tēsioni vero ⁊ dolori qui sub ipocūdrijs fiunt conferunt pāni aqua calida infusi ⁊ superpositi ⁊ oleis lenificātibus ⁊ ventose cuȝ igne.

¶ In isto caplo vt supꝛa dixi docet Aui. succurrere quibusdā dispōibus que veniūt ī actu vomēdi: aut cū homo ē in ꝓpinqua dispōe ad vomitū. Et diuidiꝶ in duas. Primo excusat se: qꝛ hic nō dicit in quibꝰ dȝ ꝓhiberi vomitus. 2º exequiꝶ pꝛopositū ibi: tensioni vero. Hic exequiꝶ ꝓpositū: ⁊ diuidiꝶ in tot partes quot sunt accidētia. Primo ergo docet succurrere dolori ⁊ tensioni que fiunt sub ipocūdrijs: ⁊ dicit ꝙ cōfert supponere pānos infusos ī aq̄ calida actu calidos: qꝛ cū doloꝛ ille sit vētosus ⁊ tēsio per mollificatiua mitigeꝶ: ideo panni in aqua calida resoluendo sui caliditate vētositatē: ⁊ mollificādo locū mitigāt dolorē ⁊ tēsionē. Similiter cōferūt olea lenificantia sicut hanetinus ⁊ camomillinꝰ. Et siliꝛ ꝑꝑ eādē cām ⁊ vētose cum igne posite absq̄ȝ scarificatiōe multū dissoluūt vētositatē.

Forteȝ auteȝ mordicationē in stomaco remanentem remouet bibere iura vnctuosa que cito digerāꝶ ⁊ iungere locuȝ ex aliquo qđ sit sicut oleuȝ violaceū mixtuȝ cum oleo cheiri ⁊ pauca cera.

¶ Hic docet succurrere dolori mordicatiuo qui fit ī stomaco: ⁊ iste aut fit ꝑꝑ acuitatē farmaci: aut ꝑꝑ acuitatem hūoris attracti ad stomacū. Et dicit remanentē: ⁊ videꝶ ītelligere đ mordicatiōe que remanet fixa aut remanet post actū vomēdi: ⁊ hoc puto verius. Cōueniūt enim iura pinguia facile digestibilia: qꝛ stomacus ē debilis: ⁊ cōfert inunctio cū oleo violato ad repꝛimēdā acuitatē: ⁊ cū oleo de ben in quo ē virtus mollificatiua caloris ⁊ doloris sedatiua: lȝ habeat aliquid caliditatis: sed sui aromaticitate vꝛ ꝯfortare stomacuȝ debilitatū. Est aūt ben viola sarracena cuiꝰ alia ē citrina: ⁊ nasciꝶ ī ātiquis muris ī tuscia: ⁊ alia ē rubea: ⁊ alia ē alba ⁊ sunt placidissimi odoris: ⁊ habēꝶ bononie ⁊ tuscie in hortis pꝛesertim puellarum.

Sigultū vero si cū eo acciderit ⁊ ꝑmāserit: retinebit sternutatio ⁊ dare ei ex aq̄ calida ad traijciēdū paulatiȝ

¶ Docet succurere singultui. Et nota ꝙ aliquis ē singultus ꝑcedēs eūationē: aliquis accidēs duȝ fit eūatio: aliq̄s accidēs cōpleta eūatione. Ille qui ē ante eūationeȝ aut in actu eius: ē vtplurimū aut ꝓpter mordicationē medicie: aut humoris ad stomacum tracti: aut ꝓpter ventositatem grossaȝ imbibitā in stomaco: aut ꝓpter corrugationeȝ factam a medicina vel humore. Et isti moueꝶ cū sternutatione vt diciꝶ 6ª particula affo. A singultu habito sternutatio superueniēs soluit egritudinē: ⁊ remoueꝶ ēt cū pan latino ⁊ freq̄ntī potu aque calide: quoniā sternutatio excutit tunicas stōaci fortiter ita vt ab eis separi faciat illud qđ adherēdo faciebat singultū. Et aq̄ calida iuuat abstergēdo ⁊ acuitateȝ remouendo: que iō paulatim daꝶ vt pluries super locū trāseat. Q̄nq̄ȝ aūt singultus ē post eūatōȝ ⁊ iste lȝ posset eē ex eisdem cāis remanētibus ⁊ curari hoc mō tamē plurimū ē ꝓpter siccitateȝ: vt diciꝶ in affoꝛismo quinte particule. Spasmus ⁊ singultus post nimiā inanitionē ē malū. ⁊ de isto nō loquiꝶ Aui. hic. ꝙ si remedia hic posita tibi non sufficiunt vade ad decimātertiā tertij: vbi etiam videbis quid est singultus.

Hoc ēt remediuȝ cōmemorauit Auic. xiij. tertij tractatu quilo. c. xxj. de cura singultus circa pꝛīcipiuȝ capli parapho illo: Et sternutationi q̄deȝ in superādo materiā ⁊c̄. Quid autē sit singultꝰ: vide ab eo codeȝ tractatu. c. xix. Gal. in quita particul. affo. ꝯmēto illiꝰ affo. In īmoderata purgatiōe spasmus aut singultus maluȝ. dixit singultuȝ esse spasmū stomaci in initio pleni aut desiccati aut mordicatione aliqua inciali ⁊c̄. Sȝ dubito. nam idē Gal. sexto de accidenti ⁊ morbo ꝓbat singultū nō eē spasmū: ex eo ꝙ spasmꝰ ē passio mēbri lacertosi: sȝ stomacus nō est mēbrū lacertosum: ergo ⁊c̄. hoc relinquo ꝑuectioribus: quare ⁊c̄.

Et de sanguine quideȝ iam diximus in caplo de impedimentis vomitus.

¶ Pro vomitu sanguinis qui fuerit ex potu farmaci remittit nos ad decimātertiā tertij statim allegatā. Sȝ scitote ꝙ vomitus sanguīs q̄nq̄ȝ ē ꝑꝑ vltimā eūatiōeȝ ī qua farmaca sup̄fluētia vltimo trahūt sanguinē ⁊ huic succurrit vt diciꝶ sequēti caplo: q̄nq̄ȝ aūt ē ꝑꝑ ipetuosum motū ⁊ fracturā alicuius vene: ⁊ de hoc loquitur hic.

Alcuzeç vero ⁊ egritudibꝰ fridis ⁊ ītersectōi vocis q̄ accidit post ip̄ȝ ꝯfert ligare extrema ⁊ strigere ea ⁊ supponere stōaco pānū īfusuȝ oleo in quo cocta fuerit ruta ⁊ sicidis: ⁊ dare ei ad bibēdum mel cū aqua calida.

¶ Quid in hac parte dicat pȝ. Ubi nota alcuzeç q̄nq̄ȝ sumitur ꝓpꝛie vt ē tetanꝰ a ventosa mā: ⁊ illud nos vocamꝰ ransum: ⁊ ē ex vētositate ita tendēte lacertum vt non possit flecti. Et q̄nq̄ȝ sumiꝶ vt ꝯuertiꝶ cū spasmo de tali materia vel tetano: ⁊ q̄nq̄ȝ cōtrahūtur musculi ꝑꝑ ventositatē. Sed videtur hic Aui. sumere absolute ꝓ spasmo vel tetano. ¶ Nota 2º ꝙ isti spasmi aut fiūt in actu eūationis aut ante aut post. Cū aūt fiunt post multā eūationē plurimuȝ sunt de inanitiōe ⁊ sunt multū mali: vt diciꝶ in cōmento illius affo. Spasmus ex helleboro. ¶ Et nota vlteriꝰ ꝙ spasmus ⁊ singultus post talē eūationē nimiā sunt mali: ⁊ de istis nō loquiꝶ hic Auic. Aut enim non sunt curabiles aut vix: ⁊ pꝛo corū cura vide scđa tertij. Sed in ip̄o actu euacuationis sunt spasmi q̄nq̄ȝ. Et ꝭm Mesue cōtingit a quattuoꝛ cāis. Una ē motꝰ multe materie simul que nō eūatur sed spargiꝶ ad lacertos ⁊ neruos: ⁊ facit eos ꝭm latuȝ crescere ⁊ bꝛeuiari ꝭm longuȝ: vnde accidit mēbꝛis incuruatio sicut arcui: cuius corda bꝛeuiaꝶ. Secūda cā ē alleuiatio multi vaporis turbidi cū ventositate grossa ad neruos: ⁊ fit sicut dictū ē statim. Tertia cā ē qꝛ tēpore quo sumiꝶ medicina pori aperiūtur: ⁊ multe ꝑtes medicine cōuertūꝶ in vapores subtiles. Cum ergo ille qui medicinaȝ sumpsit se exponit frigori isti vapores ingrossanꝶ: ⁊ nerui pꝛopter frigus penetratū apertis poris incuruātur ⁊ fit spasmus ꝓpter cōtractionē ad eorum pꝛincipia. Quarta cā est mala qualitas cōicata neruis ⁊ lacertis: vnde refugientes ab ea cōtrahūtur. Et videꝶ mihi vt dixi super affoꝛis. pꝛimo quinte particule ꝙ nō solū ex multitudine humoꝝ aut vētositate: sed ex acuitate pōt fieri spasmus: qui diciꝶ nō ꝓportionatꝰ ad materiā. ¶ Sȝ nota ꝙ cū fit spasmꝰ ex istis cāis hoc mō cōicatis musculis totius nō curatur vt dicit Auic. hic. s. per ligaturā extremitatū ⁊ positionē pāni sup stomacū in quo coctū fuerit de rutha ⁊ sicidis. i. cucumere asinino: aut per potū mellis cū aqua calida: īmo vt pȝ ꝑ Mesue q̄n est ex pꝛima cā curaꝶ cum eūantibꝰ cito mām: aut clisterijs: aut farmacijs ebibitis: ⁊ post eūoneȝ cū rectificatōe ꝯtractōis neruoꝝ ⁊ ꝯfortatiōe cerebꝛi ⁊ nuce. vnde nec vult febꝛē in tali spasmo ꝯferre: qꝛ inflāmat farmacuȝ ⁊ mouet māȝ versus lacertos. quāto ergo magis nō confert ligatura extremorū per quā de directo trahiꝶ mā ad lacertos ⁊ positio olei supꝛascripti cū calefaciat farmacū. Sȝ q̄n est a scđa cā opȝ facere qđ dictū est de pꝛima. s. facere eūonē ⁊ postea ꝯuertere vapores ad diuersuȝ fortiter cuȝ fricatōibꝰ: cuȝ hic forte nō nocet ligatura. Cū autē est ꝓpter frigus ꝯfert vapoꝛatio ⁊ calefactio. Et cū est ꝓpter malā qualitatē farmaci: cura ē cū remouētibꝰ farmaci audaciam. s. potu aque calide. s. tepide ⁊ similiū ⁊ cū ꝯfortātibꝰ neruos. Et iō pȝ ꝙ expositores volētes ꝙ hic Auic. ponat curā illoꝝ modoꝝ spasmi de quibꝰ dicit Mesue nō sufficiēter dixerūt. ¶ Pro ꝯcordia Aui. cū Mesue ⁊ pro expositūe Auic. nota ꝙ iste quattuoꝛ cāe scripte a Mesue q̄nq̄ȝ īueniunꝶ in neruis stomaci: sȝ per ꝯpassionē reliq corporis nerui ꝯhunꝶ ⁊ spasmanꝶ. Et ꝓ mēte Aui. tene ꝙ in operatōe farmaci plurimū ꝯtingit spasmꝰ per ꝯpassioneȝ ad stomacū: ⁊ ideo diuertēdo mām ⁊ ventositatē per ligaturaȝ doloꝛosaȝ extremitatū ⁊ resoluendo cuȝ oleo dicte decoctōis ⁊ abstergēdo illud qđ adheret villis stomaci cū potu mellis ī aqua fit cura taliuȝ spasmoꝝ. Sȝ Mesue ponit curā q̄n iaȝ ī alijs mēbris ⁊ lacertis eēt nocumētuȝ per eūoneȝ. Et tu hanc expositionē ⁊ diuersitatē nota. naȝ ēt vocis abscisio fit ex simili cā laborātibus lacertis pectoris ⁊ epigloti per viaȝ cōpassionis.

Et hēnti quidē alsubeth fiat hoc ⁊ ī aurē eiꝰ mittaꝶ.

¶ Hic docet succurrere subeth. i. somno ꝓfundo. Nā hoc accidit ꝓpter multos vapores fridos eleuatos ad caput. Et iō ligare extrema est valde bonū remediū diuertēdo ad ꝯtrāriuȝ capitis: ⁊ etiā ꝯfert potus mellis cū aqua calida vt deponaꝶ mā a stomaco que euaporādo facit subeth. Olea aūt illa meliꝰ ponūꝶ in aure vt meliꝰ dissoluaꝶ vapoꝛ

ex positōe medicīe solutiue in loco ꝓpīquiori cāe subeth: ⁊ tu ex isto ponere potes alia remedia scripta pͣ tertij caͦ de subeth: vt cuȝ clisterijs ⁊ suppositorijs ⁊ vomitū ꝓuocātibus ⁊ diuersionibꝰ ⁊ embrocis ⁊ euaporatōibus vt oȝ.

¶ Caplm 16ᵐ de eo in quo superfluit vomitus.

Fiat vt ipse dormiat ⁊ igeniet quāto plus possibile fuerit qūo dormiat ⁊ ligenē ipsiꝰ extrema taliter qualr ligant cū fluxuȝ vētris retinere volumꝰ. Et ipsiꝰ medicet stomacꝰ cū ēplīs pōticis fortitudinē faciētibꝰ

Quia somnꝰ fortes euacuatiōes retinet ⁊ stiptica fortificāt stōacū: vn̄ nō recipit humores: quare ⁊c̄. Gentilis.

¶ In isto caplo Auic. docet succurrere vomitui supfluenti ex farmaco. Et diuidit in tres ptes. Prio docet succurrere supfluo vomitui. 2ͦ docet ꝓuidere ne superfluat. 3ͦ remittit nos ad aliū locū ꝑ quibusdaȝ cognoscēdis. 2ͣ ibi: cuȝ autē. 3ͣ ibi: ⁊ oȝ quidē. Prima in duas. Prio docet qn̄ vomitꝰ est superfluꝰ: sed non adhuc vomat vt sanguis fluat vomitu. 2ͦ qn̄ ex supfluitate euōnis vomit sanguis. ibi 2ͣ: qd̄ si vomitus. ¶ Prima ps pȝ q: prouocatio somni ⁊ ligatura extremitatū ⁊ appositio emplastrorꝫ cōstringentiū ⁊ ꝯfortātiū stomacū ex eodē capite fiūt ex quo facte sunt superius in superfluo fluxu ventris.

Qd̄ si vomitꝰ superfluerit ⁊ icessanter egrediant humores donec sanguis exeat: da ei ad bibenduȝ lactis in in vino mixti quattuor cotilas: quoniā medicine vomitiue maliciā reprimit ⁊ sanguinē ꝓhibet ⁊ nām lenit. Qd̄ si partē pectoris ⁊ stomaci a sanguine cū hoc mūdificare volueris ne ex eo aliquid coaguleē da ei ad bibēdū sirupū acetosuȝ siue sit ex melle siue ex zuccaro cū niue infrigidatū paulatiȝ: cuȝ hoc quoqȝ quādoqȝ confert bibere succuȝ portulace cum bolo armeno.

Dicit Gentilis q̧ cum exit sanguis stat triplex intentio. Prima ē remittere acuitatē farmaci. 2ͣ est stipticare orificia venarū ne aperiātur. 3ͣ est euacuare medicinā d̄ stomaco: modo lac facit hoc: ⁊ tu lege ibi quomodo: quare ⁊c̄.

¶ Facit qd̄ dictū est miscēdo modū quo cauēda est coagulatio sanguis ī stomaco. Naȝ ista coagulatio ē periculosa: q: sanguis ī stomaco coagulatꝰ est venenū ⁊ iterficit aliqn̄. Sȝ ad ꝓhibēduȝ sanguis vomitū docet offerre lac vino mixtū: q: sui aquositate lenit ventrē ⁊ deponit medicinā ⁊ sanguinē q est ī stomaco per iferiora: q: sui caseitate oppilat ⁊ claudit orificia venaꝝ per q̄ currit sanguis ⁊ suis q̄litatibꝰ ⁊ mō substātie reprimit acuitatē farmaci. Sȝ vinū iō misceē vt ꝯfortet stomacū sui aromaticitate ⁊ ꝓhibeat lactis coagulationē ī stomaco. Aliud remediū ē succus portulace cū bolo armeno. Nā succus portulace ē repressiuꝰ acuitatis farmaci: ⁊ cuȝ hoc strīgit ⁊ claudit vias ꝑ quas mā currit ad stomacuȝ: ⁊ multo magis qn̄ cū bolo armeno misceē. Iunmiscet aūt modū quo ꝓhibeē coagulatio sanguis ī stomaco ꝑ potū sirupi acetosi q abstergit ⁊ icidit siue fuerit de melle siue de zuccaro: ⁊ dȝ offerri īfrigidatꝰ ī niue vt ꝓhibeat aptionē venaꝝ. Coagulatio aūt sanguinis iō fugiēda ē: q: facit accidētia veneni terribilia: vt 6ͣ quarti ⁊ 8ͦ interiorꝫ. ⁊ 13ͣ tertij. Qd̄ si hec remedia nō sufficiunt: recurre ad loca ꝓpria statiȝ allegata.

Cum ergo terrefactus fueris pro aliquo in quo superfluit medicina fac ipsuȝ vomere.

¶ Docet succurrere ei in quo timemꝰ de superfluitate vomitus: dicēs q̧ facias cuȝ vomere vt medicia cito a corpore expellaē. Facias autem hoc incitādo ad vomitū cum potu aque tepide aut olei.

Et opȝ quideȝ te querere medicinas vomitiuas sm̄ suos gradus: ⁊ qūo q̄qȝ eaꝝ ad bibēdū sint dāde ⁊ p̄cipue helleborꝫ in antidotario ⁊ medicis simplicibus.

¶ De hac parte patet quid dicat.

¶ Capituluȝ 17ᵐ de enemate.

Enema est medicamē nobile in expellēdo superfluitates que sunt in itestinis ⁊ in sedādo dolores renuȝ ⁊ vesice ⁊ apostemata ipsoruȝ ⁊ egritudines colice ⁊ in attrahēdo superfluitates a mēbris p̄cipalibꝰ ⁊ supiorībꝰ. Que vero ex eis sūt acuta debilitāt epar ⁊ perducūt ad febreȝ. Ex enematibꝰ p̄terea fit iuuamē in expellēdo reliquias quas inanietia relinquunt.

¶ Superius Auic. docuit modos administrādi euationes que fiunt per exhibita per os. Hic docet regulas obseruandas in euationibus que fiunt ꝑ īmissa inferius. s. ꝑ clisteria. Et diuidiē in duas partes. Primo ponit iuuamēta ⁊ nocumenta in gnāli enematis. Scd̄o ponit regulas de mō obseruādo ī administratiōe eius. 2ͣ ibi: forma aūt. Dicit primo q̧ enema ē nobile medicamē ī quinqȝ rebus. pͦ in expellēdo superfluitates que sunt ī intestinis. 2ͦ in sedando dolores renū ⁊ vesice. 3ͦ ī apātibus eorū. s. renū ⁊ vesice. 4ͦ in egritudinibus colice. 5ͦ in attrahendo mās a mēbris principalibus superioribus. Secn̄do dicit q̧ enemata acuta perducūt ad febres ⁊ debilitāt epar. Ultimo dicit quo ad hāc partē: q̧ ex ipis habeē iuuamentū in expellēdo reliquias quas reliquerūt inanietia. s. farmaca solutiua bibita. ¶ Ubi primo nota q̧ enema ꝓprie ē decoctio que inijcit aut iniecta ē per anū. Clistere aūt ē in quo fit talis iniectio. ¶ Scd̄o nota q̧ eedē medicine pñt ꝑ inferiꝰ inijci ⁊ dari ad potādū: sed in hoc qd̄ inijciūtur ꝑ iferius sunt melius opatiue pro quibusdā finibꝰ. Et ideo Aui. nō dixit absolute q̧ enema ē nobile medicamē: sed ē nobile in illis quinqȝ que narrauit. Cōstat auteȝ nobilitas medicine ex duobus: quorꝫ vnū ē efficacia in cōsequendo finē. 2ᵐ ē securitas ⁊ leuitas super naturā. Et in his qnqȝ dictis ab Aui. enema ē efficax: ⁊ cū hoc ē valde securꝫ. Efficax: q: per ipm ponūtur medicine ī ipsomet loco patiēte: aut in valde ꝓpinquo. Securū aūt q: ponit ī mēbro ignobili deputato ad expulsionē: vn̄ si in illud mēbrū imprimit aliquā dispōnem nō ē tantū nocumētū sicut in medicinis īmissis stomaco qd̄ ē mēbrū nobile. Sed lȝ Aui. dicat eius nobilitatē tantū in supradictis: est tn̄ etiam nobile ī ꝯstringēdo qn̄ fluxus ē cā intestinorꝫ: ⁊ nobile in cōsolidādo vlcera intestinorꝫ. Sed ista nō ita pertinēt ad euationē sicut quinqȝ predicta. Cū ergo Aui. hic de euatione intēderet: nō curauit ponere ista iuuamēta. ¶ Tertio nota q̧ lȝ tm̄ sit vnus modus īmissiōis enematis: tn̄ enemata variātur in virtute ⁊ sm̄ varietatē eorū ex quibꝰ fiunt. Silr etiam varianē res ex quibꝰ fiunt sm̄ varietatē materierū quas ītendimꝰ euare. Nā qn̄ intēdimus euare rem que nō indiget nisi mollificatiōe sicut feces dure: tūc fit ex vnctuosis pinguibus subtilibus aptis ad se imbibēduȝ: sicut cū oleo puro: aut cū re pingui vt cū iure galli: aut cū simili re. Qn̄qȝ aūt intēdimus ad subtiliationē sicut ī flegmate: ⁊ tunc fit cū subtilitate. qn̄qȝ intendimus abstersionē: ⁊ tūc fit cū aqua mellis vel ordei ī qua mel vel aliquid abstersiuū dissolutū sit. qn̄qȝ aūt intēdimꝰ vt irriteē virtus expulsiua: ⁊ tunc apponūtur mordicatiua sicut sal. qn̄qȝ aūt intēdimꝰ ventositatis dissolutionē: ⁊ tūc apponimꝰ carminātia. qn̄qȝ aūt intēdimus attractionē a lōginquo: ⁊ tūc apponunē attrahētia que sunt duorꝫ modorꝫ. Quedā enim trahunt cū virtute attractiōis ꝓpria. s. a ꝓprietate respiciēte determinatū humorē. nā que multū stimulant expulsiuā faciēdo mordicationē in intestinis sunt cā attractiōis humorū faciēdo quedā dolorē: sed ista attractio nō respicit determinatū humorē. Sed turbit ⁊ colloquintida cucumer asininus ⁊ scamonea nō solū trahūt q: irritant sed actuāē si permāserint sufficiēti tēpore: ⁊ euant determinatū humorē. ¶ Quarto nota q̧ cum clistere fit gratia euationis eius q̧ in itestinis cōtineē alijs paribꝰ dȝ eē leuius q̄ȝ si ītēdaē ad euationē a lōginquo: q: clistere vadit sup loco a quo faciēda est euatio. ¶ Quinto nota q̧ clistere vt pȝ ex textu nō fit solum ad intentionē euandi: imo qn̄qȝ alterandi: qn̄qȝ abstergēdi: qn̄qȝ cōsolidandi: qn̄qȝ ad dolorē mitigandū. Et sm̄ hec oīa fiūt ex diuersis rebꝰ: vt pȝ in libris ꝑticularibꝰ.

Clisteria autē siue enemata q̄ sunt apta ventri constipato siue alio morbo: scias ex Gal. in suo de clisteribus. c. v. ⁊c̄.

¶ Sexto nota q̧ quāuis enema nō transeat ad vesicā nec in venas: tn̄ q: intestina circūdant hec membra: iō enema vadēs ad intestina pōt suis qualitatibꝰ hec mēbra alterare ⁊ sedare dolorē: maxime q: cuȝ mēbra īteriora sint rara euaporat ab intestīs aliqd̄ subtile de substātia clisteris qd̄ attingit vtrūqȝ istorꝫ mēbrorꝫ dictorū: ⁊ ꝑ hūc modū cōfert in eorꝫ apātibꝰ siue fuerit intētio repercutere siue resoluere siue alterare. Uerū q: superiora intestia sunt renibꝰ viciniora ⁊ inferiora vesice: ideo opȝ in dolore vel cura renum per clistere conari q̧ clistere magis penetret q̄ȝ ī cura vesice. Et pariter itelligatis d̄ cura matricū in mulieribꝰ ⁊ lacertorꝫ quibꝰ renes colliganē: qm̄ ītestīa adiacent istis locis. Quod si queraē qūo enema sedat siue clistere: dicit q̧ vera sedatiōe: sicut clistere cū mollificatiuis ⁊ lenitiuis anodinis: ⁊ sedatione ꝑ remotionē cāe siue sit humor qui euaē: siue mala ꝯplo q̄ remoueē: siue solutio cōtinuitatis q̄ solidaē. etiā ꝑ stupefactionē sicut multotiens fit in disinteria. sed hoc vltimum faciēdum est raro ⁊ cum timore ⁊ cautela. ¶ 7ͦ nota q̧ enema sedat egritudines colice. i. oppilationes vel alios morbos qui sunt d̄ genere colice. Est autē colica egritudo intestinalis dolorosa cū qua fit difficilis exitus eius qd̄ debȝ egredi sȝ naturā: siue ergo fiat oppilatio a fece vel humore vel a mala ꝯplexione cū mā vel ab apostemate vel ab alio sedaē enemate sm̄ tn̄ variū modū facto iuxta diuersitatē cāꝝ: vt hȝ videri 16ͣ tertij. ⁊ pōt etiā dolorē in ea existēteȝ tribꝰ modis supradictis remouere: sȝ tn̄ itestinorꝫ quedā sunt quorꝫ egritudines magis iuuanē clisteri q̄ȝ medicina sumpta ꝑ os: quedā ecōtra: ⁊ q̄daȝ medio mō: sed hoc dictū ē supra. c. primo huius fen: q: superiora ⁊ gracilia melius iuuantur bibitis: iferiora clisteri: finis colon versus superiora ⁊ monoculum medio modo. Et sm̄ hoc etiā quātitas clisteris ē variāda. nā maioris quātitatis fit clistere quādo intendimus q̧ vadat ad superiora intestina: ⁊ minoris qn̄ intendimus ad monoculū: ⁊ medio mō qn̄ ad media. ¶ 8ͦ nota q̧ clisteria dicunē acuta ī quibꝰ ponūtur medicīe multum calide ⁊ acute imprimentes sicut colloquintida euforbium

biū ꝛ similes. Et q: medicine iste p̄cipue in multa quātitate posite resoluūt ꝛ calefaciunt: talia clisteria sunt dissolutiua sp̄ūuz ꝛ partiū epatis ꝛ ip̄m debilitāt. Nā tales medicine multū accedūt ꝓpe epar ꝛ plurimū eoꝝ vapores p̱ organa vadūt ad epar: ꝛ per eādē fere cāz perducūt ad febrē calefaciēdo sanguinē: qui est in vena magna chilis descēdentis ad ip̄m epar: ex quo daꝛ intelligi q̄ sunt magis cauēda in febribus. ¶ Ultimo nota q̄ inanitia sunt medicine solutiue que in itestinis relinquūt aliquid d̄ humoribus quos attraxerūt: ꝛ ista hoc mō relicta euaꝛ clisteri cōiter lauatiuo nisi multā viscositatē habuerit ꝛ grossitiē: quo cāu addimus aliq̄d incisiuū ꝛ subtiliatiuum.

¶ Usq3 huc fuit expositio. d. m. Ugonis de senis: nunc incipit expositio Marsilij.

Formā vero clisteris ꝛ quomodo clisterizeꝛ iaz retulimus in caplo de colica.

¶ Nunc Aui. ponit quasdā cōditiōes in clisterib⁹ attēdendas: ꝛ duo facit. Prio facit q̄d dictū ē. 2° docet succurrere cuidā defectui: ibi 2ª: q̄ siquis. Prima ps ꝯtinet tres partes. In prima remittit nos ꝓ sufficiētiori declaratione forme clisteris ad aliū locū. 2ª exequiꝛ modū clisterizandi exēplicādo sitū. 3° tangit cōuenietez horā applicādi clistere. ibi 2ª: videꝛ quoq3. ibi 3ª: ꝛ clisterizādi. De prima dicit q̄ ipse iā retulit formā clisteris: ꝛ quō clisterizeꝛ corpus. c. de colica q: 16ª tertij: forma tamen satis ē nota. Nā primo debet habere cānam oblōgaz ad formā palmi cōis: vt ingrediaꝛ sufficiēter itestinū rectū in cuius extremitate debent eē multa foramina ne subito exñte vno magno foramine liquor transeat ad itestina: ne etiā ad vnam partē sed p̱ multa foramia dispersus multas partes attingat. Et dz eē tersuz ꝛ politū: in ꝓmptu ē eā: imo dz eē cāna vncta oleo que iponiꝛ. Debz ēt cāna eē ligata corio aut vesica in sua parte latiori: in qua vesica aut corio liquor teneaꝛ: ꝛ cōprimēdo coriū igrediaꝛ cānam q̄d in corio cōtineꝛ. Debet ēt esse strictū prope cānam: ꝛ incedere se ampliādo versus aliā partē: ꝛ hoc vt cōpresso corio ꝛ exñte stricto versus cānam melius liquor valeat ingredi.

Videꝛ quoq3 q̄ clisterizati situs melior sit vt supin⁹ iaceat: deinde reuoluat se ad latus dolens.

¶ Nūc tangit sitū clisterizādi: dicens q̄ videꝛ meli⁹ vt clisterizatus stet supin⁹: deinde voluat se de latere in lat⁹. ¶ Pro p̱te nota q̄ alter ē situs clisterizādi: ꝛ alter situs clisterizati. Nam clisterizādus dz stare cuz posterioribus eleuatis ꝛ āterioribus depressis: ꝛ dz stare sup̱ genua sua ꝛ super man⁹ a p̱te anteriori: cuius cā ē vt liquor melius ingrediatur a sursum in deorsuz. si tñ infirmus esset debilis ipso iacente nos oporteret ponere enema. Situs vero clisterizati duplex ē: quidā imediate post acceptiōz clisteris: ꝛ tunc deberet ille stare supinus: q: liquor melius poterit detineri cum sit quietior situs ꝓ retētiōe liquoris: ꝛ ille appellaꝛ situs cōis: q: corpora sic clisterizāda d̄bēt sic situari. Alter vero ē sit⁹ magis mediat⁹ vt postq̄3 liquor iā quietatus ē ꝛ iam sufficiēter retētus: tūc moueaꝛ infirm⁹ de latere ī latus: vt liquor bñ vndiq3 attingat intestina. Alter ē situs magis ꝓprius qui fit rōne ꝓprij cāus: q: rōne doloris aut morbi in determinata p̱te sic assumptus: ꝛ postq̄3 infirmus stetit supinus dz se voluere ad lat⁹ dolēs: vt enema plus attingat ad alterā partē. Ad propositū Aui. non posuit situm ꝓpriū hunc: dans eum intelligere tāquā notum. Posuit autem clisterizati situm cōem: deinde ꝓpriū duz dixit: deinde voluat se.

Et clisterizādi hora melior est cum est aeris frigiditas: quoniā sequeꝛ inde vt augmētetur grauitas ꝛ dolor ꝛ estuatio ꝛ nausea. Balneuz preterea solet facere vt ebulliāt humores ꝛ spargaꝛ. Clisteris quoq3 ꝯditio est vt aerē ꝛ humores retētos attrabat. Et ꝓpter hoc s̄m plurimū nō est bonū vt balneū enemati premittas.

¶ Nunc tangit horaz cōueniētem ꝓ clisteri exhibendo: dicēs q̄ melior hora clisterizandi est aere exñte frigido ne grauitas dolor nausea ꝛ supercalefactio consequanꝛ. 2° ponit aliā cōditionē dicēs q̄ balneū dispergit ꝛ facit ebullire humores: iō nō ē bonū vt p̄ponas balneuz enemati: ꝛ hoc s̄m plurimū. Dicit vltimo q̄ cōditio clisteris ē vt attrahat vētositates ꝛ hūores. ¶ Ad itellectū partis notandum q̄ hora clisteris pōt sumi ex multis. Primo ex dispositione corporū aut mēbroꝝ. 2° ex parte stomaci: q: stomaco exñte repleto nō ē regulariter enema faciēdū: ne agiteꝛ cibus in stomaco: ꝛ indigestus attrahaꝛ ad intestīa nisi in casu p̱p̱ d̄bilitatē virtutis nos oporteret aliquādo exhibere cibū. Itē ex parte corpoꝝ: q: clistere nō ē exhibendum corp̱e exñte valde debili: imo loco eius ponēdum ē suppositoriū. Itē sumiꝛ hora ex parte aeris: q: clistere saltē acutū ē exhibēdum hora sup̱iori: ꝛ maxime tēpore multū calido. Cā tangiꝛ in lr̄a sicut sup̱i⁹ etiā tp̱e exñte multū frigido dum ē aeris frigiditas min⁹ exhibēdū ē: q: tunc humores sunt idispōres ad exitū. Sumiꝛ etiā hora ex parte alterius: q: clistere nō ē faciēdū post balneū imediate: q: cuz balneuz hūores facit ebullire: eos ēt dispergit ꝛ trahit ad exteriora. Clistere sequēs amplius nocebit calefaciēdo: ꝛ ñ bene educet cū humores ad interiora vel exteriora sint dispersi. In cāu tamē quo eēt doloris vehemētia posset imediate sequi enema. Multotiēs bonū est p̄mitti balneū per tēpus multū: q: preparabit ad enema aliqñ ꝛ dissoluēdo humores ꝛ mās. ¶ Ultīo nota q̄ clistere attrahit vētositatē i. ē cā attractionis ꝛ expulsiōis vētositatis ad exteriora incitando virtutē expulsiuā: aut etiā attrahit ventositatē. i. remouet dissoluēdo sicut clistere factū ex rebus carminātibus ꝛ dissoluētibus ventositatem.

Q̄d siquis in itestinis pustulas habēs ipso idiguerit causa febris aut alicui⁹ egritudinis ꝛ timuerit ne enema retineaꝛ: superponere debet ano suo ꝛ femori ꝛ locis q̄ sunt in circuitu speltaz calefactā cum panno.

¶ Docet nūc succurrere cuidā defectui: dicēs q̄ siq̄s patiēs pustulas in intestis ꝓpter febrē idiguerit clisteri: aut ꝓpter aliū morbū: ꝛ timeaꝛ ne retineaꝛ enema: dz suo ano supponere ꝛ etiā femori ꝛ alijs locis q̄ sunt in circuitu speltam calefactā cū pāno. ¶ Pro parte nota q̄ exñte pustula vel emoroyde sopiꝛ ꝛ ebetaꝛ virtus ad expellēdū: q: cuz expellēdo extendaꝛ pars hñs pustulas: aut transeat liquor aut sup̱fluitas circa illā partē: tūc dolet illa ps. Pigritaꝛ ergo virtus ad expellēdū ne doleat. Et iō per remediū q̄d in hac parte poniꝛ cōtingit primo q̄ ꝓpter caliditatez tēperatā ꝯfortaꝛ virt⁹ sensitiua. Itē p̱p̱ speltā hñtē aliquam abstersiuā virtutē p̄paraꝛ enema extēsiōi ꝛ expulsiōi: ꝛ breuiter incitaꝛ virtus ad expellēdum aliqualiter igiꝛ ꝛc̄.

Capitulum 18m de epithimatibus.

Pithimata sunt ex medicinis bonis que ad ipsam perueniūt egritudinē.

¶ In p̄nti ca° Aui. determiāt de quibusdā medicis q̄ exterius applicātur. Et duo facit. Primo determinat de epithimatib⁹. 2° de embrocis. ibi 2ª: embroce sunt. Prima ps ꝯtinet p̱tes duas. Primo explicat epithimata bonas esse medicinas. 2° ponit quedaz iuuamēta ꝛ modos epithimatū ibi: ꝛ medicina. De p̄ª parte dicit q̄ epithimata sūt medicine bone p̱uenietes ad morbū. ¶ Pro p̱te nota q̄ reperiunꝛ ista nomina fomētatio: vaporatoriū seu calefactoriū: suffumigatio: ēplastratio: epithimatio: vnctio ꝛ ēbrocatio: vñ fomentuz nō est nisi qñ medicamē sic applicaꝛ vt p̱ ip̄3 queram⁹ vaporatōez seu resolutōez ī vaporē sicut qñ applicaꝛ multuz cū camomilla vt fiat resolutio. Suffumigatio nō ē aliud nisi qñ medicamē q̄d trāsmutatū in fumū: ꝛ iste fumus a mēbro capiꝛ aut panno ꝛ corpori applicaꝛ sicut qñ thus aut mastix iponiꝛ prunis. Epithimatio vero est applicatio liquoris ad corp⁹ aut ad mēbruz vt qñ balneaꝛ pānus ī liquore ꝛ applicaꝛ corpori. Emplastrū aūt idē est q̄ dura cōfectio medicinarū: vñ vt in p̄nti ca° diciꝛ vel poniꝛ: ex eisdez pōt ꝯfici emplastrū ꝛ epithima: s3 epithima ē liquidū: emplastrū vero duꝝ. Embroca ꝓprie est liquor cū motu a sursuz ī deorsuz applicat⁹ mēbro sicut spōgia madefacta ī aqua camomille ꝛ exp̄ssa a sursuz in deorsuz: hoc vocatur embroca. Unguētuz vero ꝓprie est medicamē ꝯpositū ex re vnctuosa ꝛ cera ꝛ est aliqualr̄ ꝯstans. Diciꝛ aūt vnguētuz ab vngēdo. Et differūt ista medicamina quātū ad itētōes quas vult medicus exigi. Nā si vult medicamē multo tp̱e operari: tūc facit ip̄m in forma duriori ꝛ fortiori vel ꝯstātiori vel ī forma ēplastri: deīde ī forma vnguēti: deīde ī forma epithimatis: vltīo ī forma embroce. Si vero q̄rat citā ꝛ ꝓfundā medicamīs penetrationē: applicabit in forma embroce tāquā ī forma medicamīs magis penetrātis. ¶ Scd̄o nota q̄ epithima diciꝛ bonuz medicamē: q: securū cuz exterioribus applicaꝛ. bonū etiam q: penetrando suaz perficit operationē cuz peruenit ad morbuz.

Et medicina fortasse duas habet virtutes. vnā subtiliatiuaz ꝛ alteram ingrossatiuā: ꝛ erit maior necessitas subtiliatiue q̄3 inspissatiue. Cūq3 eius ispissatio fuerit tēperans subtiliationē cuz ex ea fiet emplastrū penetrabit subtilitas ꝛ remanebit spissitudo: ꝛ illa quidē que penetrat cōfert sicut facit coriādruz cuz ordeo fracto cū ex eis fit emplastrū sup̱ scrofulas. Emplastra preterea sūt talia qualia epithimata: s3 emplastra sūt dura ꝛ epithimata currētia. Est quoq3 cū epithimata fiunt cū pānis: cūq3 mēbris p̄cipalib⁹ superponunꝛ sicut epati ꝛ cordi ꝛ nō fuerit ibi q̄d prohibeat conferunt pāni suffumigati ex xilo aloe crudo ꝛ virtutibus epithimatuz bonum tribuunt odorez quez principalia diligunt.

¶ Nūc Aui. exequiꝛ ponēdo iuuamēta ꝛ op̱ationes epithimatū. ꝛ p̄° tangit vnā op̱ationē. 2° ponit cōp̱ationem

Scias ꝙ i coriādro ē substātia subtilis profundās ꝛ substātia frida que nō ꝓfundatur iuxta illud Aui. 2° hui⁹ caplō de coriādro. In ordeo vero est virtus subtiliatiua abstersiua ꝛ reliqua: que vide a Gal. i primo de elemētis caplō. vj. cū dicit: Ordeū aūt subtilē ꝛ abstersiuū ꝛ aliquid habētem generat chimū: ꝛ hoc ex partib⁹ eius subtilib⁹ ꝛc̄. ꝛ a Serapione i aggregatore caplō de ordeo ꝛ reliqua.

īter epithima ꝛ ēplastra. 3° tāgit specialē cōditionē quorūdam epithimatū. ibi 2ª: emplastra ꝑterea. ibi 3ª: cūqꝫ mēbris. De pria parte dicit ꝙ fortis medicina duas hꝫ virtutes: supple cōtrarias. s. subtiliādi ꝛ ingrossandi: ꝛ maior ē necessitas subtiliādi qꝫ ingrossandi. Inspissatiōe ergo tēꝑate subtiliationis i hac medicina facta ēplastro penetrabit subtilitas nō penetrāte spissitudine hac subtilitate penetrāte cōferēte: sicut facit ēplastrū factū ex coriādro ꝛ ordeo fracto posito supra scrophulas. Dicit 2° ꝙ emplastra sunt talia qualia epithimata: sed epithimata sunt fluida currētia: emplastra vero dura. Dicit vlterius ꝙ cōtingit epithimata fieri cū pāmis. Ultimo dicit ꝙ cuꝫ epithimata supponūtur mēbris principalib⁹ vt epati ꝛ cordi nō exñte impedimēto: cōferūt pāni suffumigati ex ligno aloes crudo: ꝛ virtute epithimatū tribuētū bonū odorē quē diligūt mēbra principalia. ¶ Pro intellectu partis nota ꝙ vna medicina pōt habere virtutes cōtrarias: vt pꝫ experiētia: vt ꝙ partes exteriores sunt frigide ꝛ īteriores calide: vt pꝫ de psilio cui⁹ cortex multa frigiditate ꝑticipat: ꝛ medulla multo calore: ꝛ in tali cāu nō ē incōueniēs frigide partis ꝑuenire opationē: vt circūdata parte calida frigida nō inchoet aut expleat suā opationē. Aliquādo aūt ē ecōtra: q2 pars corticalis ē calida: cētralis vero ꝛ interior frigida vt i endiuia caule ꝛ multis alijs. Pꝫ ēt i p̄nti ꝓposito ꝙ coriādrū qđ ē granū apud Mūdinū frigidū habēs virtutē subtiliādi ꝛ resoluēdi per partē calidā: ꝛ inspissandi ꝛ ingrossandi ꝑ partē frigidā. Fit ergo vt pars vna cōtraria per accidēs iuuet ad opationē alteri⁹ vt ꝑte subtili eius penetrāte subsequēte grossa cōstipāte ꝛ postponente subtilior magis ꝓfunda ꝛ fortius operat̄. Preuenit autēꝫ subtilis pars tāquā actiuioris opatiōis: ꝛ etiā ei⁹ ꝑs subtilis calida facilius actuat̄ qꝫ frigida: cuius ꝯsimileꝫ operationē tetigit Gal. 2° de simplici medicina: vbi vult oleum ros. plus humectare qꝫ oleū non rosatū vel cōe: cū tñ hoc respectu cōe fit siccuꝫ: nō ꝓpter aliā cām: nisi q2 perueniente opatiōe olei ꝛ subsequēte pressiōe ꝓpter stipticitateꝫ rosaꝝ maior ꝛ ꝓfundior sequit̄ humectatio. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ quāuis coriādrum cū ordeo fracto qđ hꝫ virtutē abstersiuā ꝛ resolutiuā valeat ad scrophulas resoluendas ꝓximatū exteri⁹. Assumptū tñ interius actualr̄ ꝛ partib⁹ subtilib⁹ resolutis cōsequit̄ coriādrū infrigidatio ꝛ nō calefactio. Iō exhibitū post cibū per suā virtutē infrigidatiuā ꝓhibet ad caput euaporationē: i quo coriādro virt⁹ ingrossatiua temꝑat resolutiuā: q2 facit ipm tēperate subtiliare. Ex quo pꝫ liquorē appositū mēbro quo mēbrū ē madefactū dici posse epithima: sicut si sit pānus positus in liquore ꝛ suppositus mēbro siue nō. pꝫ q2 dicit epithimata qñqꝫ sunt cū pānis qñqꝫ nō. ¶ Ulterius nota q2 dicit ꝛ ñ fuerit ibi qđ ꝓhibeat ꝙ suffumigiū ligni aloes non ponat̄ cordi: pōt eē cōplō valde calida. ¶ Nota vlteri⁹ ꝙ lignū aloes hꝫ odorē valde aromaticū. Etiā ē vt puto a sua forma cordiale. Si ergo cordi vel epati applicemus epithima qđ sit resolutiuū aut alteratiuū intētiōe eorū ꝯseruare aut refocillare virtutē epithimatib⁹ odorifera sunt admiscenda: aut epithimata mēbris applicanda sicut suffumigiū ligni aloes. Et notāter applicat̄ i fumo vt̄ si euaporās fortē faciat operationē euaporātib⁹ etiā partib⁹ odoriferis ꝛ cordialib⁹. Et notant̄ dictū ē crudū ne forte ꝓpter decoctionē subtiles partes abijciant̄. ¶ Ultimo nota ꝙ mēbra principalia diligūt bonū odorē: vt sic dicā dilectione naturali nō q2 habeant potētiā odorantē: sed q2 cuꝫ odor fundet̄ in substātia vaporosa consimili spiritui: aut ēt sit 2ª qualitas ꝓportionata ꝯplōni spiritui: iō naturaliter mēbra appetūt hunc odorem bonum ꝛc̄.

¶ Capitulū 19ᵐ de embrocis.

e

Embroce sūt medicamēta ꝯgrua ei qđ ex capite ꝛ alijs mēbris opꝫ resolui ꝛ illi cui cōplexionē necessariū est permutare.

¶ In parte p̄nti Aui. ꝓsequit̄ de alio medicamine exteri⁹ applicādo qđ dicit̄ embroca. Et diuidit̄ in duas. Prio Aui. tāgit operatōes ꝛ iuuamēta embrocaꝝ. 2° tangit ordinē applicādi ꝯtrias embrocas. ibi 2ª: in mēbris aūt. In p̄ª parte dicit ꝙ embroce sunt cōuenietes medicine ad resoluendū qđ oꝫ resolui ex capite ꝛ mēbris alijs: ac etiā ꝯueniūt illi cui⁹ necessariū ē ꝑmutare ꝯplexionē. ¶ Pro parte nota ꝙ in p̄nti parte ꝯcipit̄ iuuamentū ꝛ operatio embrocaꝝ. nā hñt alterare ꝓm diuersitatē coꝝ q̄ igrediunt̄ embrocas. pꝫ ēt 2° ꝙ sūt magni vigoris cū hēant resoluere mās capitis ꝛ alioꝝ mēbroꝝ ꝛ profundas eradicare mās. Propter qđ dubitat̄ vtrū embroce sint forte remediū? Et videt̄ p̄° ꝙ sic ex Aui. loco p̄nti. Qđ nō ex auctoritate Auic. 13ª tertij caº gnāli de curatiōe mēbroꝝ stomaci ad pricipiuꝫ vbi vult embrocas eē debile medicamē liquidū ab alto ꝓiectū supra mēbruꝫ. ¶ Scđo ex heri dictis nota ꝙ medicamē quātū ꝑtinet ad ꝓpositū pōt dici forte: q2 fortis ꝛ cite operatiōis ꝛ impressionis. 2° forte q2 ꝯstās ꝛ ꝑmanēs i opando. Penes hāc distictōeꝫ sunt ponēde dne ꝯclōnes. Pria: ēbroca ē forte medicamē mō prio. hec sit pro mēte Aui. loco p̄nti. 2ª: embroca ē debile medicamē mō 2°: q2 eius substātia fluida ꝛ liqda ē mō dice ꝑmanētie. hec sit ꝓ mēte Aui. 13ª tertij.

In mēbris aūt q̄ embrocare oꝫ ex calido ꝛ frigido si nō in eis fuerit suꝑfluitates q̄ descēdāt fiat prius embroca ex calefacto: deinde fiat ex aqua frigida vt ꝯstringantur. qđ si res diuersa fuerit a frigida incipiat̄.

¶ Nunc ponit ordinē applicatiōis embrocaꝝ ꝯtrariaꝝ: dicens ꝙ in mēbris egētib⁹ embrocatiōe calida ꝛ frigida suꝑfluitatib⁹ nō fluētibus sed defluxis p̄° fiat embrocatio ex calida: deinde ex frigida ꝯstringēte mēbra. Si tñ res sit diuersa ab hoc: q2 humores descendant ꝛ sint in fluxu: p̄° a frigida ēbrocatiōe ichoandū ē. ¶ Pro parte prio nota ꝙ mā exñte fluxa mēbra egent calefactiōe vt apiantur pori subtilieē mā ꝛ resoluat̄. Embroca igit̄ calida dꝫ precedere frigidā cū frida nō iuuet: imo noceat huic opatōi. Ueruꝫ q2 mēbrū ē debilitatū ꝓpter aptionē a calido factā vt mēbrū iuuet̄ ꝛ fortificet̄ eget embroca cōstipante iuuāte ꝛ infrigidāte. Si vero mā sit in fluxu cū ītētio sit repercutere ꝛ ꝓhibere fluxū primo frigida embroca ē mēbrū ēbrocandū ꝛ nō calida: q2 fluxus materie esset maior. hanc scđam sniam ponit Auic. 22ª tertij. c. de curatiōe doloris iunctuꝝ satis ad principiū per colūnam: ꝛ hoc quidē vt plurimū q2 materia exñte valde frigida ꝛ exñte in fluxu nō ē inconueniens calidam ꝛ stipticam applicare medicinam: vt colligitur 3ª fen quarti cañ. ꝛc̄.

Scito qñqꝫ in eadeꝫ egritudine super ideꝫ mēbrū ꝯuenire diuersas embrocas. Prio qdē frigidas: post tēperatas: deinde calidas sicut i frenesi iuxta illud Aui. pria tertij tractatu tertio caplō đ cura ei⁹.

¶ Capitulum 20ᵐ de flobothomia.

f

Flobothomia est euacuatio vniuersalis que multitudineꝫ euacuat.

¶ In ꝑcedētibus Aui. determinauit de solutione vētris ꝛ vomitu curā ītēdēs male cōplexiōis cū mā exñtis que curat̄ vel euāndo mām vomitu vel solutōe vētris: In p̄nti parte determīat de flobothomia ꝛ euātiōe sibi ānexa. Et prio cōtinet hec ꝑs partes duas. Nā prio determinat de euātiōe ꝑ flobothomiā. 2° de euātiōe ꝑ ventosas ꝛ sanguisugas tāquaꝫ de ānexis euationib⁹ flobothomie. ibi 2ª: ventose partem cutis. Capitulū primū cōtinet tres partes pricipales. In pria tangit iuuamēta ꝛ opatōes flobothomie: ꝛ ponit cañ. attēdēdos rōne eius qđ euatur. 2° tangit cañ. attēdēdos rōne partiū que flobothomant̄: aut a quib⁹ euat̄. 3° ponit cañ. attēdēdos rōe instrumēti cū quo fit flobothomia. ibi 2ª: ꝛ debes scire. ibi 3ª: scias ēt ꝙ flobothom⁹. Pria ī duas. In primo facit qđ dictū ē cū hoc ponēdo cāus i qbus cōpetit flobothomia. 2° ponit cañ. attēdēdos rōne ei⁹ qđ euatur. ibi 2ª: flobothomia quoqꝫ ꝛ euatio. Pria ī duas. Primo ponit iuuamēta magis gnālia. 2° in spāli magis. ibi 2ª: ꝛ nemo quidē. Pria ī duas. Naꝫ primo ponit operationes flobothomie. 2° exponit quoddā vocabulū positū in diffinitiōe. ibi 2ª: multitudo vero ē augmentū. Dicit p̄° ꝙ flobothomia ē vniuersalis ꝛ gnālis euatio euacuās multitudinē humoꝝ. ¶ Ad intellectū partis nota ꝙ flobothomia dr̄ vniuersalis euatio: q2 multū euans a mēbris corporis siue toto: vt 5ª affo. ꝯmēto 2° satis ad principiū ꝛ 2° regiminis acutoꝝ cōmēto xj° satis ad finē. Et ē cā ꝑtis q2 oēs vene cōtinuitatē hñt ad inuicē: sanguis ēt cōtentus i venis hꝫ quādaꝫ ꝯtinuitatē cuꝫ partiali sanguie: iō aliqualr̄ partes fluentes sanguinē trahūt ꝛ faciūt aliū fluere: ꝛ in illo partialr̄ ꝯuenit flobothomia cuꝫ farmacia. nam farmacia etiaꝫ pōt euare a toto. Dicit̄ ēt 2° vniuersalis euatio q2 generalr̄ omēs educit humores ꝛ nō eligit aliquē: ex quo differt a farmacia que euacuat a forma specifica determinatū humorē. flobothomia aūt euans a venis multos educit humores. ¶ Hic tñ nota ꝙ flobothomia lꝫ posset dici a toto euare: plus tñ ꝛ īmediate euacuat a ꝑte ꝓpiquiori eradicādo māꝫ ꝑtis ꝓpiquioris. ꝛ istud colligit̄ ꝑ parte 2° regiminis acutoꝝ cōmento xj° circa finē. ¶ Tertio nota ꝙ lꝫ flobothomia huoꝝ euet multitudinē cōuenit ēt peccato qualis p̄° ꝓ quale ītelligēdo q̄le gnāle. nā flobothomia nō euacuat nisi nocentē humorē aut nocitiuū. Cōuenit ergo gnāli peccato qualis. Itē ꝯuenit peccato qualis spāli. Fit eim flobothomia sanguie ebulliēte: vt sanguis euētet̄ ꝛ nō putrefiat: sicut farmacia debet̄ peccato quāti ꝛ pcto q̄lis. Nā prio pcto quāti gnālis q2 oē nocitiuū ꝛ peccās i quali sicut suꝑfluū quātū ē a corpore eijciēdū: vñ medicia nō ē aliud qꝫ attractio vel eductio: vt. xj° terapē. Itē cōuenit pcto quāti spālis. nā farmacū cōpetit humore peccante ꝑ quātitatē suā: q2 tñ nullū videt̄ farmacū ad oīum humoꝝ multitudinē educēdā debitū ꝛ cōueniēs: sꝫ hoc debite facit flobothomia: iō dictū ē flobothomiā multitudinē humoꝝ euare. ¶ Item nota ꝙ per multitudinē humoꝝ nō soluꝫ habem⁹ ītelligere multitudinē oīuꝫ humorū simul: vt hic ītelligit Aui. sꝫ etiaꝫ augmētum humoꝝ maius qꝫ in corpore ꝯuenit esse vt sanguis: huiusmodi eniꝫ augmēto cōuenit flobothomia.

Multitudo

Sciās tñ hic vltra dicta magistri q̄ declaratio flobothomie posita ab Auic. nõ ẽ ꝓpria ipsiꝰ diffinitio: q꞉ cõuenit alijs a ɗclarato vt fluxibꝰ sanguis ꝑ nares per menstrua ꝑ emorroydas ⁊c̃. sed ẽ quedã supficialis notificatio quaz sic potes si vis quodãmodo adequare diffinito. Flobothomia est eũatio vniuersalis multitudinẽ humoꝝ euacuans ꝑ apertiões vene cuz lãceola certa intentiõe aperiẽdi eam que multitudinẽ humoꝝ euacuat ⁊c̃.

Multitudo autez est augmentuz humoꝝ sup equalitatez ipsorum in venis.

¶ Nunc notificat vnũ vocabulũ in descriptiõe positũ: dicẽs q̄ multitudo ẽ humorũ augmẽtũ sup equalitatẽ in venis. ¶ Pro parte nota q̄ augmẽtũ supra equalitatem põt intelligi dupl'r. Uno mõ sup equalitatẽ .i. sup equam quãtitatẽ humoꝝ cõsimili ꝓportione seruata: vt quãtum augetˀ flegma tm̃ augetˀ sanguis ꝓportional'r: ⁊ sic ɗ alijs: ⁊ tale augmẽtũ dicitˀ vera plectoria cui vere cõuenit flobothomia cũ farmacia nõ possit has quattuor supfluitates eũare vel humores. 2° per tale augmentuz intelligere possumꝰ augmẽtũ supra equalitatez .s. debite ꝓportionis adinuicẽ humorũ: ⁊ huic multitudini aliqñ cõpetit flobothomia: aliqñ farmacia. Sanguĩe eñ solo augmẽtato per ampliꝰ nõ ẽ sibi appropriata farmacia: sed cõuenit flobothomia. Alijs aũt humoribꝰ exauctis nõ peccãte sanguĩe solũ cõuenit farmacia. Flobothomia enim nõ cõuenit q꞉ ⁊ si peccantẽ educat humorẽ nimium eũabit de sanguine. Primo ergo intelligit Aui. multitudinẽ tãquã illã cui appropriatˀ flobothomia. Scɗo diceret quis cuz hũores sũt extra venas quare Auic. dixit multitudinẽ humorũ ĩ venis? Est breuiter dicẽdũ p° q̄ hic loquutus ẽ de multitudine cui cõuenit flobothomia. talis aũt ẽ mltitudo humorũ in venis cũ eũet a venis: ideo tantuz de humoribꝰ venarũ loquntꝰ ẽ: qm̃ humores exñtes extra venas cñ sint ꝑter naturã facti sunt potius educẽdi farmacia. Qɗ vero mutẽtur ꝑter naturã saltẽ sanguinis: pꝫ 6ª affo. cõmẽto illius affo. Si in vẽtrẽ sanguis effundatˀ ꝑter naturã necesse ẽ in saniẽ ꝯuerti. ¶ Hic tñ nota q̄ lꝫ flobothomia immediate euacuet a venis vt dictuz est ex cõsequẽti tamẽ inanitis venis põt euacuare materiã extra venas ipsa intrãte venas: vt colligitˀ tertia quarti de cura herisipile ⁊ 4° ɗ regimine sanitatis ad finem.

Et nemo quidẽ ẽ flobothomãdus nisi vnus duorũ: Unꝰ eoꝝ ẽ egritudinibꝰ ꝑparatꝰ: qui cũ ipsius sanguis multiplicatꝰ fuerit cadet in eas: ⁊ alter ẽ cadẽs in eas. Unusquisqꝫ aũt eorũ aut flobothomatˀ ꝓpter sanguis multitudinẽ: aut ꝓpter ipsiꝰ maliciã: aut ꝓpter vtrũqꝫ.

¶ Nunc ponit spãlia iuuamẽta tangendo cãs ĩ quibus cõuenit flobothomia. Et diuiditˀ ĩ duas. Prĩo Aui. tãgit duos gnãles cãus ĩ quibus cõuenit flobothomia. 2° specificat dicta sua: ibi ⁊ his quidẽ. Prima in duas. Naz primo facit qɗ dictũ est. 2° tangit cãs quare illa corpa sunt flobothomãda. ibi 2ª: vnusqsqꝫ autẽ. ¶ De pª dicit q̄ nullus flobothomatˀ nisi q est aptꝰ cadere ĩ morbos sanguine eiꝰ multiplicato: aut q꞉ actual'r hꝫ morbũ ꝓ cuiꝰ cura egemus flobothomia: ⁊ cuilibꝫ illoꝝ ꝯuenit flobothomia: aut ꝓpter sanguinẽ multũ aut ꝓpter maliciã eius supple qualitatiuã aut ꝓpter vtrũqꝫ. ¶ Pro parte nota q̄ cũ flobothomia sit quedã eũatio ipsa respicit repletionẽ. Cuz vero oĩs repletio sit aut quo ad vasa aut quo ad virtutez: vt sumitˀ 2ª primi caº de his q̃ ꝓueniũt ex repletõe. ⁊ 2ª affo. cõmẽto 17°: iõ flobothomia aut fit ꝓpter sanguinẽ multũ: ⁊ fit ꝓpter repletionẽ quo ad vasa: aut ꝓpter maluz sanguinez: ⁊ fit ꝑꝑ repletionẽ quo ad virtutẽ: aut ꝑꝑ vtrũqꝫ vtraqꝫ ꝯcurrente repletõe. ¶ Scɗo nota q̄ cũ repletio sit remouẽda: aut q꞉ ledit lesiõe sensibili vel isensibili ꝑter nãm: vel etiã q꞉ sit lesura: iõ flobothomia fit vel ꝓpter corpora actual'r egra vel parata cadere in morbos: siue sint neutra decidẽtie: siue sana nũc: siue multũ lapsa. Uere autẽ ⁊ pfecte sanis vtẽtibꝰ pfecto regimĩe ñ ꝯuenit flobothomia: imo exercitiũ ⁊ fricatiões: vt colligitˀ 3ª primi caº de exercitio.

Dubitatur an quis sit flobothomãdus q nõ sit flobothomãdus ꝑꝑ multũ sanguinẽ ⁊ maluz?

¶ Affirmatiue arguitˀ auctoritate Aui. 3ª q̃rti caº de cura flegmonis. ⁊ auc̃te Gal. 13° de ingenio sanitatis .c. ij. vbi vult q̄ cũ moderatõe exñte ꝯuenit flobothomia. ¶ Scɗo sic: alicui non egẽti flobothomia ꝯpetit flobothomia: ergo ⁊c̃. Cõseq̃ntia nota: q꞉ oĩs q flobothomatˀ nõ flobothomatˀ ꝑꝑ sanguinẽ mltũ ⁊ maluz: tñ eget flobothomia. Aũs pꝫ ꝑ dicta ĩferiꝰ illo caº vt q hꝫ apã. Ad oppoᵐ ẽ Aui. ¶ Rñdeduz q̄ oĩs q flobothomatˀ: flobothomatˀ ꝑꝑ sanguinẽ multuz ⁊ malũ pricipal'r exñtẽ ĩ ꝑte aut futuꝝ esse. Ex quo soluuntˀ obiecta q꞉ ꝑcussiõe aut casu corpore exñte tꝑato lꝫ nõ sit repletio ĩ toto: q꞉ tñ futura ẽ ĩ ꝑte ꝑꝑ mãz fluentẽ: iõ cõuenit flobothomia. Sic ẽt dicẽdũ q̄ aliqs nõ egẽs flobothomia .s. ꝑꝑ sanguis repletiõem: eget tñ flobothomia ꝑꝑ futurã repletõez aut apationẽ maiorẽ ĩ ꝑte. vel 2° dicẽduz q̄ oĩs flobothomia ꝑ quã ĩtenditˀ eũatio ⁊ absolute hũoꝝ remotio fit ꝑꝑ alterã cãꝝ. Illa tñ q̃ fit cã diuersiõis nõ necessario fit ꝓpter aliqɗ istoꝝ exñs pricipal'r: ergo dicẽduz Aui. hic loq de pª. de 2ª vero ꝯcludũt argumẽta.

Et his quidẽ egritudinibꝰ preparatꝰ ẽ sicut qui ẽ expositꝰ sciatice ⁊ podagre fortibꝰ ⁊ artetice sanguĩeis: aut ille cui accidit sputuz sanguineũ ex fixura vene q̃ in pulmone eiꝰ existit tenuiter ꝯsolidata: qm̃ cũ ipsiꝰ multiplicabitˀ sanguis findetˀ: ⁊ apti epilepsie ⁊ apoplexie ⁊ melãcolie cũ sanguis multitudine: ⁊ squinãtie ⁊ apatibꝰ interioꝝ ⁊ obtalmie calide: ⁊ ex eis quibus emoroidaꝝ sanguis qui fluere solebat ẽ retẽtꝰ: ⁊ mulieribꝰ quibꝰ menstruꝰ sanguis ẽ restrictꝰ. hoꝝ tñ colores nõ demõstrant q̄ flobothomari debeãt ꝓpter ipsoꝝ obscuritatẽ aut albedinẽ aut viriditatẽ. ⁊ illi qui ĩ iterioribus mẽbris cum ꝯplone calida debilitatẽ patiuntˀ. nã istis meliꝰ ẽ vt ĩ vere minuantˀ lꝫ ĩ has nõdũ inciderit egritudines.

¶ Superiꝰ numerauit Auic. corpa quibꝰ flobothomia ẽ ꝯueniẽs in gnãli explicãdo cãs ꝓpter quas flobothomãtˀ: nunc determĩat magis ĩ spãli alioꝝ corporũ tangẽdo dispões ꝓpter quoꝝ ꝑuisionẽ oꝫ nos facere flobothomiã. Et cõtinet hec pars ꝑtes duas. Primo facit qɗ dictũ ẽ. 2° penes flobothomiã cõꝑat corpa ad inuicẽ actual'r egrotantia ⁊ egrotatura. 2ª ibi: ⁊ debes scire. Prima ĩ duas. Prĩo tãgit corpora quibus debetˀ flobothomia ꝑuisiua ꝑ quã magis itẽdimꝰ remouere repletionẽ. 2° quibꝰ magis cõuenit flobothomia diuersiua. ibi 2ª: ⁊ illis. Prima in duo. p° facit qɗ dictũ ẽ. 2° tãgit cõueniẽtẽ horã flobothomie. 2ª ibi: nã istis meliꝰ ẽ. Prima in tot quot cãus ⁊ morbos explicat ꝑꝑ quos ꝑmittere debemus flobothomiã. Sine partiũ assignatiõe dicit ɗ toto sic: q̄ ꝑatus his morbis .s. ꝑꝑ quos oꝫ ꝑmittere flobothomiã ne accidat in morbos ẽ ille qui ẽ paratus sciatice podagre ⁊ artetice. Et cãus scɗs ẽ ille cui accidit sputũ sanguinis ꝑꝑ rupturam vene debiliter cõsolidate ĩ pulmone. cuius eñ multiplicato sanguine vena scinditˀ. Itẽ flobothomãdi sunt illi q sũt apti apoplexie: epilepsie: melãcolie cũ sanguĩe multo. Itẽ apti squinantie apatibꝰ iterioribꝰ ⁊ obtalmie calide. Item cõuenit flobothomia his quibꝰ sanguis emoroidalis solitus fluere restrictus ẽ. Itẽ mulieribꝰ quibus sanguis mẽstruus ẽ restrictus conuenit flobothomia quãuis colores horũ corpoꝝ ĩ quibus sanguis ẽ restrictus nõ oñdant huiusmodi corpora flobothomãda eẽ ꝓpter eorũ obscuritatẽ albedinẽ aut viriditatẽ. Itẽ habẽtes debilitatẽ in mẽbris interioribꝰ cũ calida cõplone egẽt flobothomia. Dicit vltimo q̄ melius ẽ flobothomare illa corpa ĩ vere dato q̄ ñ sint egra his morbis. ¶ Ad intellectũ partis nota q̄ flobothomia cõuenit aut solo peccãte sanguine ex ꝑte quãti: aut alijs peccantibꝰ humoribꝰ: sed sanguĩe principaliꝰ vel alijs peccãtibꝰ humoribꝰ principal'r ⁊ peccante sanguine. Prĩo q̄ in his oĩbus ꝯueniat flobothomia notatũ est: vñ stãte peccato sanguini fꝫ vnãquãqꝫ febrẽ ꝯuenit flobothomia vt sumitˀ xj° terapẽtice. Ad ꝓpositũ flobothomia q̃ cõuenit ꝑuisiõe morboꝝ in ꝑte dictoꝝ ẽ aut rõne primi: aut scɗi: aut tertij fꝫ q̄ statiz dicetˀ ĩ ꝑte. ¶ Propterea ⁊ scɗo notãdũ q̄ artetica ẽ nomẽ gnãle ad podagrã ⁊ sciaticam. Nã artetica quasi articuloꝝ passio. In scia aũt ⁊ in pede sunt articuli. Passio tñ podagrica ⁊ sciatica dici pñt artetice. Arteticas tñ ab alijs articulis pedũ ⁊ scie deartieulauit Aui. passiões. ¶ Tertio nota q̄ duplici intẽtiõe cõuenit flobothomia. Nã primo ex quo passiones venture sunt aut debẽt eẽ sanguinee cõuenit flobothomia vt euacuetur sanguis qui aptus erat facere hos morbos. Itẽ q꞉ hi morbi erãt futuri fortes cõuenit flobothomia ne ꝓpter fortitudinẽ morboꝝ trahatˀ multa mã sanguinea fortasse apatura illa mẽbra. Et notãter dictum ẽ sanguineis: q꞉ si sint ex mã alia nõ sanguinea vel nõ peccãte sanguine nõ cõuenit qɗ ponitˀ in scɗo can̄. vt notatũ ẽ. ¶ Sed ꝓpter 3ᵐ nota q̄ flobothomia nõ cõuenit q꞉ principal'r peccet sanguis vt colligitˀ ex parte: sed q꞉ cũ pcto sanguinis ẽ ẽt peccatuz alioꝝ humorũ. Hic tñ iungẽdũ ẽ q̄ si alij peccẽt humores cũ sanguine ⁊ nõ recedũt multũ a nã sanguis cũ sint educibiles ꝑ flobothomiã ꝯuenit flobothomia. Si vero multũ recederẽt a nã sanguinis ⁊ cũ hoc eẽt peccatũ sanguis: nõ cõpeteret flobothomia nisi ratione sanguis peccantis.

¶ Ulteriꝰ notãdũ q̄ in patiẽtibꝰ restrictionẽ emoroidaꝝ aut ẽt mẽstruoꝝ color non indicat de flobothomia supple necessario: imo pallẽt aliqñ ꝓpter ebetationẽ calidi nãlis: aut ẽt humoribꝰ existẽtibus difformibꝰ in mulieribus vt aliqui sint ad exteriora ⁊ aliqui ad interiora. Nã color corporis humoꝝ dñiuz oñdit si nõ intus accubuerũt .s. diuersi: vt pꝫ p° affo. cõmento 2° auctoritate Hypo. Ex quo infertur dum volumus facere flobothomiã non esse tantuz attendendum ad colorẽ corporis ⁊c̃.

Dubitatur an habentes debilitatẽ ĩ mẽbris interioribꝰ cũ cõplexiõe calida sint flobothomãdi?

Negatiue arguitˀ. Debilitas ꝓhibet a flobothomia: ergo ⁊c̃. Cõsequẽtia nota cũ añte: ⁊ colligitˀ aũs prĩa affo. cõmento 3°. Propterea queritur q̄ faciat complo calida: ad hoc vt fiat flobothomia aut nõ. Nã si sit sine mã nõ indicaret vt fiat flobothomia. Ad oppositũ ẽ Aui. Et breuiter dicẽdũ q̄ per debilitatẽ intelligit ɗbilitatẽ per viã aggrauatiõis ⁊ nõ resolutiõis que ꝓueniẽs a cõplone calida ꝓbabiliter oñdit mãm eẽ sanguineã: eo q̄ talis debilitas cũ calida cõplone nõ prouenit ꝓbabil'r a colerica mã: euz ꝑꝑ

sui subtilitatē ſm plurimū nō faciat hanc aggrauationez. Aut etiā 2° dicēdū ꝙ per debilitatē in īteriorībꝰ intelligit aliquē morbū debilitantē interiora: aut debilitatē sequētē illū morbū cōiunctā male cōplōni calide tāquā fouenti illaz debilitatē: in illo casu ꝯuenit flobothomia vt euacueꝶ sanguis ⁊ ꝓhibeaꝶ fomētū talis debilitatis. Prima solō q̄ clarior ⁊ tutior teneaꝶ: ex qua pꝫ solō ad obiecta. ¶ Ulterius nota ꝙ hec flobothomie potiꝰ dōbēt fieri ī vere: q̄ tūc eliq̄ri ⁊ extēdi īcipiūt hūores: q̄ ēt illud tp̄s ē tp̄atū in quo corpꝰ sustinere pōt eūones: grā tū curatōis coacte ⁊ nō sic electiue: in alijs pōt flobothomia celebrari tp̄ibus.

Et illis quibꝰ ꝑcussio accidit aut casus: qm̄ qn̄qꝫ minuunꝶ timēdo ne eis accidat ap̄a. ⁊ qui hꝫ ap̄a minuendus est: qm̄ timeꝶ ne aperiaꝶ anteq̄ꝫ matureꝶ lꝫ nō indiguerit ⁊ nō fuerit ibi multitudo.

¶ Nunc Aui. tāgit casus ⁊ corpora quibꝰ magis flobothomia ꝯuenit grā distractōis aut diuersionis. Et duo facit ſm ꝙ duas tāgit cās. ibi 2ª: ⁊ qui hn̄t ap̄a. De pª dicit ꝙ flobothomia ꝯuenit his quibꝰ ꝯtingit ꝑcussio aut casus timēdo ne apostemeꝶ corpꝰ ſm aliquā partē. Dicit 2° ꝙ habēs ap̄a qn̄qꝫ ē minuēdus ne aperiaꝶ ap̄a anteq̄ꝫ matureꝶ lꝫ non egeat flobothomia ⁊ non sit multitudo sanguinis.

¶ Pro p̄te nota ꝙ quāuis ꝑcussus aut q cecidit actualr̄ ñ egrotet: tñ flobothomia ꝯuenit ī isto casu ꝓuidēdo corpꝰ a morbo quo egrotaret: iō pōt dici flōmiā fieri in corpore nō actualr̄ egrotāte ꝓpter morbū q fit si nō flobothomabiꝶ. ¶ Scd̄o nota ꝙ illa flobothomia nō fit grā eūonis: q̄ supple sit repletio sanguis ī toto aut in p̄te: imo ī tp̄ato vt allegatū ē 10° terapētice 2° ca°. Fit aūt grā diuersionis q̄ diuertēdo māz ne currat ad locū ꝑcussionis. ¶ Ulterius nota ꝙ quāuis hn̄s ap̄a actualr̄ egrotet: nō tñ fit flōmia grā p̄ūtis morbi: sꝫ ꝓuidendo ne mā multa fluat ita ꝙ mā multa extēdente mēbrū: aut mā multū opp̄rimēte virtutē vt ipsa nō valeat digerere mām: imo oportebit ap̄ire ap̄a. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ lꝫ corpꝰ nō egeat flobothomia ꝑꝑ replōnē actualr̄ exn̄tē ꝯuenit tñ flōmia non grā eūonis ꝓprie sꝫ grā diuersionis māe ne ad locū ap̄atuz fluat.

Et dōbes scire ꝙ dū iste egritudies timenꝶ ⁊ nōdū in eas ceciderit plus secure eis ꝯcediꝶ miūtio. ⁊ cū ī eis ceciderit ī eaꝝ prin°: penitꝰ flōmia dimittaꝶ q̄ hūores subtiliat ⁊ eos ꝑ corpꝰ fluere facit ⁊ eos sano sanguini admiscet. Et ē ēt cū nihil eūaꝶ ex eo qd̄ oꝫ ⁊ facit ꝙ necessaria sint medicamēta alleuiātia. Cūqꝫ maturatio ap̄puerit ⁊ egritudo p̄ricipiū aut statuz p̄terierit: tūc si oportuerit vt miūtio fiat: si nō fuerit qd̄ ꝓhibeat fiat flobothomia.

¶ Nūc ponit ꝯparationē īter corp̄a parata ad morbos ⁊ q̄ īciderūt in morbos penes flobothomationē: dicēs ꝙ tu debes scire ꝙ dū enumerati morbi timenꝶ qui tñ nōdum aduenerūt securiꝰ ꝯcediꝶ flobothomia. qn̄ vero venerūt ī prin° hoꝝ flobothomia dimittaꝶ penitus q̄ subtiliat humores ⁊ facit eos fluere ꝑ corpꝰ ⁊ ꝯmiscet eos sano sanguini: ⁊ ꝯtigit ēt ꝑ ipsaz nō eūari illud qd̄ necessariū erat euacuare: ⁊ facit necessaria eē medicamēta alleuiātia. Si vero apparuerit digestio ⁊ morbi p̄terierit p̄ricipiū ⁊ statuz: tūc si flobothomia sit necessaria fiat si non est ꝓhibēs.

Sed dubitatur vtruz flobothomia

sit magis fienda ante aduētū morbi q̄ꝫ qn̄ aduenerūt morbi? Arguiꝶ ꝙ sic. Necessitas est tūc flobothomie: ergo ⁊c̄. Consequētia nota: q̄ maiore exn̄te necessitate remedij: remediū plus ē applicādū. pꝫ an̄s cuz morbꝰ actualr̄ necessitet ad ipsaz exequēdā. 2° sic arguiꝶ: ante aduentuz morbi fit flobothomia ꝑꝑ morbū euitādū: ergo tp̄e morbi debe ret fieri ad remouēdū: ⁊ sic dꝫ magis fieri cū ipse aduenit cū maior sit necessitas remouere morbū q̄ꝫ ꝓuidere ne eueniat. Ad p̄tez oppositā ē Aui. ¶ Pro dubio p° notādum ꝙ corpora anteq̄ꝫ īcurrāt dictos morbos hn̄t virtutē ꝯstātiorē cū debilitenꝶ postea ex morbis. ¶ Scd̄o nota ꝙ ēt an̄ īcursus moꝛboꝝ hec corpora hn̄t sanguinē minꝰ malignatū dū ēt īcurrūt hos morbos eoꝝ sanguis plus malignaꝶ ⁊ corrūpiꝶ. ¶ Tertio nota ꝙ hec lr̄a plus secure pōt exponi duplr̄. Uno mō ꝯponēdo ly plus cū ly secure vt sit sensus plus secure. i. securius. Alio mō apponiꝶ isti dictōi ꝯcediꝶ flobothomia vt sit sensus ꝯcediꝶ plus secure flobothomia. i. flobothomia āplior. Isto posito pª ꝯclō est hec. Securiꝰ ꝯcediꝶ flobothomia an̄q̄ꝫ hec corp̄a īcurrāt morbos q̄ꝫ post. Cōclō ꝓbaꝶ sic. nā tūc virtꝰ est ꝯstātior ⁊ virtꝰ āplior: ergo tūc plus secure ꝯcediꝶ flobothomia. An̄s cū ꝯn̄a ꝯtinet euidētiā. Ex pª inferꝶ 2ª ꝯclō. Qd̄ āplior flobothomia ꝯcediꝶ istis: pꝫ ꝑ pªm ⁊ 2ªm ꝓbatōes. ¶ Ad primū obiectū dicēdū ꝙ q̄ꝫuis tp̄e morbi sit maior necessitas: q̄ tñ nō sic ꝯsentit virtꝰ nō ita secure possumꝰ facē flobothomiā. vel possumꝰ dicere ꝙ dū sanguis est malignatꝰ ⁊ corruptꝰ nō est tāta necessitas flobothomie sicut ante.

Dubitatur an in p̄ricipio morbi cōueniat flobothomia?

Primo ꝙ sic arguiꝶ auc̄te Hypo. 2ª affo. affo. 29°. Incohantibꝰ morbis ⁊c̄. Scd̄o auc̄te Aui. ī p̄resenti. c. vbi vult ꝙ p̄parare ē meliꝰ. Tertio auc̄te Aui. ī pª quarti. c. de cura putridaꝝ ī gn̄āli cū dicit: Et cū postponitur flobothomia nō ē ei amplius intētio quasi velit ꝙ a principio ē fiēda. 2° arguiꝶ rōne sic: in principio horum morboꝝ mā pōt eē multa ⁊ furiosa: sed tunc faciēda ē flobothomia vt p̄ria quarti de cura putridaꝝ ī gn̄āli. 3° sic: flobothomia cōuenit his corporibꝰ antequā incurrāt egritudines igiꝶ ⁊ in principio. An̄s in lr̄a poniꝶ: ꝯn̄a tenet q̄ sicut mā nō ē digesta ī p̄ricipijs morboꝝ ita nec ante. In oppositū ē Aui. ¶ Pro dubio nota hic sumi principium ꝓut ē vnū ꝺ quattuor tp̄ibus morbi: in quo nō apparent signa manifeste digōnis sed occulte: quō sumit Gal. p̄ria affo. cōmento 12° illius affo. Paroxisimos ⁊ ꝯsistētias declarant ⁊c̄. 2° ē p̄mittēdū flobothomiā eē duplicē: q̄ꝫdaz mām peccantē eūantē que diciꝶ eradicatiua: quādā autez minorātē que diciꝶ minoratiua. Isto posito prima ꝯclō ē hec. In principijs horū morboꝝ nō cōuenit flobothomia saltē eradicās regulariter. Cōclusio arguiꝶ sic: in p̄ricipijs horū morboꝝ mā sanguinea ē corrupta ⁊ malignata: ⁊ humores nō sunt digesti: ergo ꝯn̄a colligiꝶ p̄ria affo. cōmēto 2° ⁊ prima quarti. c. de cura putridaꝝ in gn̄āli. An̄s ex dictis cōtinet verū. Scd̄a cōclō si mā sit furiosa nō ē inconueniēs in principio eūare. Colligiꝶ ꝯclō ex locis allegatis. pª igiꝶ cōclō sit pro textu. Ex p̄ria cōclusiōe pꝫ differentia īter flobothomiā exhibēdā an̄quā īcurrāt morbos ⁊ postquā incurrūt: q̄ ātequā incurrūt morbos ꝓpter p̄dictas cās amplior cōpetit flobothomia. Ista sit 3ª cōclō. In p̄ricipio hoꝝ moꝛboꝝ pōt minoratiua ꝯpetere flobothomia. pꝫ cōclō per vnū obiectū: q̄ multā mām cōtingit eē sanguineā. Istis ꝯclusis pōt patere solō ad obiecta. Nā p̄rio ad affo. rn̄dēdum ē ꝙ in principio nō ē minorandū: ⁊ hoc nō ē cōtra lr̄am. Ad scd̄m ⁊ tertiū dicaꝶ ꝙ in morbis sanguineis in quibus nō ē malignatio sanguis: sꝫ solū ex p̄te quātitatis peccatū: a principio cōuenit copiosior flobothomia: in ꝓcessu ꝓpter sanguis maiorē malignationē ⁊ maiorē debilitatē virtutis cōuenit minor flobothomia: iō cū postponiꝶ flobothomia nō āplius ē ad eā intentio q̄ supplc erat a principio. Intēdebas eniꝫ ⁊ poteras eradicare: nūc malignato sanguine virtute ēt debilitata nō pōt eradicari. Alia rō ꝓbat ꝯclōnē scd̄az. ¶ Ad vltimū dicēdū ꝙ antequā incurrāt morbos sanguis ē digestus: sed nō ē malignatus ⁊ corruptus sicut in moꝛboꝝ principijs. ¶ Tertio nota ꝙ hec pars penitꝰ duplr̄ pōt exponi aut cōponi. p° cū hac lr̄a dimittaꝶ vt sic dicaꝶ penitus. i. ex toto dimittaꝶ flobothomia eradicatiua. 2° pōt cōponi cū flobothomia ⁊ ē sensus dimittaꝶ flobothomia totalis ⁊ eradicatiua. ¶ Quarto nota ꝙ cū flobothomia agitet ⁊ ꝯmoueat humores eos cōmouēdo ⁊ extēdēdo subtiliat ⁊ eos agitādo facit fluere per corpꝰ: iō cōmiscet eos sano sanguini cū etiā a principio sint indigesti ⁊ recedētes a nā sanguis cōtingit euacuare bonos malis remanētibus.

Clarior ac tutior eēt cōclusio ista 2ª si diceret sic. s. ꝙ ī principio egritudinū sanguineaꝝ vel quarum māe sanguini sūt admixte nō dantiū iduçias medico donec natura seipsaz recolligat materiaz digerat ⁊ malum a bono sep̄et: flōmia cōpetit nō soluz minoratiua sed ēt interdū eradicatiua. ⁊ huic ꝯsentit Hyp. ī quarta particula affo. affo. illo: Medicari in valde acutis si ꝯuenit cadē die: differre eīꝫ in talibus malū. Et etiaz Gal. in ꝯmento huiꝰ ⁊ in p̄ria particula ī cōmento illius affo. Que egerūtur ⁊c̄.

Dubitatur an flobothomia sit fiēda post statū?

Negatiue arguiꝶ sic. nā eūat in statu: ergo medicus dꝫ in statu eūare. ꝯn̄tia tenet ꝑ Aui. ī p̄ria quarti. c. de cura putridaꝝ in gn̄āli. Et si nā nō mouet moue tu ī hora motus eius. pꝫ an̄s cū nā facit crisim ī statu, vt colligiꝶ scd̄a quarti. Scd̄o in declinatiōe nā superat morbū: ergo ⁊c̄. an̄s notū ⁊ cōsequētia tꝫ: q̄ tūc nā impedireꝶ in tali superatione. Ad oppositū ē Aui. ¶ Pro dubio nota ꝙ per statū possumus intelligere statū quo ad accidētia ⁊ statuz quo ad digōnē māe. Tūc dicēdū ꝙ post statum quo ad accidentia cōuenit flobothomia cū nō sint intensa: ⁊ materia pōt eē digesta. Scd̄o dōm ꝙ ī augmēto quo ad digōnem māe humoribꝰ nō multū recedētibꝰ a nā sanguinis pōt cōpetere flobothomia: cū tunc sit peccatū sanguis ⁊ sint humores educibiles per flobothomiā. ¶ Nota vlteriꝰ ꝙ in declinatiōe si nā nō bn̄ eūauit pōt fieri flobothomia vt euacuetur residuū māe. In statu aūt melius ē nām dimittere op̄ari si app̄et ꝙ posset euacuare. ¶ Et nota ꝙ prohibēs a tali flobothomia pōt esse debilitas virtutis aut etas decrepita aut etiam etas valde parua aut aliquod accidens prosternens virtutem ⁊c̄.

Flobothomia quoqꝫ neqꝫ eūatio vētris ē faciēda in die motꝰ egritudīs q̄ ē dies requiescēdi ⁊ īquirēdi somnū ⁊ dies ebullitōis egritudīs. Et cuz egritudo ē habēs crisiz ī cuiꝰ tp̄e ē lōgitudo: nullo mō sanguis multꝰ ē minuēdus. sꝫ si possibile fuerit quies ē faciēda. ꝙ si nō fuerit possibile vt quies fiat: ex eo paꝝ minuaꝶ: ⁊ ī corpore sanguis thesaurꝰ recōdaꝶ ad flobothomiā faciēdā si apparuerit ⁊ virtꝰ ꝯserueꝶ ad resistēduz in crisibꝰ.

¶ Nunc ponit cañ. attēdendos in flobothomia rōne eiꝰ qd̄ euacuaꝶ: ⁊ tot facit quot cañ. ponit. ¶ Dicit p° ꝙ flobothomia nec eūatio alia est faciēda ī die motꝰ morbi q est dies q̄escēdi ⁊ q̄rēdi somnū ⁊ dies ebullitōis morbi. ¶ Secūdus cañ. est ꝙ cū egritudo ē hn̄s crisiz ⁊ ē lōgi tp̄is nullo mō est sanguis multꝰ eūandus: imo si ē possibile dimittatur

tať flobothomia. ⁊ si nō: paꝝ sanguis euēť ⁊ recondať sanguis vt thesaur⁹ ad faciēdū flobothomiā cū fuerit necessaria: ⁊ reseruēť virt⁹ ad resistēdū ipsis morbis ī crisib⁹.

Circa primum dubitatur an in die

motus egritudinis sit euacuādū? Affirmatiue arguitur auctoritate Auic. p^a quarti. c. de cura quartane: vbi concedit fieri vomitū ī die paroxismi. Etiā medici hoc volunt. 2° in die parox. nā euāt: ergo ⁊ medic⁹ debet euāre. tenet ꝯña q: ars imitať nām. pꝫ aňs quarta pticula affo. illo as/fo. 36°. s. sudores febricitanti ⁊c̄. 3° sic: in die parox. mā est habilior expulsioni igiť ⁊c̄. ꝯña nota de se. pꝫ aňs cū sit agitata mā ⁊ cōmota per instantiā morbi. 4° in die parox. potest euāri mā cōiuncta morbi: ⁊ nō ita in die quietis: ergo ⁊c̄. Tenet ꝯña q: cū mā sit res pter naturā valde indicat ꝺ sui remotiōe. aňs pꝫ q: tunc ē valde agitata ⁊ cōmota. Ultimo sic: in febre cōtinua cōclusa vel nō cōclusa in febre ēt quottidiana ⁊ in pluriū febriū cōplicatiōibus oī die sit paroxismatio ⁊ afflictio: ⁊ tñ cōuenit euātio vt notū ē: igitur ⁊c̄. aňs ē notū cū tota cōsequētia. Ad oppositū ē hic cañ. ⁊ Aui. prima quarti. c. de cura putridaꝝ ī gnāli. ¶ Pro responsiōe nota ꝙ per diē motus egritudinis duo possum⁹ ītelligere. Primo diē crisis qui ē velox ⁊ vehemēs mot⁹ morbi cū īfirmus ad salutē aut mortē perduciť: vt colligiť 2ª affo. cōmēto 13°. Itē 2° possumus intelligere diē exacerbatiōis. In hoc enim die morbus ē intēsior. hec ergo dies pōt dici dies motus egritudinis. ¶ Itē nota ꝙ febriū quedā dicūtur īterpolate ⁊ quedā cōtinue. Et cōtinuarū quedā dicūtur pportionales cōtinue: que quāuis cōtinue īfligant: ī affligēdo tñ pportionē seruāt magis affligēdo ꝺ die 3° in 3^m. Quedā vero dicūtur cōcluse ⁊ vniformiter affligentes corpora: ita vt nō notabilis excrescentia appareat aut diuersitas. ¶ Itē nota ꝙ flobothomie hora est duplex: quedā electiua: ⁊ quedā coacta. Electiua ē qua quis eligit flobothomiā eē fiēdā cū apparētib⁹ iuuamētis ⁊ notabili nocumēto secluso. Illa diciť coacta qua cogimur facere flobothomiā lꝫ grāde sequať nocumētū. hoc tñ facimus peligēdo iuuamētū ⁊ puidēdo grandi⁹ nocumētum.

¶ Istis notatis poniť p^a ꝯclō. In die crisis medico ꝯprehēdente nām facturā crisim: nō ꝺꝫ medicus euacuare aut flobothomare. Probať sic cōclō: q: hec est dies qescendi ⁊ querēdi somnū ⁊ ebullitōis morbi vitāde: ergo nō ē mouendū. Tenet ꝯña quātū ad aňs primū ⁊ 2^m. quātū ad 3^m tenet ꝯña q: flomia aut alia euātio ē cā maioris ebullitionis. Aňs pꝫ p° quo ad primā partē. Nā dies crisis ē dies maioris quietis: qñ eniꝫ nā ītendit expellere māꝫ morbi oꝫ īfirmū qescere ne īpediať nā: oꝫ ēt querere somnū vt calor nālis fortificeť quo vt instrumēto possit nā depellere morbuꝫ. Et crisis ē ēt dies ebullitōis. Aňs pꝫ per diffinitionē crisis. ¶ Scḋa ꝯclō: in die crisis nā nō naturalr̄ operante nō etiā p ꝯuenientē regionē euāte nō est īcōueniēs flobothomare aut aliter euāre. Cōclō pbať sic: ex tali operatōe nocumētū grande euitať: ergo ⁊c̄. Consequētia nota ⁊ pꝫ aňs. Naꝫ p° si expellať sanguis suפfluus p os aut fiat flux⁹ sanguis nariū nimi⁹ nō est icōueniēs flobothomare venā īferi⁹ vt diuertať sanguis ⁊ non superfluat euātio. ¶ Tertia ꝯclō: in die paroxismatiōis aut exacerbatiōis regulr̄ nō est flobotomandū aut euandū farmaco satis forti. Probať: q: ī tali die virt⁹ debilitať a morbo ⁊ ebullit mā morbi ⁊ agitať: ergo ⁊ tales euōnes nō sūt fiēde. Cōsequētia nota q: addereť debilitas debilitati: ⁊ tūc nimis ebulliret mā. ¶ Quarta ꝯclō: aliqñ coacte ī die paroxismi est flobothomādū aut euandū. Pꝫ ꝯclō: q: ex hoc aliqñ euitať mors potēs ꝯtingere ex suffocatōe ⁊ ꝯsimili. ¶ Quita cōclō: aliqñ tpe afflictionū coacte oꝫ nos euāre aut flobothomare. Pꝫ p rōnes aň oppositū vt in ꝯtinua ꝯclusa aut in ꝯtinuis pportōalib⁹ aut in febrib⁹ ꝯplicatis ita vt nūquā īfebriēs maneat corp⁹. ¶ Nota tñ ꝙ faciēdo flobothomiā aut aliā euōneꝫ ī his febrib⁹ debemus seruare horā. nā in ꝯtinua pportōali flobothomare debem⁹ ī die minoris afflictōis. Et qñ est febriū ꝯplicatio: tunc flobothomāduꝫ aut euandū ē in horis remissioris afflictōis. Qñ ēt ē febris cōclusa: tūc ī hora minoris caloris flobothomādū ē. Ad rōnes aň oppositū pꝫ solō. Pꝫ p° de quotidiana ⁊ cōplicatōe pluriū febriū. De vomitu ī quartana dicēdū ꝙ hoc fit coacte. nā q: tūc mā melācolica ē mobilior ⁊ aptior exitui: iō tūc illo tpe est expellēda vomitu. ¶ Ad aliā rōeꝫ cuꝫ diciť mām esse mobiliorē dico ꝙ cū hoc stat ipsaꝫ nō eē aptā motui ad exteriora. vel diciť. ꝙ quāuis sit mobilis nocumēta sequereňť si euāreť rōne debilitatis nāe. Silr̄ nocumēta sequereňť si euāreť cā ꝯiuncta. ¶ Ad aliā duꝫ diciť nā euāt: ergo ⁊ medicus. Negať ꝯña. nā nā meli⁹ regulat euōneꝫ ne hoc corp⁹ ducať ad malā ebullitōeꝫ vbi duceret p flobothomiā aut farmaciā. Ad pbatōeꝫ ꝯñtie medicus ꝺꝫ imitari nāꝫ. Dico ꝙ ꝺꝫ ī hoc imitari: q: euāre talē mām ⁊ talr̄ q̄leꝫ ⁊ qualr̄ euāret nā opans naturalr̄: nō tñ ī quocūqꝫ ī quo euāt natura ꝺꝫ medic⁹ euāre: igiť ⁊c̄.

Dubitať an dies crisis sit dies que

rendi somnū? Ad affirmationē ē hic Aui. ad negationē est Gal. 2ª particula affo. cōmento prio. ¶ Pro dubio nota ꝙ per somnū intelligit hic Aui. quietem quo ad accidētia aīe: ⁊ ē sensus lr̄e ꝙ in die paroxismi ꝺꝫ corpus quiescere: q: nō mouendū motib⁹ corporeis ꝺꝫ etiaꝫ dormire: q: stare quietus ⁊ sedari ab oīb⁹ accidētib⁹ aīe ac si dormiat ne p accidētia aīe debiliteť ⁊ inflāmeť. Aut ꝺōm ꝙ talis ē dies querendi somnū nō in quocūqꝫ tpe sed tpe declinatōis vt velit ꝙ illa nō ē dies agitatiōis in qua ꝺꝫ fieri restauratio per somnū ⁊ nō debilitas per euātionē. Qḋ vero in declinatiōe cōueniat somn⁹: pꝫ ī ꝯmēto allegato. Ad Gal. ꝺōm ꝙ nō cōuenit somn⁹ ī principio paroxismi: īmo nō cōuenit nisi in declinatiōe. ¶ Ulterius nota ꝙ morbus habet crisiꝫ lōgi tpis: nō q: ei⁹ crisis lōgo tpe duret: sꝫ q: lōgū tps ē aň ei⁹ euentū. ¶ Ulterius nota ꝙ talis morbus habēs crisim longi tpis ē morbus de mā grossa frigida: iō in ei⁹ principio nō ē minuēdus mult⁹ sanguis ne debiliteť valde virt⁹: īmo cōseruēť sanguis vt qñ mā fuerit digesta ⁊ obediens expulsiōi possit fieri flobothomia copiosa. Etiā reseruēť sanguis vt virtus maneat ⁊ crisi lōgo tpe resistere possit. In morbo vero acuto q: materia ē habilior euacuationi ⁊ crisis ē breuis: nō curando tātū de virtute: flobothomiam facere possumus.

Qḋ si multū preterierit tpis ex quo quis minut⁹ fuerit ⁊ in hyeme fuerit ꝯquestus ꝙ se quasi fractuꝫ sentiat minuatur ⁊ sanguis p thesauro recōdatur.

¶ Nūc Auic. ponit cañ. oñdēdo necessitatē flobothomie ⁊ eius quātitatē: ⁊ dicit ꝙ multo tpe elapso ex quo qs flobothomat⁹ ē si cōquestus ē ꝙ quasi hyeme se sentiat fractū tūc fiat flobothomia sanguine p thesauro recondito. ¶ Nota ꝙ ex parte pñti cōcipiť necessitas flobothomie: exquo eniꝫ multū tēpus ē ꝙ nō ē facta flobothomia. Corpore etiā vso regimine multiplicante sanguinē: aut cōsueto vti bono regimine imaginamur eē multū sanguinē euacuandū flobothomia. Scḋo cōcipiť quāta flobothomia ē fiēda dū vult sanguinē eē recōdēdū tanquā thesaurū. nā in hyeme cū humores sunt cōgelati nō multū de sanguine auferēdū ē. Tertio colligiť signū aliud ex parte p qḋ comprehēdere possumus sanguinis abundātiā. nā confractio apparēs post dimissionē flobothomie notat sanguinē abūdantem ⁊ corpus frangenteꝫ.

Amplius q: flobothomia ppterea ꝙ ad diuersum trahit naturā ꝭm plurimū retinet.

¶ Nūc ponit aliū cañ. dicens ꝙ q: flobothomia trahit ad diuersam ptē: supple parti per quā fit solō: iō ꝯstrīgit vētrē aut fluxū vētris ꝭꝫ plurimū. Sꝫ circa hoc ē dubiū.

Dubitatur an flobothomia cōstrin

gat ventrē? Qḋ nō arguiť auctē Gal. pria affo. ꝯmēto 23° in si. cōmenti: vbi vult ꝙ pluries post flobothomiā soluiť venter ⁊ accidit sudor. Ad ptē oppositā ē Aui. hic. ¶ Pro dubio sunt tenēda duo. Primuꝫ flobothomia hꝫ de pse cōstringere vētrē. Pꝫ cōclō ex textu p quāto solō ventris cōtingit mā tracta versus intestina ⁊ interius. flobothomia aūt euāt trahēdo mās magis versus circūferētias. Quia ergo trahit ⁊ diuertit ad partē cōtrariā: iō de per se habet ꝯstrīgere vētrem. ¶ Scḋa ꝯclō: flobothomia per accidēs hꝫ soluere vētrē. pbať q: pōt ad flobothomiam sequi aliqḋ accidēs ad qḋ sequiť solō ventris: igiť ⁊c̄. ꝯña nota quantū ad modū loquēdi medicorū: ⁊ pꝫ p aňs. nā facta flobothomia ⁊ exonerata virtute aliquātulū pōt virtus cōfortata superare mām ⁊ expellere ipam p fluxuꝫ ventris. Itē possibile ē ꝙ per flobothomiā debiliteť virtus ⁊ cōtingat ppter istā debilitatē fluere ventrē. Ex pdictis prio inferť ꝙ cōstrictio vētris phibet a flobothomia. pꝫ exquo flobothomia hꝫ cōstringere ventrem. 2° inferť ꝙ fluxus vētris qñqꝫ phibet a flobothomia: q: cū natura euācuetur p fluxū vētris: flobothomia nō cōuenit ne īpediať solō vētris. Et hoc ꝭm illatū tangit Aui. 10ª tertij tractatu 5°. c. de cura pleuresis ad finē dū dixit ꝙ assellatio oī die bis vel semel excusat a flobothomia. Isto posito pꝫ intellectus Gal. p cōclōnē secūdā qūo flobothomia retinet fluxū vētris nālē ꝭꝫ plurimū: pꝫ per textū.

Cūqꝫ ex multa minutione debilitabiť virtus multi generabūtur humores.

¶ Nūc ponit aliū cañ. dicēs ꝙ virtute debilitata ex flobothomia multi gnābunť humores. ¶ Pro parte nota ꝙ virtute debilitata ex multa minutiōe virtute digestiua nō potente debite digerere nutrimentū generabuntur multi humores superfluentes.

Sincopis pterea accidit ī prima minutōe cuꝫ subito euenerit ei qui nō ꝯsueuit: sꝫ vomitū pmittere ē ex eo qḋ eā phibet: ⁊ silr̄ vomere hora q̄ accidit. Et ōbes scire ꝙ minutio est perturbās donec quiescat.

¶ Nūc ponit aliū cañ. dicēs ꝙ sincopis ex subito facta flobothomia accidit corpori nō cōsueto: sed facere vomitū ante flobothomiā pseruat ab hoc accidēte. facere ēt vomitū hora qua accidit sincopis curat ipam sincopim. Di/

Sciēdū ē ꝙ ꝯfractōes spōtanee mēbroꝝ nō puenientes ab exercitijs: morbos denūciant eē vētūros iuxta illud Hypo. secūda affo. affo. illo: Labores spōtanei narrāt morbos. qui labores si tensiui fuerint significāt multitudinē humoꝝ: vt vult Gal. quarto de regimie sanitatis capło. xiiij. parapho illo: Tēsiu⁹ labor cuꝫ sine exercitio cōsistat ⁊c̄. Sꝫ si isti labores inflatiui sint siue apostemosi necessario indigent flobothomia: vt etiā vult ibidē Gal. caplo. xv. parapho illo: Inflatiuus spontaneus labor ⁊c̄.

cit vlteri⁹ q̄ tu debes scire flobothomiā perturbare do/nec quiescat. ¶ Nota tñ pro parte sincopiz qñq̄ cōtingere incipiente flobothomia ꝓpter debilitatē stomaci. Naz ꝓpter flobothomiā facta ampliori debilitate cātur sincopis. Itē defluēte colera ad os stomaci agitata per flobo/thomiā cōtingit sincopis. Itē si fuerit aliquis humor ī ore stomaci: vt colericus aut cōsimilis: ille cōmot⁹ ⁊ agitatus p̄ flobothomiā erit cā sincopis. Itez pōt fieri sincopis ꝓꝑ superfluitatē flobothomie vt ē euidēs. Ad ꝓpositū ī corꝑe nō cōsueto ꝓpter timorē ⁊ terrorē ⁊ cōmotionē circa sto/macū pōt cōpetere vomitus. Itē in sincopi ꝓpter debili/tatē stomaci meli⁹ ē exhibere buccellā panis infusam ī vino granatoꝝ aut agresta. In sincopi vero ꝓpter cōmotionez humorū ꝯuenit vomitus. ¶ Nota vlterius q̄ illa turba/tio cōtingēs ex flobothomia durat donec quiescat corp⁹: quiescant etiā humores agitati per flobothomiā. ¶ Item nota q̄ q̄r in fluxu sanguinis ex vulnere magno ē dolor vehemens: sanguis ēt a parte fluit nec agitatio fit circa inte/riora: iō non ita cōtingit ex fluxu sanguinis ex vulnere magno sincopis sicut ex flobothomia. Si queraẗ quare stri/cto foramine fit sincopis ⁊ nō ante? Cā ē q̄r qñ sanguis fluebat: tunc humores ⁊ mā cūabanẗ. Stricto autez foramine non diuertiẗ amplius ⁊c̄.

Flobothomia quoq̄z ⁊ colica raro simul eueniūt.

¶ Nunc Aui. ponit aliū cañ. dicēs q̄ flobothomia ⁊ colica raro simul eueniūt. ¶ Pro parte nota q̄ hic duplex lr̄a repiẗ. Una dicit colica: alia dicit colerica. Si dicit co/lica verificaẗ ꝑs isto mō. Nā passio colica ꝯtigit plurimū ex flegmate aut vētositate grossa: iō fm̄ plurimū flobotho/mia nō ē necessaria. Pōt tñ qñq̄ ꝯtigere ex calido apate: iō flobothomia ꝑ diuersione māe a fluxu est ꝯueniēs ma/xime sanguinea exñte mā. Itē raro ēt ꝯuenit flobothomia exñte fluxu vētris cū nā eūat sufficiēter ꝑ fluxū vētris ma/teriā: aliqñ tñ vbi vellem⁹ diuertere ipsaz a fluxu ventris ꝯuenit flobothomia. Littera q̄ dicit colica ē melior ⁊c̄.

Et dixit raro ex eo q̄ flobothomia qñq̄ cōfert ī cura colice facte ab apostemate: vt vult Auic. xvj[a] tertij tractatu. iiij. c. xix. de cura colice apostemose ī pricipio. Iaz facta qñdē ab apostemate oz vt euacueẗ sanguis ꝑ flobothomiā basilice ⁊ reliqua.

Pregnās preterea ⁊ mēstruata nō minuanẗ nisi propter magnā necessitatē sicut ē necessitas retinēdi fortez sanguis sputuz cuz virtus fuerit cōueniens.

¶ Nūc Aui. ponit aliū cañ. dicēs q̄ p̄gnās ⁊ mēstruata non flobothomēẗ nisi ꝓꝑ necessitatē multaz: sicut ꝯstante virtute ꝯuenit flōmia ꝓꝑ retinere fluxuz seu fortē sputum sanguis. ¶ Nota q̄ flobothomia nō ꝯpetit regulr̄ in p̄/gnāte timēdo aborsuz: aut ꝓꝑ diminutōez sanguinis: aut agitatōez ⁊ ꝯmotōez quā facit flobothomia. Cā vero su/miẗ 4[a] affo. ꝯmēto 44[o]. Propter necessitatē tñ p̄gnās ali/qñ minuēda ē vt euitem⁹ aborsuz ⁊ mortē matris: vt si mulier fuerit multū repleta sanguīe ⁊ valde carnosa cui⁹ venelate sūt in hoc casu sequiẗ aborsus ꝑ viā suffocatōis aut ꝑ viā fractōis ligamenti ꝓꝑ repletōez mēbri. Itez si mulier habuerit sputū sanguīs itēsuz facerem⁹ flobothomiā cui/tādo mai⁹ nocumētū: ꝓpter quā ēt necessitatē mulier mē/struata ē flobothomāda. Regulr̄ tñ mulier sufficiēter mē/struata nō ē flobothomāda nc addaẗ debilitati debilitas. Et vt nō diuertaẗ mā a loco expulsionis qñ mā nō debite eūatur volēdo ꝓuocare āplius mēstrua debem⁹ flobothomare ex saphena vt sanguis trahaẗ versus matricez ⁊ se/quanẗ mēstrua: aut ēt ꝑ superfluitatib⁹ ꝯuenit flobotho/mia gratia diuersionis ex basilica facta.

Auerrois tñ septio colliget caplo quarto cōtrariūm huius videẗ asserere dicēs: Dicit Hyp. mulier p̄gnās flobothomari nō debet ⁊c̄. Ego autē dico q̄ flobothomia qñ ebrio non indiget nō ē mala ⁊c̄. ⁊ tu vlterius lege si vis.

Et debes scire q̄ nō quotiēs noīata signa replōnis apparuerit oz vt minuas: iō qñq̄z ē repletio ex hūorib⁹ crudis: ⁊ ē tūc flobothomia multū ipediēs: qm̄ si minueris nō maturabis eos ⁊ timebiẗ ne eger perdaẗ.

¶ Nūc ponit aliū cañ. dicēs q̄ ñ qñcūq̄z signa appēt re/plōnis oz flōmare. Exñtib⁹ eiz hūorib⁹ crudis flōmia ipe/diret multū: vñ si facis flōmiā non maturabunẗ hūores ⁊ erit timor de ꝑditōe egri. ¶ Pro ꝑte nota q̄ q̄zuis replō absolute dicat plectoricā dispōnē aut abūdātiā sanguīs q̄ p̄ ceteris plus repleẗ: sumiẗ tñ repletio taz ꝑ repletōe hu/moris alteri⁹a sanguīe q̄z ēt sanguis sicut sumiẗ hic. Vult ergo Aui. q̄ nō semꝑ qñ ē repletio dz fieri flōmia: q̄r qñ est ex hūore crudo non dz fieri. Eodē mō si repletio fuerit ex hūore colico multū recedēte a nā sanguis. Pōt tñ ītelligi ꝑs hoc mō q̄ exñte replōne ⁊ stāte peccato sanguis nō ꝯuenit flobothomia copiosa ꝓpter causaz assignatā.

Nō aūt ē iconueniēs vt ille ī quo mlīa superabūdat minuaẗ postea medicia solutiua eūeẗ. Sz sollicit⁹ eē debes ex dispōne coloris sʒ ꝯditionē quā nūc dicem⁹ ⁊ ꝯsi/derare tēsionē: qm̄ ꝓpter tēsionē ꝑ totū corp⁹ icedētez magis eris ꝯfidens q̄ flobothomare debes. Cuz vero sāguis alicui⁹ fuerit bon⁹ pauc⁹ ⁊ fuerit ī ipsi⁹ corꝑe multi mali hūores flobothomia bonū rapiet ⁊ maluz relin/quet. Et cū alicui⁹ malus sanguis fuerit paucus ⁊ decli/nauerit ad mēbruz aliqd̄ qd̄ eius declinatio vehemēter ipedit ⁊ fuerit necessariū vt ipse minuatur ex eius san/guine paruz erit assumēdum ⁊ cibo bono erit alendus: deinde erit minuēdus iteꝝ post dies ꝓpterea vt malus sanguis ab eo extrahatur ⁊ bonus restaureẗ. Qd̄ si ma/li humores colerici in eo fuerint ingenietur quaten⁹ sub/tili farmacia euacuētur aut vomitu aut vt sedenẗ: ⁊ stu/de ī hoc vt eger quiescat ⁊ digeraẗ ⁊ ocietur. Et si grossi fuerit antiqui p̄ceperūt vt balneetur ⁊ ī suis ministerijs moueatur. Et dabāt ei ad bibenduz ante flobothomiā ⁊ post ipsaz anteq̄z alia fieret minutio sirupuz acetosuz subtiliatiuū coctum cuz isopo ⁊ hasce.

¶ Nunc ponit cañ. dicēs q̄ nō ē icōueniēs vt ille ī quo abundat melācolia flobothomeẗ: deinde eūetur ꝑ medici/nā solutiuā: attēto tñ colore corporis: attēta ēt corꝑis tē/sione: q̄r ꝓꝑ ipam per totū corp⁹ poteris magis cōfidere in faciēdo flobothomiā. Deinde ponit aliū cañ. dicēs q̄ sanguine alicui⁹ exñte pauco: multis vero exñtibus malis humoribus flobothomia rapiet bonū ⁊ dimittet malū. Dicit vlterius: Si sanguis alicuius paucus ⁊ malus declinet ad aliqd̄ mēbrū vehemēter impediēs ⁊ necessaria fuerit flo/bothomia: modicuz extrahaẗ de sanguine ⁊ nutriaẗ bono cibo: deinde minuaẗ aliquātulū post aliquos dies: vt ma/lus sanguis extrahaẗ ⁊ genereẗ bonus. Si vero humores mali fuerint colerici: debes ingeniari vt educanẗ leui far/macia ꝑ inferiora aut vomitu aut vt sedenẗ in sua malitia. Stude etiā vt eger quiescat ⁊ ocieẗ vt talis humor dige/raẗ. Dicit vltimo q̄ si humores fuerint grossi: antiqui p̄/ceperunt istū balneari ⁊ istū moueri ad faciēdū sibi necessaria. Dabāt eniz añ flobothomiā ⁊ post sirupū subtiliatiuū factū de isopo ⁊ hasce ꝑ ꝑte. ¶ Nota p̄[o] q̄r dicit q̄ abū/dante melancolia ⁊ stāte pc̄to sanguinis minuēdū ē ꝓpter peccatū sanguinis: flobothomia saltez minoratiua: postea vero vt cōplete eūetur melācolia suꝑabūdās: faciēda ē solutio ventris. ¶ Nota 2[o] quib⁹ signis cōprehēdim⁹ me/lācoliā cū sanguine simul peccare. Hoc eīm cōprehēdim⁹ colore corꝑis ⁊ sanguinis: ⁊ corꝑis apparēte tēsione. P̄[o] ex colore sanguinis si rubeus fuerit ad nigredinē tendens: ex quo p̄dictoꝝ humorū ꝯprehēdam⁹ abūdantiaz. Ex colore etiā corporis si talis extiterit. Itē ex quadā tensiōe appēte ī cute corꝑis: ⁊ maxime humoris plurimū extēdētis: quia sanguis denotaẗ. ¶ Tertio nota q̄ sanguine exñte bono ⁊ pauco: plurimis vero exñtib⁹ malis hūorib⁹ flobotho/mia rapiet bonū ⁊ dimittet malū. Bonū quidē capiet tā/quā habilē expulsioni: nō quidem q̄r eūat eligēdo bonos. Malos vero dimittet tāquā ineptos expulsiōi. Ex quo ī/ferẗ q̄ ī tali nō dz fieri flobothomia: īmo potius farmaciā eē exhibēdā. Et notāter dictū ē paucus: q̄r si sanguis eēt suꝑabūdans: flobothomia eēt cōueniēs: aut si sanguis eēt quātitatis tēperate: nō tantū nocumentū sequereẗ ex flo/bothomia ex parte incrudatiōis humoꝝ crudoꝝ: aut ebullitionis humoꝝ colericoꝝ: quātūcūq̄z sanguine pauco existente ⁊ malo ad aliqd̄ mēbrū tñ fluēte necessaria ē flobo/thomia saltē ꝓhibēdo fluxū. Et q̄r sanguis paucus ē ⁊ malus rōne paucitatis paꝝ extrahēdū ē: ⁊ ratiōe malicie ille nutriēdus ē cibo gnāte bonuz sanguinē: deinde minutio fiēda ē vt paulatiue malus educaẗ sanguis: ⁊ cōtinue bo/no cibo nutriēdus ē: vt in isto bonus sanguis restauretur.

Idez Gal. nos p̄ docuit quarto de regimine sanitatis caplo. vij. parapho ilo: Si alia quidē eadez fuerit ⁊ reliqua: ⁊ tu lege ibi: q̄re ⁊c̄.

¶ Ulterius nota q̄ si humores peccātes fuerint colerici: ⁊ supple si nō fuerit peccatū sanguinis ⁊ fuerint educendi per flobothomiā: p̄[o] educanẗ per farmaciā leuē: quia sunt obedientes motui ⁊ eūatiōi. pro quāto ēt sunt calidi: timor eēt de nimia eūatione ⁊ inflāmatiōe. ⁊ vomitu ēt sunt educendi: maxime si circa os stomaci extiterint. aut sedandi sunt in sua colericitate ⁊ caliditate alterando ipsos. Itē studendū ē vt quiescat eger ⁊ ocietur: vt talis humor coleric⁹ digeraẗ: ī ꝓmptu ē cā. Oīa eīm ista sunt cā rehumectatio/nis colere. ¶ Itē nota q̄ balneū grossis humorib⁹ existē/tibus ē cōueniēs: ī quo nō cōtrahaẗ multa mora sed modica: vt fiat aliqua humoꝝ grossoꝝ subtiliatio. Idē de siru/po acetoso dicēdū. Balneū aque multuz calide: ī qua ma/gna cōtrahiẗ mora nimiū agitando materias incōueniens est. Idem de motu forti dicendum est.

Cuz autez flobothomia necessaria fuerit cuz debili/tate virtutis causa febris aut alioruz humoꝝ partire flobothomiaz sicut diximus.

¶ Nunc in parte ista Aui. ponit aliū cañ. dicēs q̄ flobothomia exñte necessaria cū d̄bilitate virtutis ꝓpter febres aut ꝓpter humores alios: tu debes ꝑtire flobothomiā vt dictū ē. ¶ Pro parte nota p̄[o] flobothomiā vt apparet ī prin. capituli eē necessariā ꝓpter maliciaz sanguīs: aut ei⁹ nimiā quātitatē: aut ꝓꝑ vtrūq̄z ad quoꝝ quodlibet sequiẗ debilitas virtutis. ¶ Hic tñ notandū q̄ debilitas virtu/tis pōt intelligi tripliciter: aut debilitas valde intensa oīo ꝓhibēs flobothomiā: aut debilitas cōꝑatiua respectu vi/goris qui cōiter dz eē ī eūationib⁹ obseruandis: aut pōt eē debilitas cōꝑando ipam ad vigorē tēpore sanitatis existē/te. Hanc distinctionē ad presens deduco ad ꝓpositū: q̄r d̄ 2[a] debilitate intelligit Aui. ¶ Scd̄o nota q̄ hec lr̄a cā febris aut alioꝝ humoꝝ pōt dupl̄r intelligi. Uno mō q̄ hec debilitas

Hoc ēt videẗ innuere Gal. ī libro de flobothomia. c. xij. cuz dicit: In quibus igitur euacuatōis est opus multe: non fortis aūt virtus: in his oz repetē eūonē ⁊c̄.

debilitas virtutis ↄtingeret cã fe. aut alioꝝ humoꝝ a sanguie. 2° põt exponi cuʒ flobothomia fuerit necessaria causa febris: q: fe. fuerit de sanguine: aut cã alioꝝ humorum simplr cuʒ sanguine peccantiũ. ¶ Tertio nota q merito flobothomia est partiẽda vt non ꝓsternat virtus ⁊ vt etiã partita humor peccans educatur.

Amplius flobothomia stricta magis est cõseruatiua virtutis: sed tamẽ subtilem ⁊ claruʒ interduʒ sanguineʒ fluere facit: ⁊ spissuʒ ⁊ turbidum tenet. Ampla vero velociter est ad sincopim ⁊ magis operatiua in mũdificando ⁊ tardior ad cõsolidanduʒ: sed tamen est dignior ei qui secũduʒ preseruationẽ flobothomatur ⁊ in grossis. Et amplaʒ quidẽ efficere in hyeme est dignius ne cõgeletur sanguis: ⁊ angustaʒ efficere in estate est dignius si necessariuʒ fuerit.

¶ Nunc Auic. aliũ cañ. explicat: ⁊ dicit q flobothomia stricta ẽ magis ↄseruatiua virtutis: interduʒ tñ subtileʒ ⁊ claꝝ sanguinẽ fluere facit: spissuʒ ⁊ turbidũ retinẽdo. Ampla vero flobothomia citius facit sincopiʒ magis opatiua in mũdificãdo corpora ⁊ tardioris ↄsolidatõis: dignior tñ corpori preseruãdo dignior ẽt in humoribꝰ grossis. Dicit ẽt meliꝰ est facere flobothomiã amplã i hyeme ne sanguis congelet ꝓpter stricturã ⁊ strictã in estate ⁊c̃.

Dubitatur vtrum stricta flobothomia sit magis conseruatiua ampla?

Negatiue arguit sic: Per strictã euãantur hũores subtiles ⁊ spũs: igit ⁊c̃. Consequẽtia nota q: his cõseruat virtus. añs tãgit in littera. ¶ Scdo sic: euãatio hũorũ subtiliũ plus debilitat virtutẽ: igit ⁊c̃. Consequẽtia nota ꝓ tanto quia per ipam subtiles educũtur humores. Añs aũt sumit. c. de humoribus: igit ⁊c̃. Ad oppositũ ẽ Aui. ¶ Pro dubio sit hec, pria cõclo. Ceteris paribꝰ per flobothomiã ãplã plus de subtili humore euãatur q̃ʒ per strictã. Cõclo ẽ euidẽs. nã subtilis hũor aut alius qualiscũqʒ facilius educit per locũ ampluʒ q̃ʒ p strictũ. ¶ Scda conclo: stricta flo͛mia appropriat humori subtili sic: q: euãat humorẽ subtilẽ ⁊ nõ grossum i quãtitate notabili. Hec ↄclusio nota ẽ. ¶ Tertia cõclo: ampla flobothomia: q: euãat grossum hũorẽ ⁊ subtilẽ: ita q alia ñ euãat nisi subtilẽ ipa grosso humori dicit appropriari. Hec cõclo euidẽs ẽ. ¶ Ex istis cõcloib9 infert conclo rñsalis. Flobothomia stricta ẽ magis cõseruatiua virtutis. Cõclo ꝓbat q: p ipam minꝰ de spiritu ⁊ alijs vigorãtibꝰ virtutẽ euãat: vt pʒ ex p̃habitis. Istis positis pʒ ad obiecta rñsio. Probant eniʒ strictã subtiles humores plus euãare cuius oppositũ dictũ ẽ. ¶ Secũdo nota q notanter dictũ ẽ interdũ. nã talis euãat sanguinẽ subtilem dupliciter. p° cõmixto subtili ⁊ grosso per foramẽ strictuʒ educet subtile p qd nõ educit grossum. Itẽ subtili exñte ꝓpinquiori foramini citius subtile educet. vbi aũt eẽt oppositũ q grossus eẽt ꝓpinquior foramini ptialiter primo grossus educeret.

¶ Tertio nota q ampla flobothomia cito euãans de spũ ⁊ sanguine cito etiã perducit ad sincopim. ¶ Ulteriꝰ nota q etiã ipa magis opat in mũdificando cũ ipa euãat grossum ⁊ subtile. Tardioris tñ ẽ ↄsolidatiõis vt notũ ẽ. ¶ Ulterius nota q corpi p̃seruando ipa melior ẽ: q: multi humoris magis eductiua: ⁊ q: sibi vt fortior ãplior cõuenit.

¶ Ulterius nota q hec littera i grossis tripliciter exponi põt. Uno mõ i grossis. s. humoribꝰ vt sit sensus q ad euacuãdũ grossos humores melior ẽ ampla eoꝝ eductiua. 2° mõ in grossis q: densis ⁊ grossis corpibꝰ in quibꝰ oʒ magnificare foramẽ ne mã carnositatis obturet. 3° modo in grossis. s. venis aut artarijs: ne etiã ꝓpter grossitudinem sue substantie foramẽ obturet. pª expõ est melior. ¶ Ulteriꝰ notãdũ q i hyeme melius ẽ facere flobothomiã amplã vt sanguis grossus ⁊ subtilis melius educat: ne ẽt sanguis grossus ⁊ spissus exñs ꝓpe foramẽ cõgelet a frigore hyemis. In estate aũt meliꝰ ẽ strictã facere ꝓpter debilitateʒ virtutis: ⁊ q: humores sunt apti eductioni.

Flobothomãdus preterea supinꝰ iaceat qñ flobothomat: qm̃ hoc est ↄueniẽtius ad hoc vt ipsius cõseruetur virtus ⁊ ne ei superueniat sincopis.

¶ Ponit aliũ cañ. dicens q flobothomãdus dʒ iacere supinꝰ. Nã iste sitꝰ ↄueniẽtio: ẽ vt ↄseruet virtꝰ ⁊ nõ ↄtingat sincopis. ¶ Pro pte nota q ille sitꝰ q̃rẽdus ẽ i corpe sano egro vel neutro. In corpe aũt robusto nõ est q̃rẽdus hic situs. ¶ Scdo reddẽda est cã ptis duas dimittẽdo q̃s tetigit expositor. Naʒ si corpꝰ stat supinũ stat supra spinã ⁊ corporis fundamẽtũ: vñ ex hoc corpꝰ non fatigat sicut si sederet. Si aũt staret cum corpore deorsum: p° non posset afferre brachiũ: stãtibus ẽt itestinis pẽsis ⁊ dorso itestina premẽte non tãta staret virtutis constãtia.

In febribꝰ aũt a minutõe cauẽdũ ẽ. s. i his q̃ vehemẽtis sunt calefactõis ⁊ inflãmatõis ⁊ in oibus non acutis febribꝰ in sui pricipio in die periodica.

¶ Nunc ponit Aui. quosdã cañ. in flobothomia obseruãdos exñte fe. Et duo facit. Prio ponit quosdã cañ. nõ dearticulãdo se multũ ad febres spãles. 2° cañ. ponit specialẽ i febre sinocha. ibi 2ª: in febre autẽ. Itẽ duo facit. p° facit hoc. 2° quoddã spãle flobothomie explicat iuuamẽtũ. ibi 2ª: multotiẽs p̃terea. Pria i duas. Prio facit hoc. 2° ponit quosdã cañ. erroris correctiuos. ibi 2ª: ⁊ sũmope. Pria adhuc in duas. Nã p° tangit quedã signa quibꝰ cõprehẽdimꝰ ⁊ scimꝰ regulare flobothomiã. 2° quedã signa ponit ex pte sanguis. ibi 2ª: ampliꝰ sanguis. Itẽ q̈ttuor facit. Prio ponit signa ex q̈litate morbi. 2° docet modificare flobothomiã ex quodã accidẽte in febre ↄplicato. 3° ponit significatões oñdẽtes flobothomiã eẽ faciẽdam aut non sũptas ex pte cãe morbi. 4° docet regulare flobothomiã ex pte accñtis. ibi 2ª: in febribꝰ. ibi 3ª: ⁊ silr oʒ. ibi 4ª: dispositionẽ. ¶ De prima dicit q in febribꝰ vehemẽtis calefactõis ⁊ iflãmatõis ⁊ i oibus febribꝰ nõ acutis cauẽduʒ est a minutõe a pricipio ⁊ in die periodica.

Dubitatur an hec pars cõtineat veritatez?

Negatiue arguit sic: In sinocha ⁊ causone ↄuenit flobothomia: ergo ⁊c̃. Cõsequẽtia nota q: sunt vehemẽtis calefactiõis. Añs patet prima quarti de cura putridaruʒ. ¶ Scdo: in talibꝰ conuenit ifrigidatio: ergo flobothomia. Cõseq̃ntia tenet q: flobothomia ifrigidat. Añs pʒ pª afforismoruʒ affo. 23° ⁊ nono terapẽtice. ¶ Tertio auctoritate Hypo. 4° regis acutoꝝ: cũ dicit acutas egritudies flobothomabis. ¶ 4° in tertiana pura cõuenit flobothomia: ergo i febre acuta. Cõsequẽtia tʒ: q: ẽ morbꝰ acutus. Ad oppositũ ẽ Aui. i littera. ¶ Pro dubio nota q per febres vehementis calefactiõis intelligere possumus febres pẽdentes a mã calida multa que plus mita quãtitate calefacit q̃ʒ humor multũ calido: sicut sunt febres sanguinee. Scdo p febres magne calefactiõis itelligere possumus febres pẽdẽtes a mã multũ calida: sicut pendentes a multa colera.

¶ Scdo nota q per febres non acutas possumus intelligere morbos longos cronicos qui sunt de mã grossa. possumus ẽt intelligere morbos qui nec sunt acuti nec cronici: sicut tertiana pura ⁊ effiª. ¶ Penes hoc sit hec prima cõclo: i febre multe inflãmatiõis mõ primo cõuenit flobothomia. hec cõclo pʒ ex nono terapentice. ¶ 2ª conclusio: in febre multe inflãmatiõis mõ 2° non conuenit flobothomia. hec fit ꝓ mente Aui. ⁊ pʒ q: hee febres sunt tãte iflãmationis vt cõsequat vehemẽs siccitas ⁊ ariditas corporum: iõ si fiat flobothomia copiosa nimia sequit inflãmatio ⁊ exiccatio. ¶ 3ª cõclo: in fe. multe inflãmatiõis stante peccato sanguis cõuenit flobothomia. hec cõclo pʒ i causone ex Aui. loco allegato. ¶ 4ª cõclo: in febribus nõ acutis: q: cronicis nõ conuenit flobothomia saltẽ multa. Pʒ cã ne ꝓsternat virtus: ⁊ pp mãm grossam nõ bene educibilẽ: ⁊ ꝓpter morbi longitudinẽ. ¶ 5ª cõclo: i morbis nõ acutis quãuis nõ cronicis de per se ⁊ merito materieꝝ flobothomia nõ cõuenit. Pʒ cõclo cũ materie taliũ morborum sunt alie a sanguine. ¶ 6ª cõclo: in his morbis ratiõe augumẽti põt flobothomia cõpetere. Pʒ cõclo si peccẽt alij humores cũ sanguine. ¶ 7ª cõclo: nec in cronicis nec in acutis cõuenit flobothomia i die ꝑiodicatiõis eius paroxismali. Ex his pʒ solo ad obiecta per cõclõnẽ primam. Ad primã partẽ obiecti pʒ per tertiã ⁊ scdam cõclõnẽ. Ad scdam rõem dico q flobothomia facta ſm sensum prime cõclusionis refrigerat. facta vero ſm sensum p̃ntis cañ. inflãmationẽ cãt ⁊ ebullitionẽ. Ad aliã rõnẽ dicẽdũ q i acutis morbis cũ peccato sanguinis conuenit flobothomia vt vult 3ª cõclo. Ad alias rõnes pʒ p penultias cõclõnes.

In febribꝰ p̃terea cũ quibꝰ aduenit spasmꝰ ẽ a minutõe cauẽduʒ lʒ fuerit necessaria: qm̃ cuʒ spasmus accidit vigilare facit ⁊ sudare multũ ⁊ deijcit virtutem quapropter sanguinis thesaurus est dimittẽdus.

¶ Nunc ponit cañ. istũ dicẽs: Dato q flobothomia sit necessaria vitãda ẽ tñ in febribꝰ cũ quibꝰ cõiũgit spasmꝰ. Nam facit vigilare ⁊ sudare ⁊ debilitat virtutẽ: iõ dimittẽdus ẽ sanguis vt thesaurus. ¶ Pro parte nota vt colligit 2ª tertij spasmũ eẽ triplicẽ. s. de inanitiõe ⁊ repletione ⁊ nõ ꝓportionatũ ad mãʒ. In spasmo de inanitiõe notũ ẽ q nõ cõuenit flobothomia ãplius inanitẽs ⁊ exiccãs corpus. i alijs aũt spasmis non cõuenit flobothomia: quãuis forte eẽt necessaria ꝓpter sanguinis abũdantiaʒ: eo qd pp motũ ↄtinuũ spasmi sequit dolor: sudor: vigilatio: ad que oĩa sequit magna virtutis debilitatio. Ne ergo addatur debilitas debilitati vitanda ẽ flobothomia regulr quãuis coacte qñqʒ oʒ nos facere timẽdo suffocationẽ. Iõ reglr teneat sanguis vt thesaurꝰ ⁊ fortificãs v̓tuteʒ: igitur ⁊c̃.

Et silr oʒ vt ex minutõe febricitãtis cuiꝰ febris nõ est ex putrefactõe minoratio fiat ꝓpterea vt ad resoluẽdũ febrẽ thesaurus reliquat. Et si fortis iflãmatõis nõ fuerit ⁊ fuerit febris putrida attẽde decem regulas ⁊ postea ituere i vrinali. Et si vrina fuerit grossa ⁊ rubedini attinẽs: ⁊ pulsus ẽt fuerit magnus ⁊ facies tumida ⁊ febris

Cõuenit ẽt flobothomia lati foraminis i hyeme ne sanguis subtilis exiẽs per foramẽ angustuʒ ad similitudinẽ linee gracilis frigore deuictꝰ corã foramine stanʒ ↄgeletur ⁊ exire non possit. nõ sic aũt vincitur sanguis qui defluit per latũ foramẽ etiã q: massa humoralis in hyeme nõ ẽ apta effluere per strictuʒ foramen. ⁊ dico hoc iuxta sententiaʒ Aui. scda primi doctrina scda sũma prima. c. vj. parapho illo: Et hyems ẽ magis ↄstringens mate rias ⁊c̃. Et si vlteriꝰ legeris colliges cãʒ stricti foraminis i estate: quare ⁊c̃.

Scias q spasmꝰ facit vigilare: q: ↄmouet vehemẽter cerebruʒ vna cũ febre: prouocat sudorem ex vehemẽtia doloris ⁊ angustie in ↄtractõe neruoꝝ cum febrili calore poros aperiẽte: deijcit etiã virtuteʒ ex vigilijs sudoribus ⁊ doloribus intẽsissimis quos ifert. Scito vlterius q si i spasmo de repletõe sine febre signa dominij sanguis apparuerint cõuenit flobothomia: sed minor q̃ʒ i egritudinibꝰ alijs similis repletiõis: vt vult Aui. scda tertij tractatu primo. c. vij. parapho illo: Et si tu videris signa sanguinis dominãtia manifesta valde: flobothoma ⁊c̃

in suo motu nō ꝓperet: flobothoma ī hora qua stomacus a cibo ē vacuus. Et si vrina fuerit subtilis aut ignea aut facies a prīcipio egritudinis fuerit tornatilis caue tibi a flobothomia. Qd̄ si īterpolatio in ea fuerit ⁊ quies febris in ipsa fiat minutio.

¶ In parte p̄cedēti Aui. docuit euitare flobothomiā ratione cuiusdā accidētis cōplicati febri: nūc docet regulare flobothomiā rōne modi febris. Et duo facit. Primo facit qd̄ dictū ē. 2º explicat q̄sdaꝫ ꝯditōes. ibi 2ª: ⁊ si fortis. De prima parte dicit ꝙ sili̇̄r oꝫ minorare flobothomiā ī febricitante febre putrida vt thesaurus sup. sang. dimittat̄ ad resoluēdū febrē: ī qua putrida febre si nō fuerit fortis īflāmationis vt supple cōueniēs fiat flobothomia decē regule sunt attēdende: que supra tacite sunt capitulo 3º. s. qū ⁊ quali̇̄r euāare oꝫ. Quibꝰ attētis vide vrinā q̄ si fuerit grossa attinens rubedini: ⁊ fuerit pulsus magnus: ⁊ facies tumida: ⁊ febris non ꝓperet in suo motu: hunc flobothoma hora qua stomacus ē vacuꝰ a cibo. Et si vrina fuerit subtilis aut ignea ⁊ facies a principio fuerit tornatilis tibi caue a flobothomia. Si aūt febris fuerit interpolata hn̄s quietem tūc flobothoma. ¶ Pro parte nota primo ꝙ hic duplex lr̄a reperit̄. Una affirmatiua dicēs: ⁊ ex putrefactōe: ⁊ hec littera nota est q̄ ī prīcipio fe. pu. maxime de mā alia a sanguine paucior competit flobothomia q̄ꝫ supple in fe. hu. sine putrefactiōe: eo p̄º ꝙ cū putrefactione virtꝰ ē debilior: ⁊ per ꝯn̄s minorē sustinēs flobothomiā: ꝓpter putrefactionē ⁊ indispositionē materie eductioni ꝑ flobothomiā. Jō attēdēdū ē ne virtus debilitet̄: imo cōseruet̄ sanguis vt nā sit potēs ad resoluēdū. i. remouēdū febrē digerēdo ⁊ eius māꝫ remouēdo. 2º reperit̄ littera negatiua dicēs: ⁊ febris nō ē ex putrefactione. Et ē sensus ꝙ febre existente humorali ⁊ nō ex putrefactiōe fiat paucior flobothomia q̄ꝫ appareat fiēda vt virtus nō debilitet̄ fortiter: imo dimittat̄ sanguis vt febris abijciat̄. Prima littera melior ē. de 2ª ē dubiū. ¶ Scd̄o notāter dictū eē si nō fuerit vehemētis inflāmatiōis: q̄ ex cañ. dicto supra pꝫ nō conuenire flobothomiā in febre vehemētis inflāmationis ꝓpter cām dictā. ¶ Tertio nota ꝙ vrina grossa tēdens ad rubedinem significat supabundantiā sanguis: ⁊ pulsus etiaꝫ magnꝰ significat supra fortē virtuteꝫ: ⁊ facies etiā tumēs significat virtutis fortitudinē. His igit̄ apparentibꝰ flobothomia faciēda ē cū denotet̄ sanguis abūdatia. ¶ Quarto nota ꝙ hic adhuc duplex reperit̄ littera. vna dicit ⁊ nō ꝓperet: alia aūt ē affirmatiua. Negatiua melior ē. Et intelligit̄ illo mō ꝙ si febris nō ꝓperet in suo motu. s. cretico q̄ nō fit. s. actuali̇̄r crisis nec de ꝓpinquo futura ē fieri: tūc flobothomia nō cōueniret ne impediat̄ virtus: aut ēt non ꝓperet in suo motu paroxismali. Properāte enim se. in paroxismo nō ē minuēdum. Ex dictis pꝫ cā. Si aūt littera sit affirmatiua pōt exponi isto mō q̄ sit citi motus: q̄ acuta febris ⁊ cōtinua: tūc illis obseruatis cōditionibꝰ cōuenit flobothomia. ¶ Ulterius nota ꝙ per faciē tornatilem itelligit. A. macrā faciē ⁊ excarnatā cuius color tēdit ad cineritiuꝫ ⁊ assimilat̄ facici mortue: tunc denotat̄ debilitas virtutis: q̄ illic non sit spiritꝰ neqꝫ sanguis. Cū ergo vrina apparente subtili aut ignea facie ēt a prīcipio morbi apparente tornatili colerica mā denotet̄ ⁊ debilitas virtutis a flōmia cauēdū ē. Quare aūt in die quietis īterpolate febris sit fiēda minutio ⁊ nō ī die paroxismi: nota ē cā ex dictis.

Et iuxta hāc litterā negatiuā intellige eē duplex genus febriū nō putridaꝝ in quibꝰ ꝯpetit flobothomia. Primū est effimera ex oppilatiōe: ⁊ pro hoc vide Gal. octauo de igenio sanitatis. c. iiij. parapho illo: Necesse ē vt ad īueniemus nām ⁊c̄. Scd̄ꝫ ē sinocha inflatiua sine putredine quā de genere effimere reputat Galienꝰ nono eiusdē. c. v. parapho illo: Reuertor igitur ad primā itentōeꝫ sinoche ⁊c̄.

Dispōneꝫ quoqꝫ tremoris ꝯsidera: qm̄ cum tremor fuerit fortis a minutōe tibi cauēdū erit. Ampliꝰ sanguinis qui egredit̄ colorē attēde: ⁊ si fuerit subtilis albedini attinēs ipsuꝫ illico retine. Et sūmope tibi caue ne egruꝫ ad vnam duarū perducas reruꝫ. s. humorū colericoruꝫ ebullitioneꝫ ⁊ frigidoꝝ cruditateꝫ.

De hoc etiaꝫ meminit Auic. pria quarti tractatu scd̄o. c. vij. parapho illo: Cū ergo exerces euōneꝫ: tūc ꝯsidera horā interpolatōis ⁊c̄. Et subdit: ⁊ nō euacues per fluxū vētris ī die piodi neqꝫ flobothomes. Et cā dicti pōt esse quadruplex. Pria q̄ hora quietis virtꝰ fortior est ad tollerātiam flobothomie. 2ª q̄ facta tali hora getis non sic perducit ad estuationē ⁊ ebullitioneꝫ sicut si fieret hora paroxismi. 3ª q̄ periculosuꝫ ē simul sustinere debilitatem que a paroxismo ē ⁊ que a flobothomia. 4ª q̄ in paroxismo īterpolate febris mā mouetur a venis vbi ē ad mineraꝫ febris: ⁊ flobothomia si nūc fieret hāc retraheret ī venas: ⁊ de īterpolata forte ꝯtīnuaꝫ efficeret febrē: quare ⁊c̄.

¶ Nūc ponit aliū cañ. docētem vitare flobothomiā rōe alterius accidētis: dicēs ꝙ cōsiderare debes tremoreꝫ: q̄ tremore existēte forti cauēdū ē a flobothomia. Cōsideres ēt colorē sanguinis egredientis ꝑ flobothomiā. Nā si fuerit subtilis attinens albedini statim retine ipm̄ ne fluat: vnde sūmopere caueas tibi ne egrū ꝑducas ad alterā duarū rerū s. humorū flegmaticoꝝ cruditatē aut colericoꝝ ebullitōꝫ. ¶ Pro parte nota ꝙ tremor pōt dici fortis: aut q̄ valde intensus: aut q̄ valde longus. Si sit intensus tunc cātur a materia colerica acuta mordaci dispersa supra sensibile mēbrū in quo nō cōuenit flobothomia cū mā sit colerica a sanguine separata. Si aūt fit tremor fortis q̄ valde lōgus: q̄ ꝓpter talē tremorē fortē debilitat̄ virtus ne debilitas iungat̄ debilitati oꝫ cauere a flobothomia. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ si sanguis sit subtilis attinēs albedini: denotat̄ ipsuꝫ attestari flegmati: ⁊ sic ē a minutiōe cauēdū. Si ēt sit subtilis ⁊ citrinitati attinēs: tūc ēt nō cōuenit flobothomia. ¶ Ulterius nota ꝙ sicut colericꝰ humor non tēpatꝰ cum sanguine vel per sanguinē tāquā ꝑ frenū ducēdo se ad calorē intēsiorē ebullit: sic etiā flegmaticꝰ hūor nō tēpatus a calido ꝑ partes frīdas ⁊ terreas veniēdo ad āpliorē frigiditatē incrudat̄. ¶ Ulterius nota ꝙ stante peccato illoruꝫ humorū ⁊ nō sanguis a minutiōe siue flōmia cauēdum ē.

Cūqꝫ in febre te oportebit flobothomare nō attendas qd̄ quidā dicūt. s. ꝙ nō est bonū vt post quartuꝫ dieꝫ fiat: qm̄ bonū est vt fiat etiā si sit post quadragita dies: ⁊ hoc s̄m sentētiā Gal. lꝫ premittere ⁊ preparare sit meliꝰ cū significatōes certe fuerit. Qd̄ si ī hoc erratū fuerit quacūqꝫ hora iueneris egruꝫ ⁊ oportuerit flobothomia ipꝫ postq̄ꝫ decē reꝝ sollicitudinē habueris. Multotiēs preterea flobothomia ī febribus licet necessaria nō sit efficit vt natura fortis fiat super materiā ꝓpterea ꝙ eaꝫ efficit paucā: ⁊ hoc quideꝫ cum fuerit figura ⁊ etas ⁊ virtus ⁊ reliqua talia vt permittāt.

¶ Nunc ponit aliū cañ. dicēs ꝙ cū in febre egeas flobothomia nō attendas dictū quorūdā dicētiuꝫ flobothomiā nō esse fiendā post diē quartā. Nā bonū est eam ēt facere post diē quartā s̄m sniaꝫ Gal. lꝫ premittere flobothomiā aut ipsaꝫ ꝓperare ad faciēdum sit meliꝰ appentibꝰ certis significatōibꝰ. Si tn̄ errat̄ sic ꝙ nō sit facta flobothomia ⁊ debeat fieri: quacūqꝫ hora videris ipsam necessariā fac: tn̄ sollicitudinē hēas decē reꝝ de quibꝰ facta ē mētio tāq̄ꝫ de significātibꝰ euōneꝫ caº. iij. de qn̄ ⁊ qualiter euāare oꝫ. ¶ Dicit 2º ꝙ lꝫ flobothomia multotiēs nō sit necessaria in febre: facit tn̄ nām potentē esse supra mām paucificādo materiā habitudine totiꝰ etate virtute ⁊ alijs ꝯsentiētibꝰ flobothomie. ¶ Pro ꝑte nota ꝙ stāte peccato sanguis q̄ꝫto citiꝰ fit flobothomia tāto meliꝰ est: q̄ sanguis ī ꝓcessu magis malignat̄ ⁊ ineptior reddit̄ expulsioni eo ēt ꝙ virtꝰ reddit̄ debilior. ¶ Scd̄o nota ꝙ stāte peccato sanguis ceteris paribꝰ nō solū post quartū diē est flobothomādū: imo multotiēs post 40m cū iuuamētū sequat̄. Immo multotiēs in prīº nō ꝯuenit flobothomia sꝫ in ꝓcessu sic: q̄ aliqn̄ in prīº hūores nō sunt apti educi ꝑ flobothomiā. In ꝓcessu aūt pn̄t eē habiliores: q̄ sanguis aptus educi ꝑ flobothomiā. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ lꝫ flobothomia multotiens nō sit necessaria rōne febris vel rōe materie febris nō ꝯueniret flobothomia: q̄ tn̄ sanguis est multū grauās virtutē: vt virtus reddat̄ potētior supra mām digerēdā ꝯuenit flobothomia. Exēpli cā vt siqs patit̄ tertianā cū dn̄io sanguis: tūc lꝫ in tertiana rōne ꝓprie māe non ꝯueniret flobothomia: rōne tn̄ sanguis peccātis vt nā reddat̄ potētior supra coleram: flobothomia ꝯpetit. Jtē supposito adhuc ꝙ mā sanguinea nō sit multa: timore tn̄ ꝯuersiōis sanguis ad nāꝫ colere vt sanguis euāctur ꝯuenit flobothomia.

In febre autē sanguinea necesse ē vt euāatio fiat minutōe nō superflua in prīcipio ⁊ supflua cuꝫ affuerit maturatio febris que multotiēs remouet̄ in hora flobothomie. Tibi quoqꝫ cauere debes a minutiōe in ꝯplexione vehemētis frigiditatis ⁊ in regionibꝰ fortis frigiditatis ⁊ in hora fortis doloris ⁊ post balneū resolutum ⁊ post coitū ⁊ in etate que ē minor. xiiij. annis quāto plus poteris: ⁊ in etate senū quāto magis poteris nisi in figura ꝯfisus fueris ⁊ in soliditate musculoꝝ ⁊ venaruꝫ amplitudine ⁊ earuꝫ repletōe ⁊ colorū rubedine. hos nāqꝫ ex adolescētibus ⁊ senibꝰ flobothomare audebis. Adolescentes tamē s̄m ordinē ad flobothomāduꝫ paulatiꝫ ꝓuehere debes cuꝫ pauca minutiōe. In corporibꝰ quoqꝫ fortis maciei ⁊ fortis grossitiei ⁊ raris ⁊ albis ⁊ lassis ⁊ citrinis sanguinē non habētibus a minutiōe tibi quantuꝫ plus poteris cauere debes.

¶ In parte pn̄ti Auic. ponit aliū cañ. spālēꝫ: dicēs ꝙ in febre sanguis necessaria est euāatio nō supflua in prīcipio: ⁊ supflua cū apparet maturatio māe febris q̄ multotiens remouet̄ ī hora flobothomie. Dicit vlteriꝰ ꝙ cauēdū ē a flobothomia in ꝯplōne multū frīda ⁊ in regionibꝰ frīdis ⁊ in hora fortis doloris ⁊ post balneū resolutiuū ⁊ post coitū ⁊ quāto plus potes ī etate minori. xiiij. annis ⁊ ī etate senili nisi ꝯfisus fueris de figura ⁊ soliditate musculoꝝ ⁊ venaꝝ āplitudine ⁊ multitudine ⁊ eaꝝ repletōe ⁊ coloris rubedine: tales eiꝫ audebis flobothomare. Adolescētes autē debēt paulatine ad minutōeꝫ ꝓmoueri: p̄º minutionē faciēdo paucā. Dicit ēt ꝙ quāto plus potes debes vitare flobothomiā ī corporibꝰ macris ⁊ crassis raris ⁊ albis ⁊ lassis ⁊ in citrinis non habentibꝰ sanguineꝫ.

Dubitatur circa parteꝫ an in principio febris sanguis fiēda sit maior euāatio q̄ꝫ in ꝓcessu?

Affirmatiue arguit̄ sic: In sanguie nō expectat̄ digō: ergo ⁊c̄. Cōsequētia nota ⁊ añs pꝫ p̄ª quarti caº de cura putridaꝝ in gnāli dū dicit: Et scias ꝙ flobothomia qn̄ est itētio sanguis nō est de genere eiꝰ ī qua expectat̄ digō. ¶ Scd̄o arguit̄ sic: Anteq̄ꝫ corpa cadāt ī morbos āplior ꝯuenit flobothomia q̄ꝫ postq̄ꝫ actuali̇̄r egra sunt: ergo etiā ī fe. sanguinea in prīº āplior cōpetit flobothomia q̄ꝫ post in ꝓcessu.

Antecedēs

Antecedēs superiꝰ ē tactū. tꝫ ꝯsequētia. Nā antequā corpora sint actualr̄ egra copiosior cōpetit flobothomia: eo qꝫ nōdū sanguis malignatꝰ ē. Dum aūt actualr̄ egra sunt cū sanguis malignatꝰ ē: tūc nō tanta cōuenit flobothomia sicut ante. Silr̄ cū in prin. fe. sanguinis cōtingat sanguinē malignari plusquā in ꝓcessu: ⁊ in ꝓcessu magis intensa putrefactione putrefieri: iō in prin. intensior cōpetit flobothomia. ¶ Tertio arguitur sic: In febre sanguinea in principio cōuenit flobothomia vsqꝫ ad sincopim: ergo in principio superflua flobothomia fiēda ē. Cōsequētia nota ē: ⁊ aīs est Gal. nono terap. ¶ Quarto arguit̄ sic: Sanguis sub ꝓpria forma manēs ē patior expulsiōi colera qꝫ tūcūqꝫ digesta: igit̄ in ꝓposito isto nō ē expectanda digestio. Aīs ꝑ tāto tꝫ cū sit humor tēperatus respectu illius colere. Tenet ꝯñā: q: i colera sic digesta nō āplius expectatur digō. Ad partē oppositā ē Aui. i textu. ¶ Pro dubio nota qꝫ sanguis pōt peccare ī quāto: pōt etiā peccare ī qli. Si aūt peccet ī quali aut est ꝑ admixtionē alicuiꝰ humorꝫ aut ꝑ extractionē in seipso factā nullo sibi alio ꝯmixto. Si p° mō: aut hic humor extraneat ipꝫ qualitatiue q: calefacit aut ifrigidat: aut ex ꝑte modi substātie q: subtiliat vel igrossat. Scdo vero mō extraneat̄ sanguis vel ꝑꝑ intrīnsecā cām vel extrinsecā si per cās ꝑdictas alterat̄ aut ī mō substātie mutat̄ aut ī qualitatibꝰ manifestis. vel 3° q: putresit ⁊ disponit̄ ad sue forme corruptōēꝫ. Qui modi extraneationū colligunt̄ pᵃ primi ca° de humoribꝰ ad pricipiū. Aliud ē peccatū sanguis ī quāto dato qꝫ nō peccet ī quali saltē peccato notabili. Ex isto vt ēt tāgit expositor pꝫ differētia iter sanguinē ⁊ alios humores. nā cum sanguis sit humor tꝑatus ⁊ a nā dilectꝰ ipso aucto fm quātitatē non fit eiꝰ qualitatiua extraneatio necessario: sꝫ aliis humoribꝰ auctis cū sint distēꝑate ꝯplonis etiā qualitatiue mutant̄. Nō ergo fit ipoꝝ peccatū fm quātitatē quin fiat sꝫ quale nisi forte sanguine eos refrenāte: sicut pꝫ i plectorica dispositiōe i qua ē peccatū quāti oium humoꝝ nō existente peccato qualis vt sanguine moderāte dictos humores ne ad malā deueniant qlitatē. 2° premitto febrē sanguineaꝫ duplicē esse. s. sine putrefactiōe ⁊ cum putrefactiōe: vt pꝫ prima quarti. c. de febre sanguinea. In febre aūt sanguinea sine putrefactione que synocha iflatiua appellat̄ ē peccatū quāti ⁊ nō qualis notabilr̄. In febre vero cū putrefactiōe q̄ synochꝰ appellat̄ ē peccatū qualis dato qꝫ quāti ⁊ qualis possit cōtingere peccatū. ¶ 3° nota digestionē esse duplicē. s. in nocitiuo ⁊ iuuatiuo. Digestio iuuatiui non ē nisi ꝑparatio materie iuuantis vt tandē in nutriti nāꝫ ducat̄. Digestio in nocitiuo nō est aliud qꝫ preꝑatio mãe nocitiue siue hec sit preꝑatio qua nociua mã ducat̄ ad benignū siue hec sit preꝑatio materie ad expulsionē. ¶ Istis notatis sit hec pria cōclo. In febre sanguinea sanguine solo quāto peccante nō ē expectanda distegio. Hec cōclo sit ꝑ mēte Auic. pria quarti allegato. c. Propterea persuadetur propositio sic: Stante tali peccato est sufficienter aptus educi: ergo ⁊c̄. Antecedens notum est ex quo est peccatum solum quātitatis. ꝯñā nota ē. ¶ 2ᵃ cōclo: stante solū peccato sanguis ī quali nō ē minuēdū sed ē expectāda maturatio. Probat̄ q: tali stāte peccato sanguinis: sanguis ē inepius eductiōi: igit̄ ⁊c̄. Aīs tenet ꝑ tanto q: hic de peccato loqmur qualitatiuo quo sanguis disponit̄ eūationi. ¶ 3ᵃ cōclusio: stante peccato sanguinis quātitatiuo ⁊ qualitatiuo minorādū ē a principio ⁊ in ꝓcessu eradicandū. Pꝫ cōclo quo ad partē primā: q: cū sanguis sit multus vt virtꝰ sit potētior supra mãm: mã ē minoranda. Nō ergo ē eradicāda nisi cū debite sanguis sit dispositus eductioni. In processu vero maturatione facta cōuenit flobothomia copiosa totā eradicans mãm tāquā eductiōi paratā. Et ista tertia cōclo sit ꝑ intellectu partis p̄ñtis. Loquit̄ ergo Auic. d febre sanguinea cū putrefactiōe sanguis ⁊ peccato qꝫti. Istis conclusis omittendo multa pꝫ responsio ad obiecta oia. Ad primū enim rñsum ē per vnā ex cōclonibꝰ. Ad aliud ēt ꝑ prehabita pꝫ rñsio. pꝫ etiā que digestio ꝯuenit sanguini ⁊ que non. ¶ 2° notandū qꝫ aliqua eūatio pōt dici superflua: p° q: plus eūat de mã qꝫ sit eūandū: ⁊ hoc mō sumit̄ superfluū in p̄ñti. 2° mō pōt dici superflua q: euacuans totū humorē: ⁊ per cōsequēs supflua respectu euacuatōis minoratiue saltē fm plurimū: q: cōtingit aliquādo eūationē eradicantē minorē eē eūatiōe minoratiua. 3° ꝑ eūationē superfluā possumꝰ intelligere eūationē ad quā sequit̄ vltima debilitas virtutis: de qua ēt nō intelligit̄ in p̄ñti. 4° ꝑ eūationē superfluaꝫ possumus intelligere euacuationeꝫ que sit vltra aliquale posse virtutis: q: ad ipsam sequit̄ aliqualis debilitas cū sufficiēter eūat mãm peccantē: de qua intelligit̄ in p̄ñti. Per eūationē etiā superfluā possumus intelligere eūationē multā que superfluit respectu pauce eūationis: ⁊ hec expositio teneat̄. ¶ 3° nota qꝫ ex parte cōcipit̄ hanc eūationē eē fiēdam ī statu: ī quo mã ē summe digesta: vt colligit̄ prima quarti. c. 3°. Et hoc cōtinet veritatē cū nã nō tentet ꝓtunc eūare per nares: aut aliā regionē. ¶ Ulteriꝰ nota qꝫ hec dictio q̄: pōt ad duo referri. p° ad febrē vt dicat̄: que. s. febris multotiēs remouetur in hora flobothomie. s. in ꝓcessu ⁊ copiose ⁊ post digestionē materie. Et notāter dictū ē mltotiēs q: quotiēs sanguis ꝓpriā seruauerit naturā: ⁊ bñ digestus ē. Quando vero fm partē sit mutatus ad nāꝫ alterius humoris cōtingens ē febrē nō cessare flobothomia: aut remanēte mã solōne ventris educēda: aut alia regione per farmacū. 2° pōt referri ad ly maturatio: ⁊ ē sensus qꝫ maturatio multotiēs remouet̄ in hora flobothomie. Nā facta ista flobothomia stante isto peccato colere aut flegmatis contingit fieri incrudationē aut colere ebullitionē. pᵃ relatio tāquaꝫ verior teneat̄. ¶ Ulteriꝰ notādū qꝫ a minutiōe saltē copiosa i cōplōne calida aut frigida cauēdū ē. In frigida tāquā debiliori ⁊ apta magis ledi cū flobothomie sit per se ifrigidare sanguinē paucificando spūs. In cōplōne calida timētes ebullitionē: flobothomiā ergo vitare debemꝰ: per calidā colericā intelligēdo ⁊ calidā in quāto ⁊ quali: qualis ē sanguinea. ¶ Nota vlteriꝰ qꝫ in regiōe multū frida cōmuniter a flobothomia ē cauēdum ne paucificato calore ⁊ spū vehemētis aeris frigiditas illa corꝑa debilitet ⁊ mortificet. Et notāter dictū ē cōiter q: quedā sunt corꝑa illarū regionū que multiplicant sanguinē multo existente frigore aeris que etiā copiosam possunt sustinere flobothomiā. In regionibus ergo frigidis corpoꝝ ꝑitate posita a flobothomia cauēdū ē ꝓpter cām assignatā. Cōsimiliter etiā in regionibus valde calidis ꝓpter paucitatē sanguīs ⁊ spūum ⁊ ꝓpter ebullitionis timorē. Et de per se plus est vitāda flobothomia in regione frigida qꝫ calida. In quibusdam tū corꝑibꝰ rōne effectꝰ per accidēs cōtingētis vt tactū ē: pōt fieri flobothomia sanguine multuꝫ exaucto. ¶ Ulterius nota qꝫ in p̄ñti parte reperit̄ triplex lr̄a. Una dicēs: ⁊ hora fortis coloris cuius cā ē sñia habite partis. Alia vero dicēs doloris que pōt exponi tripliciter. Uno mō doloris. s. virtutis aīe valde ꝓstratiua ne dbilitas iūgatur debilitati: ⁊ sic a minutione saltē copiosa cauēdū ē. 2ᵃ ꝑ dolorē intelligere possumus dolorē a mã flegmatica ⁊ viscosa procedēteꝫ qualis ē colica passio ꝓcedēs a flegmate viscoso ⁊ vitreo in quo vt notū ē non cōuenit flobothomia. Sed dū Gal. pria affo. cōmēto 23° vult qꝫ in forti dolore nulla ē melior medicina qꝫ flobothomia: istud cōtinet veꝝ materia existēte sanguinea i fluxu ad dolētē ꝑtē de qua nō loquit̄ p̄ñs expositio. Per fortem dolorē 3° intelligere possumus nō solū forteꝫ ex ꝑte intēsionis tristis sensationis sꝫ fortem respectu ꝓstratiōis virtutis q: ꝓsternat virtutē: ⁊ de hoc loquit̄ Aui. Cuiꝰ cā ē q: vel in tali cōpeteret flobothomia copiosa de qua hic loquit̄: ⁊ hoc nō: q: virtutē ꝓsternēdo ꝑduceret ad mortē. Nec etiā de nō copiosa cōtinet verū eo qꝫ ista nō sufficeret ad diuertēdū materiā a mēbro dolēte: imo in illo cāu applicāda sunt mitigantia dolorē ⁊ resouētia virtutē. ¶ Ulterius nota qꝫ ꝑ balneū resolutiū Aui. intelligit balneū aque notabilr̄ calide in quo magna mora cōtracta ē qꝫ q: calefaciēdo ⁊ potēter agēdo resoluēdo spūs ⁊ sanguinē in vaporē valde debilitat virtutē: iō nō statim sequi dꝫ flobothomia ne debilitas iungat̄ debilitati: ne etiā corpus ad nimiā ebullitionē perducat̄. Post vero balneū mollificatiuū ī quo paruam morā cōtraxit infirmus tāquā post rē liquētem ⁊ disponētem humores exitui cōuenit flobothomia. ¶ Ulterius nota qꝫ post coitū saltē superfluū nō ē faciēda minutio ꝓpter debilitatē contingētem ex coitu ⁊ percussiōe ex eodē ꝓueniēte ne fiat ebullitio. etiā in die coitus nō dꝫ fieri flobothomia saltē ꝓpter ꝯmotionē ⁊ agitationē factā: ⁊ hoc regulariter oꝑando. ¶ Ulterius nota qꝫ in etate senili potissime debemꝰ vitare flobothomiā quātū possumꝰ propter paucitatē sanguinis ⁊ spūuꝫ. In etate vero puerili vitāda ē flobothomia eo qꝫ primū calidū illiꝰ etatis agit ꝯsumēdo multū de humido apto resolutōi tanqꝫ aereo eo etiā qꝫ illa corꝑa egēt multo sanguīe vt nutriāt̄. In etate vero media ⁊ magis in etate iuuētutis sanguīe exñte multū calido ⁊ corꝑe nō parato resolutiōi pōt fieri flobothomia multa. ¶ Ulteriꝰ nota qꝫ si expedit fieri flobothomiā in his ꝓhibitis etatibꝰ quedā ꝯsiderāda sūt. Prio figurā: itelligēdo ꝑ figurā corporis maciē aut carnositatē: per soliditatē musculoꝝ intelligēdo quādā duriciē ex multo spū ⁊ humoribꝰ ꝯtingēteꝫ: per amplitudinē venaꝝ itelligēdo āplitudineꝫ denotāteꝫ calorē ⁊ denotāteꝫ mãm multā extēdentē: per rubeū colorē itelligēdo rubeū colorē in facie ⁊ ambitu totiꝰ apparēteꝫ. Que oia cū significāt virtutis ꝯstantiā ⁊ sanguinē abūdare: significāt sanguinē ꝯsentire flobothomie. ¶ Ulteriꝰ notādū qꝫ adolescētes ordinate ꝓmouēdi sunt ad flobothomiā: vt p° fiat pauca: deinde maior ne ex multa flobothomia ꝓsternat̄ virtꝰ q̄ pōt amplior fieri ī ꝓcessu iā corꝑe assueto flobothomie ampliꝰ ꝯsolidato ⁊ fortificato. ¶ Alteriꝰ nota qꝫ corpora valde macra nō sūt flobothomāda ꝓpter paucitatē sanguīs ⁊ spūum eo ēt q: ea vtplurimū sūt colerica ī quibꝰ ex flobothomia iuxta ꝑhabitū colere timemꝰ ebullitionē fortē. Fortiter ēt crassa nō sūt flobothomāda: q: vtplurimū sūt frida: ne etiaꝫ inanitis venis ꝑꝑ flobothomiā suffocatio ⁊ caloris oppssio ꝯsequat̄. Alba ēt ⁊ lassa ⁊ hñtes carnes lassas non dēsas nec ꝯpactas: vt paucificato calore ⁊ spū ñ sūt flobothomāda: in promptu est cā. Citrina ēt corpora ⁊ abūdātia colera ⁊ in

Huic videt̄ aduersari Gal. nono de igenio sanitatis. c. vij. vbi dicit qꝫ frigiditas ⁊ humiditas aeris ē significatio qꝫ flobothomia ꝯueniat. Etiā scribit Aui. scda primi doctrina scda. c. xj. qꝫ i locis habitabilibꝰ frigidis morātes sunt fortiores ⁊ audacie maiores ⁊ melius digerētes: igit̄ merito in sanguīe abūdare debēt ⁊ flobothomijs qñqꝫ indigere ⁊ eas bene ferre ⁊c̄. Sꝫ tu dic qꝫ isti intelligūt de aere siue regione cuiꝰ frigus nō sit penetrās sed circūstans corpori fortificās intus calorē innatū: ⁊ i hoc casu ꝯuenit frequēter flobothomia. In aere auteꝫ siue regione cuius frigus corpora inhabitātiū fortiter penetrat remittens vim inati caloris vias cōstringēs ⁊ humores ꝯpingēs regulr̄ non cōpetit flobothomia: quare ⁊c̄.

Scias qꝫ in venis notabiliter macroꝝ sepe sanguis superabūdat ⁊ ē copiosior qꝫ i venis piguiū vt experiētia notat in porco macro ⁊ alijs qñ occiditur: ⁊ huius cā pōt esse vel q: fortitudo caloris īnati sufficit digerere ma-

grā cibi quantitatē: qui si nutritiuus ⁊ hūidus fuerit a leui cā nō colerizabi lis sanguinē i venis multiplicabit: vel q₂ vehemēs mēbroꝝ siccitas prohibꝫ ex sanguie plimū vniri ⁊ inuiscari mēbris macris. manet ergo i venis: ⁊ dū occultaꝛ vel superabūdat vel vias oppilat diminuēdus ē per flobothomiam nō obstante macie: maxie duꝫ bene tenduntur ⁊ ingrossantur: quare ⁊c̄.

sanguie paucificata quātū possibile ē debēt euitare flobothomiā. Et hic per nō habentia sanguinē itelligere possumus macra: crassa: rara: alba: lassa ⁊ citrina.

Amplius i corporib⁹ que ꝓlixas perpessa sūt egritudies caue tibi a flobothomia nisi sanguis affuerit corruptio q̄ te ad hoc perducat: qm̄ tūc flobothomabis ea. Et cōsidera sanguinē: ⁊ si ipsuz videris nigrū ⁊ spissuz extrahe eū: ⁊ si ipsuz videris albū ⁊ subtilē eū illico constringe: qm̄ in ipso existit vehemēs timor.

¶ Nunc Aui. ponit aliū cañ. dicēs ꝙ i corporib⁹ hūtib⁹ valde lōgas egritudies caue a flobothomia nisi ad hāc faciendā ꝑducat corruptio sanguis. nā tunc facias flobothomiā viso sanguine nigro spisso. viso aūt albo subtili statiꝫ ꝯstringe. nā in eūando talē timor est. ¶ Pro parte nota ꝙ corpora passa valde longos morbos: aut ēt ifestata a longis morbis q₂ valde debilitata nō sunt flobothomāda ꝓpter debilitatē virtutis: aut ꝓpter māꝫ grossaꝫ flobothomie inceptā nisi adsit corruptio sanguis ꝓpter eūonem solitā retētam: vt mēstruoꝝ emoroidaꝝ ⁊ similiū. In his eiꝫ casib⁹ ꝯuenit flobothomia: vt hec corruptio remoueaꝛ apparēte sanguie nigro aut spisso. Nā cuꝫ sanguis declinat ad quādā rubedinē obscurā: si appeat niger ⁊ spissus denotaꝛ corp⁹ ex spissitudine nō aptū resolutiōi. Denotaꝛ ēt humorē nō multū recedere a nā sanguis cū sanguis tendat ad nigrū: ideo secure pōt flobothomia fieri. Sanguie vero exūte albo ⁊ subtili cum denoteꝛ paucitas sanguis ⁊ spūuꝫ ⁊ corp⁹ aptuꝫ resolutōi: timor est in eūando ipm ne debilitas nimia corpori cōiungaꝛ.

A minutōe preterea tibi cauere debes super cibi repletionē ne materiā non maturā ad venas trahas loco eius qd̄ ab eis euacuasti.

¶ Nūc Aui. ponit aliū cañ. dicēs ꝙ tu debes tibi cauē ne fiat flobothomia stomaco exūte repleto cibo ne māꝫ idigestā trahas ad venas. Ad itellectū partis dubitaꝛ.

Utrum stomaco repleto cibo flobothomia facta materia idigesta trahaꝛ ad venas?

Qd̄ nō videtur q₂ nulla est causa talis attractōis: ergo ⁊c̄. Cōsequētia nota ⁊ antecedēs patet. ¶ Naꝫ primo inanitio venarū nō est causa attractōis cuꝫ vene essent ante hoc magis plene debito. Nō eiꝫ virt⁹ est talis attractōis cā cuꝫ virtus non idigeat recōpensa sanguine exūte ampliori debito: nō etiā ratione vacui cuꝫ adhuc stet repletio debita venaruꝫ. ¶ Scd̄o arguiꝛ sic: Corpore habente talē repletionē sanguinis quāta ē cū fit flobothomia si repleaꝛ cibo nō trahitur mā indigesta: ergo ⁊c̄. Aūs ē cōcessum cōiter. Tꝫ ꝯña cū stet vtrobiqꝫ repletio cōsimilis. ¶ Tertio sic: i famelico cibo repleto nō trahiꝛ mā indigesta: ergo ⁊c̄. Aūs videtur notū satis: ⁊ tenet ꝯña q₂ cū sit inanitio maior: dꝫ etiā fieri attractio. ¶ Ultimo arguiꝛ sic: Si dictū Aui. eēt verū sequereꝛ ꝙ nullū corpus posset vere resumi. ꝯñs ē contra dicta auctoꝝ. Et arguiꝛ ꝯña: q₂ assumpto cibo virt⁹ mēbrorū inanita partē indigestam attraheret. Ad oppositam ptē ē Aui. i cañ. pūti. ¶ Pro dubio p̄io p̄mitto ꝙ notanter dictū ē super repletionē cibi ⁊ nō assumpto cibo: q₂ stomaco repleto cibo: stomaco quasi post repletionē fastidito: mēbra melius pūt indigestā attrahere māꝫ. sed exūte cibo pauco in stomaco aut tēpore pauce quātitatis reddiꝛ stomacus auarus i detinēdo cibū: iō mēbra nō pūt sic attrahere māꝫ indigestā. Itē cōcessum ē fieri flobothomiā cibo exūte in stomaco vt inferius diceꝛ. 2° premitto attractionē fieri a virtute a calido ⁊ a vacuo. 3° p̄mitto ꝙ quātūcūqꝫ peccās educaꝛ mā etiā iuuās educiꝛ: ⁊ cōueniens siue peccet ꝓm quātitatē siue ꝓm quale. Est etiā supponendum ꝙ si in aliquo cōcauo teneaꝛ aliquid liquidū quātūcūqꝫ sit plenū euacuata aliqua parte extrema quasi totus liquor ponitur in motu vt notū ē. Quibus suppositis ponatur cōcl'o rūsalis. Quod stante repletiōe stomaci nō ē fiēda flobothomia ne agiteꝛ mā exūs in stomaco ⁊ corrūpaꝛ ne etiā rōne vacui ꝓpter exitū sanguinis attrahaꝛ mā cibalis indigesta. Isto cōcluso pꝫ rūsio ad primū obiectum. ¶ Ad 2ᵐ de famelico dicēdū ꝙ cibo assumpto tꝑe famis: q₂ stomacus ē valde auarus in detinēdo: mēbra nō attrahunt cibū indigestū. Et si ponaꝛ stomaci repletio nō ē inconueniēs ad mēbra indigestā duci materiā. ¶ Ad vltimū negaꝛ ꝯña. Ad punctum dico ꝙ corpa conualescētia si sumant debite cibum stomaco exūte cupido i detinēdo ipm mēbrū ū attraheret māꝫ idigestā. si vero fiat repletio stomaci: nō ē incōueniēs tūc trahi māꝫ indigestaꝫ.

Et oꝫ ēt vt tibi caueas ab ea i repletiōe stōaci ⁊ itestinoꝝ facta ex fece iā ꝯsequuta ⁊ ꝓpinq̄: imo i eā eūando stude: ⁊ illd̄ quidē qd̄ ē in stomaco aut corā eo vomitu: ⁊ qd̄ i itestis iferiorib⁹ quo poteris ⁊ si nō alio saltē clisteri. Caue p̄terea tibi ne fastiditū flomes: sꝫ ꝓlōga ipꝫ ab hoc vt ei⁹ fastidiū digeraꝛ. Et tibi ēt caue ne subtilitateꝫ sensus oris stōaci hūtē aut ipsi⁹ debilitatē flobothomes ⁊ infelicē ex gnātōe colere rubee i ipso: huiusmodi nāqꝫ sibi cauere dꝫ: a nimia quoqꝫ audacia i minuēdo sibi cauere dꝫ ⁊ ꝓpric cū est ieiunus. Sensus vero subtilitatē oris stomaci hēntez dignosces ꝓpterea ꝙ mordicatiua traiicere ei nocet. Et habētem oris stomaci debilitatē cognosces ex desiderii ipsius debilitate ⁊ dolorib⁹ oris stomaci. Et hēntē os stomaci aptū receptōi colere rubee in quo ipsa multū generaꝛ dignosces ex perseuerātia nausee ipsi⁹ ⁊ ꝓpterea ꝙ colerā quaqꝫ hora vomit ⁊ ex oris ipsius amaritudine. Istis nāqꝫ cum flobothomati fuerint oris stomaci conseruatōe non premissa accidet inde timor magnus ⁊ quādoqꝫ moriūtur inde.

¶ Nūc Aui. ponit cañ. aliū repetēdo p̄tactū dicēs ꝙ stāte repletiōe stomaci ex cibo etiā stāte fece ꝯsueta. i. ātiqua: aut etiā d̄ nouo facta ex cibo tibi caue a flobothomia: imo remoue primo fecē ⁊ repletionē stomaci. Repletionē stomaci vomitu: aut qd̄ ē corā ipo. Cōtentū aūt in intestinis iferioribus si nō cū alio poteris eūare cūa saltē cū clisteri. Dicit 2° ꝙ cauere debes ne euacues fastidium: sed expecta ad faciēdū flobothomiā vsqꝫ quo mā faciēs fastidiū digeraꝛ. Caue etiā ne flobothomes hūtem os stomaci sensibile aut debile. Et etiā nō flobothomes infelicē ⁊ ꝓpric ieiunū ꝓpter gnātionē colere: aut ꝓpter pūtiā colere rubee in stomaco: quā sensibilitatē oris stomaci cognosces: q₂ si ille comedit aut bibit mordicatiua nocēt sibi. Debilitatē vero stomaci comprehēdes ex dolore oris stomaci: ⁊ deiectiōe appetitus supple frequēter cōtingētibus. Item aptos receptioni colere: aut multiplicationi cognosces ex pseuerante nausea: ⁊ q₂ qualibet hora vomit colerā: ⁊ q₂ hꝫ os amarū. In quib⁹ corporib⁹ habētib⁹ tale os stomaci nō p̄missa p̄seruatione si fiat flobothomia accidit ex ipa timor magnus: ⁊ qūqꝫ moriunꝛ inde. ¶ Pro itellectu ptiū nota ꝙ fece exūte noua vel antiqua in intestinis eūandū ē ante flobothomiā ne mēbra inanita trahant māꝫ fecalē versus se. ¶ Scd̄o nota ꝙ hec lr̄a aut corā eo: pōt duplr̄ exponi notando ꝙ per repletionē intelligere possum⁹ repletionē aut a cibo factā: aut ex humorib⁹: qūocūqꝫ sit p° ē eūandū ne mā indigesta trahaꝛ ad venas. Intelligit ergo per id qd̄ ē i stomaco humores in poris stomaci existentes: ꝑ illud aūt qd̄ ē corā eo intelligit cibū qui nō ingressus ē substantiaꝫ stomaci: sed adheret stomaco: iō diciꝛ corā eo: aut ꝑ illud qd̄ ē in fundo stomaci: ⁊ per illud qd̄ ē corā eo itelligit existens in ore stomaci. ¶ Tertio nota ꝙ illud qd̄ ē in stomaco ē vomitu eūandū tanquā citiori ⁊ faciliori euacuatiōe. Illud enim qd̄ ē in intestinis inferioribus de fece antiqua aut noua: ē saltem euacuandū clisteri aut laxatiuo. Et vbi materia existente in superioribus non confert clistere: ē farmacum sumendum per os.

Nunc egritudinē seu hanc colere effusionē in stōaco ꝯmemorauit nobis Auerrois tertio colligꝫ capl'o. xii. cum dixit: Mala ꝯplexio calida mālis fit ab humorib⁹ colericis ⁊c̄. Colera aūt genita in stomaco ab illa que sibi ifundiꝛ discerniꝛ ex ipsi⁹ colore: vt vlt Gal. scd̄o de cōplexionib⁹. c. xviii. paragrapho illo: Cū i alicuius stomaco generaꝛ colera ⁊c̄. lege ibi.

Dubitatur an in habente fastidium sit expectandū quousqꝫ digeraꝛ fastidiū?

Ad partē negatiuā arguiꝛ sic: flobothomia remouet fastidiū: ergo ū ē expectandū. ꝯña nota ⁊ aūs colligitur iꝫᵃ tertii. c. de cura vomitus. Colligiꝛ etiā 2ᵃ primi. c. de signis repletōis. ¶ Secūdo arguiꝛ sic: fastidiū pōt eē ex mā sanguinea replente in qua nō expectaꝛ digestio: igiꝛ ⁊c̄. Consequentia nota: ⁊ aūs declaratū ē. ¶ Tertio sic. Existēte fastidio necessaria ē flobothomia: ergo ipm ꝓlongare ē malū. Aūs sumiꝛ ex cañ. Cōsequētia tenet: q₂ si dimittaꝛ flobothomia grande sequiꝛ nocumentū: vt putrefactio. Ad partē oppositam ē Auic. in cañ. pūti. ¶ Pro dubio omittendo multa verba expositoꝝ noto p° ꝙ per fastidiū intelligit Auic. abhominationē ⁊ ꝓstrationē appetitus contingentē ex humorib⁹ crudis flegmaticis reducibilib⁹ ad beniguū: aut intelligit repletionē ex cibo cōtingētē qui ē aptus digeri ⁊ in bonū couerti chilū. Nō aūt intelligit repletiōeꝫ venaꝝ ⁊ stomaci ex quocūqꝫ humore cōtingētem. ¶ Pro hoc dubio sit prima cōcl'o: Qd̄ nūquā flobothomeꝛ fastiditū corp⁹: imo flobothomia dimittaꝛ donec fastidiū digeraꝛ: q₂ si fiat flobothomia mā cruda ⁊ idigesta traheꝛ ad venas ⁊ ad inanita mēbra: vñ grāde sequiꝛ nocumētū. ¶ Scd̄a cōcl'o: Aliqñ coacte oꝫ nos fastiditū eūare. Pꝫ concl'o vt euiteꝛ magnū nocumētū: vt i ꝑcussiōib⁹ aut cāu ⁊ similib⁹. ¶ Istis ꝯclusis pꝫ rūsio ad obiecta q₂ fastidiū illud ē ꝓueniens ex repletione sanguinea: de qua non intendit in p̄senti remouere per flobothomiaꝫ. ¶ Scd̄o notanduꝫ ꝙ per subtilitatem oris stomaci habemus intelligere acuitateꝫ sensus stomaci contingentem eo ꝙ os stomaci est valde discoopertum: vnde ex qualibet leui cā sentit: aut cōtingentem ex calida ꝯpl'one spūuꝫ. Est enim notuꝫ sensatōeꝫ a frido fieri magis ebetē: a calido vero fieri acutioreꝫ: vñ os stomaci appellaꝛ valde sensibile nō ꝙ optimū habeat iudiciū i sentiendo: seu q₂ optie mediāte ipso iudiceꝛ de qualitate tāgibili: sꝫ q₂ a qualibet leui cā patiꝛ ⁊ tristaꝛ. ¶ Ulterius notāduꝫ ꝙ ꝑ debilitatē stomaci itelligere debem⁹ debilitateꝫ appetitiue virtutis ꝯtigentem ex lassitate aut raritate texture. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ ille appellaꝛ ifeiix ad cuiūs stomacuꝫ

De hac subtilitate siue sensibilitate nimia oris stōaci meminit Gal. quarto d̄ accidēti ⁊ morbo capl'o. xii. paragrapho illo: Ex mēbris nullū tātuꝫ hꝫ sensum ⁊c̄. De debilitate autem Aui. iꝫᵃ tertii tractatu scd̄o. c. iiii. de debilitate stomaci qd̄ incipit: Debilitas stomaci est nota dispositionis ⁊c̄.

macũ ꝯtinuo multa est apta colera fluere: q₂ talis est ĩ dolore ꝯtinuo ⁊ cõtinua afflictiõe. ¶ Nota etiã q₂ subtilitas sensus oris stomaci ꝯprehendit̃ ex assumptõe mordicãtiũ leuiũ q alteri stomaco nõ inferũt nocumentũ. Itẽ ꝯprehẽdit̃ debilitas stomaci ex dolorib⁹ ⁊ debilitate appetit⁹ circa ipm. Hec eñ oia denotãt debilitatẽ virtutis ⁊ ĩpotentiã. Itez aptus ad recipiendũ colerã ꝯprehẽdit̃: q₂ ꝓpter fastidientẽ colerã nausea ꝑseuerat: ⁊ q₂ ẽt appeat os amaruz ⁊ q̃si oĩ hora pellit colerã. ¶ Ulteri⁹ notãdũ q₂ si premittat̃ hoꝝ corpoꝝ ꝑseruatio magn⁹ timor est: q₂ tm̃ debilitãt̃ q₂ ĩde aliq̃n mors sequit̃ ⁊ magnũ nocumentũ.

Subtilitatẽ vero sensus hñti ⁊ dbilitatẽ bucelle mũdi panis ĩ rob acetoso bonũ hñte odorẽ ĩfuse sũt dãde. Et si fuerit dbilitas ꝯplonis fride sint ĩticte ĩ aliquo qd sit sicut aq̃ cũ zuccaro cũ alefeniati aut ĩ sirupo mẽte muscato aut ĩ miua muscata postea minuat̃. Aptitudinẽ vero gnãtõis colere hñs ẽ mũdãdus dãdo ĩ potu ei multitudinẽ aq̃ cal'e cuz sirupo acetoso: postea dant̃ ei bucelle panis ad mãducãdũ: deiñ fiat vt parũp quiescat postea minuat̃. Prepandũ ꝑterea ẽ vt qd ex bono sanguĩe resolutũ fuerit restauret̃ si fuerit fortis cũ assatura carnis q̃ fit sup prunas: qm̃ si digerit̃ nutrit multũ ⁊ bñ: verũ tñ oz vt sit pauca: qm̃ stomac⁹ pp flomiã est debilis.

¶ Nũc Aui. docet succurrere nocumẽtis istoꝝ. Et p° docet succurrere subtilitati sensus oris stomaci. 2° docet succurrere aptitudini gnãtõis colere. 3° ponit cañ. obseruãdũ post flobothomiã. ibi 2ª: aptitudinẽ vero. ibi 3ª: preparandũ ꝑterea. ¶ De pª dicit q₂ hñti subtilitatez sensus oris stomaci ⁊ ei⁹ debilitatẽ ꝯferũt bucelle panis mũdi infuse ĩ rob hñte saporẽ acetosuz ⁊ bonũ odorez. Et si debilitas sit ꝓpter ꝯplonez fridaz: sint ille bucelle ĩtincte in aq̃ cũ zuccaro ⁊ alefeniati: aut in sirupo de mẽta muscata aut in miua muscata: postea vero minuat̃. ¶ Dicit 2° q₂ hñs aptitudinẽ ad gnãndũ ⁊ recipiendũ colerã mũdãdus ẽ potando multã aquã calidã cũ sirupo acetoso: deĩde dent̃ sibi bucelle panis ad comedẽdũ: postea quiescat ⁊ minuat̃. ¶ Dicit 3° q₂ ꝑparandũ est vt illud qd p flobothomiã resolutũ est bono sanguine restauret̃ si flobothomat⁹ sit fortis cũ carne assata supra prunas. naz si digerit̃ nutrit bene ⁊ multũ. sit tñ quãtitas pauca q₂ stomac⁹ est fact⁹ debilis ꝓpter flobothomiã. ¶ Circa partẽ aliq̃ sũt notãda p° q₂ per bucellas ĩtelligit pua frusta panis. Per panem vero mũduz ĩtelligit panez factũ ex bona ⁊ mũda farina nõ furfuratũ. Et p° ĩ hoc cãu ꝯuenit bucella ⁊ nõ magna quãtitas panis ne stomacus ĩpleat̃ ⁊ cib⁹ trãseat ad mẽbra indigestus. Opz ẽt q₂ panis sit mũdus: q₂ stomacus magis ĩ isto delectat̃ ⁊ cib⁹ ĩ stomaco maiorẽ ꝯtrahet morã. naz furfur abstergẽdo ⁊ mordendo aliq̃lez hz virtutẽ secessiuã. Per rob vero habem⁹ ĩtelligere succũ talr inspissatũ vt valeat ꝯseruari: qd rob est acetosuz ex quo est factũ ex re acetosa: vt agresta amarilis ⁊ similib⁹. Sit tñ acetosuz nõ ꝯiũctũ acuitati pũgitiue q̃le ẽ acetũ vini: sz sit acetosuz ꝯiũctũ stipticitati aut põticitati q̃le ẽ agresta ⁊ nespila ⁊ silia: ⁊ ꝯfert hoc rob corrugãdo os stomaci ⁊ ꝯfortãdo. Notãter ẽt dz eẽ factũ ex re boni odoris: q₂ factũ ex re d̃ seipsa odorifera sicut sũt poma siluestria ⁊ silia: aut q₂ in tali rob sit posita res odorifera vt aq̃ rosata. ¶ Ulteri⁹ nota q₂ ꝯplone exñte frida notãter ꝯuenit aq̃ ĩ qua sit positũ zuccaꝝ aut ĩ q̃ ponant̃ alefeniati. i. aliq̃ odorifera calida ꝯfortatiua digõnis q̃ d̃r a Mesue alefangina: iõ aliq̃ pill'e dicũt̃ a Mesue alefangine. Has autem spẽs possum⁹ videre a Mesue in descriptiõe pillulaꝝ. Et sirup⁹ de mẽta muscata cõuenit. nã primo p mẽtã hz cõfortare stomacũ: per muscũ etiã calidũ aromaticũ idem opatur. Miua vero nõ ẽ aliud q̃z sirup⁹ factus ex aqua ⁊ zuccaro ⁊ succo alicuius fructus: vnde miua citonioꝝ nõ ẽ aliud q̃z sirupus citonioꝝ. Miua autẽ citonioꝝ ẽ duplex. nã quedam ẽ simplex ĩ qua nõ sunt posite alique spẽs que dicit̃ miua sine spẽbus. Alia aũt ẽ ꝯposita cũ spẽbus: ⁊ dicit̃ miua cũ spẽbus. Per minã aũt muscatã intelligimus sirupũ citonioꝝ cuz specieb⁹ que miua calefaciẽdo stomacum per aromatica cõfortatiua iuuat.

¶ Ulterius pz q₂ multa aqua calida cũ sirupo acetoso potata cõfert in apto gnãtioni colere. Nã primo lauat ⁊ ducit ĩferius colerã a stomaco: ⁊ per sirupum infrigidantẽ. s. acetosum corrigit malitiã colere ⁊ inspissat ⁊ ipsam exitui ꝑpat. Itẽ vigorat aliqualr stomacũ. Mũdificato vo stomaco dent̃ bucelle panis ad comedendũ: supple etiã infuse ĩ aliquo acetoso hñte bonũ ordorẽ: vt magis vigoret stomacũ: vt nõ recipiat nouã colerã: deĩde quiescat vt cibus melius tangat̃ a stomaco. ¶ Ulteri⁹ nota q₂ cũ flobothomia nõ eñet eligẽdo cũ etiã ĩ sanguine cõtineat̃ multa spumosa substantia: iõ quelibet flobothomia bonũ sanguinez ⁊ substantiã spumosam eũans hz debilitare virtutẽ quaz debilitatẽ possumus remouere exhibẽdo bonũ cibũ: ⁊ sic restaurando deperditũ. ¶ Ulterius notandũ q₂ per assaturã carnis nõ intelligit̃ assatura que dicit̃ carbonella: q₂ carnes illo mõ assate nõ debite ⁊ tẽperate assant̃: quia cuz prune attingant valde partes carnis: ille partes multũ assantur nõ coctis ĩtermedijs. Sz intelligit assaturã que fit carnib⁹ positis ĩ veru: ⁊ moto veru circũquaq₃. Talis eñ ẽ cõueniẽs modus assandi. nã applicato igne debite: cõueniẽter coquũt̃ ptes ĩteriores ⁊ extreme. idem talis modus assandi dz eẽ paulatin⁹ ⁊ nõ citus. Et talis caro conuenit ratiõe multoꝝ. Primo q₂ ipa ẽ humida multa humiditate nãli ĩclusa humiditate ĩ medio ꝓpter caliditatẽ circũstãtem: ⁊ per ꝯñs humiditatẽ intrinsecus claudẽtez. Itẽ grã assationis ipa participat virtute stiptica corrugante ⁊ confortante stomacũ. Itẽ si bñ digerat̃ mltũ nutrit cuz sit expurgata a supfluitatib⁹ per assationẽ. Et cũ multũ hẽat d̃ humido substãtifico multũ põt nutrire. Itẽ bonũ exhibet nutrimẽtũ tãquã bene purgata a superfluitatibus: ⁊ notanterẽ dictũ si bene digerat̃ q₂ ipa per assationẽ fit vt sit inobediens digestioni. Et per ꝯñs vt in littera ponit̃ solum forti exhibẽda sunt corpori: que debent exhiberi in pauca q̃ztitate: q₂ stomac⁹ debilitatus ẽ per flobothomiã.

Ampli⁹ vene quoq₃ flomant̃ ꝓpterea vt fluxus sanguis ex narib⁹ ⁊ matrice ⁊ ano ⁊ pectore ꝓhibeat̃ aut ex alijs exituris: iõ vt sãguis ad id qd a pte illa est diuersuz ꝓtrahat̃: ⁊ hoc quidẽ medicamẽ ẽ forte in iuuãdo. Oz vero vt flobothom⁹ sit vehemẽter stric⁹ ⁊ sint vices multe q̃ nõ sint in vna die nisi magne necessitatis cã fuerit: sz in die post diẽ: ⁊ q̃cũq₃ vice minoratio fiat quãtũ possibile fuerit: ⁊ ad sũmuz meli⁹ ẽ vt flobothomie vices sint multe q̃z vt ipsius quãtitas sit multa. Et flobothomia quidẽ cũ nõ est necessaria colerã rubeaz ebullire facit ⁊ postea aduenit lingue siccitas ⁊ que sibi sunt similia: est igitur ei succurrẽduz cũ aqua ordei ⁊ zuccaro.

¶ Nunc ponit cañ. aliũ dicẽs q₂ q̃ñq₃ flobothomant̃ vene vt ꝓhibeat̃ ⁊ remoueat̃ flux⁹ ex narib⁹ aut matrice aut ano vel etiam pectore aut pulmone: vel vt retineat̃ ex alijs exituris. i. ex alijs partibus per quas exit: ad hoc vt sanguis diuertat̃ a parte: supple per quã exit ad aliã partẽ diuersaz. Subdit q₂ talis flobothomia diuersiua ẽ forte medicamen in iuuãdo. Subdit vlterius q₂ necesse ẽ flobothomum eẽ valde strictũ: ⁊ q₂ vices flobothomie sint multe q̃ nõ fiant in vno die: imo die post diẽ nisi sit magna necessitas minorando qualibet vice flobothomiã fm qd possibile ẽ. Et ĩ summa melius ẽ vices flobothomie eẽ multas q̃z supple eius quãtitatẽ supple ĩ vna vice eẽ multã. ¶ Ultio ponit cañ. 2m dicẽs q₂ cũ flobothomia fit qũ ñ ẽ necessaria facit ebullire colerã: vnde ꝯsequit̃ siccitas lingue ⁊ alia cõsimilia: cui succurrẽdũ ẽ cũ aqua ordei ⁊ zuccaro. ¶ Pro parte primo notandũ q₂ ex parte cõcipit̃ primo flobothomiã nõ fieri grã eũationis sed grã diuersionis: vt pz in casib⁹ numeratis ĩ parte in quib⁹ oz foramẽ eẽ strictũ: vt modicũ eũetur de sanguine quãuis oporteat aliq̃n vices esse multas: vt faciamus sufficiẽtẽ diuersionẽ ⁊ nõ subito multam diuersionẽ. Hoc aũt foramẽ sit strictũ cũ intendimus facere scd̃am apertionẽ ⁊ poterimus tenere foramẽ aptuz ponẽdo supra foramẽ aliquid salis aut aliquid olei. ¶ Ulterius nota q₂ melius ẽ vices eẽ multas q̃z quãtitatem eẽ multã: q₂ tẽpore intermedio virtus põt cõfortari p cibum aut aliam rẽ. Que vices non sunt fiende in vno die nisi ꝓpter magnã necessitatẽ: quia iminet magnũ periculuz de nimio fluxu: quare ⁊c̃.

Dubitatur vtrum flobothomia cuz

nõ ẽ necessaria faciat ⁊c̃. Negatiue arguit̃ sic: flobothomia cũ nõ ẽ necessaria aliquãdo cõfert: igit̃ ⁊c̃. Cõsequentia nota. Añs patuit superi⁹. ¶ Scd̃o flobothomia non necessaria põt perducere ad eradicationẽ huoꝝ frigidoꝝ: ergo ⁊c̃. Consequẽtia nota ⁊ añs patuit supra. Ad oppositũ ẽ. A. in lr̃a. ¶ Pro dubio nota q₂ hic per flobothomiã nõ necessariã intelligi põt nullatenus iuuantẽ imo dãnosam. superius aũt intellexit per nõ necessariã eam que nõ fuit necessaria ex parte morbi principalr in quo fit. ¶ Secundo ꝑmittẽdum q₂ p corpus in quo fit flobothomia nõ necessaria intelligit. A. corpus ꝑfecte sanũ. De corpe autẽ alio lapso nõ intelligit Aui. quãuis in aliquo pars ꝯtineat veritatẽ. ¶ Sit igit̃ prima ꝯclo hec: flobothomia nõ necessaria facta in corpore perfecte sano facit ebullire coleram. Hec cõclo sit pro littera ⁊ pz ꝓ tanto q₂ eũatur sanguis ⁊ bonũ humidũ: vnde calidũ per agitationẽ ⁊ motũ ⁊ ꝓpter exiccationẽ fit potenti⁹ supra humidũ: vñ colerã tãquam humorẽ calidiorẽ ebullire cõtingit. Calidũ eñi vt intẽsuz ⁊ ignitũ ducit sanguinẽ ad naturã colere. ¶ Scd̃a cõclo: flobothomia non necessaria facta in corpore colerico facit ebullire sanguinẽ. Pz ex dictis in notatis: pz solo ad obiecta. ¶ Nota etiã q₂ notanter aduenit siccitas lingue: quia lingua ẽ mẽbrũ molle ad qd determinat̃ actiões ⁊ impressiões spiritualiũ: spũalia aũt sunt calefacta ⁊ stomac⁹ quare exiccat̃ lingua. Itẽ notatur siccitas cũ sit organũ gust⁹ sicut etiã notamus ⁊ attẽdim⁹ multũ ad stomacũ tanquã ad lebetẽ toti⁹ ꝓpter cui⁹ lesionẽ ꝯtingit totũ valde ledi.

Rasis tñ quarto almãsoris caplo de virtutib⁹ carnium ex artificio intelligit de assatura que fit ĩmediate super prunas ⁊ nõ in veru. Nã dicit ipse: caro super prunas assata mltũ nutrit: corpus nãq₃ corroborat: neq₃ velociter nutrit. hec etiã eis qui multũ sanguis fluxũ perpessi sunt cõfert: ⁊ tu lege vlterius ⁊ ꝯcorda q₂ facile: quare ⁊c̃.

Dubitatur vtrū post flobothomiaz cōpetat caro assata aut elixata? Arguiť q̄ elixata. nā caro elixata ē facilioris digōis q̄z caro assata: ergo ⁊c̃. Consequētia nota p̄ tāto q: cū virt⁹ digestiua stomaci sit debilitata p̄ flobothomiā: id qđ ē facilioris digōis ꝯuenire videtur. Añs videť cē notū q: humidiora ⁊ molliora facilius nutriunt. ¶ Scđo arguiť sic: caro elixata ē humidior ⁊ mollior assata: ergo ⁊c̃. Cōsequētia nota vt supra: ⁊ antecedens. s. qđ sit mollior ⁊ humidior: p̄z per experiētiā ⁊c̃. Ad oppositum ē Aui. ¶ Pro rñsiōe ad dubiū p̄mittēdū q̄ assata sūt humidiora elixatis humiditate nāli ⁊ substātifica calido assante corrugante ⁊ cōstringēte poros exteriores vt humidū nāle ad exteriora nō trāseat sed reclaudať. Elixa autem p̄ caliditatē elixantē quāuis caz humidū aqueū magis penetret: dissoluta tū in brodio humido nāli assatis remanēt sicciora siccitate vt sic dicā nāli: aut melius per priuatiōz humidi nālis. Unde si elixū notabili tp̄e retineať vt humidū aqueū ab eo recedat: apparebit satis notabilr̄ siccum. ¶ Isto p̄misso omittēdo multa expositoꝝ verba ponā istaz cōclōnē. Elixata sunt facilioris digōis assatis ceteris paribus. P̄z cōclō q: per caliditatē assantē assata redduntur dura ad digerēdū: vbi elixata per caliditatē elixantē reddunť molliora ⁊ digestibiliora. ¶ Ex ista inferť 2ª q̄ vbi sit notabilr̄ debilitata digestiua cōpetunt elixata ⁊ nō assata. P̄z cōclō per suppositionē. ¶ 3ª cōclō ē assatū digestum cōueniēter ē amplioris nutrimēti ⁊ melioris elixo. Conclō hec pōt colligi ex textu. Et persuadeť q: plus de humido nutrimētali ⁊ substātifico h̄z assatū q̄z elixū: ergo ⁊c̃. Itez cū humidū sit nālis ē melius in digerēdo. ¶ Ex dictis infero cōclōnem pro Aui. q̄ assatura carnis virtute exñte forti p̄ recuperando sanguinē bonū cōueniēs ē. P̄z ex dictis cū multū nutriat ⁊ sic bñ digesta. ¶ Istis cōclusis dicēdū ad obiectū negando ꝯñam. Nā in cāu illo nō sunt eligenda ea que sunt citioris digōnis ⁊ melioris: sed que sunt cite satis digōnis ⁊ multū exhibēt nutrimētū ⁊ bonum.

Qui aūt secūdare voluerit ⁊ non acciderit ex prima minutōe malitia paralisis aut qđ sit sibi sil'e: venā man⁹ in lōgitudine flobothomare debes p̄pterea vt iuncture motio ipsi⁹ p̄hibeat ꝯsolidationē ⁊ vt amplificetur. Qđ si cum hoc timor affuerit q̄ cito ꝯsolidetur: superponať ipsi pānus oleo cū pauco sale infusus ⁊ desuper ligetur. Et si flobothom⁹ etiā oleo inūctus fuerit cū fiet flobothomia: p̄hibebit consolidatiōis velocitatē ⁊ minuetur dolor. Et hoc quidē ē vt super ipsuz oleū aut sibi simile leuiter iungatur: aut ipse in oleo mittať postea cum pāno exiccef. Inter flobothomiā quoqz ⁊ secūdationez dormire flobothomie ꝯsolidationē festinare facit.

¶ In precedētibus Aui. tetigit nocumēta flobothomie incōuenienter facte: nuc ponit cañ. circa secūdationez flobothomie dicens q̄ volēs secūdare. i. duas facere flobothomias: si ex prima facta nō ꝯtigit palysis aut sibi simile d̄z facere scidendo venā manus s̄z longū ne mot⁹ iūcture p̄hibeat ꝯsolidationē post amplificeť vuln⁹. Et si hoc facto timeať cita ꝯsolidatio: supponať foramini pānus infusus oleo cū pauco sale ⁊ ligeť sup̄ foramen. Et si flobothomus iungať oleo dū fit flobothomia p̄hibet citā ꝯsolidatōez ⁊ minor erit dolor: postea flobothom⁹ exiceeť cū pāno. Dicit vlteri⁹ q̄ dormire īter primā ⁊ scđaz flobothomiā facit ꝯsolidatōez esse citiorē. ¶ Pro p̄te p° nota q̄ p̄ paralysiz ītelligere possum⁹ quācūqz corporis lassitatez ⁊ ad motiones īpotentiā ⁊ sincopim: hoc modo paralysiz eē credim⁹: q: tūc est corpus ac si vere foret mollificatuz. Si ergo qs vult facere scđam flobothomiā ⁊ non ꝯtigerit ex prima talis lassitas aut debilitas virtutis: tūc fiendū est vt in p̄te poniť. Si vero ꝯtigisset debilitas virtutis: tūc debem⁹ conari vt foramen cito ꝯsolideť ne ei⁹ sequať debilitas maior. ¶ 2° p̄ palysiz ītelligere possum⁹ mollificatōem toti⁹: aut p̄tis ꝯtingentē ex pūctura nerui ex pª flobothomia aut sibi silēz: q: lesionē neruoꝝ ex tali pūctura ꝯtingētez: q̄lis lesio ē spasm⁹ vel ꝯsimile: q̄ p̄s verificať vt dictū est. ¶ Itē nota q̄ notāter dictū ē de vena man⁹ q̄ñ scidať s̄z lōgū p̄p̄ iūcturā maxie ē apta apiri: ītelligēdo p̄ manū illđ qđ ē a cubitu vsqz ad extrema digitoꝝ. Nā si scindať vena brachij s̄z longū: notū ē q̄ ī retractōe brachij aperiť foramen ⁊ p̄hibeť cita ꝯsolidatio. ¶ Ulteri⁹ notanduz q̄ oleū cadens īter extrema vene incise p̄hibet ꝯsolidationez cū pars nō possit debite viuri parti. vñ cū q̄rimus citā cōsolidationē: vidēdū ē ne aliquid cadat īter labia vulneris: vt p̄z 3° tegni. Uiscosa tamē sumpta interius ⁊ trāsmutata in sanguinē viscosum iuuāt ad cōsolidatiōez. Sed applicata exterius ponēdo ea inter labia cōsolidāda p̄hibet cōsolidationē citā. Sed etiaz pungendo exiccādo totales p̄tes labioꝝ que debēt consolidari p̄hibet cōsolidationē. Et notāter d̄z eē pauce quātitatis: ne sua quātitate multa nimis exiccaret ⁊ mordicaret. ¶ Ulterius nota q̄ flobothomus d̄z vngi duab⁹ de causis. Nā citius penetrabit q: factus mollior ⁊ minorē dolorē inducet. Itē dimittēs aliquid in foramine de oleo p̄hibet citam cōsolidationē. Itē postquā flobothomus stetit ī oleo d̄z abstergi aliqualr̄ ne lubricet p̄pter suā magnā humiditatē ⁊ nō debite attingat venā. ¶ Nota q̄ dormire facit cōsolidationē citā q: in somno fortificanť virtutes nāles ⁊ per ꝯñs eius operatiōes q: eius partes cōsolidande melius adinuicē applicanť in somno vbi in vigilia nō pñt illa cōiungi inuicem. Etiā in somno humores ⁊ sp̄ūs retrahunť versus interiora: ⁊ nō ita versus foramē ip̄m extendendo.

Recordare p̄terea ei⁹ qđ dixim⁹ de eūone in hyeme cū medicina q̄ dies ē eligēda austrina q̄m silr̄ in flobothomia. Et scire debes q̄ cū minuūtur melācolici ⁊ epileptici ⁊ illi quos minuere oz ī nocte in hora dormiēdi: oz vt sit angustus. s. flobothom⁹ iō ne sāguis exit⁹ accidat: ⁊ silr̄ in oīb⁹ qui secūdatōe nō idigēt. Scire quoqz d̄bes q̄ secūdatio s̄m debilitatis mēsurā ē tardāda. Et si debilitas quidē nō affuerit: sit vltia ei⁹ tardatio vna hora. Qui voluerit eaz facere vt sanguis ipsi⁹ trahať: sit dies vn⁹. Ampli⁹ flobothomia trāsuersa melior ē ei qui secūdationē vult ī eadez. Et illa que ē s̄m latitudinē: ei qui vult secundationē in eadē hora. Et illa q̄ est s̄m lōgitudinez: ei qui vult nō vna esse ꝯtent⁹ secundatōe: imo in corde tenet q̄ eā per multos faciet dies quaqz die. Cūqz flobothomie dolor maior fuerit: tāto erit eius ꝯsolidatio tardior.

¶ Nūc ponit Auic. aliū cañ. dicēs q̄ sis p̄terea memor dicti de eūatione fiēda ī hyeme, q̄ dies ē eligēda austrina. ¶ Scđo ponit aliū cañ. dicēs q̄ cū flobothomanť melācolici epileptici ⁊ alij quos flobothomare vis in nocte tp̄e somni: oz flobothomū eē strictū ne accidat sanguis exit⁹ mult⁹. Et silr̄ ē fiēdum in oībus nō egentib⁹ secūdatiōe. ¶ Dicit 3° q̄ debes scire q̄ secūdatio ē tardanda s̄m debilitatē virtutis. Et si debilitas nō affuerit vltimū temp⁹ tardatiōis sit vna hora. Uolens tū flobothomiā facere vt diuertať sanguis tardet secūdationē ad vnū diē. ¶ Dicit penultimo q̄ trāsuersa flobothomia melior est volēti facere secūdationez in eadez hora: ⁊ facta s̄m longū melior est illi qui nō ꝯtentať in vna secundatōe: imo d̄z menti facere multas secūdatōes multis dieb⁹. ¶ Ultimo dicit q̄ quāto dolor est maior dū fit flobothomia: tāto ꝯsolidatio erit tardior. ¶ Pro parte nota q̄ regulr̄ ⁊ electiue flobothomia fiēda est de die ⁊ mane: q: digestio est melius celebrata q̄z nocte vtentib⁹ corporib⁹ cōi regimine. Itē nox est tēpus deputatū dormitionib⁹ ⁊ non eūationib⁹ nec motionib⁹. Itē de die humores sūt magis eliquati ⁊ magis mobiles: ⁊ sic per flobothomiā magis educibiles. Itē minutor meli⁹ pōt ꝯp̄hēdere venā flobothomādā. Coacte tū oz nos nocte flobothomare primo dū non habem⁹ induciās ad expectādū diez vt ī sinocha īflatiua timēdo sanguis putrefactōez si non fiat cito s̄z q̄ fecit Gal. 9° terapētice: sicut etiā ī squināntia timētes suffocationez: sicut ēt in percussione aut cāu timētes apationē: aut etiā hoc facim⁹ p̄p̄ quietē infirmoꝝ: aut ēt p̄pter quietē humorū tp̄e noctis sicut ē in cāu p̄ñti. Nā p° melācolici. i. hñtes passiōz melācolicā aut maniā aut similia q: ī nocte sunt magis quieti: magis ēt in nocte sunt flobothomandi: q: etiā corpora epileptica habent humores magis cōmotos ī die ⁊ p̄oris mus ē magis aptus eis aduenire: iō in nocte pñt meli⁹ flobothomari. ¶ Ulteri⁹ nota q̄ flobothom⁹ d̄z eē strictus in talibus casib⁹: q: quāuis hēant grossum sanguinez p̄p̄ quē eē foramē eē amplū: tū q: timemus ne ex inordinatis motibus exeat multū de sanguine facim⁹ foramē strictuz. ¶ Ulterius nota q̄ corp̄a nō egentia scđatione flobothomie de quib⁹ intelligit Aui. sunt corp̄a debilia ī quib⁹ flobothom⁹ d̄z eē strictus ne debiliteť per exitū multi sanguinis. ¶ Ulteri⁹ nota q̄ flobothomia notāter ē tardāda s̄m debilitatē virtutis. Cū eiz in oī eūone p̄ncipalr̄ intēdamus virtuti: nō exñte tū debilitate d̄z tardari vna hora. i. modico tp̄e. ¶ Ulteri⁹ nota q̄ volens facere flobothomiā gr̄a diuersionis d̄z tardare p̄ vnū diez. Et hoc ꝯtinet verū maxie si ītendum⁹ diuertere p̄pter sedare aliū fluxū superfluentē. nam bonum est tardare flobothomiā vno die. ¶ Etiā nota q̄ flobothomia facta s̄m latū est facilioris ꝯsolidatōis iuuante plicatiōe iūcture ad plicatiōez ⁊ ꝯsolidationē. Facta vero ex trāsuerso capiēs de lōgo ⁊ lato: difficilior est ad ꝯsolidationē. Ea vero q̄ ē s̄m longū difficilioris est ꝯsolidatōis. Quāto vero dolor ē maior: tāto difficilior ꝯsolidať. Nā quāto dolor est maior: tāto ad locuz dolentē currūt humores īpedientes ꝯsolidatōez. Itez quāto dolor est maior: tāto plus debilitať pars dolens: ⁊ p̄ ꝯñs fit īpotentior ad ꝯsolidādum.

Multis p̄terea ī secūdatiōe eūatio sincopiz affert nisi fuerit postq̄z assature aquā sūpserit. Inter flobothomiā quoqz ⁊ secūdatōez dormire p̄hib̄z ne superfluitates que

Scias q̄ interdū ī flobothomia accidit paralisis ⁊ q̄ñqz spasm⁹ ex punctura corde seu nerui per flobothomū: alij accidit apostema si ꝯtingat vt rūpatur cuspis flobothomi ī scissura vene vel artarie: etiā ex ꝯcursu humoꝝ ad locū lesuz: ⁊ q̄ñqz accidit emporisma qđ mater sanguinis diciť ex tali p̄cussione seu punctura artarie cū flobothomo. Et quod cūqz istoꝝ ī prima flobothomia ꝯtigerit secundationē prohibebit: ne si fiat renouet errores: q̄re ⁊c̃.

Hec ēt dixit supra de farmacia iuxta finez quīti capl'i parapho illo: Et ille cui in hyeme necessariū fuerit ⁊c̃. ⁊ legas ibi annotatiōez ⁊ habebis cāz dicti. Cā aūt hui⁹ qđ hic diciť potest esse: q: in hyeme vene cōstricte sunt ⁊ sāguis ꝯpactus a frigore hyemis: quare sāguis difficulter effluit vel subtilis exit ⁊ grossus remanet: ventus aūt australis sua caliditate ⁊ humiditate hūores dissoluit ⁊ venas relaxat. quare ⁊c̃. Et scito vlteri⁹ diez austrinaz solū ī hyeme eligēdam esse: ex eo q̄ auster nō ē illius malicie ī hyeme sicut ē in alijs tēporib⁹: etiā q: hyems suo vehemēti frigore oīa constrigit coartat ⁊ opprimit ī que penetrat auster ⁊ ad veris naturā declinare facit. Horā vero eligēdā in alijs tp̄ibus infra dicet Aui. in isto capitulo parapho illo: Hora vero cuius electa est que ē in lumine diei ⁊c̃.

que extrahunt cū sanguīe īcedāt: ꝓpterea ꝙ superfluitates ī somno ad corpis ꝓfundum trahūtur. Ex iuuamētis vero secūdatōis ē ꝙ flobothomati virtutē cū pfectōe sue euacuationis que est necessaria cōseruat. Et melior quidem secūdatōis terminus est vt duobus aut tribus tardet diebus.

⁋ Nunc ponit aliū can̄. dicēs ꝙ ꝑterea euātio in secūdatōe affert sincopiz multis nisi facta fuerit secūdatio post potū aq̄ assature carnis. ⁋ Dicit 2° ꝙ dormire post flobothomiā ꝓhibet ne sup̄fluitates euent: imo trahunt ad fundū corporis. ⁋ Dicit 3° ꝙ ex iuuamētis secūdatiōis ē qꝺ ꝯseruat virtutē flobothomati ꝑficiēdo necessariā euōnez: cui⁹ secūdatōis melior termin⁹ est tardare duob⁹ diebus. ⁋ Pro ꝑte nota p° notāter dictū esse multis: q: hn̄tib⁹ os stomaci debile aut colericū ⁊ breuiter flobothomatis ꝑ flobothomiā multā. ⁋ Scꝺo nota ꝙ ꝑ aquā carnis assate n̄ habem⁹ intelligere vnctuositatē que liquat in assatiōe. Illa enim inducit fastidiū ⁊ ꝓuocat vomitū. Sed habemus ītelligere hūiditatē substātificā que emanat a carnib⁹ assatis cōpressis carnib⁹. Talis enim aqua dicit facilis digestionis ⁊ citissime resumptōis. De qua aqua hēmus textū Aui. i de viribus cordis. ⁋ Ulterius nota ꝙ dormire inter primā flobothomiā ⁊ scꝺatiōnē facit vt sup̄fluitates ⁊ humores qui erāt moti ꝑ primā flobothomiā ad exteriora trahant ad ꝓfundū corpis. Ex quo pz ꝙ ille qui vult facere scꝺatiōnē vt debite euet hūores dz cito facere antēq̄z ille dormiat vt ꝑ duas horas aut quattuor. Si vero vult facere secūdationez gratia diuersiōis oz ipz plus tardare vt dictū est supra. ⁋ Nota ꝙ secūdatio n̄alis ē vt ꝯplete euet mā virtute ꝯseruata. ⁋ Nota ꝙ secūdatio dz tardari duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ vbi habem⁹ ītentōez euare totā mām ⁊ multū ꝯseruare virtutē: vbi aūt vellem⁹ euare totā mām ⁊ virtus ꝯstaret: tūc in eadē possumus secūdare flobothomiā: ⁊ sic non est ꝯtradictio in dictis Aui. ⁊c̄.

Ex dormitōe vero flobothomie ꝓpiqua plerūq̄z accidit ī mēbris ꝯfractio. Balneatio quoq̄z anteq̄z minutio fiat: plerūq̄z aggrauat minutōez: propterea ꝙ cutez īgrossat ⁊ eā lenificat ⁊ ad lābendū aptaz efficit nisi flobothomādus multā sanguis hūerit grossitiē. Et oz ne flobothomat⁹ ī se replēdo sit audax: sz ꝫm ordinez nutriatur ⁊ cibuz primit⁹ subtiliet. Et sil̄r oz ne post ipsam exercitet: sz declinet ad hoc vt supinus iaceat: neq̄z post eā balneo vtatur resolutōez faciente.

⁋ Nunc ponit aliū can̄. dicēs ꝙ ex somno ꝓpinquo flobothomie accidit ꝫ plurimū mēbroꝝ ꝯfractio. ⁋ Dicit 2° ꝙ balneū an̄ flobothomiā ꝫ plurimū facit flobothomiaz eē graue aut difficilē: q: īgrossat cutē ⁊ lenit ipam: ⁊ facit ipam aptā ad lābēdū aut lubricādū nisi flobothomandus habuerit sanguinē grossum. ⁋ Dicit penultimo ꝙ flobothomatus nō sit ausus in replēdo se: imo ordinate nutriat ⁊ nō ex toto subtiliet cibū. Et sil̄r oz ne post flobothomiaz exerceitet: imo iaceat ⁊ stet supin⁹. Itē n̄ vtat p⁹ flobothomiā balneo resoluēti. ⁋ Pro ꝑte nota ꝙ somn⁹ post flobothomiā facit cōfractionē: p° q: facta ē agitatio ⁊ sanguīs cōmotio. si ergo fiat somn⁹ cōtrahūtur humores cōmoti versus interiora ⁊ ex tali cōmotiōe cōfractio sequit. Itez in somno spūs ⁊ hūores trahūtur ad īteriora: vn̄ exteriora remanent depauperata: vn̄ ex tali retractōe apparent mēbra laxata ⁊ fracta. Sil̄r videm⁹ ī fatigatis qui nō ꝑcipiūt ꝯfractionē ⁊ lassitudinē ī die illa sed ī die sequēti post somnum. Et notāter dictū ē plurimū q: maxime hoc cōtigit si corꝑa nō sint valde robusta ⁊ fortia: aut non sint cōsueta dormitiōi post flobothomiā. Quedā enim sunt que nō leduntur. ⁋ Ulteri⁹ nota ꝙ balneū trahēdo sup̄fluitates ad cutē ⁊ replendo poros cutis facit ingrossari cutē ⁊ facit flobothomiā eē graue: vt pz. Balneū eīm cōuenit si sanguis sit grossus: ⁊ in illo cāu qn̄ fit flobothomia ē exiccāda cutis ne lubricet. ⁋ Ulterius nota ꝙ talis post minutionem nō dz se replere: p:io q: virtus debilitata ꝑ flobothomiaz nō pōt digerere multū cibū. 2° q: cuz mēbra sint īanita si caperet multū cibū stomac⁹ nō eēt auarus in retinēdo ipz iō trāsiret indigestus ad mēbra. ⁋ Ulterius nota ꝙ imediate post flobothomiā nō dz ille exercitari ne addat debilitas debilitati: ne ēt per exercitiū ponant hūores ī āpliori ebullitiōe ⁊ motu. Et maxime dz stare supin⁹ q: stans supra dorsum stat quasi supra fundamētū totius corꝑis: ⁊ ille ē melior situs ꝓ fortificando virtutē. ⁋ Ulterius nota ꝙ ille n̄ dz balneari balneo resoluēte quale ē balneū aque cal'e multū ī q̄ ꝯhat magnā morā. cā ē ne addat debilitas debilitati. Sz vtrū debeat balneari balneo n̄ resoluēte: est dubiū. Regul'r tamē nō ē ꝯueniēs nisi ꝑꝑ alia iuuamēta.

Sciās tn̄ ꝙ lz ista tiz post flobothomiaz nō sit dormiēdū: somnus tn̄ ꝯpetit tribus aut quattuor horis post ipsā. s. dū sāguis flobotho^a^ monitus ꝑfecte resedit: nō solū post tres vel quattuor horas: imo post duas somn⁹ cōcedit: ⁊ ꝓ hoc vide Gal. nono de igento sanitatis. c. iij. vbi de quodā patiēte sinochaz dicit: Cuz ergo minui extrahēs sanguinē vsq̄ ad defectionē post duas aūt horas minutiōis cibuz aliquātulū ei dedi iubens vt quiescerei ⁊ dormirei ⁊c̄.

Cū aūt aliquis flobothomat ⁊ postea ipsi⁹ brachiū apostemat: ex altero brachio minuat ꝫ ꝙ tollerauerit: ⁊ super ipsuz emplastrū de cerusa ponatur: ⁊ ex fortiter īfrigidātib⁹ in circuitu eius fiat cataplasma.

⁋ In ꝑcedētibus Aui. posuit can̄. obseruādū post flobothomiā: nūc docet succurrere cuidam accidēti. s. apati cōtingēti ex flobothomia. Dicit sic ꝙ cū brachiū alicui⁹ flobothomati apat supple ꝓpter flobothomiā: flobothomet ex alio brachio ꝫm tollerantiā virtutis. Itez ponat desup emplm̄ de cerusa: ⁊ fiat in circuitu loci apati cataplasma ex rebus infrigidātib⁹ fortiter. ⁋ Pro parte nota ꝙ brachiū pōt apari multis de causis. Aut ꝑꝑ dolorē cōtingētē ex pūctura nerui ꝑꝑ quā currūt humores ⁊ apant neruū: ⁊ in illo cāu nō cōpetūt ēplastrū de cerusa nec etiā infrigidātia fortia posita in circuitu: q: illa hn̄t claudere nerui pūcti foramē: imo ī illo cāu cōueniūt apiētia. 2° pōt cāri apa facto ēporismate aut mac sanguis. s. qn̄ foramē cutis n̄ fuerit debite aꝑtū sz remāserit sanguis īter venā ⁊ cutē: ī illo cāu cōuenit ēplastrū dictū: imo ītentio ē vlterius aꝑiendo ducere sanguinē aut resoluere sanguinē fluxū. 3° pōt hoc apa cōtingere retēta vētositate ī foramīe vene: ⁊ etiam ibi retēto sanguine: ⁊ sil'r etiā in isto cāu nō cōpetit dictū remediū: īmo poti⁹ resoluētia. 4° ꝯtingere pōt hoc apa ꝑꝑ solutā cōtinuitatē vene ⁊ cutis: ⁊ ī isto cāu loquit Aui. ita ꝙ ꝓpter dolorē fluāt humores ad locū dolētē: ⁊ īde apatio seq̄t. In isto cāu ꝯuenit fl'omia in alio brachio facta ad diuertēdū māz fluētē q̄zuis mā exn̄te fluxa de brachio codē debem⁹ facere fl'omiā nō diuertēdo: ꝫm quā intētionē loquitur Rasis 5° almansoris. Itē in isto cāu ꝯuenit ēplastrū de cerusa qꝺ ēpl'ūz hz repcutere ⁊ exiccare. Cataplasma aūt q: decoctio facta ex fortiter īfrīdātib⁹ positis ī circuitu vt mā debite repellat cōuenit. Notāter dictū ē ī circuitu q: cataplasma nō ē ponēdū supra foramē: ne māz fluxam āplius cōstringēdo incumet.

Cūq̄z aliquis eoꝝ flobothomat ī quoꝝ corporib⁹ superabūdantes existūt humores flobothomia fit cā ebullitōis illoꝝ humoꝝ ⁊ eoꝝ cursus ⁊ ipsoꝝ permixtiōis: fit ergo frequens flobothomia eis necessaria.

⁋ Nunc Auic. ponit aliū can̄. dicēs ꝙ cū aliquis flobothomat de numero corū ī quib⁹ humores superabūdant flobothomia sit cā ebullitiōis illoꝝ humoꝝ ⁊ fit cā fluxus ipsorum ⁊ permixtionis ipsoꝝ: iō frequens flobothomia est summe necessaria.

Dubitatur an habenti superabūdātiam humorum a sanguine ꝯueniat frequēs flobothomia.

Et arguit ꝙ non: q: hn̄ti supabūdantiā humoꝝ flegmaticoꝝ frequēs flobothomia nō cōuenit: igit ⁊c̄. Cōsequentia nota ītelligēti cōcl'ōnē Aui. vl'r. Pz an̄s q: talis flobothomia ē cā talis incrudatiōis. ⁋ Scꝺo sic: habēti supabūdantiā humoꝝ colericoꝝ nō cōuenit flobothomia: ergo ⁊c̄. ꝯn̄a tz: ⁊ pz an̄s q: inde corpus incurrit ebullitiōez. ⁋ Tertio sic: frequēs flobothomia ducit multitudinē humoꝝ ad cursum ⁊ ebullitionē: igit ⁊c̄. An̄s ponit in parte. ꝯn̄a tz q: corp⁹ nō ē ducēdū ad ebullitionē. Ad oppositū ē Aui. ⁋ Pro dubio nota ꝙ corpoꝝ quedā sunt cachochima q̄dā plectorica. Plectorica sunt duplicia quedā sunt plectorica vera ī quib⁹ ē quattuor humoruz ꝓportionalis excrescentia: quedā sunt plectorica nō vera in quib⁹ ē peccatuz sanguis in quāto sanguis. Corꝑa vero cachochima sunt multiplicātia hūores ꝫm peccatū qualis. Itez quedā sunt in quib⁹ ē multitudo sanguis: quedā aūt in quib⁹ est paucitas. Isto posito pono aliquas cōcl'ones ad quesituz. ⁋ Pria ē: Corpi vero plectorico cōuenit flobothomia. Cōclusio pz q: ī tali corpe ē peccatū corrigibile per flobothomiā copiosaz: igit ⁊c̄. ꝯn̄a nota ⁊ an̄s pz cum sit hic ꝓportionalis humoꝝ excrescētia aut saltē sanguis. ⁋ Scꝺa cōclusio: In hn̄te supabūdātiā hūoꝝ colericoꝝ ⁊ ꝯmixtiōez hūoꝝ maloꝝ cū bonis agitāte fl'omia: nō cōuenit fl'omia copiosa. Hec ꝯcl'o sit ad mētē Aui. ⁊ arguit ex cā q: stāte illa supabūdātia ⁊ stāte paucitate sanguis si flobothomia ē copiosa: ⁊ si tunc euabit multū de colera etiā euabit de sanguīe: vn̄ sequet ebullitio ⁊ cursus humoꝝ colericoꝝ ⁊ cōmixtio humoꝝ maloꝝ cuz bonis agitāte flobothomia. ⁋ Tertia cōcl'o: In tali cāu ꝯuenit frequēs flobothomia. Pz cōcl'o ex eo q: facta aliquali flobothomia euat de humore colerico: ⁊ nō euatur ēt multū de sanguīe bono: nec etiā sequet ebullitio ⁊ accidētia mala n̄ euato sanguīe multo: deinde facta vnā potētiori supra māmissi fiat etiā scꝺa flobothomia cōfert nec nocumēta sequētur. Frequēs igitur flobothomia ē vtilis ⁊ necessaria. Istis positis pz Aui. intelligere de humorib⁹ colericis. Ad scꝺam ⁊ tertiā rōnes dicētes ꝙ talis flobothomia multa ꝑduceret ad humoruz colericorū ebullitionē: sed pauca flobothomia ⁊ frequēter facta nō vbi colera est ducibilis per flobothomiaz cū parua quantitate sanguinis.

Sanguis quoq̄z melācolicus facit vt frequens minutio sit necessaria que in presenti quidē alleuiat: sed in senio peruenitur inde ad malas egritudines ex quibus est apoplexia.

⁋ Nunc Aui. ponit aliū can̄. dicēs ꝙ sanguis melācolicus facit flobothomiā frequēter eē necessariā. Que si alle-

Hoc etiā ꝯmemorauit nobis Raſis q̄rto almāſoris caplō de iuuamētis ⁊ nocumentis flobothomie cū dixit: Ex frequenti ſāguis minutōe malignitas ꝯplexionū atq͛ idropiſis ⁊c̄. ⁊ lege tu vlteriꝰ ⁊c̄. Huiꝰ aūt cā pōt eē q꞉ i omi flobothomia cū eductione mali ſanguis multuꝫ de benigno ſolet educi: tam ſub forma ſanguis q̄ꝫ ſub forma ſpūs: vñ cōſumptio radicalis humidi paſſiui accelerat̃ ⁊ calor ĩnatus citiꝰ ꝑit ⁊ digōnis vigor minuit̃ ⁊ flegma ſurrepit tandeꝫ ipſum ſuffocans: quare ⁊c̄.

uiat in ꝑūti: in ſenio tñ ducit ad malos morbos ſicut ē apoplexia. ¶ Pro ꝑte nota ꝙ ꝑ ſanguinē melācolicū intelligimꝰ taleꝫ de melācolia nāli aut aduſta. ¶ Nota primo ſi ſit melācolieꝰ melācolia educibili ꝑ flobothomiā copioſaꝫ flobothomia nō cōpetit nō ſtāte pcō ſanguis. Cōpetit tñ flobothomia cū euāt̃ hūor melācolieꝰ: ergo opꝫ flobothomiā paucā eē ⁊ frequētē vt totus ſanguis melācolieꝰ educatur. Si vero per ſanguinē melācolicū ītelligimꝰ melācoliam aduſtā nō cōuenit flobothomia copioſa ꝑꝑ cāin aſſignatā. Ut tñ ſanguis remoueat̃ ⁊ aduſtio euētur conuenit flobothomia vt inde euētur ſanguis: tñ ipa nō dꝫ eē copioſa pro vice: imo oꝫ ipam eē frequentē. ¶ Et nota vlterius ꝙ flobothomia ⁊ maxime in corpibꝰ frigidis aliqñ in ꝑūti iuuat vt. ſ. in tpe iuuentutis aut primi ſenij. In ſenio tamē quātū ad magnū ſui ꝓceſſum facit ꝑuenire ad malos morbos ſicut ē apoplexia. Nā euāndo ſanguinē ⁊ ſpūꝫ debilitatur cerebrū multiplicādo multā māꝫ flegmaticā que poſtea ē cā apoplexie aut epilepſie aut ſiliuꝫ morboꝝ frīdoꝝ. Pōt tñ intelligi de flobothomia facta frequēter ī tpe iuuentutis: que ⁊ ſi in illo tempe aut etate nō faciat notabile nocumētū: ē tñ cā futuri nocumēti ī etate futura frigida.

Amplius flobothomia multotiēs cōmouet febres ⁊ multotiens reſoluit putrefactionē.

¶ Nunc Aui. ponit aliū cañ. dicēs ꝙ flobothomia multotiens cōmouet febrē ⁊ multotiēs remouet putrefactiōꝫ. ¶ Pro parte nota ꝙ flobothomia pōt eē cā fe. effimere putride ⁊ ethice. Nā prīo flobothomia ſatis ſupfluēs facit ebullire ſpūs: ⁊ ſic pōt eē cā effimere: vt colligit̃ prīa quarti. c. de fe. effimera cauſata ex euātiōe. Pōt etiā eē cā putride: cū eīꝫ colerā ebullire facit aut hūorē aliū: tūc pōt eē cā putrefactiōis cū ad ebullitionē humoris ſequat̃ putrefactio. Itē pōt eē cā ethice. nā inaniēdo multū corꝑa faciēdo etiā corpus ebullire pōt cāri caliditas fixa ī corde ⁊ ꝑ ꝯñs febris ethica. ¶ Scd̄o nota ꝙ flobothomia remouet putrefactionē: remouēdo primo ſanguinē oppilātē ⁊ ꝓhibentē debitā trāſpirationē. nā ꝓhibita trāſpiratio eſt cā putrefactiōis vt prīo de accidēti. Itē cū per flobothomiā educant̃ fumi capinoſi qui ſua caliditate erant cā putrefactionis flobothomia remouēdo illos remouet putrefactionē. Itē remouet putrefactionē euāndo rē putridā. Itē remouet putrefactionē exonerādo virtutē. Naꝫ ſicut cātur putrefactio mā nō regulata ſiue ſupāte virtuteꝫ: ita remouetur putrefactio virtute exonerata ⁊ facta potētiori ſupra mām. ¶ Tertio nota ꝙ nō ē incōueniēs idē agēs ſm diſtinctionē paſſoꝝ diſtinctos ꝓducere effectꝰ: vt ſi prīo flobothomia fiat ī colerico corꝑe ī quo abūdant colerici humores ipa perducit ipm ad eoꝝ ebullitionē ⁊ putrefactōꝫ. Si vero fiat flobothomia debite ſanguine exñte putrefacto ⁊ corrupto: ipa remouet putrefactionē. ¶ Ultimo nota ꝙ flobothomia reſoluit putrefactionē: q꞉ reſolutio quātū ē in ꝑūti nō ſumit̃ ꝓprie pro cōuerſione humorū in vaporem: vt 5ª affo. ꝯmēto 49º. Sꝫ ſumit̃ hic reſoluit. i. ꝓhibꝫ aut remouet putrefactionē.

Omis quoqꝫ ſanus qui flobothomat̃: illud qd̄ ī caplō de potu diximus accipere debet.

¶ Nunc Aui. ponit aliū cañ. dicēs ꝙ oīs ſanꝰ flobothomatus dꝫ accipe qd̄ dictū ē in. c. de potu. ſ. tertia primi. ¶ Ad ītellectū partis prīo nota ꝙ notāter dictū ē ſanꝰ: q꞉ īfirmis ſm exigētiā morbi nos oꝫ variare potū vt ſi febriat acute multus exhibēdus ē potus aque cocte aut vinum granatoꝝ ⁊ ſimilia. Quare aūt potus cōueniat poſt flobothomiā ſaltē tpe notabili ē. nā cū facta ſit inanitio ⁊ exiccatio pro recōpenſatiōe deperditi aliquis potꝰ ē dandus. Sano aūt corpi ex loco allegato cōuenit potus vini vt reſtauret̃ deperditū per flobothomiā. Qd̄ vinū opꝫ eē aliud ⁊ aliud ſm diſtinctionē corpoꝝ. Oꝫ ēt eē āplioris ⁊ paucioris quātitatis ſm hāc diſtinctionē. Nō tñ poſt flobothomiā imediate potādum ē. Nā cū ſit facta ebullitio humorū: timor eēt de ebullitiōe potꝰ ⁊ eius corruptiōe. Itē etiā cōſiderandū ē in hoc ꝯſuetudo potus. Sunt eīꝫ aliq plus ⁊ minus cōſueti vino ⁊ potui.

Et debes ſcire ꝙ venaꝝ que flobothomant̃: alie ſūt que ſūt tātuꝫ vene ⁊ alie ſūt q̄ ſunt tātuꝫ artarie.

Nunc ponit Aui. cañ. obſeruāduꝫ ī flobothomia ratiōe eiꝰ a quo ſit euātio. Et quattuor facit. Nā prīo cañ. ponit circa flobothomiā venaꝝ ⁊ artariarū manꝰ. 2º ponit cañ. circa flobothomiā venaruꝫ pedis. 3º ponit cañ. circa flobothomiā venarū capitis ⁊ colli. 4º ponit cañ. circa flobothomiā partiū magis mediaꝝ. ibi 2ª: etiā quidē accidit nobis. ibi 3ª: in venis aūt. ibi 4ª: ex venis. Prima in duas. Primo Aui. determinat de flobothomia venaꝝ manus. 2º de flobothomia artariaꝝ manꝰ. ibi 2ª: artaria vero manus. Prima pars cōtinet partes duas. Prīo Aui. ponit quaſdā diſtictōes quādā noticiā gnālēꝫ ⁊ ꝯferentiā ponēdo de flobothomia venaꝝ ⁊ artariaꝝ. In ꝑte 2ª exequet̃ d̄ flobothomia venaꝝ. ibi 2ª: vene ꝑterea manꝰ. Prīa ī duas. Prīo Aui. ponit quādā diſtinctiōeꝫ gnālem. 2º ponit noticiā flobothomie artariaꝝ. ibi 2ª: artarie vero manus.

De pª parte dicit ꝙ tu debes ſcire ꝙ venarū q̄ flobothomant̃ q̄dā ſunt tm̄ vene q̄dā ſunt tm̄ artarie. ¶ Pro ꝑte nota ꝙ vena eſt nomē cōe ad venā pulſantē q̄ appellat̃ artaria: ⁊ nō pulſantem q̄ appellat̃ abſolute vena: tñ q꞉ vena pulſans ſibi appropriat hoc nomē artaria: iō nomen cōīs ipoſitū ē abſolute vene nō pulſanti. Dū aūt dicimꝰ venaꝫ abſolute: itelligimꝰ venā nō pulſantē. Ad ꝓpoſitū dū dicit̃ venaꝝ: hic ſumit̃ vena ꝓ noīe cōi. ¶ Scd̄o nota ꝙ venaꝝ q̄dā dicunt̃ tm̄ vene: q꞉ non noīant̃ artarie nec artariales. q̄dā vero ſunt nō tm̄ vene: ſed cū hoc dicunt̃ artariales: q꞉ ī aliquo cū artarijs cōicantes. vñ cuꝫ artaria ſit hñs duas tunicas: vena hñs duas tunicas pōt dici vena artarialis: q̄lis ē vena pulmonis per quā ſanguis ⁊ nutrimentuꝫ ſubtile vadit ad pulmonē: ⁊ iō ne exeat ⁊ vaporet duas hꝫ tunicas ſicut artaria. Artariaꝝ vero q̄dā ſūt tm̄ artarie q̄ dicūt̃ tm̄ artariales. Quedā vero dicunt̃ venales: q꞉ cōicant ī aliquo cū venis: q꞉ hñt vnā tunicaꝫ ſicut artaria venalis per quā fumꝰ capinoſus extra fert̃. ¶ Ad propoſitū q꞉ vena artarialis aut artaria venalis nō flobothomant̃: ſꝫ ille q̄ ſunt aut vene tantū aut artarie tantuꝫ: ideo dixit venaruꝫ ⁊ artariaꝝ.

Artarie vero minꝰ flobothomant̃ ꝓpter terrorē eiꝰ qd̄ ī eis exiſtit de timore curſus ſanguis

¶ Nūc ponit gnālēꝫ noticiā flobothomie artariaꝝ. Et tria facit. Nā pº Aui. ꝑmittit raritatē flobothomie artariaꝝ ⁊ cāꝫ huiꝰ flobothomie. 2º ꝑmittit vnū nocumētuꝫ qd̄ ſequit̃ ad hāc flobothomiā. 3º tāgit caſus ī qbꝰ flobothomia artariaꝝ ꝯuenit. ibi 2ª: ⁊ ſuaꝝ q̄dā. ibi 3ª: cū autē. De pª dicit ꝙ artarie minꝰ flobothomant̃ ꝓpter timoreꝫ decurſus ſanguis. ¶ Pro parte nota ꝙ ī artarijs ꝯtinet̃ multꝰ ſpūs ⁊ etiā ſanguis valde ſubtilis calidus q̄re magnus timor eſt ī fluxu talis ſanguis. Nā ex hoc timet̃ magis d̄bilitas virtutis ex quo iſte ſanguis ē multū ſpūoſus. Iteꝫ q꞉ eſt valde ſubtilis timet̃ de nimio exitu. Itē q꞉ artaria pulſat: timor eſt ne ꝓpter motum exeat multus ſanguis ⁊ difficile cōſolidetur.

Et ſuaꝝ quidē diſpōnuꝫ mior ē ꝙ ex ea ꝑuenit ēporiſma. ⁊ hoc quidē ē cuꝫ fixura fuerit vehemēter āguſta.

Galienꝰ q̄nto de ingenio ſanitatis caplō. vj. recitat opiōneꝫ quoꝝūdaꝫ veterū volentiū vulnera artarie nō poſſe ꝯſolidari: ⁊ multa alia q̄ ꝑ te vide: quare ⁊c̄.

¶ Nūc tāgit vnū nocumētū qd̄ ſequit̃ ad flobothomiā hanc: dicēs ꝙ minor diſpōnū malaꝝ ſequētiū ad hāc flobothomiā ē ēporiſma: ⁊ tale ēporiſma ſequit̃ certe cū fixura ſit valde ſtricta. ¶ Pro ꝑte nota ꝙ nō ſemꝑ mala accidētia ſequūt̃ ad flobothomiā artarie ſi fiat ex artaria ꝓua ⁊ ſm cōditiōes dicēdas inferiꝰ. Inter tñ accidētia mala q̄ ſequuntur ad flobōthomiā artarie magne ēporiſma videt̃ eē minus mala diſpoſitio: ex eo qd̄ pōt ſeq ſincopis: imo ⁊ mors cōſequit̃ aliqñ. ¶ Et nota ꝙ ēporiſma ſeu mr̃ ſanguinis nō ē aliud q̄ꝫ repletio poroſitatū carnis ⁊ cutis ſanguine: ita ꝙ ꝑmente digito ille ſanguis ingredit̃ venam ⁊ poſtea exit adhuc venā cū foramē artarie nō ſit clauſum. Nō exit tamē cutim cū foramē cutis ſit ſtrictū ſanguine: ergo nō potente exire per foramen remanet inter cutem ⁊ venam ſiue artariam.

Cuꝫ auteꝫ fuerit ſecuritas ꝙ ex ea ſanguis nō fluet maxime ē iuuatiua ī egritudinibꝰ ꝓprijs ꝓpter quas flobothomant̃. Maius tñ iuuamētū qd̄ ex minutōe artarie ꝑuenit nō ē niſi cū in mēbro ſibi vicino male ſūt egritudines: quaꝝ cā ē ſanguis ſubtilis ⁊ calidus. Cūqꝫ artaria flobothomabit̃ q̄ ē ei vicina ī qua nō erit timor maximuꝫ affert iuuamētum.

¶ Nunc Aui. tangit gnālē cōferētiā talis artarie: dicēs ꝙ cū fuerit ſecuritas: ſupple ꝙ nō fluat ſanguis nimius ꝑ talē flobothomiā ipa maxime cōfert in morbis ꝓprijs ꝑꝑ quos flobothomat̃. iuuamentū tñ nō ē niſi qñ ī mēbro ꝓpinquo flobothomādo loco ſunt morbi ex ſanguine ſubtili calido. nā flobothomia artarie ſibi vicine maximū facit iuuamentū. ¶ Pro parte nota breuiter ꝙ quādo ad mēbrū fluit ſanguis ſubtilis per poroſitates artarie: flobothomia artarie euāndo cām antecedētē morbi: ⁊ euāndo ſanguinē maximum affert iuuamentuꝫ.

Uene ꝑterea manꝰ q̄ flobothomātur nō pulſatiles quidē ſunt ſex: cephalica nigra ⁊ baſilica ⁊ funis brachij ⁊ ſceileꝫ ⁊ illa q̄ ꝓprio noīe aſcellaris vocat̃: ⁊ ipſa quidē eſt ramꝰ baſilice: eis vero ſanior oībus eſt cephalica. Opꝫ auteꝫ vt oēs tres ſupra iuncturā aperiātur ⁊ non ſub ea neqꝫ in ea: ideo vt egrediatur ſanguis bene taliter vt ſaliat ⁊ vt ſit ſecuritas a nocumētis neruoꝝ ⁊ artariarū ⁊ ſilr̃ cephalica. Eaꝝ vero flobothomia q̄ ſit ſm longitudinē ad conſolidāduꝫ eſt tardior qm̄ ipſe ſūt cōiunctōales. In nō ꝯiunctionalibꝰ vero res eſt ad hoc diuerſa ⁊ in ſciatica quidē ⁊ ſceileꝫ ⁊ in alijs venis meliꝰ eſt vt ſm longitudinē flobothomētur.

¶ Nūc Auic. exequit̃ enumerādo venas que cōiter flobothomant̃. Et duo facit. Prīo facit qd̄ dictū ē tangēdo

modos

modos flobothomãdi. Jn 2ª pte tãgit nocumẽta que ↄtingunt aut cõtingere pñt ex dictarũ venarũ flobothomijs. ibi 2ª: ⁊ cũ hoc. ¶Pria ĩ duas. ¶Prĩo has venas enumerat. 2º tãgit modũ flobothomãdi. ibi 2ª: opʒ aũt. De pria pte dicit ꝙ vene manꝰ que nõ pulsant ⁊ flobothomant̃ sunt sex. pª cephalica. 2ª basilica. 3ª nigra. 4ª ẽ funis brachij. 5ª ẽ nomiata sceylen. 6ª ẽ ascellaris ramꝰ exñs basilice. Ceteris vero sanior ad flobothomãdũ ẽ cephalica. ¶Dicit 2º ꝙ oʒ apire oẽs tres. s. cephalicã nigraʒ ⁊ basilicã supra iuncturã: nõ ãt sub iunctura aut in iũctura vt sanguis saliẽdo egrediat̃: ⁊ fit ex hoc securitas a nocumẽtis tactis supra. s. punctura neruoꝝ ⁊ artariaꝝ. Et silr hoc in cephalica obseruandũ ẽ. Jstarũ aũt venaꝝ flobothomia fm longum facta ẽ tardioris cõsolidatiõis: q2 iste vene sunt ↄiũctionales. Jn nõ cõiunctionalibꝰ vero cõsolidatio aliter se hʒ: q2 flobothomia facta fm longũ in quibusdã nõ ẽ difficilioris ↄsolidatõis. ¶Dicit vltimo ꝙ ĩ sciatica ⁊ sceylen ⁊ alijs venis melius ẽ flobothomare fm longũ. ¶Prĩo nota hic sumi manũ ꝓ tota distãtia ab humero vsqʒ ad extrema digitoꝝ: vt etiã sumit Gal. ĩ libro de malitia ↄplõnis diuerse. ¶Scdo nota ꝙ istaꝝ sex venaꝝ quedã sunt principales: quedã sunt earũ rami. ¶Principales sunt maxime tres. s. cephalica eũans a capite supra iuncturã cubiti ꝑtẽ sa vel asayd. 2ª ẽ basilica seu vena epatis. 3ª ẽ nigra dicta purpurea vel fusca aut appellata cõis: q2 cõiter a superioribus eũans ⁊ inferioribus que causat̃ ex cõiũtione basilice cũ cephalica. Funis vero brachij ẽ ramꝰ cephalice ꝓcedẽs ĩfra iũcturas cubiti versus digitos ⁊ flexuose ĩcedẽs versus ptẽ ĩferiorẽ domesticaʒ brachij pp qd flexuose ĩcedere funis appellat̃ q̃si flexuose ĩcedẽdo liget brachia. 5ª vena est sceylen: cuiꝰ situs est ĩter pollicẽ ⁊ indicẽ ramus exñs cephalice aut fm expositorẽ vene cõis. 6ª ⁊ vltima est ascellaris: cuiꝰ situs est ĩter annularẽ digitũ ⁊ auricularẽ alio nomĩe nomĩata saluatella ⁊ est ramꝰ basilice. ¶Tertio nota ꝙ cephalica dictis oĩbus ẽ sanior ad flobothomãdũ: q2 minꝰ ꝓpinqua artarijs ⁊ neruis minorẽ timorẽ ĩducit de pũctura venaꝝ ⁊ artariarũ sufficiẽter diuertẽs ⁊ eũans a superioribꝰ ĩtelligẽdo per eã oẽs alias potissime principales vt nigrã ⁊ basilicã. ¶Quarto nota ꝙ ille vene sũt aperiende supra iũcturã. Naʒ ibi radicales exñtes ⁊ maiores meliꝰ pñt flobothomari ⁊ saliẽdo meliꝰ emittere sanguinẽ. Jtẽ cũ ibi paucioribꝰ neruis ⁊ artarijs aut minoribꝰ ↄmisceant̃ nunq̃ʒ timorẽ de nocumẽtis q̃ sequi pñt. Jtẽ facta ligatõe supra iuncturã: he vene pñt meliꝰ apparere quare ibi potiꝰ sunt flobothomãde. ¶Quĩto nota Auic. specificasse cephalicã ad denotandũ ꝙ quãuis alijs sit sanior: tñ in eiꝰ flobothomia põt accidere nocumẽtũ: iõ hanc regulã specificauit. ¶Sexto nota ꝙ ille vene pñt dici ↄiunctiõales q̃ ita ↄiungunt̃ iũcturis ꝙ ad ↄiũctionẽ ⁊ applicatõeʒ eaꝝ sequat̃ extensio fm latũ: q̃les sunt noĩate vene vt experiẽtia notat. Que aũt sunt nõ ↄiunctõales notũ ẽ. Flobothomia ergo facta fm lõgũ tardior ẽ ad ↄsolidãdũ ĩ ↄiunctõalibꝰ pp cãʒ assignatã. Jn alijs aũt cũ facta flobothomia fm longũ ptes meliꝰ applicant̃: ipsa est citior ad ↄsolidãdũ. ¶Vltĩo nota ꝙ ĩ venis nõ ↄiunctiõalibꝰ ꝓpter q̃s supple ĩtendimꝰ modicũ eũare ⁊ non secũdare flobothomiã meliꝰ est ipsaʒ efficere fm longũ ꝓpter citiorẽ ↄsolidationẽ. Et q2 sciatica vena pedis q̃ntũ ad pteʒ exterioreʒ in hoc cũ alijs venis manus ↄuenire videt̃: iõ de ipsa ĩtra venas manuuʒ fecit mentionẽ ⁊c̃.

Scias ꝙ cephalica dicit̃: q2 potissime a capite qd grece cephas dicit̃ sanguinẽ educit. Basilica dicit̃ a basis grece qd latine dicit̃ fundamẽtũ: q2 sicut fũdamẽtũ subest cephalice ⁊ nigre: vel q2 euacuat a partibꝰ ĩferioribꝰ corporis q̃ sunt velut fundamẽtũ. Nigra dicitur ẽt purpurea ⁊ vena cõis ⁊ vena cordis ⁊ mediana ⁊ vena matricis. Dicitur aũt nigra ⁊ purpurea q2 plus alius color eius vergit ad istos colores. Cõmunis vero q2 educit sanguineʒ a superioribꝰ ⁊ ĩferioribꝰ. Cordis aũt q2 a corde ⁊ pectoralibꝰ directe eũat. Mediana vero quia ĩter cephalicã ⁊ basilicaʒ sita est ⁊ ↄflata de ramis ambaꝝ. Matricis autẽ q2 a matrice sanguinẽ diuertit. Funis brachij dicit̃ q2 tortuose ⁊ ad instar funis ĩceditur. Pro duabꝰ reliquis lege Rasiʒ prĩo almãsoris caplo d̃ venis. ⁊ Aui. prĩa primi doctrina quĩta sũma quĩta caplo quarto ⁊c̃.

Et cũ hoc oʒ ĩ cephalica vt a capite musculi moueat̃ ad locũ leneʒ ⁊ dilatet̃ flobothomꝰ: ⁊ flobothomꝰ flobothomũ nõ ↄsequatur q̃m faciet apa. Plurimũ autẽ erroris qui euenit in minuẽdo cephalicã nõ ꝓuenit ex percussiõe vna lʒ sit magna: ĩmo nõ accidit nocumẽtuʒ nisi ꝓpter iterationẽ percussionũ. Et que ex ipsiꝰ flobothomia plus tardat̃: est illa que fit in lõgitudine: cuiꝰ quidẽ flobothomi dilatãdi sunt si volũtas affuerit vt secũdatio fiat. Cũ autẽ eã nõ iueneris quere aliquẽ ramorum eiꝰ qui sunt in siluestri aseid. Et ĩ vena quidẽ nigra est timor ꝓpter neruũ qui ẽ sub ea: ⁊ q̃nqʒ ẽt ẽ ĩter duos neruos: tibi igit̃ cauere debes vt ipsam in lõgitudine flobothomes ⁊ ad ĩferiora. ⁊ fortasse super ea erit neruꝰ subtilis tẽsus sicut corda: ⁊ tunc quidem oportebit vt hoc cognoscat̃: ⁊ caueat̃ ne percussio in eo cadat ⁊ proueniat inde stupor perseuerãs. Jn eo aũt cuiꝰ nerui sunt grossiores: ramus iste est magis manifestus. Et error quidẽ in ipso est deterioris nocumẽti: quare cuʒ error accidit ⁊ neruꝰ ille percussus fuerit nõ consolides flobothomiã: ĩmo super eã pone qd ipsius prohibeat cõsolidationẽ. Et eius quidẽ medicamẽtũ est sicut medicamẽtum vulneris neruoꝝ. ⁊ nos iam loquuti sumus de ipso in libro quarto. Caue tibi p̃terea ne res ĩfrigidãs ad ipsuʒ perueniat: qd sit verbigratia sicut solatrũ ⁊ sandalũ: sʒ ipm ⁊ totũ corpꝰ oleo calefacto frica. Funis aũt brachij melius est vt trãsuerse minuat̃ nisi vtrinqʒ fuerit flexuosa: q̃m tunc in lõgitudine flobothomat̃.

¶Nunc ponit iuuamẽta ⁊ nocumẽta que cõtĩgere pñt. Et ↄtinet hec ps ptes duas. ¶Prĩo ponit nocumẽta docẽdo p̃seruare ab illis: docẽdo ẽt succurrere illis nocumentis. 2º tangit partes a quibus he vene eũant: ⁊ p ↄñs iuuamẽta ĩparum. ibi 2ª: p̃terea scire debes. pª in quattuor. pº facit qd dictũ ẽ de cephalica. 2º de vena nigra. 3º de fune brachij. 4º de basilica. ibi 2ª: ⁊ in vena. ibi 3ª: funis vero. ibi 4ª: basilica quoqʒ. ¶De pria dicit ꝙ cũ hoc qd dictũ ẽ: supple flobothomiã cephalice ẽẽ saniorẽ: etiã opʒ dũ vis flobothomare cephalicã ĩpaʒ mouere a capite musculi versus locũ leuẽ: supple carnosuʒ ĩ quo nõ ẽ ps musculi. Et breuiter cã ẽ: q2 si pungeret̃ caput musculi q2 corda: grãde inde sequeret̃ nocumentũ ex dolore. ¶Dicit vlterius ꝙ foramẽ supple factũ p flobothomiã dʒ ẽẽ ãplum supple si intẽdimus facere sedationẽ ne flobothomus seq̃t̃ flobothomũ in vna vice q2 duo cõsequãtur ⁊ sit alid a primo foramine: eo qd ꝓpter plures punctões dolores inducentes ad locũ dolentẽ currẽtibꝰ humoribꝰ fit apatio. Jõ dicit Aui. ꝙ plurimũ erroris ĩ minuẽdo cephalicã cõtigit ex multis ꝑcussiõibꝰ ⁊ nõ ex vna magna: cuius flobothomia facta fm longũ ẽ tardior ad cõsolidãdũ ꝓpter cãʒ assignatã: cuius ẽt foramẽ sit dilatatũ si intẽdis sedare flobothomiã vt iam dictũ ẽ. Quã. s. cephalicã si reꝑire nõ potes flobothoma aliquẽ ramũ exñtem ĩ aliqua pte exteriori cubiti. Cõiter rñ flobothomamus funẽ brachij exñtẽ ĩ pte domestica. ¶Scdo dicit ꝙ ĩ flobothomia vene nigre aut cõis timor ẽ ꝓpter neruũ qui ẽ sub ea supple quẽ potes reperire p anothomiã aut elixãdo brachiũ: ⁊ q̃nqʒ ẽ talis vena inter duos neruos. ¶Hic tñ dicit prĩo ꝙ corpa aliqua pñt plures habere neruos alijs. Aut q2 vt notũ ẽ ad expiẽtiam corpa non hñt venas vniformiter situatas: ĩmo vidit Magister: ⁊ ego vidi ẽt artariã in sũmo brachij. Jõ dicit Aui. ꝙ cauere debes tibi ne tu ipm flobothomes fm longũ trahẽdo ad inferiora versus ẽt loca neruosa: q2 si soluat̃ neruus fm latũ siue fm trãsuersuʒ peius est q̃ʒ si solutꝰ sit fm longũ. ¶Dicit vlteriꝰ ꝙ forte pp variã situationẽ neruorũ sup tali vena ẽ neruꝰ tẽsus vt corda: quẽ d̃bes cognoscere ⁊ cauere ne ꝑcutiat̃: ita ꝙ non accidat ꝑseuerãs stupor soluto supple neruo deferẽte sensuʒ: quẽ vero neruuʒ cognoscere poteris ex duritie ⁊ resistẽtia tactꝰ: q2 ẽ neruꝰ manifestior. Jn hñtibꝰ neruos grossiores hoc ẽ notũ: ĩ quo si errat̃ talis error pũctionis ẽ peior cũ ille sit maioris sensationis: cũ etiã peius sit ĩcidere neruũ grossuʒ q̃ʒ subtilẽ. ¶Dicit vlteriꝰ cũ ẽ error ex ꝑcussione nerui nõ cõsolides flobothomiã. i. foramẽ flobothomie ne obturet̃ ⁊ retineat̃ virꝰ supra neruum: vñ appone prohibẽtia cõsolidatiõeʒ ⁊ medicamẽ neruoꝝ: supple punctoꝝ de quibꝰ 4º cañ. dictũ ẽ. ¶Dicit etiã ꝙ cauere debes tibi ne in illo cãu appõas ĩfrigidantia vt solatarũ qd est herba valde frigida: ⁊ sandalũ qd est lignũ frigidũ stipticum. Jn promptu est causa ne incuniet̃ materia ⁊ cõsequat̃ apa ⁊ spasmus: ĩmo dicit Aui. frica totum corpus oleo calefacto: q2 per caliditatem ↄsequit̃ mollificatio ⁊ prohibitio ↄtractõis. ¶Vltĩo dicit Aui. ꝙ meliꝰ ẽ flobothomare funẽ brachij per trãsuersuʒ. Jn prõptu ẽ cã: q2 cũ ipsa ĩcedat flexuose: tũc talis flobothomia capiet de lõgo ⁊ lato vene: vnde bñ sic educet̃ sanguis. Si vero ꝓcedat flexuose ex vtraqʒ parte brachij ad modũ funis: tũc meliꝰ ẽ flobothomare fʒ lõgũ: q2 ↄmotio iũcture iuuat ad bonũ exitũ sanguĩs: ⁊ ẽt sic flobothomãdo bñ educet̃ sanguis ipsa sic ꝓcedẽte valde dilatata.

Jdẽ p̃monuit vos Rasis septio almãsoris capitulo de flobothomia dicẽs: Opʒ ne ꝑcussio fiat ĩ initio musculi: sʒ locus inquirat̃ mollior ⁊ ibi percussio fiat: q2 vulnꝰ in capite musculi valde dolorosuʒ est ⁊ d̃ spasmo valde suspectuʒ ⁊c̃.

Basilica quoqʒ magni est timoris ꝓpterea ꝙ artaria cadit sub ea ⁊ ꝙ nerui ⁊ musculi etiã sub ea cadunt. Jn ipsaʒ ergo flobothomiã tibi caue: q̃m si ꝑcussio fuerit in artaria sanguis nõ restrĩgetur aut restringet̃ difficulter. Hominũ quoqʒ sũt quidã quoꝝ basilice due associãtur artarie: quarũ vna cuʒ signata fuerit existimabit̃ ꝙ iaʒ sit securitas ⁊ fortasse percutiet̃ altera: hoc eĩʒ scire debes. Cũqʒ ligaueris fm plurimũ rei accidet ibi inflatio q̃nqʒ ex artaria q̃nqʒ ex basilica: sed qualitercũqʒ fuerit ligaturã soluere debes ⁊ inflationẽ molliter inungere: deinde ad ligãduʒ redi: ⁊ si inflatio reuersa fuerit reitera. ꝙ si nõ iuuerit quid erit in hoc si basilicaʒ dimiseris ⁊ ad ramuʒ qui ascellaris vocat̃ redibis: que quidem est que super domesticũ aseid existit ad inferiora ⁊ inflatio nãqʒ erroreʒ multotiens efficit ⁊ ligatura sepe artarie pulsuʒ quiescere facit ⁊ ipsam eleuat ⁊ ponit ipsaʒ supremã ⁊ existimat̃ ꝙ sit vena ⁊ flobothomat̃. Cũqʒ quãlibet ligaueris venã ⁊ ex ligatura super eaʒ ꝓuenerit qd sit simile sicut lenti aut ciceri fac in ipsaʒ qd in basilica diximꝰ. Jn basilica quoqʒ flobothomãda quãto plus ad brachiũ descẽderit erit saniꝰ. Flobothomꝰ p/

terea in venā ꝓcedere debet ad diuersitatē partis artarie. In basilica quoqꝫ nō soluz cōtingit error ex ꝑte artarie: sed etiā musculus sub ea est ⁊ neruus ꝓpter quos etiā ꝓuenit error: hoc quidē iaz tibi diximꝰ. Signuz vero erroris ī basilica ⁊ ꝙ artaria iaz sit percussa est ꝙ sanguis egredit̄ subtilis ruffus qui saliēdo manat ⁊ lenificatur cuz eo tactus ⁊ ipsa fit inferior.

¶ Nunc tāgit nocumēta q̄ sequunt̄ ad flobothomiā basilice. Et p° facit hoc. 2° docet succurrere dictis nocumētis. ibi 2ª: tunc ergo secure. Itē pª in duas. Prio facit qđ dictū est. 2° ponit signū ꝑ qđ ꝯprehēdimꝰ errorē. ibi 2ª: signū ergo erroris. Pria posset diuidi sꝫ nō curo. ¶ Dicit ergo Aui. ꝙ basilica est magni timoris eo ꝙ artaria ⁊ nerui ⁊ musculi cadūt sub ea: iō caue tibi ne aliquid illoꝝ ꝑcutias. Nā ꝑcussa artaria nō ꝯstringet̄ sanguis aut difficulter ꝯstringet̄. ¶ Dicit 2° Aui. ꝙ basilice quorūdam hoīuz associant̄ due artarie ꝑꝑ distictū incessuz artariaꝝ: ⁊ vna cognita ⁊ signata forte alia percutiet̄: ⁊ iō cōsidera an sint due an vna sola qđ ꝯprehēdere potes ex pulsu. ¶ Dicit 3° Aui. ꝙ cū tu ligaueris brachiū qñqꝫ tumebit artaria qñqꝫ vena. Debes ergo remouē ligaturā ⁊ inūgere leuiter iflationē vt supple iflatio debite remoueat̄ vt ꝯprehēdas venaz ab artaria: ⁊ iterato liga vt iteꝝ appeat iflatio. s. artarie aut vene ꝯueniēs: ⁊ tūc nō flobothomes basilicā sꝫ ramū eiꝰ q dr̄ ascellaris q tēdit versus ꝑtē domesticā versus īferiora brachij q̄zuis nō ita flexuose incedat vt funis brachij. Nā ex quo ramꝰ basilice flomat̄ silē affert iuuamētū.

¶ Dicit vlterius ꝙ īflatio multotiēs facit te errare: q: facit quiescere artariā ⁊ estimari ipam eē venā. ¶ Dicit vlterius ꝙ quacūqꝫ vena ligata si ex ligatura accidit aliqđ simile ciceri vel lenti: fac qđ dictū ē de basilica: q: dissolue ligaturā ⁊ vnge inflationē cū oleo: q: disperget̄ mā fluxa. ¶ Dicit vlteriꝰ ꝙ quāto ī flobothomādo basilicā plus descēdes ī brachiū supple mouēdo basilicā a loco artariarū ⁊ neruoꝝ hoc erit saniꝰ: iō flobothomꝰ dꝫ ꝓcedere ad diuersam partē artarie vt supple. s. si artaria ē versus dextrū ꝑgat̄ versus sinistrum ⁊ ecōtra. Postea Aui. repetit quoddā dictū supiꝰ ꝙ in flobothomādo basilicā nō soluz errare cōtingit ex ꝑte artarie: imo ex ꝑte musculi ⁊ neruorū vt dictū ē superiꝰ. ¶ Vltio Aui. ponit signū erroris q: artaria sic ꝑcussa egredit̄ sanguis subtilis. nā sanguis artarialis subtilior ē venali. Est etiaz ruffus q: rubeus clarꝰ tēdēs ad citrinū ꝓpter multos spūs clarificātes ⁊ irradiātes sanguinē. Est eiꝫ spūs de nā lucis vt in de viribꝰ cordis. c. 2°. Est enim talis sanguis coloratior venali: iō plus tendens ad citrinū ⁊ clarū. Itē talis sanguis fluit saliēdo ꝓpter caliditatē ipius mobilē: ⁊ ebullire faciētem sanguinē. Itē apparet talis sanguis valde leuis quo ad actū ꝓpter vehementē raritatē ⁊ acrietatem. Itē percussa artaria tali ipa sit inferior cuz primo tumeret ⁊ altior eēt ꝓpter sanguinis euacuati presentiam.

Tūc ergo succurre ei ⁊ ī vulneris orificio paꝝ đ pilis leporis pone cū pauco pulueris thuris ⁊ sanguis draconis ⁊ aloes ⁊ myrrhe ⁊ pauco alcolcotar ⁊ alzegi: ⁊ sup ipsaz ex aq̄ frida q̄ztū poteris rora: ⁊ sup locū ipꝫ flobothomatū ligaturā appone tenacē. Qđ si se tenuerit vsqꝫ ad tres dies nō soluas: ⁊ post ēt tres dies q̄zto plus poteris tibi cauere debes ⁊ loco emplastrū ex stipticis suppone. Multi p̄terea hoīum artariā illā īcidūt penitꝰ vt ipsa ꝯtrahatur ⁊ caro desup eā cooperiat̄ ⁊ teneat.

¶ In precedētibus docuit Aui. errorē in flobothomādo basilicā q: qñqꝫ percutit̄ artaria: nūc docet succurrere illi ꝑcussiōi. Et tria facit. p° eīm facit qđ dictuz ē. 2° ponit quēdā cañ. erroris correctiuū. 3° satisfacit cuidaz dubio. ibi 2ª: āplius plurimū. ibi 3ª: ⁊ scias ꝙ cursus. Prima in tres fm ꝙ ponit tria gnālia remedia. ibi 2ª: ⁊ sup locū ipiꝰ. ibi 3ª: multi p̄terea hoīum. De prima ꝑte dicit ꝙ sup ꝑcussa artaria tu succurrere debes cū impōne piloꝝ leporis in orificio vulneris cū pauco pulueris thuris: sanguis draconis: myrrhe ⁊ aloes: etiā ponendo paucuz de alcolcotar ⁊ alzegi: ⁊ rora illaz partē ex aqua frida q̄ztū poteris: ⁊ loco pone ēplastrū stipticū. ¶ Dicit 2° ꝙ ēt super flobothomatū locū apponas ligaturā tenacē quā nō remouere debes si firma fuerit vsqꝫ ad dies tres: ⁊ etiā post tres tibi cauere debes quātū poteris: ⁊ loco pone emplastrū stipticum.

Gal. quīto de īngenio caplo. iiij. dictat medicamen ꝯtra fluxū sanguinis de thure ⁊ aloe puluerizatis ⁊ īcorporatis cū albumine oui q̄si vsqꝫ ad mellis spissitudinē: quibꝰ addit̄ piloꝝ leporis in magna quantitate ⁊ iponitur vulneri circūligādo quater vel qnquies ī loco vulneris. Et de hac medicia ibidē sic dicit: Et de hoc remedio iō prolixe disputaui quoniā melius inuenire nullatenꝰ potui ⁊c̄.

¶ Dicit vltimo ꝙ multi incidūt totalr̄ illā artariā: ita vt ipa cōtrahat̄ ⁊ caro teneat eā ⁊ desup coopiat. Ista ē snīa Aui. ¶ Pro ꝑte nota ꝙ in ꝓhibēdo fluxū sanguis ab artaria multiplicē possumꝰ hēre intentionē. Vna ē inuiscare labiū incisuz cuz labio cū aliquo īuiscāte ⁊ cōglutināte ex quo oppilabit̄ foramē ⁊ ꝯglutinabit̄: ⁊ sic obturabit̄ ne sanguis exeat. 2ª intētio ē exiccare ⁊ cōsolidare. Est ēt intentio infridare ⁊ stipticare: ex quibꝰ opatiōibꝰ refrenabitur sanguis ī suo motu ne fluat. Etiā intētio ē repercutere ⁊ īgrossare sanguinē ⁊ ꝑ ꝯñs a suo fluxu ꝓhibere. 3ª ītētio ē tenere firmū medicamē vt firmiter adhereat loco ⁊ oppilet foramē. Itē ītentio est aliqñ coopire foramē aliquo tenaci ⁊ forti medicamine siue sit fm nām siue p̄ter nām. Ad quas oēs ītentōes respiciēs Aui. hec remedia multiplicauit in ꝑte. ¶ Pro quo nota ꝙ pili leporis in hoc casu ⁊ in alijs casibꝰ fluxus sanguis retinēdi ꝯueniūt: q: sicci sūt lepore melācolico exūte. Eo ēt ꝙ frigidi sūt aliq̄li stipticitate ꝑticipātes. Eo ēt ꝙ ꝑ ipsos meliꝰ īnolui pūt medicamina inuiscātia: ⁊ maxie pili īteriores ⁊ molliores ad modū lanuginis exūtes vt meliꝰ vulneri sint applicabiles. Si autem hos pilos nō possemꝰ hēre: sumant̄ alij pili: aut sumat̄ cotuz: aut sumat̄ tela aranea maxie reperta ī vase farine aut repta in supioribꝰ molēdini. Hec eiꝫ ꝑticipāt virtute exiccatiua ⁊ in ꝯstrīgendo sanguinē mirabilē hūt ꝓprietatē īuiscādo ēt ꝯglutinādo per ꝑtes farine volatilis: Loquēdo maxie de farina frumēti cuiꝰ ē īuiscare ⁊ īgrossare. Aut sumat̄ carta bōbacina papirꝰ ꝯbusta q̄ ēt ꝓpter ꝑtes terreas obturare ⁊ exiccare hꝫ foramē. 3° ponit̄ in ꝑte thus qđ hꝫ virtutē ꝯglutinatiuā ⁊ inuiscatiuaz ⁊ aliqualr̄ exiccatiuaz. Hic tū notādū ꝙ ēt thus ē duplex. s. gūmosuz grossuz ⁊ minutū subtile ⁊ icciꝰ. Cū ergo q̄rimꝰ maiorē exiccationē ꝯglutinatōe thus minutū est applicādū. Dū vero ꝯglutinatōez maiorē exiccatōe thus gūmosuz est applicādum. Cadit hic ēt electōis diuersitas rōne ꝯplonis: q: facta solōne in corꝑe molliori ⁊ humidiori cū sibi minꝰ sicca ꝯpetāt: vt colligit̄ 3° de īgenio sanitatis: thus gūmosum minꝰ siccū ꝑeligēdū ē. In seniorībꝰ vero corꝑibꝰ cuz cōpetāt sicciora: thus siccū magis minutū ē eligendū. ¶ Vlteriꝰ no. ꝙ sanguis draconis ē succus exñs rubeꝰ cuiusdaz herbe ⁊ friditate ꝑticipat ⁊ stipticitate: iō ꝑ ipꝫ ꝯplet̄ intētio repꝑcussiōis ꝑ fridū: ⁊ ꝑ idē ītentio īgrossatōis ⁊ īmobilitatis. Per stipticitatē vero fit ꝯstrictio ⁊ adunatio ꝑtiū solutaꝝ. ¶ Vlteriꝰ nota ꝙ aloe ꝯpetit ꝑꝑ ꝯsolidationez ⁊ exiccationē fiēdas. tū nota ꝙ solōne exūte ꝑua sufficit puluis ex thure ⁊ aloe vt colligit̄ 5° de ingenio sanitatis: vbi mirifice hūc puluerē extollit Gal. cū cōpleat debite intētionē cōsolidatōis ⁊ īuiscatiōis. Vbi vero querimꝰ ex puluere īfridatiōez cū stipticatiōe sanguis dra. his ēt ē cōmiscēdus. Etiā nota ꝙ myrrha ponit̄ ꝓpter inuiscatiōez cōplendā: cū etiā aliquali participet exiccatiōe. ¶ Vlterius nota ꝙ alcolcotar nō ē aliud q̄z vitriolū citrinuz: vt patet 2° cañ. c. đ attramēto ad p̄cipiū. ꝑ alzegi vero ītelligit vitriolū alioꝝ coloꝝ de quibꝰ in p̄habito. c. tractauit Auic. quare vitriola ponunt̄ ad causticādū cū sint vehementer cal'a ⁊ causticādo gnānt vnū corticē seu crustā supra locū vulneratū obturātez foramē ⁊ ꝓhibētē exitū sanguis. Et notāter debēt eē pauca ne nimiū dolorē iducāt: ne nimiū etiā causticēt: quoꝝ eniꝫ remedioꝝ talis pōt esse distictio seu đscriptio. ℞. pulueris thuris myrrhe sang. dra. añ. ʒ. j. aloes. ℈. ij. alcolcotar ⁊ alzegi. añ. ℈. j. terenda terantur ⁊ misceantur albumine oui: deinde sumant̄ pili leporis: ⁊ cū isto medicamīe extēdāt̄ supra foramē. Et notāter ponit̄ albu. oui: q: in ipo detinētur hi pulueres ⁊ īuiscāt̄: q: etiā hꝫ virtutē īfrīdandi ⁊ īuiscādi. Harū tū medicinarū doses multis intētōibꝰ ⁊ cāis poterūt variari. Et iō ꝓpter casuū occurrētias aliqñ attēdā magis causticatiōi: ⁊ aliqñ magis exiccatiōi: ⁊ aliqñ cōglutinatōi. Iō aloe aliqñ oꝫ applicare ⁊ amplificare supra thus: aliqñ equare: aliqñ ꝑuificare. Itē qñqꝫ egenius oīum harum medicinaꝝ cōmixtiōe fluxu exūte satis magno ⁊ tedioso: aliquādo sufficit aloe thus ⁊ sang. dra. vt pꝫ 8° almāsoris. c. đ flobothomia: aliqñ aloe ⁊ thus sufficiūt in casu quē dixi: vt tangit Gal. 5° de īgenio sanitatis. ¶ Vlteriꝰ nota ꝙ irroratio q̄ ē aspersio ad modū roris repꝑcutiēdo mām ⁊ ingrossando ⁊ remittēdo calorē valde cōuenit. Et si eēt ex aqua rosarum eēt cōueniētior q: ē aromatica cōfortatiua ꝑtis ⁊ cōstipādo iuuās: sic tū ꝙ aqua nō ingrediat̄ foramē: q: frigidum inimicū ē vlceribꝰ. ¶ Vlteriꝰ nota ꝙ ligatura tenax. i. firma ⁊ firmiter tenēs mēbrū iō cōuenit: q: cōstringēdo ꝓhibet fluxū sanguis: ⁊ q: facit medicamē adherere que nō ē remouēda vsqꝫ ad dies tres: q: . s. vsqꝫ ad tp̄s quo sciatur aut cōiecturet̄ corticē eē firmū aut medicamē fortiter adherere. Fortiter aūt cortex vel ex ligatura forti vel caustico forti quale est alcolcotar ⁊ alzegi. ¶ Vlterius nota ꝙ cū post tres dies oporteat dissoluere: q: saltē medicamē ē fortiter exiccatū cauēdū ē quāto plus possumꝰ ne remoueamus medicamē stipticū sꝫ iungamus empl'ꝫ qđ actuali humiditate hūectet primū ꝑ que duo debita ⁊ vehemens fluxus cōstrictio ꝯsequat̄. qđ regimē etiā ē obseruādū fluxu exūte multo. ¶ Vlteriꝰ nota ꝙ notāter dixit Aui. mlti hominū nō ex toto illud asserēdo q: talis opatio nō dꝫ fieri nisi ī cāu quasi despato: q: ex tali opatiōe magna nocumēta sequūtur. Nā cū artaria mēbris sanguinē p̄bēdo ⁊ spūm eorū nālē calorē cōseruet ipa ex toto īcisa mēbrū valde depauperat̄ ⁊ infrigidat̄ ⁊ ꝑducit̄ ad mortificationē quare cauēdū ē quāto plus possumꝰ ne vllatenꝰ ex toto incidamus venas sicut cōiter faciūt inscij medici mēbra tādē ad mortificationē ꝑducētes. In cāu tū vbi vehemētissimū ꝑiculū euitaremꝰ q: subitā mortē: hoc ē fiēdū. Cuius cām etiā tāgit ī parte Aui. Nā cū per ꝑñtiā sanguis ⁊ spūum artaria sit extensa ipa incisa ꝑtes eiꝰ cōtrahētur sub carne latētes

vnde

vnde per carnem fiet obturatio ne exeat sanguis.

Amplius pleriqȝ hominū ꝓpter sanguinis exitum moriuntur. Et quidā eorū sunt qui moriūtur ꝓpter fortitudinem doloris ligature quā voluerūt propter fortitudinē prohibitōis fluxus sanguinis artarie donec mēbrū factum est ſm viā mortis.

¶ Nūc ponit quoddā correctiuū dictorū: qꝛ dictū est ꝙ dȝ fieri ligatura tenax: hoc corrigēs dicit ꝙ plurimi hominū moriūtur ꝑꝑ exitū sanguis potissimū qñ ē ꝑcussa artaria. Multi etiā moriunt ꝓpter vehemētē dolorē ꝯtingētem ex ligatura vt mēbrū sit factū quasi mortuū. Ex quo īferēdū ē ꝙ vehemētissima ligatura nō ē fiēda. pº qꝛ ipsa vehemētē inducēdo dolorē valde ꝓsternit virtutē: aut ēt ē cā vt humores fluāt ad locū ⁊ mēbrū apostemēt: aut etiā qꝛ ꝓhibeat delationē sanguis ⁊ spūū ad mēbra vñ ea remanēt quasi mortificata: iō videm⁹ pullos ⁊ alia aīalia que ligata steterunt amittere pedes seu saltē ire nō posse.

Et scias ꝙ cursus sanguis qñqȝ ꝓuenit ēt ex venis.

¶ Nūc satisfacit dubio. Et sic suppleat formatio dubij. Dictū ē multos mori ꝓpter exitū sanguis ex artaria. Sȝ vtrū aliq moriant ꝓpter exitū sanguis ex vena? Rñdet dicēs te eē scitur ū fluxū sanguis supple magnū ⁊ nocētē qñqȝ ēt ꝓuenire ex venis. ¶ Nota ꝙ fluxus sanguis ex artaria plus nocet q̄ȝ fluxus sanguis ex vena multis ex cāis. Prio qꝛ citi⁹ pōt exire ī magna quātitate: vt pȝ satis ex dictis in illa pte. signū ergo erroris euidēs ē. 2º qꝛ cuȝ talis sanguis sit spūosior ⁊ plus cōseruatiu⁹ caloris nālis mēbri ad ei⁹ euōnē maior sequit debilitas ⁊ nocumētū. ¶ Scdo nota ꝙ vene q̄ sunt ꝑiculose ad exitū sanguis sunt maxime magne a quib⁹ mult⁹ pōt fluere sanguis: situate ꝓpe artarias magnas ⁊ in membro calido. Harum eniȝ sanguis dispositus est exitui ⁊ eductioni.

Hoc ē ēt ſm sententiā Gal. i libro de vtilitate pulsus. c. x. cū dicit: Postq̄ȝ venas inuenim⁹ nō pulsatiles euacuari per euōnē pulsatiluū: cōsistit nobis sententia illius qui videt ⁊c̄. lege tu.

Preterea scire dēbes ꝙ sāguis qui plimū ḋ cephalica eūat: ē qui ex collo ⁊ eo qḋ ē paꝝ supra ipȝ ⁊ paꝝ sub ipso egredit ⁊ terminū ꝑtis epatis nō ꝑtrāsit ⁊ ipocūdriorū ⁊ iferiora nō talr mūdificat vt ide sit cura. Nigre vero iudiciū iter cephalicā ⁊ basilicā ē mediuȝ. Et basilica quidē eūat qḋ ē a parte sumis ⁊ vētris iferi⁹. Funis vero brachij silis ē cephalice. De sceylē vero dicūt ꝙ que dextra ē dolorib⁹ epatis ꝯfert: ⁊ q̄ sinistra dolorib⁹ splenis: ⁊ ꝙ sanguis fluere dimittat donec ꝑ se strigat. Man⁹ quoqȝ illi⁹ qui flobothomat: ī calidā aquā ē ponēda ne sanguis cito restrigat ⁊ vt facile egrediat si ei⁹ egressio debilis fuerit sicut ē ī plib⁹ eoꝝ qui ex sceylē minuūt. Et sceylē quidē flobothomia melior ē ea q̄ fit ī lōgitudine. Ascellaris aūt iudiciū ē sicut iudiciū basilice.

¶ Nunc tāgit partes a quibus flobothomie dictaꝝ venarū principalr eūant. Et prio facit hic de cephalica. 2º ḋ nigra. 3º de basilica. 4º ḋ fune brachij. 5º de sceylen. 6º ⁊ vltimo de ascellari. ibi 2ª: nigra vero. ibi 3ª: basilica qdē. ibi 4ª: funis vero. ibi 5ª: sceylen vero. ibi 6ª: ascellaris vero. ¶ De oīb⁹ simul ponendo dicit ꝙ debes scire ꝙ sanguis vtplurimū eūat⁹ ex flobothomia cephalice ē sanguis ex collo sumpt⁹ aut ex pte paꝝ supra collū exñte vel paruȝ sub collo: ita tñ ꝙ nō transit ad eūandū a partib⁹ epatis ⁊ ipocūdrioꝝ: nec ēt talr mūdificat iteriora vt ex tali mūdificatiōe aliqua cura hēat. ¶ 2º dicit ꝙ iudiciū supple flobothomie nigre vene vt cōis ē mediū iter cephalicā ⁊ basilicā. ¶ 3º dicit ꝙ certe basilica eūat qḋ ē a pte suminis vētris iferi⁹. ¶ 4º dicit ꝙ funis brachij: supple ī eūando similat cephalice. ¶ 5º dicit ꝙ quidā dixerūt ḋ sceylen ꝙ dextra sceylen cōfert dolorib⁹ epatis ⁊ sinistra dolorib⁹ splenis: Sic tñ ꝙ sanguis ex flobothomia istarū venaꝝ dimittat fluere donec ꝑ se stringat: ⁊ manus illi⁹ qui flobothomat ponat in aqua calida ne cito restringat sanguis: sed egrediat facile si egredit debiliter sicut debiliter ī multis flobothomatis ex sceylen: cuius sceylen ē melior flobothomia ſm longum. ¶ Vltimo dicit ꝙ iudiciū flobothomie ascellaris est sicut iudicium basilice ⁊c̄.

Sciās ꝙ Aui. hic per sumen intelligit ymbilicuȝ: ⁊ ꝙ hoc veritatē ꝯtineat vide ab eo i 4ª tertij tractatu quarto. c. v. dicēs ꝙ infantes dū sūt in vētre mingunt ex sumine. De hac autē euōne que fit ex basilica meminit Rasis septio almāsoris capitulo de flobothomia parapho illo: Sȝ ex basilice icisione ⁊c̄. ⁊ ēt Gal. octauo de igenio. c. vj. verbo illo: Sāguis qui ī epate ⁊c̄.

Artaria vero man⁹ q̄ flobothomat ē artaria q̄ inter pollicē existit ⁊ indicē ⁊ ei⁹ quidē iuuamētū in antiquis dolorib⁹ epatis ⁊ diafragmatis ē mirabile. Et Gal. quidē iā vidit hoc ī somnis: ꝑcipiebat eiȝ homini hāc facere flobothomiā cā doloris quē in epate hēbat qui eaȝ fecit ⁊ san⁹ effect⁹ ē. Plerūqȝ ēt flobothomat alia artaria que ad iteriorē partē palme decliuior hac existit: cuius iuuamentuȝ est ꝓpinquū iuuamēto illius.

¶ Nunc determiat de flobothomia artariaꝝ man⁹. Et pōt diuidi in duas ptes: qꝛ pº facit qḋ dictū ē. 2º iterato reuertit ad determinādū de flobothomia venaꝝ manus. ibi 2ª: qui aūt vena man⁹. Prima ī duas ſm ꝙ tangit duplicis artarie flobothomiā. ibi 2ª: plurimi autē. Prima ī duas. pº facit qḋ dictuȝ ē. 2º dicta sua auctē Gal. cōfirmat. ibi 2ª: ⁊ Gal. quidē. ¶ De prima dicit ꝙ artaria manus q̄ flobothomat ē inter pollicē digitū ⁊ indicē mirabile afferēs iuuamētuȝ antiquis dolorib⁹ epatis ⁊ dyafragmatis. ¶ Scdo dicit ꝙ Gal. vidit hoc ī somnis. s. ꝙ flobothomia talis artarie illa afferebat iuuamēta vñ ꝑcipiebat homini hāc facere flobothomiā ꝑꝑ dolorē ī epate habitū qua facta san⁹ ē fact⁹. ¶ Vltimo dicit ꝙ pluries flobothomatur alia artaria īferior decliuior exñs ad partem inferiorem palme cuius iuuamentuȝ appropinquat flobothomie artarie habite.

Dubitatur circa partem prehabitā

an ptes ꝯtineāt veritatē? Qḋ nō arguit primo de cephalica q̄ eūat a capite: ergo nō tantū a pte modicū exñte supra collū. Consequētia ex eo tenet ꝙ caput est multuȝ supra collū. Pȝ añs ꝑ cōem expiētiā. ¶ Scdo sic: cephalica nō hȝ originē a partib⁹ colli: nec etiā vene colli origināt ur ab ipa: ergo ipa nō eūat a collo. Añs pȝ ꝑ anothomiā ⁊ tȝ ꝯña qꝛ ñ eūaret a dictis ꝑtibus nisi ꝓpter dictas cās. ¶ Tertio sic: cephalica originat ab epate: ergo ab epate ⁊ a suis ꝑtibus eūat. Añs ē medicoꝝ ponētiū oīum venaruȝ epar eē principiū. Et ꝯña tenet qꝛ vena maxime dȝ eūare a parte sibi mittēte sanguinē. ¶ Quarto sic: oēs vene ad īuicē habēt cōtinuitatē vt ꝑ quālibet a toto sanguis possit eūari: ergo cephalica tā superiora q̄ȝ iferiora mūdare pōt. Añs notū eo ꝙ flobothomia ē euātio a toto euāns 4ª affo. 2º ꝯmēto: ꝯña ē satis apparēs. In oppositū ē Aui. ī parte. ¶ Pro dubio nota ꝙ vena aliq̄ dicit eūare ab aliqua pte qñ de ꝓpinquo satis ⁊ īmediate ab ea eūat. ¶ 2º nota cephalicā venā ex vena ad furculā ascēdente ortā colligari ramis venaꝝ vadētiū supra collū ⁊ aliqualr īfra. ¶ Istis ꝑmissis sit hec pria cōclo: flobothomia cephalice pōt a toto eūare. Pȝ prio per multas rōnes añ oppositū. ¶ 2ª cōclusio: flobothomia cephalice ñ īmediate eūat a toto: hec ē ꝑ mēte Aui. ī textu. ¶ 3ª flobothomia cephalice īmediatius ⁊ citi⁹ a partibus brachij seu humeri pōt eūare q̄ȝ ab alijs partib⁹. Pȝ ꝓpter maiorē ꝓpinqtatē. ¶ 4ª cōclusio: flobothomia cephalice eūat a collo ⁊ a parte aliqualr superiori: ⁊ aliqualr inferiori vt ī textu colligit. Etiā ex vno ꝑmisso ꝓpter affinitatē ⁊ colligātiā quā hȝ cephalica cū ramis venaꝝ colli ⁊ partiū sibi ꝓpiquaꝝ. Istis ꝯclusis pro rñsali pȝ solutio ad opposita. ¶ Ad primuȝ cephalica eūat a capite: pōt ꝯcedi dicēdo ꝙ caput nō est pars multuȝ remota a collo. ¶ Ad aliā dicit ꝙ cuȝ cephalica non īmediate oriat ab epate: ideo non īmediate eūat ab epate sȝ a partib⁹ predictis. ¶ Ad aliā etiā breuiter pȝ solutio ex dictis ⁊ per ꝯñs quid sit respondēduȝ.

Qui autē venā manus flobothomare voluerit ⁊ nō potuerit: nō erret in ligādo eaȝ fortiter cū īnuolutiōe ⁊ iteratiōeȝ faciēdo: sȝ vna die aut duab⁹ dimittat. Verū tñ si percussionem iterare necessariū fuerit a prima percussione se remoueat ⁊ nō ab ea descēdat.

¶ Nunc reuertit ad determinādū secūdario de flobothomia venaꝝ man⁹. Et quāuis posset diuidi: qꝛ tñ ꝑtes nō hñt adinuicē ꝯtinuitatē ⁊ ordinē: iō posset diuidi in tot ꝑtes quot ponit cañ. Et pº ponit cañ. obseruādos añ flobothomiā ⁊ ex ꝑte ligature. ¶ Prim⁹ cañ. ē volēs flobothomare venā man⁹ ⁊ nō potens: supple qꝛ nō iuenit venā nō erit fortiter ligādū ⁊ īuoluēdum fortiter brachiū ⁊ faciēdo iteratā ligatōem: sȝ dimittat vna die aut duab⁹. Et si necessariū fuerit iteꝝ facere ꝑcussionē: remoueat. s. a pª percussione nō descēdēdo. Iste ē prim⁹ cañ. ¶ Pro ꝑte nota ꝙ vena man⁹ aliqñ ꝓpter submersionē aut ꝑꝑ paruitatē īueniri nō pōt ꝑ qua iueniēda ligat brachiuȝ. nā ꝑsso sanguine ꝑ ligaturā ī venā: vena appet magis tumēs ⁊ fit altior. ¶ Ponit igit cañ. ne nos curem⁹ in valde fortiter ligādo qꝛ posset seq apa seu mortificatio mēbri. Si ergo facta ligatura satis forti nō īueniat vena: remoueat ligatura ⁊ dimittat sic duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹. nā ꝓpter ligatōeȝ ⁊ dolorē attrahet sanguis ad locū flobothomādū: vñ ipsa tumēte vena poterit fieri flobothomia. ¶ Vlteri⁹ dicit ꝙ si ē necesse facere nouā flobothomiā al's ꝑcussionē: nō dȝ fieri ī eodē forāie: sȝ remouēdū est paꝝ a pº ne forte nimiū āplificem⁹ foramē: aut cū doleat illa ꝑs nimiū dolorē īducam⁹ nō discedēdo tñ multū a primo foramie. Nā cū sanguis sit tract⁹ versus illud foramē: si foramen fieret multū distās humores male euacuarent: igit ⁊c̄.

Ligatura vero preterea fortis apa affert ⁊ infrigidatio pāni ⁊ ipsius humectatio ex aqua rosata aut aqua infrigidata est bona ⁊ cōueniens.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ ligatura fortis facit apa cui ꝯuenit humectatio ⁊ īfridatio cū pānis īfusis in aq̄ rosaꝝ aut aq̄ frida. ¶ Pro ꝑte nota ꝙ fortis ligatura pōt facere apa ⁊ mēbri mortificatōeȝ. Dū aūt fit apa ita ꝙ mā ē i fluxu: ꝯueniūt repcutiētia: q̄le ē aq̄ rosata frida exñs ⁊ supple stiptica: aut aq̄ frida repcutiēs ꝓpter frigiditatē. Vbi vero timerem⁹ mortificationē mēbri: debem⁹ dare calida attractiua vt sanguis ⁊ spiritus attrahant ad mēbruȝ.

Hanc īfrigidationē pānorū cū dissolutiōe ligature cōsuluit Rasis septio almāsoris ī supcalefactōe loci flobothomie verbo illo: Locus quoqȝ si calefactus fuerit ⁊c̄.

Oportet etiā ne ligatura cutē de suo loco ante flobothomiā aut post eaȝ remoueat.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs q̄ oȝ etiā ligaturā añ flobothomiā ⁊ post nō remouere cutē a suo loco. Cā ē ista q꞉ remota cute a suo loco ⁊ ipa reuertēte ad ꝓpriū locū ⁊ post flothomiā coopiente foramē vene sanguis exire nō poterit: q stans iter venā ⁊ cutē causabit ēporisma: cuiꝰ gnātio mala ē q꞉ putrefiet ⁊ corrumpet̃ sanguis.

Et corporibus quidē macris ligature fortitudo ē cā eūandi venas ⁊ retinēdi sāguinē ex eis. In crassis aūt corpibꝰ ꝑꝑ lassitudinē vene nō appent nisi ꝯstrigant̃.

¶ Nūc ponit aliū cañ. dicēs q̄ fortis ligatura ī macris corpibus ē cā euandi ex venis sanguinē ⁊ retinēdi ipȝ ī venis. Sed in grossis corpibꝰ ꝓpter grossitiē ⁊ lassitatē carnis non appent vene nisi restringant̃. ¶ Pro pte nota q̄ corpa macra hūt venas valde eminētes. Fortis ergo ligatio retinet sanguinē supra locū flobothomandū: ita q̄ vbi dȝ fieri flobothomia non ē sanguis: ⁊ sic nec exire poterit. Ex quo infert̃ in macris corpibus nō fortiter eē ligādum. In crassis aūt ꝑꝑ humiditatē vene sūt lasse: ꝓpter ēt pinguedinē aut carnē vene sūt valde submerse: vt ergo appareat est fortis ligatura necessaria que nō poterit nocumentuȝ īducere cuȝ vena sit submersa.

Minutoꝝ preterea sunt quidā qui ingeniātur qualiter dolor regatur stupefaciēdo manū ꝯstrictione brachij ⁊ dimissione hore vnius. Et sunt quidaȝ qui flobothomū oleo inungūt: sed hoc totū sicut iaȝ diximus dolorē lenit ⁊ consolidationē retardat.

¶ Nūc ponit aliū cañ. dicēs q̄ qdā minutoꝝ sunt ingeniātes ī regēdo dolorē stupefaciēdo manū ꝓpter strictura quā vna hora dimittūt. Quidā ēt eoꝝ sunt ī vngētes flobothomū oleo. Hoc tū vt dictū ē mitigat dolorē ⁊ tardat ꝯsolidationē. ¶ Pro pte nota q̄ primus modus. opatōis nō ē ꝯueniēs. nā facto mēbro stupido per ligationē ñ transeuntibꝰ debite spiritibus sensitiuis ledit̃ valde mēbrū: ⁊ nō debite etiā vitalibꝰ transeūtibus mēbrū aliqualr̃ mortificat̃. 2m aūt remediū vtile ē satis. Nā quāto flobothomꝰ lenior ē tanto minorē īducit dolorē. Fit aūt lenior ꝑ oleum. Itē oleū cutē facit leniorē ⁊ magis obediētē ꝑcussiōi vt nō tātus īde dolor ꝑcipiat̃. Oleū aūt stans inter labia foraminis tardat cōsolidationē.

Et si vene quidē quas ī manu nominauimꝰ nō apparuerint sed apparuerit ipsarū rami prematur manꝰ digito protrahēdo inferiꝰ. Et si sanguis cito ad seipsūȝ reuersus fuerit cū digitus remouetur ⁊ ītumuerit flobothometur: ⁊ si nō: non minuatur.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs q̄ si nō apparēat nomiate vene sed appareāt rami ipaꝝ: tūc rami p̄miūtur digito trahēdo inferiꝰ. Et si sanguis cito reuertet̃ ad ramū digito remoto ⁊ tumeat ramus flobothomat̃ tūc ramus: ⁊ si nō tumeat: nō flōmat̃. ¶ Pro parte nota q̄ lȝ ꝟm plurimū ramꝰ sit minor radice: q꞉ tamē pōt radix submersior eē ⁊ ramꝰ eminētior: iō nō appente radice pōt ramus appere. Circa quā flōmiā respiciēdū ē vt no. Aui. Nā p̄mat̃ inferiꝰ cū digito: deiñ remoueat̃ digitꝰ. Et si videat̃ cito tumescē: signū ē q̄ repletio ē ī ramo ⁊ q̄ sanguis sue radicis optie transit ad ramū. Si vero oppositū signū appet: hoc ē iō q꞉ replo nō ē ī ramo nec sanguis libere trāsit ī ramū q nō minuat̃.

Cūq̄ȝ lauādi affuerit volūtas cutis trahat̃: ideo vt percussio cooperiat̃ ⁊ fiat ablutio: deīde ipsa ad suū sitū reducat̃. Pannus quoq̄ȝ eminētia habens rectificet̃ qui est melior cuȝ pilaȝ habet ⁊ desuper ligetur.

¶ Nunc ponit aliū cañ. dicēs q̄ cū aliquis voluerit lauare. s. brachiū mundando ipm a sanguie trahat̃ cutis vt ꝑcussus locꝰ coopiat̃: ⁊ tūc deinde reducat̃ cutis ad locuȝ suū seu sitū priorē. Deinde rectificet̃ pānus hñs eminētiā melior exñs si habuerit pilā ⁊ liget̃ desuꝑ. ¶ Pro pte nota cutē esse lauādaȝ post flōmiā ne sanguis remanēs īficiat brachiū vel ibi putresiat. Fit aūt lotio cōiter cum vino exiceāte ⁊ ꝯfortāte brachiū. ¶ 2º nota q̄ notāter cutis nō dȝ remoueri a foramie ne vinū aut alius liquor ītret foramē: deīde ꝓpter cāȝ assignatā reducat̃ cutis ad locū propriū. ¶ 3º nota q̄ notāter pila. i. res rotūda ad modū pile seu ad modū plumacoli poni dȝ supra foramē vt eū claudat ⁊ debite p̄mat ⁊ ꝑ p̄ssionē humores q̄ erāt tracti ad foramē dispgant̃ ⁊ nō faciāt tumores. Et notāter dȝ pānꝰ rectificari q꞉ dȝ fieri planꝰ ⁊ eq̄lis: ne ꝑꝑ īeq̄litatē strigat ita vt brachiū doleat: ⁊ iō bidellū dȝ eē de panno antiquo: ⁊ nō dȝ eē factū cōiter cū q̄busdā pūcturis de serico ⁊c̄.

Cū aūt ī orificio percussiōis adeps egredit̃ molliter iterius reducēda erit ⁊ nō erit incidēda. Et in hoꝝ quideȝ secūdatōe nō ē fiducia hēnda sine percussiōe: ⁊ hoc quidē in fine capituli vehemēter perscrutabimur. nā sermoꝰ iste accidētaliter hic ingressus est.

¶ Nūc ponit aliū cañ. dicēs q̄ si egrediat̃ ab orificio ꝑcussiōis adeps leniter reducat̃ interiꝰ ⁊ nō īcidat̃. Subdit q̄ in faciēdo secdam flobothomiā nō ē ꝯfidēdū nisi fiat noua ꝑcussio de qua dicet̃ in fine capituli: vñ hoc ē hic īcidētaliter positū. ¶ Pro pte nota q̄ adeps pōt exire aut ꝑꝑ aspitatē flobothomi vt in egressiōe secuȝ trahat adipē: aut ꝓpter āplitudinē ꝑcussiōis: tū cuȝ adeps ē pauce quātitatis ⁊ modico tpe steterit extra reducat̃ interiꝰ. Et cā ē q꞉ si īciderēt remanēte vna vacuitate īter foramē vene ⁊ cuteȝ posset cāri ēporisma. ¶ Nota vlteriꝰ q̄ cū adeps nō pōt totalr̃ reduci ad suū locū iō oppillādo foramē vene ꝓhibȝ ne sanguis exeat per primum foramē: ideo opȝ nouū facere foramē ⁊c̄.

Ampliꝰ scire debes q̄ sanguis retētio ⁊ ꝑcussiōis ligatio terminatā hñt horā lȝ sit diuersa. nā quidā sūt qui tollerare pñt ēt si febricitātes eēnt: vt quinq̄ȝ aut sex sanguis libre auferātur. sunt ⁊ alij qui nō pñt tollerare ipsis etiā sanis vt vna sanguis libra auferatur.

¶ Nūc ponit aliū cañ. ī quo docet flōmiā d̄bitā mēsurare. Et duo facit. p̄º facit qđ dictū ē. 2º ōñdit tria eē obseruāda īdebite mēsurādo flobothomiā. ibi 2ª: verūtamē. ¶ De p̄ia dicit q̄ retētio sanguis ⁊ ligatio ꝑcussiōis habēt horā determinatā: lȝ ista hora ī diuersis sit diuersa. Nā quidā sunt qui febricitātes tollerāt eūationē. v. librarū aut. vi. sanguis. Quidā aūt sunt qui ⁊ si sani sint ñ tollerant eūatiōeȝ vnius libre. ¶ Pro pte lr̃aliter aduertēdū q̄ cū sanitas ⁊ vita debitā requirāt quātitatē humoꝝ: iō notāter debita hora ē eligenda qua sanguis restringat̃ ne nimia debilitas īserat̃ virtuti. ¶ Scđo nota q̄ quedā sūt corpora valde plena sanguie valde robusta ⁊ spōsa ī quibus seu a quibꝰ multꝰ sanguis pōt auferri lȝ sint febricitātia. Ex quo cōcipit̃ in febricitatibꝰ minꝰ sanguis eē eūandū: primo q꞉ virtꝰ eoꝝ ē debilior facta: ēt q꞉ sanguis eoꝝ aliqualr̃ ē malignatꝰ. In q̄busdā ēt sanis modicū sanguis ēt auferēdū ē ꝓpter paucitatē sanguinis ⁊ spirituum.

Uerūtñ tres in hoc ꝯsiderāde sūt dispōnes: quarū vna ē lenitas corpis ⁊ ipsiꝰ lassitas: ⁊ alia est color sanguis. nā in hoc etiā multotiēs accidit error: qm̄ in principio sui egredit̃ subtilis ⁊ albus: quare cuȝ repletiōis ibi affuerit signatio ⁊ oportuerit te flobothomiaȝ facere nō decipiaris propter hoc. naȝ color sanguis in eis qui repletōis signa habēt permiscet̃ qñq̄ȝ: sȝ tñ inde nō est curanduȝ. in eis quoq̄ȝ qui ap̄ata hñt color sanguis erroreȝ facit: qm̄ apostema sanguinē ad seip̄ȝ trahit. Et tertia est pulsus a quo recedere non debes.

Nunc enumerat quedā attēdēda ꝓ mēsurāda flobothomia. Et primo facit qđ dictū ē. 2º docet modū mēsurandi ex illis. ibi 2ª: cū ergo ꝑtrāsierit. Primo dicit q̄ in illo casu tres dispōes sunt ꝯsiderāde. Una ē subtilitas ⁊ fluxibilitas sanguis. 2ª ē color. Nā etiā multotiēs errat̃ in hoc: q꞉ sanguis ī principio egredit̃ subtilis ⁊ albꝰ apparentibus tñ signis repletiōis: si apparuerit necessariā fore flobothomiā nō differas ne decipiaris ꝓpter taleȝ sanguinē. Naȝ color sanguis aliqū mutat̃ apparētibꝰ signis repletionis: sȝ nō ē inde curādū. In hñtibus etiā ap̄a color sanguinis facit errare cū ap̄a trahat ad se sanguinem. 3ª ē dispō pulsus a quo pulsuȝ non debes recedere. ¶ Pro parte nota q̄ sanguie exñte subtili denotat̃ sanguinē eē retinendū: q꞉ ex hoc denotat̃ aquositas sanguis ⁊ abundātia flegmatis aut abūdātia colere: iō sanguis ē retinēdus. In hoc autem cāu errare cōtingit: q꞉ possibile eēt repletionē eē multam: ⁊ q̄ sanguis ꝟm aliquā ptē sit albꝰ subtilis ⁊ aquosus: ⁊ tñ ꝟm aliquā ptē nō sit talis coloris. Nō decipiaris ergo: q꞉ si adsint signa repletiōis potes vlteriꝰ eūare. Itē errat̃ in colore ex pte alterius q꞉ ap̄a exēpli gr̃a ē ī īterioribꝰ trahēs ad se mām vt vētosa sicut colligit̃ 7ª affo. cōmēto primo: iō sanguis apparet postea subtilis ⁊ boni coloris: cū tñ sit magna repletio sanguinis. ¶ Ultimo nota q̄ notāter est ad pulsum cōsiderādū per quē ꝯprehēdimus tenorē virtutis vitalis. In oī eniȝ eūatiōe valde attēdēdum virtuti vt colligit̃ prima affo. cōmēto 3º.

Cūq̄ȝ ergo pertrāsierit pulchritudo coloris aut mutabit̃ color sanguis aut mutabitur pulsus ⁊ ꝓprie ad debilitatē retine. Et simil'r si aduenerit oscitatiōis accidēs aut alicum aut singultus aut nausee: aut si cito mutabitur color aut pulchritudo initere pulsui. Qui vero magis preparati sunt ad hoc vt sincopis eis velociter accidat sūt illi qui calidarū existunt cōplexionuȝ macri laxa habētes corpora: ⁊ qui sūt preparati ad hoc vt istud eis eueniat tarde sūt corpa hñtes tpata ⁊ carnes duras.

¶ Nunc ponit modos significādi dicēs q̄ cum sit mutata pulchritudo coloris: aut color sanguis ēt supple mutetur ī aliū colorē: aut mutet̃ sanguis: aut pulsus: ⁊ ꝓprie pulsus fiat debilis: tūc retine. Subdit q̄ si adueniāt accidētales

De alicib⁹ memi nũ Auer. tertio colliget. c. xlj. parapho illo: Alices fiũt ꝓpter motũ virtutis expulsiue ⁊c̃. Et Gal. etiã septia affo. ꝯmẽto illius affo. Brachiorũ extẽsiões ⁊c̃. parapho illo: Alices dicimus eẽ ⁊c̃. De singultu dicit Ypp. gn la affo. Sãguie multo fluente spasm⁹ aut singultus inatus malũ. Propter qđ aũt accidat singult⁹ perquire ab Auer. tertio colligz. c. xxv. verbo illo: Singultus quidẽ accidit ꝓpter rez que ledit ⁊c̃.

dẽtales alices: oscitatiões: singult⁹ aut nausea: aut si cito muteꝛ̃ color aut pulchritudo. s. corpis: attẽde ad pulsũz: ⁊ si tibi appeat debilis retine statim. Subdit etiã ꝙ magis pati ad velocẽ icursũz sincopis sũt calidas hñtes ꝯplões vt macri ⁊ lassa hñtes corpa. tardi vero ad sincopim sunt hñtes cõplones tpatas ⁊ carnes duras. ¶ Pro parte nota ꝙ color sanguis põt dupl'r mutari. Prĩo vt color sanguinis pulchri muteꝛ̃ i colorẽ turpis sanguis. Exẽpli grã apatẽ i parte interiori ad se trahẽte sanguinẽ pulchrũ cuz sanguie malo si fiat flobothomia appebit sanguis pulcher cũ sanguis malus exñs circa partẽ apatã nõ cũeꝛ̃. Cũato aũt multũ de sanguie pulchro cõtingit tandẽ cũari turpẽ. Talis ergo mutatio pulchri i turpẽ significat cũationẽ cẽ retinẽdã. Nã cũ in tali cãu fiat flobothomia vt diuertaꝛ̃ aut cũetur mã fluxura ad apa: ⁊ ꝓpter materiã fluxurã talis mutatio sanguis significat cũationez abundãtem esse. 2° põt mutari color i colorem: vt q: primo apparebat sanguis rubeus grossus quẽ intẽdebas cũare: nũc aũt appet albus subtilis: iõ signũ ẽ cũationẽ cẽ abundãtez: q: tamen signa sumpta ex colore fallere pñt: vt patuit ex dictis Aui. Iõ dicit etiã pulsui cẽ attẽdẽduz. Nã si appareat ex pulsu virtutẽ cõstare nõ ꝓpter hoc debemus desistere a flõmia: sil'r etiaz si accidat oscitatio ⁊ sil'r si c̃t alices accidant attẽdẽdum ẽ pulsui. Nã hec accidẽtia pñt cõtingere vt alices ⁊ oscitationes eleuatis vaporib⁹ seu ventositatib⁹ ad ptes oris seu etiã brachioꝝ: pñt c̃t cõtingere ꝓpter quãdã debilitatẽ ⁊ corpis lassitudinẽ. Pñt etiã singult⁹: nausea ⁊ color mutatus cõtingere: aut ꝓpter humorẽ stomacũ mordicantẽ: aut ꝓpter debilitatẽ virtutis: ꝑ quib⁹ c̃t cognoscẽdis aspice pulsũz. ¶ Ulterius nota ꝙ corpa calidarũ cõplexionũ vt corpa macra q: colerica sũt apta icurrere sincopim multis ex cãis. Primo q: in eis aptus ẽ humor ad os stomaci currere: ⁊ sua mordicatiõe inducere sincopim. Itẽ q: talia corpa sunt cite resol'onis ꝓpter paucitatẽ sanguinis ⁊ spũuz ⁊ coꝝ subtilitatẽ. ¶ Tertio nota ꝙ per corpora lassa intelligere possumus p° corpa colerica q: habẽt carnes lassas ⁊ raras dispositas resol'oni. 2° possum⁹ itelligere flegmatica que c̃t ꝓpter multã humiditatẽ hñt carnes lassas: que vulgariter appellanꝛ̃ carnes cõfuse. Ista c̃t corpa sunt parata ad sincopim pp paucitatẽ sanguis ⁊ spirituũ: iõ ꝓna ad debilitatẽ virtutis. 3° ꝑ corpa lassa possumus intelligere oĩa corpa hñtia carnes raras ⁊ per ꝯñs hñtia spũs aptos resol'oni. ¶ Nota 4° ꝙ corpa tpata habẽtia humores debite qñtitatis ⁊ spũs: ⁊ breuiter valde resistẽtia egris cãis tarde pñt incurrere sincopim. Itẽ corpora hñtia duras carnes nõ dico duras ꝑ pñtiã multi nutrimenti grossi ⁊ melãcolici aut terrestris: s; dico duras ꝑ pñtiã multi humidi substãtifici extẽdẽtis cutim: ⁊ sic indurant: qualia sunt corpa sanguinea robusta ⁊ lataruz venarũ: in his cũi corpibus pp abudantiã sanguis ⁊ spũuz tarde cãtur sincopis. Exẽplũ aũt distincte duritiei est in ꝓmptu. Nã corpa iuuenũ sunt dura mõ scdo: vnde etiaz q̃zuis sit turpe dictũ videm⁹ mãmillas iuuenũ cẽ duras ⁊ carnes sil'r. Senũ aũt carnes ⁊ mãmillas nõ eẽ duras imo lassas: cũ tñ multã hẽant terrestreitatẽ resistẽtẽ coctiõi vt notat expiẽtia: vñ carnes iuuenũ aĩaliũ duriores isto modo exñtes citius coquũtur carnib⁹ senũ ⁊ hñtes multũ de humido ex coctione nõ multũ minuũtur: sed carnes senuz hñtes multũ de humido añquã debite mollescãt ⁊ coquãtur per coctionem minuũtur.

Oz pterea vt minutor flobothomos habeat multos quoꝝ quidã sint pilum habentes ⁊ quidã pilo carẽtes. Et piluz quidem habentes sunt ꝯueniẽtiores venis labentib⁹ sicut guideç.

¶ Nũc ponit cañ. obseruãdũ ex pte minutoris: ⁊ p° facit hoc. 2° q: fecerat mẽtiõez ex flõmia accidẽ sincopiz: iõ oñdit quo tpe magis accidat sincopis. ibi 2ª: sincopis vo. ¶ De tota pª pte dicit sic ñ vlteri⁹ diuidẽdo illã ꝙ oz minutorẽ hẽre mltos flõmos quoꝝ qdã hẽant pilũ ⁊ qdã nõ: q: hñtes piluz sunt ꝯueniẽtiores venis labẽtibus vt guideç. ¶ Pro pte nota ꝙ ꝑ hẽre piluz possum⁹ duo intelligere. p° ꝑ pilũ possum⁹ itelligẽ pũctã vt sit sensus ꝙ qdã flõmi sũt hñtes pilũ vltra pũctã seu cuspidẽ ꝯsuetã. 2° intelligẽ possum⁹ pũctã trãseuntẽ ex trãsuerso flõmi. ¶ Et nota exẽplũ q: fit talis trãsuersatio circa pũctã ne flõmus possz se multũ fundare: sicut de sagittis que hñt barbulã: qñ hñt i circuitu quasdã eminẽtias pũctuales que ꝓhibẽt ne' sagitta multũ penetret nisi pp magnũ ipetũ. ¶ 2° nota ꝙ ꝑ venas labẽtes possumus itelligere illas que si tãgãꝛ̃ nõ bñ stãt firme sicut vene colli: q̃ pp eaꝝ situatiõez ⁊ q: nõ sunt bñ inexe carni si tãgãꝛ̃ labiles fiũt. si ergo dbẽt flõmari flobothom⁹ dz hẽre pũctas ẽm primã expõnẽ: vt si nõ tãgat venã cũ vna pũcta: tãgat tñ cũ alia. vel flõm⁹ dz hẽre barbulã vt si minutor pũgit ⁊ ñ pupugerit venaz nõ ꝓfundet se in pungendo neruum vel carnem aut partem aliam ⁊c̃.

Et vt habeat glomorez ex cuculo aut serico: ⁊ instrumẽtũ vomitiuũ ex ligno aut pẽna: ⁊ vt secũ teneat pilos leporis ⁊ medicamẽtũ ex aloe ⁊ thure ⁊ foliculum musci ⁊ diamuscatũ ⁊ trociscos de musco. Ideo vt si sincopis acciderit q̃ ẽ vna ex reb⁹ que ex minutõe timeꝛ̃ ⁊ fortasse habẽs hoc nõ vomuerit succurrat ⁊ glomorẽ i os ei⁹ mittat ⁊ ipsũz cũ istrumẽto vomere faciat ⁊ foliculum ei ad olfaciendũ tribuat: ⁊ faciat ipsũz traijcere aliquid ex electuario diamuscato ⁊ ex trociscis eius ꝓpterea vt ei⁹ virtus viuificeꝛ̃. Et si accidat vt ex artaria sanguis egrediatur: succurrat ⁊ repleat vulnus pilis leporis: ⁊ cũ medicamine ex aloe ipsos retineat.

¶ Tangit alium cañ. dicẽs ꝙ necesse ẽ minutorẽ habere glomorẽ ex cotulo aut serico. Glomor aũt non ẽ aliud q̃z quoddã rotũdũ factũ ex cotulo aut serico. Itẽ hẽat etiam secũ istrumẽtũ vomitiuũ factũ ex ligno aut factũ ex pẽna. Fit aũt ex pẽna sumendo pẽnã quãtũ ad suos pilos ⁊ ponẽdo pẽnã interi⁹ ꝑ os: aut sumẽdo lignũ oblõgũ sibi inuoluẽdo sericũ aut cotũ ⁊ iponẽdo ori. Itẽ oz ipm hẽre pilos leporis. Itẽ medicamẽ factũ ex aloe ⁊ thure. Itẽ foliculũ musci. Itẽ diamuscatũ ⁊ trociscos d musco: ad hoc vt si accidat sincopis que ẽ vna reruz que timeꝛ̃ ex flõmia succurraꝛ̃. Si c̃t iste nõ vomerit ponat in ore eius glomorez ⁊ faciat ipm vomere cũ istro. Itẽ faciat ipz olfacere foliculũ musci: ⁊ det sibi modicuz electuarij diamuscati aut trociscoꝝ de musco vt virtus cõfortcꝛ̃. Et si cõtingat sanguinẽ fluere ex artaria succurrat replẽdo vuln⁹ pilis leporis ⁊ retineat sanguinẽ cũ medicina ex aloe. Ex parte colligitur ꝙ minutor dz secũ deferre ea qb⁹ quibusdã succurrat nocumẽtis possibilib⁹. Nã p° expedit aliqñ vomitum ꝓuocare vt repleto stomaco vel ex cibo vel hũorib⁹ alijs: iõ oz minutorẽ secũ hẽre glomorẽ ⁊c̃. 2° aliqñ oz minutorẽ ꝓhibere vomitũ: iõ hẽat secũ rẽ odoriferã vt muscum: gariof. ⁊ silia. Itẽ oz ipz aliqñ succurẽ debilitati virtutis: iõ diamuscũ secum hẽre dz ⁊ electuariũ diamuscatũ ⁊ ex trociscis ei⁹. Itẽ si accidẽt egressus sanguis ab artaria: repleaꝛ̃ vuln⁹ d pilis leporis ⁊ cũ aloe ⁊ thure ipsi retincãꝛ̃.

Scias ꝙ fere omĩ sincopi ꝯuenit vomit⁹ preter q̃z illi que fit ex sudore vel motu spirituũ ad exteriora: vt vult Aui. vndecima tertij tractatu scdo. c. viij. parapho illo: Et fricatio extremitatuz ⁊ constrictio carum ⁊c̃.

Sincopis vero raro accidit sanguine egrediẽte: imo ẽm plurimũ non accidit nisi post retentionẽ nisi superfluus fuerit sanguinis exitus licet i febribus sinochis nõ curemus si vsq; ad sincopiz perueniat ⁊ in pricipio apoplexie ⁊ i squinãcijs ⁊ i magnis apostemalib⁹ peruitiosis ⁊ fortibus dolorib⁹: hoc tamen facere non debemus nisi cuz virtus fuerit fortis.

¶ Nũc oñdit quo tpe maxie accidit sincopis ex flõmia: ⁊ dicit ꝙ ipsa raro accidit sanguine egrediẽte: imo ẽz plurimũ retẽto sanguie nisi supfluat cũatio sanguis: quãuis nõ curem⁹ in febre sinocha infirmuz aũt ꝑducere vsq; ad sincopiz ⁊ in pricipio apoplexie ⁊ i squinãtijs ⁊ in magnis apatib⁹ ⁊ in dolorib⁹ fortib⁹: qđ tñ nõ dz fieri nisi virtute exñte forti. ¶ Pro pte nota ꝙ sanguie egrediẽte raro accidit sincopis: q: sanguie egrediẽte spũs ⁊ sanguis trahũꝛ̃ versus exteriora: vñ exteriora nõ remanẽt depaupata calore: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ cãtur sincopis ꝓpter caloris reuocatõem factã nisi ꝯtigat hãc esse supfluentẽ: vñ regitiua virt⁹ caloris ⁊ spũs causet reuocatõez: sanguie vero retẽto vt plurimũ causaꝛ̃ sincopis cũ facta cũone ⁊ retentõe facta humorib⁹ agitatis ⁊ ꝯmotis ex dolore i stomaco genito sincopis subsequaꝛ̃. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ flõmiã vsq; ad sincopiz. i. lipothomiã facim⁹ i sinochis: q: in sinocha iflatiua siue putredine tuti⁹ q̃z in sinocha cũ putredie timentes mortez ⁊ suffocatõez ꝓpter multã mãm. Sil'r in pricipio apoplexie ⁊ i sqnãtie ⁊ i magnis apatib⁹ multa exñte repl'one ⁊ itẽdẽtes vltiate diuertẽ facim⁹ flõmiã vsq; ad sincopiz virtute tñ ꝯstãte: q̃ sñia de dolorib⁹ habita ẽ pª affo. ꝯmẽto 23°.

Et iam quidẽ accidit nobis vt in venis manus sermonez amplificarem⁹ secũduz alioꝝ sentẽtias ⁊ obliuiscẽmur venis pedis ⁊ alijs venis: nos ergo i eis sermonez nostrũ cõtinuare oportet.

¶ Nũc determĩat de flõmia venaꝝ pedis. Prĩo ponit itẽtõez. 2° exeqꝛ̃. ibi dicem⁹ ergo. ¶ De pª pte dicit ꝙ iã accidit nobis si ãpli⁹ determĩeꝛ̃ de venis man⁹. s. vt faciam⁹ ãpliorẽ sermonẽ ẽm sñiaz alioꝝ ãpilus dicẽtiũ de hac flõmia: ⁊ ne obliuiscamur flõmiã venaꝝ pedis ⁊ aliaꝝ: nos vero resceãtes supflua opz nostrũ cõtinuare sermonẽ determinãdo supple de flobothomia venaꝝ pedis.

Dicem⁹ ergo ꝙ ex venis pedis ẽ sciatica q̃ flobothomaꝛ̃ a parte siluestri alcabi aut sub eo aut supra ipsũz: ⁊ ligaꝛ̃ illud qđ ẽ supra ipsũz a sũmitate coxe vsq; ad cabi ⁊ iuoluꝛ̃ fascia fortiter aut instita: ⁊ melius quidẽ est vt ante balneeꝛ̃ i aqua calida ⁊ vt ipsa in lõgitudie flobothomeꝛ̃. Qđ si ipsa fuerit occulta: aliquis suoꝝ ramoruz flobothomeꝛ̃ qui iter minimũ ⁊ secũdũ digitũ ab eo existit. Et iuuamentũ quidẽ i flõmia sciatice est magnũ in dolore scie ⁊ sil'r in podagra ⁊ in varice ⁊ i elephãtia: s;

sciatice secūdatio est difficilis. Et ex eis est saphena que est super partē domesticā alcabi ⁊ ē manifestior sciatica: ⁊ ipsa quidez flobothomatᷣ ꝓpterea vt euacuetᷣ sanguis ex mēbris que sunt sub epate ⁊ vt sanguis a partibꝰ superioribꝰ ad inferiores declinetᷣ: quare mēstrua vehemēter prouocat ⁊ emoroidarū orificia aperit. Et ratio quidem facit oportere vt sciatica ⁊ saphena similis existant iuuamēti sed experimentū facit vt operatio sciatice plurimū cōueniat dolori scie sicut si hoc esset debituz. Et saphene quidez flobothomia melior est que fit trāsuerse latitudini attinēs. Et ex eis ē vena curuature que flobothomatᷣ sub genu poplitis que tantū efficit quantū ⁊ saphena: sed est fortior saphena in prouocatiōe menstruoruz ⁊ in doloribꝰ ani ⁊ emoroidibꝰ. Et ex eis ē vena que est post alaurchob que est quasi ramꝰ saphene ⁊ operatᷣ quantū ipsa. Et ad sūmuz quidez venaꝝ pedis flobothomia cōfert egritudinibꝰ que fiunt ex materijs ad caput declinātibus ⁊ egritudinibꝰ melancolie: ⁊ ipsa quidez magis debilitat virtutez q̄z flobothomia venarum manus.

⁋ Nūc determinat de venis pedū. Et diuiditᷣ in duas. Nā primo facit qđ dictū ē. 2° ponit ī sūma iuuamēta flobothomie venaꝝ pedis. ibi 2ª: ⁊ ad sūmū. pᵃ ī quattuor scꝫ q̄ determiat de flōmia quattuor venarū pedis. pᵒ de flobothomia sciatice. 2° saphene. 3° de vena que ē sub genu. 4° đ vena que est circa calcalcaneū. 2ª ibi: ⁊ ex eis. 3ª ibi: ⁊ ex eis est vena. 4ª ibi: ⁊ ex ea ē vena que post. ⁋ Primo dicit se dicturum sciaticaz eē venā pedis que flōmatᷣ ex ꝑte exteriori alcabi. i. cauicule aut supra aut infra ligādo illud qđ ē supra a sūmitate coxe vsq₃ ad calcaneū: ⁊ īuoluendo forti fascia: vñ meliꝰ ē vt īde balneetᷣ pes aut tibia: ⁊ fiat flobothomia fm longū. Et si sit sciatica occulta flōmetᷣ aliqs ramoꝝ suoꝝ exñs iter ꝑuū ⁊ minimū digitū pedis ⁊ 2ᵐ ab illo. ⁋ Ulteriꝰ dicit q̄ iuuamētū flōmie sciatice magnuz ē in podagra ⁊ dolore sciatice ī varice ⁊ elefantia cuiꝰ sciatice sedatio supple ī flōmia ē difficilis. ⁋ Dicit etiaz ⁊ est snīa scđe partis q̄ ex venis pedis ē saphena exñs ī ꝑte domestica seu in ꝑte īteriori cauicule: maior etiā exñs sciatica que saphena flōmatᷣ vt eūetᷣ sanguis ex mēbris sub epate exñtibꝰ vt diuertatᷣ aut deriuetᷣ sanguis a partibꝰ superioribus ad partes īferiores: ⁊ iđ flōmia saphene vehementer ꝓuocat mēstrua ⁊ aperit orificia emoroidarū. Et certe rō facit eē necessariū vt flōmia sciatice ⁊ sabpene vene similis existāt iuuamēti. Experiētia tñ oñdente flōmiā sciatice dolori scie eē cōuenietez magis. Saphene vero flobothomia melior ē que tēdit ad trāsuersuz. ⁋ Tertio dicit q̄ ex venis pedis ē vena que ē in curuatura genu que tātū operatᷣ quātū saphēna: fortior tñ ipa in ꝓuocādo mēstrua ⁊ in doloribus ani ex emoroidibꝰ seu in dolore emoroidali. ⁋ Ulterius dicit q̄ ex venis pedis ē vena que ē post supple calcaneū quasi ramus saphene opans tantū quātū saphena. ⁋ Ultīo ostendit q̄ certe supple sūmādo iuuamēta flōmia venaꝝ pedis ꝯpetit morbis factis ex materiebꝰ declinātibꝰ ad caput ⁊ morbis de mlīa: ⁊ ipsa certe debilitat virtutē magis q̄z flōmia venaꝝ manꝰ. ⁋ Pro parte ītelligi dꝫ pᵒ q̄ notāter sit ligatio q̄ in lr̄a ponitᷣ atq₃ ēt balneatio vt magis tumeat vena trahatᷣ ēt magis ad eam cū ipsa nō sit multū manifesta. ⁋ 2° nota q̄ notāter ipsa dꝫ flōmari fm lōgū vt exeat ēt liberiꝰ sanguis ⁊ stet apertū foramē longiori tꝑe. Iđ eiꝰ secūdatio ē difficilis ⁊ occulta: q̄ si nō pōt inueniri queratᷣ quidā ramꝰ exñs īter minimū digitū ⁊ scđm q̄zuis ab eo non eūet sicut dicta vena: tñ plus facit ad diuertēdū cū ad lōgiora faciat diuersionē. ⁋ Ulteriꝰ nota q̄ flōmia sciatice ꝯfert ī dolore scie ꝓueniēte a mā sanguinea aut sibi ꝯmixta diuertēdo ⁊ ēt eūando. In podagra autez maxie ꝯuenit eūando dū podagra ꝓcedat a cā sili. Itē cōfert ēt ī varice q̄ nō aliud ē q̄z venaꝝ eminētia siue tumor ī tibijs: vt pꝫ in tibijs portatoꝝ ⁊ se fortiter fatigātiū pedibꝰ. Hec eniz flōmia eūat māz varicū aut fluxurā ad varices. Itē ꝯfert elefantie q̄ nō ē aliud q̄z ꝑter nām magnificatio tibiaꝝ. Cōfert eīz paucificādo māz q̄ ē cā augmēti tibiaꝝ. ⁋ Ulteriꝰ nota q̄ flōmia saphene manifestior ē sciatica ⁊ nō eget tali fasciatiōe q̄zuis egeat balneatiōe pedis: que flōmia. s. saphene ꝯfert mēbris exñtibꝰ sub epate eūādo ⁊ diuertēdo: vñ ēt ꝯfert vt māe deriuentᷣ a superioribus ad īferiora. Et ideo vt ipse tāgit cōfert in prouocādo menstrua ⁊ aperiēdo emoroydas trahēdo. s. sanguinē versus matricē ⁊ versus venas emoroidales. ⁋ Ulteriꝰ nota q̄ ratio sūpta. s. ex parte originis venaꝝ facit apparere flobothomias vene sciatice ⁊ saphene silis iuuamēti: cum vt docet anothomia oriantᷣ ab eodē trūco circa genu: saphena ꝓcedēte ad partē domesticā pedis: sciatica vero ad siluestrē. Experiētia vero facit appere flobothomiā sciatice eē maioris iuuamēti ī doloribꝰ scie. rō tñ cōpleta ⁊ cōpleta cognitio iuuamētoꝝ haꝝ flōmiaꝝ faciūt iuuamēta apparere distincta. Nā q̄ sciatica ē plus distincta ⁊ ꝓtensa versus sciā seu versus ꝑtē scie: ⁊ saphena nō sic iđ plus cōtingit mās scie fluxas aut fluxuras ad sciā eūari ꝑ flōmiaz sciatice q̄z saphene. ⁋ Ulterius nota q̄ flōmia saphene ē melior transuerse facta ⁊ latitudini attinēs cū ipa nō sit cōiunctionalis. ⁋ Ulteriꝰ nota q̄ flōmia cōiuncture seu curuature poplitis fortior ē in ꝓuocando mēstrua q̄z saphena eo q̄ sit supra saphenā cuz sit etiā ꝓpinquior matrici vt ē notū citius ⁊ fortius poterit a superioribꝰ ad matricē trahere sanguinē. Silr̄ dicēdū ē de doloribꝰ ani ⁊ emoroidibꝰ. ⁋ Ulterius nota q̄ vena que ē retro supra calcaneū ē q̄si ramus saphene ꝓpter ꝓpinquitatē ⁊ affinitatē quā hꝫ ad ipam. Iđ opatᷣ tantū q̄ tot cōfert dispōibꝰ quot saphena: quāuis forte nō tantū eūet quātū saphena: cū nō sit tanta vena quāta saphena. ⁋ Ulteriꝰ nota q̄ flōmia saphene diuertit mās a superioribꝰ declinādo ad inferiora: iđ eiꝰ flōmia cōfert dū māe supple sanguinee aut mixte sanguini a superioribꝰ declināt ad īferiora. Itē cōfert morbis de sanguīe melācolico trahēdo. s. sanguinē melācolicū q̄ graue ē a superioribꝰ ad inferiora. ⁋ Ulteriꝰ nota q̄ quāuis ex venis brachiorū ⁊ manꝰ cōiter plus eūetur de sanguīe q̄z ex venis pedū: tñ q̄ sunt cōiter latiores ⁊ pluris sanguinis ꝯtētiue: tū etiā q̄ ebullitior sanguis ē circa superiora q̄z circa īferiora: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝓnior flōmie: tū ēt q̄ superiora saltē pectoralia: ⁊ que sunt circa epar plus hñt de sanguīe q̄z inferiora. Tñ supposita ꝑitate sanguinis eūati plus debilitatᷣ virtꝰ ex flōmia venaꝝ pedū q̄z manus: vt dictū ē. pᵒ q̄ cū īferiora minꝰ hēant de sanguīe q̄z superiora vt ē dictū: tāto eūato sanguīe ꝑ inferiora q̄ztō ꝑ superiora: multū debilitatᷣ virtus in īferioribꝰ vt virtꝰ totius dicatᷣ debilior q̄z tāto eūato ꝑ superiora. 2ª cā eē pōt quā tangit expositor. Nā cū cor ⁊ cetera mēbra sanguine vigeāt ⁊ spū: cū ēt virtutis cōstantia ⁊ debilitas maxie cordis tremorē cōsequantᷣ: iđ cū ꝑ flobothomiā venaꝝ pedū plus diuertatᷣ sanguis a corde q̄z per flōmiā venaꝝ manꝰ cōtingit plus debilitari cor. Et sic ex secūdo premisso plus debilitari totum.

In venis aūt q̄ flobothomantᷣ ⁊ sūt in parte capitis excepta guideç: meliꝰ est vt trāsuerse flobothomentᷣ.

⁋ Nunc determiat de flōmia venarū capitis. Et diuiditur ī duas. Primo ꝑmittit vnū cōe flōmie venaꝝ capitis. 2° exequitᷣ. ibi 2ª: ⁊ eaꝝ quidē. ⁋ Primo dicit q̄ melius ē vt vene ꝑtiū capitis flōmētur trāsuerse excepta guideç vena. ⁋ Pro ꝑte nota q̄ ꝑ caput ītelligit caput verū cuz collo. Nā guideç vocantᷣ vene ꝑtiū capitis cuz tñ sint vene colli. ⁋ Scđo nota q̄ iste vene debēt flōmari trāsuerse: q̄ liberiꝰ exibit sanguis: ⁊ q̄ nō sunt ꝯiunctionales: ꝯiunctiōalibus tñ similantᷣ. Nā cū sint ī collo ad motū colli flōmate fm longū apientᷣ: iđ ⁊ liberiꝰ exibit sanguis. Et possumus etiā si expediret secūdationē facere: ideo bonuz est flobothomare eas fm longum.

Et eaꝝ quidē q̄dā sūt q̄ sunt vene ⁊ q̄dā q̄ sunt artarie. Uene ergo sūt sicut vena frōtis q̄ inter duo existit supcilia: ⁊ ipsiꝰ quidem flōmia cōfert grauitati capitis ⁊ ꝓprie illi q̄ ē ī posteriore ꝑte capitis ⁊ grauitati oculoꝝ ⁊ stupori ⁊ dolori capitis ꝑseuerāti āntiquo. Et vena q̄ sup caput flōmatᷣ ꝑp emigraneā ⁊ vlcera capit[is]. Et due vene tēpoꝝ q̄ flexuose icedūt ⁊ due vene q̄ sūt ī āgulis oculoꝝ lachrymalibꝰ ⁊ fm plurimū nō apparēt nisi per cōstrictōez suffocātē. Et ī ipsis quidē flobothomꝰ nō ē ꝓfundādus: q̄ fortasse fiēt fistule ex percussiōe ossis: ⁊ ex eis nō egrediatᷣ sanguis nisi paucꝰ. Iuuamētū vero flobothomie ipsaꝝ duaꝝ existit ī dolore capitis ⁊ in dolore emigraneo ⁊ obtalmia āntiqua ⁊ lachrymis ⁊ pāno ⁊ scabiei palpebraruz ⁊ earuz bothor ⁊ nictilopis.

⁋ Nūc exequitᷣ de flōmijs eaꝝ venaꝝ: ⁊ prīo de flōmia illaꝝ venarū ꝯiūctarū. 2° artariaꝝ. ibi 2ª: ex artarijs. Prima ī tot quot venaꝝ capitis ponit flōmiā. ⁋ De prīa ꝑte dicit q̄ istaꝝ venaꝝ alique sūt vene absolute: ⁊ alique artarie. Prima ē vena frōtis que ē inter duo supcilia seu īter duo cilia cuiꝰ vene flōmia ꝯfert grauitati capitis: ⁊ maxime in ꝑte superiori: supple diuertēdo māz a posteriori ꝑte versus añriorē: ⁊ silr̄ eūantᷣ. De qua flōmia hēmꝰ 5ª affo. posteriora capitis dolentia ⁊c̄. Etiā ꝯfert grauitati oculorū etiā dolori ꝑseueranti ⁊ antiquo. 2ª vena ē exñs sup caput q̄ existens in sūmitate capitis aut ī sūmitate frontis: que vt dicit Aui. flōmetᷣ ꝓpter emigraneā que est dolor medie partis cranei ab emi q̄ ē mediū: ⁊ craneū quasi dolor medie partis capitis. Itē cōfert vlceribꝰ capitis ꝓuenietibꝰ a mā sanguinea aut sibi ꝯmixta. Itē flōmātur due vene tēpoꝝ flexuose aut tortuose incedentes: quaꝝ flōmie cōferūt in ꝑdictis casibꝰ eūando ⁊ diuertēdo. Itez flōmatᷣ due vene que sunt in āgulis lachrymalibꝰ oculoꝝ nō apparētes supple nisi apud cōstrictionē supple gutturis suffocātē. i. ñ apparētes nisi stringatᷣ guttur q̄si corpꝰ suffocetᷣ. Quare aūt ꝯstrictōe gutturis appareāt notū ē cū tūc magis facies tumeat ⁊ oculi guttur ⁊ alie ꝑtes faciei: ⁊ ī ipsis non est

Sciās q̄ lꝫ Aui. in sanguinea podagra ꝯmēdet flobothomiā de opposita parte: hꝫ tñ hanc suspectam in pricipio egritudinis vt ipse scribit xxijª ter .i.j tractatu scđo caplo de cura eiꝰ parapho illo: Et si fuerit sanguinea aut cuz dominio sanguis oportebit vt administres flobothomiā ex parte cōtraria. ⁊ paulo post subdit licet tñ melius sit vt blande tractetur in pricipio ⁊ nō fiat flobothomia: flobothomia enim accrescere facit humores ⁊ facit eos vrere in corpus ⁊ non extrahit illud qđ necesse est vt extrahatur ⁊c̄.

Nota q̄ huiusmodi vene debēt flobothomari trāsuerse q̄ parue sunt: vnde nisi fiat sic flobothomia cōsolidaretur nimis cito: quare ⁊c̄

nō est ꝓfundādus flōmus: nā forte fieret fistula. Cū eī ibi sit caro mollis ⁊ spōgiosa facta flōmia seu ꝑforatiōe ⁊ decurrētib⁹ supfluitatib⁹ cito poterit fistula cāri. a qbus venis nō egredit̄ nisi sanguis paucus q: ꝑue sūt. Addit vlterius q̄ iuuamētū talis flōmie ꝯuenit ī dolore toti⁹ capitis ⁊ ī dolore medie ꝑtis ⁊ ī obtalmia antiq̄ ⁊ ī lachrymis ⁊ in pāno ⁊ bothor ⁊ scabiei palpebraꝝ si ista causant̄ a mā sanguinea aut eius supfluitate. Cōfert ēt pustulis ꝑuulis palpebraꝝ. s. eūando mās ab istis cuꝫ iste vene sint ꝓpinque palpebris. Cōuenit ēt noctilopis: ⁊ sūt vt pꝫ 3ª tertij noctilopi qui de nocte meli⁹ vidēt. de die aūt ꝓpter grossitudineꝫ spūūꝫ ⁊ humoꝝ nō valēt vidē: ideo cū hec passio posset ꝯtingere ꝓpter grossuꝫ sanguinē flōmia haꝝ venarū hunc sanguinē euacuādo est conueniens.

Et tres vene parue quaꝝ locus ē post illū vbi extremitas auris tāgit cū ꝑuenit ad capillos. Et vna quideꝫ haꝝ triū ē magis manifesta q̄ flōmat̄ in pricipio aque ⁊ cū caput stomaci recipit fumū: ⁊ ꝓpter hoc ꝯferūt vlcerib⁹ auriū ⁊ colli ⁊ posterioꝝ capitis. Et Gal. quidē negat qd̄ quidā dicūt q̄ due vene que sūt post aures flobothomant̄: vt qui filios gignunt ipsos nō gignāt.

Sciās duplex eē aque pricipiū remotū. s. seu pricipiās qn̄ aqua icipit fluere ad oculū ⁊ tūc apparēt imaginatōes. Aliud est ꝓpinquū qn̄. s. aq̄ iaꝫ ē in oculo: sꝫ non est ꝯgelata nec igrossata vt quasi non appareat notabilis albedo in pupilla. Aq̄ igit̄ qn̄ ē in prīo principio pōt cū medicinis curari ⁊ maxime cuꝫ flobothomia talis vene: ⁊ d̄ hoc pricipio loq̄t hic Aui. cū vero aqua ē igrossata ⁊ fluxit qd̄ debꝫ fluere: tūc dicit̄ ꝯfirmata ⁊ cura ei⁹ nō ē nisi cū instrumēto: vt vult Aui. tertia tertij tractatu quarto. c. xx. de cura aque parapho illo circa pricipiū: Illi autē que cōfirmata est ⁊c. cuius ratio pōt eē: q: aqua cōfirmata ē difficilis dissolutōis de se ꝓpter eius grossitiē ⁊ mēbrū frigiditatē in quo ē. s. oculus non potēs resoluere illas etiā q: ē coopert⁹ tunicis duris ⁊ multū spissis: quare ꝯuenit īstrumētū sicut acus ⁊c.

❡ Nūc determīat de flōmia aliaꝝ venaꝝ dicēs q̄ tres vene parue que aliqualr̄ sunt post locū vbi auris tāgit capillos: quaꝝ triū vna ē manifestior: flōmant̄ ī principio aq̄ ⁊ in principio cataracte: nā anq̄ā fiant cataracte apparēt primo imagines ⁊ musce volare ante oculos: deinde fit aq̄ siue cataracta ponēte se tali aqua īter albuginē ⁊ corneā: q̄ aquositas aliqualr̄ pōt eleuari a mā sanguinea. Si ergo flobothomant̄ iste vene minuēt sanguinem ⁊ ꝓhibebūt ipm euaporare sursuꝫ: iō etiā cōferunt dū caput recipit fumuꝫ stomaci maxime ꝑꝑ caput eē calidū ⁊ fumoꝝ attractiuuꝫ. Ex hac eiꝫ flōmia minuit̄ feruor sanguis capitis: iō ē conueniens. Itē cōfert vlcerib⁹ auriū ⁊ colli ⁊ posteriorū capitis diuertēdo ⁊ eūando materiā ⁊ minuēdo ebullitionē. ❡ Ulterius dicit Gal. negare dictū antiquoꝝ dicentiū duas venas post aures flōmari vt homīes fiant steriles: ⁊ hoc dicebat Ipy. aut videbat̄ dicere ī libro de aqua ⁊ acre ⁊ regiōib⁹: qd̄ dictū de ꝑ se ē falsum. naꝫ sperma nō venit ꝑ has venas nec etiā aliqs spūs. hoc tū pōt cōtingere cōpatiente ⁊ debilitato cerebro: q: nō debite spūꝫ aīalē trāsmittit ꝓ gnātiōe fiēda. ❡ Ulterius dicit q̄ ex venis capitis sunt guideç. i. vene colli: quaꝝ vna ē ab vna parte colli ⁊ altera ab alia: ⁊ flōmant̄ in principio lepre diuertēdo sanguinē a spiritualib⁹ ⁊ nobilioribus mēbris ad exteriora diuertēdo ipm ēt a facie que pluries ⁊ pri⁹ solebat a lepra molestari. in lepra vero cōfirmata nō cōuenit talis eūatio cuꝫ iaꝫ sit fixa infectiōi. In forti etiā squinātia: ī cōstrictōe anhelitus: in acuto asmate q: forti: ⁊ in raucedine vocis supple ꝓpter mām sanguineā: ⁊ in habēte apa ī pulmone. i. in disnia ⁊ difficultate anhelitus ex multo sanguine ꝓcedēte cōuenit flobothomia haꝝ venaꝝ eūando cām anecedētem ⁊ diuertēdo eā a fluxu: iō maxime in principijs hoꝝ morboꝝ ꝯpetit mā existēte in fluxu. nā mā existēte fluxa nō faceret notabile iuuamentū. Itē cōuenit in morbis splenis ⁊ laterum: vbi supple māe sanguinee fluūt a supioribus ad inferiora. Nā si fiat flōmia harū guideç ipa eūabit mās superiorū ⁊ diuertet eas a fluxu ad ꝑtes iferiores. ❡ Ulterius dicit Aui. q̄ sicut āte dictū ē necesse ē flōmare has venas flōmo hūte pilū. p° q: sunt vene labētes. 2° ne flōm⁹ penetret in gutture. ❡ Ultimo Aui. tāgit modū ligādi istas venas dicēs q̄ oportet trahere caput ad cōtrariū ꝑtis flobothomie vt vena extēsa fiat vt corda. cā ē in ꝓmptu. Nā facta tali extēsione vena ipa fit eminētior: nā tunc gibbosat̄ isto modo. Et dicit Auic. q̄ debem⁹ cōsiderare partes magis declinātes q: magis depressas: vt exēplū q: plicacato sic collo notū ē q̄ pars versus caput ⁊ versus extremitates colli ē magis declinās. ꝑs vero cōtraria istis ꝑtib⁹ ē pars magis gibbosa ī qua vt manifestior fiat flōmia. ❡ Dicit vlterius q̄ necesse ē vt fiat flōmia sm̄ latū ⁊ non sm̄ longū. qd̄ ē veruꝫ vbi nō querimus sedationē ⁊ multi sanguinis eductionē. Nā si hoc querēm⁹ fiēda eēt sꝫ longuꝫ: ad quā intētōꝫ se retulit Aui. ī illa parte: in venis āt. Item ad hanc intentionē se refert in fine partis: duꝫ dicit q̄ cū hoc toto oꝫ vt fiat flōmia sm̄ longum.

Et ex venis illis sūt guideç q̄ sunt due ⁊ minuunt̄ in pricipio lepre ⁊ fortis squinātie ⁊ coangustatōe anhelit⁹ ⁊ asmate acuto ⁊ raucedine vocis. Et in hūte apa ī pulmone ⁊ disnia q̄ ē ex multo sanguie calido ⁊ egritudinib⁹ splenis ⁊ lateꝝ: ⁊ oꝫ vt dixim⁹ ante vt flobothomo piluꝫ hūte minuant̄. Modus vero ligādi eas ē q̄ oꝫ trahere caput ad ꝯtrariū partis flōmie vt vena extēdēdo fiat sicut corda: ⁊ ꝯsideret̄ que pars sit magis declinās ⁊ fiat flōmia ex ꝯtrario partis illi⁹. Opꝫ ꝑterea vt ei⁹ flobothomia fiat in latitudie ⁊ nō in lōgitudine: ⁊ sicut fit in saphena ⁊ sciatica: ⁊ cū hoc toto opꝫ vt ipsius flōmia cadat ī lōgitudine. Et ex eis est vena q̄ ē in lepore cuius flōmie locus ē ipsi⁹ extremitas que digito ꝑssa ī duo partit̄: vbi quidē fit flōmia: sꝫ sanguis qui īde egredit̄ ē paucus: ⁊ ipsi⁹ quideꝫ flōmia ꝯfert calips ⁊ turbatōi oculoꝝ ⁊ emoroidib⁹ ⁊ bothor que in narib⁹ nascunt̄ ⁊ prurītui qui fit ī eis: verūtn̄ plerūqꝫ accidit ex eo coloris rubedo perseuerās que similat̄ safaf ⁊ corrūpit faciē: ⁊ est ipsius īpedimentū maius suo iuuamēto. Et vene quidē q̄ sūt sub ascese a parte nocre quarum flōmia ꝯfert egritudini oculoꝝ antique que ē ex sanguie subtili ⁊ antiquis capitis dolorib⁹. Et ex eis sunt vene que sūt in labijs ⁊ sunt quattuor: ⁊ super vnūquodqꝫ eoꝝ existit par que conferūt vlcerib⁹ oris ⁊ alcola ⁊ dolorib⁹ gingiuaꝝ ⁊ eaꝝ apostematib⁹ ⁊ ipsaꝝ laxitati ⁊ vlcerib⁹ ⁊ fistulis ⁊ fixuris q̄ sunt ī eis. Et ex eis ē vena q̄ est sub lingua super occultū mēti que minuit̄ in squinātijs ⁊ apatib⁹ duaꝝ amigdalaꝝ. Et ex eis sūt vene que sūt sub lingua ⁊ existētes super ipsaꝫ linguā ⁊ minuunt̄ ꝓpter lingue grauitatē que est ex sanguine: que quidē in lōgitudine sunt minuēde q: sanguinē ꝯstrigere qui fluxit ex flōmia ī latitudine facta est difficile. Et ex eis est vena alanfura que iter mentum ⁊ labiū est inferius que flobothomat̄ ꝑpꝓter oris fetorem. Et ex eis est vena furcule que flobothomat̄ in medicatōibus oris stomaci.

Nunc notificat flōmiā aliaꝝ venaꝝ dicens q̄ ex venis capitis ē vena exīs in lepore nasi: ⁊ est nasi extremitas que cōpressa digito diuidit̄ ī duo: ī quo loco fit flōmia sanguine inde egrediēte pauco: que flōmia cōfert turbationi ⁊ calefactiōi oculoruꝫ ⁊ emoroidibus ⁊ pustulis nasi ⁊ pruritui nariū: tū pluries ex tali flōmia accidit rubedo supple ī facie ꝑseuerans q̄ similat̄ corruptiōi coloris ⁊ corrūpit colorē. i. faciem: vel corrūpit faciē. i. colorē facici: qd̄ nocumētū est maius iuuamēto. ❡ Dicit vlterius q̄ vene que nō sunt a posteriori parte nuche: quaꝝ flōmia ꝯfert antiquo morbo oculoꝝ ex sanguine subtili ꝓcedente: cōferūt etiā si flobothoment̄ doloribus ātiquis capitis supple ꝓcedētibus a mā sanguinea. ❡ Ulterius dicit q̄ etiā sunt vene quattuor labioꝝ: ita q̄ in vnoquoqꝫ labio sunt due vene: quaruꝫ flōmia cōfert vlcerib⁹ oris ⁊ gingiuaꝝ dolorib⁹ ⁊ apatib⁹ ⁊ lassitudini ipaꝝ ac vlcerib⁹ fistulis ⁊ fixuris ipaꝝ. ❡ Ulterius dicit q̄ ex istis venis ē vna que est sub lingua supra occultū mēti que flōmat̄ ī squinātijs ⁊ in apatibus duaꝝ amigdalaꝝ. ❡ Ulterius dicit q̄ sunt quedā vene existētes super linguā flōmande ꝓpter grauitatē lingue ex sanguie ꝓcedēte. flōmande etiā ꝑ longū q: difficile ē cōstringere sanguinē his flobothomijs sm̄ latū: hic tū alia differētia reperit̄ vt dicā ī notādis. ❡ Dicit penultimo q̄ ex istis venis ē vena exīs īter labiū inferi⁹ ⁊ mentū que flōmantur ꝓpter fetorē oris remouēdū. ❡ Ultimo dicit q̄ ex istis venis ē vena furcule que flōmat̄ ꝑꝑ mederi stomaco. ❡ Nota ꝓ partib⁹ ꝓplectis q̄ q: vena exīs in lepore nasi ē parua: iō ab ipa etiā paucus exit sanguis cuius flōmia cōfert calefactioni. i. īfectiōi nasi eūando cāu r cōiunctā: turbatiōi ēt oculoꝝ ꝓuenienti ex sanguie aut suis vaporib⁹ diuertēdo ab oculis ⁊ eūando. Cōfert ēt passiōib⁹ nariū ex sanguine ꝓuenietib⁹ eūando cām cōiunctā: aut dictarū passionum ātecedentē cām. Ex ipa tū aliqn̄ ꝓuenit rubedo ꝑseuerans similata safaf seu safati. i. rubori pustuloso facici: ⁊ hoc est q̄ corpus plenum ē ⁊ nō ꝑcesserūt alique fortes diuersiue eūatiōes: hoc aūt infert nocumētū plus attrahēdo de sanguine ad faciē q̄ꝫ diuertat aut eūet cū sit vena valde ꝑua: ⁊ nocumētū in isto cāu ē maius iuuamēto. ❡ Nota vlteri⁹ q̄ ꝑ venas que sunt sub alsase: que sunt vene a ꝑte posteriori nuche intelligit venas que sunt aliqualr̄ īfra locū vbi collū cōiungit̄ capiti: quaꝝ flōmia cōfert morbo antiquo oculoꝝ ex sanguine subtili ꝓcedēte diuertēdo sanguineꝫ subtilē ne trāseat ad oculos: qui sanguis subtilis ꝓpter cōtinuā renouationē ⁊ fluxum antiquū pōt cāre morbū: silr̄ dicēdū de ātiquis dolorib⁹ capitis. ❡ Ulteri⁹ nota q̄ flobothomia venaꝝ labioꝝ dictis dispōnib⁹ ꝯuenit eūando ⁊ diuertēdo a partib⁹ ꝓpinquis: ⁊ silr̄ existēs sub ligua supra occultū menti ītelligēdo per occultū menti si volum⁹ parteꝫ īnrinsecā aut partē q̄ est ītra guttur ⁊ partē exteriorez mēti: q̄ vena apparet sublenata plicata ligua. Ualet ēt flōmia ei⁹ in squinātia diuertēdo ⁊ eūando sanguinē peccantē ꝑcedēte semꝑ flōmia vniuersali de vena cephalica. Apātib⁹ ēt duaꝝ amigdalaꝝ magis est ꝯpetens tanq̄ꝫ potēs magis ⁊ citius eūare a parte ꝓpinquiori. ❡ Ulteri⁹ nota q̄ vene supra linguā existētes faciūt iuuamēta q̄ ponūtur in littera ꝯiunctā lingue educēdo māꝫ: quaꝝ flōmia sꝫ longū ⁊ non sm̄ latū est fiēda: q: ꝓpter plicationē ligue factā sm̄ latū multū apit̄ vena vt inde mult⁹ exeat sanguis: vt vidit magister Marsi. in experiētia. ❡ Nota q̄ flōmia illi⁹ vene q̄ est iter labiū ⁊ mentū ꝯuenit fetori oris ꝯtigēti

ꝓpter sanguinē corruptū gingiuaꝝ euāndo.s.sanguinē illuꝫ ⁊ diuertēdo a partibꝰ illis: fetori vero prouenienti a stomaco non cōfert. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ flobothomia vene furcule ꝯfert pro medicādo os stomaci supple lesuꝫ ꝓpter defluxuꝫ sanguis ad ipsuꝫ. Nā flobothomia talis ꝓpter ꝓpinquitateꝫ euacuat ⁊ diuertit quāuis non sit in vsu.

Ex artarijs vero q̄ sunt ī capite ē artaria tēporis q̄ qn̄qꝫ flobothomat̄ ⁊ qn̄qꝫ incidit̄ ⁊ qn̄qꝫ extrahit̄ ⁊ qn̄qꝫ adurit̄: ⁊ hoc fit ꝓpterea vt acuti rheumatismi ⁊ subtiles ꝯstringant̄ qui ad oculos descēdunt ⁊ ꝓpter āplificatōis principiū. Et due artarie que sūt post aures que flobothomant̄ ꝓpter species obtalmie ⁊ pricipiū aque ⁊ pannū ⁊ nictilopas ⁊ antiquū dolorē capitis: in eaꝝ tn̄ flōmia semꝑ existit timor ⁊ cū hoc tardetur cōsolidatio. Gal. quoqꝫ dixit ꝙ cuiusdā in gula vulnerati artariam ꝑcussio parūper tetigit: ex aqua magna sanguis ꝑs manauit: sed Galienꝰ ei subuenit cū medicamēto thuris ⁊ aloes ⁊ sanguinis draconis ⁊ myrrhe: ⁊ restrictꝰ fuit sanguis: ⁊ dolor antiquus quē in exteriore parte coxe posterius ꝯsueuerat habere recessit.

¶ Nunc Aui. exequit̄ de flōmia artariaꝝ capitis: ⁊ dicit ꝙ ex artarijs capitis est artaria tēpoꝝ que qn̄qꝫ flobothomat̄: qn̄qꝫ incidit̄: qn̄qꝫ extrahit̄ ⁊ qn̄qꝫ adurit̄: ⁊ hoc fit iō vt ꝯstringant̄ rheumatismi acuti ⁊ subtiles defluentes ad oculū ⁊ ēt ꝑꝑ pricipiū amplificatōis pupille. ¶ Nota ꝓ parte ꝙ fm medici distictas itentōes hec oꝑatio quadruplr̄ fit. Nā pᵒ vbi querimꝰ euāre ⁊ diuertere satis sufficit flōmia. Ubi aūt plus querimꝰ ꝓhibere defluxū: incidimus ex trāsuerso artariaꝫ cū flobothomo aut ipsaꝫ cuꝫ vncino sublenādo. Qn̄qꝫ ēt querētes vt tēpora ⁊ partes ꝓpinque oculis minori participēt sanguie ⁊ calefactōe extrahimꝰ partē artarie excarnādo ipsaꝫ ligādo ī duobꝰ locis ⁊ auferēdo partē ītermediā. Aut 4ᵒ adurimus apponēdo aliqd causticum supra artariā vt ēt ꝓhibeat̄ defluxus humoꝝ ad locū: tutior tn̄ modus est per solā flōmiā. ¶ Ulterius nota ꝙ cū rōne icisiōis artariaꝝ maxīe sūt apti fluere humores subtiles ⁊ acuti: ideo vocat̄ talis oꝑatio in artaria grande īferens nocumētū. Itē ꝯfert in pricipio amplificatōis aut dilatatiōis pupille diuertēdo mās dilatātes. ¶ Scđo dicit Aui. ꝙ due ēt artarie q̄ sunt post aures flobothomant̄ ꝓpter spēs obtalmie ꝑꝑ pricipiū aque pāni ⁊ noctilope ⁊ ꝑꝑ ātiquū dolorē capitis qđ supple efficit hec flōmia diuertēdo ⁊ euāndo mās: in quaꝝ flōmia semꝑ extat timor cū tardet̄ ꝯsolidatio ⁊ timeat̄ de nimio fluxu sanguis. Dixit tn̄ Gal. ꝙ cuiusdā vulnerati in gula vulneratio medicū tetigit artariā ex qua fluxit magna ꝑs sanguinis: cui subuenit medicamē factū ex aloe ⁊ sanguie draconis: ⁊ dolor antiquꝰ quē ꝯsueuerat hēre in parte exteriori coxe sanatꝰ ē: hoc aūt sumit̄ a Gal. de flōmia noue trāslatōis. Cā vero sanatōis doloris coxe fuit q: ꝯtigens erat a ꝑtibꝰ suꝑioribꝰ trāsire sanguinē ad coxā: vn̄ diuerso sanguie ꝑ ꝑcussionē artarie gule ꝯsequuta ē remotio doloris.

Et ex venis que in corpore flobothomant̄ sunt due vene super ventrē: quaꝝ vna super epar cōsistit ⁊ altera super splenē est posita: ⁊ flobothomat̄ dextra ī idropisi ⁊ sinistra in egritudinibꝰ splenis.

¶ Nunc determiat de flōmia venarū vētris dicēs ꝙ ex venis que ī vētre seu corpe flōmant̄ sūt due vene. Una posita supra epar: alia posita supra splenē. Et sunt iste vene ēt supra musclos vētris. Una ī directo epatis: alia ī directo splenis. Et flōmat̄ dextra ī idropisi supple cōtigēte ꝓpter multā retētionē sanguis supra epar: hec eim ꝓpinqua epati euābit ab ipo. Alia vero flōmant̄ in morbis spenis: q: ī oppilatōibꝰ ēt cātis ꝓpter retentum sanguinem.

Scito p̄terea ꝙ flōmia duas hꝫ horas: horā electaꝫ ⁊ horā necessariā. Hora vero electa est eiꝰ q̄ est in lumie diei ⁊ post digestionis ꝯplementū ⁊ suꝑfluitatuꝫ expulsionē: ⁊ hora necessaria est hora q̄ fieri oꝫ ⁊ que tardari nō pōt ⁊ in qua res ꝓhibitoria nō attendit̄.

¶ Nunc Aui. tāgit horas flōmie: dicēs flōmiā duas habere horas: electiuā.s. ⁊ necessariā. Electiua ē vt fiat flobothomia ī lumie diei ⁊ post cōpletā digōneꝫ ⁊ expulsis oibꝰ suꝑfluitatibꝰ. Hora vero necessaria ē hora qua flōmia nō pōt tardari: nec attēdimꝰ ad rē ꝓhibentē flōmiā. ¶ Nota ꝓ parte ꝙ illa hora vocat̄ electiua que ē apta eligi cū iuuamētis ⁊ nō exūte nocumēto notabili: ī qua ēt nō sunt ꝓhibentia saltē notabilr̄ vt ꝙ fiat flōmia in die: alijs etiam cōditiōbus obseruatis limitata de quibꝰ supra ē habituꝫ. Illa aūt flōmia vocat̄ necessaria ⁊ coacta que fit ī alia hora necessario: q: flōmia nō pōt tardari ꝓpter emīnēs periculū q̄uis multa sint ꝓhibētia ⁊ notabile inde sequat̄ nocumentū. Exēpli cā ī imediate post cibū ⁊ ēt aū expulsiōem suꝑfluitatū si fiat flōmia nocet corpi. facta tn̄ ꝑcussiōe aut cāu volētes euitare aduētū aꝑatuꝫ facimus flōmiam.

Scias ēt ꝙ flobothomꝰ obtusus ē magno īpedimēto qm̄ errat ⁊ non ꝯsequit̄.s. qđ oꝫ ⁊ apostemare facit ⁊ dolere. Cū ergo flobothomo oꝑabis: nō manu p̄mēdo īpellas: sꝫ suauiter blādiendo: ⁊ ēt furtiꝫ agas vt flobomi extremitas ad īteriora vene ꝑueniat: qm̄ si illud duriter feceris sepe caput flobothomi intus ī vena occulta rūpet̄ fractura ⁊ facit vt vena refugiat ⁊ nō vulnerabit venā. Et si ꝑfidiose īsliteris vt cū eo flobothomes augmētabis maliciā: quapropter expiri ōbes qualr̄ flōmus īgrediat̄ cutē anteq̄ꝫ cū eo flobothomes ⁊ cū percussioneꝫ secūdare volueris si tibi necessariuꝫ fuerit.

¶ Nunc exequit̄ cañ. attēdēdos circa īstrumētū quo fit flōmia. Et prīo facit hoc. 2ᵒ ex accidēti ponit duos. ibi 2ᵃ: ⁊ scito. Pria ꝑs breuiter cōtinet tot ꝑtes quot cañ. ponit circa hāc oꝑatōeꝫ manualē. Prīo ponit cañ. ex ꝑte flōmi dicēs ꝙ flōmus obtusus. i. male acutꝰ ē magni impedimēti siue pūgat venā siue nō. nā dolorem facit ⁊ facit aꝑare. ¶ Un̄ nota si flōmus ē obtusus: nō ita pōt penetrare venam sicut acutꝰ: ⁊ iō nō ita cōtigit errare cū acuto sicut cū obtuso: ⁊ si hō nō erret adhuc cū illo q: difficulter pungit faciēdo magnū foramē facit dolere ⁊ aꝑare currētibꝰ humoribꝰ. ¶ Ulteriꝰ dicit ꝙ cū flōmas nō debes īpellere flobothmū īprimēdo sꝫ suauiter blādiēdo: ⁊ seriatiꝫ agas sic ꝙ extremitas flomi ad interiora ꝑueniat vene vt supple libere exeat sanguis. Nā si duriter īprimas sepe caput flobothomi occulta fractura frāget̄ eo qđ caput flōmi ē multum subtile ⁊ multū frāgibile cito. Itē ex tali īpressiōe fugit vena: vn̄ nō percuties ipam. i. malitiose: quia volēs te oñdere hēre bonū īstrumētū institeris flōmie: ⁊ cuꝫ flōmo obtuso augebis malitiā. s. aꝑatis dolorē ⁊c̄. Iō antequaꝫ flōmes debes expiri q̄uo flōmus īgrediat̄ cutē. Et eodem mō debes faccere si vis facē scđaꝫ flōmiā si sit necessaria. Nā ex pria flōmia pōt caput flōmi esse plicatū aut factum obtusuꝫ: iō facta pria flōmia videas q̄uo stat caput flōmi.

Tibi p̄terea cauere debes ne venā īpleas ⁊ sanguineꝫ infles: qm̄ tūc lapsus ⁊ remotio minꝰ erunt.

¶ Nunc Aui. ponit aliū cañ. dicēs ꝙ tibi cauere debes ne impleas venā sanguie ⁊ īflet: nā tunc lapsus ⁊ remotio erit minus. Hec ꝑs pōt duobꝰ modis exponi. Nā prīo est aliqñ ꝙ vena multū resistit ne flōmus ipaꝫ pungat. Dicit ergo ꝙ tu debes tibi cauere ne infles valde venā. nā quāuis aliquis tumor vene iuuet: multꝰ tn̄ tumor ⁊ multa inflatio facit venā eē labilē: iō lapsus ⁊ remotio. i. p̄ssio vene eēt minor: q: qñ ꝑcutit̄ vena cū flōmo: vena labit̄ aliquantulū a suꝑiori ad īferius ⁊ aliquātulū remouet̄: tūc iste lapsus ⁊ ista pressio si vena moderate tumeret esset minor q̄ꝫ debēt. ¶ 2ᵒ sic exponit̄: si nō īflet̄ vena tn̄ lapsus: q: remotio vene supple a suo situ erit minor. pᵃ expō melior ē.

Cūqꝫ vena tibi rebellauerit vel occultauerit ⁊ ipsiꝰ repletio sub ligatura nō apparuerit solue ipsaꝫ ⁊ multotiens liga ⁊ inunge eam ⁊ cōprimēdo descende ⁊ ascēde donec eaꝫ manifestare ⁊ apparere facias. Et hoc quidem experieris cuꝫ duobus digitis vnūquēqꝫ locorum tangens in quibus scis venaꝫ extēdi: ⁊ quādoqꝫ tāgens vtrisqꝫ ⁊ quādoqꝫ vno ipsoꝝ: ⁊ cuꝫ altero facies sanguineꝫ incedere donec altero cadēte ipsius sentias sanguinis accessionē cum ad ipsuꝫ perducit̄ sanguis ⁊ eius recessioneꝫ cum dimittitur.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ cū vena tibi rebellauerit. s. ī ꝑcutiēdo: q: retropellat flōmū vel se occultauerit dū ꝑcutis q: labit̄: aut nō apparuerit repletio sub ligatura multotiēs liga ⁊ īunge eaꝫ p̄mēdo ⁊ ascēdēdo ⁊ descēdendo donec facias eā appere: q: fricādo. Ex tali eim fricatōe ⁊ vnctiōe ꝯsequit̄ impulsio sanguis ī venā: ⁊ quedā rarificatio ⁊ tumor vene. Et hoc pōt expiri cū duobꝰ digitis tāgēdo sic. i. quādoqꝫ cū vno faciēdo descēdere sanguinē cū altero: vt ēt vno digito ꝑcipias accessuꝫ ⁊ recessuꝫ sanguinis.

Et scito ꝙ caput flobothomi habet spacium in quo penetrat: qđ tamē nō est longū ne ad artariam aut neruum penetret: ⁊ ipsum quidē plurimū impellere debes cum vena fuerit magis subtilis. Oportet autē vt flobothomi apprehēsio fiat pollice ⁊ impudico ⁊ dimittat̄ index ad palpādū ⁊ vt in medio ferri fiat apprehēsio pollice ⁊ nō apprehendat̄ superius quoniā nō bene tenebitur imo erit vacillans.

¶ Ponit aliū cañ. dicens te sciturū caput flōmi habere spatiū quo penetret: qđ tamē nō oꝫ eē lōgū ne ꝑcutiat artariā. s. exūtē sub vena: aut ne penetret neruū. vena tamē exūte subtili ⁊ magna oꝫ fieri magna penetratio. Opꝫ aūt vt flōmus apprehēdat̄ digitis pollice ⁊ īpudico: ⁊ dimittat̄ index ad palpādū ⁊ apprehēdat̄ flōmus in medio ferri ⁊ nō apprehēdat̄ suꝑius: q: nō teneret̄ bn̄ firmiter ⁊ vacillaret

laret in ꝑcussiõe. Et prīo dꝫ apprehēdi istis duobꝰ digitis vt primo iste index remaneat ad palpādū venā: si bū tumet bene stat: ⁊ tenebit etiam firmiter cum istis duobus digitis quos tibi dixi.

Cūqꝫ vena remouēdo se ad partē vnā mutabit: oppones ei ligaturā ⁊ stricturā ecōtrario partis illius: ⁊ cū remouēdo se ad duas partes equaliter mutabit nō debebis eā in lōgitudine flobothomare.

¶ Nunc ponit alios cañ. dicēs ꝙ cū vena mouerit se ad vnā partē debes ponere ligaturā ⁊ stricturā ad aliā ꝑtem ꝯtrariā: ⁊ si sit mobilis ſm vtrāqꝫ ꝑtē flōma ſm latuꝫ. Cā est quia tunc non sequitur tanta lesio ex mobilitate.

Et scito ꝙ oꝫ vt strictio ⁊ ꝯpressio sint ſm quātitatē dispositōis cutis in duritie sui ⁊ grossitie ⁊ in multitudīe carnis ⁊ abūdantia: ⁊ opꝫ vt etiā ligatura sit propiqua. Cūqꝫ ligatura venā occultauerit fac signū super eam ⁊ caue tibi ne a signi rectitudīe remoueat̄ cū ligaturā facies: ⁊ cū hoc toto īpelle flobothomū. Cū aūt vene declinatio ⁊ ipsiꝰ eleuatio tibi rebelles extiterit: finde locū qui est super eā in corporibꝰ macris ꝓprie ⁊ cū vncino operare. Casus preterea ligatōis ⁊ constrictiōis in iunctura prohibet venarꝫ impletionē. Cūqꝫ volueris lauare digito tuo tende cutē vt a rectitudine remoueat̄ foraminis: deinde laua ⁊ exicca ⁊ pone pānū eminentiā hñtē ⁊ dimitte cutē vt ad locū suū redeat. Et scito ꝙ qui multū sudat causa repletōis: est flobothomia idigēs: ⁊ multotiēs etiā habēti febrē ⁊ habenti dolorē capitis qui ex ꝯsilio flobothomia eēt medicādus superuenit fluxus vētris naturalr̄ qui flobothomiā excusat.

¶ Ponit modū ligature dicēs ꝙ cōstrictio ⁊ etiā ꝯpressio .s. dū ligas sint ſm quātitatē cutis ī duritie: grossitie: multitudīe ⁊ abūdantia carnis: necesse ē etiam vt ligatura sit ꝓpinqua loco flōmando: q̄ꝛ ex ligatura fit tumor in ꝑte ꝓpiqua ⁊ sic manifestatio vene. Et si ligatura occultet venā q̄ꝛ cā nimis submergat fac signū supra venā vt d̄ īclaustro vel alio aut alio colore. Facta ligatura noli recedere in flōmādo a signo facto: imo ī illo signo īpelle flōmū. Si vero depssio ⁊ eleuatio vene fuerit tibi rebelles q̄ꝛ ꝓpter depressionē nimis occultet̄: ⁊ ꝓpter eleuationē fiat vena mobilis scinde cutē supra venā exñtē: ⁊ ꝓprie in corpibꝰ maceris in quibꝰ non ē timor de nimia scissura carnis: ⁊ capetūe venā cū vncino deinde flōma. ¶ Deinde dicit ꝙ casus ligatiōis ⁊ cōstrictionis in iunctura ꝓhibet venarꝫ impletionē: q̄ꝛ cū cōstringat ī loco deprehēso ꝓhibet ne sanguis trāseat ad venā. ¶ Penultimo dicit ꝙ cū volueris lauare .s. post flōmiā extēde cū digito cutē vt cutis remoueat̄ a foramīe vene vt supple liquor ñ trāseat ad foramē: deinde laua ⁊ exicca ⁊ postpone pānū hñtē eminētiā: ⁊ fac cutē reuerti ad suū locuꝫ vt supple ēt occurrat cutis foramini vene ne fiat emporisma. ¶ Ultimo dicit ꝙ qui multū sudat cā subtilis repletiōis ē egēs flōmia supposito ꝙ ñ sudet a cā exteriori: q̄ꝛ vel cursu aut pānis ⁊c̄. vel ꝙ nō sudet ꝓpter nimiā repletionē cibi aut potus: vel tertio ꝙ nō sudet ꝓpter debilitatē cōtentiue virtutis sicut hñtes sudorē diaforeticū .i. resolutiuū sed sudet ꝓpter ꝑñtiā multorꝫ humorꝫ ⁊ maxime sanguis ī venis. Etiā dicit Aui. ꝙ multotiēs hñti febrē ⁊ dolorē capitis qui ex consilio supple recto eēt flōmandus si ei supuenit nāliter fluxus vētris excusat a flōmia. Cōsimile ponit̄ vt allegatū ē 10ª tertij tractatu 5° .c. 2° de cura pleuresis. Hoc eē pōt q̄ꝛ mās humorales debitas euāri cū sanguīe ꝑ flōmiā nā euāt ꝑ fluxū ventris. Et euātis supfluitatibus nām aggrauātibꝰ nā fit potens supra residuū ⁊ nō indigemus flōmia.

Pōt quoqꝫ solutio vētris excusare a flobothomia ex eo ꝙ sanguis pōt ꝯuerti seu corrumpi ī humores melācolicos ⁊ flegmaticos q̄ euacuant̄ per fluxū ventris: quare ⁊c̄.

¶ Caplm̄ de flōmia ſꝫ expositionē Ugonis nuper ꝯuētā.

f Lobothomia est euātio vniuersalis q̄ multitudinē euāt. Multitudo aūt est augmētuꝫ humorꝫ super equalitatē ipsorꝫ ī venis.

¶ Cū prius Aui. posuerat regulas circa curā male ꝯplōnis cū mā ꝑ euātionē cū farmaco q̄d rōne ꝓprietatis ⁊ qualitatis euāt ⁊ de annexis: hic ponit ꝯñter regulas circa modos euātionū: que nō fiūt ratiōe qualitatis euantis: aut instrumēti ī quo fit euātio nec euāt eligēdo. Et diuidit̄ ī duas ꝑtes. Et q̄ꝛ tales euātiōes qñqꝫ fiūt per apitionē venarꝫ: qñqꝫ autē alio mō solutiuo solōne cōtinuitatis: que ē aut ꝓpter scarificationē cū ventosis: aut ꝑꝑ aīalia mordētia sicut sanguisugas. Iō Aui. p° ponit cañ. obseruādos ī euātōe cū flōmia. 2° cū vētosis ⁊ sanguisugis. 2ª ibi: ventose. Tñ si dicat̄ ꝙ cū flōmia sit euātio vl̄is magis q̄ꝫ cū farmaco: q̄re nō determinat priꝰ de flōmia q̄ꝫ de vsu farmacorꝫ: Dicit̄ a magistris ꝙ nō īcōueniēter ꝙ hic de modis euātionū determinat̄ ꝑ q̄ꝫto per illos curat̄ mala cōplō. Et q̄ꝛ facilius accidit mala cōplexio a peccato in quali spāli cui plurimū d̄bet̄ euātio cū farmaco: iō ab illo mō euandi priꝰ incepit. Diuidit̄ autem pñs caplꝫ in quattuor ꝑtes. In prīa ꝑte posita descriptōe flobothomie ponit cañ. ī vsu eius rōne dispōnis corporis ⁊ humorꝫ qui sūt euandi. 2° ponit cañ. ī vsu eius ratiōe loci a quo faciēda ē euātio ⁊ per quē locū. 3° ponit regulas ī vsu flōmie rōe tpis. 4° rōne īstrumēti cū quo fit flōmia. 2ª ibi: ⁊ d̄bes scire. 3ª ibi: ⁊ scito preterea. 4ª ibi: scias etiā. Prima diuidit̄ in tres ꝑtes. Prīo ponit descriptiōē flobothomie. 2° corpora prepata ⁊ quibꝰ flōmia ꝯueniat enumerat. 3° dat cañ. in vsu eius. 2ª ibi: ⁊ nemo. 3ª ibi: ⁊ debes scire. Prima in duo. Prīo describit flōmiā. 2° exponit vnū mēbrū descriptiōis suprascripte. 2ª ibi: multitudo vero. ¶ Dicit ergo prīo ꝙ flōmia ē euātio vniuersalis que euāt multitudinē: ⁊ ī 2ª ꝑte dicit multitudo ē augmētum hūorꝫ in venis supꝰ equalitatē. ¶ Ubi nota prīo ꝙ quidā dicūt hāc eē descriptionē flōmie ſm ꝙ ipa locat̄ sub organo mediciāli. Sꝫ cū d̄scribit̄ cū locat̄ ī manuali opatōe dicit̄ ꝙ est recte vene īcisio: vt dicit ꝯmētator ī libro secretorꝫ. Ego aūt puto ꝙ hec ñ sit vera diffinitio: q̄ꝛ ñ cōuertit̄ cū diffinito. Euātio eīꝫ q̄ fit ꝑ exercitiū ⁊ balneū ⁊ abstinētiaꝫ sūt euōnes vl̄es euantes multitudinē: ⁊ nō sūt tñ flobothomia: ⁊ simili scarificatōes ⁊ fricatōes: vt sumitur ex Gal. 2ª ꝑticula affo. ꝯmēto illiꝰ affo. Ubicūqꝫ cibus ꝑter nām intrat: ⁊ iō puto ꝙ Aui. hic nō posuit ꝓ vera diffinitiōe seu descriptione: sꝫ pro quadā accidētali notificatione ꝑ quosdā suos effectꝰ quos optīe facit respectu aliarꝫ euacuationū. Nā ⁊ si farmacū posset vl̄r euāre multitudinē: non tñ ita ꝯmode sicut flōmia: q̄ꝛ non euāt multitudinē ſm modū loquēdi medicorū: nisi tñ supfluit eiꝰ operatio vsqꝫ ad sanguinē euānduꝫ. Et iō Gal. pm adiutoriū euāns multitudinē posuit flōmiam: 2m scarificationē īter spatulas: ⁊ post alia q̄ vide loco illo. Cā aūt quare vl̄r ⁊ multitudinē euāt est cū multitudo ī venis ꝯtineat̄: ideo ꝑ venarꝫ apertionē optime euātur cū ibi nulliꝰ humoris sit electio sed effluit sui liquiditate. Et iō ſm spēs euant̄: q̄d est euāre multitudinē ſm medicos. ⁊ q̄ꝛ oēs sunt īuicē colligate: ideo ꝑ vnius flōmiā pōt ab oībus fieri euātio. ⁊ illa pōt dici vniuersalis: q̄ꝛ a vasis toti corpori seruiētibꝰ ⁊ a totiꝰ ambitu euāt. Dicūt tñ aliqui ꝙ ⁊ ab oībus mēbris ⁊ a locis extra venas euāt: vt colligit̄ ab Aui. 3ª quarti .c. de herisipila: ⁊ pª quarti .c. de cura variolarꝫ. sꝫ ego puto ꝙ hoc non obstāte: mea expositio sit nulla. ¶ Nota 2° ꝙ q̄ꝛ in flōmia non ē aliqd eligēs prius vnū humorē q̄ꝫ reliquū: ideo oēs humores q̄ ī venis ꝯtinent̄ mouent̄ ad exitū: ⁊ nō solū vnꝰ sed duo aut tres: ⁊ ideo ꝓprie dicit̄ ꝙ euāt multitudinē. ⁊ ꝙ non fiat aliqñ ꝓpter peccatū multitudīs non est īconueniēs q̄n multotiēs fiat ꝓpter peccatū in quali vt statiꝫ habebitis: sed q̄ꝛ farmacuꝫ eligit ideo non dat̄ ꝓprie ad euacuāduꝫ multitudinē. ¶ Tertio nota ꝙ lꝫ sit possibile ī aliquo loco q̄ꝫ in venis augeri humores supra mēsuraꝫ nālē absqꝫ peccato ī quali spāli vt ī cōcauo cordis vbi sanguis ñ mouet̄ ad putredinē: tñ medici nō vocant multitudinem nisi augmētū ꝓportionale oīum humorꝫ in venis: q̄ꝛ tale pctum nō accidit alibi nisi in venis: vñ prīa affo. ꝯmēto 3° nō magnificatis vltra modū humoribꝰ ad corpus nutriēdū: īpossibile ē corpus vltra modū augeri: ⁊ ꝯstat ꝙ Gal. loquitur de his qui sunt in venis.

Et nemo quidē est flobothomādus nisi vnus duorum. Unus eorꝫ est egritudinibꝰ preparatus: qui cum ipsius sanguis multiplicatꝰ fuerit cadet in eas: ⁊ alter est cadens in eas.

¶ Enumerat hic in gñe ꝓ parte ēt in spē corpa quibꝰ flobothomia ꝯuenit. Et p° magis ī gnāli. 2° magis in spāli. 2ª ibi: ex his. Primo ponit duo gnā corporꝫ ꝑparatorꝫ quibus flōmia cōuenit. 2° dat intētōes ꝓpter quas flōment̄. ibi 2ª: vnusquisqꝫ. ¶ De prima dicit ꝙ nemo ē flōmandus nisi cōtineat̄ sub aliquo duorꝫ generū. Unuꝫ quorꝫ ē corpus ꝑparatū cadere in egritudines: ita ꝙ cuꝫ ipiꝰ sanguis multiplicatus fuerit cadet in eas. Aliud genus ē corpꝰ cadens in egritudines. ¶ Ubi nota ꝙ cōiter solet exponi ꝙ duo sunt modi corporꝫ flōmandorꝫ .s. actu egrū ⁊ neutruꝫ decidētie. ⁊ rō vt dicūt ē ꝙ cū flōmia sit euātio nō ꝯuenit nisi respectu alicuiꝰ preter nām exñtis: mō illa que sunt inculpate sana sunt ſm nām: sana enim omnia sunt ſm nām inquātū sunt sana. Mihi tñ videt̄ vt supra dixi ꝙ tēpata corpa ⁊ debite recta sunt qñqꝫ flōmanda. nā ⁊ si oīa q̄ sunt in eis sunt ſm nām: tñ possibile ē ꝙ ex aeris dispōne fiant ꝑter nām q̄d ī debito eorꝫ regimīe ē ꝓuidēdum vt fiat: ⁊ iō ego ꝑ corpa prepata cadere ī egritudines nō intelligo solū neutra īmo sana ⁊ aliqua tpata ī quibꝰ ex mutatōe aeris d̄ hyeme ad estatē ⁊ ꝑcipue futurā vehemēter calidā possibile ē vt sanguinē hēant: qui cū multiplicat̄ ꝑ rarefactionē faciet cadere in morbū. nec ꝓpter hoc dicēdū distēpatam aut neutrū aliq̄d eorꝫ: sed de hoc dictuꝫ ē in caplo 4°. In oībus ergo corpibꝰ ī quibꝰ fit flōmia: illa fit ad remouendū morbū aut fit ad remouēdū dispōnē per cuiꝰ augmētū aut ꝑmanētiā timet̄ morbꝰ. ¶ Nota tñ vlterius ꝙ nō solū flōmat̄ ex timore de euentu egritudinū ꝓpter sanguis

multitudinē in toto: ſȝ qñ ēt timeꝛ multiplicatio ī pte vna
vt in ꝑcuſſiōe ⁊ caſu diceꝛ īfra. nec ſolū ītelligas de multi
tudine ī quāto: ſed etiā de multitudine ī quali: intelligēdo
per ſanguinē tam 4ᵐ humorem q̄ȝ maſſam.

Unuſquiſqȝ aūt eoꝝ aut flobothomaꝛ propter ſan
guinis multituidnē: aut propter ipſius maliciā: aut pro/
pter vtrūqȝ.

¶ Hic exequiꝛ ponēdo ītentiōes ꝓpter quas flōmētur:
dicēs ꝙ vnuſquiſqȝ eoꝝ quibꝰ conuenit flōmia ſi flōmaꝛ
aut flōmaꝛ ꝓpter augmētū quātitatis ſanguis: aut ꝓpter
eius malitiā: aut ꝓpter vtrūqȝ. ¶ Ubi primo vides Aui.
velle ꝙ flōmia cōuenit peccato ſanguis in q̄li: abſqȝ pecca
to ſpāli inquāto. nā ꝑ malitiaȝ vt diſtiguiꝛ cōtra multitu/
dinē nō ītelligiꝛ niſi peccatū ī quali ſpāli. Videꝛ tñ ꝙ hoc
non ſit veꝝ. ſ. ꝙ glibet qui flōmaꝛ ꝓpter alteriꝰ dictorū:
flobothomaꝛ. Nā Gal. in 13° de īgenio ſanitatis dixit ꝙ
eūamus corpꝰ totū nō ſolū in diſpōne plectoria: verūetiā
cū moderatōe eoꝝ exūte in toto. Et idē inuit Aui. infra de
his q paſſi ſūt ꝑcuſſionē aut caſum. ¶ Ad hoc diceꝛ p° ꝙ
ſanguinē eē multū pōt ītelligi duobꝰ modis. Aut enim eſt
multus reſpectu diſpōnis debite in ſanitate: aut eſt multꝰ
reſpectu diſpōnis ī corpore actu īuente: verbigrā pono ꝙ
ſortes ī dipſōne ſanitatis reqrat lib. x. ſanguis ⁊ hēat. ix.
⁊ cadat ita ꝙ caput offendaꝛ fortiter: tunc lib. ix. ſanguis
non ſūt multꝰ ſanguis reſpectu eius qđ dȝ eē in ſorte tpe
ſanitatis ſȝ paucus: eſt tñ multꝰ reſpectu diſpōnis nūc in/
uente ī eo: q: ꝓpter dolorē tāto exūte ſanguine plus de eo
curret ad locū q̄ȝ oȝ: ⁊ forte faceret apā. Vult ergo Aui. ꝙ
vnuſqſqȝ cū flobothomaꝛ facit hoc: aut ꝓpter maliciam:
aut ꝓpter multitudinē reſpectu ciꝰ qđ ī tali diſpōne īdiget
corpꝰ. ¶ Aut 2° diciꝛ ꝙ flōmia qñqȝ ſit grā eūonis aut grā
diuerſiōis. Et diciꝛ ꝙ gratia eūandi non ſit niſi aliq̄ triū
cāruȝ dictaꝝ ab Auic. ſȝ gratia diuertēdi bñ pōt fieri ſine
iſtis. Et hos duos modos ponit Dy. Ego tñ puto ꝙ qñqȝ
minuiꝛ ſanguis non ꝙ ſanguis ſit ſuperfluꝰ reſpectu ali/
cuiꝰ diſpōnis preexūtis ſȝ ꝓpter futurā que timeꝛ vt ī iter
agere debētibꝰ. Vñ Raſis 6° almāſoris caplo de hac mā
dicit qui vult iter longū ꝑagere dȝ ante ipſiꝰ īceptionē mi
nui ⁊ medicinā ventris ſolutiuā ſumere dȝ. Sȝ conſtat ꝙ
hoc non ſit ꝓpter aliquā diſpōneȝ p̄ternālem que nūc ſit
ſed que timeꝛ: ⁊ ē gratia eūonis ⁊ non diuerſiōis. Et iō di
co ꝙ glibet qui flōmaꝛ ꝓpter multitudinē aut ꝓpter ma/
liciā: flōmaꝛ. ſ. q̄ eſt aut timeꝛ: ⁊ ꝑ ꝯñs dico īculpate ſanū ⁊
tꝑatuȝ qñqȝ debere flōmari vt ſupra dixi: ⁊ ēt inuit Gal.

Et his quidē egritudinibꝰ preparatꝰ ē ſicut qui ē ex
poſitꝰ ſciatice ⁊ podagre fortibꝰ ⁊ artetice ſanguīeis: aut
ille cui accidit ſputū ſanguineū ex fixura vene que ī pul/
mone eiꝰ exiſtit tenuiter ꝯſolidata: qm̄ cū ipſius multi/
plicabiꝛ ſāguis findeꝛ: ⁊ apti epilepſie ⁊ apoplexie ⁊ me
lācolie cū ſanguis multitudīe ⁊ ſquināntie ⁊ ap̄atibꝰ ite/
rioꝝ ⁊ obtalmie calide: ⁊ ex eis quibus emoroidarū ſan/
guis qui fluere ſolebat eſt retētus: ⁊ mulieribꝰ quibꝰ mē/
ſtruus ſanguis ē reſtrictꝰ: hoꝝ tñ colores nō demōſtrāt
ꝙ flobothomari debeāt ꝓpter ipſoꝝ obſcuritatē aut al/
bedinē aut viriditatē: ⁊ illi qui in īteriorībꝰ mēbris cum
ꝯplexione calida debilitateȝ patiunꝛ.

¶ In iſta parte ſpāli narrat corpora ⁊ diſpōnes eoꝝ ra/
tione quoꝝ ꝯuenit flōmia: q: cuȝ dixerat de egris ⁊ illa di
cunꝛ in caplis de cura ſuaꝝ egritudinū: ideo Aui. hic non
narrauit ſpecialr egritudines ī quibꝰ ꝯuenit flōmia: ſȝ nar
rauit ſpāliter plura parata cadere ī egritudīes. Et ſolet di
uidi pars iſta ī duo. Nā p° narranꝛ corpora parata cadere
in egritudinē in quibꝰ ſit flōmia pricipalr cā eūonis. 2° il
la in quibꝰ ſit flōmia cā diuerſionis. 2ª ibi: ⁊ illis quibꝰ per
cuſſio. Pria ī duo. Prio facit qđ dictū eſt. 2° oſtēdit tp̄s
optimū ad flōmiā in iſtis. 2ª ibi: nā iſtis. In pª narrat de/
ceȝ maneries p̄paratoꝝ. Prio ſunt parati ad arteticam ⁊
podagrā vel ſciaticā forteȝ vel ſanguineā. 2° parati ſputo
ſanguis marie cū poſt illud paſſi ſunt fracturā vene ī pul/
mone vel ī pectore ⁊ fuit tenuiter ꝯſolidata: q: multiplica/
to ſanguie ſcindaꝛ iteꝝ. 3° ſūt parati epilepſie cū ſanguis
multitudīe. 4° pati melācolie cū ſimili multitudīe. 5° ſūt
pati ſqnātie. i. ap̄atibꝰ capitis gutturis vel muſculoꝝ epi
glotis ⁊ meri aut amigdaꝛ. 6° ſunt pati ap̄atibꝰ neruoꝝ.
7° ſūt pati obtalmie calide. 8° ſūt illi quoꝝ ſanguis emo
roidaꝝ q fluere ſolebat eſt reſtrictꝰ. 9° ſūt mulieres qbus
reſtrictꝰ ē fluxus mēſtrualis ſupple p̄ter nām. Et ī iſtis do
cet ꝯſiderare ꝙ eoꝝ colores non oſtendūt ꝙ debeāt flōma
ri ꝓpter eoꝝ obſcuritatē aut albedinē aut viriditatē. 10°
ſunt q cū ꝯplōne calida in īteriorībꝰ patiunꝛ debilitatē. Et
tu p° ꝯſidera ꝙ haꝝ egritudinū ī quibꝰ iſta corpa ſunt pa
rata cadere: q̄dā ſunt a ſanguīe: q̄dam ⁊ ſi non ſint a ſan/
guīe tñ accidūt cū ſanguis multitudine vt epilepſia ⁊ me/
lācolia: ⁊ ꝯuenit flōmia ad exonerādū nāȝ vt ſit potentior
ſupra māȝ ꝓpriā illaꝝ egritudinū: ⁊ q: cuȝ flōmia aliquid
de mā eaꝝ eūatur: nō tñ negaꝛ has egritudines a ſanguīe
poſſe pēdere: ſed eſt raro: ⁊ ideo magis de directo ꝯuenit
flōmia qñ ſunt egritudīes a ſanguīe pēdentes q̄ȝ in alijs:
ſȝ ſpālr deſcēdēdo. ¶ De pª manerie nota ꝙ artetica ē no
mē gnāle paſſiōis iūcturaꝝ: ſed podagra ē nomē ſpāle do
loꝝ iuncturaꝝ pedū: ⁊ ſciatica eſt dolor iuncturaꝝ anche
dicte a ſcia que ē ꝯcauitas oſſis ſuꝑioris cui ꝯtinuaꝛ verte
brū coxe. Et cū huiuſmōi dolores ſūt fortes q: ītollerabi/
les: tūc eſto ꝙ ñ ſint a ſanguīe: timeꝛ tñ de ſanguis nimio
curſu: ⁊ iō ꝯuenit flōmia. Cū aūt ſūt cū ſanguīe non cadit
dubiū ꝙ flōmia ꝯueniat. De patis ſputo ſanguis ꝯſtat ꝙ
cū ſanguis multiplicaꝛ magis extēdiꝛ vena ⁊ facilius ſcin
ditur. De ſquinātia ⁊ apoſtematibus mēbroꝝ interioruȝ:
iterū ⁊ de obtalmia nō cadit difficultas. Sed notāter di/
xit de obtalmia calida q: qñ ſit a flegmate magis oȝ facere
purgationē q̄ȝ flōmiā: ſȝ de illis quibꝰ cōſtrictꝰ ē ſanguis
emoroydaꝝ qui fluere ſolebat: aut ſanguis mēſtruus: ſūt
due difficultates. Pria q: ſi reſtrictus ē ſanguis emoroy
daꝝ ē ex ſanguis paucitate: aut q: non ſit āplius groſſus
ꝓpter mutationē reginīs: ⁊ in iſtis nō eē īdigētiaȝ flōmie
q: nec timeꝛ peccatū ī quāto nec ī quali. ⁊ ſilr cōtigit ī mu
lieribꝰ: vñ ⁊ ꝓpter febres paucificato ſanguīe ī eis deficit
fluxus: ⁊ ꝓpter partū plurimū retineꝛ pluribꝰ menſibus ⁊
ꝓpter lactationē: ⁊ tñ nō eōuenit ī caſibus iſtis flōmia. 2ª
difficultas ſi hoīuȝ colores nō oſtendūt ꝙ flōmari debeāt
q: ſunt albi aut virides vel obſcuri: tūc ſequiꝛ ꝙ ī iſtis nō
ē ſanguis abūdans: q: vt diciꝛ cōmento ſcđe ꝑticule affo.
Coloꝝ corpis humoꝝ abūdātiā ⁊c. ⁊ iō flōmia nō ꝯuenit.
2° q: tales colores nō accidūt niſi ex abūdātia aut flegma/
tis aut melancolie vt obſcurus: aut amboꝝ vt viridis: q:
ex ābobꝰ ē permixtꝰ: ſed mixtis hūoribus dn̄antibꝰ cauē/
da eſt flōmia vt diceꝛ: ergo nō ſunt flōmandi. Ad primum
horū diciꝛ ꝙ verū ē qñ reſtrigiꝛ circa fluxū emoroydarū
aut mēſtruoꝝ qui fluere ſolebat: ⁊ ꝑ tūc nō ꝯueniūt flobo
thomie. Quis eīm dubitat ꝙ qñ poſt nimiū curſum emo/
roydaꝝ ⁊ plurimā virtutis debilitatē ex eo reſtringaꝛ aut
nāliter aut accidētalr: ꝙ nō ſtatiȝ poſt ē faciēda flōmia cū
tunc ſit ſanguis defectus. ſed Aui. mētio ē qđ vtplurimū
ita ē ꝙ qñ poſt tp̄s multū aliquis ē reſtrictꝰ: aliquis iſtorū
curſuū ē flōmandus: ⁊ hoc ē vtplurimū in his quibꝰ acci
dit emoroydaꝝ curſus ⁊ ſit cōſuetudinariꝰ ſicut in quibus
multiplicaꝛ ſanguis groſſus: ⁊ ī mulieribꝰ vſqȝ ad debitā
etatē merito diſpōis ſexus ē aptus multiplicari ſanguis:
quo non īdigēt dū nō ſunt p̄gnātes: ⁊ iō ī iſtis cū retineꝛ
fluxus notabili tꝑe ſignificaꝛ ꝙ ſanguis malus ē multipli
catus vtplurimū: ⁊ iō indigēt flōmia vt p̄ſeruenꝛ a mor/
bis qui ex tali malo ſanguīe ſunt apti gnāri. ¶ Sed pro 2°
dubio nota ꝙ tam ſanguis mēſtruus q̄ȝ ſanguis qui ſolet
fluere ꝑ emoroydas vtplurimū ē ſanguis aut aquoſitate
multa ꝑticipans aut groſſitie: ⁊ iō qñ diu retineꝛ accidunt
tria ꝓpoſito ꝑtinētia. Primo q: talis ſanguis mittiꝛ per
ptē ad exteriora: q: mēbra intrinſeca ſunt multum fortiora
mēbris exterioribꝰ: ⁊ p̄ſertiȝ emittiꝛ: q: ille qui iaȝ ē mali/
gnatus ⁊ magis factꝰ diſtans a nā boni ſanguis. 2ᵐ eſt ꝙ
hic ſanguis recipit alterationē ab exterioribus: ⁊ ſit decli/
nans ad humoris dicti nām. Et hūores etiā dicti qui cuȝ
ipo multiplicanꝛ remanēt in maiori ꝓportiōe ſolito ī exte/
rioribꝰ: ⁊ iō ſit color aliquis đ tribꝰ dictis vtplurimū. 3ᵐ
aūt ē ꝙ ſanguis de nouo multiplicatꝰ nōdū malignatus ē
adhuc in venis maioribꝰ. nā nō tā cito eas egrediꝛ ⁊ ī cute
diffundiꝛ niſi poſt malignationē: ⁊ iō remanet neceſſitas
eūationis eiꝰ ne maligneꝛ: dȝ tñ medicꝰ ꝯſiderare vtrū pri
us ſit farmacādū aut nō per regulas poſitas ſupra. c. 4°: ⁊
tūc ad argumētū pȝ ſolō. Ad primū q: color corpis oñdit
abundātiā ſanguis ſi nō aliqñ fuerit ī interioribꝰ: ⁊ aliqñ ī
exterioribꝰ: ſed ad 2ᵐ pȝ ſolō ꝑ vltima dicta. ¶ Sed vlteriꝰ
nota ꝙ Aui. dicit ꝙ indigēt flōmia illi qui in interioribus
mēbris cū cōplōne calida patiūtur debilitatē: ergo cū ꝓhi
beat a flōmia ſequiꝛ ꝙ nō ſunt merito illiꝰ flōmandi: p̄te/
rea mala cōplō calida pōt ita bñ eē a dn̄io colere ſicut ſan/
guis: ergo ñ iuuat flōmia cū colere dn̄io: vt ita diceꝛ: ſeq/
tur ꝙ nō indicat flōmiā q: plurīmū ē cū ſiccitate vt ī ethi
ca. Hic ergo vī ꝙ Aui. īcōuenīēter hec corpa numerauit.
Ad hoc dubiū cōiter rñdit vnus duobus modis. Primo
ꝙ ꝑ debilitatē ītelligamus hic nō illā que ē ꝓpter reſolō/
nē: ſed illā que ē cū virtutis agitatiōe: talis eīȝ ē a ſanguīe
q: nullus alius humor ē aptus gnāre ⁊ calefacere. nā cole/
ra ſui leuitate ⁊ paucitate nō grauat: ⁊ alij non ſunt frīdi: ⁊
iō hec debilitas ē a ſanguīe ſuꝑfluo ⁊ in ea ſit flōmia: de/
bilitas aūt arguēs nō debere fieri flōmiā ē de reſolōne de
qua nō loquiꝛ hic Aui. 2ª rñſio ē qđ etiā verū ē ꝙ patiētes
malā cōplōnē calidā ꝓpter quā ſūt debiles ī interioribus
ſunt flōmandi: nō ꝙ mala cōplō a ſanguīe pēdeat: ſȝ q: ab
illa ſaltē ē apta foueri ſicut 7° terapētice Gal. patiētis ma
lā cōplōnē frigidā ſtomaco factā cā ē cuȝ pn̄tia flegmatis
eūat flegma tāquā fouēs illā malā cōplōnē. Ego aūt puto
ꝙ addere poſſet ꝙ mala cōplō calida ē cā attractōis ad lo
cū ⁊ debilitas ē cā ꝙ alia mēbra ad debile tranſmittāꝛ: vt
pȝ prima primi. c. đ humoribus: vt ne ergo ad hec mēbra
debilitata currat ſanguis faciēda ē flōmia. Qđ ſi dicat ꝙ
ſunt debiles: ⁊ iō nō cōuenit: diciꝛ ꝙ nō oȝ in iſtis debili/
tatam

tataꝫ eẽ virtutẽ agitiuã toti⁹: ſꝫ ex vno mẽbro ꝑticulari: ⁊ talis nõ arguit q̄ dimittat̃ flõmia. Aut dicat̃ de q̃ loquit̃ eſt ꝑ aggrauationẽ ⁊ non ꝑ reſolõnez: ⁊ i hoc non confert flõmia. Et ſi hec ꝯiũgas cũ dictis Dy. erit rñſio ꝯpletior.

Nam iſtis melius ẽ vt ĩ vere minuant̃ lꝫ in has nõdum inciderit egritudies.

¶ Hic oſtẽdit tp̃s aptius ad iſtoꝝ flõmiã: ⁊ dicit q̄ iſtis eſt meli⁹ q̄ flobothoment̃ in vere lꝫ non ĩciderint ad has egritudines: ⁊ ĩtelligit̃ de flõmia ꝑuiſiua q̄ tempus magis aptũ vl'r ad hanc flõmiã eſt ver lꝫ quibuſdã ex ꝑticularib⁹ diſpõnib⁹ ꝯtigeret apti⁹ eẽ aliđ tp̃s: ⁊ ꝓpter hoc vide illud qđ dictũ eſt ſup. c. iiij. de aliaꝝ euõnuꝫ ꝯueniẽtia in vere: eedeꝫ ſunt cauſe in illis ⁊ in flõmia.

Et illis quibus percuſſio accidit aut caſus: qm̃ q̃nqꝫ minuunt̃ timẽdo ne eis accidat apoſtema: ⁊ qui hꝫ ap̃a minuẽdus eſt: qm̃ timet̃ ne aperiat̃ anteq̃ꝫ maturet̃ licet nõ indiguerit ⁊ nõ fuerit ibi multitudo.

¶ Hic oſtẽdit q̃ ſunt corꝑa q̃ ꝓculdubio ĩdigent flõmia ſm̃ primã ĩtroductionẽ ⁊ ponit tres maneries. Pria ſunt corꝑa quib⁹ accidit ꝑcuſſio. 2ª ſunt corꝑa quib⁹ accidit caſus ab alto. 3ª eſt maneries illorũ q̄ patiunt̃ ap̃ata calida. nã prime due minuũt̃ timẽdo ne ꝓpter dolorẽ aut mẽbri debilitatẽ accidat ap̃a ſi ſanguis dimittat̃. 3ª corpora minuũt̃ timẽdo ne ap̃a rũpat̃ añ maturatõeꝫ: ⁊ ſũt iſti minuẽdi lꝫ non ĩdigeãt ⁊ ñ ſit ĩ eis multitudo.

Et hoc ẽ qđ ĩuenit̃ ex đſcriptõe Ugonis. ſ. c. đ flõmia ⁊c̃.

¶ Capitulũ vigeſimũprimũ de ventoſis.

v

Entoſe cutis partẽ magis mundificãt q̃ꝫ flõmia: ⁊ plus extrahũt ſanguinẽ ſubtilẽ q̃ꝫ groſſuꝫ. Et ipſaꝝ quidẽ iuuamẽtuꝫ in corporib⁹ ꝯpoſitis groſſis ⁊ craſſis groſſuꝫ habẽtibus ſanguinẽ eſt paruũ: qm̃ ex iſtis nõ extrahũt ſanguinẽ neqꝫ extrahũt ſicut oportet: imo qui ex eo vehemẽter eſt ſubtilis ⁊ cuꝫ difficultate ⁊ in mẽbro ventoſato debilitatẽ efficiunt.

¶ Caplm̃ p̃ſens ſic cõtinuat̃ ad p̃cedẽs: q: in p̃ũti determinauit de euãtiõe ꝑ flõmiã: nũc determinat de quibuſdã euãtõibus ãnexis vt fiẽdis per vẽtoſas ⁊ ſanguiſugas que notabil'r ãnectunt̃ flõmie. p° q: ſanguinẽ euãntes. 2° q: ñ euãntes eligẽdo ſicut nec flõmia. Et diuidit̃ ĩ duas. Nã primo determinat de euãtiõe fiẽda per ventoſas. 2° de euãtõe ꝑ ſanguiſugas. 2ª ibi. c. ſequẽti: Jndi dixerũt. Et merito prius de vẽtoſis ẽ determinatũ vt de affinioribus flõmie vẽtoſatõe facta cũ ferro ſcarificãdo ſicͭ ĩ flõmia: plus ẽt ⁊ a plurib⁹ ꝑtib⁹ euãre vẽtoſaꝫ q̃ꝫ ſanguiſugã. Et diuidit̃ hoc. c. ĩ duas. Nã p° determĩat đ vẽtoſis magis ĩ gnãli. 2° magis ĩ ſp̃ali. ibi 2ª: plurimi aũt hoĩuꝫ. Pria in duas. Nã prĩo facit qđ dictũ ẽ. 2° ponit quẽdã cañ. obſeruãdũ in applicatõe vẽtoſaꝝ. ibi 2ª: ⁊ oꝫ quidẽ. Prima ĩ tres. Primo tãgit iuuamẽta ⁊ nocumẽta vẽtoſaꝝ. 2° opinionẽ quorũdã tãgit circa tp̃s applicãdi vẽtoſas. 3° etiã p̃mittit̃ qua hora illius tp̃is ſit applicãda ventoſa. ibi 2ª: quidã aũt. ibi 3ª: ex ſuis vero horis. ¶ De prima dicit q̄ vẽtoſe plus mũdificãt cutẽ ⁊ eius ꝑtes q̃ꝫ flõmia: plus etiã educũt ſanguinẽ ſubtilẽ q̃ꝫ groſſuꝫ: quaꝝ iuuamentũ ĩ corꝑibus duris groſſuꝫ hñtib⁹ ſanguinẽ ẽ ꝑuũ: qm̃ non trahũt ſanguinẽ groſſuꝫ ſꝫ ſolũ ſubtilẽ ⁊ euãndo difficulter efficiẽtes debilitatẽ mẽbro vẽtoſato. ¶ Nota ꝓ parte Aui. loqui de vẽtoſis factis cũ ſcarificatiõe que euãnt ſanguinẽ exñtẽ circa cutẽ eo q̄ ſcarificãdo vtplurimũ ſoluũtur rami ꝑui venarũ diſꝑſi circa cutẽ. Cõiter vero ꝑ flobothomiã ſoluit̃ vena ꝓfundior nõ ita ãnexa cuti. Jtẽ plus euãt ſanguinẽ ſubtilẽ q̃ꝫ groſſum eo q̄ ſanguis diſꝑſus ꝑ illas venas ſubtiles cõiter ẽ ſubtilis. Jtẽ modicũ cõferunt corporib⁹ de quib⁹ in littera dicit̃ cũ ex eis ſubtilis ⁊ non groſſus ſanguis educat̃. Jtẽ cũ difficultate euãt̃ iſte ſanguis cũ opꝫ ſcarificari ⁊ ventoſa attrahere. Jtẽ efficiũt vẽtoſe debilitatem in membro ventoſato reſoluente ſpiritus illi⁹ mẽbri: ⁊ ſic calidũ nãle đbilitãdo: reſoluẽdo ẽt đ humido ſubſtãtifico ⁊ ẽt euãndo ſpãl'r ſanguinez illi⁹ mẽbri ⁊c̃.

Quidã aũt p̃cipiũt vt vẽtoſe ĩ pricipio mẽſis nõ apponant̃ qm̃ hũores nõdũ ãmoti fuerũt neqꝫ ebullierũt: neqꝫ ĩ fine mẽſis: qm̃ hũores tũc ſũt minuti: ſꝫ in medio mẽſis cũ hũores ſũt ebulliẽtes ⁊ in ſui augmẽto lumĩs ĩ corꝑe lune augmẽtũ ſequẽtes ⁊ augmẽtat̃ cerebrũ ĩ craneis ⁊ aqua ĩ flumib⁹ acceſſionẽ ⁊ receſſionez habẽtib⁹.

Scias per mẽſeꝫ ĩtelligẽ mẽſeꝫ lunarẽ vñ in principio talis mẽſis lumẽ ẽ paucũ in luna: ſic quoqꝫ humiditates ⁊ hũores pauci ſunt ĩ tali pricipio. Jn medio auteꝫ cũ luna hẽat multuꝫ lumẽ ⁊ ſit augmẽtata: humores ẽt augmentati ſunt: ⁊ ſic de fine: quare ⁊c̃.

¶ Nũc ſm̃ opinionẽ aliquoꝝ tangit tp̃s cõueniẽs ad vẽtoſandũ: dicẽs aliquos p̃cipere nõ apponi vẽtoſas ĩ principio mẽſis nõdũ motis ⁊ nõ ebulliẽtib⁹ humorib⁹: nec ĩ fine mẽſis ĩ quo ſunt minuti: ſed in medio mẽſis ĩ quo ebulliũt ⁊ ſunt aucti lumĩs lune ſequẽtes augmẽtũ: quo etiã tẽpore ĩ crancis cerebrũ auget̃: ⁊ aqua auget̃ etiã in ꝯflumĩb⁹ hñtib⁹ acceſſuꝫ ⁊ receſſuꝫ. Et notãter dicit̃ quidã. Nã ⁊ ſi hoc ſit aliqual'r exꝑientia verificatũ: huius tñ nõ põt afferri demõſtratio. Sed ex ꝑte ſupponit̃ humores corꝑis regulari ⁊ depẽdere a lumĩe lune que cũ ſit in medio potẽtior ſupra nos: iõ auget̃ hũores: auget̃ etiã ⁊ craneũ: ⁊ hoc cõtinet veritatẽ de tempore electiuo. De coacto aũt nõ ſic eũ aliqñ coacte nos oportcat facere ẽt in fine menſis.

Ex ſuis vero horis ĩ die melior ẽ hora ſcđa ⁊ tertia.

¶ Nũc Aui. tãgit horaꝫ magis cõueniẽtẽ pro tꝑe vẽtoſatiõis dicẽs q̄ ſit hora 2ª vel 3ª diei. ¶ Pro tꝑe nota q̄ primo melius ẽ ventoſare de die q̃ꝫ de nocte cũ humores ſint magis habiliores motui: cũ etiã loc⁹ applicãdi meli⁹ poſſit eligi. Jtẽ melior hora ẽ 2ª vel 3ª: cũ tunc nec ſit frig⁹ imobilitans hũores: nec ẽt ſit caliditas nimia nimiũ reſoluens ⁊ debilitãs humorẽ ⁊ virtuteꝫ. Et hoc ẽ verũ maxĩe tꝑe calido aut tẽpore tẽꝑato ĩ quo ẽ electiue euãndũ vel flobothomãdũ. ĩ tꝑe vero valde frigido nõ ẽ ĩcõueniẽs vt eligatur hora tardior ⁊ calidior.

Et oꝫ quidẽ vt a vẽtoſis ſibi quilibꝫ caueat poſt balneũ niſi cui⁹ ſanguis fuerit groſſus: qm̃ ipſe ſe pri⁹ balneari dꝫ ⁊ vna hora morari ⁊ poſtea ventoſas apponẽ.

¶ Aui. ponit aliũ cañ. dicẽs q̄ opꝫ quẽlibet ſibi cauere a vẽtoſatõe poſt balneationẽ niſi vẽtoſandus hẽret ſanguinẽ groſſuꝫ: q: tũc primo dꝫ ſe balneare poſtea morari vna hora: deinde ventoſari. ¶ Pro ꝑte nota q̄ notabil'r poſt balneũ nõ fiat vẽtoſatio. p° ne debilitas debilitati ꝯiũgatur: ne etiã ebullitio facta per balneũ ꝯiungat̃ ebullitiõi vẽtoſarũ. Jn cãu tñ maius eligẽdo iuuamẽtũ nocumento vẽtoſatiõi p̃mittẽda ẽ balneatio vt fiat per balneuꝫ ſanguĩs ebullitio ⁊ ſubtiliatio diſponẽs ſanguinẽ ad euãndũ ꝑ ventoſas: vna tamen hora poſt: ⁊ breuiter tãto tꝑe poſt quãto humoruꝫ ſint ſedate ebullitiones.

Plurimi autem hominũ abhorrent ventoſas in anterioribus capitis apponere: ⁊ reperiũt in hoc ſenſum ⁊ intellectũ impediri.

¶ Nunc Auic. in ſp̃ali determinat de vẽtoſis. Et diuiditur ĩ duas. Primo ponit aliquos cañ. ⁊ aliqua iuuamẽta vẽtoſaꝝ nõ multũ ĩpas diſtinguẽdo ſm̃ q̄ ſunt cũ ſcarificatiõe vel ſine. 2° exeq̄t̃ ponẽdo plura iuuamenta. ibi 2ª: ventoſe aũt. Prima ĩ tot quot cañ. ponit vẽtoſaꝝ: partes patebũt legendo. ¶ Primo ergo ponit talẽ cañ. q̄ multi hoĩum abhorrẽt ꝑtibus anteriorib⁹ capitis apponere ventoſas quib⁹ reꝑiunt ſenſum ⁊ ĩtellectũ debilitari. ¶ Pro ꝑte nota q̄ anteriora quib⁹ applicant̃ ventoſe vt ſic debilitent poſſent eẽ frons ⁊ tempora. ¶ Scđo nota q̄ propter has vẽtoſas ſenſum ⁊ ĩtellectũ cõtingit debilitari: q: cum reſoluũt ſp̃ũs ab organis ſenſuũ ⁊ motuũ ĩterioꝝ: v'tutes ĩteriores ĩ ſuis debilitant̃ oꝑatiõibus: Ex cõſequẽti ẽt cũ ĩtellectus ex ſenſuuꝫ vigore depẽdeat in ſua oꝑatione neceſſe ẽ vnũquẽqꝫ ĩtelligẽtẽ fantaſmata ſpeculari: iõ leditur ĩtellectus: intelligendo aũt per intellectũ virtuteꝫ cogitatatiuã de qua 3° de aĩa dictũ ẽ. Hic aũt ĩtellect⁹ corruptibilis ẽ: ⁊ ſine hoc nihil ĩtelligit ſupple verus. ſ. intellect⁹. Per ſenſuꝫ aũt aliũ interiorẽ ĩtelligẽdo ſp̃ũm ſiue ſenſum in ꝑte anteriori cerebri vigentem quas omnes virtutes dicta de cauſa debilitari contingit.

Et vẽtoſe quideꝫ ſuꝑ nocrã que ẽ in collo poſite nigre vicarie exiſtũt ⁊ ꝯferũt ſuperciliorꝫ grauitati ⁊ alleuiãt palpebras ⁊ ꝯferũt ſcabiei oculoꝝ ⁊ fetori oris. Et ſuper alcheel vicẽ tenẽt baſilice ⁊ ꝯferũt dolorib⁹ humeroꝝ ⁊ gule. Et ſuper alchadã poſteri⁹ ſũt vicarie cephalice ⁊ ꝯferunt tremori capitis ⁊ mẽbris que ſũt in capite ſicut facies ⁊ dentes ⁊ mole ⁊ aures ⁊ oculi ⁊ gula ⁊ naſus. Uẽtoſe aũt que nocre ſuperponunt̃ obliuionẽ hereditare faciũt veraciter ſicut quidã dixerũt: qm̃ poſterior pars capitis ẽ locus ꝯſeruatõis quẽ ventoſe debilitant. Alcheelie vero debilitãt os ſtomaci. Et ꝓpter alchadã quidẽ q̃nqꝫ accidit capitis tremor parũper ita q̄ mutem⁹ nos a nocra ⁊ ab alcheel parũper aſcẽdamus niſi cũ fuerint neceſſarie ꝓpter fluxuꝫ ſanguĩs ex tuſſi: qm̃ tunc cũ eis eſt deſcẽdendũ ⁊ nõ aſcẽdendum. Et hee quidẽ ventoſe que alcheel ſuppõnunt̃ ⁊ ĩter duas ſpatulas ꝯferũt egritudĩb⁹ ſanguineis ⁊ ſpaſmo ſanguĩeo ⁊ aſmati ſanguĩeo: ſꝫ ſtomacũ đbilitãt ⁊ cordis tremorẽ generãt. Et vẽtoſe quidẽ que crurib⁹ ſuperponunt̃ ſũt minutõi ꝓpique ⁊ mũdificãt ſanguinẽ ⁊ prouocãt menſtrua. Et ei quidem que ex mulierib⁹ alba exiſtit ⁊ laxa ſanguinẽ habens ſubtileꝫ vẽtoſe in cruribus poſite ſunt meliores q̃ꝫ flobothomia que fit in ſaphena.

¶ Nunc ponit. alios cañ. dicẽs q̄ vẽtoſe nodo colli ſupoſite vicẽ tenẽt vene nigre ſeu cõis ꝯferẽtes grauitati ſuperciliorũ alleuiantes palpebre grauitatẽ. Cõferũt ẽt ſcabiei oculoꝝ ⁊ fetori oris. Poſite vero ſuper alcheel viceꝫ

tenēt baſilice: ⁊ cōferũt dolorib⁹ humeroꝝ ⁊ gule. Suppo
ſite vero ſup alchadā poſteri⁹ vicē tenent cephalice cōfe/
rentes tremori capitis ⁊ mēbris que ſunt in capite: vt fa/
ciei: dentib⁹: maxille: oculis: aurib⁹: gule ⁊ naſo. ¶ Alter
cañ. quē ponit ē ꝙ vētoſe ſuppoſite nocere faciũt heredita/
re obliuionē: ſicut ēt dixerũt quidā: q: per has debilitatur
pars poſterior capitis: locus ꝯſeruatiōis memorie exiſtēs:
Sz vētoſe alcheyle debilitāt os ſtomaci. Et ēt per vento/
ſas alchadan qñqz accidit tremor capitis. Et iō nos paruz
recedamus a nucha ⁊ parũ aſcēdamus alcheyl niſi vento/
ſe ſint neceſſarie ꝓpter reſtringēdũ ſanguinē ex tuſſi. naz
tũc debemus deſcendere ⁊ nō aſcēdere. Et certe he ven/
toſe que ponũtur circa alchal inter duas ſpatulas ꝯferũt
morbis ſpatularũ ⁊ pectoris ſanguineis ⁊ ſpaſmo ſangui/
neo ⁊ aſmati: ſed debilitāt ſtomacuz ⁊ faciũt tremorē cor/
dis. ¶ Ultimo dicit ꝙ vētoſe ſuppoſite cruribus ſunt ꝓ/
pinque flōmie ⁊ mũdificant ſanguinē ⁊ ꝓuocant mēſtrua.
Albe tñ mulieri ⁊ laxe ſanguinē hñti ſubtilē ventoſe ī cru/
ribus poſite meliores exiſtũt flōmia ſaphene. ¶ Pro ꝑtiũ
ītellectu nota ꝙ per nocrā intelligit mediā partē colli ſeu
nuchā in medio exñtem. ¶ Scđo nota ꝙ cũatio alicuius
vene pōt dici vicaria eñationi alteri⁹ vene tripl'r. p° q: ēt
cũat a ſili ꝑte tāqz talis vene ram⁹: ſicut dicim⁹ venā īter
auricularē digitũ exñtē vicariā eſſe baſilice. Scđo modo
dicit aliqua eñatio vicaria: q: a ſimili ꝑte eñans alteri⁹ vi
cem obtinet dato ꝙ nō ſit ramificata ab altera: ⁊ iſto mō
ventoſa poſita nocre obtinet vicē cephalice q: cũat a ſupe
rioribus capitis vt cephalica. Tertio mō dicit aliqua eua
cuatio alterius cē vicaria q: conſimil'r cũans vt alia: aut a
ſimilib⁹ partib⁹ ipam ad aliā ꝯparādo: ⁊ iſto mō vētoſa po
ſita ſupra nuchā nigre obtinet vicē. Sicut eniz nigra ſeu
cōis a ſuperiorib⁹ cũat ⁊ īferiorib⁹: ſic ēt hec ventoſa reſpe
ctu ventoſaꝝ que in collo ponũtur a ſuperiorib⁹ cũat ⁊ ī/
feriorib⁹ media exñs inter ventoſaz que colli ſuperioribus
ꝑtibus applicat ⁊ que īferiorib⁹. ¶ Tertio nota ꝙ hec vē
toſa ꝯfert grauitati ſuperciliorꝝ ⁊ ēt palpebraꝝ a ſanguine
cuenīēti aut groſſis ſupfluitatib⁹ q̄ attrahunt ⁊ diuertũt
ad locũ ventoſatũ: ſimil'r ꝯferũt ſcabiei oculoꝝ: confert ēt
fetori oris corruptũ ſanguinē aut ſanguineā mãz ab ore di
uertēdo. ¶ Quarto nota ꝙ vētoſe alcheyl. i. īferioris ꝑtis
colli vbi dorſũ furcule iũgit obtinet vicē baſilice: hanc. ſ.
ad alias colli ꝯparādo vētoſas. ſicut eīm baſilica ab epate
⁊ a partib⁹ īferiorib⁹ plus cũat: ſic ēt hec ventoſa reſpectu
aliaꝝ ī collo poſitaꝝ plus a partib⁹ vt īferior cũat īferiori/
b⁹ ꝑꝑ qđ dolorib⁹ humeroꝝ ēt gule ſanguineis aut vēto/
ſis reſoluēdo aut diuertēdo ⁊ attrahēdo magnũ affert iu/
uamētũ. ¶ Quīto nota ꝙ vētoſe ſup alchadā. i. partē po/
ſteriorē colli ſupiorez vt vbi caput ꝯiũgit collo aut ecōtra
vicē obtinēt cephalice: ipſas ēt alijs colli ꝯpando vētoſis.
ſicut eiz cephalica plus a capite ⁊ ſuperiorib⁹ cũat: ſic hec
reſpectu aliaꝝ ī collo poſitaꝝ vt ſupiores plus cũant a ca/
pite ⁊ ſuperiorib⁹. ¶ Sexto nota has ꝯferre tremori ⁊ mē
bris narratis ī ꝑte cũ ab ipſis vt ꝑtib⁹ ꝓpings cũet ⁊ di/
uertat. ¶ Septīo nota ꝙ vētoſe appoſite nocre narrata ī
textu īferũt nocumēta ſi ſupple frequēter ⁊ īdebite applicē
tur. Idē dicendũ de poſitis ī ꝑte anteriori cũ tñ aliqñ īfe/
rāt iuuamēta: ⁊ de poſitis ī anteriori loquit Gal. ī 10° te/
rapē. ¶ Octauo nota ēt ꝙ vētoſe poſite ſupra alcheyl ſup/
ple freqñter ⁊ īdebite debilitādo meri: tuz q: verſus meri
ſupfluētes attrahũt mãs: tuz ēt q: ei⁹ attrahũt ⁊ reſoluũt
ſubſtantiā ſpumoſaz hñt os ſtomaci per colligātiā ac meri
debilitare. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ qñ vētoſe alchadā dũ. ſ. ſũt
freqñter applicate ad caput ēt pauco ſanguīe cũato reſol/
uendo ſpũs ⁊ debilitādo virtutez tremorez faciũt accidē.
¶ Nono nota ꝙ notāter vētoſe debēt poni ī loco tacto in
littera: q: tunc ſatis dicta euitant nocumēta tanqz loco ſa
tis medio ⁊ tpato ventoſis applicatis. ¶ Ulterius nota ꝙ
ſanguine fluenti ex ꝑtiſi ꝑꝑ venā fractā ītendēdo īmedia/
tius diuertere ꝯuenientius eſt ventoſas alcheyl vt locis ꝓ
pinquiorib⁹ aut etiā aliqualiter locis inferiorib⁹ applicare.

¶ Ulterius nota ꝙ vētoſe applicate alcheyl ⁊ iter duas
ſpatulas poſite cōferũt dictis morbis a mã ſanguinea ꝓce
dentib⁹ ꝓpter cām ꝑaſſignatā. ¶ Nota ēt ꝙ hñt ſtoma/
cum debilitare ꝓpter cām ꝑaſſignatā: hñt etiā tremorē fa
cere cordis reſoluēdo ⁊ attrahēdo multā ſubſtātiā ſpumo
ſam a corde cũ ſint mēbro appoſite ſatis ꝓpinquo. ¶ Ul/
terius nota ꝙ ventoſe ſuppoſite crurib⁹ appropinquāt flo
bothomie. ſ. reſpectu aliaꝝ ventoſaꝝ eo ꝙ in crurib⁹ cum
ſit ſanguis multus: cũ etiā ibi ſit caro mollis ⁊ tenera pōt
multũ de ſanguīe eñari. vel etiā ꝓpinquat flōmie. ſ. facte
ꝓuocādo verſus matricē mēſtrua ꝓuocant: ⁊ ex hoc mũ/
dificant ſanguinē ⁊ etiā corruptũ expellēdo ſanguinē ſunt
cā mundificatiōis eius. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ mulieri ī litte/
ra poſite cōuenientiores ſunt ventoſe flōmia q: ſufficienter
ꝓuocāt mēſtrua: ⁊ q: nō tātũ ſanguis cũant ſicut flōmia:
iō hanc mulierē ī ſanguine paucificatā nō debilitāt ita ⁊c̄.

Quidā preterea dixerũt ꝙ vētoſe ſuper occiput poſi
te ⁊ ſũmitatē capitis cōferunt amentie ⁊ ſcotomie ⁊ tar/
dant canos quēadmodũ dixerunt. In hoc ꝯſideratio ē

> Scias ꝙ vētoſe poſite ī illis locis vt hic dicit nō ſũt per ſe ꝓuocātia menſtruoꝝ ⁊ maxime vbi retētio mēſtruoꝝ fiat propter groſſitiē ſanguinis a flegmate vel coagulatōe frigidi aut ab oppilatōe propter humores groſſos frigidos: ſz ipſe ꝓuocāt q̄ſi per accidens attrahendo mām. poſſent ēt ꝓuocare ſubtiliādo ⁊ aperiēdo qđ euenire poſſet ꝓpter illuz motũ attractiōis. per ſe aũt hoc mō prouocātia ſunt aromata ſua mediāte calefactōe: vt inuit Gal. quita particula affo. ꝯmento illi⁹ affo. Muliebria mēſtrua educit ex aromatib⁹ calefactio ⁊c̄. quare ⁊c̄.

habēda. nā iſtud in his operant corporib⁹ ⁊ nō ī alijs:
quoniā plurimis corpoꝝ feſtinare faciũt canos ⁊ īpedi/
unt ītellectũ ⁊ ꝯferunt egritudinib⁹ oculi. ⁊ hec quidē eſt
maior eaꝝ vtilitas quoniā ꝯferunt eoꝝ ſcabiei ⁊ bothor
⁊ almuſeragi ⁊ egreſſioni vuee: ſz ītellectũ īpediunt ⁊ fa
ciunt hereditare ſtupiditatē ⁊ obliuionē ⁊ maliciā cogi/
tationuz ⁊ egritudines permanētes ⁊ nocent aquā ī ocu
lo habētibus: ſed fortaſſe ſi hora ſe preſentauerit qua
illud fieri debet nō impediunt.

¶ Nunc Aui. tāgit iuuamēta aliquaꝝ vētoſaꝝ auctori/
tate aliquoꝝ eoꝝ tamē corrigēdo dicta: dicēs ꝙ quidā di
xerunt vētoſas occipiti. i. cuppe capitis ſiue ſũmitati ap/
poſitas cōferre amentie ⁊ ſcotomie que ſupple veniunt ex
mā ſanguinea aut vapore ſanguineo ⁊ ꝙ tardāt canos vt
dictũ ē per os. Hoc tñ dictũ quātũ cōtineat veritatis eſt
cōſiderandũ. Nā he vētoſe in his corꝑib⁹ hec iuuamenta
opant ⁊ nō in alijs. naz in plurib⁹ corꝑib⁹ faciũt feſtinare
canos ⁊ īpediũt ītellectũ. Maior tñ vtilitas earũ ē q: cōfe/
runt ſcabiei ⁊ puſtulis oculoꝝ ⁊ almuſeragi. i. exitui vuee:
īpediũt tñ intellectũ faciēdo hereditare obliuionē ⁊ malas
cogitatiōes ⁊ morbos ꝑmanētes. Nocet etiā aquā hñtib⁹
in oculo ⁊ cataractā que tñ debite applicate corporib⁹ non
īferunt nocumēta. ¶ Nota ꝓ parte ꝙ vbi he leſiones ꝓ/
ueniant a ſanguis repletiōe ⁊ cōſtante virtute ſunt cōue/
nientes vñ canitiē tardāt eñando mām ſanguineā que ſuf
focabat caliditatē nālez: applicate tamē frequēter ⁊ ſtante
paucitate ſpũuz ⁊ ſanguinis ſiue coloris ſic debilitādo ſto
macum ⁊ cerebrum dicta inferunt nocumenta.

> Hoc ēt inuit Aui. pria tertij tractatu qnto. c. iij. de cura vertiginis parapho illo: Uētoſe quoqz poſite ⁊c̄. ⁊ ſi plura cupis de hac mā recurre ad Raſim in prio ꝯtinētis. c. ij. ⁊ Gal. tertio de īteriorib⁹. c. viij. ⁊c̄. debent autez huiuſmōi vētoſe applicari factis pri⁹ euacuatōibus ſufficientibus ⁊ ꝓprie vniuerſalibus: quare ⁊c̄.

Uētoſe aũt ſub mento poſite ꝓſunt dentib⁹ repletis
⁊ faciei ⁊ gutturi ⁊ mundāt caput ⁊ mādibulas. Et ven/
toſe renib⁹ ſuppoſite ꝯferunt apatibus coxaꝝ ⁊ eaꝝ ſca/
biei ⁊ bothor ⁊ podagre ⁊ emoroidib⁹ ⁊ elefantie ⁊ ven
toſitatib⁹ veſice ⁊ matricis ⁊ pruritui dorſi. Cũqz ven/
toſe iſte fuerīt cũ igne ſiue ſint cũ ſcalpellatōe ſiue abſqz
ea iuuabũt etiā in hoc: ſed ille quidē que ſunt cũ ſcalpel/
latōe ſunt fortiores preterqz in vētoſitate. Naz que ſine
ſcalpellatiōe ſunt in remouēdo ventoſitates frigidas ⁊
vt radicit⁹ euellant hic ⁊ vbiqz ſunt fortiores. Uentoſe
preterea in anteriori parte coxaꝝ teſticuloꝝ apoſtemati
bus cōferunt ⁊ vulnerib⁹ coxaꝝ ⁊ crurum. Et ventoſe
poſteriori parte coxaꝝ ſuperpoſite ꝓſunt apoſtematib⁹
⁊ exituris que ī natib⁹ fiũt. Et vētoſe poſite ſub poplite
ꝯferunt pulſatōi poplitis que ex calidis generat humo/
rib⁹ ⁊ exituris malis ⁊ vlcerib⁹ putridis in crure ⁊ pede.
Et ventoſe ſuper duas alcabi ꝯferunt prohibitōi men/
ſtruoruz ⁊ ſciatice ⁊ podagre.

¶ Nunc determiat đ ventoſis aliaꝝ partiũ dicēs ꝙ vē
toſe poſite ſub mēto ꝓſunt dentib⁹ faciei ⁊ gutturi mũdi/
ficādo caput ⁊ mādibulas dũ ſupple hoꝝ mēbroꝝ leſiōes
ꝓueniũt a mā ſanguinea cũando. ſ. aut diuertēdo. ¶ Ul
terius dicit ꝙ vētoſe ſuppoſite renib⁹ cōferũt apatib⁹ cō/
ferũt ſcabiei ⁊ puſtulis paruis coxarũ. Nā cũ ſint poſite ī
ꝑtib⁹ ꝓpinquis coxis diuertũt mãs ab illis. Cōferũt etiā
podagre ⁊ emoroydib⁹ ꝑ idē. Itē cōferũt elefantie que eſt
vehemēs cutis maioratio aut tibie cũando mām fluētē ad
tibiam. Cōferũt ēt vētoſitatib⁹ veſice ⁊ matricis: ⁊ maxie
ſine ſcarificatiōe attrahēdo ⁊ reſoluēdo vētoſitatē a locis
ꝓpinquis. ¶ Tertio Aui. ponit vnā cōparationē īter vē/
toſas cũ ſcarificatiōe ⁊ ſine: dicēs ꝙ ſiue ventoſe cũ igne
applicate fiant cũ ſcarificatōe aut ſine iuuabũt ī hoc qđ di
ctũ ē. facte tñ cũ ſcarificatiōe fortiores ſunt ī oībus q̄z in
reſoluēdo ventoſitates. ¶ Notādũ ē eiz ꝙ per ſcarifica/
tionē fit maior attractio ⁊ cũatio ſanguis. Sed facte ſine
ſcarificatiōe fortiores ſunt in remouēdo vētoſitates frigi/
das: calido plus cōſeruato a quo fit frigide vētoſitatis re/
ſolutio. Ubi vero vētoſitas foret calida egēs īfrigidatione
⁊ īgroſſatiōe cũ per vētoſas cũ ſcarificatiōe nō fiat tāta ca
lefacto ſanguīe exeunte ⁊ debilitāte calidum vētoſo etiaz
ſanguīe eũato ⁊ mēbro aliquali īfrīdato: tũc cuz ſcarifica/
tiōe eēnt potētiores: ſz ſine ſcarificatōe potētes ſunt vt ra/
dicitus fridas cũent ſuperfluitates ī quocũqz extiterit lo/
co. ¶ Quarto dicit ꝙ vētoſe ꝑti aũteriori coxaꝝ applica/
te cōferũt apatib⁹ teſticuloꝝ diuertēdo mãs fluētes ad te/
ſticulos: ſic ēt cōferũt ꝓuocādo mēſtrua. Sz appoſite ꝑti
poſteriori coxaꝝ iuuāt vl'nerib⁹ coxaꝝ ⁊ cruriũ ⁊ apatib⁹
⁊ exituris natũ. totũ ē notũ. Poſite vero ſub poplite. i. ge
nu ꝯferũt pulſatōi q: apati ad qđ ſeqt pulſatio genito ex
humorib⁹ calidis. Itē cōferũt malis exituris q: ꝓuenien/
tibus ex ſanguīe malo aduſto. Itē vlcerib⁹ putridis ꝓue/
niētib⁹ a mā ꝯſimili ī crure ⁊ pede ꝓpter ꝑaſſignatas cās.
Sz poſitas ſupra duas alchaab. i. duas cauiculas ꝯferũt
ſupple ī ꝓuocādo mēſtrua ⁊ remouēdo ꝓhibitionē men/
ſtruoꝝ ad īferiora. ſ. trahēdo ſanguinē. Cōferũt etiā ſcia/
tice ⁊

tice ⁊ podagre sanguineis seu vẽtosis ꝑꝑ cãs assignatas.

Uentose aũt sine scarificatõe qñqз ponunť ꝓpterea vt mã a parte sui motꝰ trahať sicut cũ mãmillis supponunť ideo vt cursus sanguis mẽstrui retineať. Et qñqз queruntť vt apostema ꝓfundũ ad exteriora trahať ideo vt medicamẽtuз ad ipз ꝑueniat. Et qñqз requiruntť ꝓpterea vt apã ad aliud muteť mẽbrũ qḋ ignobiliꝰ ĩ vicinitate existit. Et qñqз requiruntť ꝓpterea vt mẽbrũ calefiat ⁊ sanguis ad ipз trahať ⁊ ipsiꝰ resoluanť vẽtositates. Et qñqз requiruntť ꝓpterea vt mẽbrũ ad suũ nãleз locũ reducať a quo remotũ fuit sicut fit in ruptura ĩguinis. Et qñqз requiruntť iõ vt dolor sedeť sicut cũ supponunť vmbilico ĩ dolore colice vehemẽter cogẽte ⁊ in vẽtositatibꝰ vẽtris ⁊ ĩ doloribꝰ matricis qui accidũt apõ motũ menstruoꝝ ⁊ ꝓprie ĩ adolescẽtibꝰ: ⁊ super lassitateз partis exterioris coxe sicut fit in sciatica: ⁊ cuз timetur ossis exitꝰ a iũctura ⁊ inter duas anchas prosunt duabꝰ anchis ⁊ duabꝰ partibꝰ ĩterioribus coxaꝝ ⁊ emoroidibꝰ ⁊ habẽti rupturã inguinis ⁊ podagricis. Uentose quoqз super nates posite a toto corpore trahũt vt a capite ⁊ ꝯferunt intestinis ⁊ menstruoꝝ sanant corruptioneз ⁊ alleuiatur per eas corpus.

¶ Nunc determinat de diuersitate ventosaꝝ fm qꝫ sũt cũ scarificatõe aut sine. Et pᵒ facit hoc. 2ᵒ docet succurrere qbusdã nocumẽtis. ibi 2ª: locus p̃terea. Pria ĩ duas. Nã pᵒ tãgit operatões sine scarificatõe ventosaꝝ. 2ᵒ cuз scarificatõe. 2ª ibi: ⁊ dicemꝰ quidẽ. Pria in tot quot operatões ponit ventosaꝝ sine scarificatiõe. Pria est vt mã diuertať a pte ad quã moueť sicut cũ mãmillis apponimus vt fluxus sanguis mẽstrualis retineať. Qñqз ẽt ponũť vt mã apostemãs in ꝓfundo attrahať per ventosam ad exteriora vt sibi meliꝰ possit applicari medicamẽ. Qñqз aũt vt mã apta apare trahať ad mẽbruз ignobiliꝰ sibi vicinuз vt cũ supponimꝰ emũctorio vẽtosaз vt mã diuertať a mẽbro pricipali. Qñqз aũt apponiť ventosa supra mẽbruз vt ipm calefaciat ⁊ trahať ad ipm sanguis ⁊ resoluanť ventositates. Qñqз aũt ponunť ventose vt mẽbruз reducať ad locũ nãleз sicut fit in ruptura ĩguinis descẽdente ĩtestino. nam apponiť vẽtosa circa nates vt ĩtestinũ per attractioneз superiora petat ⁊ sequať quedã ꝯtractio ⁊ motꝰ ad superiora. Qñqз aũt ponunť vt sedeť dolor vt ĩ colica supple vẽtosa apponiť vmbilico ⁊ ꝯsimilř in doloribꝰ vẽtris ꝓueniẽtibꝰ a vẽtositate: ⁊ hec ventosa illas attrahẽte ⁊ carminãte vẽtositates: ⁊ ꝯsilř in doloribꝰ ꝓueniẽtibꝰ a vẽtositate apud cõmotionẽ mẽstruoꝝ ĩ iuuenculis. Dũ eiз mẽstruũ augeť agitatis materijs fit vẽtosatio ⁊ dolor vijs ẽt non ita latis exẽũtibus: apponũtur circa ptẽ laxã. i. tenerã ⁊ mollẽ in exterioribꝰ coxe sicut in sciatica dũ timeť exitus a iunctura. Nã ventosa trahẽdo ⁊ exiccãdo ẽ cã illius exiccatõis siue ꝯsumptiõis illius humiditatis. Ulteriꝰ dicit qꝫ vẽtose posite ĩter duas anchas ꝓsunt duabꝰ anchis ⁊ partibꝰ duabus ĩterioribꝰ coxaꝝ diuertẽdo. s. ꝓsunt ẽt emoroydibus ꝑ diuertẽdo mãs fluẽtes. Itẽ ꝯferũt hñti rupturã ĩguis. Cã ẽ assignata vt. s. intestina supiora petãt. Cõferũt ẽt podagre maxime diuertẽdo. Ulterius dicit qꝫ vẽtose posite supra nates trahũt a toto corpe q: a differẽtijs totiꝰ corporis q: supioribus ⁊ inferioribꝰ: ĩ loco tñ plus inferiori existẽtes plus a supioribꝰ dicũtur attrahere ⁊ diuertere. Itẽ conferunt intestinis diuertendo ventositatates ab eis: sanãt etiam corruptionẽ menstruorũ supple prouocãdo menstrua vt sanguis corruptus educatur. Alleuiatur etiã corpus per eas propter causas assignatas ⁊c̃.

Et dicemꝰ quidẽ qꝫ ĩ vẽtosis cũ scarificatõe tria existũt iuuamẽta. Primũ coꝝ est eũonis ex ipso membro: ⁊ scõm est repositiõis substãtie spiritus ne eũoneз humoris qui educiť sequẽdo euacueť: ⁊ tertiũ est qm̃ nõ curať vt ex principalibꝰ membris fiat eũatio. Scarificatio vero est ꝓfunda vt ex profundo trahať.

¶ Supra posuit iuuamẽta vẽtosarũ sine scarificatione: hic facit hoc idẽ cũ scarificatõe: dicẽs qꝫ ex ventosis cum scarificatõe tria sũt iuuamẽta. ¶ Primũ q: ex ipo mẽbro vẽtosato eũatur mã: qḋ primo põt absolute ĩtelligi cũ ipa ventosa mẽbro appliceť: cũ etiã scarificeť vene mẽbro appropriate. Scḋo põt intelligi cõꝑando ventosas flõmie ꝑ quas vt in cõi vena flõmata nõ sic ꝓpria eũatur membri mã. ¶ Scõm iuuamẽtũ ẽ q: reponiť substãtia spumosa: vt ipa nõ eũetur humorẽ sequẽdo eũatũ: ⁊ hoc cõꝑãdo ipsam flõmie. Nã nõ ẽ dubiũ quin per vẽtosaз cũ scarificatione ẽt educanť ⁊ resoluanť spũs. Uerũtñ q: nõ scarificãtur vene ita magne vt sunt solute ꝑ flõmiã quibꝰ etiã non magna quãtitas spũum cõtineť: iõ sic cõꝑando ꝑ ipз substantia reponiť spumosa. ¶ Tertiũ iuuamẽtũ ẽ q: nõ curamus ĩ applicãdo vẽtosas timor ẽ ne fiat eũatio a principalibꝰ mẽbris supple eas cõꝑando flõmie cum nõ eũent a venis ita magnis: nec sic sint potẽtes in educẽdo sanguinẽ aut substãtiã spumosam. ¶ Ultimo dicit Aui. qꝫ scarificatio ꝓfunda fit vt a ꝓfundo trahať: nota ẽ cã: vel supple ẽt vt multꝰ sanguis ⁊ cito educať: vel 3ᵒ mẽbro exñte duro ⁊ multũ carnoso cuiꝰ venas ꝓfũdãdo reꝑire possumꝰ.

Locus p̃terea vbi ventosa adheret qñqз apostemať ⁊ fit difficile ad ipsaз remouendã. Pãnus ergo aut spõgia in aqua tepida ĩfusa qua caliditati attineat sumatur ⁊ cuз ea in circuitu fiat embroca. Et hoc quidẽ frequenter ꝯtingit cũ super mãmillaꝝ partes ventosas ponimꝰ vt sanguis menstruoꝝ fluxus ⁊ ex naribꝰ arceatur: quãobreз super ipsas mãmillas eas ponere non debemus. Cũqз locus ventose inungeť ꝓpe ipsaз suspende ⁊ nõ tardes sed ad scarificãduз festina. Sitqз pria positio leuis ⁊ cito remoueať ipsa: deinde secũduз ordinẽ tardetur ipsius remotio ⁊ tollerãtia. Et oportet quidẽ vt vẽtosatus post vnaз horã cibetur.

¶ Nũc docet succurrere aliqbꝰ nocumẽtis. Et duo facit. Nã prio facit hoc qḋ dictũ ẽ. 2ᵒ quosdaз ãnectit cañ. ibi 2ª: ĩfans p̃terea. Prima ĩ tres. Nã prio facit qḋ dictuз ẽ. 2ᵒ modũ applicãdi vẽtosas explicat. 3ᵒ tãgit horã cibãdi post ventosaз. ibi 2ª: cũqз locꝰ. ibi 3ª: ⁊ oз quidẽ. ¶ Primo dicit qꝫ qñqз locus vbi adheret ventosa apatur ĩquaз vera apatiõe humore decurrẽte ⁊ attracto malã causante ꝯplõnẽ ꝯpositionẽ ⁊ solutã cõtinuitatẽ. Aut ẽt apať q: tumescit ad moduз apatis: quõcũqз apetur difficile ẽ remouere ventosaз carne tumẽte replente ventosaз vt fiat maior quãtitas cõtẽte carnis q̃з foraminis per qḋ dз exire caro: iõ pãnus infusus ĩ aqua tepida ẽ applicãdus aut spongia. Et nota bñ qꝫ fiat in circuitu embroca qḋ medicamen laxãdo carnẽ extrinsecã cuti erit cã cite remotiõis. Cõtingit aũt frequẽter supple tale ĩpedimẽtũ cũ mãmillis apponiť vẽtosa vt cõstringať fluxꝰ mẽstrualis: aut fluxꝰ ex naribus. nã supple cũ mãmillares carnes sint laxe ⁊ molles: iõ ventosa illis maxime ẽ apta repleri propter qḋ supra ipas mãmillas non debemꝰ applicare ventosas sed sub mãmillis: vt vult Gal. 5ª affo. cõmento 5ᵒ illiꝰ affo. Mulieri mẽstrua si retinẽtur. Scḋo dicit qꝫ cũ locus cui applicãda est ventosa vngeť suspẽde vẽtosaз ꝓpe ⁊ nõ tardes sed festia ad scarificandũ. Fit aũt ista iunctio ad subtiliandũ ⁊ lenificandũ cutẽ: ⁊ etiã mãm humoralẽ leuiẽdũ: ⁊ iõ in hñtibus cutẽ laxã ⁊ rarã ista ĩunctio non cõuenit. Dз etiã festinare ad scarificandũ ex quo ẽ facta dispõ partis: ⁊ primo leuiter appliceť ventosa ⁊ cito remoueať: vt nõ fiat subita sз paulatina attractio: deinde tardeť ordinate remotio vẽtosarũ ⁊ sustentatio caꝝ vt supple cõpleať totiꝰ humoris attrahẽdi eũatio. ¶ Ultimo dic qꝫ certe oз vẽtosatũ cibare ꝑ vnã horã post ventositatẽ. i. tpe tãto vt motꝰ quiescat ⁊ ebullitio post ventosam ⁊ corpus sit debite quietatũ.

Infans preterea ĩ tertio ãno ventoseť ⁊ post trãsactis duobꝰ annis quoniã prorsus nõ debet ventosari cũ est vnius anni. In vẽtosis quoqз fit securitas ne materie ad inferiora descendãt. Et colericus quideз ventosatus: post ventosas comedere debet grana mali granati ⁊ ipsoruз succuз ⁊ succuз scariolarũ cum zuccaro aut lactucas cum aceto.

¶ Nunc ponit aliquos cañ. Et diuidiť in tres fm numerũ triũ cañ. ibi 2ª: vẽtosis quoqз. ibi 3ª: ⁊ colericis. Prio dicit qꝫ infans põt vẽtosari ĩ 3ᵒ ãno: maxĩe supple sine scarificatiõe aut valde leuiter scarificãdo. Iõ iã amplius fortificata virtute non nimiam spũum timendo resolutionẽ ⁊ trãsactis ẽt duobꝰ ãnis post: q: versus tertiũ põt vẽtosari ꝓpter cãm suprascriptã. Cũ aũt ẽ vnius ãni ꝓrsus. i. oĩo nõ dз ventosari ꝓpter dolorẽ timẽdo nimiã virtutis ꝓstrationẽ: nimia etiã humoꝝ spũuз subtilitate timẽdo resolutionẽ. ¶ Cañ. scḋus ẽ qꝫ per vẽtosas succurrať ne materie descẽdant ad ĩferiora. i. ĩteriora. Nã mẽbra exteriora iuxta cõe vulgare superiora dicũtur respectu ĩteriorũ. Cũ igitur vẽtose ab ĩterioribꝰ trahať ad exteriora: iõ ꝑ eas succurrať ne mã descẽdat ad ipa. ¶ Tertiꝰ cañ. ventosatꝰ colericꝰ post ventosatiõeз comedere dз grana pomi granati ⁊ succũ ipoꝝ granatoꝝ granati ĩquã accetosi aut musci vt per frigiditatẽ eoꝝ cesset ebullitio ⁊ calefactio ex vẽtosatiõe genite: aut succũ scariolarũ q̃ scariola ẽ spẽs endiuie. Est eiз endiuia que folia hз incisa que frigida est: ⁊ refractiua eiꝰ qḋ dictũ ẽ. Debet aũt comedi cũ zuccaro ad dulcorãdũ ipas zuccaro aliqualř refouẽte virtutẽ: aut sumat lactucã cũ aceto ꝑꝑ illud: cum hoc etiã colericã hẽat refrenare mãз. Cuз aũt vbi querimꝰ maiorẽ infrigidatõз cruda comedanť ⁊ nõ cocta. Digerere tñ nõ potẽte virtute potius cocta comedanť aut faciliora digõni: ꝑ hoc alia ĩtelligẽdo cõsimilia vt sirupũ acetosuз oxizaccarã ⁊ similia. Uẽtosato vero exũte fride cõplõnis q̃зuis agitato per vẽtosationeз ⁊ infrigidato tñ ꝓpter paucificationẽ caloris

Scias qꝫ vẽtosarũ quedã sunt parue nõ potẽtes multũ attrahere: quedaз magne in quibꝰ fit multa attractio ex eo qꝫ recipit maiorẽ quãtitatẽ stuppe incẽdẽde que cuз accensa fuerit ⁊ post extincta fiet maior necessitas vacui ⁊ per ꝯñs multo fortius attrahẽt: ⁊ de istis magnis credo qꝫ intẽdat hic Auic. Similẽ sniaз posuit ẽt Aui. xxjª tertij tractatu. iij. c. iiij. de cura fluxus mẽstruorũ parapho illo: Deinde ponãtur ventose ⁊c̃. Hoc ẽt ꝯmemorauit Hyp. quinta particula affo. affo. illo: Mulieri mẽstrua si retineanť ⁊c̃. Et si vis alia ad ꝓpositũ vide Galienum in cõmento: quare ⁊c̃.

Scias qꝫ vẽtose applicanť corpori cũ scarificatõe ⁊ sine scarificatõe. cuз scarificatiõe applicanť vt apostema vel mã apostematis ad ꝓfundũ exñs trahať ad exteriora aut a nobili ad ignobile mẽbruз. applicanť etiã vt alicuius meatus ꝑmaneat apertio sicut in sqnãtia. applicanť collo vt scribit Auic. nona tertij. c. xj. de cura eius parapho illo: Et cum deglutio sit difficilis ⁊c̃. ⁊ ẽt ad alias intẽtões. Sine scarificatõe aũt applicanť prio vt mẽbrũ cui supponiť calefiat ꝑꝑ attractionẽ

ſanguis ⁊ ſpūs ad ipſum ⁊ vētoſitates reſoluant̄ in eo: qn̄qꝫ vero applicātur vt ſedet᷑ dolor vt pꝫ in colica: vt idē Aui. dicit xvjª tertij tractatu. iiij. c. ij. parapho illo: Et qn̄qꝫ ſufficit ponere vētoſas ⁊c̄. qn̄qꝫ aūt vt mēbꝛuꝫ ꝑmaneat in ſuo vigore ſicut i iūctura anche frequēter ponūtur: qn̄qꝫ vt reducat̄ vt i ruptura inguinis: qn̄qꝫ vt venenuꝫ ad exteriora trahat̄ ſicut in morſu alicui⁹ aīalis venenoſi: qn̄qꝫ poſt remotionē ſanguiſugarū: vltio vt mā diuertat̄ ⁊ ad locū trahat̄ oppoſitū ⁊c̄.

calida ⁊ refouentia competunt vt poteſt comprehēdi ⁊c̄.

¶ Capitulū 22^m de ſanguiſugis.

Indi dixerūt ꝙ in quarūdaꝫ ſanguiſugaruꝫ nā exiſtit vētoſitas: ab eis igit̄ cauēdū eſt que ſunt ex genere magna habētiū capita ⁊ quaꝝ colores ſunt antimoniales ⁊ nigre: aut quaꝝ color eſt viridis: aut que ſunt lanuginē hn̄tes ⁊ ſil'es mezameiç: ⁊ ſuꝑ quas exn̄t fila coloris azuli ⁊ quaꝝ color ſimilat̄ madion. In oib⁹ eiꝫ iſtis exiſtit vētoſitas ⁊ ꝓueniūt ex eis ap̄ata ⁊ ſincopis ⁊ ſanguis flux⁹ ⁊ febris ⁊ laſſitas ⁊ vlcera mala. Eas quoqꝫ nō accipias ex aquis malis i quib⁹ limus aluei eſt niger ⁊ cenoſus ⁊ mot⁹ſtatiꝫ turbat aquā ⁊ fetet: ſꝫ illas elige q̄ i aquis colligūt̄ ocalibus tobabiatn ⁊ i quib⁹ morant̄ rane. Neqꝫ attēdas illō qō quidā dicūt ꝙ ſi ſint in aquis vbi morant̄ rane ſunt male. Sitqꝫ eaꝝ color ſil'is rei ſuꝑ quā exiſtit viriditas ⁊ tēdant̄ ſuꝑ eas fila duo colorē arſenici hn̄tia ⁊ ruffe rotūde que ſūt coloris epatis. Et ille q̄ ſimilant̄ parue locuſte ⁊ q̄ caude muris ſimiles exn̄t ⁊ minute parua hn̄tes capita oēs iſte eligēde ſunt. Et nullas magis eligas q̄ꝫ hn̄tes ventres rubeos ⁊ dorſuꝫ viride ⁊ p̄cipue ſi ex aquis fuerint currentib⁹.

¶ In p̄cedēti caplō Aui. determinauit de eūatiōe fiēda ꝑ vētoſas: nūc in iſto caplō determīat de eūatione fiēda ꝑ ſanguiſugas. Et primo docet eligere bonas ſanguiſugas euitādo malas. 2° exequitur de euacuatōe earum determinādo. ibi 2ª: extractio preterea. Prima in duas. Nam primo nominat malas ſanguiſugas. 2° bonas. ibi 2ª: ſꝫ illas. De pria parte dicit ꝙ indi dixerūt quaſdā ſanguiſugas eē nāe venenoſe a quib⁹ ē cauēdū hn̄tes. ſ. capita magna coloris antimonialis ⁊ nigri aut viridis coloris: ⁊ habētes lanuginē ſil'em mezameiç: q: cuiuſdā herbe hn̄tis colorē nigrū viridi cōmixtū ſupra quas icedūt fila nigri coloris ſeu azurli: quarū ēt color aſſimilat̄ madion. i. auibus diuerſoꝝ colorū: aut breuiter aui viridi tēdenti ad blauiū que vocat̄ plūbiola: nā in oībus his ē venenoſitas: ⁊ faciunt ap̄ata: ſincopiꝫ: fluxū ſanguis: febrē: ⁊ corpoꝝ laſſitatem: ⁊ mala vlcera. Sanguiſugas etiā ñ accipias ex aquis malis quarū limus aluei ē niger ⁊ cenoſus que ſtatim turbant̄ ⁊ fetēt per motū: ſed elige illas que reꝑiunt̄ in aquis ocalibus ſupple ⁊ hn̄tibus tobabiatū. i. vt puto hn̄tib⁹ tabiū ⁊ in quib⁹ ſtant rane. Unde nō attēdas dictū aliquorū dicentiū illas ſanguiſugas eē malas que degūt in aquis ranaruꝫ quaꝝ ſanguiſugaꝝ color aſſimilat̄: ac ſi ſupra eas tendant̄ duo fila hn̄tia colorē arſenici que ſūt ruffe rotūde colorate colore epatis ſimiles ꝑue locuſte: ſil'es ēt caude muriuꝫ ⁊ minute ꝑua capita hn̄tes. Nulle tn̄ magis eligant̄ q̄ꝫ rubee ſm̄ vētrē ⁊ virides ſm̄ dorſuꝫ: ⁊ principalr̄ ſi inueniant̄ in aquis currētibus: ⁊ hoc ſufficit ꝓ preſenti.

¶ Pro partib⁹ nota prio ꝙ ſanguiſugarū in lr̄a poſitaꝝ bonitas ⁊ malitia plus per exꝑientiā q̄ꝫ per rōnem cognoſcunt̄. Aliqualis tn̄ rō pōt aſſignari. Nā hn̄tes capita magna eo ꝙ fortiter ſoluēdo cōtinuū ſe etiaꝫ ſuggēdo ꝓfundāt: iō male ſunt. nigrū aūt aut viridē aut blauū hn̄tes colorē ꝓ quāto cōprehendunt̄ eē genite ex mala aduſta mā: iō tanquā male euitāde ſunt. ¶ Scd̄o nota eas eē venenoſas cū ex putridis ⁊ venenoſis ſunt genite nutrimentis faciētes ap̄ata. Primo ꝑ earū graues morſuras ⁊ attractiones. īferētes etiā ſincopim earum venenoſitate cōicata cordi: faciētes ēt ſanguis fluxū. ſ. ſuꝑfluētē debilitādo cōtentiuā virtuteꝫ ꝑtis morſe. p° per morſuꝫ. 2° ꝑ malaꝫ ꝯplōnē manifeſtā: aut occultā illi parti cōicatā. faciūt etiā febrē: aut prio agitādo ⁊ inflāmando ſpūs: febrē effimeraꝫ cāndo aut putridos inde cōicando vapores vt putrida febris inde generet̄ huius aut illi⁹ humoris ſm̄ ci⁹ putredinis diſpōeꝫ. Laſſitatē ēt corporis ⁊ debilitatē faciūt quia laſſuꝫ ⁊ fatigatū faciūt aggrauādo malā ꝯplōnē cauſando: faciūt ēt fluxū ſanguis ſuā etiā venenoſitatē cordi cōmunicādo: cāūt ēt mala vlcera ābulatiua cū ꝓpter ſanguiſuge malitiā i ꝑte morſa ſit ſanguis malignat⁹. ¶ Tertio nota ꝙ ex aquis malis de quib⁹ i lr̄a ponit̄ nō ſunt eligende ſanguiſuge cū cōſtet eas ex putridioꝛib⁹ ⁊ malignioribus eē genitas nutrimētis. ¶ Quarto nota ꝑ aquas ocales Aui. ītelligit aquas aptas velocitati. Et dicūtur ocales ab ocus oca ocū qō idē ē qō citus cita citū: inde oci⁹. i. citius. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ i aquis reꝑit̄ herba que dicitur lētigo aque q̄ ſuꝑnatat aque qua nutriūt̄ anates ſeu pauperi iuuenes i qua ēt multū delectant̄ rane. Reperit̄ ēt vna alia que vocat̄ tabiū magis ſtās circa ꝓfundū: ex qua etiā multū delectant̄ anſeres. Ad ꝓpoſitū q: in iſtis aquis reperiunt̄ herbe ⁊ nutrimēta cōia aīalib⁹ ꝑfectis: iō he aque nō ſunt ex toto male. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ per ranas Aui. intelligit ranas virides ⁊ nō ranas diuerſoꝝ coloꝝ buffonibus ſimiles: nec ēt ranas magnas ⁊ groſſas que buffonib⁹ ſimulant̄: quaꝝ viridiū vt bonaꝝ crura a tuſcis cōiter comedunt̄. Et nota ꝙ he meliores faciūt ſanguiſugas eo ꝙ rane nutriētes ſe ſuꝑfluitatib⁹ aquaꝝ illas aliqualr mūdificant. Scd̄o ēt ⁊ meli⁹ ex quo ibi morant̄ ille rane que nō ſunt venenoſe nec male: ſignū ē aquas illas nō eſſe malas nec venenoſas ex toto. Et notanter dicit̄ ex toto q: ꝓ firmo hētur ꝙ aqua ī qua cōiter inueniūtur rane ſanguiſuga ēt ē mala: īmo ⁊ illa ī qua reꝑitur āguilla cū illa. Oīa generant̄ ex ſatis notabili putrefactiōe. Bonitas aūt illaruꝫ de quib⁹ in lr̄a ponit̄ cōprehēdit̄ experiētia. Quare tn̄ ex aquis currētib⁹ ſunt meliores: cā eſt q: iſte aque ſunt meliores ⁊ mūdiores: vt pꝫ 2ª primi. c. de aqua.

Extractio preterea ſanguinis a ſanguiſugis facta ꝓfundior eſt extractōe que fit cuꝫ ventoſis.

¶ Nunc Aui. determīat in ſpāli de extractiōe ſanguis cū ſanguiſugis: ⁊ prio ponit quādā cōpationē īter eūatiōꝫ ſanguiſugaꝝ ⁊ vētoſaꝝ. 2° ponit aliqua attendenda circa quaſdā ſanguiſugas. ibi 2ª: ⁊ ipe quidē. Prio dicit ꝙ ſanguiſuge ꝓfundi⁹ extrahūt ſanguinē vētoſis. ¶ Nota ꝓ ꝑte ꝙ quāuis vētoſe abſolute trahāt a ꝑte ꝓfundiori ſanguiſugis: vt notat exꝑiētia. Et cā ē nota. p° q: ventoſe ne dec᷑ vacuū attrahētes fortiores ſūt ī attrahēdo ſanguiſugis a ſua attrahētib⁹ virtute: etiā q: ſcarificationē ꝓfundam ꝯtingit eē īmediate: tn̄ ſanguiſuga ſe magis ꝓfundat ī attrahēdo q̄ꝫ vētoſa: ſanguiſuga annectit ſe poroſitatib⁹ īterioꝛib⁹ mēbri ſoluēdo venā aut orificiū eius: vētoſa aūt īmediate ſe appllicat parti exteriori.

Et ipſe quidē antequā ponant̄ quaſi per vnā diem colligende ſunt ⁊ conſtrictiōe faciendū eſt vt euomāt donec qō in earū exiſtit ventrib⁹ egrediat̄ ſi hoc fieri poterit. Et ipſis parū ſanguinis agni aut alteri⁹ rei ꝓijciatur vt inde nutriant̄ antequā ponant̄: deinde ſumātur ⁊ earuꝫ viſcoſitas ⁊ ſordities cū aliquo qō ſit vt ſpongia mundent̄. Locus preterea vbi ſunt apponēde cuꝫ baurac lauet̄ ⁊ fricatione rubificet̄: poſteaquā volūtas apponendi ſanguiſugas affuerit in aquā proijciant̄ dulceꝫ ⁊ emūdentur: deinde apponātur.

¶ Ponit aliqua obſeruāda circa ſanguiſugas: ⁊ primo facit hoc. 2° cuidā docet ſuccurrere nocumēto. ibi 2ª: ꝙ ſi ſanguis nō cōſtringat̄. Pria in duas. Nā prio oñdit qd ſit faciēdū añ applicationē earuꝫ. 2° quid poſt. ibi 2ª: cūqꝫ hoc fuerit plene. Pria ī duas. Prio Aui. docet bonificare ſanguiſugas: docet ēt diſponere locū cui ſūt applicande. 2° ponit quoddā remediū quo ſanguiſuge loco applicent̄. ibi 2ª: ex eo aūt. Pria ī tres. Prio docet remouere nocumēta ab eis remouēdo aut abijciēdo malas. 2° eas bonificat ex ꝑte nutrimēti. 3° docet p̄parare locū vbi ſūt applicāde. ibi 2ª: ex eis parū. 3ª ibi: locus p̄terea. Primo dicit ꝙ ſanguiſuge āteqūā apponātur ſunt colligēde ꝑ vnū diē ante: ⁊ eas cōſtringēdo vomere faciam⁹ vt egrediat̄ in earū ventrib⁹ cōtentū: notū ē totū: deinde dec᷑ eis de ſanguine agni aut arietis: aut de alia re bona vt nutriāt̄ ex illa añquā ponāt̄: deīde ſumant̄ ⁊ eaꝝ viſcoſitas remoueat̄ cū aliquo qō ē vt ſpōgia. Cā hui⁹ vltimi ē. nam p° dꝫ viſcoſitas remoueri ne nimis adhereāt ⁊ ſint valde difficilis remotiōis. Sordities ēt ē abijciēda ne ſordidet ⁊ īficiat ꝑtē cui apponit̄. Etiā locus cui apponit̄ dꝫ lauari cū baurach. i. cū quodā ſale. nā baurach eſt ſpēs ſalis: ⁊ fricādo fiat illa pars rubea: deinde cū volueris apponere ſanguiſugas proijce eas in aquā dulcē ſupple clarā ⁊ mūdā: deīde pone eas ſupple mūdas ⁊ bene purgatas. Per dulcē illā intelligēdo aquā in qua nō ē notabilis ſapor: hic eniꝫ ē cōmunis modus vocādi aquā dulcem. Cā autē talis lotiōis ⁊ rubificationis eſt q: attrahat̄ ſanguis ad cutē vnde poterit melius ſanguiſuga attrahere.

Sciās ꝓ iſto caplō ꝙ medici in ſuo opere apponunt ſanguiſugas potiſſimuꝫ ꝑꝑ tria. Prio apponunt vbi flōmia fieri non pōt nec ventoſe poſſūt apponi. 2° q: inueniunt̄ aliqui qui abhorrēt extractiōeꝫ ſanguis per flōmiaꝫ ⁊ vētoſas. 3° q: aliqn̄ volumus eūare a loco medio non nimis ꝓfundo: q̄re ⁊c̄.

Ex eo auteꝫ qō eas efficit volūtarias ad ſe ſuſpēdēdum eſt vt locus luto liniat̄ aut ſanguine.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs vt adhereāt ſanguiſuge ꝙ debes linire locū cui debēt ſuſpendi ſanguiſuge luto aut ſanguine q: hoc facit eas eē volūtarias ad ſuſpēſionē. ¶ Nota ꝙ aliqn̄ ſanguiſuge reſpuūt ſe ſuſpendere parti ꝓpter fetoreꝫ aut maliciā partis: aut q: non ꝑcipit obiectuꝫ ꝯueniens reſiſtēte cute. Linire ergo cutem aliquo obiecto ꝯuenīēti vt luto ⁊ ſanguine vt adhereat ſanguiſuga vt obiectum ꝯueniens exequat̄.

Cūqꝫ he fuerint plene ⁊ eas proijcere volueris puluerīza ſuper eas paruꝫ ſalis aut cineris aut baurac aut ſete cōbuſte aut lini aut ſpongie cōbuſte aut lane cōbuſte ⁊ cadent. Et melius quidē eſt vt poſtquā cadūt loc⁹ vētoſa ſugat̄ ⁊ ex ſanguine loci parūper accipiat̄ vt morſure ipſaruꝫ malitia remoueatur.

¶ Oſtēdit quid faciendū ſit poſt appoſitōeꝫ eaꝝ: dicens ꝙ cū iſte fuerit plene ſupple q: ꝯtraxerūt multū de ſanguine ⁊ ſufficiēter ⁊ volueris remouere eas: tūc ꝓijce ſuꝑ eas

paruꝫ

paꝝ salis aut cineris aut determinati salis: q: baurac aut sete ꝯbuste aut lini aut spongie ꝯbuste aut lane ꝯbuste: naꝫ tūc cadent. ¶ Scd̄o dicit ꝙ meliꝰ est vt post sanguisugas sugat̄ locus cui apposite fuerūt cū vētosa vt accipiat̄ paꝝ de sanguine loci morsi vt remoueat̄ malitia morsure sanguisuge. s. ꝑ remotōeꝫ huiꝰ eūati sanguis. ¶ Nota ꝓ pte ꝙ sanguisuga aliqñ multū adheret: q: est valde auida ī attrahendo: ⁊ inde nocumentū sequit̄ q: euacuat etiā de sanguine meliori. Scias ergo ꝙ omīa pūgitiua ⁊ dissoluētia sanguinē remouēt eā a loco cui adheret. ¶ Nota ēt ꝙ locus merito est vētosa sugēdus. nam sanguisuga maliguat quātū cūqꝫ sit bona: vt ergo remoueat̄ hec malitia parum sanguinis sugēduꝫ est cū ventosa.

Qd̄ si sanguis non ꝯstringet̄ galle cōbuste aut calx aut cinis aut tegula ꝯbusta ⁊ subtilr̄ puluerizata superponat̄ aut reliqua ab istis ex eis que sanguinē ꝯstrigūt. Et hec quidē opꝫ vt sint apud eum preparata qui sanguisugas apponit cū ipse se suspēdant. Appositio preterea sanguisugaꝝ cōfert egritudinibꝰ subcutaneis sicut sahaf ⁊ alcuabe ⁊ eis similia.

¶ Nunc Aui. docet vni succurrere nocumēto: dicēs ꝙ si sanguis post remotōeꝫ sanguisuge nō ꝯstringat̄: tūc galle ꝯbuste subtilr̄ trite aut calx aut cinis vel tegula cōbusta supponant̄: aut similia ex ꝯstringētibꝰ sanguinē q̄ parata sunt apud ponētes sanguisugas cū ipse se suspēdūt. Ultimo īfert vtilitatē sanguisugaꝝ: quaꝝ appositio morbis cōfert subcutaneis sicut sahaf alcuabe ⁊ similibꝰ. ¶ Pro pte nota ꝙ post remotionē sanguisugaꝝ aliquotiēs fluit multꝰ sanguis: vt ī vno socio vidi cui se balneāti ī aqua adhesit sanguisuga circa testiculos a quo tātus sanguis exiuit vt putaret amisisse testiculos. Cuiꝰ cā eē potuit apertio orificij vene satis magne vel malitia morsure aut venēositas: aut q: vehemēter sanguis ꝯtētiua fuit debilitata vt multus inde flueret sanguis. Ex quo pꝫ cā quare facta scarificatōe nō tantꝰ fluit sanguis quātꝰ fluit multotiēs post appositōeꝫ sanguisugaꝝ: q: cā est malitia ꝯplōnis aut venenositas debilitās partē. ¶ Scd̄o nota ꝙ remedia q̄ in pte ponunt̄ ꝯferūt aut stipticādo ⁊ sic claudēdo viā ꝑ quā dꝫ venire sanguis: vt galle ꝯbuste ⁊ tegula ꝯbusta ⁊c̄. aut causticādo ⁊ corticē generādo vt calx ⁊c̄. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ he sanguisuge ꝯferūt sahaf ⁊ morbis subcutaneis cū īmediate educāt hanc mām subcutaneā. Sahaf enim sunt rubores pustulosi. Alcuabe sūt loca nigra melācolica ad sanandum difficilia: vt littera notat exterior.

¶ Caᵐ 23ᵐ de retentōe eoꝝ que euacuant̄.

A q̄ eūant̄ retinēt̄: aut ꝑꝑ māe iclinatōeꝫ absqꝫ alia eūone: aut ꝑꝑ icliatōeꝫ cū alia eūone: aut ꝓpterea ꝙ ipsamet eūatio iuuat̄: aut medicis īfrigidātibꝰ: aut stipticis: aut viscosis: aut adurentibꝰ: aut strictura.

¶ Nunc Aui. exequit̄ ponēdo cañ. circa retētionez eoꝝ q̄ superflue eūant̄ ⁊ maxie circa retētōeꝫ sanguis: sicut eiꝫ superiꝰ determiauit de eūone per farmacū: deinde ēt posuit cañ. circa retentōeꝫ eūonis superfluētis: sic ⁊ hic determiato de eūone sanguis habuit determiare de retētōe eūonis supfluētis. Et diuidit̄ pn̄s caplm̄ ī tres ptes pricipales. Prīo Aui. ꝑmittit modos retētōis eūonis. 2ᵒ illos declarat. 3ᵒ ostēdit ītentōes q̄ hn̄t in retentiōe eūonis. ibi 2ᵃ: ⁊ retētio qdeꝫ. ibi 3ᵃ: ⁊ dicemꝰ. ¶ Dicit pᵒ ꝙ ea q̄ eūant̄ retinent̄: aut īclinādo: aut deriuādo māꝫ supple a parte a qua declinat ad partē aliā: ⁊ hoc aut eūando aut nō eūando: aut retinet̄ eūatio augendo ⁊ iuuādo eūonez: aut retinet̄ per medicinas infrigidātes aut stipticas aut viscosas aut adurētes: aut vltio per stricturaꝫ ptis. ¶ Nota ꝓ pte ꝙ cañ. hic positi differunt ab aliqbꝰ superiꝰ positis: q: isti sunt cōes ad quācūqꝫ eūonez retinendā quāuis maxie intelligat̄ ꝓ sanguis retentōe: ibi aūt maxie attendunt̄ ꝓ intentōe eūonis ꝑ farmacū. ¶ Scd̄o nota ꝙ ⁊ si per apitiua retinet̄ fluxus reducit̄ tñ hec retētio ad aliquē modū retētionis dictoꝝ. Nā si fiat fluxus vētris ꝑꝑ oppilatōeꝫ aperitiua aperiēdo ⁊ d̄riuādo mās ad vias vrine retinet fluxū aut augēdo eūonē ꝑ ptē eādē. Uel dicēdum ꝙ apitiua nō de ꝑ se remouēt fluxū sꝫ de ꝑ accñs: nō eiꝫ opponūt se fluxui q: māe opponāt se: sꝫ remouēt aliqd̄ vt oppilatōeꝫ: ꝑꝑ cuiꝰ pñtiā seqbat̄ fluxꝰ. ¶ Nota vlteriꝰ ꝙ hoꝝ retinētiuꝫ eūones talis pōt dari sufficiētia. Naꝫ exn̄te fluxu aut mā est ī fluxu ad pteꝫ per quā est fluxꝰ: aut mā est ī parte ī qua vel ꝑ quā ē fluxꝰ. si mā est ī fluxu ⁊c̄. aut fit retentio diuertendo māꝫ ne fluat per illā pteꝫ eūando. s. illā māꝫ ꝑ pteꝫ aliā: aut nō eūando: sꝫ ipaꝫ ꝑ alias dispgēdo ptes: ⁊ sic habemus duos modos retētōis q ponūt̄ ī principio. s. ꝑ iclinationē materie ad partē aliā a pte ī qua seu ꝑ quā fit fluxus. Et hoc aut absqꝫ alia eūatiōe: ⁊ sic habemꝰ primū modū. vel cū eūatiōe alia: ⁊ sic hēmus scd̄m modū: quoꝝ modorū exēpla ī sequētibꝰ ponā. Si vero mā sit fluxa ⁊ ñ mobilis ad partē: tūc aut retinet̄ ista eūatio eūando illā mām que ē cā fluxꝰ: ⁊ sic retinet̄ iuuādo aut augēdo fluxū: ⁊ sic hēmus tertiū modū q: retētio fit dū ipamet eūatio iuuat̄. Fluxus eiꝫ fluxu retinet̄ ⁊ vomitꝰ vomitu 16ᵃ tertij. c. de cura fluxus oīum modoꝝ. Aut fit retētio imobilitādo materiā ipam ⁊ ingrossando siue sit mobilis ad ptē siue sit in pte cōtenta: ⁊ sic hēmus quartū modū retētiōis ꝑ infrigidātia. Aut fit retētio ꝯstrigēdo vias per quas fluētes debēt trāsire māe: qd̄ fit prīo ꝑ cōstipātia cōstringētia vniēdo vias: aut hoc fit cōiungēdo ptē solutā pti nō solute faciēdo etiāꝫ mā adherere: que itentiōes cōplent̄ ꝑ viscosa. Aut fit ista retētio ex parte supra orificiū apponēdo ⁊ generando aliqd̄: que intētio cōplet̄ per adurētia ⁊ causticātia corticē seu crustaꝫ generātia in superficie membri. Aut vltimo prohibetur fluxus artificialiter materie transituꝫ ꝓhibendo vt constringendo.

Scias ꝙ in retentiōe ⁊ maxie fluxus modoꝝ oīuꝫ ꝯueniunt iste itētōes. Pria est diuersio siue euacuatōe que fit per vētosas ⁊ fricatōes ⁊c̄. huiusmōi: ⁊ cū euacuatōe q̄ fit ꝑ ꝓuocatōem vrine vel sudoris vel vomitꝰ ⁊ ēt ꝑ flōmiā vel ventosas cū scarificatōe ⁊c̄. 2ᵃ ē eūatio que cōtingit fieri ꝑ farmaciaꝫ. 3ᵃ ē igrossatio ⁊ imobilitatio māe que ꝯpleri potest per frigida ⁊ narcotica. 4ᵃ ē stipticatio que fit ꝑ medicinas stipticas. 5ᵃ est iuiscatio siue glutinatio que ꝯplet̄ per similes mediciās: ⁊ hoc ꝓprie ꝯuenit qñ est solutio ꝯtinui vel fractura. 6ᵃ ē causticatio ⁊ adustio que ꝯplet̄ ēt cū causticis ⁊ adurētibus. 7ᵃ pōt esse clausura que ꝯpleri pōt aliqñ cū ligatura ⁊ cū adherētibus ad foramē vie siue cū pili leporis apponunt̄ in foramine artarie ad restringendū fluxuꝫ sanguis: ⁊ i fluxibus vētris exhibemꝰ genera gūmi aut dragagāuꝫ gūmarabicuꝫ: masticeꝫ thus ⁊ alia huiusmodi que hēant adherē orificijs venaꝝ itestinoꝝ ⁊c̄.

Et retētio quidē eūonis ꝑꝑ attractōꝫ sine alia eūone ē sicut appositio vētosaꝝ sup māmillas facta ad hoc vt sanguis fluxus ex matrice ꝓhibeat̄: sed melior attractio ē cū qua existit sedatio doloris illiꝰ a quo trahit̄.

¶ Nūc Aui. exequit̄ de istis modis retētionū. Et diuidit̄ in tot quot modos ponit retētionū. ibi 2ᵃ: eūatiōis quipē. ibi 3ᵃ: ⁊ medicine. ibi 4ᵃ: ⁊ stiptice. ibi 5ᵃ: ⁊ adurētes. ibi 6ᵃ: sed eiꝰ quidē. Prima ī duas. Prīo determiat de retētione ꝑ inclinatiōeꝫ sine alia eūatiōe. 2ᵒ de retentiōe que fit cū alia eūatiōe. ibi 2ᵃ: in ea quidē. ¶ Prīo dicit ꝙ retētio eūatiōis ꝓpter attractionē supple aut inclinationeꝫ ad ptē aliā non aliter eūando ē sicut appositio vētosaruꝫ sub māmillis ad hoc vt retineat̄ fluxus matricalis. Melior tñ iclinatio ⁊ diuersio ē que fit sedato dolore ptis a qua trahitur. ¶ Pro pte nota ꝙ appositio vētosaꝝ in hoc cāu ītelligi pōt. s. ꝙ ponātur vētose supra māmillas: q: in loco pectoris exn̄te supra radicē māmillaꝝ ⁊ ñ supra māmillas ꝓpter cām dictā ī caplō de vētosis. 2ᵃ fit appositio ⁊ melior ē apponēdo vētosas sub māmillis: vt vult Gal. cōmento allegato 5ᵃ affo. ꝯmēto 51ᵒ: ⁊ tūc exponit̄ supra māmillas. i. circa māmillas. ¶ Scd̄o nota ꝙ cū vene sanguinē defcrētes ad māmillas colligate sint venis ad matricē sanguinē defcrētibꝰ vt notat anothomia: iō vētose māmillis apposite aut sub māmillis ꝑ illas attrahēdo venas inclinant mām ad ptē oppositā. ¶ Tertio nota ꝙ iclinatio ad ptem oppositā sine alia eūatiōe in quibusdā casibꝰ fieri pōt. Primus cāus ē nō exn̄te repletiōe totiꝰ: imo potiꝰ quasi inanitiōe vt mā que iclinat̄ seu diuertit̄ locū hēat ad quē. s. possit inclinari vt etiā mēbrū ad qd̄ iclinat̄ mā repellēda nō ex toto respuat hāc mām declinādā. Scd̄s cāus est materia declināda exn̄te pauca que declinata ⁊ dispsa per mēbra possit a mēbris superari. Tertiꝰ cāus ē qñ hec mā nō fuerit vehemēter aut ipetuose fluens: q: mām ipetuose fluētē nō poteris aliter q̄ꝫ eūando sufficiēter declinare. Quartus cāus ē: mā nō exn̄te furiosa ita vt eiꝰ retentōe ñ timeat̄ nocumentū ī toto. Quintꝰ cāus ē: virtute exn̄te debili nō tollerāte aliā eūationē. Ultimo ex p̄habitis memoranduꝫ ꝙ cū dolor attrahat melius ē ipm̄ priꝰ sedare tāquā rē ꝓhibentē vt fiat debita inclinatio.

Et ea quidē q̄ fit ꝓpter attractionē que ē cū eūone est sicut flōmia basilice facta ꝓpter hoc: aut retentio vomitus fluxui vētris: aut fluxus ventris vomitui: aut vtrorūqꝫ retentio ꝓuocatione sudoris.

¶ Nunc determiat de retētiōe ꝑ inclinationē que fit cū alia eūatiōe: dicēs ꝙ retētio facta per īclinationē cuꝫ alia eūatōe ē sicut flōmia basilice ꝓpter hoc facta: aut sicut retentio vomitꝰ per fluxū vētris aut ecōtra: aut sicut vtrorūqꝫ retētio ꝓuocādo sudorē. ¶ Pro pte nota ex dictis ꝙ exn̄te repletiōe ī toto. 2ᵒ multa ⁊ furibūda fluēte mā. 3ᵒ mā exn̄te furiosa. 4ᵒ etiam ꝯstāte virtute diuertēdū ē euacuādo mām. Dictoꝝ cā pꝫ ex dictis ī parte p̄habita. ¶ 2ᵒ nota ꝙ flōmia basilice vt colligitur 16ᵃ tertij: ⁊ a Mesue in suo d̄ appropriatis ī. c. de cura fluxꝰ sanguis cōfert ī sputo sanguis eūando a pectore ⁊ diuertēdo sanguineꝫ a fluxu. Aliud quod ponitur in exemplis notū est.

Et eūonis quidē iuuamētū ē sicut stōaci ⁊ itestinorū mūdificatio ab hūoribꝰ viscosis malis labere faciētibꝰ cū pigra ⁊ sicut studiū qd̄ adhibet̄ ad os stōaci mūdificādū vomitu ꝓpter icisioneꝫ materie vomitꝰ māsiue.

¶ Determinat de retentiōe que fit augēdo siue vigorādo eūoneꝫ quā volumꝰ retinere: dicēs ꝙ iuuamentū euacuatōis. s. aucte ⁊ vigorate ī retinēdo. s. eūoneꝫ ē sicut mūdificatio cū pigra aut ierapigra ab humoribꝰ viscosis faciētibꝰ fluxū sicut ēt studiū adhibitū ad mūdificādū os stomaci ꝑ vomitū quo eūat̄ icisa mā māsiua. ¶ Pro pte pᵒ nota ꝙ eūatio vigorat̄ vel auget̄ ꝓ retinendo fluxuꝫ in quibusdaꝫ casibꝰ vbi sit mā in mēbro ꝯtenta ⁊ nō fluens q: in corpe manēs que sit cā fluxus. Exēpli cā: qs hꝫ humores ī stomaco quisui viscositate faciūt cibū lubricare: aut etiā hꝫ in ītestinis colerā cōmixtā flegmati tenaci ⁊ viscoso q̄ stimulādo virtutē ⁊ excoriādo ē cā fluxꝰ sanguis: tūc cum

Pro causis autē eūonis aucte lege Aui. ī scd̄a huius doctria scd̄a sūma prima. c. xvij. parapho illo: Eūatio autez. Et ꝓ iuuamentis lege Mesue in suo de ꝯsolatiōe intētione tertia. c. iij. parapho illo: Auxiliabimur ergo ⁊c̄.

remota cā remoueatꝛ effect⁹ augēdus ē flux⁹ aut vigorandus dictā educēdo mām. ¶ Hic tñ notādū ē eūationē augeri aut vigorari respectu eiusdē materie cū intēdis etiaȝ fluxū retinē aut respectu alteri⁹. exēpli cā: aliquotiēs euacuando coleram aut flegma viscosum retinemus fluxū lientericum aut sanguineum.

Dubitatur sine argumētis et est bonū in practica: Utrū talis eūatio debeat augeri aut vigorari per medicinas attrahētes a specifica forma: an per medicias eūantes ꝯprimēdo? Et rñdendū ē: ⁊ sit pria ꝓpō ꝙ si fluxus ventris sit oppilatiu⁹: exēpli cā sit flux⁹ vētris chylosus fact⁹ ꝓpter oppilationē venaꝝ meseraicaꝝ: tunc stiptica ⁊ eūantia cōprimēdo nō cōueniūt. Cā ē hec q: huiusmodi āpli⁹ oppilādo ⁊ stipticādo augerēt fluxū. ¶ Secūda ꝓpō: mā oppillāte exñte multa ⁊ grossa eūantia attrahēdo ꝯueniūt: ꝓpō pȝ sic. Talis mā educēda ē per secessuȝ ergo ⁊c. Añs colligitꝛ 7° terapē. ad finē ī illa pte: renes aūt ⁊ vesica. Cōsequētia tȝ q: nō vr ista mā alio farmaco educenda. ¶ Tertia ꝓpō: mā exñte pauca ⁊ ī ꝯcauitate epatis aut meseraicaꝝ cōiter farmaco a tota specie attractiuo talis mā ē educēda. ꝓpō ꝓbatꝛ cū hec educēda sit ꝑ secessuȝ vt colligitꝛ dicto loco ⁊ fen pñti prio. c. ¶ Quarta ꝓpō: mā exñte modica ⁊ circa epatis gibbū nō ē vigorāda eūatio per secessum. ꝓpō arguitꝛ sic: Alijs paribus hec mā educēda ē per vias vrine: ergo ⁊c. nota ē ꝯñtia: pȝ etiā assūptum ex locis iā dictis. ¶ Quinta ꝓpō: mā exñte viscosa aut subtili valde ībibita talia cōprimētia nō cōueniūt ī ꝓposito q: ꝑāplius īuiscant ⁊ īpingūt māȝ. ¶ Sexta ꝓpō: ī alijs materieb⁹ humoralib⁹ ab istis: stipticātia ⁊ ēt eūantia cōprimēdo cōueniūt. pȝ ꝓpositio: prio per auctoritates ⁊ ex cā: q: postquā ista eūauerūt mās cōstipant ⁊ ꝯfortant ⁊ vniūt ductus ⁊ cānales: vnde in fluxu colerico seu disinteria colerica cōuenit reubarbaꝝ assatū qđ per assationem fit magis stipticū. Cōpetunt etiam mirabolani assati: ⁊ exhibetur etiam medicina dicta michelcta.

Dubitatur vtrum in quolibet fluxu māli seu ꝓueniēte ꝓpter malā ꝯplōnē cū mā sit necessariū euacuare? Qđ sic arguitꝛ: mala cōplō cū mā per eūationem eūatur: ergo ⁊c. Cōsequētia videtꝛ satis nota: ⁊ assumptū ē Aui. in hac fen. c. 2°. ¶ Oppositū arguitꝛ: mala cōplō cū mā qñqȝ curatꝛ sola alteratiōe: ergo nō semꝑ requiritꝛ euacuatio. Añs fuit tactū supra: vt pȝ in mā reducibili ad benignū. ¶ Pro dubio sit hec pria ꝯclō: In fluxu ꝓueniēte ꝓpter malā ꝯplōnē sine mā sola sufficit alteratio: hec ꝓpō ideterminate arguitꝛ sic: in tali fluxu remotio cāe sufficit: ergo ⁊c. Añs ē notū ⁊ tenet ꝯñtia vbi mala cōplō sine mā sit cā hui⁹ fluxus. ¶ Scđa cōclō: in fluxu ꝓueniēte a mala cōplōne sine mā multotiens ꝯuenit eūare sine formatōe rōnis. pȝ ꝯclō exēplo sic. Sit eiȝ ꝙ stomac⁹ hēat malā cōplexionē humidā aut frigidā: sit vltra ꝙ flegma multiplicetꝛ ī stomaco ⁊ foueat malā cōplōnē frigidā aut humidā ī stomaco: ita tñ ꝙ ad malā cōplōnē frigidā factā sequatur fluxus liēteric⁹: ī isto cāu ē eūandū flegma vt illud sine cuius eūatiōe nō curatꝛ fluxus. ¶ Tertia cōclō: flux⁹ mālis vtplurimū curatꝛ per eūationē māe a qua depēdet. Pȝ cōclusio cū plurimū mā causans fluxū sit ꝑter nāȝ. ¶ Quarta cōclō: ī fluxu ꝓueniēte ꝓpter malā cōplōnē cū mā aliquādo sola sufficit alteratio. Pȝ per rōeȝ post oppositu3. Istis hītis pȝ solō ad obiectū primū. Ad qđ dicitꝛ ꝙ mala ꝯplō cū mā ñ reducibili ad benignū curatꝛ ꝑ eūonem: mala aūt ꝯplō cū mā reducibili ad bēignū pōt curari ꝑ sola alteratiua. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ in lr̄a ponitꝛ pigra qđ idem ē ꝙ amara: hyera aūt idē ē ꝙ bñdicta: īde hyrapigra quasi benedicta amara medicina. Que aūt sint oꝑatiōes hyerepigre videatis 5° cañ. c. de hycrapigra. ¶ Ulterius nota ꝙ mā exñte in stomaco que vomitu curatꝛ aliqñ est viscosa adherēs que ob istā cām vocatꝛ māsiua quasi apta manere q̄ materia purgatꝛ per vomituȝ propter factaȝ incisionē preparātem ad taleȝ euacuationē. nam incisio viscosi est eius preparatio ad expulsionē.

Et medicine quidē īfrigidātes liquide cōgelāt ⁊ orificia constringūt ⁊ coangustant.

¶ Nūc notificat aliā rē retinētē eūationem: dicēs ꝙ certe medicine infrigidātes cōgelant rē liquidā ⁊ cōstringūt ⁊ coangustāt orificia ꝑ que debēt trāsire māe. ¶ Pro pte notādū hanc partē ītelligi taȝ de medicinis frigidis actu q̄ȝ potētia q̄ȝuis principalr̄ ītelligatꝛ de frigidis ī potētia. ¶ Scđo nota ꝙ cū de nā frigidi sit infrigidare cōgelare ⁊ īmobilitare: iō vbi fluens mā sit subtilis ⁊ liquida ⁊ supple calida: acuta frigida ꝯueniūt ingrossando refrigerādo ⁊ cōgelando mām. In fluxu tñ māe viscose fride frida per amplius inuiscātia nō cōueniēt. Cōferūt etiā frigida constringēdo meatus ⁊ vias per quas he medicine trāsire debent. ¶ Ulterius nota ꝙ nō solū stiptica cōueniūt in fluxu: īmo multotiens stupefaciētia p° vbi mā sit subtilis acuta mordax. Hec eīm stupefaciētia ꝓuocādo somnū cōueniūt īmobilitando materiā ⁊ ingrossando: somnū etiā ꝓuocādo fluxū ꝓhibēt ⁊ cōstringūt: que tamē non sunt ministrāda nisi vbi alia remedia non cōtulerūt ⁊ magis exterius q̄ȝ interius sunt approximanda cum nocendo notabiliter suum afferant iuuamentum.

Et stiptice quidem medicine materiā coartant ⁊ cānales constringunt.

¶ Nunc Aui. tāgit aliud ꝯstringēs fluxū: dicens ꝙ stiptice medicine ꝯstringūt mām: cōstringūt etiam cānales. ¶ Pro parte nota ꝙ cum stipticitas fundetꝛ in substātia terrea ⁊ sicca cui⁹ cē est ꝯdēsuȝ ⁊ vnitū: iō stiptice medicie hūt ꝯdēsare ⁊ vnire ⁊ igrossare māȝ: hūt ēt cānales ꝯstringere ⁊ adunare: tuti⁹ ē ergo applicāda corporib⁹ frida medicia: vitāda tñ ī fluxu oppilatiuo: vt est tactū ꝓueniente a mā subtili indebita: aut etiā a mā viscosa.

Et viscose quidē medicie oppilatōes in cānaliū orificijs efficiūt: q̄ si fuerit acute exiccatiue plus oꝑabuntꝛ illđ.

¶ Tāgit aliud dicēs ꝙ medicie viscose iō ꝯstringūt: q: in orificijs cānaliū efficiūt oppilatōes que hoc forti⁹ operantꝛ exiccatiue exñtes ⁊ acute. ¶ Nota ꝓ parte ꝙ de rōe viscosi est viscare ⁊ adherere: ⁊ iō si ponatꝛ ī orificijs aut in vijs adheret parietib⁹ vie ⁊ parietē trahit versus parietē: ⁊ talr̄ oppilādo fluentē tenet māȝ: ac ēt positū supra orificiū ꝯtinuū exñs ⁊ tenax māe prohibet exitū. ¶ Scđo nota vt euitetꝛ dubiū ꝙ viscosuȝ pōt intelligi acutū: q: penetratiuū ꝑ aliquas partes acutas q̄ penetrādo magis ꝓfundātur ⁊ īuiscantꝛ. Exiccatiuū etiā exñs viscositate ēt oppilatōeȝ causat tenaciorē: vt pȝ ī experientia de viscosa aliqualr̄ exiccāte vt đ bitumīe ⁊ similib⁹. i. de colla. 2° per rē viscosaȝ exiccatiuā ītelligere possum⁹ rē viscosaȝ sui acuitate ⁊ exiccatōe causticā ꝑ q̄s medicias causatꝛ escara seu ēt cortex dur⁹ ⁊ tenax: q̄uocūqȝ ꝑs exponatꝛ ꝯtinet veritatē.

Et adurētes quidē cortices efficiūt vt super cānalis orificiū maneāt ⁊ ipsuȝ claudāt ⁊ ꝯfirmēt: sȝ tñ eaꝝ ipedimētuȝ timetꝛ: ⁊ hoc est qm̄ possibile est vt cortex rūpatꝛ ⁊ eradicetꝛ ⁊ amplificatio foraminis augmētetur. Et ex adurentibus quideȝ sunt quedā in quib⁹ existit stipticitas sicut attramentū: ⁊ quedā in quib⁹ nō: sicut calx non extincta. Et adurentes quidē stiptice sūt necessarie vbi volūtas est vt cortex sit fixus. Et alie sūt necessarie vbi volūtas est vt cortex cito cadat. Et ei⁹ quidē que fit strictura: alia est cū clausura foramis ⁊ coartatōe ad hoc vt ipsi⁹ partes in vnuȝ ꝯducantꝛ: sicut ꝯstringitꝛ illud qđ est supra cubitū cū flobothomator in basilica errās percutit artariā: ⁊ alia est q̄ fit oppilatōe orificij vulneris ⁊ clausure vie eūati sicut pilos leporis in vulnus ponim⁹. Dicemus ergo ꝙ si sanguinis cursus ex apertiōe orificiorū venaꝝ fuerit: stipticis medicabitꝛ vt orificia venaꝝ ꝯstringantur. Et si ex ruptura fuerit stipticis glutinosis sicut terra sigillata. Et si ex corrosione fuerit eo ꝙ carneȝ nasci facit cū eo qđ corrosionē abstergit.

¶ Tāgit aliud restrictiuū flux⁹ p adurētia: dicēs ꝙ medicine adurētes faciūt cortices manētes supra orificia cānaliū: quaꝝ tñ medicinarū adurentiuȝ timetꝛ impetus: q: possibile ē rūpi corticē ⁊ radicari vñ augmentatꝛ foramen. Ex adurētibus tñ medicinis quedā sunt stipticitate participantes sicut ē attramētū: ꝑ attramētū ītelligēdo vitriolum aut spēs eius. quedā sunt ñ stiptice sicut calx nō extincta. adurentes aūt stiptice sūt necessarie vbi volumus corticeȝ ⁊ fixaȝ remanere: alia vero vbi volumus corticeȝ cito cadere. ¶ Dicit penultio ꝙ retentio supple fluxus que fit per stricturā alia fit claudēdo ⁊ cōstringendo foramē vt partes foramīs reducātur in vnū sicut stringitꝛ supra cubitū cū sunt aut corrigia cū flōmator errās flōmādo basilicā ꝑcussit artariā. Alia ē oppilāda orificiū vulneris ⁊ etiā claudēdo viā sicut cū vulneri pilos leporis īponim⁹. ¶ Ulteri⁹ Aui. tāgit ītentōes hñdas in fluxu sanguis dicēs: Si fluxus fiat ex aptōe orificioꝝ venaꝝ debes medicari stipticis medicis vt fiat applicatio stipticoꝝ orificijs: ⁊ si fluxus fiat ex ruptura ꝯpetūt glutinosa sicut terra sigillata: ⁊ si fiat ꝓpter excoriationē curetꝛ ꝑ generātia carnē aut per cōstringētia reȝ corrodēteȝ. ¶ Pro pte nota p° ꝙ īter medicinas adurnetes causticas siue corrosiuas ⁊ putrefactiuas est dr̄ia. Adurētes eiȝ seu caustice dicuntꝛ q̄ pteȝ mēbri ꝯuertēdo in fumositatē terreū siceū cinereū relinqnūt siue sint tales actualr̄ siue potētialr̄. Medicine aūt putrefactiue dicuntꝛ q̄ humorē aut pteȝ mēbri ꝯuertūt ī putredinē. Ille vero dicuntꝛ corrosiue que corrodūt seu separāt partē a pte dato ꝙ nō putrefaciāt. ¶ Ad ꝓpositū q̄rimus aliqñ retinere sanguinē pteȝ cinereā terrestrē relinquēdo vt tāq̄ȝ escara seu crusta claudat ⁊ oppilet orificiū cānalis: iō tūc medicine adurētes ⁊ caustice ꝯueniunt. ¶ Scđo nota ꝙ medicie adurentes seu caustice sūt cauēde in mēbris pricipalib⁹ ⁊ ī mēbris neruosis ⁊ vehemētis sensus cū nō faciāt nocumēta pteȝ corrūpēdo mēbri. ¶ Tertio nota ꝙ in approximatōe

Scias ꝙ medicina viscosa ē duplex. Quedaȝ ē actu talis sicut viscus: quedā ī potētia talis sicut fūgi portulaca ⁊ omē ex quo fit humor viscosus. Hec distinctio colligitꝛ ex dict Aui. scđo cāonis tractatu prio. c. iiij. parapho illo: Per viscosaȝ vero signam⁹ ⁊c. ⁊ ibi tu lege Gētiles ⁊ scies eius vtilitatem ⁊c.

in approximatõe hoꝝ causticoꝝ multiplex est timor. Primꝰ q tangit᷑ in lr̃a ne rũpat᷑ cortex ⁊ remaneat foramẽ amplius preexñte. 2ꝰ timor est de nimia itẽsione doloris: ⁊ iõ ista caustica nõ ꝯueniũt nisi vbi alia remedia non iuuerit. ❡ Ulteriꝰ nota ꝙ approximãdo causticũ aliqñ ĩtendimus corticẽ gnãre fixũ vbi nimiũ timemꝰ fluxũ ex amotõe corticis. Aliqñ vero nõ timemꝰ hoc: ⁊ tũc causticũ magis applicat᷑ grã remotõis putrefactõis aut alteriꝰ q̃zuis ẽt ĩtendamꝰ ꝑ ip̃z sedare fluxũ. Ex dictis ẽt pꝫ ꝙ caustica securiꝰ applicãt᷑ exterioribꝰ q̃z ĩterioribꝰ: imo ĩterioribꝰ nõ pñt nisi cũ magno applicari ꝑiculo ⁊ pluriũ ꝑtiuꝫ causticatõe.

Dubitat quis an calx extincta sit stiptica:

Q̃d sic arguit᷑ ꝑ modũ loquẽdi Aui. qui dixit calx ñ extincta quasi denotet talẽ calcẽ extĩctã ẽe stipticã. ❡ Oppositũ arguit᷑ q: calx nõ extincta nõ ẽ stiptica: ergo minus extincta. Añs in lr̃a ponit᷑. ꝯsequentia tenet q: per extinctionẽ retinet᷑ siccitas calcis. ❡ Pro ꝑte dubij ꝓbabilr̃ teneri põt calcẽ extinctã nõ extincta esse stipticiorẽ. Probat᷑ q: apposita aqua calci actuatis ꝑtibꝰ igneis fit subtiliũ partiũ calcis resolutio ⁊ euaporatio: iõ partibus terrestribꝰ remanẽtibꝰ calx põt ẽe siccior ⁊ etiã magis stiptica. ❡ Scd̃o tenẽdũ calcẽ nõ extinctã fortiꝰ exiccare: pꝫ ꝓpõ ꝓpter partes igneas ⁊ acutas ĩ ip̃o plus abũdare: tũc pꝫ sol̃o ad obiectũ. ❡ Et nota p̃mo ꝙ si volumꝰ tenere viam oppositã habemꝰ rñdere ad Aui. ꝙ notãter dixit calx nõ extincta: nõ q: calx extincta nõ sit stiptica: sꝫ q: extĩcta nõ ẽ causticũ forte ꝑ q̃d intẽdimus generare corticẽ. ❡ Pro 2a ꝑte nota ꝙ ex parte ꝯcipit᷑ duplex modus stricture. Unꝰ qui fit stringẽdo partẽ suꝑiorẽ vulneris: ne per ipsam mã fluat ad vulnus sicut cõstringit᷑ supra cubitũ cũ flobothomata ẽ artaria intẽdẽdo flõmare basilicã. Scd̃s autẽ modus ẽ ligãdũ aliq̃d supra orificiũ: ⁊ differũt isti duo modi: q: p̃mꝰ nõ ẽ sine ĩpedimẽto. nã cũ per p̃mã ligaturã ꝓhibeat᷑ trãsitꝰ spũuꝫ ⁊ humoꝝ per ip̃am valde debilitatur mẽbrũ: ꝑ scd̃aꝫ nõ sit tãta mẽbri debilitas. ❡ Ulterius nota ꝓ parte 3a ꝙ ĩtentio Aui. ẽ p̃cipalr̃ determĩare de retẽtione fluxꝰ sanguis explicãdo q̃ directe ponunt᷑ fluxui: iõ dictas ĩtentões solũ explicauit ĩ parte. Nã sanguis fluit ex vena aut q: orificiũ debilitatũ ẽ ⁊ aꝑtũ: ⁊ quãtũ ad hoc ꝯueniũt stiptica q̃ hñt ꝯstrĩgere ⁊ adunare orificiũ. Aut fit iste fluxꝰ ꝓpter rupturã vene: ⁊ in isto casu ꝯueniũt stiptica ꝯglutinosa sicut terra sigillata q̃ ꝯstipãdo ꝯstringit foramẽ ⁊ viã glutinãdo ẽt ꝑtes solutas applicãt parti. Aut 3o causat᷑ iste fluxꝰ sanguis facta excoriatõe ⁊ remotõe partis: ⁊ tũc generatiua carnis ⁊ recõpensantia deꝑditũ ꝯueniũt. Si tñ sit corrosio ꝓueniẽs ex mã putrida corrũpente seu corrodẽte ꝯueniũt abstergẽtia ꝑtẽ corrosaꝫ ⁊ mãꝫ corrodenteꝫ: in applicãdo tñ talia medicamina est talis ordo. Nam vbi corrosio est vehemẽs primo est abstersio sicda: deide carnis generatio: vbi vero corrosio ẽẽt pauca simul poterit abstersio fieri ⁊ carnis generatio.

❡ Cam 24m de sanatõibus oppilationũ.

Ꝓpilatões auteꝫ sũt ex humoribus grossis aut viscosis aut multis.

❡ In hoc capl̃o ꝓseq̃uit᷑ determinãdo de quodã morbo ꝯpõnali. s. de oppilatõe. Quare aũt nõ de alijs in fine. c. dicet᷑. Diuidit᷑ autẽ cam ĩ tres ꝑtes p̃cipales. Pr̃io ꝯdit a quibꝰ causant᷑ cõiter oppilatões quibꝰ ẽt curent᷑. 2o ĩter oppilatões rõne mẽbroꝝ oppilatoꝝ quãdã ponit dr̃iaꝫ. 3o Aui. quẽdã annectit cañ. ibi 2a: ⁊ ex oppilatõibꝰ. ibi 3a: ergo cuꝫ. Pr̃ia in duas. Nã po tangit cãs oppilãtes. 2o ponit ĩtentões curatiuas. ibi 2a: ⁊ multoꝝ qdeꝫ humoꝝ. Primo dicit ꝙ oppilatiões causant᷑ ab hũoribꝰ viscosis grossis aut multis. ❡ Pro ꝑte nota po oppilatõeꝫ esse triplicẽ. s. attenuatoriã coartatoriã ⁊ carnosaꝫ. Pr̃ia est q̃ causat᷑ ꝑ ꝯstrictõeꝫ mẽbri ⁊ applicationẽ ꝑtis ad ꝑteꝫ: sicut vena vehemẽter exiccata aut artaria eoꝝ ꝯstrĩgit᷑ ꝯcauitas sicut fit ẽt cõstricta vena cũ fame: q: eiꝰ ꝯcauitatis fit constrictio seu paucificatio. Quedã vocat᷑ oppilatio carnosa qñ res carnea oppilat ꝯcauitatẽ vt ĩ polipo nariũ fit: q: auctis carnibꝰ nares cõstrĩgunt᷑. 3a vocat᷑ coartatoria qñ res oppilãs ⁊ coartans meatũ nõ est caro sꝫ humor aut aliq̃d p̃ter nãꝫ. ❡ Applicãdo ad ꝓpositũ Aui. hic ponit curã oppilationũ ꝓcedentiũ ex humoribꝰ. Ex dicta distĩctione q̃zuis non sit nimiũ ad ꝓpositũ poterit ĩuestigari an oppilatio sit morbꝰ fiens aut factꝰ. Nã ꝓbabilr̃ po teneri põt oĩs oppilatio est morbꝰ fiens. Nã ꝓbat᷑ ad modũ medicoꝝ q: oĩs talis pẽdet a cã: ergo ⁊c̃. Cõseq̃ntia nota ⁊ assumptũ pꝫ. Nã po coartatoria ⁊ carnosa pẽdent a carne aut alia re oppilãte ⁊ coartante. Itẽ attenuatoria pendet a siccitate aut aere ꝯstrĩgente. 2o est ẽt tenendũ nõ quãlibet oppilatõeꝫ esse mãleꝫ: q: nõ q̃libet pendet a mã hũorali: ergo ⁊c̃. Cõseq̃ntia nota: ⁊ añs pꝫ cũ aliq̃ pendeat a lapide. ❡ Tertio nota ꝙ via oppilat᷑ aut q: aliqd adheret vie ⁊ sic humorẽ habemꝰ viscosuꝫ sui adherentia ⁊ corpulẽtia oppilãtem. 2o via oppilat᷑ q: in ipsa aliq̃d ĩcuniat᷑ sicut est humor grossus q sua grossitie adheret. Aut 3o oppilat᷑ via q: aliq̃d conculcat᷑ ĩ ipsa vt humor multus dato ꝙ subtilis ⁊ non viscosus. Tres ergo causas in littera sufficiẽter tetigit Aui. ⁊c̃.

Et multoꝝ quideꝫ humoꝝ qñ cuꝫ eis alia nõ fuerit cã malitia remouebit᷑ extractõe ipsoꝝ flõmia aut ventris fluxu facta. Et si grossi fuerint ĩdigebunt eis q̃ resoluãt. Et si fuerint viscosi ⁊ maxĩe si fuerint subtiles erunt eis necessaria ea q̃ ĩcidãt. Et tu quidẽ iã sciuisti differẽtiã inter grossuꝫ ⁊ viscosum ⁊ ꝙ est sicut differẽtia ĩter gluten liquidũ ⁊ lutũ: ⁊ grosso quidem resolutiuũ ẽ necessariũ ideo vt ipsuꝫ attenuet ⁊ eiꝰ expulsio fiat facilis: ⁊ viscoso ĩcisiuuꝫ est necessariũ ideo vt iter ipsum ⁊ id cui adhesit penetret ⁊ inter ea separationẽ faciat ⁊ vt ipsuꝫ in parua secet frusta: qm̃ viscosum oppilat ꝓpterea q: adheret ⁊ ꝓpter suaruꝫ partiuꝫ ꝯtinuatõeꝫ.

❡ Exequit᷑ Aui. tãgẽdo cãs haꝝ oppilationũ. Et primo facit hoc. 2o tãgit cañ. erroris correctiuũ. ibi 2a: oꝫ auteꝫ. Dicit primo sine vlteriori diuisiõe ꝙ malitia multoꝝ humorũ remouet᷑ per eũatiõꝫ flõmie aut vẽtris. Si vero humores sint grossi egẽt resoluẽtibus. Si vero sunt viscosi ⁊ maxime subtiles ĩdigẽt ĩcisione. Et certe tu iã sciuisti differẽtiã inter grossuꝫ ⁊ viscosuꝫ 2a primi dũ loquebat᷑ d̃ vrinis. Nã ẽ talis differẽtia qualis ẽ ĩter gluten ⁊ lutũ. nam gluten subtile ẽ ⁊ viscosũ: lutũ vero grossuꝫ ⁊ nõ viscosũ. Grosso necessariũ ẽ resolutiuũ subtiliãs ip̃m ⁊ faciẽs eius facilẽ expulsionẽ: viscoso aũt necessariũ ẽ incisiuũ vt penetrãdo inter viscosuꝫ ⁊ mẽbri suꝑficiẽ vnũ separet᷑ ab alio: ⁊ viscosuꝫ diuidat᷑ in ꝑtes paruas eo ꝙ viscosum oppilat ⁊ adheret ⁊ cõtinuũ ẽ in suis ꝑtibꝰ. ❡ Pro ĩtellectu ꝑtis vt videt᷑ dubiuꝫ: primo nota ꝙ multitudo humoꝝ quedã dicit᷑ absolute multitudo que nõ ẽ aliud q̃z oĩum humorũ ꝓportionalis excrescẽtia vel humoris absolute multi sicut sanguis cui vt ẽ notũ debet᷑ flõmia. Nã flõmia ẽ euacuatio vniuersalis que multitudinẽ humoruꝫ eũat: vt dictũ ẽ supra. c. de flõmia ad principiũ. Quedã vero vocat᷑ multitudo sꝫ quid dicta excrescẽtia talis vel talis hũoris. Ad ꝓpositũ cũ dicit hic multitudinẽ hũorũ intelligit multitudinẽ cõem ad primũ aut scd̃m. ❡ Scd̃o nota ꝙ ꝑ fluxũ vẽtris ĩtelligit quãcũq̧ aliã eũationẽ a flõmia vt sit sensus ꝙ humor multꝰ oppilãs aut eũatur per flõmiã aut aliam eũatiõeꝫ: q: tñ cõtingit humores multos eũari ꝑ pluriũ fluxu. s. vẽtris: iõ solũ de fluxu ventris ĩ textu facit mentionẽ. ❡ Tertio nota ꝙ cũ multitudo sit quid preter nãm cõuenit sibi eũatio vt sibi opposita. Nã res p̃ter nãꝫ indicat ꝑ cõtrariã ablationẽ sui: vt colligit᷑ 8o terapẽ. que eũatio aliqñ sit ab arte. s. nõ potẽte nã q: aliqñ hec multitudo ab ip̃a natura suꝑat᷑. ❡ Ulteriꝰ nota ꝙ resolutio põt sumi dupliciter quãtũ ẽ in ꝓposito. po ꝓp̃rie pro cõuersione humoꝝ ĩ vaporẽ mediãte caliditate multa: ⁊ isto mõ sumit Aui. medicinã resolutiuaꝫ cañ. 2o. c. 4o. ⁊ ẽt Gal. 7a affo. ꝯmẽto. 59o. 2o capit᷑ resol̃o ꝓ dissolutõe seu subtiliatõe: q̃ subtiliatio sit ꝑ caliditatẽ tẽꝑatã. s. respectu caliditatꝫ resoluẽtis vt colligit᷑ 2o cañ. allegato. c. ad ꝓposituꝫ applicãdo cũ intentio ĩ grosso ẽ subtiliare: iõ. A. per resolutionẽ itelligit dissolutionẽ seu subtiliationẽ. ❡ Ulteriꝰ nota vt tãgitur in parte ꝙ viscosuꝫ oppilat: aut q: adheret: aut etiã q: valde cõtinuũ ⁊ tenax exñs sui cõtinuitate ꝓhibeat trãsitũ ꝑ viã: iõ merito duplex intẽtio habet᷑ ĩ viscoso. Una ẽ ad seꝑandũ ĩter partẽ cui adheret ⁊ viscosuꝫ q̃d facit medicina incisiua ꝑ suas ꝑtes subtiles penetrãtes ĩ medio viscosi ⁊ mẽbri se ponẽdo. Scd̃aꝫ etiã oꝑationẽ facit ĩcisiuũ eã cõsimili viscosuꝫ ĩ paruas diuidẽdo ꝑtes. Harũ tñ operationũ vna ẽ principalior alia. nã cũ viscosuꝫ oppilet maxime q: adheret: iõ principalis oꝑatio ĩcisiui in remouendo oppilationẽ ẽ se ĩterponere ĩter ꝑtẽ cui adheret ⁊ viscosum. Et iõ dato ꝙ incisiuũ nõ oꝑaret᷑ sꝫ oꝑationẽ adhuc remoueret oppilationẽ: sꝫ si oꝑaret᷑ oꝑationẽ scd̃aꝫ adhuc adhereret ⁊ remaneret oppilatio: q: dato ꝙ viscosuꝫ separaret᷑ in ꝑtes adhuc ille ꝑtes adhererẽt mẽbro. ❡ Ulteriꝰ nota ꝙ notãter ẽ dictũ maxĩe si fuerint subtiles: q: si humores fuerint grossi viscosi: tũc nõ solũ sufficeret ĩcisiuũ: ĩmo etiã requireret᷑ subtiliatiuũ q̃d opponeret se grosso. Aut etiã ẽ hoc dictũ q: viscosuꝫ subtile maxĩe aptũ ẽ ĩprimere ⁊ adherere: iõ maxĩe sibi conuenit incisiuũ: q: maxĩe adheret ⁊c̃. ❡ Ulteriꝰ nota dr̃iaꝫ esse ĩter ĩcisiuuꝫ ⁊ subtiliatiuũ: q: ĩcisiuũ hꝫ variare ꝯtinuitatẽ hũoris ĩcisi. hꝫ eiꝫ diuidere hũoreꝫ ĩ ꝑtes: sꝫ subtiliatiuuꝫ hꝫ subtiliare dato ꝙ remaneat ꝯtinuitas hũoris: Iteꝫ ĩcisiuũ nõ variat essentiã hũoris sꝫ solũ ĩcidit ip̃ꝫ ĩ ꝑtes: sꝫ subtiliatiuũ subtiliando variat hũoris essentiaꝫ saltem hũoris ꝑmutãdo modũ substãtie: ⁊ sic alia est oꝑatio subtiliãdo ⁊ alia ĩcisio.

Sciãs hic ſm Gentilẽ ꝙ si malitia humoꝝ sit in quãto ⁊ ĩ quali: prius tũc vtimur subtiliatõe ⁊ apertione deinde eũone: nõ vt soluꝫ oppilatio remoueatur per eũoneꝫ sꝫ vt exoneretur virtꝰ ⁊ fiat potentior supra residuũ: vel q: possit dari medicina eradicatiua ex qua postea oĩo oppilatio remoueat᷑. Si vero sit malitia in quãto soluꝫ fieri poterit eũatio sine illis. hec ille ⁊c̃.

Dubitatur vtrũ ea que ponũtur in

parte habeãt remouere oppilatõeꝫ: Q̃d non arguit᷑: q: tm̃ aꝑitiua hñt remouere oppilatiõeꝫ: ergo ⁊c̃. Añs videt᷑ esse notũ cũ nihil vr̃ opponi oppilatõi nisi aꝑtio. Cꝫ ꝯña: q: q̃

eūant nō aꝑiunt. ¶ Oppositū arguit̃ ex Aui. in lr̃a. Pro dubio nota ex. A. 2° cañ. c. 4° ꝙ medicīa dicit̃ aꝑitiua dupliciter. Prīo ꝓprie: ⁊ ci⁹ ē mouere mām oppilātē ad exteriora seu mām exñtē ītra cōcauitatē remouere faciēdo cōcauitatē remanere aptā. Scḋo aūt ⁊ min⁹ ꝓprie oīs medicina remotiua hūoris oppilātis: aut remotiua dispōnis humoris qui oppilat dici pōt aperitiua: iō medicina abstersiua vocat̃ aperitiua. Medicina etiā incisiua ⁊ etiā materie euacuatiua ⁊ humoris pōt dici aperitiua. Ex hoc pꝫ solutio ad rationē ante oppositū. Nā tantū aperitiua primo mō aut scḋo mō cōueniūt in cura oppilationū.

Dubitatur vtrū incisiua medicina

sit dāda ꝓ remotiōe oppilatōis ab humore viscoso? Q ḋ ñ arguit̃: q: abstersiua medicīa ī hoc cāu ꝯpetit: ergo ⁊c̃. Cōsequētia nota: ⁊ assūptū colligit̃ ex noticia medicie abstersiue. Nā ipa hꝫ remouere hūores viscosos ⁊ congelatos a supficie mēbri. In oppositū ē. A. ⁊ ē tenēdū ꝙ in tali cāu cōueniūt incisiua vt pꝫ ex dictis. Et ad obiectū dḋm ꝙ ī remotiōe oppilatiōis cōuenit abstersio ⁊ incisio ⁊ remotio ꝑtis a parte cui adherēt ⁊ diuisio viscosi seu ꝑtis. Et quia hec duo pñt cōpleri per īcisionē tm̃: iō ipe de ipa fecit mētionē ⁊ nō de abstersiua. ¶ Vel dḋm ꝙ de rōe medicine abstersiue ē remouere humores viscosos nō a cōcauitate sed ab orificijs poroꝝ exñtiū in supficie mēbri: q: ergo humor viscosus oppilās ē in cōcauitate membri sibi potius debetur īcisio ꝙꝫ abstersio.

Scias tm̃ ꝙ medicina que ꝯuenit a mā stiptica ꝯprimēdo siue exprimendo vel ꝯgregādo vel etiā penetrādo abstergū ⁊ maxime hūiditates subtiles: grossa aūt ñ: occurrēte eiꝫ stiptico ipse magis apte sūt ꝯtari ⁊ imobilitari ꝙꝫ fluere: ideo subtiles materie abstergunt̃ a stiptico ⁊ nō soluꝫ exñtes in superficie sꝫ ī ꝯcauitate ex eo ꝙ facili⁹ repūt per poros nō sic grosse: ⁊ hoc ꝓ parte ē de mēte Gal. vndecimo de simplici medicina: ⁊ Auer. ī quito collige ⁊c̃.

Dubitatur cū medicina lauatiua habeat

aperire vt colligit̃ 2° cañ. allegato. c. quare etiā ꝓ cura oppilatiōis nō fecit de ipa mētionē? Dicēdū ꝙ istā dedit intelligere per euacuationē. nam ista aperit lauando ⁊ remouendo humorem.

Oꝫ aūt vt ī resolōne grossi a duab⁹ ꝯrijs caueat̃ reb⁹: quaꝝ vna ē resolutio debilis que ī raritate materiei augmētū efficit ⁊ ipsi⁹ locū augmētat ita ꝙ ad resolōnē nō ꝑueniet q̈re oppilatōem augmētat: ⁊ altera ē resolō fortissima q̄ ei⁹ subtile fit vapor ⁊ spissuꝫ ipsi⁹ fit lapis. Cū ergo resolō fortis ē necessaria iuuet̃ lenificāte subtili cū mā ī qua nō sit grossities sꝫ sit ī ea calor tꝑatus qui iuuet in resoluēdo totū illud qḋ est oppilatū.

¶ Supra tetigit oꝑatiōes curatiuas oppilationū: nunc vnū cañ. explicat erroris correctiue: dicēs ꝙ necesse ē supple medicuꝫ operantem ī resolutionē grossi cauere a duabus rebus cōtrarijs. Vna ē resolutiua res debilis extendens ⁊ ampliās māꝫ ⁊ supple extendēdo augēs ꝑ āpli⁹ oppilationē. Alia ē res resolutiua fortis subtile humorū cōuertens ī vaporē: grossuꝫ aūt in lapidē. Et iō eñ fortis extiterit resolutio necessaria iuuāda ē talis medicīa cū medicina lenificāte calore subtili tēperato eius iuuāte in resoluēdo rē oppilātē. ¶ Pro ꝑte prīo nota ꝙ res resolutiua debilis primū tunc maxime efficit nocumentū qñ mā est multa ī toto etiā repleto sui multitudine īobediēs sue resolutioni. i. ꝑ resolutiuū fortiter agitabilis rarefacta etiā per tale aut maior facta. Itē etiā tūc maxime sequit̃ scḋꝫ nocumētū seu īpedimētū qñ mā ē valde dura ⁊ grossa: tunc quidē applicato valde resolutiuo cū ista mā sit valde apta īdurari ⁊ īgrossari cito sequit̃ in lapidem transmutatio.

Dubitat̃ vtruꝫ materie minus gros

se ꝯueniat fortior resolō ꝙꝫ grossiori? Q ḋ nō arguit̃ sic: Cura fit per cōtraria equata: ergo grossiori magis resolutiua cōuenit medicīa. Añs colligit̃ 3° tegni: ⁊ ꝯñtia tenet: q: ex quo mā ē grossior: ergo sibi ꝯtrariū resolutiuū erit forti⁹. ¶ Scḋo sic: māe min⁹ grosse tāta ꝯpetit resolō ꝙꝫta māe grossiori ⁊ āpliori: ergo ⁊c̃. ꝯñtia ē nota: ⁊ ꝓbat̃ assumptū. Nā grā exēpli ponat̃ ꝙ a mā sit in duplo grossior. b. notū ē primo ꝙ mā. a. ātequā sit resoluta prīo erit eque grossa sicut. b. tūc arguit̃ sic. a. exñte eque grossa sicut. b. ꝯuenit equalr̃ resolō: ⁊ āte hoc cōueniebat resolō iā vsquequo. a. ē. b. equatū: ergo tāta resolō cōuenit. a. quāta. b. ⁊ adhuc amplior. ¶ In oppoᵐ videt̃ mens Aui. ⁊ arguit̃ sic: Maior timor est de ꝯuersione ī lapidē ī mā grossiori ꝙꝫ ī mā minus grossa: ergo remissiora resolutiua ꝯpetūt māe grossiori ꝙꝫ māe min⁹ grosse. Añs notū ē ⁊ ꝯñtia nota. ¶ Pro dubio sit hec pᵃ ꝯclō: Quātū ad primas approximatōes fortiora resolutiua ꝯueniūt ī mā min⁹ grossa ꝙꝫ in mā magis grossa. Cōclō pꝫ ꝑ rōneꝫ post oppoᵐ ⁊ arguit̃ sic ex Auic. Nā resolōni materiei grossioris est lenificās ad miscēdū: ergo ⁊c̃. ¶ Scḋa ꝯclō: quātū ad totā approximatōeꝫ effectiue fortiora resolutiua ꝯueniūt māe grossiori ꝙꝫ ī mā minus grossa. Probat̃ ꝯclō sic: Mā magis grossa plus resistit resolōni mā min⁹ grossa: ergo si dꝫ venire ad debitaꝫ resolutionē eget resolutiuo effectiue grossiori seu fortiori. ¶ 3ᵃ ꝯclō: resolutiuū vocat̃ effectiue forti⁹: nō q: ī eqs applicatōib⁹ fortiorē faciat resolōneꝫ: sꝫ q: tādem faciet fortioreꝫ: aut q: ī plurib⁹ applicat̃ vicib⁹ vt tādeꝫ faciat operatōeꝫ. ¶ Quarta ꝯclō: nō est necesse grossi⁹ tm̃ resolutiuū ꝙꝫtū min⁹ grossuꝫ ad tantā ꝑuenire subtilitatē ꝙꝫta est subtilitas min⁹ grossi. Cōclo arguit̃ sic: Possibile ē grossuꝫ ꝑ ꝯtinuā resolōneꝫ fieri grossi⁹: ergo ꝯclō vera. Cōsequētia nota est: assumptū pꝫ. Applicato fortiter resoluēte huic vehemēter grosso: ꝑterea magis grossuꝫ pōt ꝯuerti ī vaporē grossiorē: igit̃ ꝯclō vera. Assumptū est notuꝫ: ⁊ tꝫ ꝯñtia: q: sicut vapor grossior extitit: ita mā grossior alijs parib⁹. Isto posito pꝫ solutio ad obiecta hincide currentia. Primū eiꝫ ꝓbat scḋaꝫ ꝯclōneꝫ. 2ᵐ soluit̃ ꝑ quartā. Facta aūt post oppoᵐ ꝓbāt primā. ¶ Scḋo nota aliud eē medicinaꝫ iuuari ī sua oꝑatōe ⁊ aliud ītendi. Nā aliqḋ preparās māꝫ ī qua dꝫ agere medicīa iuuat medicinā oꝑari: illud aūt ꝓprie ītendit oꝑatōeꝫ medicie qḋ auget gradū virtutis medicie operātis in māꝫ. ¶ Ad ꝓpositū ꝑ medicinā lenificāteꝫ possum⁹ ītelligere medicinā leniter facientē resolutionē sua caliditate tꝑata cū qua ēt existit aliqua siccitas. hec eiꝫ leniter resoluendo ⁊ nō īdurādo māꝫ ipsaꝫ habilitat ad forteꝫ resolōneꝫ: ipsa ergo est forti ꝑmittenda resolutio. Scḋo ꝑ medicinā lenificāteꝫ pōt intelligi medicina lenificās seu mollificās tꝑati caloris cui⁹ est habilitare mām durā: que resolutio etiā pōt ꝯmisceri ei⁹ refrāgendo acuitateꝫ ex mollificatōe habilitāte mām.

Et ex oppilatōibus quideꝫ peiores sunt oppilationes venaruꝫ: ⁊ deteriores eis sunt ille que sunt in artarijs: ⁊ adhuc peiores sunt ille que in mēbris existūt principalib⁹: ergo cuꝫ in aperitiuis stipticitas ⁊ subtilitas cōiungētur erit melius: quoniā stipticitas remouebit a mēbro subtiliatiui grauamen.

¶ Nunc ponit vnā cōꝑationē īter oppilatiōes rōe mēbroꝝ oppilatorū: dicēs ꝙ peiores oppilatiōes sunt ille venarū: ⁊ adhuc peiores sunt artariaꝝ: ⁊ adhuc peiores sunt ille mēbroꝝ pricipaliū. ¶ In vltīa parte ponit cañ. qḋ ē melius vt subtilitas ⁊ stipticitas iūgat̃ medicinis aperitiuis: quia stipticitas remouet a mēbro grauatiōꝫ que fit ꝑ subtiliationem seu apertionem.

Iuuamēta autē ⁊ vtilitates rei stiptice iūcte alijs solutiuis pertractat Mesue ī suo de rectificatione mediciaꝝ ītētōe scḋa capl̃o. iij. parapho illo: Res vero stiptica medicinarū oīum virtutes ⁊ operatōes felicitat ⁊c̃.

Dubitatur circa parteꝫ que oppila

tiones sint peiores? Primo ꝙ ille neruorū arguit̃: q: he sunt difficilioris cure ⁊ citiorē faciūt mortē saltē oppilationibus venarū ⁊ artariaꝝ: ergo ⁊c̃. Añs pꝫ quātū ad primā partē ꝓpter stricturā meatuū neruoꝝ. Quātū ad aliā ꝑtē pꝫ assumptū q: oppilatis neruis: aīalē spūꝫ ad spiritualia deferētibus mors statim sine dubio cōsequit̃. ¶ 2° arguit̃ sic: oppilatiōes testiculorū sunt peiores vel maiores oppilatiōib⁹ artariarū aut venarum: ergo ⁊c̃. ¶ 3° arguit̃ sic: oppilatiōes epatis sunt peiores oppilatiōib⁹ venaruꝫ aut artariarū in corde exñtiū: ergo ⁊c̃. In oppositū est. A. ī parte. ¶ Pro ꝑte notādū ꝙ oppilationū peioritas quāuis possit attēdi penes difficultatē remotiōis earuꝫ sicut morbū dicim⁹ malū q: difficilem ad curanduꝫ. potissime tñ eius peioritas attēdit̃ penes nocumētū illatū aut aptuꝫ īferri corꝑi. ¶ Scḋo nota ꝙ cū ḋ venis artarijs ⁊ neruis fit mētio: intelligit̃ de his que cōiter ꝑ corꝑis substantiaꝫ spargūtur. ¶ Tertio nota ꝙ hoc marīe intelligit̃ de mēbris principalib⁹ ad indiuidui eē faciētib⁹. ¶ Pro dubio ergo sit ista pᵃ cōclō: ⁊ si neruoꝝ oppilatio alijs parib⁹ difficilioris sit cure oppilatiōib⁹ venarū ⁊ artariaꝝ: cōiter tñ min⁹ male existūt mō scḋo. Pꝫ cōclō sic: ex īdebita delatiōe vitalis spūs ⁊ nālis ac etiā sanguis ad mēbra grādi⁹ seqtur̃ nocumētuꝫ ꝙꝫ cōiter sequat̃ ex indebita delatione aīalis spūs: igit̃ ⁊c̃. Cōseqntia nota cū añcedēte ꝙꝫuis aliq̈ oppilatio neruoꝝ vt illa ad quā ꝯsequit̃ ablatio anhelitus aliqua venaꝝ ⁊ artariarū oppilatiōe sit peior vt argutum ē per vnā partē assumpti añ oppositū. ¶ Scḋa ꝯclō: ceteris paribus oppilatiōes venaꝝ ⁊ artariarū min⁹ male sūt oppilationib⁹ principaliū mēbrorū ad eē indiuidui facientiū. Cōclō nota ē: ⁊ eo ꝙ illis mēbris lesis plus ledat̃ totū ꝙꝫ lesis venis ⁊ artarijs. ¶ Vltima cōclō: oppilatio membri principalis faciētis ad cōseruationē speciei ceteris parib⁹ ē minus mala mltis venarū ⁊ artariarū oppilatōib⁹. Cōclō pꝫ cū vene ⁊ artarie multo plus sint toti necessarie ꝙꝫ testiculi. Istis cōclusis pꝫ solō ad obiecta. ¶ Vlterius nota ꝙ stiptica sunt ꝯmiscēda aꝑitiuis duplici de cā. Nā aperitiua diuidūt ⁊ dispergūt substātiā mēbri: ⁊ sic laxando debilitāt mēbrū. Stiptica ergo vniēdo mēbrū ⁊ refrāgēdo virtutē aperitiui cōferūt ⁊ cōfortant. Scḋa cā q: stiptica sic vniēdo imo ⁊ spūs vigorando substātiā ꝓhibent spūuꝫ euaporatiōꝫ ⁊ etiā resolōnē. Ex istis pꝫ ꝙ ī mēbris hñtibus substātiā mollē quātū ē ex hoc stiptica marīe sūt aꝑitiuis cōmiscenda. ⁊ in mēbris quoꝝ magnā hēmus custodiā sicut sūt mēbra nobilia ⁊ pricipalia. In mēbris autē vilibus de quib⁹ nō ē cura stiptica minime aut modicū sūt aperitiuis cōmiscēda. ¶ Vlteri⁹ nota ꝙ mēsura stipticorū pōt ex multis cōprehēdi: pᵒ ex re preter nāꝫ vt morbo. Nā si oppilatio ē fortis pauca stiptica sūt cōmiscenda aperitiuis. Itē mensurat̃ ab accidēte qḋ ē debilitas virtutis. nā virtute exñte debili ⁊ laxata stiptica cōueniūt fortiora. Sed si iungant̃ cōtraria vt fortis oppilatio ⁊ ḋbilitas virtutis:

tutis: tūc ad ꝑpotens in indicādo est attēdendū nō neglecto alio iuxta Gal. sniāꝫ 8º terapē. ad finē. Sumit̄ ēt a dispōne nāli q̄ est latitudo cānaliuꝫ aut coangustatio eoꝝ: q: magis lato exn̄te cānali stipticiora ꝯueniūt: itēꝫ a nobilitate membri. nā mēbro nobiliori stiptica magis ꝯpetūt ⁊ magis aromatica. ¶ Circa ꝑhabitū cañ. omittendo multa verba ꝯmētatoris notāduꝫ ꝙ alioꝝ morboꝝ ꝯpositōaliuꝫ nō expssit hic. A. curā ipsaꝫ plus seruans ad loca ꝑticularia: q: tāq̄ꝫ ex alioꝝ morboꝝ ꝑticularib⁹ curis pēdētē: magis posuit vero hic curā oppilatōuꝫ vt plus ꝯtigētiuꝫ ⁊c̄.

¶ Ca^m 25^m de medicatōibus apostematū.

a Postematū quedā sunt calida: quedā sūt frigida fluxa ⁊ quedā sunt frigida dura ⁊ ea iaꝫ diximus. Et ipsorū quidē cāe aut sūt primitiue aut antecedētes: ⁊ antecedētes quidē sunt sicut repletio: ⁊ primitiue sunt sicut casus aut ꝑcussio aut morsus. Quedā vero q̄ sūt ex causis primitiuis qn̄qꝫ cū corꝑis repletione se repn̄tāt ⁊ qn̄qꝫ eueniūt cū equalitate humoꝝ. Et ea quidē que sūt ꝓpter cās antecedētes aut primitiuas cuꝫ repletiōe corporis repn̄tata: aut sunt in mēbris que p̄cipalibus sūt vicina sicut euacuātia aut non sunt.

¶ In caplō p̄cedenti determīauit de morbo ꝯpōnali vt de oppilatōib⁹: nunc morbi ꝯpositi curā ponit vt apatuꝫ. Et diuidit̄ ī duas. Nā p° facit qđ dictū est. 2° quosdam cañ. ponit ⁊ explicat circa spālēꝫ curā apatuꝫ. ibi 2ª: q plagaꝫ secare. Primū ca^m diuidit̄ ī duas ꝑtes quātuꝫ est ꝑ pn̄ti ꝓposito: q: p° ponit aliq̄s diuisiones cāruꝫ apatū. 2° cañ. exequit̄ ponēdo curatōes. ibi 2ª: ⁊ si non sūt. Pria in duas. Nā p° p̄mittit vnā diuisionē apatū. 2° ponit q̄sdā diuisiōes. ibi: ⁊ ipsoꝝ quidē. De pª dicit ꝙ apatuꝫ quedā sunt calida: q̄daꝫ sunt frida. Et frigidoꝝ q̄dā frida fluxa: q̄daꝫ vero frida dura. Et iaꝫ ea. s. apata diximus 2ª primi doctrina pª ca° de morbis cōpositis. De 2ª dicit ꝙ cause apatū aut sunt primitiue aut añcedētes. añcedētes aūt sūt sicut repletio corꝑis: primitiue vero vt casus ꝑcussio morsus ⁊ similia. ¶ Scđa distictio cāꝝ primitiuaꝝ aliq̄ qn̄qꝫ repn̄tāt se corꝑe repleto: qn̄qꝫ aūt stante eq̄litate humoꝝ. ¶ Tertia distictio ē hec: ꝙ apata exn̄tia ꝑꝑ cās añcedētes aut primitiuas cū repletōe corꝑis: aut sunt ī mēbris p̄cipalib⁹ aut ī eoꝝ emūctorijs: aut supple non sūt ī talib⁹ mēbris. s. emūctorijs. ista est snīa totius lectionis.

Nota ꝙ apata calida sunt duplicia. s. ꝑ essentiā vt que sunt de mā calida: ⁊ quedaꝫ sūt calida per accidēs: vt qn̄ materia ē frigida ⁊ putrescit: ⁊ de vtrisqꝫ intelligitur hic: quare ⁊c̄.

Dubitatur vtruꝫ prius Aui. habuit determīare de mala cōplōne ⁊ de mala compōne q̄ꝫ de apatibus? ¶ Primo ꝙ prius fuerit de soluta cōtinuitate determinādū arguit̄: q: soluta cōtinuitas ē notior nobis: vt pꝫ: ergo ⁊c̄. ꝯn̄tia nota q: a nobis notis p° ē inchoandū p° phisicoꝝ. ¶ Scđo arguit̄ ex mō Aui. 2ª primi qui solute ꝯtinuitatis noticiā apatū notitie ꝑposuit. ¶ Tertio ad aliā partē arguit̄ sic: Apata sunt cōiora respectu malaruꝫ ꝯplōnū: ergo ab eis vt notiorib⁹ inchoandū. ꝯn̄tia tenet q: tota cōposita suis partib⁹ nobis sūt notiora p° phisicorū: ⁊ añs ꝓbat̄ q: in apate ē mala cōplō mala ꝯpō ⁊ soluta cōtinuitas: vt pꝫ 2ª primi. c. allegato: ⁊ prīo de accidēti ⁊ morbo. ¶ In oppositū ē ordo in pn̄ti seu seruatus. Pro dubio ex dictis memorādū apud medicos ista nōia inueniri: morb⁹ simplex: morb⁹ cōposit⁹ ⁊ morb⁹ cōplicat⁹. ille dicit̄ simplex qui ē lapsus vna simplici nā morbi cui ēt đbet̄ vna simplex ītētio curatiua qūo malā cōplōnē calidā aut frigidā ⁊c̄. simplicē morbū dicim⁹ q: vnā cōplōnalē ledat nām cui vna debet̄ intētio curatiua: hec aūt iō dicta sunt vn⁹ lapsus vni⁹ nāe cui debet̄ vna intentio curatiua. nam ⁊ si mala cōplō calida ⁊ frigida vnā ledat cōplōnalē nām: nō tn̄ vno lapsu vt notū ē: nec etiā vna ei debet̄ ītentio curatiua seu curatio. ꝑ morbū aūt cōpositū quē medici vnū appellāt ītelligo morbū ī quo triplex nā ledit̄: sic tn̄ ꝙ vn⁹ actus curatiuus ad oēm talē sufficit lesionē resoluēdā seu remouēdā. In hac ēt notificatōe notāter ponit̄ trium naturarū lesio. Nā nō credo eē necessariū quāuis sit s̄m plurimū in apate cōiungi morbū ꝯplōnis vnitatis ⁊ ꝯpōnis: īmo credo eē ꝓbabile vt al's tenui fore apa: ⁊ tam in apate nullū eē ꝑtialē morbū. Hoc semꝑ supposito qđ hꝫ tenere quilibet sane mentis ꝙ si neutralitas vni⁹ nāe neutralitati alterius nāe ꝯiungat̄: maior sequit̄ lesio oꝑatiōis q̄ꝫ si vna sit sola neutralitas. Isto supposito iuxta cōem modum talem suppono cāuꝫ ꝙ neutralitas in cōplōne terminat̄ exclusiue ad sensibilē lesionē oꝑatiōis cui ꝯiungat̄ neutralitas vnitatis: ⁊ neutralitas cōpōnis pendentis ab alia mā a qua pēdet illa mala cōplō. Isto habito pꝫ ꝑ presuppposituꝫ oꝑatiōeꝫ sensibilr ledi ⁊ eē morbū cōpositū vt ē notū nullo ꝑtiali exn̄te morbo. Dicēdū ergo ꝙ apata ꝯponūt̄ ex triplici genere morbi. i. ex lapsibus īportatis ꝑ triplex genus morbi. s. ꝑ ista tria vꝫ mala complō cōpositio ⁊ solutio continuitatis. ¶ Nota etiā ꝙ vnitas morbi cōpositi īquātuꝫ sufficit ꝓposito sumit̄ ab vnitate cāe a qua pēdet ac ēt vnitate actus curatiui. Etiā ex ꝑte accidētis vnius p̄ter nām qđ sequit̄ qđ ē tumor. vt plurimū vn̄ dicim⁹ apa eē vnum morbū hoc mō vnitatis huius vnitatis notitiā sumentes ab vnitate cāe ⁊ māe lapsu ī cōplōne cōpōne ⁊ vnitate facīētes ad cui⁹ māe replētis porositates remotionē oīuꝫ triuin lapsuū remotio cōsequet̄: ⁊ si apate remoto male cōplexionis vestigiū remāserit nō ē illud ꝑs apatis dicēdū. Ex dicta notificatōe saluat̄ ꝙ si ab aliq̄ mā fiat mala ꝯplō calida ⁊ sicca hūc morbū ꝓbabilr vnuꝫ ⁊ ꝯpositū possum⁹ appellare: q: tn̄ clari⁹ est apa esse morbū ꝯpositū vnū: iō absolute auctores ipsa dixerūt eē vnū. ¶ Ulteri⁹ notādū ꝙ ꝑ morbū ꝯplicatū morbū alteri morbo ꝯiunctū habem⁹ intelligere: cui⁹ nō vna īmo diuersa ⁊ multiplex ē ītentio curatiua. ¶ Isto notato pono conclōnēꝫ rn̄salēꝫ: Qđ post determinatōēꝫ oppilatōuꝫ apatis rōnabilr debuit seq determinatio. Pꝫ ꝯclusio eo ꝙ ad oppilatiōes apata ꝯsequunt̄ seu q: ī apatib⁹ reperiunt̄ oppilatōes repletis mēbroꝝ medijs regionib⁹. Et ex isto īfert̄ ꝙ cū soluta ꝯtinuitas cū oppilationib⁹ n̄ tātaꝫ hēat ꝯtinuitatē seu affinitatē q̄ꝫtā hn̄t apata: qđ notāter Aui. post oppilatōes de apatib⁹ đtermināuit ⁊ non de soluta ꝯtinuitate. Isto posito pꝫ solutio ad obiecta añ oppo^m. Nā p° dicēdū n̄ nobis nociorē eē solutā ꝯtinuitatē apate: vel dōm ꝙ q: apatū cura oppilatōuꝫ cure ē affinis: iō notāter vt tactū est post determinationē de oppilatiōib⁹ determinauit de apatib⁹. Ad aliū dicēdū ꝙ cū in apate soluta ꝯtinuitas includat̄: iō ꝑfecta apatum cognitio solute cōtinuitatis ꝑsupponit notitiā. In debite ergo notificādo apa debuit solute cōtinuitatis ponere notitiā: habita vero notitia apatuꝫ ⁊ solutiōis continuitatis debuit prīo apatū p̄mittere curā ꝓpter cām assignatam.

¶ Ulteri⁹ aduertēdū p° ad ꝑtis euidētiā ꝙ illa apata vocant̄ calida ab Auic. que sunt calida per eēntiā eo ꝙ đ mā que sui nā calida ē existāt: vt sanguinea: aut colerica: nō āt ītelligit que sunt calida accidētalr: q: per putrefactionem eisdē accidētē que snīa ēt colligit̄ 2ª primi. c. de apatibus.

¶ Scđo nota ꝙ ꝑ apata frida fluxa ītelligit apata ex mā flegmatica fluxibili quale ē apa dictuꝫ vndimea: aut flegmaticū: aut ēt aquosū: vt idrops aquosa aut hernia aquosa. Per frida vero ⁊ dura ītelligit apata ꝓueniētia ex mā melācolica aut flegmatica cōgelata vt sui cōgelatiōe ī duritiē trāseat. Per ipa ēt ītelligēdo vētosa que dura sunt ꝓpter intēsionē vētositatis extēdentis. ¶ Tertio nota ꝙ ꝑ cās apatū intelligit cās primitiuas effectiuas. cāe enim primitiue efficiūt apata: vt cāus ⁊ ꝑcussio. Añtes vero vt repletio dicūt̄ apata facē quāuis nō īmediate sꝫ mediate.

¶ Quarto nota ꝙ cā añs nō solū sumit̄ hic pro cā p̄cedēte sed ꝓ cā corporali nō īmediate sꝫ mediate causante morbū vt humor putridus mediāte putrida fuligine inficiens cor. Añs vocat̄ cā nō q: īmediate efficiēs morbū sꝫ mediate. Ex dictis īferēdū humorē nō actualr humidū putridū sed aptū putrefieri nō vere debere dici cām añcedētē putride febris. ꝓpositio ꝓbat̄ q: hic humor nō īmediate nec īmediate causat febrem: ergo ⁊c̄. Nota ꝯn̄tia ⁊ pꝫ añs. naꝫ p° nō īmediate cāt febrē vt notū ē: nec ēt mediāte alio: q: maxīe hoc esset mediāte putredīe. Sꝫ ꝯ̄ hoc arguit̄ q: hic humor nec cāt nec cāuit putredinē q̄ faciebat febreꝫ: ergo ⁊c̄. Añs est notū cuꝫ ꝯn̄a. Aliquo mō tn̄ pōt dici cā añs q: cā corꝑalis p̄cedens ad quā non īmediate: q: non statiꝫ sequit̄ morb⁹ sꝫ mediate: q: mediāte tꝑe causabit febreꝫ: ⁊ iō exponendo verā cāꝫ añcedētēꝫ dōm sic: Cā añs est cā corporalis q̄ non īmediate fit morb⁹ aut pēdet: sꝫ mediāte alio qđ causat morbuꝫ aut ꝯseruat. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ ꝑ repletionēꝫ ītelligere possum⁹ reꝫ replētēꝫ: aut mēbrū: aut corpus repletū. Si p° ītelligit̄ res replēs q: humor: pꝫ repletōēꝫ esse cāꝫ corporeā q: hūor ē res corꝑalis. Hic tn̄ nota ꝙ talis hūor replēs talē ꝑtēꝫ apatā: tūc dicit̄ cā ꝯiūcta ⁊ nō añs. nā est cā corꝑalis a q̄ īmediate pendet apa. Si vero repleat aliā ꝑtē aptā: replere ꝑtēꝫ apatā dici pōt cā añs non īmediate apans sꝫ mediāte ꝑte fluente: seu dici potest añs q: cā corꝑea non īmediate: q: non statiꝫ sꝫ mediate: q: tꝑe ītermedio apta replere cāre dicit̄ apa. Si vero repletio īportet mēbruꝫ repletū aut ergo īportat mēbrū apatuꝫ aut aliud. Si non īportat membruꝫ apatuꝫ: tūc non est cā apatis nisi sicut grosse loquēdo pars dicit̄ mā ⁊ cā totius. Si vero dicat aliud mēbrū repletū sic aliquo mō pōt dici cā añs q: ē cā corporea a q̄ pēdet apa mediate ⁊ nō īmediate. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ iste cāe dicūt̄ primitiue que sūt ī corpore sed n̄ dignoscit̄ corporis eēntia īmediate vel mediate cāntes morbū: que iō dicūt̄ primitiue q: prīo in cādo morbū: mouent eīm corꝑeas ad suos morbos causandos. Cāe eīꝫ primitiue plerūqꝫ mouēt añtes prima quarti. c. đ effimera. Hic tn̄ aduertēdū ꝙ nulla cā primitiua pōt aliqđ apa īmediate cāre. propō arguit̄ sic: Oē apa dependet īmediate a mā replēte: ergo cōclō vera. Añs notū de vero apate. Nota ꝯn̄tia q: morsus ꝑcussio aut cāus rōne doloris attrahūt māin ⁊ replēt: apa ergo īmediate pēdet a repletiōe materiei. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ ꝑ equalitatē humoruꝫ n̄ ītelligit Aui. absolutā humoꝝ equalitatē: sꝫ ꝑ equalitatem ītelligit equā ⁊ tēꝑatā quātitatē vt pro oꝑatiōib⁹ cō-

uenit. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ ista diuisio pōt sic suppleri: Causarū primitiuaꝝ quedā se repūtant corpori cū humoꝝ q̄ȝtitate: quedā se repūtant corpori vltra debitū euāto. nam adhuc corpe fortiter euāto ꝑcusso aut morso apatio consequet̃ vt notū ē experiētia. ¶ Ulteriꝰ notādū ꝙ ex hac pte hanc possumꝰ sumere distinctionē ꝙ apatū aliqua sūt vicina aut in locis vicinis mēbris principalibꝰ: quedā sūt ēt ī locis distantibꝰ. Simil'r quedā sunt ī locis que sūt emūctoria seu euātoria pricipaliū: q̄dā vero nō. Nā lȝ oē emūctoriū sit suo pricipali vicinū: nō tñ oē pricipale vicinū ē ipsius emūctoriū. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ mēbrū illud vocat̃ emūctoriū pricipalis ad qđ pricipale suas nāles expellit superfluitates. Ideȝ etiā vocat̃ emūctoriū: qꝛ superfluitates extrahit ab his mēbris vt emulgēdo ad hec mēbra trāscāt.

¶ Unde nota ꝙ multiplices ex ista pte colligūtur apatū distinctiōes. naȝ distiguunt̃ apata: aut rōne materierū vt dū dicimꝰ aliqua eē calida ⁊ aliqua frida: ⁊ hāc distictiōȝ tetigit Aui. ī principio partis. Aut distiguunt̃ apata rōne modi apantis qꝛ vel apa generet̃ p viā fluxus māe vel per viā paulatine digōnis: qꝛ tñ apata gnānt̃ fm plurimū per fluxū: iō hūc solū modū tetigit Aui. Itē 3° distiguūt̃ apata ex parte bonitatis ⁊ malitie māe apantis. Nā apatuȝ ⁊ maxime sanguineoꝝ quedā fiūt ex sanguie laudabili q̄dā ex sanguine malo vt pȝ tertia quarti satis ad principiū. Qꝛ tñ mās defluētes vtplurimū cōtingit eē malas aut paulatine cōgestas: iō etiā istā distinctionē omisit. Sumit̃ etiā distinctio rōe cārū vt fm ꝙ eāe sunt corpee aut incorpee: quā distictionē posuit 2ͣ huiꝰ: ibi ipoꝝ quidē. Distiguunt̃ etiā apata rōne dispōnis corporis cui cōiungūt̃ fm ꝙ cōiungūtur repletiōi totius aut nō: quā etiā ex illa parte colligere possumꝰ: ibi quedā vero sunt que. Distinguūt̃ vlterius ratiōe locorū seu mēbroꝝ: qꝛ aut sunt in principalibꝰ aut non. Item aut sunt in vicinis aut emunctorijs principalium aut non: que distinctiōes ratione locoruȝ comprehendūtur ex ea pte: ⁊ hoc quidem ⁊c̄.

Et si nō sūt nullo mō aliquid ex resoluētibꝰ ē eis applicādū ī prinᵒ: imo mēbrū expellēs est meliorādū si ibi fuerit mēbrū expellēs aut totū corpꝰ melioret̃ si nō fuerit ibi mēbrū singulare q̄tenꝰ ad ea ꝓueniat quicquid refrenat ⁊ ad diuersū trahit ⁊ stipticū efficit. Et tñ cū diuersitate illiꝰ mēbri fit attractio ad illō qđ ī alio latē diuerso ē positū ꝓpter exercitiū ipsiꝰ aut ꝓꝑ reȝ pōderosaȝ super ipm delatā. nā multotiens a manu apōsa trahit̃ mā qñ cū alia res defert̃ pōderosa ⁊ hora vna tenet̃. Opȝ autē vt stiptica cōstrictiua repercussiua frigide ꝯplexionis pure existant si apata fuerint acuta. Qđ si apata fuerit frigida oȝ ꝙ alicui sint admixta in quo virtus sit calida cū retentōe sicut squinātū ⁊ blacte bizantie.

¶ Nunc Aui. ponit cañ. curatiuos apatū. Et diuidit̃ in duas. In prima ponit curā apatū extrinsecoꝝ. 2° occultorū. ibi 2ͣ: occultoꝝ aūt. Pria ī duas. Prio Aui. ponit curā apatis siue cañ. curatiuos apatū ꝑdictis diuisiōibꝰ diuisoꝝ. 2° diuisoꝝ: alia diuisiōe. ibi 2ͣ: ex apatibus ꝑterea. Pria in duas. Prio ponit curā apatis seu apatū molliuȝ siue laxorū. 2° duroꝝ. 2ͣ ibi: ī apate aūt duro. Pria ī duas. Primo ponit curā apatis ꝑ resolutionē terminādi. 2° terminādi ⁊ curādi ꝑ collectionē puris ⁊ opationē. ibi 2ͣ: cūqȝ ad collectionē. Pria in duas. Prio ponit curā apatis dū nō fit in emūctorijs mēbroꝝ principaliū. 2° qñ fit ī dictis emūctorijs. ibi 2ͣ: si vero mēbrum. Prima ī duas. Prio ponit curā apatū dū ꝓueniūt a cāis añcedētibꝰ. 2° dū ꝓueniūt a cāis primitiuis. ibi 2ͣ: ea autē. Pria ī tres. Prio ponit curā apatū ī prinᵒ exñtiū. 2° exñtiū ī statu aut augmēto. 3° exñtiū in declinatōe. ibi 2ͣ: cū aūt volueris. ibi 3ͣ: cuȝ aūt declinatio. Pria ī tres. Prio facit qđ dictū est. 2° qꝛ dixerat ī prinᵒ apatis esse diuertēdū ponit quēdā modū diuersionis. 3° qꝛ in prinᵒ apatuȝ stiptica dixit esse approximāda: iō ponit diuersitateȝ stipticoꝝ approximādoꝝ in distictis apatibꝰ. ibi 2ͣ: est tñ. ibi 3ͣ: oportet vt.

Dicit Gētilis ꝙ stiptica repcussiua in pricipio sūt approximāda vbi repercussio non sit ipossibilis vt in mā venenosa: in apatibus etiā emūctoriorum nō sūt approximāda nisi ad remittēduȝ acutatēȝ materie ⁊ nō ad repercutiendū: etiā qñ mā ē fluxa amplius nō repercutimus: etiaȝ qñ mā ē grossa viscosa qꝛ talis mā nō bene pōt repercuti: sȝ ī alijs casibus possibilibus bene repercutimus ⁊c̄.

¶ Nāꝝ triū priū sil'r ponēdo sniaȝ: de pͣ dicit ꝙ si apata supple nō sūt ī mēbris pricipalibꝰ aut emūctorijs aut sibi vicinis nullo mō aliqđ resolutiuū a prinᵒ est applicādū: sȝ mēbrū mittēs est meliorādū siue mittat totū corpꝰ siue aliqđ spāle mēbrū intātū ꝙ refrenātia diuertētia ⁊ stiptieuȝ faciētia ad ea ꝓueniāt mēbra. ¶ Scđo dicit ꝙ est ꝯtigens fieri attractōeȝ ⁊ diuersionē fȝ diuersitatē membri ad qđ attrahit̃: qꝛ tale mēbrū est positū ī latere diuerso sicut apa manꝰ ꝓpter exercitiū alteriꝰ manꝰ aut delationē rei pōderose pluries a manu apōsa attrahit̃ ⁊ diuertitur mā. ¶ De 3° dicit ꝙ stiptica approximāda ī prinᵒ apatis acuti ⁊ calidi dñt eē repcussiua puta ꝯplōnis fride. Ea aūt q̄ approximant̃ ī prinᵒ apatū fridoꝝ debēt esse calida stiptica vt squinantū blacte bizantie. ⁊ hoc totuȝ sit de lectōe ista.

Dubitatur pro parte vtrum resolutiua sint in hoꝝ apatuȝ pricipio approximāda? Qđ sic arguit̃: qꝛ ī prinᵒ hoꝝ apatuȝ ꝯueniūt attractiua: ergo resolutiua. ꝯñtia tȝ per simile. pȝ añs qꝛ possibile est hāc mām esse corrosiuā ⁊ venenosaȝ. ¶ Scđo sic arguit̃: Mā dȝ trahi a pte nobili ad pteȝ ignobileȝ: ergo ī prinᵒ ꝯueniunt attractiua. Añs satis notū cū nā nāliter opans expellat māȝ a pte nobili ad pteȝ ignobilē: vt colligitur 2° de accūti: ergo ⁊ medicus imitator nāe dȝ hoc facere. ¶ Tertio sic arguit̃: In prinᵒ apatuȝ ꝯpetit cura debita apati: ergo ī principio apatis ꝯuenit resolō. Añs vr̃ satis notū. Tenet ꝯña: qꝛ cū apa pendeat a repletōe ⁊ resolutio opponat̃ repletōi: videt̃ ꝙ resolutio ī prinᵒ ꝯueniat. In oppositū est Auic. in pte. ¶ Pro dubio nota Aui. ītelligere de apate dictaruȝ ptiuȝ cuiꝰ nō est venenosa mā. ¶ Scđo nota cū ēt ītelligē de apate qđ nō est cū nimia seu vera repletōe ptis. ¶ Tertio nota ꝙ resolutiua seu ꝯuersiua humoꝝ ī vaporē sūt satis calida vt colligit̃ 2° cañ. c. 4°. ¶ Quarto nota cal'a nāliter attrahē mās ad locū ⁊ eas mobilitare ⁊ eis apire vias. ¶ Ulteriꝰ nota vt colligit̃ pͣ affo. ꝯmēto 12° ꝙ pricipiū pōt sumi ꝓ pūctuali initio morbi ꝓ spacio triuȝ dieꝝ ⁊ ꝓ vno ex tpibꝰ morbi. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ tēpora pñt dupl'r distingui ī apatibus. pᵒ penes aliqua accñtia que ꝯsequunt̃ ad apa vt dicat̃ esse principiuȝ inchoāte doloris intēsione ⁊ tumore: dicamus augmentū istis auctis: statuȝ vero istis vltimatis: declinationē aūt qñ minuūtur. 2° distiguūtur penes digestionē māe: vt dicamꝰ principiū eē cruda exñte mā: augmētū vero apparēte manifesta digōne aut sibi cōtrario sed nō in vltimo: statū aūt sūme digesta aut deprauata mā. declinatiōeȝ aūt qñ resoluit̃ vel minuit̃ apa. quibꝰ duobꝰ mōis q̄ȝuis oppoᵐ dicat expositor ītelligit Aui. principiū. nā hiꝰmodi sic ītellecti oībꝰ pñt aptari apatibꝰ.

¶ Ulteriꝰ ex dictis memorādū vt euitet̃ dubiū ꝙ ñ hic cōsiderat̃ principiū ꝓ tēpore ī quo inchoat̃ morbꝰ ī quātū tēpus: huiusmōi eīȝ ꝯsideratio tpis philosopho ptinet naturali: sed cōsiderat̃ tps ī morbo ⁊ principium pro dispōne morbi tal'r mēsurata. ¶ Istis notatis sit hec pria cōcl'o ad quesitū: Resolutiua ī principio taliū apatū mā nō exñte venenosa nō ꝯueniūt. Arguit̃ cōcl'o: Augentia apata nō cōueniunt: ergo assumptū tenet: ⁊ ꝯñtia ꝓbat̃ qꝛ resoluentia attrahētia mām augēt apa. ¶ Scđa cōcl'o: mā apatis existente venenosa ⁊ mala attrahētia ⁊ resoluētia cōueniunt. Pȝ cōcl'o qꝛ in hoc cāu nō curamꝰ augere apa maius volentes euitare nocumētū. s. raptū māe ad iteriora: tunc pȝ sol'o ad rōnē primā: pȝ etiā sol'o ad aliū punctū: qꝛ nō semper mā ē extrahēda ad quodcūqȝ mēbrū ignobile vt dicetur. Ad aliā dđm ꝙ apati inquātū apa in pricipio resolutio nō ē cura: ⁊ de hoc dicet̃ infra. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ corpus mittēs ac mēbrū meliorari nō ē nisi ipm per euātioneȝ facere meliꝰ ne mām mittat: aut ēt ē eiꝰ cōfortare virtuteȝ ne multiplicādo supfluitates easdē mittat mēbro apando: exēpli cā si sit resolō totius aut ptis mittētis: vel si mēbrū ꝓpter suā malā cōpl'onē multiplicet humorē quē aliqñ sibi transmittat: tūc ē corrigēda mala mēbri cōplō que ē cā huius multiplicatiōis. ¶ Ulterius nota ꝙ nō solū mittēs mēbrū ē meliorādū: imo ēt recipiēs: qđ ꝓpter sui malā cōplexionē aut ꝓpter aliqđ accidēs trahit ad se mām dato ꝙ mēbrū de se nō trāsmitteret: vtputa calefacto membro aut etiā dolente: qꝛ vtplurimū: tñ mēbra mittentia sunt cā delatiōis māe: iō de coꝝ melioratōe expressit potiꝰ. ¶ Ulterius nota ꝙ nō solū mēbra sunt euāanda ꝓpter repletionē supple pñteȝ: sȝ supple pluries sunt euāanda grā ꝓuisionis ne repletio sequat̃ in pte: vt dato ꝙ corpus nō multis abūdet humoribꝰ: cōtingit tñ mām ad determinatā partē eē fluxurā: ne igit̃ mā fluat ⁊ parti repletio cōsequat̃: ꝑmittitur melioratio cū euātiōe. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ apate exñte ī principio nō solū intētio est absolute ad mām que fluxit ⁊ apat: sed ēt ad ꝓhibēdū fluxū ne augeat̃ apa: ꝓhibet̃ aūt ꝓpter recursum. i. retrocursuȝ qꝛ mām faciēdo currere ad ptē diuersaȝ: qꝛ recursus vt pȝ 3° tegni: vel fit per pulsuȝ: aut ꝑ tractū: aut per trāsmissum. Fit aūt pulsus ꝑ medicinā fridam sui frigiditate cōdēsantē ⁊ humiditatē exprimētem ⁊ expellētem: sicut ēt exp̄ssa spōgia, fit humiditatū expressio: quēadmodū tetigit Gal. 3ͣ affo. cōmēto 13° illiꝰ affo. Si vero austrina hyemis. Fit aūt trāsmissio a mēbro ad mēbrū ad qđ currebat mā ꝑ stipticā cōfortādo medicinaȝ teste Gal. dicēte 3° tegni. Et trāsmittūt a se vasa cōfortata stipticis farmacijs. Cōfortāt aūt stipticū vniēdo mēbrū cū ipm vnitū fortiꝰ sit laxato: sed ēt stipticū iuuat ꝯprimendo vel expellēdo: nō tñ qꝛ verū faciat pulsum cū pricipal'r operet̃ ꝯfortādo mēbri virtuteȝ. Fit aūt tractꝰ a mēbro diuerso trahente vel ꝓpter doloreȝ vel ꝓꝑ vacuū aut aliā rē ad diuersaȝ pteȝ trahendo distrahēteȝ. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ ī mō faciēdi recursuȝ ꝑ ista dȝ esse ordo. nā tractus dȝ ꝓcedere pulsuȝ aut trāsmissuȝ: vt colligit̃ 5° tegni. Nā non facta diuersione non repugnabit ꝙ ad mēbruȝ cui mittet̃ non trāscat mā. Si etiā sit repletio totiꝰ aut mēbri nō erit locus ī quo replēda mā capi possit. Facta vero attractione erit locus cōueniēs. Inter vero pulsuȝ ⁊ trāsmissū nō necessario cadit ordo: qꝛ tñ tutiꝰ ē pluries applicare stipticuȝ cōfortādo virtuteȝ q̄ȝ frigidū repcutiēs: iō stiptico faciente trāsmissuȝ ꝑinchoandū ē. Itē inter faciētia recursum ⁊ euāantia ꝑ ptē eādē dȝ esse ordo: qꝛ pluries ⁊ regul'r recurrendum

rēdū q̄ȝ ꝑ eādē partē eūandū. Nā ſi euctur per eandē ptē
nō facto recurſu āpli⁹ attraheret̄ q̄ȝ per illā eūaret̄ ptē.
¶ Notabilr aūt dictū ē plures ꝛ regulr q: multa mā flu
xa ſuffocāte mēbri calorē ſcarificandū ē aūquā faciam⁹ re/
curſuȝ: imo nō eſt recurrendū ne recurſu āplius inanita/
ta mā ſui quātitate multa ex toto mēbri virtute opprimat
calidū ſuffocādo: quā ſniam poſſum⁹ colligere ex 3ª quar/
ti. c. de cura flegmonis. ¶ Ulterius nota q̄ hec lrā ea ad
duo pōt referri. primo ad ea. ſ. aṗata mēbra: ꝛ ē ſenſus: p°
faciēda ē melioratio quaten⁹. i. vt refrenātia attrahētia ad
diuerſū ꝛ ſtipticātia ꝑueniāt ad ea. ſ. mēbra aṗata vel apo
ſtemanda. ſ. iṗam inuādo. Uel quatenus ꝑueniāt ad ea q:
ſic fiāt vt iṗa poſſint mēbris applicari que nō debite pote/
rant applicari ante totius aut ptis meliorationē.

Dubitatur vlterius an in principio

hui⁹ aṗatis ꝯueniat repcuſſio: Q᷒ ñ arguit̄ ꝑ vnū mediū
al's tactuȝ. nā mā nō eſt pellēda de pte ignobili ad nobilē:
ergo ꝛc̄. Tenet ꝯña: q: repcuſſa mā ipſa ab exteriorib⁹ igno
bilib⁹ ad iteriora nobilia pellit̄. ¶ Scđo arguit̄ auctorita/
te Hyp. 6ª affo. affo. 25°. Heriſipilā extra factā itus ꝯuer/
ti nō bonū ꝛc̄. ergo ēt repcuſſio qua mā ad iteriora trahit̄
nō eſt fiēda. In oppoſituȝ eſt Aui. ī pte. ¶ Pro dubio no
ta mēbruȝ aut cretice aṗari aut non. ¶ Scđo nota q̄ mē/
brū cretice aṗatuȝ aut aṗandū: aut eſt mēbrū valde nobile
aut ignobile. ¶ Et penes hāc diſtictiōeȝ ſit hoc p^m rñſale:
In prin° nō cretici aṗatis de quo hic itelligit Aui. reper/
cuſſio ꝯuenit. Probat̄ quia repcuſſio nō nocet ꝛ ꝓhibet
aṗatis augmētū: ergo fiēda. ꝯñtia nota. nā primo repcuſ/
ſio nō nocet valde inaniādo māȝ niſi p̄habitus eēt cāus:
q: mā ē mala. repellēdo vero ꝓhibet fluxū māe ꝛ augmen
tū aṗatis. ¶ Scđa cōclo: In principio cretici aṗatis nā
naturalr oꝑante facti nō ꝯpetit repercuſſio. Probat̄ quia
eūatio ſeu ꝑmutatio nāe nāliter oꝑantis nō ē impediēda:
ergo ꝛc̄. Añs ē notū q: medic⁹ ē imitator nāe nō impediēs
eā. tenet ꝯñtia. ¶ Tertia cōclo: In principio cretici aṗa/
tis a nā nō nāliter oꝑante facti vt ī indebita ꝑmutatiōe cō/
ueniūt repcuſſiua. Probat̄ talē explicādo cāum q̄ ꝑmu/
tet̄ mā verſus cor vel epar vel aliud pricipale mēbrū: quia
tūc nulli dubiū hanc mām eſſe repellendaȝ. Preterea ar/
guit̄: mala nāe oꝑatio cohibēda ē: ergo ꝛc̄. Añs notū cum
tota ꝯñtia. ¶ Iſto cōcluſo ad primū dicēdū q̄ aliq͛d mē/
brū pōt dici ignobile reſpectu alteri⁹ q: alterius famulati/
ui deputatū nāliter ēt inclinatū ad illius mēbri recipiēdas
ſuꝑfluitates. Et quātū ad hoc ſint due cōclōnes. Prima
q̄ in pricipio aṗatis ptis ignobilis facti ex ſuꝑfluitatibus
mēbri nobilioris vel alteri⁹ mēbri p̄ter nāȝ exñtis nō ē fiē/
da repercuſſio: ꝓpō nota ē ne pricipali leſo cōſequat̄ ēt no
cumētuȝ. ¶ Scđo teneat̄ iſta ꝯclō q̄ȝuis videat̄ extranea:
In prin° alicui⁹ emūctorij aṗatis cōpetit repcuſſio. Pro/
bat̄ ꝯclō ſupponēdo caſuȝ q̄ mēbrū pricipale ſit tꝑate q̄ȝ/
titatis ꝛ q̄litatis humoꝝ ꝛ ſpūuȝ. 2° ſuppono emūctoriuȝ
pati malā ꝯplōneȝ calidā ſine mā a pricipali bonā trahen/
teȝ māȝ vt ex tali attractōe principale ledat̄ aut ſupponat̄
emūctoriū fore dolens: iſto ſtāte vt poſſibile ꝯuenit reper/
cuſſio: q: ex hoc ꝓhibet̄ pricipale nocumētū: ꝓhibet̄ ēt at
tractio emūctorij. Scđo aliq͛d mēbrū pōt dici ignobile ab
ſolute reſpectu alteri⁹: q: min⁹ ꝑfectā efficiat oꝑationeȝ: ꝛ
q̄ȝtuȝ ad hoc ſit iſta tenēda ꝯclō q̄ bonū eſt repellere māȝ
a mēbro ignobili ꝛ ipſaȝ diſꝑgere verſus nobile. Naȝ p°
ꝯſequit̄ iuuamētū vtputa ꝓhibitio augmēti aṗatis ne no
bili ſequat̄ nocumētuȝ. nā cū mā ſit diſꝑſa leuiter a pluri/
b⁹ ptib⁹ ſuperat̄. Ad aliaȝ rōneȝ de heriſipila p° pōt dici
q̄ loq̄r de cretica heriſipila. Uel aliter ꝛ meli⁹ q̄ malū eſt
heriſipilā extra factā ꝯuerti itus: q: ad ptes valde ītrinſe/
cas ꝛ nobiles ita q̄ ex toto diliteat. i. non appeat vel ſe ab
ſcōdat: tñ nō ē malū repellē māȝ q̄ fluebat ad heriſipilā.

Dubitatur vlterius vtrum ante ad

uentū aṗatis ꝯueniat recurſus: Et tenēdū eſt q̄ ſic. naȝ ex
tali recurſu ꝓhibet̄ aduentus aṗatis ꝛ maxime duȝ time/
mus aṗa eſſe ventuꝝ in parte nobili.

Dubitatur utruȝ repercuſſio ſit fien

da rōne māe fluxe actualr aṗantis: Ad negatiuā arguitur
auctē Gal. 3° tegni: vbi vult māȝ nō recurſuȝ hēre q: groſ
ſa aut q: viſcoſa vel q: ī mēbri medias regiōes diſꝑſa: er/
go cū mā ſit ī illas diſꝑſa regiōes nō pōt repcuti. ¶ Scđo
arguit̄ auctē Aui. 3ª quarti. c. de cura flegmonis ad prici/
piū: vbi vult q̄ cura aṗatis īquātū aṗa eſt fiēda ꝑ mollifi/
cātia ꝛ reſolutiua: ergo māe aṗanti debet̄ mollificatio ꝛ re
ſolutio ꝛ nō repcuſſio. ¶ Tertio arguit̄ ad eādeȝ pteȝ: Si
repcuſſio eſſet fiēda rōne māe fluxe actualr aṗantis ſeq̄ret̄
iſta ꝯclō q̄ ꝑ ſola repcuſſiua poſſet aṗa curari. Iſta ꝯclō ē
ꝯtra cōeȝ modū oꝑandi. Tȝ ꝯña q: tūc poterit tota aṗans
repcuti mā. ¶ Oppo^m q̄ōnis arguit̄ ſic: Repcuſſio ē retro
māe pulſio: ergo mā aṗans poterit repcuti. Cōſeq̄ntia tȝ:
q: ipſa poterit retro pelli potēte nā. ¶ Pro dubio teneant̄
p° iſte ꝯclōnes. pª ꝯtigens eſt ꝛ nō neceſſariū pteȝ ſubtilē
aṗatis repcuti. Cōclo ꝓbat̄: iſta ps ſubtilis a venis pulſa

ē ī medias regiōes: ergo añs ē notū ſcienti modū gñatōis
aṗatis. Et tȝ ꝯña: q: ſicut nā expulit māȝ a venis ad mem/
broꝝ poroſitates: ita cōtra ipſaȝ a poroſitatib⁹ ī venis po
terit retropellere. Preterea arguit̄: poſſibile eſt aṗa dilite/
ſcere ꝑ repcuſſioneȝ ſeu repcuſſiuoꝝ applicatōeȝ: ergo ꝛc̄.
Añs notū expiētia. Tȝ ꝯña q: talis diliteſcētia multotiēs
p̄cedit aṗatōeȝ ī pte iteriori. ¶ Scđa ꝯclō: ꝓpter 2^m arg^m
poſſibile eſt curari aṗa per ſola repercuſſiua nullo alio ap/
plicato medicamie exteriori. Cōclo pȝ ex 3° argumēto āte
oppoſitū ꝛ ꝓbat̄. nā particulr repercuſſa mā natura pote
rit potēs fieri ſupra reſiduū vt nō egeat medicamie exte/
riori. ¶ Tertia ꝯclo: principalis repcuſſio maxime fit rōe
māe fluētis nōdū diſperſe aut defluxe. Pȝ q: maxime fit
repcuſſio ad ꝓhibēdū aduētū aṗatis q͛d fit repellēdo ma/
teriā. ¶ Quarta cōclo: pricipalis mā exñte groſſa aut vi/
ſcoſa ī mēbri poroſitatib⁹ ieiuniata nō fit debita repcuſſio.
Cōclo pȝ ꝓpter ei⁹ indiſpōneȝ ad recurſuȝ. ¶ Iſto ꝯclu/
ſo pȝ ſolō ad primū obiectū q̄ ꝓpter hanc triplicē cāȝ mā
nō recurrit: nō tñ q̄cūq̄ȝ aliqua iſtarū cārū extitit ē reper
cuſſus īpoſſibilis. Ad ſcđm d͛m q̄ cura aṗatis inquātuȝ
aṗa ſm plurimū ē ꝑ mollificātia ꝛ reſoluentia: q: vtpluri/
mū māe aṗantes nō ſunt retropellēde: ſed ꝑ eandē parteȝ
eūari debēt: ad tertiū pȝ quid ſit dicēdū. ¶ Ulterius no/
ta q̄ ex parte cōcipit̄ diuerſionē aliq̄ñ per eūationē eē fiē/
dam: aliq̄ñ vero ꝑ quācūq̄ȝ aliā ptē attrahētē ad oppoſi/
tū ſeu diuertētē nō exñte repletiōe corpis. ¶ Ulteri⁹ nota
q̄ repcuſſiua approximāda ī principio aṗatū calidorū de/
bēt eē pure frigida vt repercutiāt ac etiā opponātur cali/
de cōplōni humorū. ſed ſi aṗa fuerit ex mā frigida dȝ eſſe
calida ſicut ſquinātū q͛d ē ad modū palee: ꝛ vocat̄ palea ca
melorū ſicut ē blacte bizantie q̄ ſūt d͛ genere oſtracoꝝ vn/
gulis aīaliū aſſimilate boni odoris ſm Auic. 2° cañ.

Cū aūt maturare volueris minues retētiuū ꝛ admi
ſcebis ei q͛d ſit reſolutiuū donec ad ſtatū ꝑueniat: tunc ei
ipſa admiſcēda erit equalr. Cū aūt declinatio fuerit nō
ſit ibi niſi q͛d reſoluat ꝛ laſſuȝ efficiat. Et oȝ quidē vt il/
lud q͛d frida fluxa reſoluit ſit abſtergēs ꝛ exiccās: ꝛ hoc
quidē plimū iuenit̄ ī calidis. Ea aūt q̄ ꝓpter cās accñt
primitiuas vbi nō ē hūoꝝ repletio medicari debēt ī pri/
cipio rei cū eis q̄ fluxa faciāt ꝛ reſoluāt: ꝛ ſi nō cū eo q͛d
ſit ſicut illō quo primū medicatū fuit. Si vero mēbrum
aṗoſuȝ mēbri pricipalis eūatoriū fuerit ſicut loca glan/
doſa ī collo q̄ ſunt ī circuitu auriū cerebri aut aſcelle cor/
dis ꝛ iguina epatis: nullo mō erit ei applicāduȝ aliquid
q͛d refrenet: nō iō q̄ hoc nō ſit medicamētū aṗatū coꝝ:
qm̄ hoc eſt ipſoꝝ medicamētū: ſȝ q: nolum⁹ ipſoꝝ me/
dicari aṗata: imo ſtudiū ad hoc ipēdere vt ea augmen/
temus ꝛ māȝ ad ipſa traham⁹: ꝛ nō curam⁹ ſi malitia ī
mēbro augmētata fuerit: nō eiȝ curam⁹ niſi de eo q͛d mē
bro pricipali eſt meli⁹. Et timem⁹ q̄ ſi māȝ refrenaueri
mus redibit ad mēbrū pricipale ꝛ ꝑueniem⁹ ide ad illō
q͛d emēdare nō poterim⁹: quapropter volum⁹ vt mali/
tiā in mēbrū cadat ignobile cū principali ꝯtulerit mēbro
ita vt ſtudiuȝ ipendam⁹ in attrahēdo māȝ ad membruȝ
ignobile ꝛ facere vt ipſuȝ aṗetur. Et ſi nō: cū alijs ſaltē
cū vētoſis ꝛ emplaſtris attractiuis acutis.

¶ Nunc ponit curā aṗatū quātū ad augmētū ꝛ ſtatum
dicēs q̄ ſi volueris maturare debes minuere repcuſſiuū
ꝛ augere reſolutiuū vſq̄ȝ ad ſtatū in quo repercuſſiuū ꝛ re
ſolutiuū ſunt equalr cōmiſcēda. ¶ Scđo dicit q̄ exiſtēte
declinatiōe ſolū reſolutiuū laxuȝ faciēs ē applicandū ei: ꝛ
certe oȝ. ſ. reſoluēs aṗata frigida fluxa eē abſtergēs ꝛ exic
cans qualia ſunt plurima calida. ¶ Tertio ponit curā apo
ſtematū ꝓueniētiū a cā primitiua dicēs q̄ aṗata ꝓueniē/
tia a cāis primitiuis nō cōiuncta repletiōi corporis debēt
curari a principio per reſoluentia ꝛ fluxa facientia: ſi vero
iungant̄ repletiōi corporis curari debēt vt primo. ¶ Ul/
timo ponit curā aṗatū exñtiū ī emunctorijs dicēs: ſi mem
brū aṗatū fuerit emūctoriū ſeu eūatoriū mēbri principalis
ſicut loca glandoſa circa aures exñtia ſunt emūctoria cere
bri ꝛ aſcelle cordis ꝛ ī guina epatis repercuſſiuū ſiue recur
ſiuū nullo mō ē applicādū: nō q: hec nō ſint medicamēta
epatis: ſȝ q: ñ volum⁹ aṗata talia medicari: imo iṗa ſtude/
mus augmētare ꝛ ad iṗa trahere mām nō curātes ſi ī mē
bro augeat̄ malitia: q: nō curamus de eo niſi q͛d meli⁹ eſt
de membro pricipali timētes effrenatā mām ad principale
redire: ꝛ timētes ēt ad nō emēdabile nocumentū ꝑuenire:
iō volum⁹ malitiā ꝯtineri ī mēbro ignobili dū hoc ꝯtulerit
mēbro pricipali ſtudiū īpendēdo vt mā trahat̄ ad mēbruȝ
ignobile q͛d ēt aṗat̄: ꝛ ſi hec attractio nō fiet cuȝ alījs ſaltē
fiet cū ventoſis ꝛ emplaſtris attractiuis acutis calidis.

Dubitatur an ī quolibet aṗate cali

do ꝯueniāt eque frida: Et ſine argumentis ꝯclō negatiua

sit ista tenēda q̄ nō ꝯpetunt eque frīda. Conclō arguiť q: fridiora ꝯueniunt corꝑi colerico apato q̄ȝ sanguinco: ergo ⁊c̄. Añs colligiť 3ª q̄rti. c. de herisipila: Et sic rōe ꝯfirmať q: colera calidior est sanguie: ergo fridiora sunt adhibēda. Añs est notū q: calidius qđ est i corpore ē colera: vt Gal. vult i libro de malitia ꝯplōnis diuerse. Et tȝ ꝯña q: frīda applicāť nō solū gr̄a recursus sȝ gratia refrigerāde māe. Propterea arguiť sic: min⁹ recurribilis est sanguie: ergo ex hoc magis frīda ꝯpetūt. pȝ assumptū q: subtilis valde.

Dubitatur secūdo an cuilibet apati

ꝯueniāt eq̄ stiptica aut eque sicca? Quātū ad hoc ēt sit ista ꝯclō q̄ non ⁊ arguiť sic: Stipticiora ⁊ sicciora conueniūt apati flegmatico sanguico: ergo ⁊c̄. imo ēt hūida saltē refrenātia aliqualr̄ colerā ꝯueniunt ēt melācolico apati.

Dubitatur tertio cui apostemati in

pricipio ꝯueniāt magis stiptica seu sicca an colerico apati vel sanguinco. ¶ Pro quo dubio sit ista conclō: Sicciora seu stipticiora ꝯueniunt apati colerico q̄ȝ sanguinco. Probať q: fridiora ꝯueniūt colerico apati: ergo sicciora aut stipticiora. Añs iā dictū. Tȝ ꝯña q: stiptica aut sicca q̄ applicanť i herisipila q̄si sunt superātia frigus: vt sumiť 3ª q̄rti c. de cura herisipile. ¶ Scđo ꝓbať q: mēbrū apatuȝ colera plus eget stipticitate q̄ȝ mēbrū apatū sanguie: ergo ⁊c̄. pȝ añs. Nā p° colera hȝ plus laxare ⁊ debilitare membrū sanguie: ergo mēbruȝ plus eget approximatōe stipticoꝝ ⁊ ꝯfortatōe. Itē colera plus eget vnione ⁊ igrossatione sanguine: iō plus disponiť expulsioni ꝑ stipticuȝ q̄ȝ disponať sanguis: imo sanguis aliqualr̄ icuniať ⁊ disponiť. 2ª ꝯclusio: stiptica que applicāť i pricipio apatis colerici plus debent hūiditati ꝯiungi q̄ȝ ea q̄ in prin° flegmonis applicāť. Cōclō arguiť sic q: hūidiora ꝯueniūt i colerico apate q̄ȝ i sanguico: ergo ⁊c̄. notū assūptū ex dictis. ꝯña est euidēs.

¶ Ad intellectū partis vltime notandū q̄ notāter ē dictū loca glādosa q̄ sūt i collo: eo q̄ loca glādosa sūt multiplicia: q: quedā sunt q̄busdā oꝑatōib⁹ deputata ⁊ ñ alijs principalr̄ subordinata mēbris: sicut caro glādosa māmillarū saltē mulierū gn̄atiōi lactis ē deputata. Sicut ēt caro glādosa exñs in radice lingue ē deputata gn̄atiōi saliue ⁊ alijs oꝑatiōib⁹ que i p̄nti omittanť. Sicut ergo caro glādosa repta in mesentereon humectatōi est deputata itestinoꝝ. Sicut ēt testiculorū caro glādosa gn̄atōi ē spermatis deputata. Notāter ēt dixit in collo: ad denotādū q̄ loq̄ť de carnibus glādosis que sūt principaliū emūctoria. ¶ 2° nota q̄ aliqđ medicamē diciť apatis inquātū apa. Primo q: cōuenit apati rōne māe apantis a quo totū apa pēdet: ⁊ isto mō resolutiua ⁊ mollificatiua sunt medicamē apatis ꝓ quāto per ea intēditur remotio māe apantis a quo totū apa pendet: vt colligiť tertia quarti de cura flegmonis ad principiū. 2° aliqđ diciť medicamē apatis iquātū apa: q: cuilibet vtplurimū ꝯuenit apati: nō rōne apantis materie principalr̄: sed rōne cōtēti cōiter i quolibet apate. Est enim vtplurimū a pricipio cuiuslibet apatis itentio ꝓhibere fluxum ⁊ apatis augmētū: ⁊ isto mō recursiuū ē medicamen apatis in pricipio ƒm quā intētionē loquiť Auic. in p̄senti. ¶ 3° nota q̄ apa emūctorij vel factū ē a cā p̄muitiua vel factū ē ꝓpter supfluitates aliūde: lȝ nō pricipali supfluētes vel defluētes: in quib⁹ casib⁹ nō intēdim⁹ augmētū apatis: imo aut curam⁹ apa ꝓhibendo eius augmentū: nō q̄dē faciēdo recursuȝ ad repercussiua aut stiptica: sȝ faciendo tractū per diuertētia aut euāntia. Si vero apetur emūctoriū a pricipali supfluitate in eo recepta si non cretice sit expulsa supfluitas: tūc ēt euāndo possumus recurrere. Et sic etiā de emunctorij curamus apate. Si vero principale pepulerit cretice māin apantē emūctoriū: de emūctorij nō curamus apate. Ad hūc intelligēdo sensuȝ q̄ nō curamus si primit⁹ augeať apa. Nā intendim⁹ augmētū apatis vt ex hoc principale i creticando totā māin expellat: quāuis tandē q: s. in ꝓcessu curem⁹ de apate resoluēdo ⁊ qualitercūqꝫ aliter oꝑando vt remoueať. Nō curam⁹ ergo ad itellectū Aui. curā que adhiberi solet i pricipijs apatum. Alia que in ꝑte ponūtur vt nota in p̄nti relinquanť.

Dubitatur an in augmento aposte

matis ꝯueniat maturatio? Qđ nō arguiť: q: in augmento nō ꝯuenit saniatio: ergo nec maturatio. ꝯña tȝ: q: maturatio apatis ñ ē aliud q̄ȝ saniatio. Assūptū pȝ: q: saniatio fit i statu. naȝ tūc fit saniatio q̄n dolor augeť ⁊ febris 2° affo. illo affo. Circa gn̄atione saniei. ¶ 2° sic ad idem: Resolō ñ ꝯuenit i augmento: ergo nec maturatio. ꝯñtia tȝ eo q̄ hic ꝑ maturationē itelligit resolōnē. Añs ꝓbať: mā in augmēto ē magis in fluxu q̄ȝ fuerit in pricipio: ergo resolutiua in augmēto nō couenīūt. Et pȝ ꝯñtia ex quo i pricipio nō cōueniebāt ꝓpter fluxū māe. Añs pȝ ꝓpter augmētū doloris ⁊ caliditatis ꝑter nām i augmēto: igiť ⁊c̄. Oppositū vr̄ eē sn̄ia Aui. dū hāc maturationē in augmēto vult eē fiendā. ¶ Pro dubio nota q̄ maturatio apatis p̄mo absolute ƒm cōem modū loquēdi sumiť ꝓ saniatiōe. 2° sumitur maturatio ꝓ quacūqꝫ ꝑparatiōe māe ad expulsionē: maxime tñ in ꝓposito sumiť ꝓ ꝑparatiōe māe vt isensibilr̄ euaporet siue eūetur. ¶ Vlteri⁹ notādū ex dictis augmentū duplr̄ posse distigui: qđ nō dicā gr̄a breuitatis. ¶ Isto habito sit hec p̄ma cōclō: Saniatio ē fiēda in statu quo ad accidētia: aut ēt aliter distīcto. Cōclō pȝ ex argumēto 2° āte oppositū. Et ꝑsuadeť sic. Mā tunc ē saniāda q̄n est totalr̄ fluxa ergo ⁊c̄. Añs notū eo q̄ tūc sanianda ē q̄n totalr̄ est i cupū reducibilis: qđ nō nisi i statu cōtingit ꝑ descriptōeȝ stat⁹. ¶ 2ª ꝯclō: maturatio 2° mō dicta est i augmēto partialr̄ fiēda. hec sit ad mentē Aui. i tex. ⁊ ꝑsuadeť sic: Naȝ i augmēto mā est notabilr̄ fluxa: ergo nō pure repercussiua sȝ aliqualr̄ resoluētia ꝯueniūt. Notuȝ est añs ꝑꝑ diffinitōeȝ augmēti. Tȝ ꝯña: q: ex quo mā est notabilr̄ fluxa: ergo est itentio ad ꝑparāduȝ vt extrahať: sȝ nō nisi ꝑ resoluētia: ergo ⁊c̄. Ex hac 2ª ꝯclōne lȝ iferre istud correlarium: ergo resoluētia sunt hoc mō maturātia. Hoc correlariū eliciť ex se de ꝯclōnis ꝓbatōe ⁊ euidēter iferť. ¶ 3ª ꝯclō: in aliquo apate q̄ȝtū ad augmētū nō ꝯpetit resolō. Cōclō pōt sic ꝓbari: Aliqđ ē apa qđ est nā remouibile sine adiutorio medici: ergo ⁊c̄. Cōseq̄ntia euidēs est ex hoc q: vt diciť iteriorum p° nā nō idiget adiutorio medicaminū nisi dū morbo magnificato nequerit dn̄ari. Añs notū est. ¶ Ad obiectuȝ aūt añ oppo^m dicēduȝ ad punctū q̄ lȝ mā sit i fluxu ⁊ non ꝯueniāt maturātia p° mō: tñ 2° mō ꝯueniunt q: mā fluxa est. Et ad punctū mā plus est i fluxu i augmēto q̄ȝ in pricipio. Hic p̄nt due teneri vie. Vna dato q̄ materia plus sit i fluxu i augmēto: q: tñ est magis fluxa: nos ēt attendē oȝ ad materiā fluxā: iō nec pura resolutiua nec pura repercussiua ꝯueniūt. Ex quo iferenduȝ q̄ resolutiua q̄ offeruntť in augmēto nō solū applicanť ꝑꝑ remittere repercussiua: sȝ vt circa materie fluxe ꝑteȝ efficiāt oꝑationeȝ. Ex quo iferť q̄ repercussiua ita remissa sicut sunt remissa ꝑ resoluentia sibi ꝯmixta i augmēto non ꝯueniūt ita sicut resoluētia ꝯmixta repercussiuis. Cā est i ꝓmptu: q: nō efficerēt resolōnis operatōeȝ. Aut aliter rn̄dendo dicēduȝ q̄ i prin° fit maior fluxus materie. Ad aliud auteȝ est rn̄sum.

Cūqꝫ ad collectionē peruenerit huiusmodi apostemata aut reliqua ab eis q̄nqꝫ aperienť per se aut maturationis adiutorio: ⁊ q̄nqꝫ indigēt maturatōe ⁊ sectione simul. Maturatio vero cōpleť ex eo in quo cum calore existit oppilatio ⁊ glutinatio vt per ipsuȝ calor retineatur. Qui auteȝ maturationē efficit cuȝ aliquo qđ sit sicut huiusmodi maturatiuū attēdere debes vt si videris caloreȝ innatū debilem ⁊ q̄ membrū iam declinet ad hoc vt corrūpatur remoueat ab eo glutinosa ⁊ oppilatiua ⁊ ponat aperitiua ⁊ scarificationē faciat profundaȝ: deinde adhibeas medicinas in quib⁹ existit resolutio ⁊ desiccatio sicut de eis iuestigabim⁹ in libris particularib⁹. Multotiens preterea erit apostema ꝓfundū ⁊ erit nobis necessariuȝ trahere ipsuȝ ad partē cutis: ⁊ si non cum alio salteȝ cum ventosis ignitis.

¶ Supra tetigit curā apatū que ꝑ resolutionē potuerūt terminari: nunc exequiť ponēdo curā apatū termināndoꝝ ad saniationē ⁊ aꝑtionē. Et diuidiť i tres. Primo ponit modū curatiōis taliū apatū. 2° ōndit ꝑ que aꝑtio ⁊ maturatio ꝯpleanť ⁊ curatio. 3° ponit duos cañ. euitatiōis erroris. ibi 2ª: maturatio vero. ibi 3ª: q aūt maturatōȝ. ¶ Primo dicit q̄ cū talia apata aut alia ab his ꝓueniūt ad collectionē: q̄nqꝫ ex se apiūtur aut adiutorio maturatiōis: q̄nqꝫ simul eget maturatiōe ⁊ sectiōe ꝑ artē. ¶ Scđo dicit q̄ maturatio cōpleť cū re hn̄te calorē in qua oppilatio est ⁊ cōglutinatio quib⁹ calor mēbri retineať. ¶ Tertio dicit q̄ volēs maturare cū tali medicamie dȝ attēdere vt ꝯprehenso calore mēbri apati debili: ⁊ qđ mēbrū iō declinat ad corruptionē: q̄ a mēbro apato glutinosa remoueat ⁊ oppilantia: ⁊ ponat medicinas aꝑientes ⁊ faciat ꝓfundā scarificationē adhibēdo post hoc medicinas resoluētes ⁊ exiccantes sicut in libris ꝑticularib⁹ dicemus de eis. ¶ Quarto dicit q̄ multotiēs apa ē ꝓfundū: ⁊ necessariū ē ipm attrahere saltē cū vētosis. ¶ Pro ꝑte nota q̄ collectio nō sumiť hic ꝓ quacūqꝫ materie aggregatiōe replēte porositates. Nā i quolibet apate ē collectio i quocūqꝫ extiterit tēpore. Sȝ sumiť collectio ꝓ aggregatiōe materie i cōcauitate mēbri vt cupū vnū faciat. vñ videm⁹ p̄mo materiā eē dispsam: ⁊ tādē mltotiēs in cupū quēdam eleuari. ¶ Nota 2° hec noīa reꝑiri apđ modernos: apa: adubellet: extitura. Apa eiȝ ē termin⁹ cōis ad adubellet ⁊ exiturā. Adubellet aūt ē apa collectū hoc mō 2° siue sit de materia calida siue frida saniāda siue nō. Exitura vero ē apa collectū maxime de materia saniāda: vñ diciť exitura quasi aptū exire subtilr̄: ⁊ iō oīs exitura est adubellet ⁊ non ecōuerso. Per collectionē ergo itelligit exiturā ⁊ adubellet. ¶ 3° nota q̄ ꝑ huiusmodi apata itelligit apata facta a cā añte: ⁊ ꝑ reliq̄ ab eis itelligit apata facta a causis priuatiuis. ¶ 4° no. q̄ apata aut apiūť ꝑ se sine auxilio medicamīs vel a natura: aut cū medicia. A natura quidē tāquā ꝑ se maturāte ⁊ tādē corrūpete

Aliter dicit Gentilis ꝙ medicamen maturatiuū dꝫ eē calidū humidū ⁊ glutinatiuū. Calidū quidem vt resoluat: humidum vt humectet exiccatā māꝫ vt melius resoluatᷓ sine ter restrificatōe: glutinatiuum vero vt seruetᷓ virtꝰ vtriusqꝫ. s. calidi ⁊ humidi ⁊c̄.

dē corrūpēte cutē vi materie: vt qñ multa materia ītātum extēdit cutē vt frāgat. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ maturās medicina dꝫ eē calida vt caliditas iuuet ī sup̱ando materiaꝫ vt ēt materiā digerat cū maturatio fiat a calido 4° metheu. Dꝫ ēt eē cōglutinatiua seu oppilatiua vt cōstringēdo ⁊ oppilādo poros caliditatē itrīsecā iterius retineat ⁊ ꝓhibeat euaporare. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ per mēbrū hñs caliditatē debilē p̄° itelligere possumꝰ mēbruꝫ hñs paruū calorē itensiue ⁊ extēsiue: qꝛ cū nō sit potens supra māꝫ maturādam nos oꝫ māꝫ ab ipso remouere scarificādo profunde vt mā debite transpiret ⁊ euētᷓ: deinde si aliquātuluꝫ remāserit māe talis p̱ resoluētia ⁊ exiccātia educatᷓ. 2° p̱ mēbrū debilis caloris pōt itelligi ⁊ meliꝰ mēbruꝫ debilitatū p̱ viā aggrauatōis ⁊ multa debilitate ⁊ ciꝰ suffocatōe suffocāte caliduꝫ ī quo casu ꝓfunda conuenit scarificatio q̄ est multiplex: vt vndiqꝫ ēt possit expelli materia conuenit ēt ꝓfunda ꝓpter multā esse mām. ¶ Ultio nota ꝙ multotiēs apa est ꝓfundū ita ꝙ virtꝰ medicamīs non pōt ipꝫ attigere si etiā dꝫ aperiri secādo oꝫ nos valde ꝓfundā facere sectioneꝫ ī quo casu conueniūt attrahentia vt ventosa ⁊ similia magis ad exteriora trahendo materiā.

In apate aūt duro qd̄ statꝰ terminū p̱trāsiuit remediū ī eo ē vt mollificet qñqꝫ cū eo ī quo existit caliditas ⁊ siccitas p̱ua: iō ne qd̄ ex eo spissuꝫ ē ꝓpter multā resolutōeꝫ fiat lapis: imo totū ad resolutōeꝫ preparetᷓ: postea sup̱ ipꝫ resolutio fortior fiat: deinde si timetᷓ ex resol'one eiꝰ qd̄ resoluitᷓ ne qd̄ remāsit lapis fiat: iteꝝ ad mollificādū ipꝫ scd̄o redeat ⁊ īcessanter fiat hoc donec totū finiatᷓ inter mollificādi ⁊ resoluēdi vices aliter vires.

¶ Nūc ponit curā apatis duri: dicēs ꝙ regula est ī cuacuādo duꝝ apa p̱trāsiens terminū statꝰ vt mollificetᷓ cuꝫ eo ī quo est p̱ua caliditas ⁊ siccitas ne spissuꝫ p̱p̱ resol'oneꝫ ī lapideꝫ ꝯuertatᷓ: imo totū disponatᷓ resol'oni: deinde fiat resol'o fortior. Ex qua si timeatᷓ ꝯuersio ī lapidē iteꝝ transeatᷓ ad mollificatōeꝫ: ⁊ fiat iste modus ꝯtinue donec finiatᷓ tota mā. s. nūc viribꝰ mollificādi nūc resoluendi.

Inflata aūt apata curentᷓ ex eo qd̄ calefacit subtilitate sue substātie ꝓpterea vt vētositates resoluat ⁊ poros āplificet. nā cāꝫ ī apatibꝰ īflatis ē vētositatis grossities ⁊ poroꝝ clausura. Studiū quoqꝫ est adhibēduꝫ in ꝓhibēdo mām ex qua ventosus ꝓuenit vapor.

¶ Nunc tāgit curatōes apatuꝫ ventosoꝝ: dicēs ꝙ inflata apata curantᷓ ex re subtilis substātie calefactura aut calefaciente vt resoluat ventositatē ⁊ ampliet poros: qꝛ coruꝫ cā est grossities vētositatis ⁊ clausura poroꝝ: ⁊ adhibendo studiū ī ꝓhibendo seu resoluēdo materiā ex qua vētosus ꝓuenit vapor. ¶ Nota ꝓ parte ꝙ vētosa apata vocantᷓ īflata aut īflatiua: p̄° qꝛ iter cetera ad maioreꝫ perueniūt īflationē: seu qꝛ ex mā citiꝰ ꝓueniūt īflāte marie ēt extēdente cuteꝫ. ¶ Scd̄o nota ꝙ ex dictis duo ꝯprehēdimꝰ medicamīa applicāda. Unū est remotiuū māe q̄ ventosatᷓ qd̄ p̄° dꝫ applicari. Nā p̄° est remouēda cā q̄ꝫ effectꝰ: deinde subtiliātia ⁊ resoluentia q̄ cōiter carmiatiua vētositatis dicuntᷓ applicāda sūt. Et est p̄° cā huiꝰ. Nā si applicātur p̄° carminātia ista cū sint calida plus facient de vētositate ventosando materiā q̄ꝫ resoluendo adiiciant.

Ex apostematibꝰ preterea sunt que sunt vlcerosa sicut formica que sunt īfrigidāda sicut flegmon sed nō sūt mollificāda: ⁊ si ꝓpterea ꝙ sunt apata sūt mollificāda: imo sunt siccāda: qm̄ accidēs hoc iaꝫ superauit cām: accidēs eiꝫ est vlcerositas de qua timetᷓ ꝙ accidat aut ꝙ iā acciderit. Et vlcerositatis quidē medicamētū ē desiccatio ⁊ res ei magis ꝯtraria est mollificatio.

¶ Nunc ponit curā apatuꝫ diuersoꝝ alia diuersitate: dicēs ꝙ apata vlcerosa vt formica ⁊ flegmon sūt īfridāda ⁊ ñ mollificāda q̄ꝫuis sꝫ ꝙ sūt apata sūt mollificāda. Siccāda tñ sūt p̱p̱ accñs vt p̱p̱ vlcerositatē sup̱antē: cuiꝰ medicatio ē desiccatio: cui ēt mollificatio marie est ꝯtraria.

Dubitatur circa p̄habita an in statu

apatis sit faciēda equalis p̱mixtio resoluētiū ⁊ rep̱cutiētium: Qd̄ nō arguitᷓ: In statu apatū mā nō ē in fluxu: ergo nō cōuenit rep̱cussio. Tenet ꝯñtia qꝛ rep̱cussio nō cōuenit nisi ad ꝓhibēdū fluxū māe. Añs ē notū: qꝛ tūc nō eēt statꝰ sed augmētū ex quo mā ē ī augeri ⁊ fluere. ¶ 2° sic: In principio ⁊ ī fine statꝰ nō ē hoc remediū fiēduꝫ: ergo nec ī toto statu. ꝯñtia nota: ⁊ pꝫ assumptū. Nā prio si ī medio status cōpeteret hoc medicamē: tūc in pricipio statꝰ ī quo timemus plus fluxū māe plus dꝫ poni de rep̱cussiuis: ⁊ in fine statꝰ ī quo minꝰ timemꝰ fluxū māe debemꝰ rep̱cussiuū minuere. ¶ 3° sic: In declinatiōe cōuenit pura resol'o: ergo in fine statꝰ. Añs ponitᷓ ī lr̄a. Tꝫ ꝯñtia qꝛ finis statꝰ assimilatᷓ pricipio declinatiōis: ⁊ tꝫ ēt ꝯñtia qꝛ in fine statꝰ fluxa ē mā ⁊ nō āplius timemꝰ fluxū. ¶ Penultio arguitᷓ sic: In statu apatū aliqualr̄ calidoꝝ cōpetit hoc medicamē: ergo ī statu apatū valde calidoꝝ rep̱cussio dꝫ esse valde intēsior. Añs colligitᷓ ex lr̄a. Tꝫ ꝯñtia qꝛ plus ī statu apatū calidoꝝ ꝓpter caliditatē māe ītēdimus rep̱cutere q̄ꝫ ī statu aliorū apatū. ¶ Ultio arguitᷓ sic: Huiusmōi ꝯtrarioꝝ medicaminū p̱mixtio ē inutilis: ergo nō est fienda. Nota ꝯñtia: ⁊ pꝫ assumptū qꝛ vnū alteriꝰ īpedit op̱atiōꝫ: ⁊ sic nec fiet rep̱cussio nec resol'o. In oppositū ē Aui. ¶ Pro dubio nota ꝙ statꝰ diuiditᷓ in principiū mediū ⁊ finē: que ī hoc differūt. Nā in pricipio statꝰ maior timor ē de fluxu māe coincidēte principio statꝰ fini augmēti. In fine aūt status de fluxu māe ē minime timor: fine statꝰ declinatiōi appropinquāte. Medii vero statꝰ iudiciū ē mediū iter principiū ⁊ finē status. ¶ Isto notato sit pria ꝓpō ad quesitū. Per auxiliū medicaminū aliqñ fit status: sicut aliqñ mā ita ē fluxa ꝙ āpliꝰ nō ē ī fluxu: ergo ꝓpō vera. Pꝫ añs qꝛ per recursum facimus māꝫ nō āplius fluere. Tꝫ ꝯñtia: qꝛ tota fluxa mā vt apa ad sui terminū p̱uenerit dicitᷓ eē statꝰ. ¶ Scd̄a ꝓpō: In statu quo ad pricipiū vt sit statꝰ ꝯpetūt recurrētia. Propō arguitᷓ sic: Ut statꝰ sit statꝰ ꝓhibēdū ē materiā fluere: ergo ꝓpō vera. Añs ē notū: qꝛ mā nō stante siue fluente nō āpliꝰ ē statꝰ. ¶ Tertia ꝓpō: Existēte statu ⁊ ꝯprehēso nō āpliꝰ fluxurā eē māꝫ ī statu nulla ꝯpetūt rep̱cussiua. Propō ꝓbatᷓ qꝛ tūc sola habetᷓ ītētio ad mām fluxā: igitᷓ ⁊c̄. Añs ē notuꝫ ex casu: ⁊ tꝫ ꝯñtia: qꝛ intētio que habetᷓ ad mām fluxā ē ad resoluēdū aut ad maturādū: nō aūt ad principaliter recurrēdū. ¶ Quarta ꝓpō iuxta cōem opinionē: In pricipio statꝰ rep̱cussiua sunt cōmiscēda equalr̄ resolutiuis. Pꝫ ꝓpō sic: Tāta ītētio ē ad resoluēdū quāta ē ad recurrēdū: ergo ⁊c̄. Nota ꝯña: ⁊ pꝫ añs timore noui fluxꝰ māe ꝓpter dolorē calorē aut aliā agitatiōꝫ factā ī membro apato. ¶ Quinta ꝓpō: In medio statꝰ resolutiua debent sup̱are rep̱cussiua. Propō ꝓ tanto pꝫ: qꝛ ī medio statꝰ paucus timor ē de fluxu māe: magna aūt ē intētio ad resoluēdū māꝫ. ¶ Sexta ꝓpō: In fine statꝰ resoluētia debēt esse pura. Propō pꝫ ex aliqbꝰ obiectis āte oppositū: vt scd̄o ⁊ tertio: quā cōcl'onē ēt asserit Aui. 3ª quarti de cura flegmonis: vbi apud vltimitatē statꝰ vult te facturū resoluētia pura. ¶ Septima ꝓpō: Et si ī statu nō sit resoluētiū ⁊ recurrentiū pūctualis equalitas: hoꝝ tñ equalitas pōt cōiecturari respectu eoꝝ medicaminū que ī aliis tp̱ibꝰ apatū applicantᷓ. Cū eiꝫ applicāda ī pricipio ⁊ augmēto excessū habeant ex p̱te rep̱cussiui: ī declinatiōe vero sit puritas resoluētiū: in statu iter ista mediū obtineret equalitas. ¶ Quibus ꝯclusis pꝫ sol'o quātū ad primū obiectū. Nā lꝫ in statu nō fluat mā applicato medicamie: flueret tñ si nō fieret ista applicatio ꝓpter qd̄ cōuenit illa applicatio. Ad quartā dicitᷓ ꝙ lꝫ equalr̄ resoluētia ⁊ recurrētia nō cōueniant ī morbo magis calido ⁊ minus calido: equalia tñ resoluētia seu rep̱cussiua seu equalr̄ p̱mixta cōpetūt in mēbro calido ⁊ eodē mō ꝓportionato morbo calido cōpetunt equalr̄ p̱mixta. Ad quintā rōeꝫ dicitᷓ ꝙ rep̱cussiuū nō īpedit op̱ationē resolutiui: nec ecōtra quāuis remittat. Quō aūt fiat hoc videbitᷓ in lectione sequenti.

Occultorū auteꝫ apostematū materia minorāda est flobothomia ⁊ ventris solutōe: ⁊ opꝫ vt ea habēs a balneo ⁊ vino ⁊ motibus corporeis ⁊ animalibꝰ superfluis sicut ira ⁊ sibi similibꝰ caueat: postea in pricipio rei adhibeatur ei qd̄ absqꝫ nimia sup̱fluitate repercutit ⁊ proprie si in mēbro fuerit quod sit sicut stomacus aut epar. Cūqꝫ hora resoluēdi affuerit nō debes dimittere quin stipticas medicinas bonū habentes odorem admisceas sicut in precedētibus tibi narrauimus. Et epar quidem ⁊ stomacus plus indigēt hoc q̄ꝫ pulmo. Opꝫ p̄terea vt mollificātia subtilia que istis adhibentᷓ sint medicīe ī quibus existit maturatio ⁊ sint apatibus ꝯferētes sicut solatruꝫ ⁊ cassia fistula. Solatrū nāqꝫ ꝓprietatē hꝫ resoluēdi apostemata calida que sunt occulta.

¶ Supra posuit Aui. curā apatū exteriorū ⁊ manifestorū: nūc ponit curā occultoꝝ apatū. Et p̄° facit hoc. 2° aliquos errores explicat cōtingētes ī medicatiōe ipoꝝ. ibi 2ª: ē p̄terea. Pria ī duas. Nā prio facit qd̄ dictū ē. 2° explicat difficultatē cure apatū īterioꝝ ad sanīē terminādoꝝ. ibi 2ª: cū aūt. Pria ī duas. Nā p̄° ponit curā ex p̱te euacuatōnꝫ ⁊ medicationū que applicantᷓ. 2° ex parte diete. ibi 2ª: ⁊ ea quidē. Pria ī duas. Prio ponit curā p̱ rep̱cussiua. 2° p̱ resoluētia. ibi 2ª: cūqꝫ hora. Pria ī tres. Nā p̄° ponit curā p̱ rep̱cussiua faciētia tractū. 2° a quibusdā docet īfirmū p̄cauere. 3° ponit curā p̱ recursiua faciētia pulsum. ibi 2ª: ⁊ oꝫ. ibi 3ª: p̄terea in principio rei. ¶ De prima dicit ꝙ mā occultoꝝ apatū seu īteriorū ē minorāda p̱ flobothomiā ⁊ sol'onē vētris. ¶ Scd̄o dicit ꝙ hñs apata īteriora caueat sibi a balneo vino motibꝰ corpeis ⁊ aīalibus sup̱fluis vt ira ⁊ similibꝰ. ¶ Tertio dicit ꝙ postea supple post minoratiōnē ī pricipio adhibeatᷓ nō nimiū rep̱cutiēs: ⁊ ꝓprie si sit apa stomaci aut epatis. ¶ Quarto dicit ꝙ cū fuerit tēpus resoluēdi debes admiscere medicīas stipticas

Scias ꝙ vinū nō ꝯpetit ⁊ maxime in pricipio qꝛ ꝯmouet mās ⁊ nō educit eas: confert tñ aliqñ in declinatōe: somnus ēt aliqñ ꝯfert ⁊ aliqñ non: confert quidē rōne digōnis ⁊ non rōne fluxus materiei. hec Gentilis ⁊c̄.

boni odoris sicut narratū ē supra.c.p̄º huius fen. Et dicit ꝙ his plus indigēt stomacꝰ ⁊ epar pulmone. Etiā opꝫ vt mollificātia subtilia ⁊ maturatiua sint ꝯferētia apatibꝰ: sicut solatrū ꝓprietatē hñs resoluēdi occulta apata. ¶ Pro ꝑtibꝰ aliqua ītalia sūt notāda. Prio ꝙ per apata occulta maxime ītelligit apata mēbroꝝ īterioꝝ vt viscerū aut mēbroꝝ nobiliū principaliū qualia sūt cōtenta in pectore aut ī vētre inferiori. ¶ 2º nota ꝙ cū in pricipio mā sit in fluxu ad locū apatū: iō fiēda est minoratio saltē stāte replōne ad diuertēdū ⁊ attrahendū mãꝫ: ⁊ hoc ꝑ flōmiā aut solōnem vētris aut vtrūqꝫ ſm ꝙ fuerit mā minorāda. ¶ 3º nota ꝙ ab his q̄ ponunt̄ in ꝑte cauēdū est vt ab agitātibꝰ ⁊ ī fluxu ponētibꝰ mãꝫ vt est notuꝫ. ¶ 4º nota ꝙ fortia repercussiua sūt cauēda ī his apatibꝰ ne ītrisecꝰ nimiā faciāt īfridatōeꝫ ⁊ ītrisecā mãꝫ crudioreꝫ. ¶ 5º nota ꝙ hec ꝑs ⁊ ꝓprie pōt dupl'r exponi. Prio sic ꝙ repercussiua fortia maxīe sūt cauēda ī stōaco ⁊ epate: q̄ expō hūs istātiā magnā pōt sic ꝑsuaderi. Nā stomacꝰ ē mēbrū d̄ ꝑ se pauci caloris maxīe aptū debilitari ꝑ repercussiua. Epar ēt ē mēbrū multū molle modicū resistēs actiōi aptū ꝑ ꝯñs valde debilitari ꝑ fridum: Aut maxīe ista sunt cauēda ī his mēbris: q: ista mēbra sūt valde apta īdurari ꝑ frida. Aut tenere possumus istā expositionē dicēdo ꝙ hec referimus maxime cōparādo ad alia nutriētia mēbra. Aut scd̄o dicēdum ꝙ ꝓprie.s. repercussiua applicāda sūt stomaco vel epati ⁊ supple alijs mēbris nutrimēti: nō sic aūt mēbris spūalibꝰ. In ꝓmptu ē cā d̄ quo tñ fiet qd̄. ¶ 6º nota ꝙ epar ⁊ stomacus tāquā mēbra nobiliora ⁊ plus egētia vnione ⁊ bona textura plus egent tali stiptico. Pulmo aūt cū sit mēbrū valde raruꝫ qd̄ raritate sua melius efficit operationē nō sic isto cōfortatur stiptico. ¶ 7º nota ꝙ solatrū quāuis ponat̄ frigidū aut fride cōplexiōis: aliquas tñ partes hēre pōt resoluentes apata calida: iō dici pōt hēre ꝓprietatē: q: īfrigidat mām calidā ꝑ dūum ꝑtiū frigidaꝝ: ⁊ resoluit ꝑ partes aliquas calidas. ¶ 8º nota ꝙ per solatrū etiā intelligere possumꝰ medicamen ꝯmixtū ex solatro ⁊ cassia seu aliquo medicamīe resoluente: aut possumꝰ ītelligere solatrū siluestre qd̄ vocatur chechengi cuius etiam resoluere est aliquātulum.

Et ea quidē hñti nō ē dādus cibꝰ nisi subtilis ⁊ nō ī hora paroxismi si ibi fuerit neqꝫ ī pricipio sui nisi ꝓpter multā d̄bilitatē fiat. Cū aūt sinthoma superuenerit ꝑꝑ collectōeꝫ apatis īterioris cū casu virtutis ī itinere mortis existit qm̄ virtꝰ nō sustētat̄ nisi nutrimēto: ⁊ nutrimētū ē res magis timorosa: ergo si resolutū fuerit valde bonū erit: ꝙ si apta fuerit dāda sunt eis q̄ ea lauēt sicut aq̄ mellis ⁊ aq̄ zuccari: postea dent̄ eis q̄ suauiter maturent cū siccitate: postea in fine rei nō adhibeant̄ nisi exiccatiua: ⁊ tu quidē scies hec ex libro quiꝑticulares egritudines colligit ſꝫ declaratiōeꝫ. Et p̄terea cū ī apatibꝰ occultis que sub vētre existūt cōtingit error: qm̄ qñ non sunt apostemata sꝫ rupture: erit ī perforādo ea timor. Et plerūqꝫ apostema occultū nō existit in pāniculo sed in ipso intestino: ⁊ est in aperiēdo ipsuꝫ timor.

¶ Nunc tāgit curā per dietā: ⁊ dicit ꝙ nō ē dādus istis nisi cibꝰ subtilis: ⁊ nō ē dandus hora ꝑoxismi si ibi fuerit nec in principio paroxismi nisi propter multam debilitatē. ¶ Dicit scd̄o ꝙ cū perueniat accidēs ꝑꝑ collectōꝫ apatis īterioris cū cāu seu debilitate virtutis: tūc iste ē ī via mortis: q: virtꝰ nō sustētat̄ nisi nutrimēto: ⁊ nutrimētuꝫ ē res magis timorosa: hoc iō apa termināda ꝑ resolōnē ē valde bonū. Si tñ hec apata fuerit apta dent̄ aqua mellis ⁊ zuccari lauātia mãꝫ: deinde dent̄ maturātia aliqual'r stiptica vel exiccātia. In fine aūt tantū exiccātia exhibeāt̄ que cōprehēdere poteris ex libro particulares morbos ꝯprehendente. ¶ Ultimo dicit ꝙ error cōtingit q: aliqñ creditur apa eē in īterioribꝰ ⁊ nō sunt apata sed rupture. Item apa aliqñ ē in ītestino ⁊ nō ī pāniculo: ⁊ ē timor in aꝑiendo tale apa. ¶ Pro partis ītellectu nota prio ꝙ notāter cōuenit cibꝰ subtilis ⁊ paucꝰ ne nā grauet̄ in digerēdo ⁊ aggregatur multa suꝑfluitas ad locū trāsitura apatū. ¶ Scd̄o nota ꝙ si tale apa īteriꝰ rūpat̄ ē magnꝰ timor ne prio sanies trāseat ad aliqd̄ mēbrū principale: etiā ne multū debilitet̄ virtus ex ruptura mēbri īterioris. nā tunc debilitati debemus succurrere cū nutrimēto: qd̄ nō possumus facere ne grauemꝰ virtutē. ¶ Nota ulteriꝰ ꝙ facta ruptura ꝯpetūt lauātia ⁊ abstergētia vt ē notū: deīde leuiter maturātia ⁊ exiccātia si aliqd māe remāserit ad maturādū. In fine vero solū ꝯpetūt exiccātia vt d̄bite sanemꝰ vlcus ⁊ totā abijciamꝰ mãꝫ. ¶ Penultīo nota ꝙ aliqñ pāniculus siphac ē fractꝰ: vt heri vidi ī vna asmatica in cuiꝰ vētre erat tumor ad modū apatis. Esset ergo tūc tibi timor seu error aꝑire: hūc aūt errorē poteris ꝯphēdē ꝯprimēdo tumorē. nā cōit̄ ītestinū interiꝰ reuertet̄: qd̄ nō fieret exñte apate. ¶ Ultīo nota ꝙ aliqñ ēt errare ꝯtigit: q: apa est in ītestino ⁊ credit̄ ꝙ sit in pāniculo: qd̄ ēt cōprehēdere poteris per signa denotātia morbos intestinoꝝ ⁊ virtutis debilitateꝫ.

¶ Capituluꝫ vigesimūsextuꝫ de sectione.

q

Ui plagā secare voluerit oportebit vt sectio īcedat ſm rugaꝝ collectiōeꝫ q̄ sūt interius ī illo mēbro nisi fuerit tale qualis est frons: qm̄ si īcisio īcedet sicut ꝓcedūt rugaꝝ ipsiꝰ collectōes īcidet̄ musculus frōtis ⁊ cadet suꝑciliū. Et sil'r ī mēbris rugaꝝ q̄ruꝫ īcessus diuersificat̄ ab īcessu villoꝝ suoꝝ muscl'oꝝ. Oꝫ ergo vt sector ex anothomia sciat anothomiā neruoꝝ ⁊ venarū ⁊ artariaꝝ ne errore īcidat aliquid ex eis. Et oꝫ ēt vt secū deferat multas ex medicis sanguinē ꝯstrigētibꝰ ⁊ ēpl'is dolorē sedātibꝰ ⁊ īstrumētis q̄ ad hoc ꝑtineāt. Hēat ergo secū qd̄ sit sicut medicina Gal. ⁊ sicut pilus leporis ⁊ tela aranee ⁊ albumē oui ⁊ ferramēta quibꝰ adurit̄. Oia eiꝫ hec sanguis fluxū ꝓhibēt siue ex errore ipsiꝰ proueniat siue necessario ⁊ vt medicīas deferat q̄ fluxa faciūt. Cūqꝫ exiturā ꝑforauerit ⁊ qd̄ ī ea ꝯtinet̄ extraxerit nō debebit ei adhibere oleū neqꝫ aquā neqꝫ empl'm ī quo sit oleū neqꝫ sepū suꝑabūdans sicut basilicon: īmo aliquid qd̄ sit sicut empl'ꝫ ex calcanto qd̄ apponat cū eo īdigebit: ⁊ desuꝑ īponat spongiā ī vino stiptico īfusaꝫ.

¶ In.c. p̄cedēti Auic. posuit curā apatis seu apatū: nūc q: apa multotiēs curat̄ ꝑ sectionē curā tāgit ⁊ modū secādi apa. Q: ēt ad apa multotiēs sequit̄ corruptio mēbri tāgit cañ. circa corruptionē ⁊ remotionē corrupti mēbri. Et diuidit̄ in duas. Nā prio determiat de sectiōe plage. 2º de remotiōe mēbri corrupti. 2ª ibi: cū mēbrū. Primū caᵐ ī tres diuidit̄ ꝑtes. Prio ponit cañ. attēdēduꝫ ex ꝑte sectiōis rōe sitꝰ mēbri. 2º ponit cañ. attēdēdū rōe fluxꝰ sanguis qui pōt ꝯtingere. 3º ponit remedia post sectiōꝫ applicāda. ibi 2ª: ⁊ oꝫ. ibi 3ª: cūqꝫ exiturā. ¶ De pria dicit: volēs secare plagā secet ipam ſꝫ īcessuꝫ rugaꝝ mēbri nisi in fronte: q: si īcideret̄ frōs ſꝫ īcessuꝫ rugaꝝ frōtis: tūc incideret̄ musculus frōtis supple ex trāsuerso ⁊ caderet suꝑciliū: ⁊ sic ē ī alijs mēbris quoꝝ villoꝝ īcessus diuersus ē ab īcessu rugarū: iō sector sciat ex anothomia īcessuꝫ venarū ⁊ artariarū ne erret ī incidēdo aliqd̄ illorū. ¶ Dicit 2º ꝙ oꝫ sectorē secū d̄ferre medicias sanguis ꝯstrictiuas ⁊ ēplastra ēt dolorē sedātia ⁊ īstr̄a etiā ad sanguis fluxū retinenduꝫ: vñ secuꝫ hēat medicamē Gal. pilos leporis: telā araneę: albumē oui ⁊ ferramēta quibꝰ fit adustio. Nā oia ista ꝓhibebūt fluxū sanguis siue necessario cōtingētē q̄ꝫtūcū qꝫ rōe oper̄ siue cōtingētē ex errore: ⁊ ipm oꝫ deferre medicinas sedatiuas doloris. ¶ 3º dicit ꝙ ꝑforata exitura siue apate ⁊ extracto ꝯtēto ī eo nō exhibeat oleū nec aquā nec ēplastrū ī quo sit multū oleū aut sepū sicut ē basilicon: īmo offerat ēplastrū factū ex calcāto seu ex alia re exiccāte si egebat tali: ⁊ supra exiturā ⁊ solutā cōtinuitatē ponat̄ spōgia īfusa vino stiptico. ¶ Pro ꝑte nota ꝙ ꝑ plagā intelligit apa vel exiturā ī qua ē plaga ꝑꝑ mãꝫ saniatā soluētē cōtinuitatē. Qui ergo voluerit secare plagā ꝑꝑ mãꝫ saniatā. i. exiturā vel apa plagatū: seu sil'r qui voluerit secare vel secādo plagaꝫ efficere ⁊c. ¶ 2º nota ꝙ sicut cōiter villi neruoꝝ ī mēbris īcedūt ſm īcessuꝫ collectōis rugaꝝ: ita ēt apparet ī musculis. Cōueniēs ē ergo īcidere ſꝫ īcessum rugaꝝ: p̄º vt cicatrix pulchrior gñet̄ q̄si rugis cooperiētibꝰ cicatricē ⁊ occultātibꝰ eā. 2º ēt q: tūc nō īcidit̄ neruus aut musculus ex trāsuerso: ex quo īcisio ēt sit faciliori ꝯsolidatōis nisi ī frōte palpebra supiori ⁊ vētre. Nā p̄º ī fronte musculus tenēs suꝑciliū trāsit ſm longū frontis vbi ruge īcedūt ſm latū. Et si īciderent̄ ſm incessuꝫ rugarū: tūc inciso musculo ſm trāsuersuꝫ caderet suꝑciliū qd̄ tenebat̄ musculo. Eodē mō īcedit musculus palpebrarum ſm lōgū faciei: vñ si fiat incisio ſm incessum rugarum palpebrarū cadet palpebra. Idem etiā apparet ī vētre in quo etiā ruge sunt ſm trāsuersuꝫ: ideo si fiat īcisio illo mō īciso ēt musculo ſm trāsuersuꝫ ꝯsequit̄ vehemēs lesio. ¶ Ulterius nota ꝙ aliqñ nos īcidimꝰ in frōte ſm incessuꝫ rugaꝝ maius euitādo nocumētū: q: fistulatōeꝫ ⁊ vehemētē corruptōeꝫ vt fracto craneo īcidimus cutē in cruce excoriādo ⁊ debite ꝓpter euitare fistulatōeꝫ ⁊ vehemētem corruptōeꝫ ⁊ apationē. ¶ Nota ēt ꝙ in secādo īquātū possumꝰ recedere debemꝰ a venis ⁊ artarijs ⁊ neruis: cā est in ꝓmptu. ¶ Nota ulteriꝰ vt colligit̄ 3ª q̄rti.c. de regimie exituraꝝ: ꝙ in secādo debemꝰ īcidere locū maturiorē: locū ēt decliuiorē seu lassiorē. Est aūt cā primi: q: cutis ī loco maturiori ē subtilior. Cā vero scd̄i est: q: ad locū īferiorē meliꝰ trāsit sanies q̄ꝫ ad ꝑteꝫ supiorē. Si tñ ꝯtingat ita ꝯiungi ꝙ locus supior sit maturior: potiꝰ alia obseruet̄ ꝯditio secando in ꝑte īferiori lꝫ nō maturiori iuuamēto sequēte maiori ī illa ꝑte q̄ꝫ in ꝑte supiori maturiori. Ea q̄ in 2ª ꝑte posita sūt nota vno excepto ꝙ per medicinas faciētes fluxa ītelligit medicinas sedātes dolorē q̄ faciunt fluxū. i. faciunt molle aꝑiendo poros ⁊ mãꝫ exitui disponēdo: vt ēt colligit̄ 5º de simplici

Nota ꝙ lꝫ basilicon sit mūdificatiuū saniei ⁊ carnis regeneratiuū quibꝰ virtutibus opus ē in vlceribus exiturarū: nihilominꝰ ipo ñ debemus vti nisi ī paruis vlceribꝰ. In magnis vero exituralibꝰ non: q: ipsa sua pinguositate nimis sordidat humefacit ⁊ sanie replet ⁊c.

ſimplici medicīa.c. de medicis ſedātibꝰ dolorē: qꝛ de rōne eaꝝ eſt vt apiant poros. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ apta exitura nō eſt multū oleū nec aqua nec multū ſepū apponēduz: eo ꝙ tūc exitura ē facta vlcus cui vt īfra appebit nō ꝯuenit humectatio ſꝫ exiccatio. Cū ergo iſte humectēt ⁊ putrefactōi diſponāt nō ſūt apponēda. Deīde ſi q̄rimꝰ exiccationē ſꝫ aliquos apponemꝰ calcātū: qd̄ eſt es vſtū aut ſpēs vitrioli cuiꝰ ē vehemēter exiccare. Uñ ſm expoſitōez tale medicamē eſt apponēduz ī fine vbi q̄rimꝰ cicatrizare: vñ talis dꝫ eē ordo ī medicādo talez exiturā ꝙ pº ponanꝶ reſtrigenda fluxū vt ponaꝶ tēta īfuſa albumini oui ⁊ aliqñ ſanguis draconis: ⁊ ī circuitu apponanꝶ repcuſſiua vt non trāſcat mā ad locū. Poſtq̄z aūt ſumꝰ ſecuri de fluxu ſanguis nos bñ ꝯprimēdo cū manibꝰ expurgamꝰ ſaniē. Et ſi vlcus ē valde magnū ⁊ ſanies multa: nō tm̄ vna vice ſꝫ pluribꝰ extrahimꝰ: deīde ponimꝰ abſtergētia: deīde ſicciora aut ſtipticiora ad ꝯſolidāduz: deīde adhuc ſicciora ad cicatrizationez. Cuz aūt cicatrizatio non ſit niſi talr̄ ſignaꝶ talez generāda cutez. Cū ergo cutis ſit dura ⁊ tenax: iō fortiter exiccātez oꝫ applicare medicinā. Ad ītentionē ergo cicatrizādi docuit adminiſtrare calcantū aut etiā ſpongiaz.

¶ Caᵐ 27ᵐ de egritudibꝰ corruptōis mēbri ⁊ de īciſione.

c Um mēbrū ꝓpter malā ꝯplōnez cū mā aut ſine mā corrūpiꝶ ⁊ nō ꝓfecerit ei ſcarificatio neqꝫ epithimari ex eo ꝙ cōferre ꝯſueuit de eis que ī libris particularibꝰ dicta ſūt neceſſe eſt vt caro corrupta que eſt ſupra ipſum remoueaꝶ: ⁊ melius quidem erit vt ſit ſine ferro ſi poſſibile fuerit qm̄ ferrū plerūqꝫ īuenit tunicas muſculoꝝ ⁊ venaꝝ pulſantiuz periculoſe.

¶ Ponit nūc cañ. attēdēdū circa corruptōez mēbri. Et ꝯtinet hec ps tres ptes. Prīo ponit cañ. ⁊ curā ex pte medicamīs cauſticātis. 2º ex pte īciſionis. 3º oſtēdit in quo caſu corruptōis mēbri curā euitare dbemꝰ. ibi 2ª: ꝙ ſi hec vero. ibi 3ª: ⁊ ſi os fuerit. ¶ De pª dicit ꝙ corrupto mēbro ꝓpter malā ꝯplōnez cū mā aut ſine mā nec ꝯferēte ſcarificatōe nec epithimatiōe ex ꝯſuetis ꝯferre enumeratis in libris pticularibꝰ neceſſe eſt carnē ſupra mēbrū exñtē corruptuz remoueri. Et meliꝰ remoueꝶ ſine ferro ſi ſit poſſibile q̄z cū ferro: qꝛ cū ferro plures īciduntꝶ cū periculo tunice muſculoꝝ ⁊ artariaꝝ. ¶ Pro pte nota ꝙ mēbrū aliqñ eſt ī via ad corruptōez: aut ꝓpter malā ꝯplōnez in eo exñtez: aut ꝓpter oppilatōez vt dicā: ⁊ tūc vocaꝶ iſta diſpō cancrena mēbro adhuc hñte ſenſuz. Aliqñ aūt hꝫ corruptū eē ablato ſenſu mēbro nō exñte ampliꝰ aīato: īmo iā fetente ⁊ putrido: ⁊ tūc diſpō talis gnāli noīe ſolita eſt vocari ſcachillos: aut ēt aliqñ vocaꝶ ſpāli noīe herpeſtiomenꝰ. Et differūt iſta duo ſpāliter noīando ſcachillos ⁊ herpeſtiomenꝰ: qꝛ ſcachillos īportat mēbri corruptōez dato ꝙ ñ īcedat āplius aliā corrūpēdo ptez. Herpeſtiomenꝰ aūt denotat ipſaz paſſionē ampliꝰ īcedere corrūpendo ptez ſicut pꝫ multotiēs ī mēbris diſpoſitis corruptōi ſiue putrefactiōi: vt ꝑputio ⁊ ſimilibꝰ: vt aliqñ q̄ſi ſubito oporteat eū īcidi. ¶ Ulteriꝰ nota vt colligiꝶ 3ª q̄rti allāto loco: ꝙ talis corruptio ꝯtigit aut ꝓpter malā ꝯplōnez corrūpētez ſpūz ⁊ aīaz mēbri: aut ꝓpter oppilatōem factā a cā īteriori aut primitiua ꝓpter quā ꝓhibeꝶ delatio ſpūs vitalis in mēbro aīaz ꝯſeruātis. Qūocūqꝫ tñ ſit mala ꝯplō ꝯiungiꝶ mēbro: ideo hāc explicuit ꝯplōnez oppilatōez tāgendo. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ q̄zuis mala ꝯplō ſine mā poſſit eſſe cā principalis corruptōis mēbri. Huic tñ corruptōi ſemꝑ annectiꝶ mala ꝯplō pēdens ab hūiditate corrupta. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ lꝫ q̄libet mala ꝯplō exceſſiua poſſit corrūpe mēbrū ſuā aīaz corrūpēdo: ꝯplō tñ maxīe corruptiua aut ē mala ꝯplō calida humiditati ꝯiūcta putrefaciens mēbrū: aut friditas mortificās mēbrū: vt pꝫ in iter agētibꝰ q ꝯgelanꝶ ⁊ corrūpunꝶ aliqñ amittētes pedem aut naſuz aut ꝑpuciū. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ meliꝰ ē remouē ptē corruptā ſine ferro. pº ꝓpter multos abhorrētes ferꝝ. 2º ꝓpter violētā ⁊ ſubitaz īpreſſionē ferri ꝓpter timorē etiā ne vrendo tunice muſculoꝝ īcidanꝶ. Aut ēt ne incidanꝶ vene vel artarie: ⁊ vt ſi approximemus cauſticū nō faciat ita ſubitā ⁊ fortez īpreſſionez.

Quattuor modis ſunt quibꝰ a cancrenis auferri pōt caro corrupta. Unꝰ eſt per corroſiua. ſecūdus ꝑ cauteria potentialia. tertius eſt cuz cauterio actuali ⁊c̄.

Qd̄ ſi hoc nō ꝯtulerit ⁊ corruptio iaz in carne ꝓceſſerit neceſſe erit vt ipſa incidaꝶ ⁊ vt locus inciſiōis oleo feruente aduraꝶ. Ex hoc eniz ꝓuenit ſecuritas ab acuitate malitie ipſiꝰ ⁊ reſtringiꝶ ſanguinis exitus ⁊ naſcunꝶ ſuper īciſionis locū caro ⁊ cutis extranea nō ꝓportionalis ſed res que magis carni ſimilis exiſtit ꝓpter ſui duritiez. Cūqꝫ īcidēdi volūtas affuerit tēta prius erit īmittenda in circuitu oſſis voluēdo donec qd̄ ſane teneaꝶ reperiat: ⁊ vbi dolor ſit fortior cū tenta ibi īnitiꝶ qm̄ eſt terminus ſanitatis: ⁊ vbicūqꝫ inueneris laſſitatē ⁊ retētionis debilitatē totuz erit ex collectōe eius qd̄ eſt incidenduz. Cūqꝫ autē perforaꝶ illud qd̄ circūdat os qd̄ vis incidere ita ꝙ foramina circūdent ipſuz: ergo rumpeꝶ per ipſuz ⁊ incideꝶ ⁊ qñqꝫ ſerraꝶ. Cūqꝫ hoc facere volueris ſepara inter īcidentē ⁊ perforantē ⁊ inter carnez vt non redeat. Si ergo ipſuz os qd̄ eſt neceſſe īcidere fuerit fruſtuz eminēs qd̄ nō poſſit aptari ita vt debet: neqꝫ ſit in eius rectificatōe fiducia ⁊ timeaꝶ ne corrūpaꝶ ⁊ corrūpat illd̄ qd̄ eſt corā ipſo ſubleuabimꝰ carnē ab eo aut ſcindēdo: deinde ligādo ⁊ ad diuerſitatē partis illius extēdendo aut alijs īgenijs que ſenſus demōſtrat ⁊ ſeparabimꝰ inter ipſuz ⁊ mēbruz nobile ſi ibi affuerit cū pannis qui ipſuz ab eo elōgabunt ⁊ poſtea īcidemus.

¶ Nūc tāgit curā ꝑ īciſiōez: dicēs ꝙ ſi talis cura nō cōtulerit: īmo iā corruptio ꝓceſſerit ī carne ſupple vlcerādo neceſſe ē īcidere carnē ⁊ aduertere locū ī quo ē facta īciſio oleo feruēte. Nā dicit Aui. ex tali oleo feruēte ſumꝰ ſecuri ab acuitate malitie. i. ſumꝰ ſecuri ne mala mā trāſcat vlterius eo qd̄ per aduſtionē talis cōſumiꝶ mā. Itē reſtrigiꝶ fluxꝰ ſanguis cū ꝑ aduſtionē fiat cruſta ſupra orificiū vene vel artarie. Et notāter cū oleo ē hoc ficēdū vt cū domeſticiori cauſtico cū ēt oleū ſit penetratiuū valde: ⁊ ꝑ cōſeq̄ns adurēs ꝓfunde ſm ꝙ ē debitū. Et dicit Auic. ꝙ naſcūtur ſupra locū inciſiōis caro ⁊ cutis extranea. nā cū mēbrū ſit cōfortatū ⁊ ſint remote carnes corrupte caro poterit debite gnāri. Itē gnābiꝶ cutis extranea: qꝛ nō talis ſicut pria ⁊ nō ꝓportiōalis prie ꝓportionalitate ſimilitudis ſꝫ ſimilis ī duritie. Nā cū cutis ſit mēbrū ſpermaticū nō regeneraꝶ ſꝫ loco eiꝰ gnāꝶ aliqd vt caro ſicut porꝰ ſarcoydes ſeu caro dura cutis. ¶ Scd̄o ponit cañ. ī īcidēdo attēdendos dicēs cū voluerit incidere medicꝰ pº īponēda ē tēta ⁊ voluenda circa os vſquequo īueniat ptē ſanā quā cōprehēdet ꝑ fortē dolorē ꝑceptū īmiſſa tenta. nā pars corrupta ñ dolet. Ubicūqꝫ ergo īueniat laſſitatē ⁊ dbilitatē retētiōis ſcias ꝙ illud ē ꝓpter corruptiōz ⁊ putrefactionē ⁊ totū erit īcidēdū: hoc totū ē notū. ¶ Ulteriꝰ dicit Aui. ꝙ qñqꝫ ꝑforatur os circūdans quod tu vis remouere: ita vt foramīa ſint circa os: dū ergo hoc vis facere ſepa īter īcidentē ⁊ ꝑforantē. i. aliqū opare īcidēdo aliqñ ꝑforādo: ſepa ēt inter carnē vt non redeat circa os. Ecce modus opatōis. Aliqs vult foramē rotūdū facē ī aſſe: tūc ꝑforat cū terebello ⁊ factis ꝯplete foraminibꝰ circūquaqꝫ āmoueat illud qd̄ ī medio dimiſit īter foramē: ⁊ foramē vt tādē mediū remoueatur. Sic ēt fit in oſſe remouēdo ⁊ maxīe dū: os ē rotūdum cui nō pōt aliqua ſectio applicari quale ē craneū. ¶ Ulterius dicit Aui. Si fuerit fruſtū oſſis remouēdū eminēs ñ aptū aptari cuiꝰ timeaꝶ corruptio, īmo ⁊ exñtis ꝓpe ipm: tūc ab eo ē remouēda caro ⁊ dꝫ os trahi ad partē oppoſitā ⁊ remoueri a mēbro nobili inquātuz poſſumus: deinde dꝫ incidi. Et iſta eſt ſententia totius partis.

Et ſi os fuerit tale quale eſt os coxe ⁊ fuerit magnū ⁊ neruis ⁊ artarijs ⁊ venis ꝓpinquū ⁊ fuerit eius corruptio multa debet medicus ab eo fugere.

¶ Nūc oñdit cāum ī quo nos oꝫ oſſis corrupti curā euitare: dicēs ꝙ ſi os fuerit os coxe ⁊ fuerit os magnū ꝓpinquū neruis venis ⁊ artarijs multa exñte corruptiōe debet medicus fugere ab ipō iuxta dictū Meſue ī ſuo de appropriatis ad pricipiū. Noli prauaꝝ egritudinū curā aſſumē vel cure onꝰ ſuſciꝑe ne nomē mali medici ſubeas. Et notāter ē vitāda cura: qꝛ ſi accedat ad curādū cū ñ poſſit curari niſi ꝑ inciſionē occidet hoīez exñte ita magno membro.

Dubitatur propter vnum tactuz ſupra: Utrū medicinaꝝ cōtrariaꝝ cōmixtio ſit cōueniens ꝓ cura apatū? Qd̄ nō arguiꝶ ꝑ rōez tactā: qꝛ vna īpedit alterā ſiue alterius opatiōez. ¶ 2º ſic: Medicia ꝯtraria opabiꝶ circa mām circa quā nō debēt opari: ergo. Nota ꝯña: ⁊ pꝫ aſſumptū. nā permixta medicia repcuſſiua reſolutiue cuz māe repcutiēde appliceꝶ reſolutiua ipa reſoluet mām quā nō ītēdimꝰ reſoluere. ¶ 3º ſic: Nā nō hꝫ mētē vt ſeruetur de meliori: ergo ꝯtraria nō ſūt applicāda. Aūs pꝫ 4º regiminis acutoꝝ ꝯmēto pº. Tꝫ ꝯñtia: qꝛ illa ꝯtraria nō applicanꝶ niſi vt eis vtaꝶ nā qñ oꝫ ⁊ vbi ⁊ ī quo oꝫ. ¶ Ad oppoſitū ē Aui. ¶ Pro dubio ꝑmittēdo pº ꝙ medicinaꝝ cōtrariaꝝ cōmixtio pōt duplr̄ intelligi. Uno mō vt denoteꝶ ſimultas tpis. 2º mō vt denoteꝶ eas ſic adinuicē applicari: vt plurimū vnius cōtingat plurimū alterius. ¶ 2º nota ꝙ hec medicīe pñt duplr̄ ītelligi ꝯmiſceri. Prio mō vt ex eis tm̄ vna media opatio conſequaꝶ ⁊ ꝑducaꝶ. 2º vt ꝑ eas ꝓducāꝶ due opatiōes ꝯtrarie ⁊ remiſſe. ¶ Quibꝰ notatis ſit pria ꝯclō: Medicīe repcuſſiua ⁊ reſolutiua ſimul tēpore ſūt cōmiſcēde vel applicāde. Conclō ſic pſuadeꝶ: qꝛ ꝑ totū augmētū ſunt applicāde: ergo ⁊c̄. ꝯñtia nota: ⁊ colligiꝶ aſſumptū ex tex. ¶ 2ª cōclō: Medicina repcuſſiua prīcipalr̄ ē applicāda alteri pti a pte cui ē applicāda reſolutiua. Pꝫ ex hoc cōclō. Nā repcuſſiua ē applicāda ad ꝓhibēdū fluxū: reſolutiua vō ꝑ ꝑ mām fluxā: ergo aūs ē notū.

Et tz ex eo ꝯñtia: q: applicādo repcutiēs ī circuitu fluxum ꝓhibemꝰ mãe. Applicādo vero resolutiuū supra tumorez nos resoluimꝰ fluxā mãz. ¶ 3ª cōclo: Cōmixtio hax medicinax marie dz ītelligi simul: q: ī codē tpe fiat applicatio eax. Cōclo psuadeẽ sic: Istax talis dz eē pmixtio p quaz grādiꝰ sequiẽ iuuamētū: ergo añs ē notū ⁊ tz ꝯñtia: q: sic applicādo medicīas ⁊ distictis ptibꝰ: vt ex 2ª ꝯclōne sumiẽ sequūẽ grādiora iuuamēta. ¶ 4ª cōclo: Max medicinarū vera cōmixtio aliqñ ꝯueniēs ē. Pz cōclo ꝓ quāto he medicine adīuicē refrāguñẽ in oꝑando: vñ subsequiẽ media oꝑatio. ¶ Istis quattuor cōclusis pz solo ad obiecta. Ad primū dicēdū q̄ vna nō impedit oꝑationē alteriꝰ cū distictis ptibus applicēẽ. Vel 2° diciẽ q̄ vna ipedit oꝑationē alteriꝰ extremiā q̄zuis iuuet illā aliā vt mediā ꝓducat oꝑationē. Ad aliud per idē pz solo. Ad tertiū diciẽ q̄ nō applicanẽ he medicīe: q: nā hēat mētē in regulādo cas: sz regulanẽ ab ītelligētia nō errāte 12° meta. cōmēto 18°. Si ergo distīcte he medicīe applieāẽ ptibꝰ pz rōez ñ ꝯcludere. Si v̊o applicēẽ pti eidē quāuis pti mãe īferaẽ nocumētū: applicatio tñ eligēda ē maiori sequēte iuuamēto.

¶ Caᵐ 28ᵐ de medicatōibꝰ solōni ꝯtinuitatis ipsox vlcex.

Solutio ꝯtinuitatis ī magnis mēbris medicaẽ equatōe ⁊ ligatura ꝯueniēte q̄ ī doctrina restauratōis dicta ē: ⁊ tibi in suo loco postea veniet cū quiete ⁊ comestiōe cibi ꝯglutinatiui in quo habeẽ fiducia q̄ ex ipso nutrimētū genereẽ cartilaginosuz qd̄ labia fracture claudat ⁊ ī vnū ꝯducat sicut cibꝰ qui fit de extremitatibꝰ aīaliuz. Impossibile eiz est vt os restaureẽ ⁊ ꝓprie ī corporibꝰ ꝯsistentiū nisi s̄m hunc moduz: qm̄ nullo modo redibit ad ꝯtinuitatē: ⁊ nos quidez de restauratiōe sermonē exquisitū loq̄mur in libris particularibꝰ.

¶ In caplīs p̄cedētibꝰ determīauit de cura morbi cōplōnalis ⁊ ꝯpōnalis: nunc exequiẽ ponēdo curaz morborū vnitatis. Et diuidiẽ ī duas. Prio facit hoc qd̄ dictū est. 2° q: multotiēs fit solo ꝯtinuitatis cū cauterio: ⁊ q: ēt de ipso ꝓ pte mentionē fecerat in caº de cura corruptōis mēbri: io determīauit 2° de cauterizatōe. ibi 2ª: cauterizatio. Caᵐ p̄ᵐ diuidiẽ ī duas ptes. Nā p̄° facit qd̄ dictuz ē. 2° ꝓ quorūdaz dictox declaratōe nos ad alia loca remittit. ibi 2ª: sermonē aūt. Pria ī duas. Nā p̄° ponit curā solute ꝯtinuitatis ī exterioribꝰ magis facte. 2° magis facte in īterioribꝰ a cāis primitiuis. ibi 2ª: in his q̄ sūt. Pria ī duas. Naz p̄° ponit curā solute ꝯtinuitatis facte ī ꝯsimilibꝰ. 2° magis facte ī organicis. ibi 2ª: in ꝯtorsione. Pria ī duas. Nā p̄° mēbrox durox ponit curā. 2° molliū solutox. ibi 2ª: ītentio aūt. ¶ Prio dicit q̄ solo ꝯtinuitatis facta ī mēbris duris curaẽ equādo ⁊ ꝯueniēter ligādo sicut dictū ē ī libro docēte restauratōez: q: in q̄rto. Curaẽ ēt quiescēte corpe ⁊ cibū comedēdo glutinosuz ex quo ꝯfidimꝰ nutrimētuz gñari cartilaginosuz labia claudēs fracture ī vnū ⁊ solutas adducēs extremitates: vt ē cibꝰ ex aīaliuz extremitatibꝰ factꝰ. Nā ipossibile ē vt os ī etate ꝯsistētie alio mōre restaureẽ: cū hoc nullatenꝰ ad verā ꝯtinuitatē pōt ꝑuenire. Et certe dicit Aui. nos sermonē exq̄situ faciemꝰ dū ī locis pticularibꝰ loq̄mur de pñti mā: q: 5ª q̄rti. ¶ Pro pte sūt notāda aliq̄ litteralia. p̄° q̄ solo cōtinuitatis ⁊ solo vnitatis ⁊ solo nãe cōis idē apud medicos īportāt cū vnitas cōtinuitas ⁊ nã cōis sint idez. ¶ Scd̄o nota q̄ p magna mēbra dura ītelligit Aui. ossa: q̄ tanq̄z totiꝰ corpis fundamēta magna fuerūt seu magne q̄ztitatis ⁊ numeri. Et intelligāẽ p ipsa ēt alia mēbra dura vt cartilagies. ¶ Tertio, nota q̄ p equatōez ītelligit Aui. equā ⁊ debitā plasmationē seu ꝯpōnez mēbri: vt cū p solōnē vna ps alteri emineat vltra nãe debitū ad suū debitū situz equeẽ. Que aūt sit ꝯueniēs ligatura: inferiꝰ diceẽ. Itē ꝯuenit ad curā quies. Sicut eiz corpis ⁊ mēbri motꝰ distractiōez facit ī partibꝰ: ita quies ad coniunctionē iuuat ⁊ vnionē. ¶ Itē nota q̄ cum os nō restaureẽ nec ꝯtinueẽ s̄m viā prime ītentōis q̄ ē facē ipm vere vnū ⁊ ꝯtinuuz nullo alteriꝰ rōnis cadente medio ꝑꝑ assignatā cāz p̄ª primi. Restauraẽ tñ s̄z viā scd̄e ītentōis ipz vnificādo s̄z q̄ est possibile nobis ⁊ aliq̄d ponēdo loco dꝑditi: ⁊ cū ad hāc oꝑatōez faciēdā glutinosuz faciat nutrimētū: ideo eo ꝓ cibo egemus.

Licet hoc sit veruz in etate ꝯsistentie vel vltra q̄ os nō possit vere vniri vera vnione cuz sit duruz ⁊ per ꝯñs male īuiscabile: tamē in etate puericie ⁊ in ꝯplexione calida ⁊ humida bene ⁊ vere pōt vniri ꝓpter mollitiē ꝯplexiōis ⁊ etatis: sed vnione nō vera possunt vniri per parū sarcoidē sicut ligna vniūtur p collaz: quare ⁊c̄.

Intētio aūt ī medicādo solōnē ꝯtinuitatis q̄ in mēbris accidit mollibꝰ ē triū p̄cipiox curā habere. Primū eox est qm̄ si cā fuerit fixa minꝰ q̄z opz est retinere illud qd̄ fluit ⁊ ꝯstrigere eius mãz si ipsa fuerit currēs. Et secunduz est fixurā ꝯsolidare cū medicinis ⁊ cibis ꝯueniētibꝰ. Et tertiū ē putrefactiōez ꝓhibere quātoplus fuerit possibile. Cūq̄z ab vno triū te excusaueris redi ad cogitāduz de duobꝰ remanētibꝰ. Tu vero iaz scis qm̄o illud qd̄ fluit retineaẽ: sed consolidatio fit adiūgendo labia si adiunguntur ⁊ exiccādo ⁊ comedēdo glutinatiua.

¶ Nūc ponit curā solute ꝯtinuitatis facte ī mēbris mollibꝰ. Et p̄° facit hoc ī gnāli. 2° magis ī spāli. ibi 2ª: ⁊ dicemꝰ. Pria ī duas. p̄° facit qd̄ dictū ē. 2° ponit curā solute ꝯtinuitatz cui ꝯiūgiẽ sanies. ibi 2ª: ⁊ scito q̄ ītētio. ¶ Prio dicit q̄ nos ītēdimus curare solutā cōtinuitatē mēbrorūz molliū triū p̄cipiox hñdo curā. p̄° retinēdo mãz fluētē si nō fuerit valde fixa. 2° cōsolidādo fixurā cū medicīs ⁊ cibis cōueniētibus. 3° ꝓhibēdo putrefactōez quātū ē possibile magis. Et te expedito ab vno istox triuz redi ad expediēdū alia duo. Scis eiz qm̄o mã fluēs retineẽ: ꝯsolidatio vero cōpleẽ iūgēdo labia si iūgi pñt ⁊ exiccādo ⁊ ꝯglutinātia comedēdo. ¶ Pro pte nota p̄° q̄ facta soluta cōtinuitate: tū ꝑꝑ dolorez: tū ꝑꝑ debilitatē solute ptis ⁊ venax aptionē: aut artariarū hūores currūt ad locū solutū: iō prio debemꝰ repcutere mãz. 2° q: ꝯtinuitati solute putredo cōiūgiẽ aliqñ: iō putrefactionē remouētia applicare debemꝰ. 3° q: oīs soluta cōtinuitas reduci dz si pōt fieri ad vnionē: iō cōsolidātibꝰ ⁊ exiccātibꝰ leuiter ⁊ glutinātibus egemꝰ: ⁊ aliqñ oībꝰ istis: ⁊ aliqñ vno tm̄: hoc ēt verū ē soluta ꝯtinuitate nō existente praua vt possit a nã curari. ¶ Alteriꝰ nota q̄ exñte putrefactiōe ī soluta cōtinuitate: p̄° debemꝰ putrefactionē āmouere q̄z cōsolidare: q: tū remotio putrefactiōis nō cōuenit nisi in soluta cōtinuitate q̄ ē vlcus. Cōsolidatio vero cōuenit in qualibet que nō pōt a natura curari: iō scd̄am expressit intētionē ⁊ cōiorem.

Et scito q̄ ītētio ī medicādo vlcera ē exiccatio: qd̄ ergo ex eis mūdū fuerit tm̄ exicceẽ: ⁊ ī illud qd̄ ex eis putridū fuerit medicīe acute corrosiue mittanẽ sicut calcātū ⁊ alzegi ⁊ arsenicū ⁊ calx: que si nō cōtulerit necessariꝰ est ignis. Et medicia q̄ ē ꝯposita ex flore eris ⁊ cera ⁊ oleo qm̄ ipsa flore eris mūdificat ⁊ ꝓhibet morsiōis supfluitatē oleo ⁊ cera: ipsa ergo ī hac re medicia existit ꝑpata.

¶ Supra posuit curā solute cōtinuitatis facte ī mēbris mollibꝰ expediēdo q̄dā p̄cipia: nūc exeq̄ẽ ponēdo curā vlcex seu 3ᵐ expediēdo p̄cipiū: dicēs te scituz exiccatiōz eē ītentionē q̄ medicanẽ vlcera: vñ vlcus mūdū dz exiccari. In vlcere aūt putrido ponāẽ medicine corrosiue acute sicut calcātū qd̄ ē spēs vitrioli aut cholcotar qd̄ ē attramētū rubeū seu vitriolū: ⁊ alzegi qd̄ ēt ē aliud attramētū ⁊ arsenicū ⁊ calx quibꝰ nō cōferētibꝰ supple ꝑꝑ magnā putrefactionē necessariꝰ est ignis ⁊ medicia ꝯposita ex flore eris cera ⁊ oleo. Nā p florē eris mūdificat vulnus ⁊ ꝓhibet: p cerā ⁊ oleū supfluitatē talis corrosiōis: talis ergo medicia ē equata ⁊ ꝓportiōata tali morbo. ¶ Alteriꝰ nota q̄ vlcꝰ prio pōt sumi cōiter: ⁊ sic vulnꝰ ⁊ vlcus cōuertunẽ. 2° sumiẽ ꝓ solōne cōtinui cū qua ē sanies vt pz 2ª primi. c. de soluta cōtinuitate. Ad ꝓpositu hic sumiẽ vlcus mō prio. nā vlcꝰ mundū siue solōnē ꝯtinui mundā vocat vlcꝰ. ¶ 2° nota vt colligiẽ 3° de igenio sanitatis: q̄ ī mēbro soluto saltē notabilr̄ duplex vltra debitū supfluitas multiplicaẽ q̄dā subtilis egēs exiccatiōe ⁊ aliq̄ grossa egēs abstersiōe: ⁊ hoc ē ꝑꝑ ptē factā eē debiliorē p solōnē nō potētē resoluē has supfluitates. Intētio ergo ī medicādo oē vlcꝰ est exiccatio saltē illax supfluitatū q̄ mltiplicanẽ ꝑꝑ eām assignatā. De abstersiōe tñ Aui. nō fecit mētiōez dās ipaz ītelligē p exiccatōez vel explicauit exiccatiōez vt cōiorē. Ipa eniz ꝯpetit ī quolibet vlcē supplēs aliqñ oꝑatiōz abstersiue medicine: q: exiccās ⁊ ꝯsumēs grossaz mãz. ¶ Alteriꝰ nota q̄ illud vlcꝰ vocaẽ mūdū cui nō ē cōiūcta sanies aut putredo dato q̄ illa duplex supfluitas coniūgaẽ cui sola ꝯuenit exiccatio. Illud qd̄ poniẽ d̄ vlcē putrido ē notū: q: vbi sit vehemēs putrefactio he acute ⁊ corrosiue ꝯueniūt medicīe.

Et dicemꝰ q̄ oīa vlcera aut sūt simplicia aut ꝯposita. Et simplicia quidē cū fuerit parua ⁊ nil ex eox humiditate corrodeẽ: tūc ꝯiūgēda erūt ipsox labia ⁊ liganda custodiēdo ne inter ipsa aliquid olei aut pulueris cadat qm̄ consolidabunẽ. Et simil'r magnū de cuius substātia nil perditū fuerit ⁊ cuius vna pars alij applicari potest. Magni vero cuius partes applicari nō possunt siue sit fixura siue ꝯcauitas vel spaciū plena saniei: ⁊ iā aliquid ex substātia mēbri ꝑditū ē: curatio ē exiccatio. Si ergo illud qd̄ ꝑditū ē tātū fuerit cutis ⁊ necesse erit vt cicatricez īducat: ⁊ hoc quidē per essentiā cū stipticis ⁊ per accidēs quidē cū calidis cuz ex eis pax qd̄ sit adustū superponeẽ sicut alzegi ⁊ calcātuz quoniā magis iuuāt in exiccādo ⁊ magis perducūt crustā. nā si multuz fuerit corrodet ⁊ in vlceribꝰ augmētuz faciet. Si autez illud qd̄ perditū fuit fuerint caro sicut est ī vlceribꝰ profundis nō erit festināduz in cicatrizādo ea: īmo primo erit studenduz vt caro in eis nascaẽ. Et caro quidē nō generaẽ nisi ex eo cuius siccitas nō multū graduz primuz trāscendit.

¶ Nūc exeq̄ẽ magis ī spāli ponēdo curā solute cōtinuitatis

tatis mēbroꝝ molliū. Et cōtinet hec ꝑs quattuor ꝑtes. p° determiat de soluta ꝯtinuitate pauci numeri manifesta. 2° determiat de cōtusiōe seu attritiōe. 3° de excoriatiōe. 4° vero de pūctura. ibi 2ª: ⁊ si pus. ibi 3ª: ⁊ si alfasc. ibi 4ª: ⁊ alfasc. Prīa ī duas. Nā prio posita distinctōe vlceꝝ ponit curā simpliciū. 2° ꝯpositoꝝ. ibi 2ª: ⁊ scito. Prīa ī duas. Nā p° Aui. p̄mittit curā. 2° ponit aliquas ꝯditiōes ⁊ cañ. attēdēdos. ibi 2ª: verūtñ. ¶ Prio dicit se dictuꝝ q̄ vlcera aut sunt simplicia: aut sūt ꝯposita. Simplicia vero sūt vlcera ꝑua quoꝝ hūiditas nō ē corrupta: ⁊ curant̄ cōiungēdo labia ⁊ ligādo ⁊ ꝓhibēdo ne īter labia cadat aliquid vt oleū aut puluis. nā ista ꝓhiberēt ꝯsolidatiōꝫ. Magna aūt ⁊ sine deꝑditiōe substātie carnis cū qua ꝑtes adinuicē pñt applicari curant̄ supple vt dictū ē. Sꝫ vbi eius ꝑtes nō pñt adinuicē cōplicari siue sit fixura siue ꝯcauitas plena sanie cura ē ꝑ exiccātia. Deꝑdita ergo cute necesse ē facere cicatricē quā ꝑ se efficit stipticū: ꝑ accidēs vero calidū: sicut alzegi ⁊ calcātū aliq̄lr vstū. Nā hec iuuāt exiccādo ⁊ faciēdo crustā. Et si cēnt ī quātitate multa augerēt vlcꝰ corrodēdo. ¶ Ulteriꝰ dicit q̄ nō ē festinādū ī cicatrizando ꝓfunda vlcera: imo prio studēdū vt nascat̄ caro q̄ nō generat̄ nisi ex modicū exiccātibꝰ nō trāscēdētibꝰ gradū primū. ¶ Pro ꝑte pñti memorādū p° sunu vlcꝰ ī prīcipio ꝑtis: vt p̄habitū ē ī ꝑte p̄habita. ¶ Scd̄o nota q̄ aliqua sol̄o ꝯtinuitatis pōt dici simplex aut cōposita multis modis. Prio pōt dici simplex q: ī ipa solū vna habet̄ ītētio curatiua que ē vnio: vt habet̄ ī sol̄one cōtinuitatis nudā cū qua nō ē deꝑditio ꝑtis: ⁊ ī qua nō ē alia intētio curatiua. 2° aliq̄ sol̄o dicit̄ simplex: q: nō est cōiuncta alteri morbo ⁊c̄. E cōtra illa vocat̄ ꝯposita q̄ cōiungit̄ alteri morbo: sicut si in ꝑte soluta eēt mala cōplo īpediēs vniōnē. Ad ꝓpositū sol̄o ꝯtinuitatis simplex sumit̄ mō 2° cū sol̄onē cōtinuitatis cū deꝑditiōe ꝑtis simplicē eē velit. ¶ Ulterius nota q̄ ex ꝑte cōcipit̄ quotuplex sit hūda intētio ī cura solutiōis cōtinuitatis simplicis. pª ē cōiungē labia distātia q̄ ꝯprehēdit̄ ꝑ illā ꝑtē cōiungēda cēnt. 2ª ē tenere ea firma ī cōiunctiōe qd̄ fit ꝑ ligationē q̄ tāgit̄ ī illa ꝑte ligāda. 3ª ē p̄uidere ne aliquid cadat ī medio vulneris quā tāgit ibi custodia. 4° ē cōseruare ꝑtē sanā quā nō posuit Aui. sꝫ dedit ītelligere. ¶ Ulteriꝰ nota q̄ inter labia vulneris nihil corpulentū dꝫ cadere dispositū putrefactōi: aut sua corpulentia īpediēs vniōnē: sicut ē oleū aut puluis: tñ pulueres ꝯsolidātes pñt cadere. Sꝫ sꝫ expositores nō dꝫ poni ī fundo sꝫ ī suꝑficie labioꝝ: iō p̄uidēduꝫ ē ne aliquid cadat. s. in fundo. ¶ Ulteriꝰ nota q̄ deꝑdita ꝑte ꝓpter cāꝫ assignatā necesse ē exiccare: deīde gnāre carnē ⁊ ꝯsolidare: deinde cauterizate: hoc ē notū. Nota tñ q̄ stiptica de ꝑ se cicatrizāt: sꝫ q: calida nō faciūt hoc nisi exiccādo ⁊ adurēdo: iō oꝑat̄ ꝑ accidēs: q: mediāte alio vt exiccāte ⁊ adurente.

Seias ꝓ tāto medicinā carnis generatiuā debere eē ī prio gradu nō nimis exiccatiuaꝫ ne exiccaret humiditatē suꝑfluaꝫ ⁊ sanguinem ex quo dꝫ generari caro: sed ꝯsolidatiua debet eē plus sicca: q: cū ꝯsolidamus nō generamus carnē: quare nō timemus de exiccatōe multi sanguinis. Cicatrizatiua aūt dꝫ eē plus sicca vt hēat indurare ⁊ generare carneꝫ callosaꝫ vt cicatrix: quare ⁊c̄. hec Gētilis d̄ mēte Gal. tertio de igenio ⁊c̄.

Unde Gal. tertio de ingenio: sola qdē esse vulnera dico cū nullus morbꝰ nec accidens vel causa cuꝫ eis est.

¶ Ulteriꝰ nota q̄ gnātio carnis fit a leuiter exiccātibꝰ ītelligēdo ꝑ gnātionē carnis vnā dispōcꝫ ī sanguie ⁊ humiditatibꝰ qua mediāte virtꝰ hūiditates mutat ī carnē. Nā dispō vt generet̄ caro mediata exūs pōt eē ex mltis siccātibꝰ. Exēpli cā vulnere exūte multū humido fortis ꝯpetit exiccatio. Limitauit aūt gradū huiꝰ exiccatiōis ad gradū primū respectu ꝯpl̄onis nālis solute ꝑtis: non aūt respectu corꝑis tēꝑati foret humidū respectu siccorū gradu primo. De isto tamen fiet questio specialis.

Uerūtamen hic conditiōes attēdunt̄ de quibus cura est habēda. E ex eis est ꝯsideratio dispōnis complexionis mēbri principalis ⁊ cōplexionis vlceris: quoniaꝫ si mēbruꝫ in sui ꝯplexione fuerit multe humiditatis ⁊ vlcus nō fuerit multe humiditatis sufficiet siccitas pauca ī primo gradu: quoniā egritudo non multuꝫ fuit elōgata a natura mēbri: sed si membruꝫ fuerit siccum ⁊ vlcus humiditatis multe: erit necessariū illud qd̄ exiccet in secundo gradu ⁊ tertio vt reducat ipsuꝫ ad suam naturalem complexioneꝫ: ⁊ in tēperatis quidem dispositio erit equanda.

Dispō ꝯplexiōis nālis mēbri soluti attēditur penes intēsionem vel remissioneꝫ gradualeꝫ humiditatis ⁊ siccitatis.

¶ Nūc ponit quasdā cōditiōes seu cañ. attēdendos ī cura. Et diuidit̄ ī tres. Prio ponit cañ. attēdendū rōne cōplexionis nālis aut accidētalis mēbri soluti. 2° rōe ꝯpl̄ionis totius. 3° ponit cañ. diuersitatis medicinaꝝ exiccātiū rōne effectuū ꝓducēdoꝝ. ibi 2ª: ⁊ ex eis. ibi 3ª: ⁊ ex eis est cōsideratio virtutis. ¶ Prio dicit q̄ ī tali cura aliq̄ ꝯditiones attēdant̄: circa quas aduertere debes. pª ē cōsiderare ꝯpl̄onē mēbri nālē ⁊ pricipalē. Nā si mēbrū nāliter est humidū ⁊ vlcꝰ ē modice hūidū: sufficiet ꝑua exiccatio vt ī gradu prio. Cānu tāgit Aui. q: egritudo ē modicū elōgata a nā mēbri. ¶ 2ª cōditio quā ponit ē: q̄ si mēbrū supple naturalr̄ fuerit siccū: ⁊ hūiditatis multe sit vlcus: necesse est applicare desiccans ī gradu 2° aut 3°: vt ad pristinā cōplexionē deducat̄. ¶ 3ª cōditio q̄ in tēꝑatis. s. corꝑibꝰ: hoc ē q̄ ī hñtibꝰ mēbra tēꝑata: quoꝝ. s. vlcera sint tēꝑate humiditatis: q: medie inter multā humiditatē vlceris mēbri sicci ⁊ paucā vlceris mēbri humidi fiēda ē equatio ex parte siccoruꝫ: q: non ꝯueniunt ita sicca sicut in vlcere pauce humiditatis mēbri humidi. ¶ Pro parte nota primo q̄ mēbro exūte hūido respectu tēꝑati quāuis ꝓ reducēdo ipm ad suā naturā cōpetat debilis medicina in exiccādo. Pro reducēdo tamē ipsuꝫ ad tēperamētuꝫ fortis cōpeteret exiccatio: sed Aui. intelligit de prima reductōe. ¶ Secūdo nota q̄ notāter est dictū pauce humiditatis: q: possibile est vlcus mēbri humidi esse tāte humiditatis: vt etiaꝫ ampliori egeat exiccatiōe vlcere mēbri sicci. Si tamen ad equaleꝫ hūiditateꝫ perueniāt mēbruꝫ siccuꝫ ⁊ membrum humidū cuꝫ sit maior elōgatio a ꝯplexione nāli mēbri sicci q̄ꝫ humidi: ideo vt membruꝫ siccū reducatur ad sui naturaꝫ fortiori eget exiccatiōe.

Et ex eis ē consideratio cōplexionis totiꝰ corporis. nam cuꝫ corpus fuerit multe siccitatis ⁊ membrum augmētatuꝫ in humiditate fuerit tēperatuꝫ ſm corpꝰ equale ex tēperamento erit exiccāduꝫ: ⁊ similiter si corpꝰ fuerit in humiditate augmētatuꝫ ⁊ mēbruꝫ in siccitate. Et si ambo ad augmētuꝫ deueniunt: tunc si egressus fuerit ad humiditateꝫ ampliori exiccablr̄ siccitate: ⁊ si fuerit ad siccitatē minori exiccabit̄ siccitate. Et ex eis est ꝯsideratio virtutis siccātiuꝫ: quoniā licet ex siccātibꝰ carneꝫ nasci facientibus exiccatio fortis non querat̄: sed exiccatio que sit talis qualis ē illa que ꝓhibet materiā que descēdit ad mēbruꝫ qd̄ sit aptum ad hoc vt carnis generatio sit ex ea multū: tamē ea querit̄ in siccitatibꝰ que nō sunt ad hoc vt caro per ipsam generet̄ sed vt cicatrizatio fiat per ea. ex eis eniꝫ querit̄ vt sint plus abstergētia ⁊ magis lauātia plusq̄ꝫ siccātia ex quibus non querit̄ nisi cicatrizatio ⁊ ꝯsolidatio ⁊ continuatio. Et omēs quidē medicie que sine mordicatōe desiccāt sunt igrediētes in genus earuꝫ que carnē nasci faciūt. Omne preterea vlcus qd̄ in loco existit non carnoso est īobediēs ad hoc vt cito medicet̄ ⁊ simil̄r rotūdum. Medicis aūt siccātibus ⁊ stipticis que in vlceribꝰ occultis adhibent̄ sunt medicine mūdificātes sicut mel: ⁊ medicine loco ꝓprie sicut diuretica medicis vlcera īstrumētoꝝ vrine curantibꝰ. Cūq̄ꝫ cicatrizare voluerimꝰ ponemus medicinas cuꝫ stipticitate sua viscosas sicut terra sigillata.

¶ Nūc ponit scd̄aꝫ ꝯditioneꝫ: dicens q̄ in istis ꝯditionibꝰ est ꝯsideratio ꝯplexionis totius. Corpore nāq̄ꝫ existēte multū sicco ⁊ mēbro aucto ⁊ parato in humiditate: tunc erit ex tēperato applicāduꝫ equale. ¶ Scd̄o dicit q̄ codē modo fienduꝫ est si corpus fuerit auctuꝫ in siccitate ⁊ mēbruꝫ in humiditate. ¶ 3° dicit q̄ si ambo labant̄ ad cundeꝫ lapsuꝫ scꝫ ad humiditatē fortiori egēt exiccatōe. ¶ Secundo pricipaliter Aui. ponit cañ. ex parte diuersitatis medicinarū: dicens q̄ etiā est considerāda virtus medicinarum exiccantiuꝫ. Nam nō fortis exiccatio querit̄ per medicinas generātes carneꝫ: sed talis que prohibeat descendere materiā ad mēbruꝫ prohibenteꝫ generare carnē. In cicatrizādo vero maior requirit̄ exiccatio: vnde sufficit ꝓ generatione carnis abstergētia ⁊ lauantia applicare plus q̄ꝫ siccantia. Naꝫ ex fortiter siccātibus non queritur nisi cicatrizatio cōsolidatio ⁊ cōtinuatio: ⁊ certe omnes medicine exiccātes sine mordificatiōe sunt de genere faciētium nasci carnē. ¶ Penultimo dicit q̄ omne vlcus qd̄ nō est in parte carnosa iobediēs est cite medicatōi: ⁊ simil̄r rotūduꝫ est inobediēs. ¶ Ultio dicit q̄ medicis exiccātibus ⁊ stipticis applicādis occultis vleribꝰ misceant̄ mūdificātes medicine vt mel. Itē misceāt̄ medicie appropriate mēbris vlceratis: vt diuretica vlceribꝰ vrine: cum nō volumus cicatrizare sumemꝰ medicias stipticas ⁊ viscosas: vt est terra sigil. ¶ Pro ītellectu partis nota q̄ corpore sicco existēte respectu corporis tēperati: mēbro aūt vlcerato existēte humido est cōsiderandum ex siccitate corporis in mēbro humiditatis fieri remissionē: ideo cōsiderādum est equale esse applicandū ex mēbro. i. ꝓpter membrū tēperatuꝫ esse ſm corpus: q: propter corpus facta est: aut fit contemperātia mēbri: ideo equalis seu remissa medicia competit in siccitate. ¶ Consimil̄r etiā cogitādum si membrū fuerit siccum ⁊ corpus humidū: q: ꝓpter cōplexionē corporis contēperantem cōplexioneꝫ membri medicina temperate sicca cōueniret. ¶ Nota vlterius q̄ corpore ⁊ mēbro lapso ad humiditatē si supple membrū debeat deduci ad tēꝑamētuꝫ: aut si lapsus sit preter naturā: cū ex hoc in membro nimia cōsequat̄ humiditas fortia cōpetūt exiccantia. Sed membro existēte naturaliter humido eius vlceri si ad pristinā debeat duci naturam debilis conuenit exiccatio cum lapsus paruus denotet̄. Iteꝫ si lapsus mēbri ⁊ corporis fuerit ad siccuꝫ cū probabiliter sit modicus lapsus ad humiditatē pauca egebit exiccatione. Si tamē corpori ⁊ membro siccis naturaliter existētibus equalis lapsus in humiditate fuerit sicut in humidis ⁊ tēperatis for-

Pōt aūt mēbruꝫ vlceratū auctū esse in siccitate vel ex nā vel ex sicco humore ibibito in ipsuꝫ vel ex medicaie superflue sicco sibi adhibito.

tiora cõpetunt exiccantia. ¶ Ulterius nota ꝙ generãtia carnem modice debent esse exiccatiõis. Primo quia nõ ita sicca vt mordeãt ⁊ nutrimentũ consumãt transmutãduꝫ ĩ carneꝫ. Debẽt tamẽ tante siccitatis existere vt consumant superfluenteꝫ materiã que descendit ad vulnus. ¶ Ulterius nota ꝙ vulnus in membro nõ carnoso quia ĩ mẽbro spermatico factũ est difficilis cõsolidationis. Primo ꝓpter debilitatẽ virtutis ⁊ caloris naturalis membri in restaurãdo deperditũ: aut debite viniẽdo. Itẽ membri durities ĩpedit debitã vnionẽ. Rotundũ auteꝫ vulnus difficulter sanat̃ ꝓpter figurã rotundam esse capacissimã ꝓpter ipsam nõ esse angulataꝫ ⁊ partes partibus nõ debite possint applicari. ¶ Ulterius nota ꝙ notabiliter in vlceribꝰ occultis admiscende sunt stipticis medicinis medicine mundificantes. Naꝫ cũ sint occulta ⁊ per manualẽ operatiõeꝫ non debite possint expurgari mundificãtia admiscẽda sũt seu etiam abstergentia. ¶ Nota vlterius ꝙ cũ membris occultis medicine nõ ĩmediate possint applicari: notabilr aliqua digerẽtia medicinã ad mẽbra appropriata sunt applicanda sicut diuretica in prouocatiõe vrine: ⁊ sic de alijs cõsimiliter operãduꝫ. ¶ Ultimo nota ꝙ notanter stipticum qđ applicat̃ ꝓ cicatrizatiõe dꝫ esse viscosum vt carnem generet loco cutis durã callosaꝫ ⁊ viscosam.

Et scito ꝙ quedã sunt vlceris sanitateꝫ prohibẽtia ex quibus est malicia cõplexionis mẽbri quare studere debes vt ipsuꝫ rectifices: ⁊ malitia cõplexionis sanguinis qui ad ipsuꝫ aduenit quare succurrere debes cuꝫ generatiõe boni chimi: ⁊ multitudo sanguis qui ad ipsum fluit ⁊ humectat ipsuꝫ cui succurrere debes cuꝫ euacuatione ⁊ subtiliatõe cibi ⁊ faciẽdo vt exercitetur si possibile fuerit ⁊ ossis corruptio qđ est sub eo ⁊ qđ ei trãsmittit sanieꝫ. Et huiusmodi quidẽ curatio nõ est nisi ossis illius melioratio ⁊ ipsius fricatio: si fricatio totaꝫ ipsius corruptionẽ remouere poterit ⁊ accipere ipsuꝫ ⁊ incidere. Multotiẽs preterea est necessariũ medicanti vlcera vt secuꝫ deferat emplastra attractiua vt eis frusta ossiuꝫ ⁊ res extranee carni infixe euellãtur ⁊ si nõ prohibebũt vlcus meliorari. Ulcera quoqꝫ nutrimẽto indigẽt propterea vt cõfortatio fiat ⁊ minoratione nutrimẽti propterea vt saniei materia restringat̃. Et inter hec duo cõtraria existit diuersitas: quoniã sanies debilitat quare cõfortare necesse est: ⁊ multiplicat̃ quare necesse est nutrimẽtuꝫ prohibere. Medicus ergo de hoc sollicitꝰ esse debet. Cũqꝫ vlcus in prĩcipio fuerit nõ debet eger balneuꝫ ingredi neqꝫ ipsuꝫ aqua tãgere calida quoniã attrahet ad ipsum qđ in apostemate augmẽtuꝫ faciet: sed cũ vlcus quieuerit ⁊ sanieꝫ fecerit fortasse tũc facile fiet ei. Omne preterea vlcus qđ cito reuertit̃ postquã carne repletuꝫ est ⁊ cõsolidari debet est ĩ semita perueniẽdi ad fistulaꝫ: debes ergo semper intueri colorẽ saniei ⁊ colorem labiorũ vlceris.

¶ Nunc ponit curam vulnerũ cõpositorũ ad sensuꝫ datum sumendo compõnem. Et potest diuidi in tot partes quot ponit cañ. Primo vbi nocumento docet succurrere ⁊ cauere aliqua impedientia curaꝫ vlcerum. 2° docet alteri succurrere nocumento. 3° ostendit ꝓpter quid medicus in medicãdo debet esse sollicitus: ostendẽs etiã quid ĩ principio vlcerum est vitanduꝫ. 4° ⁊ vltimo ponit signa quedaꝫ fistulationis. ibi 2ª: multotiens propterea. ibi 3ª: vlcera quoqꝫ. ibi 4ª: omne propterea vlcus. ¶ De prima dicit ꝙ tu debes scire quedam prohibere curã vlceris sicut est mala cõplexio membri quare stude in rectificãdo ipsam. Secũda causa curaꝫ prohibẽs est malitia sanguinis decurrẽtis ad vulnus: quare stude etiã bonũ generare sanguineꝫ. Tertia causa est nimia quãtitas sanguinis humectantis nimiũ vulnus cui debes succurrere subtiliãdo cibuꝫ ⁊ faciẽdo ipsum exercitari si fuerit possibile. Quarta causa est corruptio ossis sub carne existẽtis ⁊ transmittẽtis sanguinẽ mẽbro: cuius cura est meliorare os fricãdo ⁊ corruptioneꝫ remouẽdo ⁊ incidẽdo ipsum. ¶ Secũdo dicit ꝙ multotiẽs est necessariũ curanti vlcera vt secum portet emplastra extractiua reruꝫ extranearũ ⁊ infixarũ: vt sunt frusta ossiuꝫ ⁊ spine ⁊ similia: quibus nõ amotis prohibebũt vulnus meliorari. ¶ Tertio dicit ꝙ vulnera egẽt nutrimento vt cõfortetur mẽbruꝫ: ⁊ egent minoratõe nutrimenti vt sanies minuat̃: inter que duo cõtraria existit diuersitas. Naꝫ sanies debilitat membrũ: ideo necesse ẽ ipsum cõfortare ⁊ supple copiose exhibere nutrimẽtum quo supple virtus cõfortetur ⁊ sanies ex copioso nutrimento multiplicet̃: ideo necesse est paucificare seu prohibere nutrimentuꝫ: de quo ergo perplexo sollicitus debet esse medicus. ¶ Ulterius dicit ꝙ vlcere existẽte in principio nõ debet infirmus ingredi balneũ nec ipsum tãgere aqua calida: qꝛ augebit̃ apostema: sꝫ quietato vlcere ⁊ nõ amplius fluẽte mã duꝫ saniẽ fecerit fortassis conferret. ¶ Ultimo dicit ꝙ oẽ vlcus qđ cito reuertit̃ postq̃ꝫ est repletũ carne postq̃ꝫ etiaꝫ est cõsolidatũ est ĩ via vt fiat fistula: oportet ergo te intueri coloreꝫ saniei si supple est alba ⁊ coloreꝫ labiorum vlcerum: ⁊ si pus multiplicatur sine multiplicatione nutrimenti est ibi alfase. ¶ Pro parte nota ꝙ coruꝫ que cõiunguntur vulneri sine quoruꝫ curatiõe vulnus curari nõ potest: quedã curari possunt vnuꝫ applicando medicamentum: quedã auteꝫ diuersorũ medicaminũ applicationem requirunt. Exempluꝫ primi est sicut mala complexio frigida mẽbri vlcerati que curari potest per medicinã calefacientẽ ⁊ exiccantẽ. Exemplũ secũdi est sicut corruptio ossis. Ad propositũ hoc 2ᵐ Aui. tetigit in parte. ¶ Scđo nota ꝙ cũ virtus operet̃ mediante complexiõe vt instrumento notanter mala membri cõplexio corrigi debet: vt ĩconueniẽs instrumentũ ad operandũ. Similiter si ad vulneratam partẽ malus aliunde perueniat sanguis: ipse corrigendus est vt impeditiuus operatiõis nature. Sanguie etiam existente ãplior paucificandus est cibus ⁊ exercitiũ exhibenduꝫ quo fit superfluitatũ resolutio. Uel salteꝫ fricatio est adhibenda caliduꝫ naturale fortificãs: iuuãs etiã ad resolutionẽ superfluitatũ. ¶ Ulterius nota ꝙ merito emplastra attractiua sunt deferenda vt spina aut osse infixo carni fiat attractio eorum qualia partim tangunt̃ 5° de simplici medicina. ¶ Ulterius nota ꝙ sanies vt quid preter naturã habet debilitare virtutem sua mala cõplexiõe: sua etiaꝫ caliditate membri humidũ cõsumendo. Iteꝫ ad euacuationẽ saniei cõsequitur iuuatiui eductio: ideo ꝑ eius eductionẽ consequitur debilitas. Cuꝫ igitur virtus foueatur cibo ⁊ potu ⁊ requie: ideo est adhibendum nutrimẽtũ: quia vero sanies ẽ multa: nutrimentũ esset paucificandũ: ⁊ hoc ne grauet̃ natura in digerendo ipsuꝫ: ne etiaꝫ nutrimento in maiori quãtitate decurso amplior fiat sanies. In quibus contrarijs indicationibꝰ debet esse sollicitus medicus ⁊ attendere ad prepotentẽ non spernẽdo aliã: vt colligitur 8° terapẽtice ad finem. Si eniꝫ videat virtuteꝫ deficere ⁊ sanieꝫ esse multaꝫ plus attendat virtuti adhibendo nutrimẽtum. Et si econtra videat sanie existẽte multa constare virtutẽ parum exhibeat nutrimẽti. Equis vero existẽtibus indicatiõibus mediuꝫ inter vtrũqꝫ teneat. nã nec nimis multiplicet nec paucificet nutrimẽtum: sed potius ipsum mediet. ¶ Ulterius nota ꝙ balneũ aque calide dulcis in prĩcipio non cõuenit sua caliditate attrahẽdo humores: ⁊ sic augẽdo apostema: sua etiaꝫ caliditate rarificando poros ⁊ vias per quas materie transire possint ad locũ vlceratuꝫ. sed existente quieta materia: quia materia nõ amplius existẽte in fluxu facta etiã sanie si fuerit expediens balneuꝫ ꝓpter aliam causã: tunc facile fiat iuuans balneũ: hunc tamen seruãdo moduꝫ vt locus vlceris pãno cooperiat̃ ne humectetur per aquaꝫ. nam humectatio opponit̃ vlceri eum intentio in ea sit exiccare: vel forte cõuenit balneuꝫ quãdo vlcus est in via saniatiõis. nam tale calidum iuuat ad maturandũ ⁊ sanianduꝫ. Si tamẽ ꝑ balneum intelligatis balneũ aque actualiter calide stiptice: tamen resolutiue ⁊ exiccatiue: tunc in vlcere põt tale balneũ cõpetere. In promptu est causa. ¶ Ulterius nota ꝙ fistula nõ est aliud q̃ꝫ vlcus cauernosum in quo est putrefactio ⁊ corruptio: sicut enim in fistula est pars stricta que ponit̃ ori: ⁊ alia pars est pars valde lata: ita etiaꝫ in tali vlcere ẽ interius cauerna orificio manifesto paruo existẽte. ¶ Ulterius nota ꝙ ex parte cõprehẽduntur signa fistule. Nam primo postquã vlcus est repletũ carne ⁊ cõsolidatuꝫ ⁊ iterato reuertit̃ signuꝫ est putrefactionẽ ⁊ corruptionẽ interius latitare. 2ᵐ signũ sumitur a colore saniei si sanies fuerit alba ⁊ debiti caloris ⁊ breuiter habuerit debitas cõditiones saniei: tũc ẽ signuꝫ potẽtie virtutis supra materiã: ⁊ ꝙ mala putrefactio seu corruptio nõ lateat interius. Si vero color fuerit malus: qꝛ niger aut liuidus cũ ex hoc mala cõprehẽdat̃ putrefactio malũ est: similr cũ cõprehendit̃ virulẽtia: que virulẽtia nõ est aliud q̃ꝫ sanies inequalis ex parte superfluitatis subtilitatis ⁊ grossitudinis in qua apparet vehemẽs putrefactio. Item vlterius conspiciat̃ ad colorem labiorum vlceruꝫ si labia fuerint rubea seu liuida ⁊ nigra: nam ex rubore comprehẽdimus bonitateꝫ. Ex liuiditate auteꝫ ⁊ nigredine cõprehendimus oppositũ: quia vehementem putrefactioneꝫ.

Iuxta illud Gal. si calida fuerit caro refrigeret̃ non tñ sup vlcꝰ qꝛ vlceribꝰ frigiduꝫ mordax. si frigida calefiat quoꝝ vniuscuiusqꝫ noticia ex calore perpendit̃.

Iuxta illud prĩcipis scẽa ꝑmi doctrina scđa sũma prima c.xix. in balneo preterea cũ multis eius iuuamẽtis assũt nocumẽta: facit eim superfluitates ad membra ꝺbilia penetrare

Color tñ saniei dꝫ a medico aduerti: sanies eniꝫ neruo ꝝ ẽ sublilis ⁊ tenuis humiditas: vt iquit Auic. quarta quarti tractatu tertio. c. vj.

Et si pus multiplicabit̃ sine multiplicatiõe nutrimẽti est ibi alfase. Loquemur ergo nunc de curatiõe alfase: ⁊ dicamus quoniã propterea ꝙ alfase est cõtinuitatis solutio aut infra cutem profundã: ⁊ manifestũ est ꝙ oportet vt eius medicamĩa sint fortiora q̃ꝫ eius qđ discoopertuꝫ est: ⁊ propterea ꝙ multũ sanguinis ad ipsuꝫ fluit est necessariũ illud qđ illuꝫ resoluat: verũtamẽ opꝫ vt eius resolutio sit cuꝫ multa siccitate vt nõ resoluat qđ ibi subtile est ⁊ faciat lapideꝫ qđ ibi spissuꝫ est. Cũqꝫ ex resolutione perfecerimus illud qđ nobis necesse est: debemus

apponere

apponere cōsolidatiuū qd̄ sit desiccatiuū ne sit sanies in
cōcauitate que exire nō valeat ꝛ fiat lapis: ꝛ postea qua/
libet causa putrefiat aut eradicet̄ ꝛ redeat cōtinuitati so/
lutio. Cūqꝫ aūt alfase fuerit ꝓfundior scarificabit̄ locus
vt medicamē magis penetret. In medicādo aūt alfase
ꝛ ꝯtusionē leuē fortasse sufficiet flōmia: ꝙ si alfase fue/
rit ī primis cū ꝑcussiōe medicet̄ prius ꝑcussio medicami
nib⁹ ꝑcussioni aptis donec sit possibile medicari alfase: ꝛ
alfase quidē si magna fuerit medicabit̄ cuꝫ siccātib⁹: ꝛ si
fuerit parua vt pūctura acus dimittat̄ esse ei⁹ ipsi nāe si
nō fuerit venenosa pēdens: aut fuerit fortis doloris: aut
si tetigerit neruū ꝛ timeat̄ inde apātis generatio ꝛ pul/
satio. In ꝯtorsiōe aūt sufficit mollis ligatura nō doloro
sa: ꝛ vt sup̱ ipsaꝫ ponant̄ medicamia ꝯtorsiōi apta. In
his aūt q̄ sunt sicut casus ꝛ ꝑcussio necessaria est flōmia
ex ꝑte diuersa ꝛ subtiliādū ē nutriēs ꝛ dimittēda ē caro
ꝛ q̄ sunt sicut ipsa. Et regēdus est ex apozimatib⁹ ꝛ po/
tionib⁹ scriptis ad hoc ī libris particularib⁹. Sermoneꝫ
aūt in solutiōib⁹ ꝯtinuitatis factis in neruis ꝛ ossib⁹ re/
seruabim⁹ posterius ad libros particulares.

¶ In p̄cedētib⁹ posuit curā solute ꝯtinuitatis pauci nu
meri: nūc ponit curā solute ꝯtinuitatis multi numeri q̄ est
occulta: ꝛ vocat̄ cōi noīe cōtusio seu attritio. Et dicit ꝙ si
multiplicet̄ sanies nō multiplicato nutrimēto: tūc ē alfase
seu cōtusio aut attritio cuius nūc ponem⁹ curā: dicēdo ꝙ
qꝛ alfase ē sol̄o cōtinuitatis ꝓfunda. i. īter cutē fortiora si/
bi ꝯpetūt medicamia q̄ꝫ vulneri discoopto. Et qꝛ multus
sanguis fluxit ad ipāꝫ alfase: iō ē necesse apponere resolu/
tiuum nō vehemēter siccum ne subtile resoluat̄ ꝛ spissum
conuertatur in lapidē. Et facta per nos resolutiōe debita
apponatur cōsolidatiuū desiccans nisi sanies sit in cōca/
uitate exire non potens que per desiccationeꝫ ꝛ resolutio/
nem supple conuertatur in lapidem: aut per aliquam cau/
sam putrefiat vel eradicet̄. i. extra radicem ponat̄ ꝛ p̱ mē/
brū dispergat̄ soluēdo ipm ꝛ reuertatur sol̄o ꝯtinuitatis.
Si vero alfase fuerit ꝓfundior scarificet̄ locus vt medica/
men penetret magis: si vero cōtusio fuerit leuis forte suffi/
ciet flobothomia. ¶ Deīde ponit curaꝫ solute cōtinuitatis
magis interioris dicēs ꝙ si alfase fuerit prīo cū percussio/
ne medicet̄ percussio medicamine debito percussiōi: dein/
de medicet̄ alfase seu locus: vel ponit curam excoriatiōis.

¶ Ulterius ponit curaꝫ puncture dicēs ꝙ magna alfase
curabit̄ medicinis exiccātibus: pua vero vt pūctura acus
non perdens: nec venenosa nec doloris fortis qui nō teti/
gerit neruū: ꝛ ex qua non timeat̄ generatio apātis ꝛ pulsa/
tio ē dimittēda nature. ¶ Ulterius ponit curaꝫ solute cō/
tinuitatis in membro organico facte dicens ꝙ in cōtorsio/
ne molli ꝛ nō dolorosa sufficit ligatura: ꝛ apponātur ꝯtor/
sioni medicamina debita sibi. ¶ Penultimo ꝯm veriorē
sententiā ponit Auic. curam solute cōtinuitatis magis fa/
cte in interioribus: dicēs ꝙ in casu ꝛ percussiōe necesse est
flobothomare ex parte opposita ꝛ subtiliare dictā ꝛ dimit
tere carnes ꝛ similia carnibus. Et infirmus regendus est
apozimatibus ꝛ potionibus: de quibus dictuꝫ est in locis
particularibus. ¶ Ultimo dicit ꝙ reseruabit ī locis par/
ticularibus posterioribus sermonē solute cōtinuitatis fa/
cte in neruis ꝛ ossibus. ¶ Pro partibus nota breuiter ꝙ
cōtusio non ē aliud q̄ꝫ solutio cōtinuitatis nō manifesta. s.
multotiēs multi numeri quia plures partes sub cute sunt
fracte. ¶ Scd̄o nota ꝙ cū in tali contusiōe multe partes
sub cute existentes sint fracte: aperta sint etiaꝫ multarum
venaꝝ orificia aut ipe vene sint fracte: ideo non ē ibi mul/
tiplicatio nutrimēti. i. sanguis: quia sanguis non valde flu
it cum multe partes sint rupte: nec etiā causatur tumor stā
te ruptura harū multarum partiuꝫ: non tamē ꝙ ibi nulla/
tenus sit fluxus. ¶ Tertio nota vt ex dictis habitū ē pro/
pter profunditatem loci opꝫ augere medicamen: ideo ī tali
alfase fortiora medicamia sunt necessaria. ¶ Ulteri⁹ nota
ꝙ quia in alfase materia fluxa ē: caro est etiā contusa: ideo
modicū curando de fluxu a pricipio resoluētia sunt appli/
canda quāuis leuia ꝛ in circuitu aliquod applicando reper
cussiuū. ¶ Ulterius nota ꝙ tale nō debet eē excessiuū val
de: si etiā sit applicatū in ꝓcessu: aut etiā in alio tēpore ꝓ/
pter causaꝫ assignatā. ¶ Ulterius nota ꝙ sanie exn̄te ꝓ/
funda ꝛ alfase nō debem⁹ cōsolidare sed attendere vt de/
bite sanies educatur. In alfase aūt ꝓfunda scarificare de/
bemus p̊ vt expiret materia. 2° vt medicamē profundius
operetur. ¶ Ulterius nota ꝙ cōtusione existēte leui quia
superficiali satis modica flobothomia faciēs tractuꝫ cōue
nit multotiēs: ꝛ sufficit natura supra materiā ꝯtusiōis mo
dicam potēte. ¶ Ulterius nota ꝙ alfase si cōiungat̄ per/
cussioni supple excoriāti debꝫ medicari: vt tactū ē generā
do cutem. ¶ Ulterius nota ꝙ alfase vt pūctura acus si nō
fuerit facta a re venenosa dimittat̄ nature: qꝛ facta a re ve
nenosa debet medicari cū rebus attrahētibus ꝛ principa/

At videri pōt fa/
cillime ī colligētib⁹
vepres ꝛ spinas: qꝛ
sola nā potest resol/
uere sanguinē coagu
latū: ꝛ itelligas si tā/
tum sit in carne: qꝛ si
neruū offenderit ali/
ter est curādum.

lia cōfortantibus. Itē illa que est fortis doloris etiā curā/
da ē mitigando dolorē. Que etiā tetigerit neruū curanda
ē per aperitiua ꝛ ꝓhibentia ne virtus retineat̄ ī neruo. Il/
la etiam ex qua timet̄ apostematis generatio curāda ē eua
cuatio ꝛ recurrēdo vt in cura apātis dictū ē. Illa etiā ex
qua timet̄ pulsatio retēta materia putrida nō ē nature cō/
mittēda. Itē illa ex qua timet̄ pulsatio qꝛ spasmatio ī qua
ē sicut mot⁹ pulsus nō ē nature penitus cōmittenda. Alia
vero parua potēs a virtute superari dimittēda est sibi: di/
cēte Gal. primo īterior: nā nō īdiget auxilio medicaminū
nisi dū morbo magnificato nequiuerit domari. ¶ Ulte/
rius nota ꝙ differētia ē īter dislocatiōeꝫ ꝛ cōtorsiōeꝫ: qꝛ
dislocatio ē sol̄o cōtinuitatis ī mēbro organico hn̄te iūctu
rā dū mēbrū exit ex toto situ suū locū. Cōtorsio vero ē so
lutio cōtinuitatis in qua mēbrū nō ē debite situatū q̄ꝫuis
nō mutauerit suū locū: ꝛ dicit̄ contorsio quasi mēbri obli/
gatio a suo situ. Quare vero ligatura debeat eē leuis ꝛ nō
dolorosa: ī ꝓmotu ē cā ne fiat apātio pp̱ dolorē fluēte mā.

Unde Aui. quarta q̄rti:
dislocatio ē egressio ossis
de loco suo ꝛ situ suo in/
tegra: si aūt nō itegre egre/
ditur noiatur separatio iū
cture ad partē ꝓfundaꝫ ꝛ
p̄cedēteꝫ que sensu ꝑcipit̄.

¶ Ulterius nota ꝙ ī cāu ꝛ ꝑcussiōe seu offensiōe supra ali
quid: qꝛ in offensiōe stomaci a lapide dū cecidit fortis flo/
bothomia ex ꝑte diuersa ē fiēda ꝓpter ꝓhibere fluxum ꝛ
apātionē ītrinsecus. Itē ē subtilianda dicta volendo etiaꝫ
apā intrinsecū euitare. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ sermonē solute
cōtinuitatis ossiū que vocat̄ fixura: item etiaꝫ soloneꝫ que
fit in membro organico ratione ossiuꝫ: ꝛ vocat̄ dislocatio:
reseruabit ad libros particulares posteriores.

¶ Caplm 29m de cauterizatione.

Cauterizatio est medicamē valde vtile iu/
uans ad prohibēdum ne corruptio spar/
gatur ꝛ ad cōfortāduꝫ mēbrū: cuius ꝯple
xionē volum⁹ rectificare ꝛ ad resoluēduꝫ
materias corruptas in mēbro retentas ꝛ
ad restringēdum sanguinis fluxum.

¶ In p̄cedenti. c. Aui. posuit curam solute cōtinuitatis:
nunc in isto. c. qꝛ quarūdā suprapositarū cura cauterizā/
do cōplet̄ determiat de cauterizatiōe. Et diuidit̄ ī duas.
Nā p̊ facit hoc: ꝛ ponit operatiōes ꝛ iuuamēta cauteriza
tionis. 2° circa ipam exercēdā ponit cau̅. ibi 2ª: res vero.
¶ Primo dicit ꝙ cauterizatio siue cauteriū ē valde vti/
le iuuās ꝓhibēdo ne corruptio dispgat̄ ꝛ ꝓcedat ī mēbro:
iuuās ēt cōfortādo mēbri ꝯpl̄onē: iuuās etiā mēbri corru/
ptionē resoluēdo mās: iuuās etiā ad ꝓhibendū fluxū san/
guinis. ¶ Pro ꝑte nota ꝙ cauterizatio que nō ē aliud q̄ꝫ
vehemētia calidi ē duplex: quedaꝫ fit ex cauterio actuali:
quedā potētiali. Exēplū primi vt ferrū ignituꝫ seu aurum
ignitū. Exēplū scd̄i vt calx aut sapo. Quāuis ergo d̄ vtra/
qꝫ cauterizatiōe possit text⁹ ītelligi. De actuali tū maxime
veritatē tꝫ. ¶ Scd̄o nota ꝙ cauteriū actuale ꝓbabilr̄ me
lius ē potētiali. Nā prīo vbi q̄rim⁹ remotionē corruptōis
hoc actuale meli⁹ opat̄ nō relinquēs ī ꝑte malitiā ꝯpl̄onis
aut venenositatē qd̄ efficit potētiale vehemēter calefacien
do ꝛ exiccādo. Itē etiā meli⁹ possum⁹ actuale regulare po
tētiali. Itē etiā potētiale plus debilitat cū oporteat natu/
rā ipm actuare: in aliquib⁹ tū casib⁹ ē tutius applicare po
tentiale vbi eēnt multi nerui: ꝛ cāus qui sumit̄ ex. c. d̄ cu/
ra corruptiōis mēbri: vbi etiā infirm⁹ abhorret ferrū ē tu/
tius applicare potētiale. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ tp̄s magis cō/
ueniēs applicatiōi cauterij ē ver eū sit tp̄s maxie tpatum:
deinde autūn⁹: deīde hyems: minime vero estas: saltē re/
gulariter operādo: tum ꝓpter debilitatē virtutis: tū etiā
pp̱ magnā estatis caliditatē. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ cauteriza/
tio ꝓhibet corruptōeꝫ īcedere remouēdo reꝫ corruptā vi/
gorādo etiā ꝯpl̄oneꝫ siue virtuteꝫ. Propter qd̄ vlteri⁹ no
ta ꝙ ꝯplexio q̄ vigorat̄ per cauteriū maxie est frigida ꝯple
xio ꝛ humida mālis cuꝫ cauteriū sui calore ꝛ siccitate op/
ponat̄ illi male ꝯplexioni cuꝫ etiā resoluēdo abijciat illam
materiā. In mala auteꝫ cōplexione frīda ꝛ hūida per quā
mēbri timeret̄ corruptio n̄ ē icōueniēs applicare cauteriū.
Cōuenit ēt ī mala ꝯpl̄one calida ꝛ hūida maxie māli oppo/
nēdo humiditati ꝛ remouēdo māꝫ putridā. In calida autē
ꝛ sicca ꝯpl̄one nō ꝯuenit. cā ē in ꝓmptu: maxie si hec sit ī/
mālis. Si vero sit mālis ꝯuenit maius offerēdo iuuamētū
ex parte resol̄onis māe q̄ꝫ sit nocumētū ex ꝑte calefactiōis
ꝛ exiccatiōis: valet etiaꝫ ad remouēdū corruptas mās ip/
sas in fumū cōuertendo: valet etiā ad ꝯstringēdū sangui/
nis fluxuꝫ generando crustā supra orificium seu viam per
quam solitus est exire sanguis.

Sciās ꝙ cauteriuꝫ re/
soluit mām ꝛ sic resoluē/
do ꝯfortat mēbruꝫ debili/
tatū ꝛ oppilādo viaꝫ par
tes sane p̄seruāt a corru
ptione. ꝛ faciendo escarā
ꝓhibet fluxū: sed cum ta/
lis escara diu p̄seruari dꝫ
fit cū medicia caustica vt
supra dictū est: quare ꝛc̄.

Res vero qua cauteriū fit meli⁹ ē aurꝫ: ꝛ locus qui/
dē qui cauterizat̄ aut ē manifestus ꝛ ponit̄ cauteriū sup̱
ipꝫ sensibilr̄: aut ē ꝓfundus īterius ī mēbro sicut ī naso
aut ore aut ī ano. Et huiusmodi quidē forma īdiget sup̱
quā ponat̄ ꝙ sit sicut tale: aut magra in aceto īfusa: po/
stea ponant̄ sup̱ ipsaꝫ pāni aq̄ rosacea vehemēter īfrigi
dati aut succis aliquib⁹: ꝛ mittat̄ ī cānaleꝫ ita vt loc⁹ cau/

terizãdus ei⁹ bucella fiat: deĩde ĩmittat̃ cauteriuȝ ꝓpterea vt ad locũ perueniat ⁊ ĩ circuitu nõ ĩpediat ⁊ ꝓpriecuȝ cauteriũ subtili⁹ fuerit q̃ȝ forme vacuitas ne lateri⁹ forme obuiet. Cauterizator p̃terea sibi cauere dȝ ne fortitudo cauterizatõis ipsi⁹ ad neruos perueniat neqȝ ad cordas neqȝ ad ligamẽta: ꝙ si ꝓpter sanguinẽ qui fluit cauterizauerit oportebit vt cauterizatio sit fortis: ideo vt crusta grossitiẽ habeat ⁊ spissitudinẽ ne cito cadat: quoniã ex casu cruste cauterizatiõis facte ꝓpterea vt carneȝ corruptã proijcias ⁊ vt sanguis fluxus ꝓhibeat̃ peruenitur ad maluȝ deteri⁹ eo qd̃ erat. Cũqȝ cauterizaueris ꝓpterea vt carnem corruptã ꝓijcias ⁊ terminũ sani scire volueris erit vbi dolet. Et fortasse necessariuȝ erit tibi cũ carne cauterizare os qd̃ ẽ sub ea ⁊ supra ipsuȝ morari donec tota ipsius destruat̃ corruptio. Cuȝ ergo fuerit qd̃ sit sicut craneũ subtiliter ipsaȝ operare ita vt cerebrũ nõ ebulliat neqȝ ipsius pãniculi corrugent̃ ⁊ in alio osse ab ipso nõ cures perquirere.

¶ Nũc exequit̃ ponẽdo cañ. ⁊ p̃io p̃mittit mãm meliorẽ cũ qua fit cauterizatio. 2° ponit cañ. attẽdendũ rõne loci cauterizãdi. 3° ponit cañ. quẽdã errorẽ euitare docentẽ. 4° ostẽdit quale dȝ eẽ cauteriuȝ ad restringẽdũ fluxũ sanguinis. 5° docet terminũ cauterizãdi. 6° ponit cañ. attẽdendũ ĩ cauterizatiõe cranei. ibi 2ª: ⁊ locus. ibi 3ª: cauterizator. ibi 4ª: quid si ꝓpter. ibi 5ª: cũqȝ cauteriũ. ibi 6ª: ⁊ fortasse. ¶ Primo dicit ꝙ melior res qua cauterizat̃ est aurũ. Deĩde dicit ꝙ loc⁹ cauterizãdus si ẽ manifestus: tũc sensibilr̃ ei applicat̃ cauteriũ. Si vero ẽ ꝓfundus: vt ĩ naso aut ĩ ore aut ĩ ano ⁊ silib⁹: tũc eget q̃dã forma supra quã ponat̃ seu ĩtra quã que sũt sicut talc aut magra ĩfusa aceto ⁊ sũt spẽs terre: sicut ẽ terra qua carpẽtarij signãt assides: deinde ĩponant̃ pãni ĩfrĩdati vehemẽter aq̃ rosata: aut ĩfrigidati alijs succis. s. frĩdis: ⁊ mittat̃ cauteriũ ĩ cãnale: aut mittat̃ pãnus ĩfrigidat⁹ ĩ cãnali ita ꝙ loc⁹ cauterizãdus sit vt bucella cãnalis: deĩde mittat̃ per cãnale cauteriũ vt nõ ĩpediat partẽ circũstãteȝ: ⁊ ꝓpriẽ supple nõ ĩpediat cauterio exñte subtili ⁊ subtiliori q̃ȝ sit vacuitas forme ne obuiet laterib⁹. ¶ 3° dicit ꝙ cauterizator sibi caueat ne fortiter cauterizãdo perueniat ad neruos cordas ⁊ ligamenta. ¶ 4° dicit ꝙ cauterizãs ꝓpter restrĩgere sanguinẽ fortiter cauterizet ⁊ faciãt crustã forteȝ grossaȝ ⁊ nõ cito cadẽteȝ: q: ex casu cruste facte dũ ĩtendis ꝯstrĩgere ⁊ remouere corruptõeȝ ꝯsequit̃ malũ peius p̃exñte. ¶ Penultio dicit ꝙ cũ tu cauterizas ꝓpter obijcere carnẽ corruptã sane ꝑtis terminũ scire volẽs ex loco doloris ꝯp̃hẽdes. ¶ Ultimo dicit ꝙ forte erit necessariũ tibi cauterizare carnẽ ⁊ os exñs sub ipsa ⁊ tñ aspectare in cauterizãdo os quousq̃ȝ tota corruptio destruat̃. Si ergo tale os fuerit craneũ d̃bes subtilr̃ oꝑari vt nõ ebulliat cerebrum ⁊ ne pãniculi exñtes sub eo corrugent̃. In alio aũt osse nõ cures hoc ꝑquirere. Et istũ cañ. ignorauit q̃dã rusticus de galzignano: fuit eiȝ percussus vt fracto craneo apparerẽt pãniculi. Alius medicus rusticus posuit oleũ vehemẽter calidũ ⁊ cerebrũ fecit ebullire: deinde mortuus est. ¶ Pro parte nota ꝙ cauteriuȝ ex auro debite ignitũ in sui ignitõe q: sit debite calefactũ ⁊ non liquatũ meli⁹ ẽ ꝓpter auꝝ eẽ tẽperati⁹ ceteris metallis: ꝓpter ẽt nõ eẽ valde duꝝ: iõ sua cauterizatio est valde mitis. Ponit̃ ẽt cordiale in libro de viribus cordis: quia tamẽ non omẽs medici sciunt ipsum debite moderare nec sic haberi põt: ideo ferruȝ est cõmuni⁹. ¶ Nota circa partẽ ꝙ si pars cauterizãda ẽ manifesta subtiliter põt apponi cauteriũ: q: cũ videam⁹ partẽ cauterizãdã: ẽt põt visibilr̃ cauteriũ applicari. Sed si pars sit ꝓfunda q: nõ põt ita metiri quin ledant̃ ꝑtes circũstantes: ideo circa hoc ponit Aui. ꝙ sumat̃ terra aut creta: ⁊ ponant̃ ẽt pãni ĩfusi in aqua ro. deinde sumat̃ cãnula de ferro que capiat ꝑtẽ cauterizandã sicut bolũ: deinde ꝑ cãnulã ponat̃ cauteriũ vt nõ ledat partes circũstãtes ꝓpter terrã aut cretã: ⁊ ꝓpter cãnulã ⁊ aquã ro. hoc ẽ notũ. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ cauterizator dȝ cauere ne tãgat neruos. Cã est in ꝓmptu ne ꝓpter nimiã sensationẽ incurrat spasmuȝ. Ne etiã destructis neruis ligamẽtis ⁊ cordis sensus amittat̃ ⁊ mot⁹. Et hoc ẽ veꝝ nisi in neruis ligamẽtis ⁊ cordis magna adesset putrefactio. Nã si eẽt putrefactio ⁊ corruptio cõueniret cauteriũ ad ipaȝ remouẽdaȝ. Qd̃ ponit̃ de crusta forti notuȝ ẽ. Nã notũ ẽ ꝙ si crusta caderet orificiũ remaneret latius: ⁊ sic plus posset fluere sanguis. Qd̃ ponit̃ ꝙ locus doloris est termin⁹ ꝑtis sane ẽ dictũ. c. de corruptiõe mẽbri. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ exñte corruptiõe nõ solũ in carne sȝ in osse oȝ ĩmorari ĩ cauterizãdo. In craneo tñ vt tãgit ipe debem⁹ subtilr̃ oꝑari: q: facere cauteriũ esse minus calidũ ⁊ paulatine cauterizare: quia est malũ cerebrũ ebullire: cã est q: tunc dissoluit̃ ⁊ corrumpit̃: quare etiaȝ sit malũ eius pãniculos corrugari notũ est: cum tunc cerebruȝ nimis cõstringatur nõ debite defendatur.

Et id obseruãduȝ ẽ nõ soluȝ in actualib⁹ sed etiã potẽtialibus cauterijs ꝙ spissaȝ ⁊ grossam generẽt escarã iuxta Gal. quinto d̃ ĩgenio. c. iiij. Medicamẽ inquit qd̃ sit ex calce viua fortius ceteris est ⁊c̃.

Nota: de neruis magnis ẽ ĩtelligẽdũ: si eiȝ capillares erũt nõ ꝓpter id ab opere desistat cauterizator: ligamẽtũ a combustione remoueatur ne post mẽbruȝ torqueret̃.

¶ Capituluȝ trigesimũ de sedatiõe doloris.

Iam sciuisti doloꝝ causas in duaꝝ ꝯp̃hẽdi diuisionib⁹. s. mutatõe ꝯplõnis subito ⁊ solõne ꝯtinuitatis: postea sciuisti ꝙ postremũ diuisiõis eaꝝ peruenit ad malitiã ꝯplõnis calẽ aut frĩde aut hũide aut sicce absq̃ȝ mã aut cũ mã chimosa aut ad vẽtositatẽ aut apa

¶ In. c. precedenti determiauit de cauterizatiõe: nunc cuiusdã accidẽtis curã explicat q̃ñq̃ȝ ad se curã vertentis. Et diuidit̃ in duas. Nã p̃io facit hoc ĩ gñali. 2° in spãli. ibi 2ª: ⁊ ex dolorib⁹. Itẽ duo facit. P̃io ex habitis dolorũ memorat cãs. 2° exequit̃ explicãdo curã. ibi 2ª: doloris igit̃ sedatio. ¶ Primo dicit te iã sciuisse cãs doloꝝ duplici mẽbro diuisiõis forte cõprehẽsas. s. cõplõne mutata subito ⁊ solõne cõtinuitatis. Sciuisti ẽt ꝙ mutatio ĩ cõplexiõe: aut ẽ ad calidũ: aut ad frigidũ: aut ad hũidũ: aut ad siccũ. Itẽ aut ẽ cũ mã: aut sine mã: aut ẽt est mutatio ad vẽtositatẽ: aut ad apa: hec est s̃nia partis. ¶ Pro ꝑte nota ex 2ª primi dolorẽ eẽ tristẽ sensationẽ: maxime ĩ sensu tactus cõtingentẽ: vt colligit̃ 4° de accidẽti ⁊ morbo: ⁊ ꝑtis 2ª primi. c. de cãis doloꝝ. Ex quo inferũtur duo. p̃m ꝙ mala cõplõ cũ sit obiectũ cõtristãs ⁊ ĩproportionatũ istrumẽtũ virtutis: iõ põt cãre dolorẽ cũ virt⁹ ex tali ĩproportione hẽat cõtristari: maxime si obiectũ subito ⁊ cito ĩprimat. Ex paulatina eiȝ ĩpressiõe quasi cõsuctudinaria facta nõ dolet virt⁹ nec cõtristat̃. Hoc semꝑ memorato ꝙ non nimis cita extet seu remoueat̃ ĩpressio obiecti ĩprimentis. Cũ eniȝ cõtristatio seu putrefactio requirat aliquã tẽporis morã: oȝ ẽt obiectũ aliquã ĩprimere morã. Ad actionẽ eĩm requirit̃ tp̃s vt colligit̃ 2° de accidẽti ad p̃cipiũ. 2ᵐ ĩfert̃ ꝙ cũ soluẽs cõtinuũ vnitatẽ remoueat nãlẽ qua mẽbrũ suas ꝑficit oꝑatiões: iõ cõtristata virt⁹ ex hac dolet ĩpressiõe. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ lȝ mẽbrũ 2ᵐ quadruplicẽ posset labi cõplõnẽ: ceteris tñ in efficiẽdo dolorẽ vehemẽtiora sunt caliditas ⁊ frigiditas vt eiti⁹ ĩpressiue. ¶ Nota tñ ꝙ vt ĩfra apparebit ꝙ lȝ frig⁹ sub aliquo gradu doloris sit effectiuũ: vt notat expiẽtia: sub gradu tñ valde ĩtẽso virtutẽ ebetando sensibilẽ ẽ doloris sedatiuũ aut remotiuũ. De siccitate vero ⁊ hũiditate dicẽdũ ꝙ siccitas põt eẽ cã doloris soluẽdo cõtinuũ: aut humiditas cũ mã mẽbrũ extendẽdo sensibile: ex qua sensibilitate virtus põt contristari. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ ex ꝑte hac colligit̃ distictio cõplõnuȝ. Cõplõ eniȝ aut ẽ pẽdẽs a mã humorali: aut a vẽtositate. Itẽ aut dependet a mã apante aut nõ apante. ¶ Ulterius nota ꝙ lȝ ab accidẽte vt accidẽs ẽ: nõ sumat̃ indicatio curatiua ꝓ quãto ei⁹ eẽ cõsequit̃ morbũ: ꝓ quãto ẽt nõ hȝ rõeȝ ꝑ se exñtis sȝ ꝯñtis: vt 12° terapẽ. c. p̃io ẽ dictum. Ab accidẽte tñ ⁊ spãlr̃ ꝓsternẽte virtutẽ ⁊ tenẽdo viã quã puto veriorẽ ab accidẽte vt ẽ morb⁹ põt sumi ĩdicatio curatiua accidẽtis: ergo posuit Aui. curã scd̃o mõ cõsiderati: ⁊ potissime explicat curã hui⁹ accidẽtis. s. doloris vt pluries cõtingẽtis: ⁊ plurib⁹ cõicabilis partibus.

Doloris ergo sedatio ex ꝯtrarietate haꝝ cãruȝ erit: ⁊ iaȝ sciuisti qualr̃ vniuscuiusq̃ȝ eaꝝ ꝯtrariũ sit: ⁊ sciuisti q̃ño malitia ꝯplõnis ⁊ apa ⁊ ventositas medicẽtur. Et oĩs quideȝ dolor qui fit fortior ĩterficit: qñ ex eo in primis accidit frigiditas corporis ⁊ tremor: postea fit pulsus paruus: deinde destruit̃ ⁊ postea moritur.

¶ Nũc exequit̃ doloris ponẽdo curã. Et p̃° facit hoc. 2° explicat aliquos cañ. correctiuos erroris. ibi 2ª: in dolorib⁹. P̃ria ĩ duas. Nã p̃° in sũma tãgit modũ doloris curatiuũ. 2° hunc sũmãdo modũ declarat dicta sua. ibi 2ª: ⁊ ad sũmuȝ. P̃ria ĩ duas. Nã p̃° facit qd̃ dictũ est. 2° doloris fortis tãgit effect⁹. ibi 2ª: ⁊ oĩs quideȝ dolor. ¶ Primo dicit ꝙ curatio doloris fit applicãdo ꝯ̃ria causis doloris. Q̃ño aũt applicent̃ ꝯ̃ria ⁊ q̃ño curet̃ mala cõplõ apa ⁊ ventositas carminet̃ dictũ est. ¶ Scd̃o dicit ꝙ dolor fortis factus ĩterficiet ex ipso ꝓueniente p̃° frigore ⁊ tremore cordis: postea paucificato pulsu: deĩde destructo: vltĩo sequit̃ mors. ¶ Pro parte nota ꝙ sedatio doloris quedã ẽ ꝓpria que nõ est aliud q̃ȝ doloris remotio suuȝ applicãdo ꝯ̃riuȝ: q: delicias. Quedã ĩpropria ⁊ mendosa q̃ fit nõ remouẽdo causam sȝ stupefaciẽdo. Ad propositũ applicando hic sumitur sedatio doloris primo modo q: remotiua causaruȝ doloꝝ non sunt semper cõtraria dolori. ¶ Ulterius nota ꝙ licet dolor in sui p̃cipio agitãdo ⁊ cõmouẽdo vt expellatur nociuũ habeat calefacere ⁊ velocitare pulsum: factus tamẽ fortis ⁊ vehemẽs vehemẽter resoluens spirituȝ infrigidat: ⁊ virtute debilitata carẽtia instrumẽti tremit corpus: non potẽte ipsa sustentare ipsuȝ paruificatur pulsus: causa nota est.

Hic scias ꝙ dolor ⁊ caliditas sunt aliq̃ñ sibi inuicẽ cãe: ita vt caliditas sit aliq̃ñ cã doloris ⁊ dolor caliditatis: ⁊ sic dolor est cã doloris per accidẽs: tñ sentẽtia scd̃i sic verificat̃. naȝ cũ dolor ẽ in aliquo mẽbro: tũc talis tristis sẽsatio excitat actuȝ virtutis expulsiue illi⁹ mẽbri ex eo ꝙ sit res nociua: iõ incitãs nãȝ ad expulsionẽ eũ expulsio fiat calidũ: ideo dolor multiplicat caliditatem: vel aliter vt dicit Gal. nono de ĩgenio. Nã dolor existens in mẽbro ꝯmunicat mẽbris sanis: ⁊ tunc membra sana sentiẽtia mouẽtur ad expellẽdũ nocumentuȝ ⁊ mittunt de sanguine ⁊ spiritu ad locuȝ dolẽtẽ ⁊ causant caliditatẽ: ⁊ sic se dolor auget: quare ⁊c̃.

Et ad sũmuȝ id qd̃ dolores sedat est: aut id qd̃ ꝯplexionẽ mutat: aut qd̃ resoluit mãm: aut qd̃ stupefacit. Et stupefaciens quidẽ remouet dolorem: qñ destruit sensuȝ mẽbri. Eius vero sensuȝ nõ aufert nisi ꝓpter vnaȝ

duaꝝ cāꝝ: aut ꝑꝑ multā īfridatōez: aut ꝑꝑ multā venenositatē q̄ ē ī ipo ꝯ̄ria v̄tuti illiꝰ mēbri. Ea quoqꝫ q̄ fluxa faciūt sūt ex sūma eoꝝ q̄ mollitꝰ resoluūt: q̄lia sūt anetū ⁊ semē lini ⁊ mellilotū ⁊ camomilla ⁊ sēia apij ⁊ amigdale amare ⁊ oīs res in p° gradu cal'a ⁊ ꝓprie qn̄ fuerit cū ea glutinādi potētia sicut gūmi prunoꝝ ⁊ amilū ⁊ cerusa ⁊ crocꝰ ⁊ laudanū ⁊ altea ⁊ amomū ⁊ caules ⁊ napi ⁊ apozima eoꝝ ⁊ adipes ⁊ isopꝰceratꝰ ⁊ olera sicut dicemꝰ ī ātidotario ⁊ vētrē soluētia ⁊ eūantia: quocūqꝫ mō fuerit sūt istiusmodi. Et fluxa quidē faciētia sūt dāda ꝑꝰ eūantia si necessariū fuerit eūare donec māꝫ restrīgas q̄ ad mēbrū descendit: ⁊ ēt illud totū qd̄ apa maturat aut qd̄ ea apit. Oibꝰ aūt stupefaciētibꝰ fortiꝰ est opiū. Et ex eis sūt poma mādragore ⁊ eiꝰ semē ⁊ cortices radicis ipsiꝰ ⁊ papauer ⁊ bengi ⁊ iusquiamū ⁊ solatrū stupefaciēs ⁊ semē lactucaꝝ: ⁊ ex eis sunt nix aut aqua frigida.

¶ Nunc sūmat sedātia dolorē dicta sua declarādo. Et diuidit̃ ī q̄ttuor. Nā p° ponit istā sūmaꝫ. 2° declarat q̄uo stupefaciēs medicina dolorē remoueat. 3° ostēdit q̄uo resoluētia remoueāt dolorē enumerādo plura. 4° quedā ordinē ponit ⁊ ꝯparatōez īter stupefaciētia. 2a ibi: ⁊ stupefaciens. 3a ibi: ea quoqꝫ. 4a ibi: oībus aūt. ¶ Prīo dicit in sūma: sedās dolorez aut sedat mutādo ꝯplōnez: aut resoluēdo māz a qua pēdet dolor: aut stupefaciēdo. ¶ Scd̄o dicit ꝙ stupefaciens remouet dolorē destruēdo sensuꝫ mēbri: vel ꝓpter īfrigidatōez multā: aut ꝓpter venenositatē ꝯ̄riaꝫ virtuti sensibili illiꝰ mēbri. ¶ Tertio dicit ꝙ facientia fluxū sunt ex sūma leuiter resoluentiū. hec sūt anetum se. lini: mellilotū: camomilla: apij semē: amigdale amare: ⁊ oēs res calide ī prīo gradu p̄cipalr̃ ī quibꝰ est virtꝰ glutināndi sicut gūmi prunoꝝ aut ēt piroꝝ ⁊ amidum: cerusa: crocus: laudanū: altea: amomuꝫ: caules: napi: ēt apozima istaꝝ reꝝ ⁊ adipes ⁊ isopus ⁊ olera ⁊ cerota: de quibꝰ dicemus ī antidotario. ¶ Ulteriꝰ dicit ꝙ soluētia vētrē ⁊ euacuātia q̄uocūqꝫ opent̃ sunt modi istiꝰ q̄ dictꝰ est. ¶ Ulterius dicit ꝙ si necessariū eūare fuerit vt restrīgat̃ mā fluens ad mebrū: post eūantia sunt adhibēda facienª fluxa: ⁊ silr̃ maturātia ⁊ apientia apa. ¶ Dicit vlterius ꝙ ceteris stupefacientibꝰ fortiꝰ est opiū: poma mādragore stupefaciunt ⁊ suū semē ⁊ cortices ⁊ papauer ⁊ been: ⁊ quid sit hoc dicā: ⁊ iusquiamꝰ ⁊ solatrū stupefaciēs ⁊ semen lactucaꝝ. Ex stupefaciētibꝰ ēt sūt nix ⁊ aq̄ frida. ¶ Pro partibꝰ nota p° ꝙ cū curet̃ dolor per remotōez cāe curat̃ ēt ꝑ obtūdentia sensuꝫ: ⁊ 3° per ea q̄ ꝯ̄riant̃ dolori: ideo ī sūma sunt ista tria in lr̄a explicata. Nā p° per mutās ꝯplōnem ītelligit oē illud qd̄ est remotiuū cāe doloris de ꝯplōne magis faciēs mentōez vt de cōiori ⁊ magis ꝯtingēte. Per resoluens vero māꝫ ītelligit anodinū seu vere sedatiuuꝫ doloris: cuiꝰ est leuiter resoluere māꝫ vt īfra dicet̃. Per stupefaciēs vero ītelligit illud sedatiuū doloris qd̄ opponit̃ dolori false sedādo dolorez ⁊ īducendo nocumentū ī sensuꝫ. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ cū stupor sit diminutio seu ablatio sensus: iō stupefaciēs remittēdo sensuꝫ aut auferēdo dolorez sedat. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ ex lr̄a ꝯprehendit̃ stupefaciēs hoc facere duplr̃. p° multa friditate remittēdo seu corrūpēdo sensuꝫ seu virtutē sensibilez. 2° per multā venenositatez occultā ⁊ a forma specifica ꝓcedentē: cuiꝰ nā est ꝯ̄riari virtuti sensibili: sicut pꝫ ī opio: qd̄ exn̄s tepidū stupefacit per suā venenositatē occultā: lꝫ ēt opet̃ infrigidādo. ¶ Ulterius nota ꝙ cū in dolore vtplurimū sit quedā mēbri tensio: aut q: mālis ē: vel q: vētosus ē: vel ꝓpter māe cursum ad locū dolētē: iō medicina vere sedatiua doloris aliquas debuit hēre cōditiōes. Nā prīo debuit facere fluxū: q: facere mēbrū laxū leuiter resoluēdo respectu tēsi mēbri. Itē talia faciūt fluxū: q: disponūt mām fluxui ꝑ suā caliditatē subtiliādo. Debēt etiā eē aliqualr̃ apitiua vt possint se melius in mēbro ꝓfundare vt apiendo poros mām disponāt exitui. Debēt ēt eē tēpati caloris ⁊ aliqualr̃ intēsiora: vt ī ipsis tāquā obiectis ꝓportionatis cōgaudeat virtus sensitiua: que eīm appropinquāt nr̄e caliditati vt obiecta ꝓportionata ⁊ sibi similia cōfortāt ipam: vn̄ vola manꝰ apposita dolori calido ⁊ frigido cōfert. Unde talia anodina debēt hēre virtutē actualē cōglutinādi vt vniāt ⁊ cōfortent caliditatē dolētis mēbri q̄uāuis ꝺm virtutē sint lassatiua ⁊ mitigatiua doloris ⁊ aperitiua poroꝝ. Et multa enumerant̃ in lr̄a quoꝝ virtutes cōprehendūtur ex 2° cañ. Et īter ista aliqua sunt ꝓprie anodina vt anetū mellilotuꝫ semē lini. Camomilla vero cū sit aliq̄lr̃ stiptica nō ē ita q̄ꝫtū ad hoc anodina sicut anetū lꝫ sit tēꝑatior ī caliditate aneto. Resoluit eīꝫ sine attractōe vt pꝫ 2° cañ. c. d̄ camomilla. Quid aūt sit amidū siue amilū satis ē notū. Est eīꝫ ordeū siue frumētū qd̄ sumit̃ dū ē in lacte ⁊ maturat̃ dū est aliqualr̃ ēt in aqua: deinde aliqualr̃ vstulat̃ vt fabellando cortex abijciat̃. Tale amidū hꝫ virtutē cōglutinatiuā ⁊ est doloris sedatiuū. ¶ Ulterius nota ꝙ hec littera sūt istiꝰ modi: pōt duplr̃ ītelligi. Uno mō ⁊ leuiter ꝙ sūt istiusmodi q: sunt sedātia dolorē lꝫ sedēt vt cōtraria cāe: q: eūando ⁊ remouēdo cā. 2° pōt exponi ꝙ sunt istiusmodi: quia sūt vere sedātia dolorē ⁊ remittētia tristē dolorē ⁊ sensationē: q: diuertēdo māꝫ a loco dolēte remittit̃ dolor. Teneat̃ pª q: 2ª pateret̃ instātiā. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ regulariter oꝑando ista vere sedatiua doloris debēt dari post euacuationē ⁊ recursuꝫ māe: ⁊ qn̄ nō ē āplius in fluxu. Cuius cā ē ne ꝑꝑ eoꝝ caliditatē aliqualē mā que ē ī fluxu nō ꝓhibeat̃ a fluxu: īmo ēt augmētet̃ fluxꝰ. Coacte tn̄ nos oꝫ ista applicare vbi vehemētia doloris ponit in fluxu materiaꝫ.

¶ Ulteriꝰ nota ꝙ opiū ceteris stupefaciētibꝰ ē fortiꝰ non necessario q: citiꝰ: sꝫ q: fortiorē stupefactionē facit qd̄ primo cōprehēdit̃ ad expiētiā. Actualr̃ cōprehēdit̃ ēt q: stupefacit ꝑ suā vehemētē frigiditatē: vt sit magnū periculū ī applicando ipꝫ. Poma vero mādragore ⁊ semē ⁊ cortex ⁊ radices n̄ sūt mlte stupefactōis q̄ꝫuis ī his duobꝰ modis offerant̃. Papauer vero albū ē stupefactiuū domesticuꝫ sua frigiditate hoc faciens. nigrum vero aliqualr̃ participat venenositate. Been vero ē vna spēs iusq̄ami q̄ iusq̄amus dictꝰ ē dens caballinꝰ: ⁊ apud nos pintega: hꝫ potissime stupefacere suo frigore. Solatrū ēt ꝙ sub se hꝫ mltas spēs nō ē tanti vigoris vt opiū. Semē lactucarū ē etiā stupidū satis domesticū sua frigiditate: īmo in hoc opat̃ succus lactucaꝝ. Nix aūt ⁊ aqua frigida solū infrigidādo stupefaciūt. Et notabilr̃ stupefaciētiū gradū explicuit Aui. ꝑꝑ timorē applicatiōis reddēs nos sollicitos circa hoc.

In doloribꝰ preterea multotiēs accidit error: quoniaꝫ eoꝝ cause erūt extrinsece sicut calor: aut frigus: aut ceruicalis eminētia: aut loci corruptio: aut casus qui fit in ebrietate: aut alia ab his: ⁊ q̄runt̃ eoꝝ cāe ī corpore ⁊ ꝓuenit error: quapropter scire debes hoc ⁊ cognoscere si ē ibi repletio aut nō. Et si sūt ibi cāe repletionis note qn̄qꝫ ēt cā aduenit exteriꝰ: deīde īterius fit māsiua sicut cū aliquis bibit aquā fridā ⁊ accidit ei fortis dolor in ꝑte stomaci ⁊ epatis. Et multotiēs quidē nō est multū necessaria eūatio ⁊ sibi sil'ia: qm̄ sepe sufficit sibi balneuꝫ ⁊ fortis somnꝰ ī eo. Et sicut qui comedit rē calidā ⁊ īfert ei fortē capitis dolorē: ⁊ sufficit ei aquā īfridatā bibere.

¶ Tāgit aliquos cañ. erroris correctiuos. Et prīo p̄mittit aliquos. 2° spālr̃ docet euitare errorē circa vsum stupefaciētiū. ibi 2ª: ⁊ qn̄qꝫ res ē. Prīa ī tres ꝺm tres cañ. quos ponit. ibi 2ª: cūqꝫ etiā. ibi 3ª: ⁊ multotiēs quidē. ¶ Primo dicit ꝙ in curando dolores multotiēs errat̃ ⁊ cognoscēdo cās a quibꝰ depēdēt. Nā cāe dolorū aliq̄n sūt extrinsece vt caliditas aut friditas exterior ⁊ eminētia ceruicalis aut mala dispō loci aut q: ꝓpter ebrietatē iste cecidit aut alia exteriora q: querūt̃ ⁊ reputāt̃ ꝙ sint sicut cāe interiores: debes ergo scire ⁊ videre vtrū ibi sit repletio ⁊ sint signa repletiōis vel nō. ¶ Scd̄o dicit ꝙ qn̄qꝫ cā doloris ē exterior: deinde sit māsiua sicut aliquo bibēte aquā frigidā dolor fortis ī parte stomaci cātur ⁊ epatis. ¶ Tertio dicit ꝙ multotiēs pro sedādo dolore nō ē eūatio multū necessaria: īmo sufficit somnꝰ aut balneū vt ī comedēte rē calidā fortē capiti īferentē dolorē: sufficit eīꝫ aquā potare fridā.

¶ Pro ꝑte nota ꝙ cā exn̄te exteriori si reputet̃ īterior errat̃ multotiēs q: tēdimꝰ eūare ipam lꝫ nō sit eūatio fiēda.

¶ 2° nota ꝙ cā exterior sit aliq̄n māsiua ꝺm modū expositorū dū cā primitiua mouet añcedētē vt sit cā doloris aut ꝯiuncta. nā cā intrīseca ē māsiua respectu exterioris. ¶ 3° nota ꝙ cā exterior pōt dici fixa qn̄ suū figit effectū intrinsecus: oꝫ ergo nos hoc cōprehendere. Nā si cā primitiua mouet aut mouerit corpalē: nos oꝫ solū intēdere ad remotionē effectꝰ primitiui īmo ad cām corpalē a qua dicit̃ effectus dependere. s. dolor. ¶ Ulterius nota ꝙ dolor multotiens nō eget eūatiōe īmo ꝓpter sui facilitatē: ⁊ q: pendet a cā primitiua remouet̃ citissime.

Et qn̄qꝫ ē res ī qua fiducia ē ꝙ dolor ea remoueat̃ aut tarde operās ita ꝙ dolor ille vsqꝫ ad horā illā tollerari nō pōt: sicut eūatio materiei dolorem faciētis colice retēte ī villis ītestinorū aut cito oꝑans est: sꝫ ex ea timet̃ finis vehemēter malus sicut stupefactio mēbri dolētis ī colica cuꝫ medicis q̄ hoc oꝑari solēt: ⁊ sit medicus in hoc ambiguꝰ. Dꝫ ergo bone mēsuratōis fortitudinē hēre vt sciat qd̄ duoꝝ tēpoꝝ sit lōgius aut tp̄s fixionis virtutis aut tp̄s doloris: ⁊ etiā que duaꝝ reꝝ sit ei d̄terior an dolor an malus finis qui ex stupidatōe timet̃ vt eligat studiū ei īpēdere qd̄ magis ē īpediens: fortasse eīꝫ si dolor remāserit fortitudīe sui ⁊ magnitudine īterficiet. Et stupidatio forsitā nō īterficiet lꝫ ex alia parte īpediat: cuius īpedimētū fortasse corrigere poteris ⁊ redibit forsitan ⁊ tu redibis medicina cōueniente.

¶ Nūc ponit euidēter errorē ⁊ prīo ondit q̄uo medicus ī oꝑando aliq̄n ē ꝑplexus. 2° circa stupefaciēs ponit cañ. ibi

2ª: ⁊ in hoc. ¶ Pͥo dicit ꝙ qñ res ſedatiua doloris ē operans tarde ita ꝙ timet̃ ꝙ virtꝰ nō poterit ſtare vſqꝫ ad illam horā ſicut euātio ī colica aut res ē cito opans ⁊ ē multū mala ſicut ē res ſtupefaciēs ex qua magnū poſtea ſequatur nocumētū: in hoc ergo medicus ē dubius: iō dꝫ ī hoc fortiter mēſurare vt ſciat qđ iſtoꝝ ſit eligēdū: ⁊ an ſit peiꝰ expectare ⁊ euāare: aut ſit peius applicare ſtupidū qđ in p̄ſenti ledit vidēdo vtrū poſſimꝰ eius corrigere nocumētū. ¶ Pro ꝑtis ītellectu notādū ⁊ aduertēdū ꝙ bonitas cōiecture ⁊ mēſure medici ſumit̃ pͦ ex nāli ingenio: ingeniuꝫ nāle iuuat artē. Joānes damaſcenꝰ in ſuis affoꝛiſmis: Sumitur ēt ex longa medici exꝑientia ⁊ forti etiā ſtudio ⁊ cōiectura. 2º videt̃ cōcipiēdū ꝙ illud circa qđ cadit cōiectura ē hoc: aliquis patit̃ colicā: nūc ē videndū an tp̄s ꝑfixiōis virtutis ſit tantū quātum ſit tp̄s doloris aut nō. Et hoc ē dicere an virtꝰ tāto tp̄e maneat fixa q̄ꝫto tēpore dolor pōt remoueri vera remotiōe: aut ēt ſit apta amplioꝛi tēpore remanere: ⁊ in illo cāu per euātia medicādū eſt. Si vero ſit ecōuerſo ꝙ tp̄s doloris ſit āpliꝰ tp̄e fixiōis virtutis qꝛ doloꝛ ſit aptus lōgiori tp̄e remanere q̄ꝫ ſit virtꝰ remanere fixa. Et ē dicere ꝙ remanēte dolore ꝓſternat̃ virtus ⁊ nō ſuſtineat dolorē: tūc ſtupida ſūt applicāda maius ſperādo iuuamētū ex remotiōe doloris q̄ꝫ ſit nocumentuꝫ ex ꝑte ſtupidi cuius nocumētū poteris corrigere. Et ſi doloꝛ iteꝝ reuertat̃ āplius refecta virtute ꝯueniēs poterit applicari medicina ꝓ vera doloris remotione.

Et p̄ter hoc totū ſtupefaciētis ꝯplōnē ꝯſiderare debes ⁊ ipſiꝰ q̄litatē: ⁊ vt qđ ex eo eſt faciliꝰ dones ⁊ vt tribuas id qđ ē cū ſuis tyriacis ꝯpoſitū niſi res fuerit maxia q̄ forti īdigeat ſtupefactiōe. Sūt p̄terea mēbra ꝺ quibꝰ ñ curamꝰ: ⁊ ſi eis ſuppoñas narcotica qm̄ nō īde ad vehemēter malū finē ꝑueniūt ſicut dētes cū ei apponit̃ ſtupefactiuū. Et foꝛtaſſe quidē bibē ēt erit meliꝰ ī huiuſmodi ſicut bibē qđ ſtupefaciat ꝑꝑ dolorē ocl̄i: qm̄ ex hoc minoꝛ malitia ꝓuenit oculo q̄ꝫ vt īteriꝰ ponat̃. Et forſitan facile erit corrigē malitiā q̄ ex potu alijs accidit mēbris: ī eo aūt qđ ē ſicut colica magnificat̃ malus finis qm̄ mā ꝫ augmētat frigus ⁊ ꝯgelatōēꝫ ⁊ clauſurā. Amplius ſtupefaciētia plerūqꝫ ſedāt doloreꝫ ꝓpterea ꝙ dormire faciūt: qm̄ ſomnꝰ eſt vna ex cāis ipſiꝰ ſedatōis doloris ⁊ ꝓprie qñ cū eo fcā fuerit fames ⁊ ī dolore māli. Et ſtupefacientia quidē ꝯpoſita quoꝝ fortitudies alie ꝺbilitāt medicīe ſicut tyriaca ſūt magis ſecura quēadmodū filoniū ⁊ trociſci: quibꝰ nomē ponit̃ ternarij: ſꝫ eoꝝ ſtupefactio ē ꝺbilioꝛ: qđ aūt ex eis ē recēs maioris ē ſtupefactionis. Et ī ātiquo fere nulla ē ſtupefactio ⁊ qđ eſt mediū.

¶ Nūc exequit̃ ponēdo cañ. circa ſtupidoꝝ applicatōēꝫ attēdēdū. Et ꝯtinet hec pars partes tres. Pͥo facit hoc. 2º ponit modum quo ſtupidū doloꝛem ſedat. 3º inter ſtupidorum virtutes cōparationeꝫ ponit. ibi 2ª: amplius ſtupefactiua. ibi 3ª: ⁊ ſtupefacientia quidem. Pͥma in tres. Pͥmo ponit cañ. attēdēdū circa applicationē ſtupidoꝝ. 2º ponit cañ. circa applicationē ſtupidoꝝ rōne membroꝛuꝫ quibꝰ ſtupida ſunt applicāda. 3º oñdit in qua diſpōne ſtupida valde nocēt. ibi 2ª: ſunt preterea. ibi 3ª: in eo aūt qđ ē ſicut colica. ¶ Pͥmo dicit ꝙ etiā vltra illud qđ dictū ē tu debes cōſiderare cōpōnē. Alia littera hꝫ cōplōnē ⁊ q̄litatē ſtupefaciētis: vt tu tribuas faciliꝰ ſtupefaciēs ⁊ correctū cū alijs medicinis tyriacalibus niſi forti eges ſtupefactiōe. ¶ Scđo dicit ꝙ quedā ſūt mēbra quibꝰ nō curamꝰ ſtupefaciētia apponere: qꝛ inde nō malus toti cōſequeret̃ finis ſicut dētes. Aliqñ forte meliꝰ ē ſtupidū bibere q̄ꝫ mēbro applicare. Nā ex hoc minꝰ malū oculo cōſequit̃: ⁊ forte erit facile corrigere nocumētū alijs cōtingēs mēbris ex potu ſtupidi. ¶ Vlteriꝰ dicit ꝙ malus finis ex ſtupido augetur ī colica: qꝛ medicīa augmētat frigꝰ ꝯgelationē ⁊ clauſurā ſeu cōſtrictiōꝫ faciēteꝫ ſupple ne mā egrediat̃. ¶ Penultimo dicit ꝙ ſtupefaciētia plures ſedāt dolores ꝓuocando ſomnū qui ē ex ſedātibꝰ dolorē potiſſimū qñ ꝓuocato ſomno ē fames ſeu qñ dū ꝓuocat̃ ē fames: ⁊ etiā hoc ꝯtinet verū in dolore māli. ¶ Vltimo dicit ꝙ ſtupefaciētia cōpoſita correcta ⁊ debilitata a ſtupefactōe ꝑ alias medicīas ſūt magis ſecura ſimplicibꝰ qualia ſunt tyriaca filoniū ⁊ trociſci dicti ternarij: quoꝝ ſtupefactio ē ꝺbilioꝛ ſtupefactiōe tyriace vel filonij. Stupefaciēs vero recēs ē maioꝛis ſtupefactiōis antiquo ī quo fere ē nulla ſtupefactio: ī medio vero īter antiquū ⁊ recēs ē media virtꝰ ī ſtupefaciēdo. ¶ Pro ꝑtibꝰ nota ꝙ inuenit̃ vna lr̃a dicēs cōpōnē: ⁊ ē ſenſus ꝙ tu debes ſcire cōpōnē ſtupidi. ſ. cōpoſiti vt tu ſcias quāte virtutis ſit in ſtupefaciēdo ⁊ quāte nō: qui cōprehēdere poteris ex refrenātibꝰ ſtupefactionē. Alia lr̃a dicit ꝯplōnē ⁊ ē ſenſus ꝙ tu debes cōplōnē ſcire. i. gradum ꝯplōnis ⁊ qualitatē. i. modū ſtupidi. ſ. an hoc fiat per frigiditatē an ꝑ nām venenoſaꝫ. Nā pͥo dꝫ hoc cōſiderare vt ſciat faciliꝰ eligere. 2º dꝫ cōſiderare ꝯpōem vt ſciat illud qđ ē correctū per medicīas tyriacales ⁊ cordiales: ⁊ hoc eſt neceſſariū: qꝛ ſupple faciliꝰ ē ad exhibēdū niſi fortis extiterit ſtupefaciēdi neceſſitas: tūc eīꝫ forti eges ſtupido. ¶ Vlterius nota ꝙ dētibꝰ ſecuriꝰ pōt applicari ſtupidū: qꝛ ſunt oſſa ſeu ꝺ nā oſſiū nō ſentiētes aut valde obtuſe ſentiētes: vnde de virtute etiā eoꝝ ſenſibili nō curamꝰ: aut ſaltē qꝛ duri ſūt ⁊ nō multū intrinſeci corpoꝛi ⁊ nō multū perfecte opatiōis ꝓductiui: iō de eoꝝ ſtupidatiōe nō multū curamus. ¶ Vlteriꝰ nota ꝙ oculus ē membrū valde nobile ī operando multū requirēs ſpūm: ⁊ etiā mēbrū valde molle ⁊ leue aptū facilr̃ ledi ⁊ valde per applicatiōꝫ ſtupidi. Et iō forte meliꝰ ē bibere ſtupidū valde leue q̄ꝫ oculo applicare ꝓpter cām in littera tactā. ¶ Nota vlterius ꝙ in colica ꝓueniente a mā flegmatica vitrea lꝫ nos aliquādo in caſu deſperato opoꝛteat applicare ſtupida: ex ipis tñ grādia ſequūtur nocumēta qꝛ incuniatio māe ⁊ ꝯgelatio ⁊ incrudatio ⁊ etiā clauſura. ¶ Vlteriꝰ nota ꝙ in doloꝛe māli valde cōfert ſomnꝰ maxie dū ē inanitio ⁊ nō repletio cibi aut potus: qꝛ ītrinſecꝰ reuocato caloꝛe nā ſit potēs ſupra abijciēdam māṁ: ⁊ ſupra ipam digerēdam ⁊ reſoluēdā. In dolore aūt nō materiali nō tantū ꝯfert ſomnꝰ ſupra famē. Stupida etiā alijs modis dolorē ſedant: de quibꝰ ē dictuꝫ ſupra. ¶ Vlteriꝰ nota ꝙ ſtupida cōpoſita ſunt ſecurioꝛa ſimplicibus cōſimilis gradus in ſtupefaciēdo. Nā lꝫ nā ceteris paribus minus valeat cōpoſitū ⁊ diuerſuꝫ regulare q̄ꝫ ſimplex: qꝛ tñ ī tali ꝯpoſito ſūt aliqua tyriacalia que opponunt̃ venenoſitati ſtupidi: iō adhuc ſtupidum cōpoſitū ſecurius. Dat exēplū de tyriaca ſupple noua ⁊ filonio quorum deſcriptōes habetis 5º cañ. Facit ēt mētionē de quibuſdā trociſcis: de qbꝰ ibi ſcribit̃. ¶ Vlteriꝰ nota ꝙ ī ſtupido recēte nō refrenato ꝑ calida ⁊ exñte dēſo fit ſtupidationis opatio. Poſt aūt fermētationē ⁊ reductiōꝫ ad vnā formā calidis ſtupidū ſuperātibꝰ: vt ī tyriaca nō ſit ſtupefactio: imo calefactio ⁊ reſolutio.

Et ex doloribꝰ quidē qui ſūt mlt̄e fortitudīs ⁊ ſūt ad medicādū faciles ī quibuſdā horis ſicut dolores vētoſi.

¶ Nunc tāgit curā doloꝝ in ſpāli: qꝛ doloꝝ vētoſoꝝ. Et diuidit̃ ī duas. Nā pͦ p̄mittit qualr̃ ſe hēant ad curā hi dolores. 2º exequit̃ curā ponēdo. ibi 2ª: qm̄ qñqꝫ ſedat̃. Pͥo dicit ꝙ qdā doloꝛes ſunt valde fortes: faciles tñ ad remouēdū: vt ventoſi. ¶ Pro parte nota ꝙ doloꝛes ventoſi ſunt fortes vētoſitate valde potente in extēdendo ⁊ ſoluendo continuū: faciles tamē ad remouendū cuꝫ ſubtiliata vētoſitate ſedent̃: que ventoſitas eſt apta ſubtiliatōi cū ad aeris naturā accedat. Notāter dictuꝫ eſt in quibuſdā horis: qꝛ ſtātibus que dicētur infra.

Qm̄ qñqꝫ ſedant̃ ⁊ ſufficit vt ſuper eos aqua calida euet̃: verūtñ in hoc timoꝛ exiſtit vñ ab eo tibi cauere debes: qm̄ plerūqꝫ cā erit aꝑa ⁊ exiſtimabit̃ ꝙ ſit ventoſitas. Et ſi foꝛtaſſe factū fuerit ei embroca ex aq̄ cal'a ⁊ p̄cipue ī ſui pͥcipio ei affert magnū malū. Et p̄ter hoc qm̄ qꝫ īpedimētū vētoſe efficit cū ventoſitatē reſoluere nō poterit ⁊ ī quātitate ipſiꝰ ſpacij augmētū faciet: ⁊ vaporatōes etiā ſūt ex medicatōibus ventoſitatū. Et ex eis quidē melioꝛ ē cū qua ē id qđ exiccat ſicut miliū niſi ī mēbro fuerit qđ illud tollerare nō valet ſicut oculus: fiat ergo tunc vaporatio cū pānis. Ex vaporatōibus ēt ſunt q̄ cū oleo calefacto fiūt: ⁊ ex vaporatōibus quidē fortibꝰ ē vt oroboꝝ farina cum aceto coquat̃ ⁊ poſtea ſiccet̃: ⁊ fiat ex eo vaporatio: ⁊ minoꝛ cā ea eſt vt furfur coquat̃ ſicut hoc. Salis aūt vapoꝛ eſt pungitiuꝰ: ſꝫ milij eſt melioꝛ ⁊ debilioꝛ: ⁊ plerūqꝫ etiā fit vapoꝛatio ex aqua in vaſe poſita que eſt īcolumis ⁊ leuis: ſꝫ operatōēꝫ efficiet quā nominauimꝰ ſi illud nō fuerit obſeruatū. Ventoſe ēt cum igne ſūt iſtiuſmodi ⁊ ſūt fortes in ſedādo doloꝛem vētoſuꝫ: ⁊ ſi eas iteꝝ adhibueris doloꝛ penitꝰ deſtruet̃: verū tñ plerūqꝫ ex eis accidit illđ qđ ꝓuenit ex eo qđ diximꝰ. Ex ſedantibꝰ preterea dolorē eſt molliter lōgo tp̄e icedere ꝓpter illud qđ ī ipſo exiſtit ex virtute faciēdi fluxa: ⁊ ſilr̃ adipes ſubtiles noti ⁊ olea que noīauimus ⁊ dulcis cantilena ⁊ ꝓprie cū ex ea ꝓuocat̃ ſomnꝰ: ⁊ occupari in eo qđ gaudiū efficit doloris vehemētiaꝫ ſedat.

Nunc exequit̃ ponēdo curaꝫ nō aliter diuidēdo: dicēs ꝙ doloꝛes vētoſi qñqꝫ ſedant̃ aqua calida ſparſa ſuper locuꝫ doloris: tñ tibi caue qꝛ multotiēs cā doloris eſt aꝑa ⁊ credit̃ eſſe vētoſitas: vñ facta embrocatōe ī prinº aꝑatis auget̃ aꝑa. Itē hec aqua qñqꝫ dilatat ventoſitatē ⁊ nō reſoluit: vñ grāde ꝯſeq̄t̃ nocumentū. ¶ Deīde Aui. ponit 2ᵐ medicamē: dicens ꝙ vaporatōēs ſunt medicīa ventoſitatuꝫ. Et melioꝛ vapoꝛatio ē illa que eſt facta ex re exiccāte: ſicut multo milio niſi mēbrū nō voluerit ſuſtinere hāc euapoꝛationē vt oculus cui fiat vapoꝛatio cū pānis calidis. Item fiat euapoꝛatio ex oleo calefacto: fortis tamē euapoꝛatio ē cocta

Contra: qꝛ nocumētuꝫ narcotici potus eſt multo peius q̄ꝫ ipſiꝰ admiſtrati de foris: qꝛ intus acceptuꝫ nocet oībus mēbris: extra vero vni ſolo. dicendū ꝙ intra acceptū cū moderamine ſepe reprimit̃ vi digeſtiua ⁊ caloꝛe inato qui miniſtrat ei: vnde nō peruenit eius violētia ad pͥcipalia pura ⁊ icorrecta: nō ſic eſt in exterioꝛi mēbro in quo caloꝛ eſt debilis quale potiſſimū ē oculus frigide cōplonis exñs.

cocta farina ordei cū aceto: deinde siccata fiat vaporatio. Minor aūt vaporatio ē ex furfure cocto sicut de farina est dictuȝ. Salis vero vapor est magis pūgitiuꝰ. Dictꝰ vero milij vapor est illo satis debilior. Iteȝ ēt pluries fit euaporatio ex aqua posita ī vase: q̄ euaporatio ē leuis. Efficit tū dicta operatio nocumētū nō obseruato eo qd̄ dictū est: q̄ supple applicata in prin° apātis vbi putes ventositatē esse cām augebit nocumētū: ꝛ aliqū augendo seu dilatādo vētositateȝ accidit nocumētū. ¶ 3m remediū doloꝝ vētoso ē hoc: Uētose applicate cū igne fortes sunt ī sedādo doloreȝ vētosuȝ: quibꝰ adhibitis forte totalr̄ dolor destruiẗ. Ex ipsis tū adhibitis pluries ꝓuenit qd̄ dictuȝ est supra de nocumēto. ¶ 4° dicit q̄ ex sedātibꝰ dolorē est leuiter longo tp̄e ire eo q̄ in tali īcessu est virtꝰ faciēdi fluxū q̄ mēbrum lassuȝ ꝛ nō tēsuȝ ꝛ breuiter est virtꝰ resolutiua vētositatis. ¶ Dicit 5° q̄ ad ipes subtiles q̄ subtiliatiui cogniti cōiter ꝛ olea etiā noīata supple sunt ex sedātibꝰ doloreȝ. ¶ 6° dicit q̄ dulcis cātilena qua ꝓuocaẗ somnꝰ ēt est ex sedātibꝰ doloreȝ. ¶ 7° dicit ꝛ vltio q̄ occupari in eo qd̄ facit gaudere sedat fortitudinē doloris. ¶ Pro partiū itellectu nota q̄ apud medicos reperiunẗ isti termini: vaporatoriū: calefactoriū: epithima ꝛ fomētatio q̄ ideȝ īportāt. Pro nūc tū sunt duo noīa exponēda dicēdo calefactoriū esse dictū: q̄ actualr̄ calefaciēdo operaẗ. Uocaẗ aūt vaporatoriū: q̄ vaporādo siue mēbro mittēdo vaporeȝ suā perficit operatōeȝ. Scd̄o nota q̄ vaporatoria seu calefactoria multiplr̄ diuersificanẗ. p° rōne qualitatis passiue: ꝛ hoc duplr̄: q̄ quedā humida actualr̄: quedā sicca. Exm scd̄i: miliū torrefactū aliquātuluȝ ī lebete ignito nō apposito liquore est calefactoriū siccū vt notū est. Exm primi: vt aq̄ calida a qua eleuanẗ vapores: lȝ ēt diuersitas hec esse posset quātū ad q̄litates actiuas potētiales vt dicā quoddā calefactoriū calidū quoddā frigidū: q̄ tū per calefactoria cōiter resolutio q̄riẗ ꝛ calefactio aliqualis: iō cōiter oīa calefactoria dicūtur calida. 2° recipiūt diuersitatē ex parte potētie. Aliqua eīȝ sūt potētiora in operādo eo q̄ a rebꝰ fortioribꝰ euaporāt: fm etiā q̄ euaporātia sunt hūida aut sicca: vapor eniȝ humidus maior ē sicco vapore: vt colligiẗ ex pª affo. ꝯmēto 14°. Itē diuersificanẗ: q̄ quoddā est vaporatoriū mordicatiuū: quoddā vero nō. Illud eīȝ salis ē mordicatiuū. Iteȝ ēt fm distinctōeȝ mēbroꝝ alia opȝ approximare calefactoria. Oculo eīȝ leue ꝯuenit calefactoriū ꝓpter eiꝰ vehementē sensibilitatē. Ad ꝓpositū has diuersitates explicat Aui. in tex. p° eīȝ tangit aquā calidā: ꝛ sic humidiꝰ euaporatiuū sua caliditate resoluēs ventositatem aperiendo poros: ꝛ tale euaporatoriū humidū maxīe ꝯuenit ventositati eleuate ab humore sicco opponēdo se humori. ¶ Ulterius nota q̄ aqua calida pōt applicari ꝓ ventositatibꝰ duplr̄. Uno mō q̄ spargaẗ supra mēbrū: ꝛ isto mō nō erit vaporatoriū. 2° mō vt mēbruȝ recipiat aq̄ vaporatōeȝ: ꝛ isto mō pōt dici vaporatoriū. ¶ Ulteriꝰ nota q̄ ī applicatōe talis aque duo īpedimēta sūt euitāda. Primū vt sciamꝰ mām esse ventosaȝ: q̄ si fuerit apā: nocumēta que in parte ponūtur sequunẗ. 2m est ne tale vaporatoriū dilatādo ventositateȝ ꝛ amplius ventosando materiā grādius nocumētuȝ inducat: ꝛ euitaẗ euāndo corpus ꝛ remouendo māȝ a qua pepēdit vētositas. ¶ Hic tū notetis q̄ valde īstāte dolore ꝛ si corpꝰ sit plenū: tū carminātia vētositatē applicamꝰ ꝓpter aliqualē doloris sedationē. ¶ Ulteriꝰ nota q̄ vaporatoriū siccū ꝛ exiccatiuū ē meliꝰ humido: sicut vaporatoriū factū ex milio eo q̄ talis euaporatio ē potētior in resoluēdo ventositatē nisi magna fuerit sensibilitas mēbri vt oculus. Pro isto tū nota q̄ vaporatio cū milio. s. sicca ē oculo nociua. Applicatio tū pānoꝝ īfusoꝝ in decoctiōe milij pōt cōpetere in obtalmia vētosa: vt pȝ 3ª tertij: cū ista etiaȝ sit mitior ꝛ magis necessaria vaporatiōe sicca. ¶ Ulteriꝰ nota q̄ vaporatio facta ex orobo cocto in aceto ꝛ postea exiccato est valde fortis rōne orobi: rōne etiā aceti valde mordicantis ꝛ valde penetrātis: debilior tū ē facta ex furfure. s. frumēti cū nō faciat tātam calefactionē vt orobū. ¶ Nota etiā q̄ vaporatio facta cuȝ aqua posita in vase ē leuis ꝛ sana cū mittat vapores leues. Sana etiā q̄ sufficiēter faciēs resolōnē ꝛ resoluēs vētositatē faciēs corpus in sua sanitate permanere: duobꝰ tū euitatis vt q̄ non sit dolor q̄ ꝓueniat ab apāte: ꝛ etiā q̄ corpus nō sit valde repletum.

¶ Ulteriꝰ nota q̄ vētose cū igne sunt fortes in sedādo dolorē vētosuȝ: q̄ ꝓpter igneū calorē valde resoluūt ꝑꝑ etiā vehemētē caliditatē valde attrahūt vētositatē versus exteriora: ꝛ maxime si sint sine scarificatiōe: q̄ facte cū scarificatione euāndo sanguinē ꝛ spūm nālē ꝛ calorē debilitādo sūt cā vt vētositas magis ī mēbro īmoreẗ. Ex illis autē q̄ sunt sine scarificatiōe frequēter applicatis ꝓpter eaꝝ potētiam dolor ex toto remoueẗ: iō ventosaȝ magnā applicatā vmblico valde cōmēdat Aui. 1ª tertij de cura doloris stomaci. Euitētur tamē illi duo dolores quos repetere potiꝰ esset fastidiū q̄ȝ iuuamentū. ¶ Ulteriꝰ nota q̄ lōgus motus ꝛ paulatinū exercitiū hȝ corpꝰ laxare ꝛ mēbrū: poros rarificādo ꝛ faciēdo fluxū. i. laxū: ꝛ sua caliditate ēt resoluēdo sedat vētosuȝ dolorē si nō fuerit motꝰ fortis: q̄ tūc p° nimiū agitādo hūores est cā nimie vētositatis: ꝛ vehemēter exiccādo ē cā quasi corrugatōis ꝛ inspissatōis cutis: iō detinerenẗ vētositates. ¶ Ulteriꝰ nota q̄ ꝑ adipes subtiles primo ītelligere possumꝰ subtiliantes ꝛ poros apientes seu subtiles q̄ leuis caloris. Nā si eēnt nimis calidi corrugarent cutē traherēt ēt ad ꝑtes mās āpliores. ¶ Ulteriꝰ nota q̄ dulcis cātilena primo somnū ꝓuocādo ē cā sedatiōis doloris. Itē eius virtus ꝓpter eius amenitatē ꝛ dulcem eufoniā distrahit a tristi mō sentiēdi obiectū. Prouocatur aūt ex ipa somnꝰ. p° q̄ per eius amenitatē virtꝰ iterior attēta ad cātilenā distrahit virtutes exteriores a suis operationibus vt inde retractio spūū ꝛ somnꝰ cōsequātur. ¶ Ulterius nota q̄ opari in gaudio sedat dolorē. p° ex eo q̄ virtus ex gaudio cōforteẗ: se etiā ꝯformet gaudiū faciētibus ad illā attrahēdo distrahit a tristi sensatiōe.

Hoc intellige de dolore māli: nō eniȝ conuenit talis incessus in spasmo ꝛ tetano de siccitate cū fortī dolore neq̄ in dolore capitis ex fame: q̄ vbi indigētia non oȝ laborare affonsmoꝝ scd̄a.

¶ Capitulū 3m in quo p̄cipiẗ a qbꝰ curatiōibꝰ īcipiamꝰ.

Cum multe coniungunẗ egritudines ab ea incipere debemus in qua vna horaꝝ trium proprietatū existit.

¶ In isto. c. huius fen. 4. primi cañ. Auic. determinat de cura morboꝝ adinuicē cōiunctorū ostēdendo a quoꝝ cura ē primo inchoandū. Et diuiditur capitulū in duas ꝑtes. Nā p̄io facit qd̄ dictū ē. 2° toti libro ponit epilogū seu finē gratias agēdo sup̄ne potētie. ibi 2ª: ꝛ sit quātitas huius nostri. Pria in duas. Naȝ primo ponit numerū eoꝝ que ī tali cura obseruāda sūt. 2° de illis exequiẗ. ibi 2ª: vna earū ē. ¶ Prīo dicit q̄ multis morbis ꝯiunctis adinuicē ab illius cura est incipiēdū ꝛ inchoandū in quo vna triuȝ dicendarū existit ꝓprietatum.

¶ Pro ꝑte nota ex p̄habitis q̄ cura morbi cōpositi qui vocatur morbus vnus nō dependet ex curis simplicium: imo hȝ vt morbꝰ vnus ꝛ distinctꝰ ꝓpriā curā: vt de apāte dictū est. Cura vero morborū cōplicatorū nota est ēt ex curis simpliciū: aut scita cura morbi calidi ꝛ humidi si adinuicē ꝯiunganẗ. Sciẗ etiā cura horū cōiunctoꝝ: ꝛ maxime si hi morbi nō egeāt cōtrarijs medicinis. vbi eīȝ cōtrarijs medicinis egeamꝰ nō bene ex cura simpliciū nosciẗ cōpositorū cura. Itē ex cura simpliciū nō habetur etiam modus approximādi ꝛ ordo. Et dato q̄ sciā qualiter vlcus est curādum ꝛ qualiter apā: tamē nō scio a quo curā debeā inchoare. Iō Aui. presens cōpilauit cam vt oūderet a quibꝰ curā debemꝰ inchoare: vt etiā explicaẗ ī rubrica capituli.

¶ Scd̄o nota hic ꝑ morbū ītelligi quācūq̄ rē p̄ter nām siue hec sit morbꝰ siue cā morbi siue accidēs. Erit ergo sensus q̄ cū cōiungūẗ multe egritudies. i. multe dispōnes p̄ter nām siue sit morbꝰ siue cā morbi: q̄ cā cuȝ cā: morbus cū morbo: vel accidēs cū accidēte: vel cā cum morbo: vel accidēs cū cā: vel morbꝰ cum cā ꝛc. q̄ tū egritudo magis absolute diciẗ p̄ter nām: ipam potiꝰ explicuit in p̄ti parte cū inferiꝰ ēt ponat accidētis cū morbo cōplicationē.

Una earum est q̄ alia sanari nō potest anteq̄ȝ ipsa saneẗ sicut apostema ꝛ vlcus cuȝ ꝯiungunẗ. medicamur enim apostema donec cōplexionis malitia que cū eo venit remoueaẗ absq̄ȝ cuius sanatiōe vlcus sanari nō potest: postea medicamur vlcus. Et secūda earū est cū vna egritudo causa fuerit alteriꝰ sicut cuȝ accidit oppilatio ꝛ febris: medicamur eniȝ oppilatiōeȝ prius: deinde febrē. Et si nobis necessariū fuerit oppilatōeȝ aperire cuȝ eo ī quo aliqua existit caliditas nō curabimꝰ de febre: ꝛ medicamur quidē pulmonis apā cū desiccatiuis ꝛ nō curabimus de febre: quoniā possibile est vt febris remoueaẗ causa ipsius remanēte. Et cause quidē eius sanatio est exiccatio que febri nocumētuȝ facit.

¶ Nūc exequiẗ de illis. Et diuidiẗ in tres. ibi 2ª: ꝛ scd̄a. ibi 2ª: tertia vero. ¶ Prima dicit q̄ vna ꝓprietatū est q̄n due egritudines sic cōiungūtur q̄ vna nō pōt sanari sine alia quāuis ecōtra sicut vlcꝰ ꝛ apā. Nā nos primo debemus curare morbum sine quo alter curari nō pōt: vñ nos nō medicamur apā vsquequo remoueamꝰ malitiaȝ cōplexionis cum ipso venientem: sine cuius cōplexionis sanatiōe nō potest vlcus sanari. ¶ Dicit 2° q̄ 2ª ꝓprietas est cū vna egritudo ē alteriꝰ cā. nā tunc supple debemꝰ primā curare: sicut cōiunctis oppilatiōe ꝛ febre. p° medicamur oppilatiōi deinde febri. Et si necessariū fuerit aperire nos applicamus calida nō curātes de febre. Itē cōiūctis apāte pulmonis ꝛ febre cū apā tale sit cā febris: a tali apāte inchoamus curā desiccādo ꝛ nō curādo de febre: q̄ īpossibile ē curari febrē sua cā remanēte. Cuius cā ē q̄ apātis sanatio ē exiccatio febri faciēs nocumētū. ¶ Pro partium ītellectu nota aliqua p° q̄ p̄ia ꝓprietas ē sumpta ab origine dispositionū vt sciaẗ quid sit applicāduȝ ante ꝛ quid post: ꝛ attendaẗ maxime ista ꝓprietas cōiūctis dispositionibus que per vnū medicamē nō possunt medicari sȝ per cōtraria: vt vlcere cōiuncto cum apāte. naȝ apāti cōueniunt mollificātia: vlceri vero exiccatio. ¶ Scd̄o nota q̄ nō

solū ista proprietas intelligit̄ in tali cōiunctione morborū: imo etiā in alijs cōiunctōibus de quibus est dictū. ¶ Ulterius nota ꝙ cū virtꝰ operet̄ vnionē ⁊ cōsolidationē mediante cōplōne vt debito īstrumēto si mala cōplō nō fuerit amota non poterit vlcus vniri ⁊ cōsolidari. Jō merito premittēda est cura apatis qd̄ curari pōt sine cura vlceris cū curetur apa tā obijciēdo nām. ¶ Ulterius nota ꝙ cū solutio cōtinuitatis ī apate reperta prīo abijciēda ē tāquā veram īpediens vnionē ⁊ cōsolidationē quā ex dictis itellexit. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ ista 2ª ꝓprietas sumpta ē ex caliditate: vt pȝ 7° terapen. ¶ Nota quātū spectat ad ꝓpositum ꝙ aliqua egritudo pōt eē cā ad mentē medicoꝝ a qua alia egritudo dependet sicut dicimus oppilationē efficere febrē: ⁊ caliditatē stomaci efficere caliditatē preter naturā in epate. 2° pōt dici cā augens vt si epar sit calidū caliditas stomaci augēs illā caliditatē dicit̄ esse cā. 3° dicit̄ cā cōseruans ⁊ fouēs sicut stomaco patiēte etiā malā ꝯplōnē cām cōfirmataȝ calidā: humores calidi stomaci illā cōfortare ⁊ cōseruare dicūtur. Ad ꝓpositū applicādo qūocūqȝ sumitur cā pars cōtinet veritatē. ¶ Sexto nota ꝙ nos curamus cām qūqȝ nō attēdentes ad effectū: aliqū etiā attēdentes. Nā primo si sit oppilatio ⁊ febris itensa attēdimꝰ oppilationi nō negligēdo febrē vt hic. Si vero febris sit itensa nō ē incōueniēs coacte incohoare curā a febre seu saltē medicādo oppilatiōi nos oportebit attēdere febri. Hoc ergo qd̄ ponit̄ in parte ē veꝝ de cura regulari ⁊ ordinata.

¶ Ulteriꝰ nota ꝙ per vlcꝰ pulmonis. A. intelligit cāȝ cōseruantē ⁊ fouētem. nā vlcus pulmonis fouet febrē ethicā sine cuius vlceris sanatione febris ethica nō potest sanari: qd̄ vlcus dedit intelligere duȝ dixit apa: qd̄ patet ex hoc: quia dixit sibi cōpetere exiccationē que cōuenit vlceri inquātum vlcus est.

Tertia vero cuȝ fuerit vna eaꝝ ea de qua maior sollicitudo sit habēda sicut si coniūgatur sinochus ⁊ paralysis: medicamur eniȝ sinochuȝ extinguēdo ⁊ flobothomādo ⁊ de paralysi non curabimus.

¶ In partibꝰ enumerauit duas ꝓprietates ꝓpter quas ab vna dispositōe inchoandū est: nunc enumerat tertiaȝ. Et diuidit̄ in duas. Prīo facit qd̄ dictū est. 2° cuȝ accidens ꝯiungit̄ cuȝ morbo ostēdit etiā a quo sit inchoāduȝ. ibi 2ª: cuȝ autē egritudo. ¶ Prīo dicit ꝙ tertia ꝓprietas est quādo vnus morbꝰ est maioris sollicitudīs altero. Nā ab eo qui est maioris sollicitudīs est īchoandū sicut cōiunctis in sinocha ⁊ paralysi attendimꝰ extinguere sinochaȝ flobothomādo nō curādo de paralysi. ¶ Pro parte nota p° ꝙ ille morbꝰ est maioris sollicitudīs qui plus debilitat virtutē ⁊ ad queȝ mors aptius pōt cōsequi: ergo cuȝ intētio medici sit cōseruare vitā ⁊ prohibere mortē: ideo a morbo in quo ē maior sollicitudo est inchoāduȝ: ⁊ ista proprietas est sumpta a magnitudine morbi. Propter qd̄ 2° nota ꝙ morbꝰ dicit̄ magnus: vt colligit̄ 7° terapen. aut ratōe dignitatis actiōis lese: q: ledit operationē valde necessariā ⁊ perfectiorē ⁊ toti corpori magis necessariā aut ꝑti. Scd̄o morbꝰ dicit̄ magnus respectu sui ratōe ꝓprie essentie: q: ratōe gradualis essentie siue lapsus a tēperamēto vt mala ꝯplexio cal'a ī hoc. 2° mō dicit̄ mala cōplexio calida vt duo maior ꝯplexione calida vt vnū. 3° modo morbꝰ dicit̄ magnus ratōe virtutis dispēsantis nostrū corpꝰ vt ille morbꝰ ad quē consequit̄ sincopis dicit̄ esse magnꝰ. Applicādo ad propositū ista ꝓprietas antecedit alias duas ꝓprietates: q: potiꝰ inchoāduȝ est a morbo maiori q̄ȝ a morbo sine quo alter nō potest curari ꝓpter causaȝ ī prīo notato assignatā: prius etiaȝ a tali inchoanduȝ q̄ȝ a morbo q est causa ꝓpter ꝯsimilē causaȝ. ¶ Itē nota ꝙ a morbo magno 3° mō prius est īchoāduȝ q̄ȝ a morbo qui ē causa. Cōsimiliter etiā a morbo magno modo primo potiꝰ est īchoāduȝ q̄ȝ a magno scd̄o°. Cōsimilr̄ pȝ causa alioꝝ semper paritate supposita: vt ꝙ quilibet in suo gradu sit cōsimiliter magnus. ¶ Tertio nota ꝙ licet sinocha īportet febrē de sanguine putrefacto hic tamē per synochā synochā itelligit inflatiuā in qua potissimū cōuenit flobothomia vti sanguis debite euētur: imo cōuenit vsqȝ ad sincopim 9° terapeū. Per paralysiȝ aūt ītelligit mollificatōeȝ a frigida mā ꝓcedentē. Q: ergo maior est timor ex inflatiōe ⁊ putrefactione sanguinis q̄ȝ sit ex mollificatiōe: ideo eligimꝰ flobothomare non curantes principaliter de paralysi.

Aduerte tñ cuȝ modestia esse flobothomādū in casu nō obstāte ꝙ dicitur a magistro hic mortificaretur cim inatus calor qui iaȝ est debilitatꝰ ꝓpter paralysiȝ ⁊ illi auferremꝰ thesauruȝ. Nicolaus scyllacius vidit socium quēdaȝ qui peccauit ī hoc ⁊ infirmus perijt in manibꝰ suis.

Cuȝ autē egritudo ⁊ accidēs cōiungunt̄: a sanatōe egritudinis incipiemꝰ. ⁊ si accidēs superauerit: tunc accidētis curaȝ habebimus ⁊ egritudinē non ꝯsiderabimꝰ sicut in colica damus stupefaciētia propterea vt doloris fortitudo remoueat̄: licet ipsi colice impedimētuȝ faciat. Et cū hoc quādoqȝ tardamꝰ qd̄ facere d̄bebamꝰ ꝓpter stomaci debilitateȝ: aut ꝓpter vētris fluxuȝ qui precessit: aut ꝓpter presentē nauseaȝ. Et quādoqȝ nō tardamus sed operamur ⁊ nō totaȝ remouemꝰ causaȝ sicut ī egritudie spasimi: nō eniȝ totum expellimꝰ humorē: imo ex eo aliquid dimittimꝰ vt ipsum spasmosus remoueat motus ne humoreȝ resoluat naturaleȝ.

¶ Nūc oñdit qūo inchoādū sit si egritudo cōiūgat̄ accidenti. Primo ponēs ꝓpositiōeȝ istā: ꝙ cōiunctis morbo ⁊ accidente a sanatiōe morbi ē inchoādum. Abbreuiando hoc ē verum regulariter accidēte nō supante morbū vt dicet̄ statim: eo qd̄ egritudo ē sicut cā ad cuius remotionē accidētis remotio cōsequet̄. ¶ Scd̄a ꝓpō ē: si accidēs superauerit in malitia ⁊ magnitudine: tūc accidenti attendimus de egritudine nō curādo. s. notabilr̄ sicut ē in colica: q: in morbo intestini colon ad quē cōsequit̄ fortitudo doloris damus stupefaciētia attendendo dolori nō curādo de colica supple notabilr. ¶ Tertia ꝓpō sit hec: ꝙ qūqȝ tardamꝰ facere debitū morbo q: alterare aut euāre pp debilitatem stomaci aut fluxū vētris p̄cedentē aut pp presentem nauseā: ⁊ tūc plus attēdimus accidēti ⁊ debilitati stomaci q̄ȝ morbo. ¶ Quarta ꝓpō ē hec: ꝙ qūqȝ non tardamus ī curando. s. morbum: sed operamur. s. curādo: nō tñ remouendo totā cām: īmo expectādo vt ipa per accidēs morbi remoueat̄: sicut ē in egritudine spasmi: q: in repletiōe aut alio morbo ad quē cōsequit̄ ꝯtractio ⁊ spasmosus motus: nō enim totū euāmus humorē sȝ aliquid dimittimꝰ motu spasmoso resoluēdū ne hic cōcussiuus motꝰ nō exñte hoc humore etiā p̄ter nām supra nālē cōuersus ipm cōsumat.

¶ Pro intellectu ꝑtis duo notāda sunt: ⁊ primo ꝙ accidens qd̄ cōiungit̄ morbo pōt eē accidens ꝓprium ⁊ cōe. Exēpli cā: ad morbū ꝓpriū de ꝑse ꝯsequitur actio seu operatio lesa: aut etiā qualitas mutata: aut etiā exiēs mutatū. Exēplū scd̄i vt debilitas stomaci febri. Applicādo ad ꝓpositū regulariter a morbo prius inchoandū ē q̄ȝ a ꝓprio accidente: Aliquādo tñ est a ꝓprio accidente prius inchoādū ipo exñte maiori mō 3° ex dictis. Aut aliqualr̄ cōtradicēdo expositori ipo existente vt cā saltē fouēs morbū. Nā si a mala cōplōne calida fiat dolor: cōtingēs ē dolorē attrahendo suū fouere morbū: vt dolor sit illud sine quo morbus bene curari nō pōt. Si vero sit accidens cōe ab ipso aliqñ inchoandū ē a cura ⁊ aliquādo non vt notum est.

¶ Operatiōis sigillatio ⁊ gratiarum actio.

Sit quātitas huius nostri sermonis cōpēdiosi de principijs vniuersalibꝰ doctrine medicinalis sufficiēs. Deinceps auteȝ laboremus vt de simplicibꝰ medicinis librū ꝯponamus si deus voluerit. Et ipse quidem nos iuuabit: cui sint grates secūduȝ sui innumerabiles misericordias.

¶ In parte presenti Auic. dictis suis finē imponit ad sequētia transiturꝰ: supneqȝ potētie referēdo gratias breuiter dicēs ꝙ hec sit sufficiēs quātitas sermonis cōpēdiosi de principijs vniuersalibꝰ medicine. Deinde vero valde laboremus vt faciamus librū de simplicibus medicinis deo volente qui nos certe iuuabit cui sint grates sȝ ipsius innumerabiles misericordias. Illum vero inuocemus vt etiā fecit magister Marsilius qui in eius laudem ⁊ glorīā aliqua ꝯposuit carmina qui viuit benedictꝰ ī secula seculoꝝ.

¶ Expliciūt dicta Ugonis senēsis sup quarta fen primi canonis vsqȝ ad illum paragraphū posituȝ in ca° de enemate: forma vero. Deinceps vero dicta Marsilij vsqȝ ad fineȝ cū annotatōibus Jacobi de partibꝰ ⁊ aliorū clarissimoruȝ medicoruȝ. Additu ȝ est eniȝ capitulū de flobothomia sm expositioneȝ Ugonis nuper inuentuȝ.

¶ Per Frāciscuȝ gyrardēguȝ. 1496. die. 29. Januarij. Papie.

¶ Tabula titulorũ questionũ huius operis.

¶ Tituli questionũ primi capituli.

¶ Tituli questionũ scd̃i capituli.

¶ Tituli questionũ tertij capituli.

¶ Tituli q̄õnũ quarti capituli.

¶ Tituli questionũ quinti capituli.

¶ Tituli questionũ sexti capituli.

¶ Tituli q̄õnuʒ. xxij. capl̃i ſm Marsiliuʒ.

¶ Tituli questionũ. xxiij. capituli.

¶ Tituli questionũ. xxiiij. capl̃i.

¶ Tituli q̄õnuʒ. xxv. capituli.

¶ Tituli q̄õnum. xxvij. capituli.

¶ Uiri excellẽtes quoꝝ dicta ĩ hoc voluĩe sũt annotata.

Hypocrates
Galienus
Rasis
Auicenna
Auenzoar
Mesue
Auerois
Serapio
Symon Januẽsis
Gentilis de fulgineo
Jacobus de partibus.

de iniuriis.

Quia patria potestas per nuptias constituitur, ponit de nuptiis. quid sint ergo nuptie uidendum est, et unde dicantur, et qui possint contrahere nuptias et quibus personis, quibus prohibeantur cum alia persona contrahere. [illegible] et quorum consensus in contrahendo exigitur, et qualiter [illegible]. et quis sit effectus, et que sit pena contrahentis incestas nuptias, quod dic ut notauimus in summa C. in eodem ti. et de incestis nuptiis.

de adoptionibus.

Quia patria potestas per adoptionem constituitur, ponit de adoptionibus. uidendum ergo quid sit adoptio et qualiter distinguatur et quid sit eius effectus, quod dic ut notaui in summa C. de adoptionibus.

Quibus modis ius patrie potestatis dissoluitur.

de tutelis

de legitima agnatorum tutela.

de capitis diminutione.

De legitima patronorum tutela. De legitima parentum tutela. De fiduciaria tutela.

De attiliano tutore uel eo qui ex lege Julia et Titia datur.

De auctoritate tutorum.

Quibus modis tutela finitur.

De curatoribus.

[illegible]

Minoribus prouidetur ne dum per administrationem et obligationem tutorum uel curatorum, sed et per satisdationem ipsorum. Quicumque autem tutor satisdet necessario uel spontanea uoluntate suo pupillo uel magistratui uel seruo publico eius nomine uel contutori, dic ut notaui in summa C. de tutore uel curatore qui satis non dedit. Et de administratione tutorum: quando debeat tutor, et si ubi non tutor, et est quedam satisdatio quam prestat tutor magistratui nominanti ipsum, ut in C. de magistratibus conueniendis l. i. De actoribus autem competentibus minori contra tutores uel curatores, uel contra magistratus, et quo ordine competant non dico quia non spectat ad rubricam, licet ponatur in nigro. Si tamen uis dicere dic ut notaui in summa C. de magistratibus conueniendis. De excusationibus tutorum uel curatorum.

De his dic ut notaui in summa C. eodem titulo. De suspectis tutoribus uel curatoribus.

De his dic ut notaui in summa C. eodem titulo. Explicit lib. i. Incipit ii. de rerum diuisione.

Imperator facit continuationem sic dicens. Superiori libro de iure personarum exposuimus. Modo uideamus de rebus iuxta premissam notitiam, scilicet de iure naturali, gentium et ciuili. Et quia omnis res per diuisionem melius aperitur, rerum diuisiones et acquisitiones subiciamus. Continetur autem prima diuisio talis: quod rerum alie sunt in patrimonio, alie extra, que sint in patrimonio patet cuilibet; extra patrimonium autem dicuntur res sacre et communes, de quibus dicemus infra. Additio etiam in libro huius diuisionis, quod res alie sunt nec in patrimonio nec extra, ut usus, usufructus, iter, actus, uia, et aqueductus, ut ff. de usufructu le. l. i. Et non forte non dicuntur iste seruitutes in bonis quia per se sine fundo non possunt alienari, ut ff. de cura. furio. Julianus scribit, et j. de usufructu § finitur, et de seruitutibus § ideo autem. Item prediales seruitutes per se non consentur. Et ideo non uidentur non esse uel extincte esse. Nam et manica uidetur extincta cum accedit uestimento, ut j. e. § cum tamen. Et tignum non uidetur possideri cum accedit edificio, ut ff. de usucapione, cum et l. rerum mixtura. Non tamen dicuntur iste seruitutes esse extra bona, cum possidentes exceptionem non possidentes habeant actionem, ut ff. de acquirenda rerum dominio l. rem in bonis. Fit alia secunda diuisio quod rerum alie sunt corporales, alie incorporales, ut j. t. i. Fit tertia diuisio rerum quod alie sunt communes, alie publice, alie uniuersitatis, alie nullius, alie singulorum, que uariis causis cuique acquiruntur, sicut ex subiectis apparebit. Naturali autem iure communia sunt omnium hec: aer et aqua profluens, et mare, et per hoc litora maris. Neque igitur ad litus maris accedere prohibetur, dum tamen uillis et monumentis et hedificiis abstineat, quia non sunt iuris gentium communia sicut et mare. Immo hedificia in mari uel in litore posita hedificantium sunt, et ita in hoc casu solum cedet hedificio, licet aliud sit secundum regulam, ut j. e. § et quod naturali, et § cum in suo, et ff. e. t. l. in tantum. Est autem litus maris quatenus hybernus fluctus maris occurrit, et in eo licet retia siccare et ex mari deducere, ut j. e. § est autem litus, et litorum. Publica autem sunt omnia flumina et portus. Ideoque ius piscandi omnibus commune est in portu fluminibus. Riparum quoque usus publicus est iuris gentium sicut et ipsius fluminis. Itaque naues ad eas applicare, funes arboribus ibi natis religare, honus aliquid in his reponere cuilibet liberum est, sicuti per ipsum flumen nauigare. Sed proprietas earum est illorum quorum predijs adherent, qua de causa arbores in hisdem nate eorum dicuntur, ut j. e. § flumina. Quare autem litora non cedant sicut et ripe his qui prope possident potest queri. Sunt autem hic intelligenda de fluminibus perempnibus, temporalia enim possunt esse priuata, ut ff. de fluminibus l. i. § fluminum, et § fluminum. Licet igitur secundum predictas diuisiones quod nulla communia sunt publica uel econtra, cum sub his generibus res assignentur uelut species pares et coeque. Non mirum est quod dicitur usus litorum publicus, ut j. e. § litorum, debuit enim dicere communis, sicut et litus commune est, ut e. dicitur. Est et publicum dicitur ipsum mare, ut ff. e. l. sicut. Ad hec autem respondeo quod omnia communia sunt publica et econtra, sed ratione quorundam usuum que sunt publica et econtra, ut ecce aer, mare, litora maris, flumina et omnia. Et eorum de rebus communibus [illegible] omnium animalium, quia omnia animalia rationalia [illegible] rationalia his uescuntur et utuntur.

[illegible]

673 — **Hugo (Benzi) Senensis.** Super IV. Fen primi **Avi (cennae)** preclara expositio, cum annotationibus Jacobi de Partibus (Completed by Marsilius de Sancta Sophia). Pavia, Franc. Girardengus, 29. Jan. 1496. Gr. fol. 62 Bl., letztes leer. Got. T. 2 Sp. 90 Z. Titel und Eingangszeilen in Rotdruck. Mod. Pgt. Vorsätze aus mittelalt. HSS. (1500.—)

Eine sehr seltene medizinische Inkunabel, die u. a. im Brit. Museum und in USA (lt. Stillwell) nicht vorhanden ist. Kein Ex. im Sander. Ugo Benzi (1370–1439) gilt als einer der besten Kommentatoren seiner Zeit fur fruhe medizin. Autoren. Er war Professor an fast allen bedeutenden Universitaten in Nord- und Mittelitalien.

Hain* 9019. Carbonelli, Bibliogr. med. typogr. pedemont. 1914, Nr. 294. Klebs 997, 4. Indice gen. degli Incun. III, 4952 (nur 5 Ex. in Italien). Hirsch-Hübotter, Erg. bd. 88. Sehr breitrand., schönes und ungepresstes Ex., z. T. mit hellen, nicht storenden Wasserflecken im Rand.

